Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Nimi	Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma
Kunta	Teuva
	Ähtäri
	Vimpeli
	Lappajärvi
	Alajärvi
	Seinäjoki
	Kuortane
	Kurikka
	Soini
	Lapua
	Kauhajoki
	Ilmajoki
	Kauhava
	Alavus
	Isojoki
	Evijärvi
	Isokyrö
Hyväksymispäivämäärä	1.8.2016
Pdf luotu	1.3.2023

SISÄLTÖ

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta. 1
1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma. 1
1.2. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet. 1
1.2.1. Eteläpohjalainen tuntijako. 5
1.2.2. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat. 7
1.2.3. Eteläpohjalaiset painotukset. 7
1.3. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen. 8
1.4. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut. 9
2. Perusopetus yleissivistyksen perustana. 12
2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet. 12
2.2. Perusopetuksen arvoperusta. 13
2.3. Oppimiskäsitys. 15
2.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 16
2.5. Eteläpohjalainen kieliohjelma. 17
2.6. Eteläpohjalaisen perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö. 17
2.7. Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma. 17
2.8. Yhteistyö kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa. 17
3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet. 18
3.1. Perusopetuksen tehtävä. 18
3.2. Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet. 18
3.3. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen. 20
3.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 25
3.5. Yrittäjämäinen toimintatapa. 26
3.5.1. Yrittäjämäinen toimintatapa vuosiluokilla 1–9. 31
3.5.2. Yrittäjämäinen toimintatapa, 7. vuosiluokan oppiaine. 39
4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri. 44
4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen. 44
4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet. 44
4.2.1. Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä. 47
4.2.2. Hyvinvointi ja turvallinen arki. 47
4.2.3. Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely. 47
4.2.4. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus. 48
4.2.5. Osallisuus ja demokraattinen toiminta. 48

4.2.6. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. 48
4.2.7. Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen. 49
4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat. 49
4.3.1. Oppimisympäristöt. 49
4.3.2. Työtavat. 51
4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet. 52
4.5. Paikallisesti päätettävät asiat. 54
5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen. 56
5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä. 56
5.2. Yhteistyö. 56
5.2.1. Oppilaiden osallisuus. 59
5.2.2. Kodin ja koulun yhteistyö. 59
5.2.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa. . . 60
5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö. 60
5.4. Opetuksen järjestämistapoja. 66
5.4.1. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu. 66
5.4.2. Yhdysluokkaopetus. 66
5.4.3. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus. 68
5.4.4. Joustava perusopetus. 68
5.4.5. Opetus erityisissä tilanteissa. 70
5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta. 74
5.6. Paikallisesti päätettävät asiat. 76
6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa. 79
6.1. Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa. 79
6.1.1. Formatiivinen arviointi. 79
6.1.2. Summatiivinen arviointi. 80
6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet. 80
6.3. Oppimisen ja osaamisen arviointi. 84
6.4. Työskentelyn arviointi. 85
6.5. Käyttäytymisen arviointi. 85
6.6. Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana. 86
6.6.1. Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain. 87
6.6.2. Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan. 87
6.7. Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet. 88
6.8. Perusopetuksen päättöarviointi. 90
6.8.1. Päättöarvosanan muodostaminen. 90

6.8.2. Erityistä tukea saavan oppilaan päättöarviointi. 91
6.8.3. Arvioitavat yhteiset oppiaineet päättöarvioinnissa. 91
6.8.4. Taide- ja taitoaineiden oppimäärien arviointi päättöarvioinnissa. . 92
6.8.5. Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa. 92
6.8.6. Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi. . . 92
6.9. Poissaolojen vaikutukset arviointiin. 92
6.10. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu. 93
6.11. Todistukset. 93
6.11.1. Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa. 102
6.11.2. Lukuvuositodistus. 103
6.11.3. Välitodistus. 104
6.11.4. Erotodistus. 104
6.11.5. Perusopetuksen päättötodistus. 105
6.12. Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistus. 107
6.13. Paikallisesti päätettävät asiat. 107
6.14. Liite: Arviointikeskustelulomake. 108
7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki. 109
7.1. Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet. 109
7.1.1. Ohjaus tuen aikana. 116
7.1.2. Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana. 117
7.2. Yleinen tuki. 117
7.3. Tehostettu tuki. 118
7.3.1. Pedagoginen arvio. 118
7.3.2. Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana. 118
7.4. Erityinen tuki. 120
7.4.1. Pedagoginen selvitys. 120
7.4.2. Erityisen tuen päätös. 121
7.4.3. Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. 121
7.4.4. Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen. 123
7.4.5. Pidennetty oppivelvollisuus. 124
7.4.6. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus. 125
7.5. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot. 126
7.5.1. Tukiopetus. 126
7.5.2. Osa-aikainen erityisopetus. 126
7.5.3. Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet. 127
7.6. Paikallisesti päätettävät asiat. 128

8. Opiskeluhuolto. 130
8.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. 136
9. Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja toisen kotimaisen kielen opiskelu. 140
9.1. Kielikasvatus. 141
9.2. Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet. . . 142
10. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä. 143
10.1. Saamelaiset ja saamenkieliset. 146
10.2. Romanit. 146
10.3. Viittomakieliset. 147
10.4. Muut monikieliset oppilaat. 147
10.5. Paikallisesti päätettävät asiat. 148
11. Kaksikielinen opetus. 149
11.1. Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia. 149
11.1.1. Laajamittainen kaksikielinen opetus. 153
11.1.2. Suppeampi kaksikielinen opetus. 155
11.2. Paikallisesti päätettävät asiat. 155
12. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus. 156
12.1. Opetuksen järjestämisen periaatteet. 156
12.2. Paikallisesti päätettävät asiat. 156
13. Valinnaisuus perusopetuksessa. 158
13.1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit. 158
13.2. Valinnaiset aineet. 158
13.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät. 159
13.4. Paikallisesti päätettävät asiat. 160
14. Vuosiluokat 1-2. 161
14.1. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen. 161
14.2. Koululaiseksi kasvaminen. 161
14.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe. 162
14.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2. 162
14.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 162
14.6. Oppiaineet. 165
Äidinkieli ja kirjallisuus. 165
Suomen kieli ja kirjallisuus. 167
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 205

Oppilaanohjaus. 239
Käsityö. 244
Matematiikka. 256
Kuvataide. 284
Ympäristöoppi. 312
TOINEN KOTIMAINEN KIELI. 354
Ruotsin kieli, A-oppimäärä. 355
USKONTO. 355
Ortodoksinen uskonto. 361
Evankelisluterilainen uskonto. 373
Juutalainen uskonto. 384
Katolinen uskonto. 393
Islam. 404
VIERAAT KIELET. 414
Englanti, A1-oppimäärä. 414
Musiikki. 425
Elämänkatsomustieto. 480
Liikunta. 497
15. Vuosiluokat 3-6. 522
15.1. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe. 522
15.2. Oppijana kehittyminen. 522
15.3. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe. 522
15.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6. 523
15.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 523
15.6. Oppiaineet. 526
Äidinkieli ja kirjallisuus. 526
Suomen kieli ja kirjallisuus. 528
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 628
Oppilaanohjaus. 707
Käsityö. 712
Matematiikka. 751
Kuvataide. 817
Ympäristöoppi. 891
TOINEN KOTIMAINEN KIELI. 1000
Ruotsin kieli, A-oppimäärä. 1001
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä. 1026
USKONTO. 1036
Ortodoksinen uskonto. 1042

Evankelisluterilainen uskonto. 1073
Juutalainen uskonto. 1108
Katolinen uskonto. 1139
Islam. 1169
VIERAAT KIELET. 1200
Englanti, A-oppimäärä. 1200
Yhteiskuntaoppi. 1227
Musiikki. 1259
Historia. 1390
Elämänkatsomustieto. 1421
Liikunta. 1464
16. Vuosiluokat 7-9. 1526
16.1. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe. 1526
16.2. Yhteisön jäsenenä kasvaminen. 1526
16.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen. 1527
16.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9. 1527
16.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 1527
16.6. Oppiaineet. 1531
Fysiikka. 1531
Äidinkieli ja kirjallisuus. 1594
Suomen kieli ja kirjallisuus. 1596
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 1697
Oppilaanohjaus. 1765
Kotitalous. 1782
Käsityö. 1798
Maantieto. 1813
Matematiikka. 1877
Terveystieto. 1944
Kemia. 1998
Kuvataide. 2062
Biologia. 2086
TOINEN KOTIMAINEN KIELI. 2124
Ruotsin kieli, A-oppimäärä. 2125
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä. 2158
USKONTO. 2191
Ortodoksinen uskonto. 2197
Evankelisluterilainen uskonto. 2236

Juutalainen uskonto. 2273
Katolinen uskonto. 2309
Islam. 2343
VIERAAT KIELET. 2382
Saksa, B2-oppimäärä. 2382
Englanti, A-oppimäärä. 2406
Ranska, B2-oppimäärä. 2438
Venäjä, B2-oppimäärä. 2462
Yhteiskuntaoppi. 2487
Musiikki. 2510
Historia. 2557
Elämänkatsomustieto. 2618
Liikunta. 2656
17. Liitteet. 2717

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelman perusteet sekä paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvuosisuunnitelmat. Järjestelmän eri osat uudistuvat, jotta opetuksen järjestämisessä pystytään ottamaan huomioon muutokset koulua ympäröivässä maailmassa ja vahvistamaan koulun tehtävää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tuntijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta. Perusteasiakirja on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan. Opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja koulutyötä sekä edistää yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista.

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita ja sisältöjä koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.Perusteasiakirja sisältää tarpeellisilta osin myös viittauksia lainsäädäntöön, johon perusteissa määrättävät asiat perustuvat.

Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä osa ohjausjärjestelmää. Sillä on keskeinen merkitys sekä valtakunnallisten tavoitteiden että paikallisesti tärkeänä pidettyjen tavoitteiden ja tehtävien ilmentämisessä ja toteuttamisessa. Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä. Opetussuunnitelma liittää koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

1.2. Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä. Opetussuunnitelmassa päätetään perusopetuksen kasvatustyön, opetuksen, oppimisen arvioinnin ja tuen, ohjauksen ja opiskeluhuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Siinä täydennetään ja painotetaan opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja paikallisesta näkökulmasta. Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset.

Opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa. Se luo perustan esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiselle. Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat kuten

- *mahdollinen varhaiskasvatuksen suunnitelma*
- *esiopetuksen opetussuunnitelma*
- *mahdollinen perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma*
- *mahdollinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma*

- *lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma*
- *yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma*
- *mahdollinen kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelma sekä muut opetuksen järjestäjän tekemät, erityisesti koulutusta, lapsia, nuoria ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset.*

Opetuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten. Paikallinen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille saman opetuksen järjestäjän kouluille yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä useamman koulun yhteisiä ja/tai koulukohtaisia osioita. Päätökset laatimistavasta tekee opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjät voivat sopia myös järjestäjärajat ylittävästä yhteistyöstä ja yhteisistä seudullisista opetussuunnitelmalinjauksista.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon, että opetus voi olla pääosin ainejakoista tai se voidaan toteuttaa eheytettynä. Eheytettyä opetusta käytettäessä myös opetussuunnitelma voidaan laatia vuosiluokkakokonaisuuksien osalta eheytettynä.

Kaikki oppilaiden yksilölliset suunnitelmat rakennetaan yhteisen opetussuunnitelman varaan. Lukuvuosisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana. Perusopetusasetus velvoittaa tiedottamaan oppilaille ja näiden huoltajille keskeisistä lukuvuosisuunnitelmassa päätetyistä asioista.

Yhteistyö opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman laadinnassa edistää sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja lisää opetuksen ja kasvatustyön yhtenäisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii opetustoimen henkilöstön mahdollisuuksista osallistua yhteistyöhön ja edistää sekä oppiaineiden yhteistyötä että eri toimijaryhmien välistä monialaista yhteistyötä. Osallistumismahdollisuuksista huolehditaan riippumatta siitä, mikä suunnitelmien laatimistapa on. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun. On tärkeää, että myös huoltajat voivat osallistua opetussuunnitelmatyöhön, lukuvuosisuunnitelman valmisteluun sekä koulun toiminnan suunnitteluun, erityisesti kasvatustavoitteiden, toimintakulttuurin sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ja huoltajien kannalta mielekkäisiin ja monipuolisiin sekä oppilaiden kehitysvaiheen huomioon ottaviin osallistumistapoihin.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan opetussuunnitelman opiskeluhuoltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevilta osin yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluiden tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä tarvitaan myös muiden hallintokuntien kanssa, jotta kaikkien oppilaiden koulunkäynnistä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voidaan huolehtia. Muidenkin organisaatioiden ja eri asiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö parantaa suunnitelmien ja koulutyön laatua.

Oppilaalla on perusopetuslain turvaama oikeus saada kaikkina koulupäivinä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta. Opetuksen järjestäjä huolehtii tämän oikeuden toteutumisesta, ja jokainen oppilaiden kanssa työskentelevä toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia normeja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaalla on yhteinen maakunnallinen esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma. Esiopetuksen opetussuunnitelma on oma kokonaisuutensa. Maakunnallinen opetussuunnitelma on laadittu 17 kunnan yhteistyönä (Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Isokyrö, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli ja Ähtäri), ja yhteistyötä on koordinoinut Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys. Eteläpohjalainen opetussuunnitelma koskettaa yli 20 000 oppilasta (Lähde: Tilastokeskus 2014. Peruskoulun oppilaat maakunnittain 2014, http://www.tilastokeskus.fi/til/pop/) ja yli 2200 kuntien opetusalan henkilöä.



Etelä-Pohjanmaan kunnat

Eteläpohjalainen opetussuunnitelmatyö on tehty osana Osaajia Etelä-Pohjanmaalle (Osaava) -hanketta. Osaava-hankkeen ohjausryhmä on toiminut opetussuunnitelmatyön ohjausryhmänä. Johtoryhmä on koordinoinut opetussuunnitelmaprosessin kokonaisuutta, koontiryhmä on koonnut maakunnallisesti työstetyt aine- ja aihekokonaisuudet ja aine- ja aiheryhmät ovat laatineet maakunnalliset oppiainekohtaiset tarkennukset.

Ohjausryhmä ja johtoryhmä ovat koostuneet pääosin kuntien sivistysjohdosta ja rehtoreista. Koontiryhmä on koostunut alueiden opetussuunnitelmatiimien puheenjohtajista ja asiantuntijoista. Maakunnallisissa aine- ja aiheryhmissä on työskennellyt n. 200 opettajaa. Lisäksi opetussuunnitelmaa ovat työstäneet kuntien/alueiden opetussuunnitelmaryhmät ja koulujen omat ryhmät. Opetussuunnitelmatyöhön osallistuivat myös huoltajat, oppilaat ja muut sidosryhmät; kaikilla eteläpohjalaisilla oli mahdollisuus vaikuttaa yhteisesti luotuun arvopohjaan.



Opetussuunnitelmatyön organisaatiokaavio

Etelä-Pohjanmaalla maakunnallinen opetussuunnitelmatyö tukee perusopetuksen yhtenäisyyttä ja tasa-arvoisen perusopetuksen toteutumista. Eteläpohjalainen opetussuunnitelma on tehty laajana yhteistyönä esi-, perus-, lisä- ja valmistavan opetuksen kesken.

Perusopetuksen opetussuunnitelma muodostuu seuraavista osista:

- Valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet
- Eteläpohjalainen esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma
- Koulukohtaiset opetussuunnitelmat mahdollisin opetuksen järjestäjän tason linjauksin
- Koulujen vuosisuunnitelmat

Valtakunnallinen opetussuunnitelma ohjaa kouluja laatimaan koulukohtaisen opetussuunnitelman mahdollisin kuntakohtaisin lisäyksin ja pohtimaan koulun toimintakulttuuria. Koulukohtaisia opetussuunnitelmia päivitetään tarvittaessa.

Opetussuunnitelmatyössä on kiinnitetty huomiota nivelvaiheisiin ja kasvatuksen jatkumon varmistamiseen. Oppilaiden tukeminen, toimintatavat, yhteistyö, työnjako ja vastuut eri nivelvaiheissa on kuvattu luvuissa 7 ja 8. Lisäksi kunnilla on omat linjauksensa ja suunnitelmansa nivelvaiheiden yhteistyöhön.

Eteläpohjalaisessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa seuraavat asiasisällöt kirjataan ko. kohtiin.

Luku 5:

Opetuksen järjestämistapoihin liittyvät linjaukset päätetään koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa (ks. eteläpohjalainen OPS luku 5)

• Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa (esim. oppilaskunnat, vanhempainyhdistys jne)

• Opetuksen järjestäminen yhdysluokkaopetuksena

• Opetuksen järjestäminen vuosiluokittain etenevänä tai vuosiluokkiin sitomattomasti etenevänä, oppilaiden omiin opinto-ohjelmiin perustuvana opiskeluna.

Luku 7:

Oppilaiden tukeminen, toimintatavat, yhteistyö, työnjako ja vastuut eri nivelvaiheissa on kuvattu eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvussa 7.

• Kunta laatii ohjaussuunnitelman, jossa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuun jako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (kts. myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).

Luku 8:

Opiskeluhuoltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevät osuudet laaditaan yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa.

Luku 12:

• Oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu.

Maakunnallinen opetussuunnitelma on laadittu ja hyväksytty suomen kielellä annettavaa opetusta varten. Luvut 10 Kaksikielinen opetus ja 9.4 Muut monikieliset oppilaat on käännetty kokonaisuudessaan englanniksi. Lisäksi opetussuunnitelmasta on luotu tiivistelmä englanniksi. Maakunnallinen opetussuunnitelma julkaistaan Opetushallituksen ePerusteet-palvelussa.

1.2.1. Eteläpohjalainen tuntijako

Eteläpohjalainen perusopetuksen tuntijako 1.1.2020 alkaen (hyväksytty ohjausryhmässä 30.11.2018)

Perusopetuksen tuntijakoa muutettiin valtioneuvoston asetuksella 793/2018 (20.9.2018). Muutoksessa A1-kielen opetusta lisättiin yhteensä 2 vuosiviikkotunnilla vuosiluokilla 1–2. Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa lisäys on toteutettu poistamalla alkuopetuksen painotustunnit.

Maakunnallinen tuntijako takaa oppilaille tasavertaiset lähtökohdat ja helpottaa oppilaiden siirtymistä kuntien välillä asuinpaikkaa vaihdettaessa. Kunnat voivat halutessaan resursoida lisää tunteja.

Aine	1	2	3	4	5	6	YHT ak	7	8	9	YHT yk	YHT po
AI	7	7	5	5	4	4	**32**	3	4	3	**10**	**42**
A1 (en)	1	1	2	2	3	2	**11**	2	2	3	**7**	**18**
B1 (ru)						2	**2**	1	2	2	**5**	**7**
MA	3	3	4	4	4	3	**21**	3	4	4	**11**	**32**
Ympäristö- ja luonnontieteet												
YM[1]	2	2	2	2	3	3	**14**				**0**	**14**
BI/GE[1]							**0**	2	2	3	**7**	**7**
** Biologia*								*1*	*1*	*1,5*		
** Maantieto*								*1*	*1*	*1,5*		
FY/KE[1]							**0**	2	2	3	**7**	**7**
** Fysiikka*								*1*	*1*	*1,5*		
** Kemia*								*1*	*1*	*1,5*		
TT[1]							**0**	0,5	2	0,5	**3**	**3**
UE	1	1	1	2	1	1	**7**	1	1	1	**3**	**10**
HI/HY[2]				1	2	2	**5**	2	2	3	**7**	**12**
** Historia*					*1*	*2*		*2*	*2*			
** Yhteiskuntaoppi*				*1*	*1*					*3*		
Taide- ja taitoaineet												
MU	1	1	1	1	1	1	**6**	2			**2**	**8**
KU	1	1	2	1	1	1	**7**	2			**2**	**9**
KS	2	2	2	2	2	2	**12**	2			**2**	**14**
LI	2	2	3	2	2	2	**13**	3	2	2	**7**	**20**
KO							**0**	3			**3**	**3**
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (T&T-val)				1	1	1	**3**		3	2	**5**	**8**
Oppilaanohjaus							**0**	0,5	1	0,5	**2**	**2**
Yrittäjämäinen toimintatapa							**0**	1			**1**	**1**
Valinnaiset aineet (VAL)				1	1	1	**3**		3	3	**6**	**9**
Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät *Huom! A2- ja B2 -tunteja ei ole laskettu kokonaistuntimäärään 226h. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja (VAL) sekä perusopetuksen vähimmäismäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja opetuksen järjestäjän linjaamalla tavalla. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varatut vuosiviikkotunnit (ks. perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 12.3).*												
A2				2	2	2	**6**	2	2	2	**6**	**12**
B2							**0**		2	2	**4**	**4**
TUNTEJA YHTEENSÄ	20	20	22	24	25	25	**136**	30	30	30	**90**	**226**

[1] Ainetta opetetaan osana ympäristöopin opetusta integroidusti vuosiluokilla 1-6 (kansallinen linjaus)

[2] Yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4-6 vähintään 2 vuosiviikkotuntia ja vuosiluokilla 7-9 vähintään 3 vuosiviikkotuntia (kansallinen linjaus)

Tuntijako 1.1.2020 alkaen

Tuntijakoon liittyviä huomioita:

- Eteläpohjalaisessa perusopetuksen tuntijaossa alakoulun tuntikehys on valtakunnallinen minimituntikehys.
- Yläkoulussa on kaksi (2) lisätuntia valtioneuvoston tuntijakoasetukseen verrattuna:
  - Yläkoulun kahdeksannelle vuosiluokalle on lisätty tunti B1-kieleen.
  - Yläkoulun seitsemännelle vuosiluokalle on sijoitettu yksi tunti yrittäjämäiseen toimintatapaan.
- Eteläpohjalainen tuntikehys on yht. 226h (+2h valtakunnalliseen tuntikehykseen verrattuna)
- Kunnat voivat halutessaan tehdä lisäyksiä tuntikehykseen.
- Alakoulussa taide- ja taitoaineiden valinnaisista (T&T-val) tunneista yksi tunti on sidottu käsityöhön vuosiluokilla 3, 5 ja 6 (eteläpohjalainen linjaus).
- Vuosiluokilla 4, 5, ja 6 (3h) sekä vuosiluokilla 8 ja 9 (5h) taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit voi sijoittaa:

    - Koulukohtaisella päätöksellä taide- ja taitoaineisiin.
    - Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi taide- ja taitoaineiden opinnoiksi.
    - Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.
- Valinnaiset aineet (VAL) ovat oppilaan omaa valintaa.
- Yrittäjämäinen toimintatapa läpäisee koko peruskoulun. Alakoulussa yhden tarjonnassa olevan valinnaisen aineen (VAL) tulee tukea yrittäjämäistä toimintatapaa.

Valinnaisuus on linjattu luvussa 12. Etelä-Pohjanmaalla A1-kieli on englanti ja B1-kieli on ruotsi. Kuntakohtaisesti opetuksen järjestäjä määrittelee valinnaisten A2- ja B2 - kielten tarjonnan.

Jaksojärjestelmä päätetään kuntakohtaisesti, mutta kunkin aineen opetusta tulee pääsääntöisesti järjestää sekä syys- että kevätlukukaudella.

1.2.2. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat

Maakunnallisella tasolla yhteistyökumppanit ovat luonteeltaan yhteisiä, maakunnallisia toimijoita (esim. Etelä-Pohjanmaan liitto, Lapuan hiippakunta, Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo, Etelä-Pohjanmaan maakuntakirjasto, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu, Etelä-Pohjanmaan yrittäjät).

Lisäksi koulujen, kuntien ja alueiden tasolla on luontevia paikallisia yhteistyökumppaneita, jotka kirjataan koulun opetussuunnitelmaan.

Etelä-Pohjanmaan liiton laatimat strategiat tukevat eteläpohjalaisen opetussuunnitelman sisältöjä. Näihin suunnitelmiin viitataan myös muissa opetussuunnitelman luvuissa.

Maakunnalliset strategiat:

- Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia
- Etelä-Pohjanmaan kansainvälistymisen toimintaohjelma
- Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategia

Kunnilla on myös omia, perusopetusta tukevia muita strategioita ja suunnitelmia, jotka on huomioitu koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa.

1.2.3. Eteläpohjalaiset painotukset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallisessa opetussuunnitelmassa painotettavat teemat ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Nämä painotukset näkyvät opetussuunnitelman sisällöissä, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja koulujen toimintakulttuurissa.

Yrittäjämäinen toimintatapa

Yrittäjämäinen toimintatapa on ennen kaikkea asenne ja tapa toimia. Se on kansalaistaito, jota tarvitaan elämässä, opiskelussa ja tulevassa työssä riippumatta siitä, työskennelläänkö toisen palveluksessa vai itsenäisenä yrittäjänä.

Yrittäjämäinen toimintatapa on mukana kaikessa koulun toiminnassa ja luo siten pohjan koko koulun toimintakulttuurille. Luovat toimintatavat yhdessä erilaisten verkostojen kanssa rohkaisevat katsomaan myös ympäröivään yhteiskuntaan.



Yrittäjämäinen toimintatapa

Yrittäjämäisen toimintatavan rakentuminen

Oppilas kerää perusopetuksen aikana portfolion, johon hän kerää itselleen tärkeitä asioita, onnistumisen kokemuksia, mutta myös kehittymisen aiheita. Portfolion avulla oppilas rakentaa identiteettiään, paikkaansa maailmassa, ja luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan. Oman oppimisen pitkäjänteinen seuranta ja dokumentointi luovat edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle.Portfoliota voidaan käyttää oppimisen ja arvioinnin tukena kaikissa oppiaineissa. Pääsääntöisesti portfolio tehdään sähköisesti. Se täydentyy ja kulkee oppilaan mukana koko yhtenäisen perusopetuksen ajan.

Osallisuus

Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Se on aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat koulussa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman ikätasonsa mukaisesti. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Sitä täydentävät myös muut toimintamuodot, kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö ja kestävään kehitykseen liittyvä toiminta. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmatyössä on kiinnitetty erityistä huomiota yhteistyöhön eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.

1.3. Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearvioinnissa voidaan hyödyntää kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia sekä perusopetuksen valtakunnallisia laatukriteereitä. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

Muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien ja kehittämistyön tuloksia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma nähdään jatkuvana ja kehittyvänä prosessina. Opetussuunnitelma on elävä, yhteiskunnan muuttumiseen joustavasti reagoiva asiakirja, jota päivitetään tarpeen mukaan. Opetussuunnitelman arviointi on osa tätä prosessia. Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan ja opetussuunnitelmaa päivitetään valtakunnallisten linjausten mukaan. Eteläpohjalaisen opetussuunnitelmaorganisaation tehtävänä on koordinoida ja kehittää edelleen eteläpohjalaista yhteistyötä ja ohjata kuntien/koulujen opetussuunnitelmatyötä. Ohjausryhmä vastaa edelleen prosessin etenemisestä ja yhteisistä linjauksista sekä verkostoista. Johtoryhmä kutsutaan tarvittaessa koolle käynnistämään ja ohjeistamaan tarvittavia toimenpiteitä. Koontiryhmä päivittää opetussuunnitelman sisältöjä tarpeen mukaan yhteistyössä aine- ja aiheryhmien kanssa. Tässä prosessissa oppilaat, huoltajat ja muut yhteistyötahot pidetään mukana, kun siihen on mahdollisuus.

1.4. Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Paikallinen opetussuunnitelma, sitä tarkentavat lukuvuosisuunnitelmat sekä muut suunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla edellä kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien ratkaisujen delegoinnista kouluille ja koulukohtaisen opetussuunnitelman laadinnasta.

Tässä alaluvussa määrätään ne paikallisesti päätettävät opetussuunnitelmaratkaisut sekä opetussuunnitelmassa kuvattavat asiat, joita ei käsitellä muissa luvuissa. Opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään tarkemmin, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kyseisessä luvussa käsitellyn kokonaisuuden osalta päättää ja kuvata.

Opetuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista:

- *laaditaanko paikallinen opetussuunnitelma koulujen yhteisenä, kokonaan tai osin koulukohtaisena, seudullisena tai käytetäänkö muuta ratkaisua*
- *millä kielillä annettavaa opetusta varten opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään (suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten)*
- *mikä on opetussuunnitelman rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys, missä muodossa opetussuunnitelma julkaistaan*
- *miten henkilöstö sekä oppilaat ja huoltajat osallistuvat opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen ja miten otetaan huomioon eri tilanteissa olevien huoltajien osallistumismahdollisuudet*
- *miten opetussuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetusta seuraavaa koulutusvaihetta edustavien oppilaitosten kanssa järjestetään*
- *mitkä muut tahot ovat mukana opetussuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa ja miten yhteistyö järjestetään*

- *miten paikalliset erityispiirteet ja -tarpeet, arviointien ja kehittämistyön tuottama tieto ja kehittämisen tavoitteet sekä muut paikalliset suunnitelmat otetaan opetussuunnitelman valmistelussa huomioon*
- *sisältyykö naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen koulukohtainen tasa-arvosuunnitelma opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana*
    - *lain mukaan suunnitelma laaditaan vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa; vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan myös laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla*
- *sisältyykö yhdenvertaisuuslain mukainen koulukohtainen yhdenvertaisuussuunnitelma opetussuunnitelmaan vai laaditaanko se erillisenä suunnitelmana*
    - *lain mukaan oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi; oppilaitoksella tulee olla suunnitelma toimenpiteistä ja sekä huoltajille että oppilaille on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi edistämistoimenpiteistä.*

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman laadintaan ja kehittämiseen liittyvät asiat:

- *miten huolehditaan opiskeluhuoltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuuksien laatimisesta yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa*
- *miten opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja miten opetussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään*
- *mitkä ovat ne paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat, jotka täydentävät ja toteuttavat opetussuunnitelmaa (esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, kestävän kehityksen ohjelma, tasa-arvosuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelma, tietostrategia).*

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut:

- *miten edistetään perusopetuksen yhtenäisyyttä sekä siirtymävaiheisiin liittyvää yhteistyötä (perusopetuksen sisällä sekä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen ja perusopetusta seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa)*
- *järjestetäänkö opetus tai osa siitä yhdysluokkaopetuksena (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)*
- *järjestetäänkö opetus tai osa siitä vuosiluokittain etenevänä vai vuosiluokkiin sitomattomasti etenevänä (katso myös osiot "opetuksen järjestämistapoja" ja osioon "oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen" liittyvät paikallisesti päätettävät asiat)*
- *järjestetäänkö opetus pääosin ainejakoisena vai kokonaan tai osin eheytettynä; mitkä ovat mahdollisen eheytetyn opetuksen järjestämisen pääpiirteet*
- *miten opetustunnit jaetaan vuosiluokittain yhteisten oppiaineiden, taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä oppilaalle valinnaisten aineiden kesken valtioneuvoston asetuksen edellyttämällä tavalla (paikallinen tuntijako)*
- *mikä on opetuksen järjestäjän kieliohjelma, miltä vuosiluokilta eri kielten opetus aloitetaan (katso myös toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten osuudet sekä osio valinnaisuus perusopetuksessa)*
- *mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)*
- *mitkä ovat opetuksen mahdolliset painotukset ja miten ne toteutetaan; miten painotus näkyy tuntijaossa sekä opetuksen tavoitteissa ja sisällöissä (katso myös osio valinnaisuus perusopetuksessa)*
- *miten oppilaanohjaus järjestetään*
    - *ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-*

ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (katso myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).

2. Perusopetus yleissivistyksen perustana

Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet nousevat perustuslaista, perusopetuslaista ja -asetuksesta, valtioneuvoston asetuksista sekä opetussuunnitelman perusteista. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta.

2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet. Lisäksi oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä opiskeluhuolto sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut. Opiskeluhuollon järjestämistä ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty, täysipainoinen, maksuton ateria. Ruokailutilanteen on oltava ohjattu.

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista.

Opetuksen järjestämisessä otetaan lisäksi huomioon opetushenkilöstön määrään ja kelpoisuuteen liittyvät säännökset sekä muun muassa turvallisuuteen ja työsuojeluun liittyvät säännökset, henkilötietojen käyttöä, julkisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevat säännökset, tekijänoikeussäännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä ohjaavat määräykset.

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus muodostaa historiallisen ja eettisen perustulkinnan ihmisoikeuksien merkittävyydestä. Suomi on sitoutunut useisiin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin, jotka edellyttävät jokaisen lapsen oppimisesta ja hyvinvoinnista huolehtimista. Näistä keskeisiä ovat Lapsen oikeuksien sopimus, Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus eli ns. TSS-sopimus, Euroopan ihmisoikeuksien sopimus sekä Vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus. Saamelaisten oikeuksien turvaamiseksi otetaan lisäksi huomioon YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus antaa perusopetukselle oikeudellisen perustan. Sopimuksen mukaan lasten kanssa ja lasten hyväksi työskenteleviä velvoittavat sopimuksen yleisperiaatteet, jotka ovat yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus suojeluun, huolenpitoon ja kehittymiseen sekä lapsen oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen. Sopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään

elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen ja nuoren etu.

Perusopetuksen tehtävä Etelä-Pohjanmaalla on rakentaa yhdessä elinvoimaista maakuntaa, jossa oppiminen muuttuu sivistykseksi. Eteläpohjalainen kulttuuriperintö nähdään voimavarana muutoksessa kohti kulttuurisesti moninaista yhteiskuntaa. Lapsista ja nuorista kasvatetaan yritteliäitä, osallistuvia, omasta ja muiden hyvinvoinnista huolehtivia ja ympäristöstä välittäviä aikuisia.

2.2. Perusopetuksen arvoperusta

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu tässä esitetyn arvoperustan mukaisesti.

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen

Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.

Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveelle kasvulle ja kehitykselle. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.

Arvokasvatuksen merkitys korostuu maailmassa, jossa monimediainen tiedonvälitys, globaalit tietoverkot, sosiaalinen media ja vertaissuhteet muokkaavat lasten ja nuorten arvomaailmaa. Arvokeskustelu oppilaiden kanssa ohjaa oppilaita tunnistamaan ja nimeämään kohtaamiaan arvoja ja arvostuksia sekä pohtimaan niitä myös kriittisesti. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa. Koulun ja kotien yhteinen arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatusnäkemyksiin on rakentavan vuorovaikutuksen perusta.

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia

Perusopetus tukee oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistykseen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää. Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan perusteella. Eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmat ohjaavat pohtimaan, mikä elämässä on arvokasta. Sivistys ilmenee tavassa suhtautua itseen, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon sekä tavassa ja tahdossa toimia. Sivistynyt ihminen pyrkii toimimaan oikein, itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä arvostaen. Hän osaa käyttää tietoa kriittisesti. Sivistykseen kuuluu myös pyrkimys itsesäätelyyn ja vastuunottoon omasta kehittymisestä ja hyvinvoinnista.

Perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Se ohjaa niiden puolustamiseen ja ihmisarvon loukkaamattomuuteen. Perusopetus edistää hyvinvointia,

demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta. Koulua ja opetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana.

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiivisiksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan. Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestävälle kehitykselle.

Eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevat ihmiset kohtaavat toisensa perusopetuksessa ja tutustuvat monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja katsomuksiin. Asioita opitaan näkemään toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin. Oppiminen yhdessä yli kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomusrajojen luo edellytyksiä aidolle vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyydelle. Perusopetus antaa perustan ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen ja rohkaisee toimimaan myönteisten muutosten puolesta.

Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Ihminen on osa luontoa ja täysin riippuvainen ekosysteemien elinvoimaisuudesta. Tämän ymmärtäminen on keskeistä ihmisenä kasvussa. Perusopetuksessa tunnistetaan kestävän kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys, toimitaan sen mukaisesti ja ohjataan oppilaita kestävän elämäntavan omaksumiseen. Kestävän kehityksen ja elämäntavan ulottuvuudet ovat ekologinen ja taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen. Ekososiaalisen sivistyksen johtoajatuksena on luoda elämäntapaa ja kulttuuria, joka vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta, ekosysteemien monimuotoisuutta ja uusiutumiskykyä sekä samalla rakentaa osaamispohjaa luonnonvarojen kestävälle käytölle perustuvalle kiertotaloudelle. Ekososiaalinen sivistys merkitsee ymmärrystä erityisesti ilmastonmuutoksen vakavuudesta sekä pyrkimystä toimia kestävästi.

Ihminen kehittää ja käyttää teknologiaa sekä tekee teknologiaa koskevia päätöksiä arvojensa pohjalta. Hänellä on vastuu teknologian ohjaamisesta suuntaan, joka varmistaa ihmisen ja luonnon tulevaisuuden. Perusopetuksessa pohditaan kulutus- ja tuotantotavoissa ilmeneviä ristiriitoja suhteessa kestävään tulevaisuuteen sekä etsitään ja toteutetaan yhteistoimin ja pitkäjänteisesti elämäntapaamme korjaavia ratkaisuja. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Perusopetus avaa näköalaa sukupolvien yli ulottuvaan globaaliin vastuuseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman arvokeskustelu on toteutettu alkuvuodesta 2014. Eteläpohjalaisissa kunnissa järjestettiin avoimia keskustelutilaisuuksia, arvoiltoja. Lisäksi kuntalaisilla oli mahdollisuus vastata sähköiseen arvokyselyyn helmikuussa 2014. Maakunnan perusopetuksen oppilaat saivat osallistua arvotyöhön Unelmieni koulutyöllä (runot, mielipidekirjoitukset ja kuvataidetyöt), ja oppilaiden töitä on käytetty maakunnallisen opetussuunnitelman elävöittämisessä.

Arvotyöskentelyn tuloksena ovat syntyneet eteläpohjalaiset arvoteemat. Esille nousseet arvot olivat Etelä-Pohjanmaalla kunnasta riippumatta melko yhtenäisiä. Samankaltaiset teemat nousevat esiin myös Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntasuunnitelman arvoissa: yrittäjyys, uudistumiskyky, kansainvälisyys, yhteistyö, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys (Lähde: Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät – Maakuntasuunnitelma 2040 & maakuntaohjelma 2014–2017, s. 22).

Eteläpohjalaiset arvoteemat

1. Opimme

Oppilas on aktiivinen tietojen ja taitojen oppija. Opettajan tehtävä on auttaa ja kannustaa oppilasta löytämään erilaisia tapoja ja menetelmiä oppia yhdessä muiden kanssa. Elinikäinen oppiminen on jatkuvaa uusien polkujen löytämistä: taitojen oppimista, tiedon hakua ja käsittelyä sekä kriittistä arviointia alati muuttuvassa ympäristössä.

2. Tunnemme

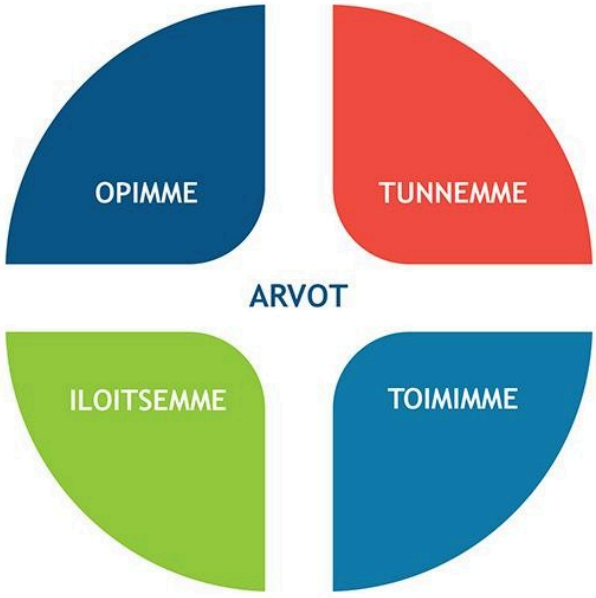
Koulun on tärkeää tukea oppilaan elämänhallintataitojen kehittymistä yhdessä kotien kanssa. Omien vahvuuksien löytäminen ja tunteminen kehittävät oppilaan tervettä itsetuntoa ja luottamusta elämässä selviämiseen. Oppilasta opetetaan tunnistamaan oman toiminnan vaikutukset myös toisiin ihmisiin.

3. Toimimme

Yhteisöllisessä koulussa vuorovaikutus ihmisten välillä on ystävällistä ja tasa-arvoista. Erilaiset ihmiset toimivat yhdessä toisiaan arvostaen. Kestävää tulevaisuutta rakennetaan aktiivisesti, tavoitteellisesti ja sisukkaasti yhdessä tehden ja yrittäen.

4. Iloitsemme

Koulun toimintakulttuuri luo turvallisen oppimisympäristön. Kouluyhteisössä on tilaa uteliaisuudelle ja erilaiselle oppimiselle. Koulussa viihdytään yhdessä kavereiden ja ystävien kanssa. Hyvinvoivassa koulussa on ilo oppia!



Eteläpohjalaisen perusopetuksen arvoperusta

2.3. Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti

että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii reflektoimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Se myös tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan.

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Siksi oppilasta ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin. Oppimisprosessin aikana hän oppii työskentely- ja ajattelutaitoja sekä ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita. Jotta oppilas voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan liittämään opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa. Tietojen ja taitojen oppiminen on kumuloituvaa ja se vaatii usein pitkäaikaista ja sinnikästä harjoittelua.

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnalliset aineryhmät ovat käsitelleet oppimiskäsitystä ja arvoperustaa kunkin oppiaineen kohdalla. Koulujen oma arvotyöskentely ja toimintakulttuuri on kuvattu koulun opetussuunnitelmaan. Koulun arvot ja oppimiskäsitys näkyvät koulun toimintakulttuurissa ja arjessa.

Opetussuunnitelman kehittäminen nähdään jatkuvana prosessina. Opetussuunnitelma on elävä, yhteiskunnan muuttumiseen reagoiva asiakirja, jota päivitetään tarpeen mukaan. Opetussuunnitelman arviointi on osa tätä prosessia. Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan ja päivitetään valtakunnallisten ohjeiden mukaan.

2.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Arvokeskustelut luovat perustan sekä opetussuunnitelman laadinnalle että yhteiselle opetus- ja kasvatustyölle. Paikallisesti päätetään, miten arvokeskustelut toteutetaan opetussuunnitelmaa laadittaessa ja muutoin säännöllisesti koulutyön aikana. Tällöin päätetään myös, miten luodaan edellytykset henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien sekä mahdollisten muiden yhteistyökumppanien osallistumiselle keskusteluun.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat perusopetuksen arvoperustaa ja oppimiskäsitystä mahdollisesti täydentävät paikalliset näkökulmat tai painotukset ja miten ne ilmenevät (muilta osin arvoperustan ja oppimiskäsityksen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *miten arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan.*

Mahdolliset koulukohtaiset täydennykset kirjataan koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

2.5. Eteläpohjalainen kieliohjelma

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaalla A1-kieli on englanti ja B1-kieli on ruotsi. Kuntakohtaisesti opetuksen järjestäjä määrittelee valinnaisten A2- ja B2 -kielten tarjonnan. Valinnaisuus on linjattu luvussa 12.

2.6. Eteläpohjalaisen perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaalla maakunnallinen opetussuunnitelmatyö tukee perusopetuksen yhtenäisyyttä ja tasa-arvoisen perusopetuksen toteutumista. Eteläpohjalainen opetussuunnitelma on tehty laajana yhteistyönä esi-, perus-, lisä- ja valmistavan opetuksen kesken.Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa koulutyön laatuun.

2.7. Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kunta laatii ohjaussuunnitelman, jossa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (kts. myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).

2.8. Yhteistyö kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhteistyö ja käytänteet sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa on kirjattu koulujen opetussuunnitelmiin.

3. Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

3.1. Perusopetuksen tehtävä

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Perusopetuksen tehtävää voidaan tarkastella sen opetus- ja kasvatustehtävän, yhteiskunnallisen tehtävän, kulttuuritehtävän sekä tulevaisuustehtävän näkökulmasta. Perusopetusta kehitetään inkluusioperiaatteen mukaisesti. Opetuksen saavutettavuudesta ja esteettömyydestä pidetään huoli.

Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävää elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa sosiaalista pääomaa.koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistäsekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan. Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista.Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestävälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti. Työtä tehdäänmahdollisuuksien mukaan yhdessä muissa maissa toimivien koulujen ja opetuksen kehittäjien kanssa. Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana kansallisesti ja kansainvälisesti.

3.2. Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet

Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnallisista tavoitteista säädetään perusopetuslaissa sekä tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Tavoitteet ohjaavat opetussuunnitelman perusteiden kaikkien osa-alueiden laadintaa. Ne ohjaavat myös paikallisen opetussuunnitelman laadintaa ja koulutyötä.

Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen

Valtioneuvoston asetuksen 2§:ssä korostetaan koulun kasvatus- ja opetustehtävää. Keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Asetuksen mukaan opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten, perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja, kuten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Sivistykseen nähdään kuuluvaksi myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävän kehityksen edistäminen.

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Asetuksen 3§:n mukaan opetuksen keskeisenä tavoitteena on luoda perusta oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumiselle sekä maailmankuvan avartumiselle. Tähän tarvitaan sekä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja että tiedonaloja läpileikkaavaa ja yhdistävää osaamista. Taitojen merkitys korostuu. Asetuksessa todetaan, että opetettavan tiedon tulee perustua tieteelliseen tietoon. Siinä säädetään myös muulla kuin äidinkielellä annettavan opetuksen sekä erityiseen maailmankatsomukseen ja kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämisestä ja tavoitteista.

Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen edistäminen

Asetuksen 4 § sisältää tavoitteita ja periaatteita, joiden mukaisesti opetus ja kasvatus sekä oppilashuolto tulee järjestää. Kaiken toiminnan tulee vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja ja edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen. Asetuksessa korostuu vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen sekä koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opetustyön resurssina. Samoin korostuu kasvua ja oppimista edistävän toimintakulttuurin sekä toimivan oppilashuollon merkitys.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tavoitteet ohjaavat tarkastelemaan opetusta kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella oppiainerajat ylittävää osaamista. Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että tavoitteet oppiaineita yhdistäville laaja-alaisille osaamisalueille ja monialaisille oppimiskokonaisuuksille. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perusopetuksen tehtävä Etelä-Pohjanmaalla on rakentaa yhdessä elinvoimaista maakuntaa, jossa oppiminen muuttuu sivistykseksi. Eteläpohjalainen kulttuuriperintö on voimavara muutoksessa kohti kulttuurisesti moninaista ja alati muuttuvaa yhteiskuntaa. Lapsista ja nuorista kasvatetaan ja opetetaan yritteliäitä, osallistuvia, omasta ja muiden hyvinvoinnista huolehtivia ja ympäristöstä välittäviä kansalaisia. *”Perustana on kaikille lähipalveluna tarjottava laadukas perusopetus, joka takaa perusosaamisen ja yleissivistyksen huomioiden erilaiset oppijat ja heidän tarpeensa. Osaamisen kehittäminen oman osaamisen rajoissa kuuluu jokaisen perusoikeuksiin. Ratkaisevaa tässä on opettajien osaaminen, mutta myös ympäristön tuki ja arvostus.”* (Lähde: Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät – maakuntasuunnitelma 2040 & maakuntaohjelma 2014–2017, s. 43).

Maakuntasuunnitelmasta 2040 nousee esiin eteläpohjalaisen opetussuunnitelman käytänteitä tukevia teemoja:

- verkostoituminen
- yhteisöllisyys
- osallisuus
- valmiudet kansainväliseen toimintaan
- modernit oppimismenetelmät ja -ympäristöt

- kestävä kehitys
- hyvinvointi
- digitaalisuus
- yksilöllisten ja joustavien oppimispolkujen rakentaminen ja osaamisen jatkumon takaaminen.

(Lähde: Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät – maakuntasuunnitelma 2040 & maakuntaohjelma 2014–2017).

Eteläpohjalaisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäinen toimintatapa on mukana kaikessa koulun toiminnassa ja luo siten pohjan koko koulun toimintakulttuurille. Lisäksi yrittäjämäinen toimintatapa on uusi oppiaine vuosiluokalla 7. Se on maakunnallinen painotus, joka saa tuntijaossa yhden vuosiviikkotunnin. Osallistamista kehitetään koulun tasolla; kuinka opetellaan uusia tapoja toimia avoimesti yhdessä?

3.3. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Laaja-alaisia osaamiskokonaisuuksia on seitsemän ja niillä on on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti ja oppilaiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeätä on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet täsmennetään vuosiluokkakokonaisuuksittain. Tavoitteet on otettu huomioon oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Oppiainekuvauksissa osoitetaan oppiaineiden tavoitteiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen.

***Ajattelu ja oppimaan oppiminen** (L1)*

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan

myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu *(L2)*

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan

mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

***Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot** (L3)*

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

***Monilukutaito** (L4)*

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa.

Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen *(L5)*

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys *(L6)*

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn

edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

***Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen** (L7)*

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaiset osaamiskokonaisuudet kulkevat opetussuunnitelman oppiaineiden sisällä, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja koulujen vuosittaisissa teemoissa. Näitä sisältöjä tarkennetaan koulujen opetus- ja vuosisuunnitelmissa. Koulun tasolla laaja-alaisen osaamisen sisällöt näkyvät koulun toimintakulttuurissa konkreettisesti päivittäisen suunnittelun ja työn tasolla.

Opetukselle ja kasvatukselle asetetuista tavoitteista huolehditaan laadukkaan perusopetuksen, riittävän resursoinnin ja opettajien osaamisen kehittämisen avulla, ja koulu kehittyy jatkuvan opetussuunnitelmatyön ja ajantasaisen toimintakulttuurin kautta. Opetuksen järjestäjä seuraa, arvioi ja kehittää laaja-alaisen osaamisen toteutumista oman arviointijärjestelmänsä mukaisesti. Rehtorit ja koulunjohtajat luovat edellytykset laaja-alaisen osaamisen toteutumiselle koulun arjessa. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista tukevat järjestelyt ja toimenpiteet kirjataan koulun opetus- ja vuosisuunnitelmaan. Koulun toimintakulttuurin tasolla arviointi tapahtuu pedagogisen kehittämisen kautta.

Koulu on oppiva yhteisö. Oppimisessa painopiste siirtyy aktiivisesti toimivalle oppilaalle. Vuorovaikutuksen merkitys kasvaa. Oleellista ei ole enää "Miksi?" vaan "Miten?" Koulu on edelläkävijä - ”Jos haluat nähdä tulevaisuuteen, käännä katseesi nuorempaan sukupolveen”.

Koulussa opitaan paljon uusia taitoja, vaikkapa laittamaan tukkaan raitoja. Kun harjoitellaan uusia juttuja, ovat ne sitten myöhemmin tuttuja. (Otsonkoulu, Ähtäri. 3C-luokan yhteinen runo).

Laaja-alaisen osaamisen tarkemmat tavoitteet määritellään vuosiluokkakokonaisuuksittain, ks. perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvut 13–15.



Laaja-alainen osaaminen

3.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa keskustellaan, mitä perusopetuksen tehtävä sekä valtioneuvoston asetuksessa määritellyt opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet merkitsevät paikallisesti. Pohditaan myös, mitä opetukselle ja kasvatukselle asetettujen valtakunnallisten tavoitteiden sekä niistä johdettujen laaja-alaisen osaamisen ja oppiainekohtaisten tavoitteiden toteuttaminen edellyttää opetuksen järjestämiseltä, johtamiselta ja koulutyöltä.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat paikalliset, perusopetuksen tehtävää mahdollisesti täydentävät ja käytännön toteuttamista ilmentävät näkökohdat (muilta osin tehtäväkuvauksessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan; tehtävää voidaan konkretisoida ja toteuttaa myös opetussuunnitelmaa täydentävien suunnitelmien kuten esimerkiksi kestävän kehityksen ohjelman tai kulttuurikasvatussuunnitelman avulla, joista tulee tällöin maininta opetussuunnitelmaan)*
- *mitkä ovat opetussuunnitelman perusteissa määritellyn laaja-alaisen osaamisen mahdolliset paikalliset painotukset ja miten painottuminen ilmenee (muilta osin laaja-alaisen osaamisen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*

- *mitkä ovat ne järjestelyt ja toimenpiteet, joiden avulla laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta opetustyössä huolehditaan ja toteutumista seurataan (laaja-alaisen osaamisen tarkemmat tavoitteet määritellään vuosiluokkakokonaisuuksittain).*

3.5. Yrittäjämäinen toimintatapa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yrittäjämäinen toimintatapa

Yrittäjämäinen toimintatapa on ennen kaikkea asenne ja tapa toimia. Se on kansalaistaito, jota tarvitaan elämässä, opiskelussa ja tulevassa työssä riippumatta siitä, työskennelläänkö toisen palveluksessa vai itsenäisenä yrittäjänä. Luovat toimintatavat yhdessä erilaisten verkostojen kanssa rohkaisevat katsomaan myös ympäröivään yhteiskuntaan.

Yrittäjämäinen toimintatapa on mukana kaikessa koulun toiminnassa ja luo siten pohjan koko koulun toimintakulttuurille. Lisäksi yrittäjämäinen toimintatapa on uusi oppiaine vuosiluokalla 7. Se on maakunnallinen painotus, joka saa tuntijaossa yhden vuosiviikkotunnin.

Mitä yrittäjämäinen toimintapa on?



Yrittäjämäisen toimintatavan sanapilvi

Yrittäjämäinen toimintatapa

Yrittäjämäinen toimintatapa pitää sisällään innovatiivisuuden, hallitun riskinoton sekä tavoitteellisen toiminnan. Yrittäjämäisesti toimiva ihminen uskaltaa ottaa uusia askeleita, vaikka niissä voisi epäonnistuakin. Yrittäjämäiseen toimintaan liittyy myös vastuullinen suhtautuminen kaikkeen tekemiseen sekä oman itsen tavoitteellinen kehittäminen.

Yrittäjämäistä toimintatapaa voidaan toteuttaa oppilaitoksissa monella eri tavalla. Yrittäjämäinen toimintatapa otetaan huomioon monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa. Kouluissa voidaan valita vuosittain erilaisia painopistealueita. Erilaiset tapahtumat, projektit ja teemapäivät voivat olla toimintatavan näkyvimpiä muotoja. Toteutuksessa on tärkeää oivaltaa, että kyse ei ole pelkästään uuden kehittämisestä vaan vanhojen, jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämisestä uudella tavalla.

Kysy, kuka:

- ideoi?
- suunnittelee?
- valitsee toteutettavat ideat?
- ponnistelee?
- saa elämyksiä?
- panee itsensä likoon?
- harjoittelee yhteistyötaitoja?
- harjoittelee esiintymistä?
- harjoittelee mielipiteen esittämistä ja kantansa perustelua?
- huolehtii verkostoista?
- kantaa vastuun tekemisestä?

Jos vastaus on suurimmassa osassa oppilas, toimintaa voidaan pitää oppilaan yrittäjämäisenä toimintana.

(Lähde: Levon-instituutin Auringonkukka-projekti)

Yrittäjämäinen toimintatapa otetaan huomioon monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa. Kouluissa voidaan valita vuosittain erilaisia painopistealueita.

Yrittäjämäisen toimintatavan rakentuminen

Yrittäjämäinen oppiminen lähtee omasta itsestä ja elämän eri osa-alueista. Se laajenee kehämäisesti perheen ja luokan kautta suurempiin yhteisöihin. Mukaan otetaan kuhunkin osa-alueeseen sopivat sidosryhmät, esimerkiksi yritykset ja kolmas sektori. Yrittäjämäinen toimintatapa tässä muodossa voi alkaa jo varhaiskasvatuksessa.

Yrittäjämäinen toiminta on yritteliästä asennetta, päättäväisyyttä, vastuuntuntoa, innovatiivisuutta, tulevaisuussuuntautuneisuutta ja kykyä tehdä oikeita asioita. Yrittäjämäisesti toimiva ihminen uskaltaa ottaa uusia askeleita, vaikka niissä voisi epäonnistuakin. Yrittäjämäiseen toimintaan liittyy myös vastuullinen suhtautuminen asioihin ja ihmisiin ja oman itsen tavoitteellinen kehittäminen.

Yrittäjämäinen toimintapa ei ole erillinen, muusta toiminnasta irrallinen kokonaisuus, vaan se nähdään tapana toimia, ja siten se on mukana kaikessa toiminnassa. Tavoitteena on kokonaisvaltaisen asenteen ja taitojen kehittäminen.

Oppilaitokset vahvistavat ja kehittävät yrittäjämäistä toimintakulttuuria yhdessä erilaisten verkostojensa kanssa rohkaistuen samalla katsomaan myös ympäröivään yhteiskuntaan. Opettajan rooli on yhä enemmän keskittynyt ohjaamiseen ja valmentamiseen ja oppilas ottaa vastuun omista tekemisistään.



Yrittäjämäinen toimintatapa

Yrittäjämäisen toimintatavan rakentuminen

Itsetuntemus (T1)

- Millainen minä olen ja millaiseksi haluan kasvaa?
- Mitä osaan, mitä täytyy vielä harjoitella?
- Mitä taitoja tarvitaan erilaisissa töissä ja tehtävissä?
- Mitä taitoja tarvitaan yhteiskunnassa?
- Oppilaan itsearviointitaidot

Yhteisöllisyys (T2)

- Hyvät käytöstavat
- Yhteistyötaidot/vuorovaikutustaidot ja toisen ihmisen huomioiminen
- Yhteisten asioiden hoitaminen
- Rakentavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- Johtaminen ja johdettavana toimiminen

Työ ja tekeminen (T3)

- Oman ja toisten työn arvostaminen, työn suunnittelu, toteutus ja loppuun saattaminen. Oman työn ja oman itsensä johtaminen.
- Pitkäjänteinen työn tekeminen.
- Omien ideoiden rohkea kokeilu ja hallittu riskinotto, sekä opittujen tietojen ja taitojen soveltaminen
- Ongelmanratkaisutaidot
- Hallitun riskinoton harjoittelu
- Yhteiskunnan rakenteisiin ja toimintaan tutustuminen. Laillisuuskasvatus, esim. koulun järjestyssäännöt
- Taloudenhallinta
- Verkostoituminen

- Joka vuosi oppilasryhmät tutustuvat johonkin ammattiin, työpaikkaan tai yritykseen.
    - 0.–4. luokilla tutustutaan lähipiirin, esim. vanhempien tai isovanhempien työhön ja koulussa toimivien henkilöiden ammatteihin ja työtehtäviin
    - 5.–6. luokilla tutustutaan lähialueen yrityksiin.
    - 7.–9. luokilla tutustutaan oman kunnan alueella oleviin yrityksiin ja osallistutaan TET:iin.

Ympäristö (T4)

- Monipuoliset oppimisympäristöt
- Koulun ulkopuoliset toimijat
- Sidosryhmät ja verkostot
- Kestävä kehitys

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Koulun monipuolisten oppimisympäristöjen ja toimintakulttuurin pitää tukea oppilaiden itsetuntemuksen ja minäkuvan rakentumista, mahdollistaa toiminnalliset työtavat, opettaa työn arvostamiseen ja loppuun saattamiseen, luovuuteen sekä hallittuun riskinottoon. Työtapojen valinnassa keskeistä on luoda turvallinen ja avoin oppimisympäristö, jossa on lupa kokeilla, onnistua ja epäonnistua myös luokkahuoneen ulkopuolella aidoissa ympäristöissä. Kun on kivaa, oppii, ja kun oppii, on kivaa!

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Yrittäjämäisen toimintatavan tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on vahvistaa työskentelyn kehittymistä vuorovaikutteiseksi ja pitkäjänteiseksi. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistasojen mukaiset oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt.

Oppilaan oppimisen arviointi ja portfolion rakentaminen

Keskeistä on oppilaan itsearviointitaitojen kehittyminen sekä rakentavan palautteen vastaanottamisen ja antamisen taitojen kehittäminen. Vahvuuksia ja osaamisen kohtia voi nostaa esiin mistä tahansa oppilaan toiminnasta. Yrittäjämäinen toimintatapa otetaan huomioon myös monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja ainekohtaisissa arvioinneissa.

Portfolio on "Opiskelijan tekemistä töistä koostuva mielekäs kokoelma, joka kertoo hänen työskentelystään, edistymisestään ja saavutuksistaan yhdellä tai useammalla alueella, ja jossa on mukana opiskelijan omakohtaisia pohdintoja."(Paulson,Paulson & Mayer: 1991). Nykyisten oppimisnäkemysten mukaan oman oppimisen seuranta on olennainen osa oppimistapahtumaa. Kun opittavaa aineistoa dokumentoidaan monella eri tavalla portfolioon, tulee oppimistapahtuma näkyväksi itselle ja muille. Dokumentoinnin muotoja ovat esimerkiksi oppimispäiväkirjat, tallenteet, kuvalliset muistiinmerkinnät kuten valokuvat, videot, piirrokset, kartat, pienoismallit ja maalaukset. Portfoliota voi käyttää oppimisen ja arvioinnin tukena kaikissa oppiaineissa.

Oppilas kerää perusopetuksen aikana portfolion, jota voidaan käyttää osana ammatinvalinnanohjausta ja jonka hän saa mukaansa seuraavalle asteelle siirryttäessä. Oppilas kerää portfolioon itselleen tärkeitä asioita ja onnistumisen kokemuksia, mutta myös kehittymisen aiheita. Ne voivat olla mitä tahansa: esimerkiksi onnistunut ainekirjoitus, kuva tai esimerkillisen käyttäytymisen kokemus. Kehittämisen kohteita voidaan nostaa esille yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa ja kirjata portfolioon. Osan portfolioon tulevista töistä valitsee oppilas, osan opettaja, osan huoltaja. Valintaa voidaan tehdä esimerkiksi arviointikeskustelun yhteydessä.

Portfoliota keräävä oppilas rakentaa identiteettiään, paikkaansa maailmassa, ja luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan. Oman oppimisen pitkäjänteinen seuranta ja dokumentointi luovat edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.

Portfoliota voidaan käyttää oppimisen ja arvioinnin tukena kaikissa oppiaineissa. Pääsääntöisesti portfolio tehdään sähköisesti. Se täydentyy ja kulkee oppilaan mukana koko yhtenäisen perusopetuksen ajan. Vuosiluokilla 7–9 aineenopettajat täydentävät oman oppiaineensa osalta oppilaiden portfolioita yhdessä heidän kanssaan. Luokanopettaja/ -ohjaaja pitää huolen, että jokainen oppilas saa merkintöjä portfolioonsa. Oppilasta opastetaan kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa ja dokumentoinnissa. Dokumentoinnin muotoja voivat olla esimerkiksi:

- oppimispäiväkirjat,
- tallennukset,
- kuvalliset muistiinmerkinnät (valokuvat, videot, piirrokset, kartat, pienoismallit, maalaukset).

Portfoliossa on olennaista sen sisältämä oppilaan oma itsearviointi työskentelystään. Portfolio sisältää myös opettajan ja huoltajan arvioita. Olennaista on, että portfolio on tekijänsä näköinen. Kun opittavaa aineistoa dokumentoidaan monella eri tavalla portfolioon, tulee oppimistapahtuma näkyväksi itselle ja muille. On tärkeää, että oppilaat oppivat jo varhain seuraamaan omaa oppimistaan. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas on aktiivinen toimija ja oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin.

Portfolio on yksi työväline yrittäjämäisen toimintatavan (nelikenttäkuvio) tavoitteiden saavuttamiseen.

Vuosiluokkien 4–6 valinnaisaine

Valinnaisaine on toiminnallinen oppimiskokonaisuus, jossa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet osana tiimityötä. Oppimisessa korostuvat oppilaan oma ajattelu, suunnittelu ja rohkea ideoiden toteuttaminen. Mahdollisuuksien mukaan käsitellään omaa ja yhteisön taloutta ja sen vaikutuksia toimintaan. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen ja arvioimiseen.

Valinnaisaine perustuu yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen tavoitteisiin. Valinnaisaineen puitteissa toteutetaan esimerkiksi ajankohtaisia lukuvuoteen, paikalliseen kulttuuriin, kestävään kehitykseen, kehitysyhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön, erilaisiin ongelmanratkaisutehtäviin sekä työelämään liittyviä projekteja. Oppilaiden ja opettajan oma erityisosaaminen otetaan käyttöön.

Alakoulussa yhden valinnaisen (VAL) aineen tulee tukea yrittäjämäistä toimintatapaa. Valinnaisaineen nimi on koulukohtaisesti määriteltävissä. Sisällöissä ja tavoitteissa on konkreettisesti tultava esille yrittäjämäinen toimintatapa.

Yrittäjämäistä toimintatapaa valinnaisaineena arvioidaan monipuolisin menetelmin jatkuvan arvioinnin periaatteella. Valinnaisaine arvostellaan suoritusmerkinnällä hyväksytty / hylätty.

Tukea yrittäjämäisen toimintatavan sisältöjen suunnitteluun ja toteuttamiseen löytyy esimerkiksi:

- ”Pikku yrittäjyys” www.pikkuyrittajat.fi
- Hyvät tavat arkipäivässä -projekti
- Projekti koulun ulkopuolisen toimijan kanssa, esim. diakonia, vanhustyö, Unicef, kestävä kehitys, kierrätys, kulttuuri, yrittäjät, myyjäiset, kansainvälisyys
- Sanomalehti, koulun uutiset -projekti
- Kuka minä olen -viikko tai -päivä. Oppilas saa kertoa itsestään, tuoda kouluun lelun, lemmikin tms. kutsua vieraan jne. (Rinnalle myös kullekin opettajalle päivä tai viikko, jolloin tämä kertoo itsestään, harrastuksistaan, jne. Lisätään opettajien tietoa ja ymmärrystä kollegoistaan, työmotivaatiota sekä oman ja toisen työn arvostusta. Vaikka kyseessä onkin opettajien keskinäinen juttu, pitäisi siitä tihkua jotakin myös koko koululle esim. päivänavauksena, erilaisena oppituntina tai projektina.)
- Kirja-, näytelmä-, musiikki- tai tapahtumaprojekti
- Valinnaisaineessa ja projekteissa opetetaan mahdollisimman paljon myös yrittäjyyden kovaa sisältöainesta eli liiketoimintaosaamisen alkeita.
- Pienimuotoista yritystoiminnan harjoittamista (materiaalia mm. 4H, NY)
- Yrityskylä-konsepti (TAT)

Lisäys eteläpohjalaiseen opetussuunnitelmaan (19.9.2017)

Yrittäjämäinen toimintapa on eteläpohjalaiseen opetussuunnitelmaan ja tuntijakoon 7. vuosiluokalle hyväksytty paikallinen ylimääräinen oppiaine. Oppilas, joka on tullut ko. opetussuunnitelman ja tuntijaon piiriin vasta vuosiluokalla 8 tai vuosiluokalla 9, voidaan rehtorin päätöksellä vapauttaa tältä osin yrittäjämäinen toimintatapa –oppiaineen opetuksesta. (Opetushallitus, Erja Vitikka 6.6.2017)

3.5.1. Yrittäjämäinen toimintatapa vuosiluokilla 1–9

Yrittäjämäisen toimintatavan vuosiluokkaistetut tavoitteet

Yrittäjämäisen toimintatavan tavoitteena on edistää oppilaiden kykyä löytää omat vahvuutensa sekä vahvistaa heidän itsetuntoaan sekä vuorovaikutustaitojaan. Oppilasta kannustetaan innovatiivisuuteen ja luovuuteen erilaisissa oppimistilanteissa ja – ympäristöissä.Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet kuuluvat kaikkiin yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen tavoitteisiin, minkä vuoksi niitä ei ole kirjattu erikseen.

Vuosiluokka 1

Vuosiluokalla 1 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan omaa työtään, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien ja koulun ammatteihin

- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 2

Vuosiluokalla 2 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan omaa työtään, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien ja koulun ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 3

Vuosiluokalla 3 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan ja identiteetin rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle. Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ja kiinnostusta omaa ja toisen työtä sekä työelämää kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja ki kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien, koulun ja lähialueen ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 4

Vuosiluokalla 4 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan ja identiteetin rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle. Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ja kiinnostusta omaa ja toisen työtä sekä työelämää kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien, koulun ja lähialueen ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 5

Vuosiluokalla 5 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan ja identiteetin rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle. Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ja kiinnostusta omaa ja toisen työtä sekä työelämää kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja

- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien, koulun ja lähialueen ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 6

Vuosiluokalla 6 yrittäjämäisen toimintatavan opetuksen painopiste on oppilaiden itsetuntemuksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen opettamisessa. Oppilaan ajattelua ja tekemistä tukemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan ja identiteetin rakentumiseen. Hyvien käytöstapojen sekä positiivisen luokkahengen avulla rakennetaan hyvää perustaa yhteisöllisyydelle. Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta ja kiinnostusta omaa ja toisen työtä sekä työelämää kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa huoltajien, koulun ja lähialueen ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

Vuosiluokka 7

Vuosiluokalla 7 oppilaat asettavat yhä enemmän itse tavoitteensa eri aineisiin ja oppivat ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan. Oppilaiden tulee omaksua aloitteellisuus ja yritteliäisyys

toimintatavoikseen esimerkiksi omakohtaisten osallistumis- ja vaikuttamiskokemusten kautta. Tavoitteena on, että oppilaille kasvaa luova toimintatapa, kyky ja halu toimia joko vähän tai paljon paremmin. Vähän parempi tapa toimia voi tarkoittaa jo olemassa olevien asioiden parantamista, ja paljon parempi tapa voi olla suuri innovaatio, joka muuttaa koko toiminnan. Jokainen on itsensä ”käyntikortti”; kun hoitaa asiansa hyvin, niin todennäköisesti siitä seuraa lisää jotakin positiivista. Koulun kaikki oppimisympäristöt ovat aktiivisessa käytössä. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään myös lähiympäristöjä kuten liikuntapaikkoja ja luontoa, yrityksiä, museoita, kirjastoa jne.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista uteliaisuuteen ja ihmettelyyn sekä kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan
- harjaannuttaa onnistumisen ja epäonnistumisen tuomien tunteiden käsittelyä ja hyväksymistä sekä ohjata jatkotoimenpiteisiin, uudelleen tai toisella tavalla kokeilemiseen ja yrittämiseen

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan ja tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin sekä elinkeinoelämän rakenteisiin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia sekä erottamaan kannattava toiminta kannattamattomasta
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä
- kannustaa, rohkaista ja opastaa näkemään ongelmia, epäkohtia ja puutteita sekä löytämään niihin pieniä tai suuria ratkaisuja
- kannustaa rohkeaan kokeiluun ja ideoiden kehittelyyn
- kannustaa tekemään asioita entistä paremmin

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän rakenteisiin sekä ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa
- auttaa ymmärtämään kansainvälisen toiminnan mahdollisuudet

Vuosiluokka 8

Vuosiluokalla 8 oppilaat asettavat yhä enemmän itse tavoitteensa eri aineisiin ja oppivat ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan. Oppilaiden tulee omaksua aloitteellisuus ja yritteliäisyys toimintatavoikseen esimerkiksi omakohtaisten osallistumis- ja vaikuttamiskokemusten kautta. Tavoitteena on, että oppilaille kasvaa luova toimintatapa, kyky ja halu toimia joko vähän tai paljon paremmin. Vähän parempi tapa toimia voi tarkoittaa jo olemassa olevien asioiden parantamista, ja paljon parempi tapa voi olla suuri innovaatio, joka muuttaa koko toiminnan. Jokainen on itsensä ”käyntikortti”; kun hoitaa asiansa hyvin, niin todennäköisesti siitä seuraa lisää jotakin positiivista. Koulun kaikki oppimisympäristöt ovat aktiivisessa käytössä. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään myös lähiympäristöjä kuten liikuntapaikkoja ja luontoa, yrityksiä, museoita, kirjastoa jne.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista uteliaisuuteen ja ihmettelyyn sekä kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan
- harjaannuttaa onnistumisen ja epäonnistumisen tuomien tunteiden käsittelyä ja hyväksymistä sekä ohjata jatkotoimenpiteisiin, uudelleen tai toisella tavalla kokeilemiseen ja yrittämiseen

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan ja tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin sekä elinkeinoelämän rakenteisiin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia sekä erottamaan kannattava toiminta kannattamattomasta
- harjoitella työnhakua ja harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä
- kannustaa, rohkaista ja opastaa näkemään ongelmia, epäkohtia ja puutteita sekä löytämään niihin pieniä tai suuria ratkaisuja
- kannustaa rohkeaan kokeiluun ja ideoiden kehittelyyn
- kannustaa tekemään asioita entistä paremmin

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän rakenteisiin sekä ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa
- auttaa ymmärtämään kansainvälisen toiminnan mahdollisuudet

Vuosiluokka 9

Vuosiluokalla 9 oppilaat asettavat yhä enemmän itse tavoitteensa eri aineisiin ja oppivat ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan. Oppilaiden tulee omaksua aloitteellisuus ja yritteliäisyys toimintatavoikseen esimerkiksi omakohtaisten osallistumis- ja vaikuttamiskokemusten kautta. Tavoitteena on, että oppilaille kasvaa luova toimintatapa, kyky ja halu toimia joko vähän tai paljon paremmin. Vähän parempi tapa toimia voi tarkoittaa jo olemassa olevien asioiden parantamista, ja paljon parempi tapa voi olla suuri innovaatio, joka muuttaa koko toiminnan. Jokainen on itsensä ”käyntikortti”; kun hoitaa asiansa hyvin, niin todennäköisesti siitä seuraa lisää jotakin positiivista. Koulun kaikki oppimisympäristöt ovat aktiivisessa käytössä. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään myös lähiympäristöjä kuten liikuntapaikkoja ja luontoa, yrityksiä, museoita, kirjastoa jne.

Opetuksen tavoitteet

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista uteliaisuuteen ja ihmettelyyn sekä kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan
- harjaannuttaa onnistumisen ja epäonnistumisen tuomien tunteiden käsittelyä ja hyväksymistä sekä ohjata jatkotoimenpiteisiin, uudelleen tai toisella tavalla kokeilemiseen ja yrittämiseen

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmistenn ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys
- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan ja tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin sekä elinkeinoelämän rakenteisiin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia sekä erottamaan kannattava toiminta kannattamattomasta
- harjoitella työnhakua ja harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä
- kannustaa, rohkaista ja opastaa näkemään ongelmia, epäkohtia ja puutteita sekä löytämään niihin pieniä tai suuria ratkaisuja
- kannustaa rohkeaan kokeiluun ja ideoiden kehittelyyn
- kannustaa tekemään asioita entistä paremmin

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän rakenteisiin sekä ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa

- auttaa ymmärtämään kansainvälisen toiminnan mahdollisuudet

3.5.2. Yrittäjämäinen toimintatapa, 7. vuosiluokan oppiaine

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

YRITTÄJÄMÄINEN TOIMINTATAPA -OPPIAINE vuosiluokalla 7

Oppiaineen tehtävä

Yrittäjämäinen toimintapa ei ole erillinen, muusta toiminnasta irrallinen kokonaisuus, vaan se nähdään tapana toimia, ja siten se on mukana kaikessa toiminnassa. Tavoitteena on kokonaisvaltaisen asenteen ja taitojen kehittäminen.

Yrittäjämäisen toiminnan lähtökohtia ovat innovatiivisuus, hallittu riskinotto sekä toiminnan aikaansaaminen. Innovatiivisuus voidaan määritellä kyvyksi ja haluksi luoda ja ottaa käyttöön uusia tai olennaisesti parannettuja tuotteita, prosesseja, palveluita tai keksintöjä. Myös toiminta itsessään voi olla innovatiivista. Opetuksen tavoitteena on pyrkiä edistämään kaikenlaista innovatiivisuutta, yhteistyötä ja vastuullisuutta.

Luovaan toimintaan sekä uusien ideoiden kehittämiseen ja kokeiluun liittyy aina onnistumisen tai epäonnistumisen riski. Riski voi olla taloudellinen, psykologinen tai sosiaalinen. Niin yllättävä tai odotettua suurempi onnistuminen kuin pelätty ja valmistautumaton epäonnistuminenkin voivat asettaa toimijan vaikeaan tilanteeseen. Oppilaiden kanssa käsitellään näiden riskien olemassaoloa siten, että kukin voi ja osaa arvioida niitä omalla kohdallaan.

Hallittu riskinotto perustuu itsetuntemukseen sekä tietoon kohteesta. Siihen tarvitaan myös tietoa ympäristön muista toimijoista ja toiminnan lainalaisuuksista. Oppimisen tavoitteena tulisi olla optimistinen näkemys itsestä, mikä vahvistaa myönteistä minäkäsitystä ja uskoa omiin vaikutusmahdollisuuksiin.

Yrittäjämäinen toimintatapa pitää sisällään kyvyn nähdä ja ymmärtää eri tekijöiden vaikutus kokonaisuuteen sekä kyvyn saada osatekijät toimimaan tavoitteen saavuttamiseksi. Se on myös toiminnan loppuunsaattamista. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan avoimesti ympäröivän yhteiskunnan haasteisiin, ideoimaan ja suunnittelemaan, tekemään sinnikkäästi työtä päämäärän saavuttamiseksi sekä kantamaan vastuuta tekemästään.

Lähtökohtana voi olla ilmiöpohjainen oppiminen. Oppimiskokonaisuus voi muodostua pienistä osista, olla koko lukuvuoden kestävä projekti tai kaikkea siltä väliltä. Suositeltavaa kuitenkin on, että opetus järjestetään vähintään kahden tunnin kokonaisuuksina. Tämä mahdollistaa paremmin oppiaineelle luonteenomaisen toiminnan. Kaikenlainen yhteistyö kolmannen sektorin, yritysten ja muun yhteiskunnan toimijoiden kanssa on suotavaa.

Vuosiluokalla 7 yrittäjämäinen toimintatapa saa tuntijaossa yhden vuosiviikkotunnin uutena oppiaineena. Oppiaineen keskeinen aines on kuvattu nelikenttäkuviossa.



Yrittäjämäinen toimintatapa

Yrittäjämäinen toimintatapa –oppiaineen keskeinen aines.

Oppiaineen tavoitteet

Yrittäjämäisen toimintatavan yleiset tavoitteet vuosiluokalla 7. Näitä tavoitteita syvennetään yrittäjämäinen toimintatapa -oppiaineessa:

Itsetuntemus (T1)

- ohjata oppilasta realistisen minäkuvan rakentamiseen.
- rohkaista tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksia, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita
- rohkaista hallittuun riskinottoon, suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteessa joustavasti ja luovasti,
- auttaa tiedostamaan omat vaikutusmahdollisuudet ja vastuu
- ohjata arkielämän ja oman elämän hallintaan
- harjaannuttaa johtamaan itseä ja ryhmää sekä toimimaan itse johdettavana.
- rohkaista uteliaisuuteen ja ihmettelyyn sekä kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan asioita eri näkökulmista
- rohkaista innovoimaan ja innostumaan
- harjaannuttaa onnistumisen ja epäonnistumisen tuomien tunteiden käsittelyä ja hyväksymistä sekä ohjata jatkotoimenpiteisiin, uudelleen tai toisella tavalla kokeilemiseen ja yrittämiseen

Yhteisöllisyys (T2)

- harjaannuttaa ja innostaa itseä sekä muita toimimaan yhdessä oppilaiden ja opettajien sekä muiden ihmisten ja yhteisöjen kanssa
- kannustaa toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissä
- harjaannuttaa esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti
- kehittää vuorovaikutustaitoja sekä auttaa ymmärtämään niiden merkitys

- harjaannuttaa vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Työ ja tekeminen (T3)

- edistää oppilaiden myönteistä asennetta ja kiinnostusta työtä ja työelämää kohtaan sekä tutustuttaa erilaisiin ammatteihin, töihin ja työpaikkoihin jja elinkeinoelämän rakenteisiin
- oppia suunnittelemaan työprosesseja, arvioimaan riskejä ja toiminnan vaikutuksia, sekä erottamaan kannattava toiminta kannattamattomasta
- harjaannuttaa työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja
- kannustaa järjestelmällisyyteen ja sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa
- oppia arvioimaan ja arvostamaan omaa ja toisten tekemää työtä
- kannustaa, rohkaista ja opastaa näkemään ongelmia, epäkohtia ja puutteita sekä löytämään niihin pieniä tai suuria ratkaisuja
- kannustaa rohkeaan kokeiluun ja ideoiden kehittelyyn
- kannustaa tekemään asioita entistä paremmin

Ympäristö (T4)

- tutustuttaa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän rakenteisiin sekä ammatteihin
- perehdyttää eettisen toiminnan perusteisiin
- auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkitys kaikessa toiminnassa
- auttaa ymmärtämään kansainvälisen toiminnan mahdollisuudet

Oppiaineen sisällöt

Kurssin tarkennettuja sisältöjä on avattu yrittäjämäisen toimintatavan karttaan (kuva alla). Kurssin keskeiset sisällöt on kirjoitettu karttaan isoilla kirjaimilla, minkä lisäksi kartasta löytyy toteutusesimerkkejä opettajalle ohjaamisen tueksi. Keskeiset sisällöt suoritetaan kurssin aikana halutussa järjestyksessä:

S1 Itsetuntemus

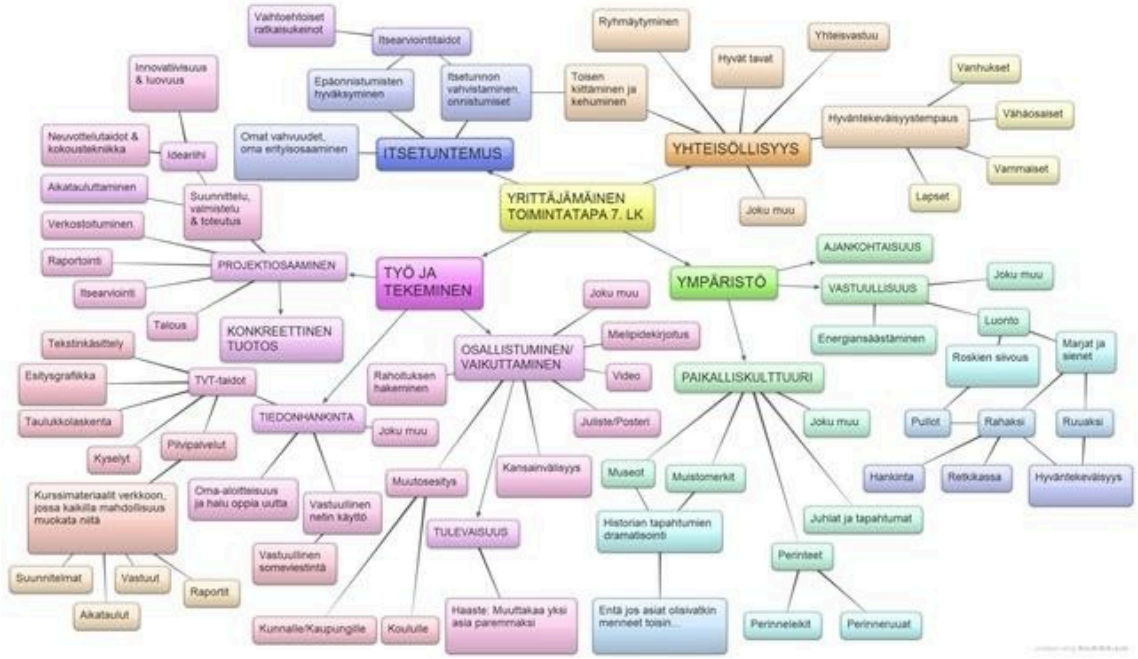
S2 Yhteisöllisyys

S3 Työ ja tekeminen

S4 Ympäristö

Esimerkkejä sisältöjen toteuttamiseksi:

- Oppilaat tutustuvat koulun lähellä sijaitsevaan museoalueeseen ja siihen liittyvään historiaan/tapahtumaan sekä käyvät tutustumassa paikanpäällä. Oppilaat kirjoittavat historiaa uudelleen jatkamalla tarinaa otsikolla "jos asiat olisivatkin menneet...". (Keskeisistä sisällöistä tulee YMPÄRISTÖ-PAIKALLISKULTTUURI suoritetuksi ja myös TYÖ JA TEKEMINEN-TIEDONHANKINTA)
- Oppilaat keräävät lähimetsästä puolukoita ja myyvät ne marjanostajille tai lahjoittavat paikallisille vanhuksille (Keskeisistä sisällöistä tulee suoritetuksi YHTEISÖLLISYYS ja myös YMPÄRISTÖ-VASTUULLISUUS)
- Oppilaat ideoivat ja toteuttavat jonkin projektin esimerkiksi teemalla näin täällä elettiin 100 vuotta sitten ja pitävät yhtenä päivänä jonkinlaisen tapahtumapäivän muille oppilaille tai vaikka koulun ulkopuolisille.(Tällaisessa projektissa on mahdollisuus toteuttaa vaikka kaikki keskeiset sisällöt yhdellä projektilla, riippuen miten valmistelu ja toteutus suoritetaan.)
- Oppilaat järjestävät messut (harraste-, yritys-, joulu-) (Projektissa toteutuvat kaikki sisällöt)
- Yhteistyöhanke vanhuspalveluiden tai UNICEF:in kanssa (Projektissa toteutuvat kaikki sisällöt)



Yrittäjämäinen toimintatapa -oppiaineen keskeiset sisällöt

Yritttäjämäinen toimintatapa -oppiaineen keskeiset sisällöt

Oppimisympäristöt ja työtavat

Koulun monipuolisten oppimisympäristöjen ja toimintakulttuurin pitää tukea oppilaiden itsetuntemuksen ja minäkuvan rakentumista, mahdollistaa toiminnalliset työtavat ja opettaa ja kannustaa työn arvostamiseen ja loppuun saattamiseen, luovuuteen sekä hallittuun riskinottoon. Työtapojen valinnassa keskeistä on luoda turvallinen ja avoin oppimisympäristö, jossa on lupa kokeilla, onnistua ja epäonnistua myös luokkahuoneen ulkopuolella aidoissa ympäristöissä. Kun on kivaa, oppi,i ja kun oppii, on kivaa! Oppilaiden työskentelyssä huomioidaan ajankohtaisuus, vastuullisuus ja paikalliskulttuuri, projektiosaaminen, osallistuminen, vaikuttaminen, tiedonhankinta ja konkreettinen tuotos. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa sisältöjen toteuttamistapoja ja keskeiset sisällöt käsitellään yhdessä sovitulla tavalla siten, että samassa projektissa voi suorittaa yhden tai useamman sisällön kerrallaan. Opettaja ohjaa toimintaa.

Mitä on oppilaan yrittäjämäinen toimintatapa?

Kysy, kuka:

- ideoi?
- suunnittelee?
- valitsee toteutettavat ideat?
- ponnistelee?
- saa elämyksiä?
- panee itsensä likoon?
- harjoittelee yhteistyötaitoja?
- harjoittelee esiintymistä?
- harjoittelee mielipiteen esittämistä ja kantansa perustelua?
- huolehtii verkostoista?
- kantaa vastuun tekemisestä?

Jos vastaus on suurimmassa osassa oppilas, toimintaa voidaan pitää oppilaan yrittäjämäisenä toimintana.

(Lähde: Levon-instituutin Auringonkukka-projekti)

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Yrittäjämäisen toimintatavan tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi ja pitkäjänteiseksi. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistasojen mukaiset oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt. Kurssin suoritustapa lisää oppilaiden omaa vastuuta kurssin hyväksytystä suorittamisesta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Oppilas täydentää rakentamaansa portfoliota. Yrittäjämäinen toimintatapa -oppiaine arvioidaan sanallisesti (hyväksytty/hylätty).

Hyväksytyn arvosanan kriteerit

- Aktiivinen osallistuminen kurssin eri vaiheisiin (suunnittelu, toteutus, raportointi)
- Konkreettinen tuotos ja sen dokumentointi
- Vertais- ja itsearvioinnin suorittaminen

Kurssin aikana oppilaat laativat kurssikansion, johon sisällytetään hyväksytyn arvosanan kriteerien edellyttämät asiat. Lopussa oppilaat tekevät raportin, jossa he kertovat perustellen, miten jokainen vaadittu osa-alue (= kurssin keskeiset sisällöt) on suoritettu. Itsearvioinnissa oppilaat reflektoivat, miltä tuntui itse suunnitella kurssin sisältö ja tavoitteet ja miltä kurssin suorittaminen tuntui. Lisäksi opettaja voi vaatia reflektiossa käsiteltäväksi muita tärkeiksi kokemiaan asioita.

4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.1. Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsentyy valtioneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa työn pitkäjänteisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteistyöstä ja opetuksen yhtenäisyydestä riippumatta siitä, toimivatko esiopetus ja perusopetus tai perusopetuksen eri luokka-asteet hallinnollisesti eri yksiköissä tai eri rakennuksissa. Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan myös seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa.

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun. Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia. Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Se on kokonaisuus, joka rakentuu

- *työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta*
- *johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista*
- *yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä*
- *pedagogiikasta ja ammatillisuudesta*
- *vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.*

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnistetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei. Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden tehtävänä on tukea opetuksen järjestäjiä ja kouluja toimintansa suuntaamisessa. Periaatteet on kuvattu ajatellen erityisesti koulun toimintaa. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on luoda edellytykset periaatteiden toteutumiselle kouluissa ja kehittää omaa toimintakulttuuriaan samassa suunnassa. Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävää elämäntapaa. Periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien huomioon ottamista, yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koulun toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien yhteisten periaatteiden pohdinta on tärkeä osa koulun opetussuunnitelmatyötä ja samalla koulun toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja arviointia.

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa koulutyön laatuun.

Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Se on kokonaisuus, joka rakentuu

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.



Eteläpohjalaista oppivan yhteisön toimintakulttuuria kehittävät periaatteet

Eteläpohjalaista oppivan yhteisön toimintakulttuuria kehittävät periaatteet

Etelä-Pohjanmaalla laadukkaan toimintakulttuurin keskiössä on koulu, oppiva yhteisö. Sen ympärille rakentuu kokonaisuus toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavista periaatteista (ks. perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 4.2). Maakuntastrategiassa eritellyt tulevaisuuden osaamistarpeet on sisällytetty oppivan yhteisön toimintakulttuuria ohjaaviin periaatteisiin puhekuplien muodossa. Kaiken taustalla vaikuttavat maakunnalliset arvoteemat: Opimme, tunnemme, toimimme ja iloitsemme (ks. Eteläpohjalainen opetussuunnitelma, luku 2).

Koulut voivat hyödyntää ylläolevaa kuviota oman koulunsa toimintakulttuurin kehittämisessä ja arvioinnissa. Kuvioon voidaan luoda myös kolmas ulottuvuus, jossa pohditaan toimintakulttuuria koulun omasta näkökulmasta.

Tavoitteena on, että eteläpohjalaisten koulujen toimintakulttuuri tukee lapsen kasvua elinikäiseen oppimiseen, osallisuuteen ja elämänhallintataitoihin sekä kestävän kehityksen, erilaisten oppimisympäristöjen ja eteläpohjalaisen kulttuuriperinnön tuntemiseen. Laadukkaan toimintakulttuurin kautta oppilaalle syntyy ehjä kasvatuksen ja opetuksen polku esiopetuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen. Tämä edellyttää opettajien yhteistyötä erityisesti nivelvaiheissa sekä kuntien ja koulujen omien yhteistyöverkostojen hyödyntämistä. Toimintakulttuuria arvioidaan osana maakunnallisen opetussuunnitelman arviointia.

Eteläpohjalaiset painotukset

Eteläpohjalainen opetussuunnitelmatyö tukee yhtenäistä perusopetuksen toimintakulttuuria. Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus, jotka on huomioitava oppimisympäristöjen kehittämisessä ja työtapojen valinnassa.

- **Yrittäjämäinen toimintatapa**

Yrittäjämäinen toimintatapa on ennen kaikkea asenne ja tapa toimia. Se on kansalaistaito, jota tarvitaan elämässä, opiskelussa ja tulevassa työssä riippumatta siitä, työskennelläänkö toisen palveluksessa vai itsenäisenä yrittäjänä.

Yrittäjämäinen toimintatapa on mukana kaikessa koulun toiminnassa ja luo siten pohjan koko koulun toimintakulttuurille. Luovat toimintatavat yhdessä erilaisten verkostojen kanssa rohkaisevat katsomaan myös ympäröivään yhteiskuntaan.



Yrittäjämäinen toimintatapa

Oppilas kerää perusopetuksen aikana portfolion, johon hän kerää itselleen tärkeitä asioita ja onnistumisen kokemuksia, mutta myös kehittymisen aiheita. Portfolion avulla oppilas rakentaa identiteettiään, paikkaansa maailmassa, ja luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin ja yhteiskuntaan. Oman oppimisen pitkäjänteinen seuranta ja dokumentointi luovat edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle.

Portfoliota voidaan käyttää oppimisen ja arvioinnin tukena kaikissa oppiaineissa. Pääsääntöisesti portfolio tehdään sähköisesti. Se täydentyy ja kulkee oppilaan mukana koko yhtenäisen perusopetuksen ajan.

- **Osallisuus**

Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Se on aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat koulussa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman ikätasonsa mukaisesti.

Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Sitä täydentävät muut toimintamuodot, kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö sekä kestävään kehitykseen liittyvä toiminta. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Maakunnallisessa opetussuunnitelmatyössä on kiinnitetty erityistä huomiota yhteistyöhön eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.

4.2.1. Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Sitä tukee kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen edellytyksistä huolehtimiseen.

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisiltaan oppimiseen. Se luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäseninä oppilaat voivat luoda myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään ja kehittää luontaista kokeilun ja tutkimisen haluaan. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista.

4.2.2. Hyvinvointi ja turvallinen arki

Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen koulutyöhön ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Koulun käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnat ovat luonteva osa jokaista koulupäivää. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa toimintakulttuuria.

Oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä ja oppimiseensa sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä. Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

4.2.3. Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta. Luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

4.2.4. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppivassa yhteisössä kotikansainvälisyys on tärkeä voimavara. Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Se tuo esiin saamelaiskulttuurin ja eri vähemmistöjen merkityksen Suomessa. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Yhteisössä tunnistetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä.

Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessä yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

4.2.5. Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppilaiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi.

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäseninä. Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnat täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Yhteistyö eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

4.2.6. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Peruskouluaikana oppilaiden käsitys omasta sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

4.2.7. Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlaavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävän elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea.

Oppiva yhteisö rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Realistinen ja käytännöllinen asenne hyvän tulevaisuuden edellytysten muovaamiseen vahvistaa kasvamista vastuullisuuteen yhteisön jäseninä, kuntalaisina ja kansalaisina. Se rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

4.3. Oppimisympäristöt ja työtavat

-

4.3.1. Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten yhteisöjen tai asiantuntijoiden kanssa.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Kehittämisessä otetaan huomioon eri oppiaineiden erityistarpeet. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista. Lisäksi oppimisympäristöjen kehittämisessä ja valinnassa otetaan huomioon, että oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja myös koulun ulkopuolella.

Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalusteineen, varusteineen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista. Tilat, välineet ja materiaalit sekä kirjastopalvelut pyritään saamaan oppilaan käyttöön niin, että ne antavat mahdollisuuden myös itsenäiseen opiskeluun. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjastot, liikunta-, taide- ja luontokeskukset, museot ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden henkilökohtaisia oppimispolkuja. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon monimuotoinen mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi. Oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita voidaan käyttää oppimisen tukena huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla. Samalla varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen. Oppilaat osallistuvat oppimisympäristöjen

kehittämiseen. Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet. Näin voidaan ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta. Tuen tarpeen mukaan räätälöidyt oppimisympäristöt voivat olla osa oppilaan suunnitelmallista tukea.

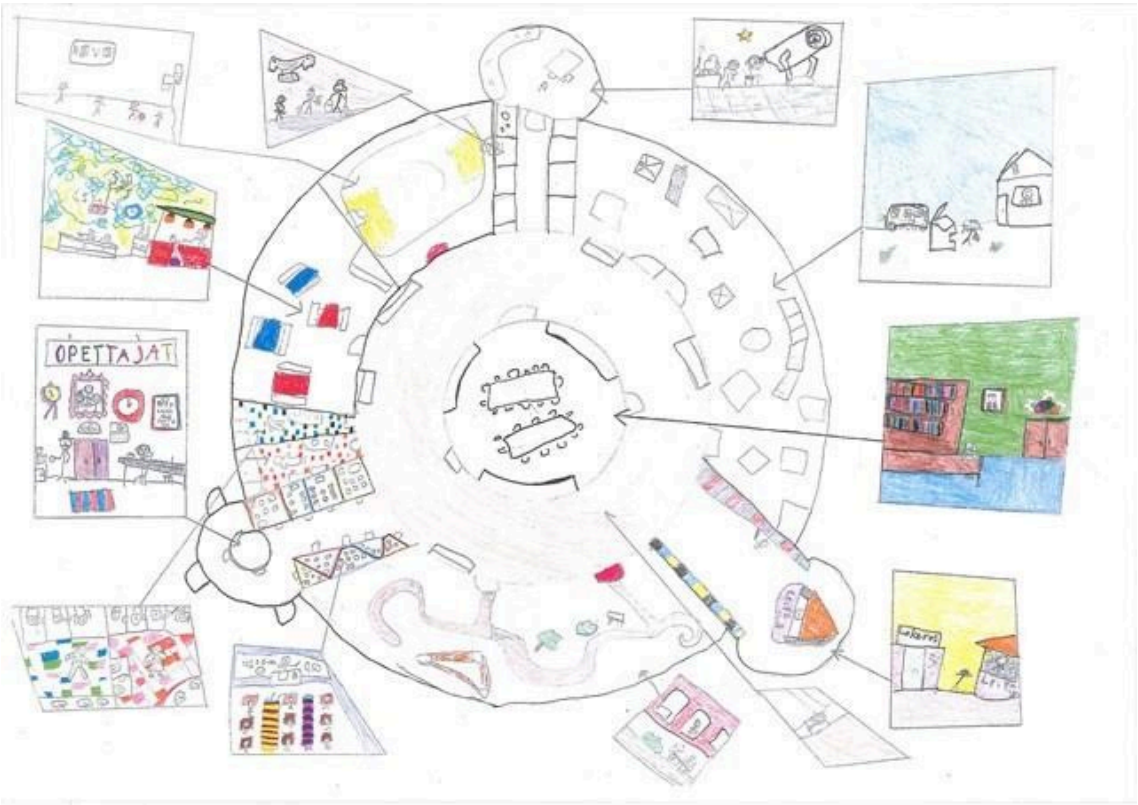
Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden.

Etelä-Pohjanmaalla kannustetaan monipuolisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen, esim. koulurakennuksen ulkopuolella tapahtuvaan monipuoliseen oppimiseen. Monimuotoiset oppimisympäristöt mahdollistavat vuorovaikutuksessa tapahtuvan oppimisen, yhdessä tekemisen sekä jaettuun asiantuntijuuteen perustuvan toimintakulttuurin. Toimintakulttuurin monipuolistamisessa myös tilojen rooli on keskeinen. Tärkeää on erilaisten yhteistyömuotojen kehittäminen koulun ja kodin sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.



Uudenlainen oppimisympäristö

Piirustus: Uudenlainen oppimisympäristö. Unelmien koulu. Koskiahde Helmi, Männikön koulu, Lapua

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa, ja niistä tulee keskustella myös huoltajien kanssa. Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut

tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Huomioon otetaan myös eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteet.

”Kouluun tultais aamulla varhain, ja opetuslaatu ois mitä parhain.”Unelmien koulu. Köykkä Oona, Paulaharjun koulu, Kurikka

4.3.2. Työtavat

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista. Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Oppiaineille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsentyneiden tietorakenteiden muodostumista että taitojen omaksumista. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmalähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista.

Opetuksen eriyttäminen ohjaa työtapojen valintaa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen ja on kaiken opetuksen pedagoginen lähtökohta. Se koskee opiskelun laajuutta ja syvyyttä, työskentelyn rytmiä ja etenemistä sekä oppilaiden erilaisia tapoja oppia. Eriyttäminen perustuu oppilaan tarpeille ja mahdollisuuksille suunnitella itse opiskeluaan, valita erilaisia työtapoja ja edetä yksilöllisesti. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon myös oppilaiden väliset yksilölliset ja kehitykselliset erot. Eriyttämällä tuetaan oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota sekä turvataan oppimisen rauhaa. Eriyttämisellä myös ehkäistään tuen tarpeen syntymistä.

Myös opetuksen eheyttäminen ohjaa työtapojen valintaa.

Monipuolinen ja tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintäteknologian käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan. Siten valmiudet tiedon omatoimiseen, vuorovaikutteiseen ja kriittiseen hankintaan, käsittelyyn ja luovaan tuottamiseen karttuvat. Työtapojen valinnassa hyödynnetään pelien ja pelillisyyden tarjoamat mahdollisuudet.

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä itseohjautuvuutta vahvistaen. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät parhaiten silloin, kun opettaja ohjaa oppilaita myös suunnittelemaan ja arvioimaan työskentelytapojaan. Tämä motivoi ja auttaa oppilaita ottamaan vastuuta oppimisesta ja työskentelystä kouluyhteisössä. Yhteinen tavoitteiden ja arviointiperusteiden pohdinta sitouttaa tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso edellinen kappale *Oppimisympäristöt ja työtavat*.

4.4. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen. Eheyttämistä voidaan toteuttaa mm:

- *rinnastamalla eli opiskelemalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti*
- *jaksottamalla eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi*
- *toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja kuten teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja*
- *suunnittelemalla monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja*
- *muodostamalla oppiaineista integroituja kokonaisuuksia*
- *kokonaisopetuksena, jossa kaikki opetus toteutetaan eheytettynä kuten esiopetuksessa.*

Jotta voidaan turvata kaikkien oppilaiden mahdollisuus kokonaisuuksien tarkasteluun ja oppilaita kiinnostavaan tutkivaan työskentelyyn, opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa ja ne täsmennetään koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan riittävän pitkäkestoisiksi siten, että oppilailla on aikaa syventyä oppimiskokonaisuuden sisältöön ja työskennellä tavoitteellisesti, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti. Paikallisessa opetussuunnitelmassa ja lukuvuosisuunnitelmassa voidaan päättää myös muista opetuksen eheyttämistavoista.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppilaiden osallistuminen suunnitteluun on välttämätöntä. Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti oppilaiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja sitä avartavia asioita, jolloin tavoitteena on

- *vahvistaa oppilaiden osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa*
- *nostaa esiin oppilaiden merkityksellisiksi kokemia kysymyksiä sekä luoda tilaisuuksia niiden käsittelyyn ja edistämiseen*
- *lisätä mahdollisuuksia opiskella erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä ja työskennellä useiden eri aikuisten kanssa*
- *tarjota mahdollisuuksia yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön*

- *antaa tilaa älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin*
- *vahvistaa tietojen ja taitojen soveltamista käytäntöön sekä harjaannuttaa kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta*
- *innostaa oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla.*

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät yhteistyötä eri lähestymistapoja edustavien oppiaineiden kesken sekä koulun muun toiminnan hyödyntämistä. Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Oppilaille annetaan palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana ja oppilaan osoittama osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arviota tai arvosanaa muodostettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallinen opetussuunnitelmatyö, yhteinen tuntijako sekä eteläpohjalaiset painotukset, yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus, tukevat esi- ja perusopetuksen yhtenäisyyttä ja opetuksen eheyttämistä.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan ja toteutetaan yhdistelemällä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja mielekkäiksi kokonaisuuksiksi. Etelä-Pohjanmaalla jokaisen oppilaan opintoihin tulee sisältyä vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. *Lähtökohtana voidaan pitää, että monialaisen oppimiskokonaisuuden laajuus vastaa oppilaan viikkotuntimäärää*. Viikkotuntimäärän voi esimerkiksi hajauttaa pidemmälle ajanjaksolle, toteuttaa useiden teemapäivien kokonaisuutena tai projektiviikkona. Erilaisia käytännön toteuttamistapoja monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun löytyy perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvusta 4. Keskeistä on, että oppilaalla on mahdollisuus syventyä riittävästi oppimiskokonaisuuden sisältöihin.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteita, sisältöjä, käytäntöjä ja arviointia suunniteltaessa otetaan huomioon eteläpohjalaiset painotukset ja erityispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat. Toteuttamisen tulee ilmentää maakunnan ja koulun arvoja sekä oppimiskäsitystä. Lisäksi huomioidaan oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä sekä työnjakoa koskevat toimintatavat.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan koulukohtaisesti, ja ne linjataan koulujen opetussuunnitelmissa. Koulukohtaisissa vuosisuunnitelmissa on maininta siitä, mitkä ovat lukuvuodelle suunnitellut ja valitut monialaiset oppimiskokonaisuudet sekä miten oppilaat osallistetaan oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun. Koulukohtaisissa vuosisuunnitelmissa tarkennetaan monialaisten oppimiskokonaisuuksien järjestämisen käytännöt sekä oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilasarvioinnin käytänteet. Oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien arvioinnissa painotetaan työskentelyn arviointia (ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 6.3):

- taito työskennellä itsenäisesti
- taito työskennellä yhdessä
- taito suunnitella omaa työtä
- taito säädellä omaa työtä
- taito arvioida omaa työtä
- taito toimia vastuullisesti
- taito toimia parhaansa yrittäen
- taito toimia rakentavassa vuorovaikutuksessa

Oppilaan osoittama osaaminen huomioidaan oppiaineiden sanallista arviota tai arvosanaa annettaessa. Oppilas saa palautetta työskentelystään monialaisen oppimiskokonaisuuden toteuttamisen aikana, ja hänelle on annettava mahdollisuus monipuoliseen osaamisen arviointiin (ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 6). Oppilaiden työskentelytaitojen kehittäminen on perusopetuksen keskeisiä tavoitteita.

Opetuksen järjestäjä seuraa, arvioi ja kehittää oppimiskokonaisuuksien toimivuutta oman arviointijärjestelmänsä mukaisesti.



Monialaista oppimista unelmien koulussa

Piirustus: Monialaista oppimista unelmien koulussa. Unelmien koulu. Kia P., Sara K., Sanni O., Kuortane.

”Unelmiemme koulu olisi viihtyisä paikka, josta saisi ainutlaatuisia kokemuksia, kavereita, ja ennen kaikkea oppia. Siellä oppilaat käyttäytyisivät hyvin ja opettajat antaisivat enemmän vastuuta oppilaille.” Unelmien koulu. Alakortes Henrietta ja Ohlgren Teeo, Pukkilan koulu, Kauhajoki.

”Yhdessä tehtäisiin kaikkea kivaa, ei kukaan silloin toista vihaa.” Unelmien koulu. Haapaniemi Laura, Teuvan Yhteiskoulu, Teuva.

4.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien periaatteiden pohdinta on keskeinen osa opetussuunnitelmatyötä ja samalla toiminnan jatkuvaa kehittämistä edistävä tekijä. Paikallisesti päätetään, miten oppilaat ja huoltajat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen sekä mitä muuta yhteistyötä ja keiden toimijoiden kanssa tehdään toimintakulttuurin kehittämiseksi. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös toimintakulttuurin jatkuvuuteen esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksen eri vaiheissa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *miten opetuksen järjestäjä ja koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista; mitkä ovat mahdolliset paikalliset painopisteet*

ja miten ne ilmenevät käytännössä (toimintakulttuurin periaatteiden kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)

- *mitkä ovat oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaa, käyttöä ja kehittämistä ohjaavat paikalliset tavoitteet ja erityiskysymykset (muilta osin oppimisympäristöjen ja työtapojen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
- *miten opetuksen eheyttämistä käytännössä toteutetaan*
- *miten monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan*
  - *toteuttamista ohjaavat paikalliset tavoitteet (yleiskuvauksen osalta opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)*
  - *toteuttamista ohjaavat periaatteet ja toteuttamistavat (päätetäänkö esimerkiksi oppimiskokonaisuuksien teemoista yhteisessä paikallisessa opetussuunnitelmassa ja tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa vai miten menetellään; miten turvataan, että jokaisen oppilaan opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa; miten ohjeistetaan oppimiskokonaisuuksien laajuus, miten sovitaan kulloinkin mukana olevista oppiaineista; miten oppilaiden osallistuminen suunnitteluun järjestetään jne.)*
  - *tavoitteet ja sisällöt (määrittely joko opetussuunnitelmassa tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaan)*
  - *arviointikäytännöt (miten huolehditaan siitä, että ko. kokonaisuuksissa osoitetut työskentelytaidot ja muu osaaminen otetaan huomioon kokonaisuuden toteuttamisessa mukana olevien oppiaineiden arvioinnissa)*
  - *toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen.*

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokainen koulu täsmentää oman toimintakulttuurinsa sekä oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet, yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen. Lisäksi opetuksen järjestäjä huolehtii, että monialaisten oppimiskokonaisuuksien sekä mahdollisen muun eheyttämisen suunnittelu, tavoitteiden ja sisältöjen määrittely, toteuttaminen, seuranta ja arviointiyhteistyö täsmennetään koulukohtaisesti. Koulukohtaisesti on tärkeä määritellä eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä tarkentaa oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilaan arvioinnin käytänteet. Täsmennykset kirjataan joko koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan ja/tai lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Opetussuunnitelmaan voidaan myös liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan kouluyhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävää elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, opiskeluhuolto ja tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjaukseen, opiskeluhuollon ja tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ennaltaehkäisy sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja opiskeluhuollolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstön kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäseninä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluissa. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

5.2. Yhteistyö

Opetustoimi ja koulu tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kouluyhteisön jokainen jäsen kantaa vastuuta turvallisesta oppimisympäristöstä ja oppilaiden hyvinvoinnista. Koulun yhteisöllisyys rakentuu eteläpohjalaisten arvoteemojen pohjalta (ks. eteläpohjalainen opetussuunnitelma, luku 2). Yhteisöllisessä koulussa vuorovaikutus ihmisten välillä on ystävällistä ja tasa-arvoista. Erilaiset ihmiset toimivat yhdessä toisiaan arvostaen. Koulun toimintakulttuuri luo turvallisen oppimisympäristön.

Turvallista koulupäivää, yhteistyötä ja kestävää tulevaisuutta rakennetaan aktiivisesti, tavoitteellisesti ja sisukkaasti yhdessä tehden ja yrittäen. Opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnan, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisesta. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintaan ja osallistua oppimisensa suunnitteluun. Oppilaita osallistavat työtavat ja opetusmenetelmät edistävät työrauhaa. Myös vanhemmat ja muut sidosryhmät tukevat koulun arkea, ja koulussa viihdytään yhdessä kavereiden ja ystävien kanssa. Hyvinvoivassa koulussa on ilo oppia. Tämä ilmenee myönteisinä oppimistuloksina, kasvuna ja kehityksenä, säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään sekä kiinnittymään kouluun.



Koulun yhteisöllisyys

Koulun yhteisöllisyys ja yhteistyö

Koulun yhteisöllisyys rakentuu monesta eri asiasta. Pohjalla vaikuttavat yhteiset arvot ja koulun toimintakulttuuri. Yhteinen vastuu koulupäivästä edellyttää koulun sisäistä ja ulkoista yhteistyötä. Yhteistyön muotoja ovat mm.

- kodin ja koulun yhteistyö
- tuki- ja kummioppilastoiminta
- oppilaskuntatoiminta
- järjestyssäännöt
- yhteisöllinen opiskeluhuolto
- välituntitoiminta
- aamu- ja iltapäivätoiminta
- kouluruokailu
- koulumatkat ja –kuljetukset
- koulukirjasto
- koulun kerhotoiminta

5.2.1. Oppilaiden osallisuus

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Huolehditaan siitä, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaiden osuus on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä yhteistyötä.

Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso kappale *Yhteistyö*

5.2.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai saa muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista. Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja opiskeluhuollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön

ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin ja koulun yhteistyössä edistetään myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta ja luodaan pohjaa vanhempainyhdistystoiminnalle. Vanhempien verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työlle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso kappale *Yhteistyö*

5.2.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamista. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Aikuisten yhteistyö, kuten samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa oppivana yhteisönä myös oppilaille. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä opiskeluhuollon toteuttamisessa.

Koulut tekevät myös keskinäistä yhteistyötä. Tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhtenäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tarvitaan perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen. Usein myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen, oppimisen tuen sekä opiskeluhuollon sujuva järjestäminen edellyttää hyvää koulujen välistä yhteistyötä. Toiminta paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistää pedagogiikan kehittämistä.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia. Yhteistyö nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kuten luontokoulujen, museoiden ja nuorisokeskusten kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katso kappale *Yhteistyö*

5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa. Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko

tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhuoltopalveluita palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella koulu sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitetun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava opiskeluhuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä

ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Oppilaiden ohjaaminen ja ojentaminen sekä kasvatukselliset keskustelut kuuluvat koulun kasvatustyöhön. Kaikki ohjaaminen ja ojentaminen eivät johda kasvatuskeskusteluun. Oppilaita huomautetaan asiattomasta toiminnasta aina tarvittaessa. Ennen kasvatuskeskustelua kouluilla voi olla käytössä omia käytänteitä hyvän kouluarjen ylläpitämiseksi.

Kasvatuskeskustelun tavoitteena on koulun sääntöjen parempi noudattaminen ja niiden ymmärtäminen, jälki-istuntorangaistusten vähentäminen sekä koulun ja kodin välisen kasvatusyhteistyön tiivistäminen. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen (POL 36 §).

Kasvatuskeskustelussa on kyse tilanteesta, jossa kasvatuksellisesta ohjauksesta on tarpeen kirjata ja tiedottaa huoltajille. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi (POL 35 a §). Jälki-istunto voidaan antaa toistuvien kasvatuskeskustelujen jälkeen tai ilman kasvatuskeskustelua, jos teko on ollut törkeä. Jälki-istunnossa saa teettää kasvatuksellisia töitä.

Jokaisella koululla on käytössä kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämistä koskeva suunnitelma. Suunnitelma on laadittu osana opetussuunnitelmaa.

Kurinpitokeinoja käytettäessä on noudatettava hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidolliset keinot sekä turvaamistoimet perusopetuksessa

Keino tai toimi	Toimivaltainen vastuuhenkilö	Kuuleminen, ilmoittaminen, kirjaaminen	Muuta huomioitavaa
KASVATUSKESKUSTELU			
Kasvatuskeskustelu, ensisijainen toimi **(POL 35 a §)**	Opettaja tai rehtori	Ilmoitettava huoltajalle, jolla mahdollisuus osallistua. Kirjattava.	Max. 2 tuntia. Yksilöidään teko, syyt, seuraukset ja korjaavat keinot.
OPPILAAN VELVOLLISUUDET			
Siivousvelvoite (POL 35 §) **jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä**	Opettaja tai rehtori	Mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella, siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle. Määriteltävä kirjaus-, ilmoitus- ja arkistointikäytänteet	Max. 2 tuntia. Valvonta järjestettävä. Turvallisuudesta huolehdittava. Oppilas ei voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta. Tehtävän suorittaminen tulee ottaa huomioon päätettäessä muista lainmukaisista kurinpidollisista toimenpiteistä.
Tekemättömät kotitehtävät **(POL 35 §, 36 §, 36 a § ja perusopetusasetus (852/1998) 18 §)**	Opettaja	Ilmoitettava huoltajalle. Kirjaaminen määritellysti.	Valvottava.
KURINPIDOLLISET KEINOT			
Opetustilasta poistaminen jäljellä olevan oppitunnin ajaksi **(POL 36 §, 36 a §, 36 h §, perusopetusasetus (852/1998) 18 §)**	Opettaja tai rehtori tai molemmat yhdessä	Ilmoitettava huoltajalle ennalta määritellyllä tavalla. Kirjaaminen määritellyllä tavalla.	Valvonta järjestettävä. Jos on käytetty välttämättömiä voimakeinoja, tehdään kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle.
Jälki-istunto **opetuksen häiritseminen, järjestyksen rikkominen, vilpillinen käytös**	Opettaja tai rehtori	Oppilasta on kuultava. Ilmoitettava huoltajalle ennalta määritellyllä tavalla. Kirjaaminen määritellyllä tavalla.	Max. 2 tuntia. Yksilöidään teko, hankitaan riittävä selvitys, valvottava. Ei oppituntien aikana. Hiljaa istuttaen tai teettämällä ikään ja tekoon suhteutettuja kehittäviä tehtäviä.

(POL 36 §, 36 a §, perusopetusasetus (852/1998) 18 §)			
Opetuksen epääminen **enintään jäljellä olevan ja seuraavan työpäivän ajaksi** **Turvaamistoimi, jos oppilaan tai jonkun muun turvallisuus kärsii oppilaan käyttäytymisen vuoksi** **(POL 36 §, 36 a §, 36 h §, perusopetusasetus (852/1998) 18 §)**	Rehtori	Ilmoitettava huoltajalle ja tarvittaessa sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle. Kirjattava määritellyllä tavalla. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuus keskustella koulupsykologin tai kuraattorin kanssa sekä järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma opetuksen järjestämisestä epäämisen aikana ja turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi.	Valvonta järjestettävä. Jos poistetaan välttämättömin voimakeinoin, annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle.
Kirjallinen varoitus **(POL 36 §, 36 a §, 36 h §)**	Kunta päättää toimivallasta.	Kuultava oppilasta ja huoltajaa. Huoltajalle kirjallinen päätös valitusosoituksella. Hallintopäätös, kirjattava määritellyllä tavalla.	
Määräaikainen erottaminen **vakava rikkomus tai toistuva piittaamattomuus jatkuu muiden kurinpidollisten toimien jälkeen** **(POL 36 §, 36 a §, 36 h §)**	Monijäseninen toimielin, toimivallasta päätetty johtosäännössä	Kuultava oppilasta ja huoltajaa. Huoltajalle kirjallinen päätös valitusosoituksella. Hallinnollinen päätös, täytäntöönpanosta päätettävä ja päätös perusteltava. Tiedoksi sosiaaliviranomaiselle.	Max. 3 kk. Yksilöidään teko, hankitaan riittävä selvitys, järjestetään tarvittava opiskeluhuolto, järjestetään opetus, laaditaan henkilökohtainen suunnitelma opetuksesta.
TURVAAMISTOIMET			
Poisotto-oikeus (POL 36 d §) **Kielletty tai vaarallinen esine**	Rehtori tai opettaja tai yhdessä ennalta laaditun suunnitelman ja ohjeiden mukaan.	Ilmoitettava huoltajalle mahdollisimman pian. Kirjattava, samoin hävittäminen ja	Viimesijainen puuttumiskeino. Varmistettava turvallisuus,

tai aine, jolla häiritsee tai joka häiritsee opetusta/ oppimista. Ensin pyydetään antamaan pois. Jos ei anna, on oikeus ottaa pois. Häirintään käytetty esine annetaan työpäivän päätyttyä takaisin. Kielletyt esineet tai aineet huoltajalle tai poliisille hallussapito-oikeuden mukaisesti.		takaisin luovuttaminen on kirjattava.	hienotunteisuus, henkilökohtainen koskemattomuus. Jos on käytetty välttämättömiä voimakeinoja, tehdään kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle.
Tarkastamisoikeus (POL 36 e §, 36 f §) **Jos on ilmeistä, että oppilaalla on hallussaan turvallisuutta vaarantava kielletty esine tai aine, eikä oppilas luovuta tai osoita, ettei hänellä ole sellaista hallussaan.**	Opettaja ja rehtori	Ilmoitettava huoltajalle mahdollisimman pian. Kirjattava.	Oppilaalle ilmoitettava syy. Tarkastaja samaa sukupuolta, ja oltava toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva läsnä. Oppilaan pyynnöstä läsnä hänen valitsemansa henkilökunnan jäsen, jos se on mahdollista.

Seurantavelvoite

Opetuksen järjestäjän tulee seurata kasvatuskeskustelun, kurinpidollisten toimien, häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistamisen, esineiden ja aineiden haltuunotto-oikeuden sekä oppilaan tavaroiden haltuunotto-oikeuden käyttöä ja toimien kehittymistä (perusopetuslaki 36 i §).

Opetuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen ja kasvatuskeskustelun käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista, jotta suunnitelman toteutumista ja toiminnan yhdenmukaisuutta voidaan seurata ja kehittää sekä paikallisesti että valtakunnallisesti. Tarkemmat määräykset suunnitelman laatimisesta sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Koulukohtaiset tiedot tulee määräajoin käsitellä muun muassa koulun opiskeluhuoltoryhmässä.

Lähteet:

Opetushallituksen verkkosivu 1.9.2022: Kurinpitokeinot ja turvaamistoimenpiteet perusopetuksessa

https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kurinpitokeinot-ja-turvaamistoimenpiteet-perusopetuksessa

Perusopetuslaki

https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628

Perusopetusasetus

https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980852

5.4. Opetuksen järjestämistapoja

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet ja olosuhteet sekä paikalliset mahdollisuudet. Näin pyritään löytämään oppimista ja hyvinvointia parhaiten edistäviä ratkaisuja.

5.4.1. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu tekee mahdolliseksi joustavan opinnoissa etenemisen. Vuosiluokkiin sitomatonta järjestelyä voidaan käyttää koko koulun, joidenkin opetusryhmien tai yksittäisten oppilaiden opiskelun järjestämisessä. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana. Vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun käytöstä määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Mahdollisuudesta tulee mainita myös silloin kun vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua käytetään yksittäisen oppilaan kohdalla.

Koko koulun tai yksittäisten oppilasryhmien osalta vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun toteuttaminen edellyttää, että oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja niihin liittyvät sisällöt määritellään opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksittain. Opintokokonaisuudet muodostetaan kussakin oppiaineessa valtioneuvoston asetuksen määrittelemän tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opintokokonaisuudet voidaan myös muodostaa yhdistämällä eri oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Opetussuunnitelmassa on määrättävä, mitkä opintokokonaisuudet ovat oppilaille pakollisia ja mitkä valinnaisia. Kaikille vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen osallistuville oppilaille tulee laatia opinto-ohjelma.

Mikäli vuosiluokkiin sitomatonta opetusta käytetään vain yksittäisen oppilaan kohdalla, laaditaan hänelle opetussuunnitelmaan perustuva opinto-ohjelma. Siinä kuvataan oppilaan opintojen tavoitteet, määritellään opintokokonaisuuksien suorittamisjärjestys, aikataulu ja mahdolliset erityistavoitteet. Oppilaan opintojen etenemistä tulee seurata säännöllisesti.

Oppimisen arvioinnista vuosiluokkiin sitomattomassa opiskelussa määrätään osiossa Oppimisen arviointi.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Vuosiluokkiin sitomatonta opetusta voidaan käyttää koko koulun, tiettyjen vuosiluokkien tai yksittäisten oppilaiden opetuksen järjestämisessä. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on yksilöllisen opinnoissa etenemisen mahdollistava järjestely. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana (ks. perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, luku 5). Vuosiluokkiin sitomaton opetus paitsi mahdollistaa sisäisen yrittäjyyden ja eriyttämisen molempiin suuntiin, myös osallistaa oppilasta ja huoltajia. Jokaiselle vuosiluokkiin sitomatonta opetusta saavalle oppilaalle tulee laatia oppimissuunnitelma/ opinto-ohjelma. Oppimisen arvioinnista vuosiluokkiin sitomattomassa opiskelussa määrätään luvussa 6. (ks. perusopetuksen opetussuunnitelma ja eteläpohjalainen opetussuunnitelma, luku 6).

5.4.2. Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia tai vuosiluokkiin sitomattomasti edettäessä eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokursseittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Erityisesti on huolehdittava oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä. Mikäli yhdysluokan eri vuosiluokilla on joissakin oppiaineissa erilaiset viikkotuntimäärät, oppiaineiden vuosiviikkotunnit voidaan myös jakaa osiin ja siten tasata

oppiaineiden opetustunnit. Oppiaineiden opetustunteja tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi.

Opiskelu yhdysluokassa voidaan toteuttaa myös vuosiluokkiin sitomattomana perusopetusasetuksen mukaisesti. Tällöin oppimäärä määritellään opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksina jakamatta sitä vuosiluokkiin. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu voi koskea kaikkia koulun oppilaita, tiettyä yhdysluokkaa tai yksittäisiä oppilaita.

Yhdysluokkaopetuksessa on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yhdysluokkaopetuksessa hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia. Yhdysluokissa lähiopetusta voidaan tukea ja rikastaa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhdysluokkaopetus

Maakunnassamme on paljon pieniä kouluja, joissa toteutetaan yhdysluokkaopetusta. Mikäli yhdysluokassa järjestetään opetusta vuorokurssiperiaatteen mukaisesti, parillisina vuosina luetaan parillista vuorokurssia: esimerkiksi lukuvuonna 2017–2018 luetaan 2., 4. ja 6. luokan vuorokurssia. Jotta vuorokurssien toteuttaminen olisi toimivaa ja käytännön kannalta järkevää, voidaan eteläpohjalaisissa kouluissa tehdä koulukohtaisia pedagogisia ratkaisuja, jotka kirjataan koulun opetussuunnitelmaan tai vuosisuunnitelmaan opetuksen järjestän linjauksen mukaisesti.

Valtioneuvoston tuntijakoasetuksessa (422/2012) määritellyistä viikkotuntimääristä ei voi poiketa. Opetushallitus on tässä opetussuunnitelmaprosessissa linjannut, että yhdysluokkaopetuksessa 3. ja 4.-luokkien viikkotuntimäärää ei voi tasata.

Tuntijaon käytännön soveltaminen riippuu kulloinkin käytettävissä olevan tuntikehyksen määrästä. Alla olevat ratkaisuesimerkit pohjaavat maakunnalliseen tuntijakoon. Kunnat voivat halutessaan resursoida enemmän tunteja. (Ks. eteläpohjalainen opetussuunnitelma, luku 1).

Yhdysluokkaopetuksen haasteet uudessa tuntijaossa

1.–2. luokka

1.–2. vuosiluokkien tuntikehys voi olla suoraan maakunnallisen mallin mukainen. Koulun on päätettävä painotustuntien järjestäminen opetuksen järjestäjän linjausten pohjalta.

3.–4. luokan tuntijaon ratkaisumahdollisuuksia

3.–4. lk Liikunta

Tuntijako: 3. vuosiluokalla on liikuntaa 1 tunti enemmän kuin 4. vuosiluokalla

Ratkaisumahdollisuuksia:

1) Kolmasluokkalaiset yhdistetään 1.–2. vuosiluokan liikuntaan, jolloin 4 vuosiluokan T&T olisi yhdistettynä 5.–6. lk:n kanssa.

2) Neljäsluokkalaisten T&T -valinta on liikunta, jolloin 3.–4. lk on mahdollista pitää samassa ryhmässä.

3.–4.lk Kuvataide

Tuntijako: 3. vuosiluokalla on 1 tunti enemmän kuvataidetta kuin 4. vuosiluokalla.

Ratkaisumahdollisuuksia:

1) Kolmasluokkalaisten kuvataide ja neljäsluokkalaisten uskonto ovat samaan aikaan.

2) Neljäsluokkalaisten T&T -valinta olisi kuvataide, jolloin 3.–4. lk:n kuvataide olisi mahdollista pitää yhtä aikaa. Tässä tapauksessa 3. lk:n 1 liikuntatunti olisi oltava 1.–2. lk:n kanssa yhtä aikaa.

4.–6. luokan valinnainen

Pienillä kouluilla oppilaiden valinnan mahdollisuutta saadaan lisättyä järjestämällä opetus jaksoittain teemaopetuksena. Tässä on huomioitava opetuksen järjestäjän linjaukset.

5.–6. luokka

Tuntijako: Viikkotuntimäärä sama 25. 5. luokalla englantia 3 viikkotuntia ja matematiikkaa 4 viikkotuntia. 6. luokalla englantia 2 viikkotuntia ja matematiikkaa 3 viikkotuntia sekä ruotsia 2 viikkotuntia.

5.4.3. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin täydentää opetusta sekä tarjota monipuolisia opiskelumahdollisuuksia eri oppiaineisiin. Etäyhteyden kautta annettavasta opetuksesta vastaa aina perusopetuksen järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä. Opetustavan soveltuvuutta pohditaan erityisesti oppilaiden iän ja edellytysten näkökulmasta.

Etäyhteyksillä voidaan tukea erityisesti harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen sekä valinnaisten aineiden opetusta. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen koulun koosta ja sijainnista riippumatta. Etäyhteyksien käyttö lisää osaltaan koulun toiminnan ekologista kestävyyttä.

Etäyhteyksiä hyödyntämällä opetusta voidaan sekä eriyttää että eheyttää. Opetuksella voidaan vastata oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin - tarjota erityislahjakkuuden kehittymistä tukevaa opetusta, syventää koulun tarjoamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea tai huolehtia opetuksesta joissakin poikkeustilanteissa, esimerkiksi oppilaan pitkän sairausjakson aikana. Etäyhteyksien ja erilaisten opetusteknologioiden käyttö monipuolistavat oppimisympäristöjä. Tällöin voidaan käyttää eri opettajien osaamista sekä koulun yhteistyökumppaneiden ja mahdollisten kansainvälisten verkostojen asiantuntemusta oppilaiden tarpeiden ja opetuksen tavoitteiden mukaisesti.

Oppimisympäristön turvallisuudesta sekä oppilaiden valvonnasta ja ohjauksesta huolehditaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muissakin opetustilanteissa. Opetusryhmällä tulee olla turvallisuudesta ja hyvinvoinnista vastaava opettaja ja oppilaiden mahdollisuudet oppimista edistävään vuorovaikutukseen tulee turvata. Oppilaiden tarpeet huomioonottavalla ja opetusteknologian mahdollisuuksia hyödyntävällä pedagogisella suunnittelulla varmistetaan opetuksen laadukas toteuttaminen. Tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön toteutumiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Eteläpohjalainen opetussuunnitelmatyö mahdollistaa yhteistyön etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen järjestämisessä, ja etäyhteyksien hyödyntäminen voi olla tarkoituksenmukaista esimerkiksi valinnaisten kielten opetuksessa. Kunnat käyttävät etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta tarpeen mukaan. Etäopetuksella on mahdollisuus edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta. Katsomusaineiden opetuksessa etäopetusta hyödynnetään yhteistyössä maakunnallisesti.

5.4.4. Joustava perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunta voi järjestää päättämässään laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Tässä käytetään

joustavan perusopetuksen toiminnasta nimitystä joustava perusopetus. Opetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Opetuksessa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Joustavaa perusopetusta suunnittelemaan ja organisoimaan voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Koulun toimintatapoja ja opetusmenetelmiä kehitetään niin, että ne vastaavat joustavaan perusopetukseen valittujen oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään työmuotoihin, joilla lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta kouluyhteisössä sekä vahvistetaan huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa työskentelevien yhteistä kasvatustyötä. Opetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä.

Joustava perusopetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen. Opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt, opetuksen järjestäjän nimeämä ammattilainen. Opetusta voidaan tarvittaessa antaa osittain myös muun opetusryhmän yhteydessä.

Opetus toteutetaan lähiopetuksena koulussa sekä ohjattuna opiskeluna työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Opiskelu koulun ulkopuolella on oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Näiden jaksojen aikana oppilailla on oikeus opettajan antamaan ohjaukseen ja opetukseen. Oppilaille annetaan opetussuunnitelman mukaisia oppimistehtäviä. Suoriutuminen oppimistehtävistä otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä oppilaiden kanssa työskentelevä henkilöstö tulee perehdyttää työturvallisuuteen, tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin sekä muihin tarvittaviin säädöksiin.

Oppilas valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan tai huoltajan hakemuksesta. Oppilaita valittaessa heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös joka valmistellaan moniammatillisesti. Jos yksittäinen oppilas siirtyy pois joustavasta perusopetuksesta ennen perusopetuksen päättymistä, tehdään joustavan perusopetuksen päättymisestä hallintopäätös.

Joustavan perusopetuksen oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja opiskeluhuoltoon. Oppilas voi tarvitessaan saada yleistä tai tehostettua tukea. Poikkeuksellisesti joustavaan perusopetukseen voidaan ottaa myös erityistä tukea saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan opetuksessa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan pitää oppilaan edun mukaisena.

Joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tai tarkistetaan hänelle jo aiemmin laadittua oppimissuunnitelmaa. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Se sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostetun tuen aikana laadittava oppimissuunnitelma. Lisäksi oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan joustavan perusopetukseen liittyvät erityispiirteet, kuten opetuksen järjestäminen koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Mikäli oppilas saa erityistä tukea, joustava perusopetus kuvataan vastaavalla tavalla henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa eli HOJKSissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Joustava perusopetus

Joustava perusopetus on työelämäpainotteinen ja toiminnallinen tapa suorittaa peruskoulun yläkoulu. Tavoitteena on tukea nuoria monipuolisesti ja ehkäistä ongelmia puuttumalla niihin varhaisessa vaiheessa. Tarkoituksena on kehittää perusopetuksen toimintatapoja ja opetusmenetelmiä niin, että ne vastaavat paremmin nuorten yksilöllisiin tarpeisiin. Jokaiselle joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, joka sisältää myös oppilaan arvioinnin (ks. maakunnallinen OPS, luku 6).

5.4.5. Opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttää erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun muassa sairaalaopetuksena, koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa annettavana opetuksena.

Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista. Hoidosta vastaavan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle erikoissairaanhoidossa olevalle oppivelvolliselle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole perusopetuslain tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta oppilaan edun mukaista. Myös kunta, jossa on erikoissairaanhoidon muu toimintayksikkö, voi järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle. Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite. Oppilaan opetuksen järjestäjä ja sairaalan sijaintikunta sopivat ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä siirtymisen kannalta välttämättömän tuen sairaalaopetukseen tai sieltä takaisin omaan kouluun siirtyvälle oppilaalle. Sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan kotikuntakorvauksen sairaalakoulussa olevista oppilaista.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten opetuksesta vastaa se kunta, johon lapsi on sijoitettu. Lastensuojelulaitokseen sijoitetun oppilaan opetuksesta vastaa laitoksessa toimiva koulu, jos laitoksella on opetuksen järjestämislupa. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvaus. Oppivelvollisuusikäisten vankilaopetuksesta vastaa se kunta, jossa vankila sijaitsee.

Kunta voi osoittaa oppilaan lähikouluksi sopimuksen mukaisesti oman kunnan koulun sijasta myös toisen kunnan koulun, sellaisen yksityisen yhteisön tai säätiön ylläpitämän koulun, jolla on opetuksen järjestämislupa, tai valtion koulun.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetus erityisissä tilanteissa

Sairaalaopetus

Seinäjoen kaupungin ylläpitämässä Ruutipuiston sairaalakoulussa annetaan opetusta erikoissairaanhoidossa oleville oppilaille, jotka tulevat eri puolilta Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriä. Sairaalaopetus koskee pääasiassa lasten- tai nuorisopsykiatrisessa osastohoidossa tai polikliinisessa hoidossa olevia lapsia ja nuoria. Myös somaattisessa hoidossa olevat, neurologisissa tutkimuksissa tai hoidossa olevat sekä syömishäiriöyksikön peruskouluikäiset potilaat ovat oikeutettuja sairaalaopetukseen.

Erikoissairaanhoidossa olevan perusopetuksen oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti omassa lähikoulussa, johon oppilas on otettu oppilaaksi. Oppilaan kotikunta päättää oppilaan lähikoulusta. Sairaalaopetukseen oppilas otetaan, mikäli opetuksen järjestäminen ei tukitoimista huolimatta ole oppilaan edun mukaista.

Sairaalakouluun tullaan hoidon kautta. Hoitoon hakeudutaan huoltajien toimesta, joskin nuorten kohdalla sinne voidaan hakeutua myös omatoimisesti. Lähikoulun monialainen, yksilökohtainen opiskeluhuoltoryhmä voi olla lapsen, nuoren ja huoltajien tukena hoitoonohjauksessa, mutta ei voi sivuuttaa perheitä ja huoltajia. Lähetteen psykiatrian poliklinikalle kirjoittaa lääkäri.

Sairaalaopetuksessa olevan oppilaan tulee aina olla sisäänkirjoitettuna sairaalaan, ja erikoissairaanhoidon hoitokontakti tulee olla määriteltynä joko osasto- tai avohoidolliseksi ennen oppilaaksiottoa. Oppilaaksiottopäätöksen tekee sairaalakoulun rehtori kuultuaan päätöksensä tueksi kaikkia tarvittavia osapuolia. Sairaalakoulun rehtori ottaa oppilaaksi sekä Seinäjoella asuvat että vieraasta kunnasta tulevat osasto- ja avo-oppilaat. Avohoidossa oleva oppilas käy lähikoulua tai sairaalakoulua joko kotoaan tai sijoituspaikasta käsin. Myös hoidon jonovaiheessa oleva oppilas voidaan oppilastilanteen salliessa ottaa väliaikaisesti sairaalaopetukseen avohoidollisena oppilaana, mikäli omassa lähikoulussa annettavat tukitoimet eivät riitä.

Sairaalaopetukseen sovelletaan perusopetuslain säännöksiä, mikä edellyttää, että potilaana olevien oppilaiden opetus on järjestettävä perusopetuslain 3 §:n mukaisesti oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Sairaalakoulussa noudatetaan oman koulun tai tarvittaessa sairaalakoulun opetussuunnitelmaa. Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on myös oikeutettu maksuttomaan kuljetukseen tai riittävään avustukseen sairaalaopetukseen osallistuessaan.

Oppilaalla on lakiin perustuva oikeus palata lähikouluun sairaalaopetuksen jälkeen. Oppilaan kotikunnan opetuksen järjestäjän tulee moniammatillisessa yhteistyössä hoidosta vastaavan sairaalan kanssa järjestää siirtymisen kannalta välttämätön tuki opetuksen järjestämiselle oppilaan siirtyessä takaisin lähikouluun. Oppilaalle voidaan nivelvaiheessa järjestää esimerkiksi liukuva paluu omalle koululle siten, että hän käy vielä hoidossa ollessaan koulupäiviä omassa lähikoulussaan, tai muu tukitoimi.

Oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä tai muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä. Tämän ryhmän tehtävät ovat lain mukaan siis yhteisöllisiä eikä yksittäistä oppilasta koskevia asioita käsitellä ryhmässä koskaan, ei edes suostumuksella.

Sairaalakoulun opiskeluhuoltoryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Opetustoimi nimeää ryhmän vetäjän.

Kun opiskeluhuollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan opiskeluhuollon tarvetta, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot opiskeluhuoltokertomukseen.

Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. Mainitut kotikunnan toimijat voivat osallistua asiantuntijaryhmän työskentelyyn ainoastaan nimenomaisella, kirjallisella suostumuksella.

Itse kirjaamisesta on säädetty seuraavaa: Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhuollon kertomuksiin. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstö sekä muut opiskeluhuoltoa toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat opiskelijan yksilötapaamiset potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin, joiden käsittelystä säädetään potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 12 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä. Opiskeluhuollon kuraattorit kirjaavat yksilötapaamisissa kertyvät asiakastiedot opiskeluhuollon kuraattorin asiakaskertomukseen, joiden käsittelystä säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000). On huomattava, että opiskeluhuollon ulkopuoleiset toimijat eivät voi tehdä kirjauksia lainkaan opiskeluhuoltokertomuksiin.

Sairaalakouluun siirtyminen:

Oppilaan siirtyessä sairaalakouluun, nimetään oppilaalle omalta koululta vastuuopettaja, joka hoitaa yhteistyön sairaalakoulun kanssa. Vastuuopettaja kokoaa eri opettajilta keskeisen tiedon ja opetusmateriaalin sekä välittää nämä sairaalakouluun. Oppilaalle laaditaan tarvittaessa oppimissuunnitelma yhdessä sairaalakoulun edustajan kanssa.

Perusopetuslain 40 §, sen 4. momentin mukaan, jos alle 18-vuotias oppilas siirtyy toisen opetuksen järjestäjän tämän lain mukaisesti järjestämään opetukseen, **aikaisemman opetuksen järjestäjän** on salassapitosäännösten estämättä **viipymättä toimitettava** oppilaan **opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle**. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. (30.12.2013/1288)

Osastolta sairaalakouluun:

Yhteydenotto sairaalakouluun tapahtuu lasten- ja nuorisopsykiatrian osastojen, somaattisten osastojen tai syömishäiriöyksikön toimesta. Yhteys otetaan sairaalakoulun johtajaan tai opettajaan. Sairaalakoululle annetaan ensimmäiset tiedot lapsesta ja nuoresta viikoittain pidettävissä koulupalavereissa osastoilla. Koulupalavereihin osallistuvat myös oppilaat. Sairaalakoulun opettaja osallistuu myös hoitosuunnitelmaneuvotteluihin, joissa saadaan lisävalaisua oppilaiden taustoihin ja tilanteisiin. Hoitosuunnitelmaneuvotteluissa aloitetaan yhteistyö myös oppilaiden vanhempien kanssa. Somaattisilta osastoilta otetaan yhteys sairaalakouluun ja sovitaan opetuksen järjestämisestä tapauskohtaisesti. Oppilaan koulupaikka säilyy omalla kotikoululla.

Poliklinikalta sairaalakouluun (avo-oppilas):

Yhteydenotto sairaalakouluun tapahtuu lasten- tai nuorisopsykiatrian poliklinikan toimesta, jotka määrittävät hoidon piirissä olevien sairaalakoulupaikan tarpeen. Yhteys otetaan sairaalakoulun johtajaan. Pidetään kouluneuvottelu, jossa kartoitetaan kaikki mahdollinen perustasolla annettu tuki, joka on edellytyksenä avopaikalle. Opetuksen järjestämisestä ja jakson pituudesta sovitaan tapauskohtaisesti. Oppilaan hoitotiimi psykiatrian poliklinikalla toimii yksilöllisen opiskeluhuoltotyön asiantuntijaryhmänä sairaalakoulujakson ajan. Oppilaan koulupaikka säilyy omalla kotikoululla. Sairaalakoulun avo-oppilaspaikka ei ole vaihtoehto lastensuojelullisille toimille.

Paluu omaan kouluun:

Oppilaan palatessa takaisin omaan kouluun, toimii vastuuopettaja yhteistyötahona sairaalakoulun ja oman koulun välillä. Kouluun paluu aloitetaan suunnitelmallisesti. Ennen omaan kouluun paluuta järjestetään siirtopalaveri hoidon edustajien, oman koulun toimijoiden, huoltajien, oppilaan ja sairaalakoulun erityisluokanopettajan kanssa. Tarpeen mukaan myös psykiatrinen kouluhoitaja on mukana. Palaverissa käydään läpi ne asiat ja tilanteet, jotka on oleellista ottaa huomioon, kun nuori aloittaa taas opinnot omassa koulussaan. Samalla sovitaan menettelytavoista näissä tilanteissa. Sairaalakoulun edustaja (esimerkiksi konsultoiva erityisopettaja) toimii oppilaan ja oman koulun tukena nivelvaiheessa. Sairaalakoulun konsultoiva erityisopettaja voi tarvittaessa lähteä oppilaan lähikoululle sovitun mittaiseksi ajaksi ja olla oppilaan tukena yhdessä sovittavalla tavalla. Konsultoivan erityisopettajan asiantuntemusta voidaan hyödyntää kyseisinä päivinä koululla myös siten, että hänen kanssaan voi käydä työnohjauksellisia keskusteluja palautuvan oppilaan opetuksen järjestämiseen liittyen.

Oppilaan arviointi sairaalaopetuksessa:

Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa vain lyhyen jakson, todistuksen antaa oppilaan oma kotikoulu. Kotikoulun tulee ottaa todistusta antaessaan huomioon sairaalakoulun antamat tiedot sairaalakoulussa opiskellusta ajasta. Jos opiskelu toteutetaan jaksoittain ja oppilas saa ns. jaksoarvioinnin, arvioinnin suorittaa ja antaa oppilaalle se koulu, jossa oppilas on opiskellut suurimman osan jaksosta. Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa pidemmän jakson, lukukauden tai sitä pidemmän ajan, todistuksen antaa sairaalakoulu. Päättötodistus annetaan oppilaalle aina kotikoulun lomakkeella ja todistuksen allekirjoittaa kotikoulun rehtori. Päättöarvioinnin suorittavat oppilasta kotikoulussa ja sairaalakoulussa opettaneet opettajat yhdessä. (ks. maakunnallinen OPS, luku 6).

Sairaalakoululla on erikoissairaanhoidon tukena omat tehtävänsä:

- Tarjotaan sairaalahoidossa oleville normaaleja arjen toimintoja kuten koulunkäynti.
- Pyritään ylläpitämään ja tarvittaessa palauttamaan koulunkäyntirutiineja.

• Aloitetaan tarvittaessa korjaava opetus esimerkiksi pitkien poissaolojaksojen jälkeen. Korjaavalla opetuksella tarkoitetaan esimerkiksi poissaoloista johtuvien opillisten aukkojen paikkaamista.

• Arvioidaan oppilaan psyykkistä toimintakykyä yhteistyössä hoidon kanssa.

• Kartoitetaan mahdollisia oppimisen ja koulunkäynnin haasteita.

• Etsitään oppilaan vahvuuksia.

• Pidetään yhteyttä ja neuvotellaan hoidon, kotikoulun sekä oppilaiden huoltajien ja tarvittaessa lastensuojelun kanssa.

• Noudatetaan oman koulun tai tarvittaessa sairaalakoulun opetussuunnitelmaa.

Konsultaatio:

Ruutipuiston sairaalakoulu tarjoaa 1.1.2018 lähtien ohjaus- ja konsultaatiopalvelua koko Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella. Ohjaus- ja konsultaatiopalveluita tarjotaan ensisijaisesti kouluille, joiden oppilailla on kontakti erikoissairaanhoidon avo- tai osastohoitoon (lapsi- ja nuorisopsykiatria). Alkuopetusikäisillä lapsilla kontaktia ei välttämättä edellytetä. Konsultaatiopyynnön voi tehdä hoitava taho tai koulu. Ohjaus ja konsultaatio täydentää olemassa olevia oppimisen ja koulunkäynnin tukea sekä opiskeluhuollon palveluita. Konsultoiva opettaja tarvitsee huoltajilta suostumuksen lasta tai nuorta koskevien, konsultaation kannalta olennaisten tietojen saamiseksi sekä tiedonsiirtoa varten.

Koulun tilatessa konsultaatiopalveluita on tilaavan tahon varmistettava maksusitoumus omasta kunnasta. Seinäjoen kaupungin sisäiset konsultaatiot ovat tilaajalle maksuttomia. Lapsen tai nuoren huoltaja ei voi toimia palvelun tilaajana ja/tai maksajana. Yhteydenotto oppilaan lähikoulusta tapahtuu sairaalakoulun konsultoivalle erityisopettajalle. Hän on tarvittaessa yhteydessä erikoissairaanhoidon toimijaan. Toimijat yhdessä arvioivat mahdollisesti jalkautuvan työryhmän kokoonpanon. Jos erikoissairaanhoidon toimijat ovat suorittamassa arviointia lapsen / nuoren selviytymisestä koulutyöstä, ja syntyy tarve pedagogiseen tilannearvioon, on myös mahdollista ottaa yhteys sairaalakoulun konsultoivaan erityisopettajaan. Ohjaus- ja konsultaatiotyön ensisijainen tavoite on tukea lapsen ja nuoren koulunkäyntiä omassa lähikoulussaan.

Konsultaation työtapoja ja muotoja:

- Sairaalakoulun konsultoiva erityisopettaja toimii keskustelukumppanina ja apuna koululle, oppilaalle ja vanhemmille haastavimmissa tilanteissa ja neuvotteluissa. Hän on tarvittaessa konkreettisesti läsnä opetustilanteissa. Havaintoihin perustuen on mahdollista käydä työnohjauksellisia keskusteluja.
- Oppilaan koulupolkuun liittyvä selvittelytyö.
- Yhteyden pitäminen oppilaan lähikouluun, perusterveydenhuoltoon, lastensuojeluun.
- Huoltajien valtuuttamana oppilaan asian edistäminen ja viestin vieminen erikoissairaanhoidon toimijoille.
- Oppilasta koskevaan verkostotyöhön osallistuminen, sen kehittäminen sekä hoidon että lastensuojelun suuntaan.
- Puhelinkonsultaatio
- Tiedon ja osaamisen jakaminen sairaalaopetuksen mahdollisuuksista.

Työkalut oppilaan lähikouluun haastavien tilanteiden selvittelyyn:

- Myönteinen lähestyminen
- Reflektoivat työtavat
- Ratkaisujen etsiminen

Työkalut oppilaan lähikoulussa työskentelevien aikuisten tukemiseen:

- Ammatillisuus
- Huomio opettajan ja oppilaan vuorovaikutukseen
- Työnohjauksellinen ote

Konsultaation hinnoittelu löytyy Ruutipuiston koulun kotisivuilta.

5.5. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa. Opetuksen järjestäjä päättää toiminnan järjestämisestä ja laajuudesta. Myös kouluruokailu, välituntitoiminta sekä koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulut sekä mahdollisuuksien mukaan koulumatkat järjestetään siten, että ne tukevat oppilaiden oppimiselle, monipuoliselle kehittymiselle ja hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Ne myös osaltaan vahvistavat kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä ja tekevät mahdolliseksi oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan ja vaihtelevan päivän. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään toimintaa ohjaavat tavoitteet ja järjestämisen periaatteet. Koulukohtaisesta järjestämisestä päätetään lukuvuosisuunnitelmassa.

Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhot voivat lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta.

Joustavilla kerhotoiminnan ratkaisuilla tuetaan oppilaan päivän kokonaisuutta. Kerhotoiminnan järjestämis- ja toteuttamistapoja kehitetään ja oppimisympäristöä muokataan harrastuneisuutta tukevaksi. Oppilaiden osuutta kerhotoiminnan suunnittelussa lisätään. Kerhotoiminnan järjestäminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa myös kodin ja koulun kasvatusyhteistyötä sekä yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Koulut voivat hyödyntää kerhotoiminnan järjestämisessä eri hallintokuntien, yhteisöjen, yritysten ja järjestöjen sekä koulun muiden sidosryhmien osaamista.

Koulun kirjastotoiminta

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää koulukirjastotoimintaa ja toteuttaa sitä yhteistyössä lähikirjaston ja muiden kirjastojen kanssa. Kirjastotoiminnalla vahvistetaan oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Monimuotoinen koulukirjastotoiminta tukee oppimiskäsityksen toteutumista aidoissa oppimistilanteissa ja luo oppilaille mahdollisuuksia monenlaisten vastuutehtävien hoitamiseen. Koulun kirjasto ja muut kirjastot tarjoavat aktivoivia ja virikkeisiä oppimisympäristöjä sekä monipuolisia työtapoja. Kirjastotoiminnan tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Toiminta lisää mahdollisuuksia opetuksen eriyttämiseen, oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kouluruokailu

Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Opetukseen osallistuvalle on annettava jokaisena työpäivänä täysipainoinen maksuton ateria. Ateria nautitaan tarkoituksenmukaisesti järjestettynä ja ohjattuna ruokailuna. Kouluruokailun järjestämisessä otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä on tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään kestävää elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oikea-

aikainen ja kiireetön ruokailu ja mahdolliset välipalat varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailun tavoitteista ja järjestämisestä keskustellaan kotien kanssa ja yhdessä tuetaan oppilaiden kehitystä. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opetushenkilöstö ja ruokailusta vastaava henkilöstö tekevät yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä. Mikäli oppilaalla on yksilöllisiä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyviä tarpeita, tulee oppilaan, huoltajan, ruokailusta vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon sopia yhdessä ruokailuun liittyvistä tukitoimista ja seurannasta.

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Perusopetusasetuksen mukaan opetukseen tulee käyttää tuntia kohti vähintään 45 minuuttia ja opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisiksi opetusjaksoiksi. Osa työajasta voidaan käyttää työelämään tutustuttamiseen sekä lukuvuoden päättäjäisiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin. Säännös luo edellytykset koulupäivän monenlaiseen rytmittämiseen sekä välituntien järjestämiseen oppilaiden hyvinvointia edistävällä tavalla. Yhteisiä tapahtumia voivat olla muun muassa koulun juhlat, teemapäivät ja retket. Opintokäynnit ja leirikoulut voivat koskea koko kouluyhteisöä tai vain joitakin tai jotakin opetusryhmää. Myös niissä hyödynnetään perusopetusasetuksen mukaista koulutyön joustavan järjestämisen mahdollisuutta. Päivän työ aloitetaan lyhyellä päivänavauksella.

Koulun yhteisöllisyyden ja oppilaiden terveen kehityksen, sosiaalisten suhteiden sekä opiskelussa jaksamisen kannalta välitunnit, päivänavaukset ja monenlaiset yhteiset tapahtumat ovat tärkeitä. Niitä hyödynnetään myös osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Ne vahvistavat oppilaiden laaja-alaista osaamista ja tekevät näkyväksi koulun kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta. Opintokäynnit ja leirikoulut puolestaan tarjoavat mahdollisuuksia oppimisympäristön laajentamiseen ja oppimiseen autenttisissa tilanteissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Opetuksen järjestäjällä on paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten koulupäivä jaetaan opetusjaksoihin ja välitunteihin, mitä muuta toimintaa koulupäiviin sisältyy ja millaisia toimintamuotoja käytetään. Ratkaisut muokkaavat koulun toimintakulttuuria. Niitä tehtäessä otetaan huomioon perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämisen periaatteet.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla. Heitä opastetaan sekä itsenäisesti että koulukuljetuksin liikuttaessa huolehtimaan omasta ja muiden turvallisuudesta ja käyttäytymään matkaa tehdessään hyvin.

Koulukuljetuksen odotusaikojen valvonnasta ja ohjatusta toiminnasta sekä matkojen aikaisesta turvallisuudesta huolehditaan sopimalla menettelytavoista ja vastuuhenkilöistä. Niistä sekä kuljetusjärjestelyistä tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Kasvatuksellinen moniammatillinen yhteistyö vahvistaa turvallista kouluarkea ja tukee yhteisön hyvinvointia. Eteläpohjalainen koulu on osa ympäröivää yhteiskuntaa. Esimerkiksi koulun kerhot, koulukirjastotoiminta, oppilaskuntatoiminta, kouluterveydenhuolto, kouluruokailu, koulumatkat ja -kuljetukset, retket, juhlat ja tapahtumat kasvattavat oppilasta vastuullisuuteen, omatoimisuuteen

ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Ne myös osaltaan vahvistavat osallisuutta ja kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä sekä mahdollistavat oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan koulupäivän.

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa painotetaan osallisuutta. Oppilaita osallistetaan koulun toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Yhteistyötä on kuvattu myös maakunnallisen opetussuunnitelman luvussa 1.

Opetussuunnitelmassa kuvataan opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan muun toiminnan yhteistyön toimintakäytännöt.

5.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa ja/tai lukuvuosisuunnitelmassa opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Yhteinen vastuu koulupäivästä sekä yhteistyö

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi*
- *miten yhteistyö kunnan/koulun sisällä sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan ja miten sitä seurataan ja kehitetään, erityisesti*
    - *miten huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta*
    - *mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt.*

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa. Suunnitelmassa päätetään ja kuvataan

- *millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään ja mitkä ovat keskustelujen toteuttamisen käytänteet*
- *mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt*
- *mitkä ovat vastuut ja toimintatavat opetuksen epäämistä koskevissa tilanteissa:*
    - *oppilaalle laadittava henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana ja turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi: suunnitelman kirjaamisen, toteuttamisen ja seurannan vastuut.*
    - *oppilaan ja hänen huoltajansa osallisuus em. suunnitelman laatimisessa*
    - *oppilaan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana*
    - *oppilaalle järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen*
    - *oppilaan valvonta seuraavien toimenpiteiden jälkeen:*
        - *oppilaan poistaminen luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai*
        - *kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi*

    - *yhteistyö koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa*
- *miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä*
- *miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä*
- *miten suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille*
- *mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.*

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Mikäli etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *minkä asioiden opetuksessa ja opiskelussa etäyhteyksiä hyödynnetään*
- *mitkä ovat etäyhteyksien opetuskäyttöä ohjaavat tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.*

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Koko koulun tai yksittäisen oppilasryhmän opiskellessa vuosiluokkiin sitomattomasti, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen tavoitteet ja sisällöt opintokokonaisuuksittain sekä vuosiluokkiin sitomatonta opetusta koskevan päätöksenteon periaatteet yksittäisen oppilaan kohdalla sekä oppilaalle laadittavan opinto-ohjelman rakenteen ja sen laatimisen periaatteet.

Yksittäisen oppilaan opiskellessa vuosiluokkiin sitomattomasti oman opinto-ohjelmansa mukaan opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa vuosiluokkiin sitomatonta opetusta koskevan päätöksenteon periaatteet yksittäisen oppilaan kohdalla sekä oppilaalle laadittavan opinto-ohjelman rakenteen ja sen laatimisen periaatteet.

Yhdysluokkaopetus

Opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon, että se soveltuu myös yhdysluokkaopetukseen ja pienille kouluille. Toinen vaihtoehto on sisällyttää opetussuunnitelmaan pienten koulujen opetuksen ja yhdysluokkaopetuksen järjestelyjä koskeva osio. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, tulee opetuksen järjestäjän päättää ja kuvata opetussuunnitelmassa

- *miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat*
- *miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen määrittelemien nivelvaiheiden mukaisesti tai miten oppimäärä jaetaan opintokokonaisuuksiin, jos käytetään vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua.*

Joustava perusopetus

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa joustavan perusopetuksen toimintaa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat*
- *mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan*
- *miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan*
- *miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.*

Oppilaan oppimissuunnitelman tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laadintaa koskevat määräykset sisältyvät kohtaan Oppimisen ja koulunkäynnin tuki.

Opetus erityisissä tilanteissa

Erityisissä tilanteissa annettavan opetuksen mahdollisuus on syytä kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan. Erityisesti sairaalassa annettavan opetuksen osalta opetussuunnitelmassa kuvataan, miten yhteistyö ja oppilaan tukeminen hoidetaan oppilaan siirtyessä omasta koulustaan sairaalaopetukseen ja palatessa jälleen omaan kouluun. Yhteistyön ja tuen kysymykset ovat tärkeitä myös muissa tilanteissa.

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Opetuksen järjestäjä päättää opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan muun toiminnan linjauksista ja tähän liittyvästä yhteistyöstä kotien sekä muiden sidosryhmien kanssa sekä oppilaiden osallistumisesta suunnitteluun.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *mitkä ovat mahdollisesti tarjottavan kerhotoiminnan, koulukirjastotoiminnan sekä muun opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan toiminnan tavoitteet ja järjestämiskäytännöt sekä yhteydet mahdollisesti tarjottavaan aamu- ja iltapäivätoimintaan*
- *mitkä ovat kouluruokailun toteuttamista ohjaavat periaatteet sekä ruoka-, terveys- ja tapakasvatukselliset ja kestävään elämäntapaan liittyvät tavoitteet*
- *miten oppilaiden ruokailuun liittyvät erityistarpeet otetaan huomioon*
- *miten koulumatkoista ja kuljetuksista sekä niihin liittyvistä toimintatavoista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille.*

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjoavalla opetuksen järjestäjällä on velvollisuus laatia valtakunnallisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukainen paikallinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma.

6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.1. Arvioinnin tehtävät perusopetuksessa

Perusopetuslain[1] ja -asetuksen[2] mukaan perusopetuksen oppilaan arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää. Arvioinnin tehtävänä on

- *ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi).*
- *määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi).*

Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen sekä itsearvioinnin taitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Summatiivisesti arvioidaan sitä, miten oppilas on saavuttanut eri oppiaineille asetetut tavoitteet.

Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa tulee noudattaa arvioinnin yleisiä periaatteita. Kouluissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytänteet, jotka ilmenevät koulun arviointikulttuurissa. Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista kouluissa ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

---

[1] Perusopetuslaki (628/1998) 22 § 1 mom.

[2] Perusopetusasetus (852/1998) 10 § 2 mom.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallinen arviointikulttuuri

Arviointi perustuu aina opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja maakunnallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin tavoitteisiin. Arviointi toteutetaan maakunnassa yhtenäisin periaattein, jolloin oppilaat ovat samanarvoisessa asemassa. Maakunnalliset painopisteet yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus huomioidaan arvioinnissa.

6.1.1. Formatiivinen arviointi

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opintojen edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään oppiaineille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Formatiivinen arviointi on osa opetusta.

Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta. Palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Itsearviointi ja vertaispalaute ovat osa formatiivista arviointia. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itsearvioinnin ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua. Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen

annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.[1]

Formatiivista arviointia tehdään aina perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettujen ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyjen oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.

---

[1] Perusopetusasetus 10 §

6.1.2. Summatiivinen arviointi

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet.

Summatiivinen arviointi tehdään vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan kuitenkin myös lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.[1] Kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle annetaan lukuvuositodistus, jota varten tehdään summatiivinen arviointi siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi.[2]

Summatiivinen arviointi tehdään suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta. Päättöarviointi kohdistuu oppiaineille asetettuihin tavoitteisiin perusopetuksen oppimäärän päättyessä.

Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla. Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan.

Summatiivisen arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.[3]

Opettajan tulee dokumentoida arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin.

---

[1] Perusopetusasetus 10 §

[2] Perusopetusasetus 10 § 2 mom.

[3] Perusopetusasetus 13 § 1 mom.

6.2. Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnissa tulee noudattaa seuraavia periaatteita jokaisella vuosiluokalla.

Arviointi on yhdenvertaista

Arviointi perustuu kaikilla vuosiluokilla oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun. Vuosiluokkien 1–8 päätteeksi annetun lukuvuosiarvioinnin ja perusopetuksen päättöarvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa täsmennettyihin tavoitteisiin. Jokaisen oppilaan tulee saada tietää, mitä on tarkoitus oppia ja miten oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan. Päättöarvosanat muodostetaan valtakunnallisesti yhdenvertaisin perustein.

Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan opintojensa etenemistä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta opettajan ja oppilaan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi. Arvioinnin toteuttamiseen liittyy oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen, vahvuuksien tunnistaminen ja kannustaminen.

Arvioinnin toteuttaminen edellyttää yhteistyötä sekä koulussa että kotien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on selkiyttää huoltajille arvioinnin periaatteita ja käytänteitä. Oppilaan ja huoltajan tulee saada riittävästi tietoa oppilaan oppimisesta, osaamisesta, työskentelystä ja käyttäytymisestä. [1] Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tieto arvioinnin perusteista ja siitä, miten niitä on sovellettu oppilaan arviointiin. [2]

Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista

Arviointikäytänteet on suunniteltava johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi ja varmistettava arviointiperiaatteiden yhtenäisyys koulussa. Arviointia toteutetaan sekä lukuvuoden aikana että sen päättyessä. Arvioinnin tulee kohdistua vain siihen, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi. Opettaja toteuttaa arvioinnin näyttöihin perustuen.

Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa. Arviointi ei kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arvioinnin avulla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Arviointi toimii myös tärkeänä välineenä oppilaan mahdollisten tuen tarpeiden tunnistamisessa. Opettajien yhteistyö kouluyhteisössä on välttämätöntä arvioinnin johdonmukaisuuden toteutumiseksi.

Arviointi on monipuolista

Oppilaiden oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan monipuolisesti. [3] Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin. Opettaja valitsee arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin. Arviointimenetelmien valinnassa on otettava huomioon, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita.

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

Oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arvioinnin tulee perustua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin. Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, oppiaineiden tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Arviointikriteerit on laadittu eri vuosiluokkien päätteeksi annettavaan arviointiin ja päättöarviointiin. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät eri arvosanoihin vaadittavan osaamisen tason.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, hänen suorituksiaan arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän yhteisiin tavoitteisiin edellä mainittuja arviointikriteerejä käyttäen.

Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittelyssä ei käytetä edellä mainittuja arviointikriteerejä. Oppimäärä yksilöllistetään vasta, kun oppilas ei tuetustikaan näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa.

Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa toiminta-alueittain määriteltyihin tavoitteisiin.

Jos oppilas on opiskellut oppimissuunnitelmassa määriteltyjen oppiaineen erityisten painoalueiden mukaisesti, hänen suorituksensa arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteereitä käyttäen.

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset

Arviointikäytänteet suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä otetaan huomioon ja huolehditaan siitä, ettei osaamisen osoittamiselle ole esteitä.

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt tulee ottaa arviointikäytänteissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaidon taso koulun opetuskielessä sekä arvioinnin kohteena olevan oppiaineen tiedonalan kielessä

---

[1] Perusopetusasetus 10 § 1 mom.

[2] Perusopetusasetus 13 § 2 mom.

[3] Perusopetuslaki 22 § 1 mom.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallisen opetussuunnitelman opintojen aikaisen arvioinnin periaatteita ja toteuttamisesimerkkejä sisältävässä taulukossa on esitelty formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin keinoja. Niiden kesto ja toteuttamistapa voivat vaihdella.

Opettajat huolehtivat, että tavoitteet ja arviointiperusteet ovat oppilaiden ja huoltajien tiedossa. Opettaja tiedottaa oppilaita ja huoltajia lukukausien, oppimisjaksojen tai oppimiskokonaisuuksien alussa käyttämistään arviointitavoista ja -kriteereistä. Arvioinnista tiedottamisen muodot ja käytännön toteutus linjataan kuntakohtaisesti.

Opintojen aikaisen monipuolisen arvioinnin toteuttamiskäytänteitä

Opintojen aikaisen monipuolisen arvioinnin toteuttamiskäytänteitä

Arvioinnin periaate	Toteutusesimerkkejä
Osallisuus	• itsearviointi ○ oppilas asettaa omat tavoitteensa ja arvioi niiden toteutumisen • portfolio • vertaispalaute, pari- ja ryhmäpalaute
Jatkuvuus	• väliarvioinnit • keskustelu oppimisprosessin aikana
Kannustavuus	• huomio koko oppimisen prosessiin • huomataan pienetkin edistysaskeleet
Monipuolisuus	• arviointikeskustelut • vertaispalaute, pari- ja ryhmäpalaute • monialaiset oppimiskokonaisuudet • kirjallinen itsearviointi • todistukset • portfolio • draama • kuvallinen ilmaisu • projektin arviointi • koko oppimisprosessin arviointi • tietotekniikka apuna
Oppimisen edistäminen	• jatkuva arviointi oppimisprosessin aikana • kannustus ja tuki ryhmältä tai opettajalta • rajatut ja selvät tavoitteet
Oikeudenmukaisuus ja eettisyys	• oppilaita ei vertailla, vaan arvioidaan oppilaan omaa edistymistä • tavoitteiden ja koko arvioinnin näkyväksi tekeminen (esim. tavoitteet ja arviointitavat ilmoitetaan oppilaille ja huoltajille selkeästi)
Totuudellisuus	• myös korjaamista vaativat asiat esille kannustavassa hengessä • suora palaute • epäonnistumisen ja pettymyksen sietokyvyn kasvattaminen
Yrittäjämäinen toimintatapa	• kurssikansio, portfolio • itsearviointi ○ oppilas reflektoi omaa oppimistaan • vertaispalaute, pari- ja ryhmäpalaute • kannustavalla arvioinnilla oppilasta motivoidaan yrittämään parhaansa
Yhteistyö kotien kanssa	• tavoitteet ja arviointitavat etukäteen tiedoksi • vanhempainillat (informatiivisesti, esim. tavoitteet käydään läpi) • muut tapaamiset • tiedotteet • arviointikeskustelut • selkeä tiedottaminen, jos oppimisessa tapahtuu muutoksia • palaute vanhemmilta tavoitteiden saavuttamisesta esim. arviointikeskusteluissa • koulun kotisivu esim. käyttäytymisen kriteerit

Opintojen aikaisen monipuolisen arvioinnin toteuttamiskäytänteitä

Arviointi oppimisprosessin aikana



Arviointi oppimisprosessin aikana

6.3. Oppimisen ja osaamisen arviointi

Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen ja osaamiseen. Oppimisen arviointi liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja siitä annettavaan palautteeseen. Osaamisen arviointi puolestaan kohdistuu oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon. Oppilaan oppimista ohjataan ja osaamista arvioidaan aina suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa eri oppiaineille määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain täsmennettyihin tavoitteisiin.

Oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä eri vuosiluokkien päätteeksi annettavassa arvioinnissa ja päättöarvioinnissa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteereiden mukaisesti, tulevat myös laaja-alaisen osaamisen tavoitealueet arvioiduiksi.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä käyttäen.

Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin eikä osaamisen tason määrittelyssä käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä.

6.4. Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia. Työskentelyä ei siis arvioida oppiaineista erillisenä. Työskentelyn arviointi perustuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain täsmennettyihin oppiaineiden tavoitteiden sisältämiin työskentelytaitojen tavoitteisiin. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Oppilaan työskentelyyn liittyviä erityistarpeita tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS), jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

6.5. Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen. Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutena, eikä siitä saatu arvosana tai sanallinen arvio vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät erityistarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS), jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet

Oppilas oppii:

- noudattamaan koulun sääntöjä ja annettuja ohjeita
- käyttäytymään kohteliaasti, ystävällisesti, suvaitsevaisesti ja auttavaisesti muita kohtaan
- käyttäytymään tilanteeseen sopivalla tavalla
- antamaan työrauhan
- toimimaan kouluyhteisössä rakentavasti
- käyttämään asiallista ja tilanteeseen sopivaa kieltä
- työskentelemään erilaisissa ryhmissä.

Käyttäytymisestä annettavan arvosanan kriteerit

Arvosana	Kriteerit
10 erinomainen	• Oppilas noudattaa koulun sääntöjä. • Oppilas käyttäytyy esimerkillisen kohteliaasti, ystävällisesti ja auttavaisesti muita kohtaan. • Oppilas käyttäytyy esimerkillisen oikeudenmukaisesti ja suvaitsevaisesti muita kohtaan. • Oppilas sopeutuu työhön erilaisissa ryhmissä ja edistää yhteistä työskentelyä. • Oppilas edistää työrauhaa. • Oppilaan kielenkäyttö on esimerkillistä. • Oppilas luo käytöksellään ympärilleen myönteistä ilmapiiriä. • Oppilasta ei ole ojennettu eikä hän ole saanut kurinpidollisia rangaistuksia.
9 kiitettävä	• Oppilas noudattaa koulun sääntöjä. • Oppilas käyttäytyy kohteliaasti, ystävällisesti ja auttavaisesti muita kohtaan. • Oppilas käyttäytyy oikeudenmukaisesti ja suvaitsevaisesti muita kohtaan. • Oppilas sopeutuu työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilas antaa toisille työrauhan. • Oppilaan kielenkäyttö on asiallista. • Oppilasta ei ole ojennettu kirjallisesti eikä hän ole saanut kurinpidollisia rangaistuksia.
8 hyvä	• Oppilas noudattaa koulun sääntöjä. • Oppilas sopeutuu yleensä työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilas antaa toisille yleensä työrauhan. • Oppilas käyttäytyy ystävällisesti muita kohtaan. • Oppilaan kielenkäyttö on yleensä asiallista. • Oppilasta on voitu ojentaa, jolloin hän muuttaa käyttäytymistään ohjattuun suuntaan.
7 tyydyttävä	• Oppilaalla on vaikeuksia koulun sääntöjen noudattamisessa. • Oppilas häiritsee joskus työrauhaa. • Oppilaalla on jonkin verran ongelmia sopeutumisessa työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilaalla on joskus vaikeuksia ottaa toiset huomioon. • Oppilaan kielenkäyttö vaatii ohjausta. • Oppilaan käyttäytymistä joudutaan ohjeistamaan. • Oppilas on voinut saada joitain kurinpitorangaistuksia.
6 kohtalainen	• Oppilaalla on vaikeuksia koulun sääntöjen noudattamisessa. • Oppilaalla on ongelmia sopeutumisessa työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilaalla on vaikeuksia ottaa toisia huomioon. • Oppilas häiritsee toistuvasti työrauhaa. • Oppilaan kielenkäyttö vaatii usein ohjausta. • Oppilaan käyttäytymistä joudutaan ohjeistamaan toistuvasti. • Oppilas on saanut useita kurinpitorangaistuksia.
5 välttävä	• Oppilaalla on usein vaikeuksia koulun sääntöjen noudattamisessa. • Oppilaalla on ongelmia sopeutumisessa työhön erilaisissa ryhmissä. • Oppilas ei anna toisille työrauhaa. • Oppilas ei osaa ottaa toisia huomioon. • Oppilaan kielenkäyttö on asiatonta. • Oppilaan käyttäytymistä joudutaan ohjeistamaan jatkuvasti. • Oppilas on saanut useita kurinpitorangaistuksia, joilla ei ole ollut vaikutusta. • Oppilaan käytös on välinpitämätöntä.
4 hylätty	• Oppilas ei kykene toimimaan kouluyhteisössä.

Käyttäytymisestä annettavan arvosanan kriteerit

6.6. Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen käytännöistä päätetään kuntakohtaisesti.

Opintokokonaisuudet, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytys opinnoissa etenemiseen, määritellään käytännössä henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) tai opinto-ohjelmassa. Opintokokonaisuuksien määrittely tapahtuu

oppilaan henkilökohtaisista lähtökohdista. Maakunnalliseen opetussuunnitelmaan kirjatut opiskelun erityiset painoalueet voivat toimia opintokokonaisuuksien määrittelyn lähtökohtana.

6.6.1. Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvion.[1]

Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa oppiaineessa on tukitoimista huolimatta hylätty.

Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee siitä tiedottaa lukuvuoden aikana oppilasta ja huoltajaa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi. Ennen luokalle jättämistä oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa asianomaisessa oppiaineessa hyväksyttävät tiedot ja taidot erillisessä näytössä.[2] Mahdollisuuksia voidaan antaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä. Erillinen näyttö voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita suorituksia, joilla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa.

Jos suoritusmahdollisuus annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, vuosiluokalle jättämisestä voidaan koulutyön päättyessä tehdä lukuvuositodistukseen ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksytty suorittaminen erillisessä näytössä on vuosiluokalta siirtymisen edellytys.

Oppilas voidaan myös jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos se katsotaan hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaiseksi. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat.[3]

---

[1] Perusopetusasetus 11 § 1 mom.

[2] Perusopetusasetus 11 § 1 ja 2 mom.

[3] Perusopetusasetus 11 § 2 mom.

6.6.2. Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan

Oppilas voi edetä opinnoissa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan vuosiluokkiin sitomattomasti oman opinto-ohjelman mukaisesti. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään opintokokonaisuuksista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen asianomaisessa oppiaineessa. Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamistaan opinnoista ja siirtyy lukuvuoden koulutyön päätyttyä opinnoissaan eteenpäin.

Oman opinto-ohjelman mukaisella etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää luokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä vuosiluokalta raukeaisivat. Oman opinto-ohjelman mukaisesti etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

6.7. Lukuvuoden päätteeksi arvioitavat yhteiset oppiaineet ja valinnaiset aineet

Perusopetuksessa kaikki oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvat yhteiset oppiaineet arvioidaan kunkin lukuvuoden päätteeksi erillisinä.[1] Arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, ympäristöoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Lukuvuositodistukseen merkitään sanallinen arvio tai arvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut opinto-ohjelmaansa kuuluneiden oppiaineiden tavoitteet lukuvuoden aikana.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden sanallisen arvion tai arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta todistuksiin erillistä sanallista arviota tai arvosanaa.

Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa opiskellut oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien opiskelun yhteydessä annetut näytöt otetaan huomioon kunkin oppiaineen arvosanaa muodostettaessa. Oppiainekohtainen arviointi tulee suunnitella ja olla oppilaiden tiedossa jo oppimiskokonaisuuden alkaessa. Monialaisista oppimiskokonaisuuksista ei anneta erillisiä sanallisia arvioita tai arvosanoja.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksytty- merkinnällä.

Perusopetuksen tuntijaon mukaiset valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1–3 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko sanallisesti tai numeroin. Vuosiluokilla 4–9 vähintään 2 vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisista aineista annetaan numeroarvosana.

---

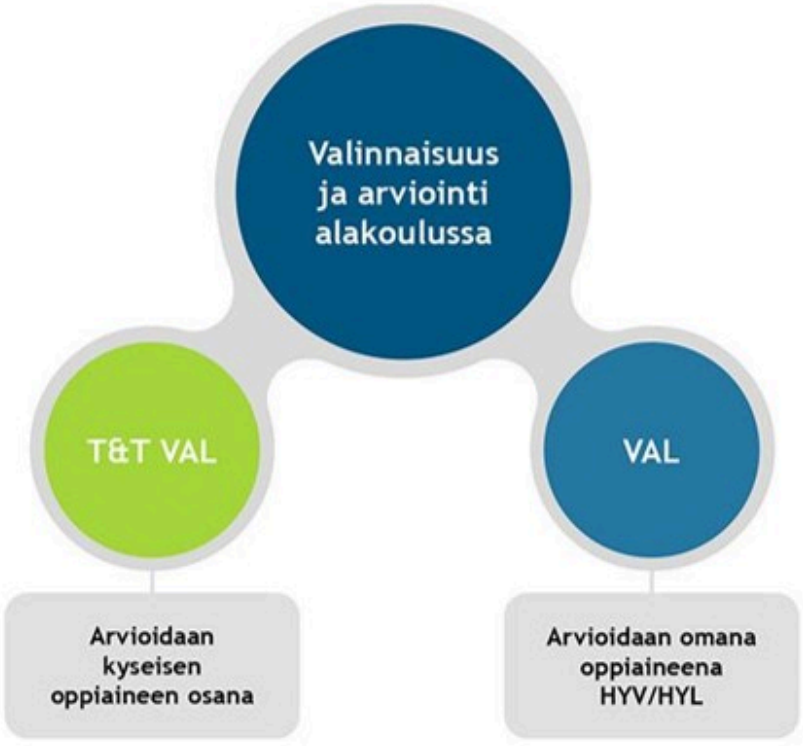
[1] Perusopetusasetus 10 § 2 mom.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Valinnaisten aineiden arviointi

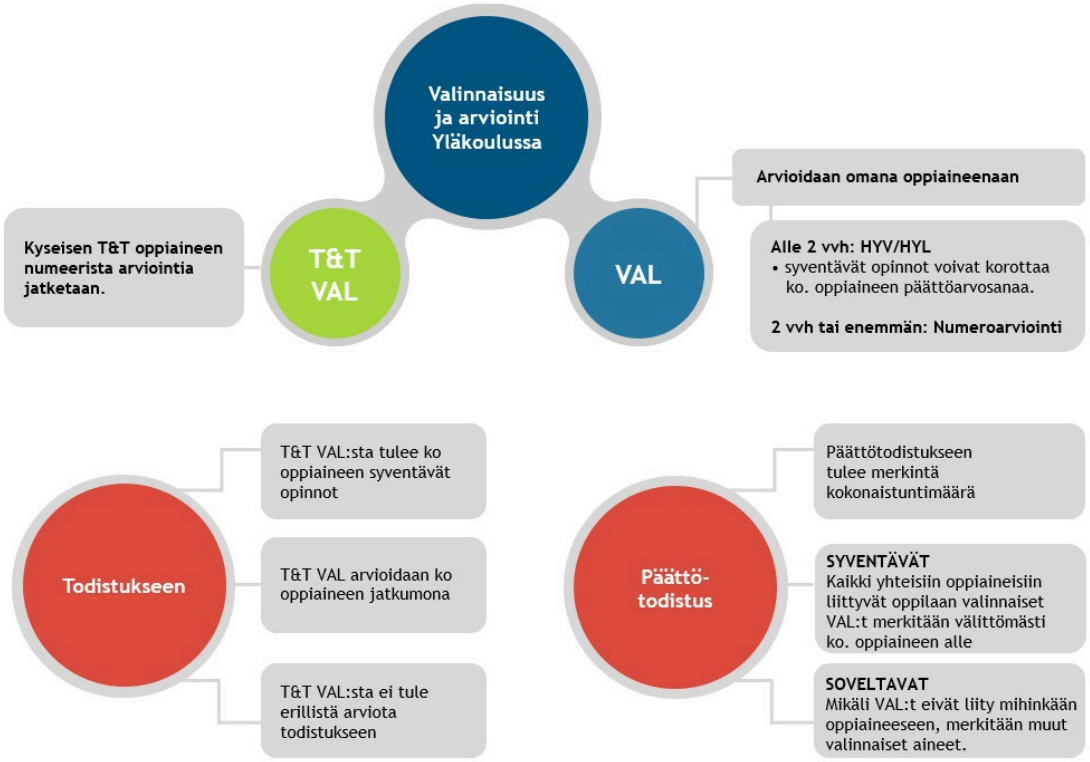
Valinnaiset aineet arvioidaan sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa. Valinnaisille aineille tulee määritellä tavoitteet ja arvioinnin kriteerit (hyväksytyn ja numeerisesti arvioitavissa aineissa myös hyvän osaamisen kriteerit).

Valinnaisten aineiden arviointi alakoulussa



Valinnaisten aineiden arviointi alakoulussa

Valinnaisten aineiden arviointi yläkoulussa



Valinnaisten aineiden arviointi yläkoulussa

6.8. Perusopetuksen päättöarviointi

Päättöarvioinnin tehtävänä on määrittää, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa oppiaineille asetetut tavoitteet perusopetuksen päättyessä. Päättöarvioinnissa annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättötodistus annetaan perusopetuksen päättyessä oppilaalle, joka on saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti.

Päättöarviointi tehdään vuosiluokkien 7–9 aikana osoitetun osaamisen perusteella suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä.

6.8.1. Päättöarvosanan muodostaminen

Päättöarvosanan muodostaminen perustuu oppilaan osoittaman osaamisen tasoon suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niiden oppiaineiden tavoitteiden, joiden osalta osaaminen on osoitettu vuosiluokilla 7 ja 8, arviointi otetaan huomioon päättöarviointia tehtäessä. Näihin tavoitteisiin perustuva osaamisen taso tulee arvioida käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä.

Päättöarvosana on oppiaineen tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan myös päättöarvioinnissa.

6.8.2. Erityistä tukea saavan oppilaan päättöarviointi

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, hänen suoriutumistaan arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä. Jos oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suoriutumista näissä oppiaineissa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) suhteessa hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin, ei päättöarvioinnin kriteereihin.

Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskeltujen oppiaineiden arvioinnissa voidaan antaa numeroarvosanan sijaan sanallinen arvio myös päättöarvioinnissa. Oppimäärän yksilöllistäminen tehdään vasta silloin, kun oppilas ei annetusta tuesta huolimatta näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan päättöarviointi perustuu perusopetuksen oppiaineiden yleisiin oppimääriin tai yksilöllistettyihin oppimääriin sen mukaan, mitä oppilaan erityistä tukea koskevassa päätöksessä on päätetty. Jos pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleva oppilas opiskelee opintokokonaisuuksia, annetaan arviointi todistuksessa kuitenkin oppiaineittain.

Jos oppilaan opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) asetettuihin tavoitteisiin, ja jokaisesta toiminta-alueesta annetaan sanallinen arvio.

6.8.3. Arvioitavat yhteiset oppiaineet päättöarvioinnissa

Perusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason kussakin oppiaineessa.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen määriteltyä eri kielen oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärät.

Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä[1] tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida. Oppiaineen opiskelusta vapauttamiseen tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen ratkaisuun.

---

[1] Perusopetuslaki 18 § 1 mom.

6.8.4. Taide- ja taitoaineiden oppimäärien arviointi päättöarvioinnissa

Kaikille oppilaille yhteisiä taide- ja taitoaineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous. Paikallinen tuntijako ja mahdolliset oppilaiden omat valinnat vaikuttavat siihen, milloin oppilaille annetaan päättötodistukseen tuleva arvosana eri taide- ja taitoaineissa.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, jolloin oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta päättötodistukseen. Taide- ja taitoaineiden valinnaisina tunteina tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei anneta päättötodistukseen erillistä arvosanaa.

Päättöarvosanaa muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteereitä. Päättöarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu. Kunkin taide- ja taitoaineen osalta päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskeleman oppimäärän laajuus.

6.8.5. Valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti hyväksytty- merkinnällä. Yhteiseen oppiaineeseen liittyvässä sanallisesti arvioitavassa valinnaisessa aineessa osoitettu osaaminen voi korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa. Tämä korottamisen periaate tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan.

6.8.6. Johonkin oppiaineeseen painottuva opetus ja päättöarviointi

Mikäli koulu painottaa opetussuunnitelmassaan jotakin oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta tai toteuttaa kaksikielistä opetusta, ovat opetuksen koulukohtaiset tavoitteet tässä oppiaineessa tai kielessä yleensä korkeammat kuin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetetut tavoitteet. Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös painotetussa opetuksessa tai kaksikielisessä opetuksessa tulee oppilaiden suoriutumista kuitenkin arvioida perusopetuksen päättyessä suhteessa oppiaineiden tavoitteisiin. Osaamisen tason määrittämisessä käytetään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteerejä.

Jos painotettu opetus toteutetaan käyttäen valinnaisten aineiden vuosiviikkotunteja, arviointi suoritetaan näiden tuntien osalta valinnaisten aineiden arvioinnin periaatteita noudattaen. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaan opiskeleman kohde- tai kielikylpykielen osaaminen arvioidaan vieraiden kielten tai toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien mukaan.

Painotetusta opetuksesta ja oppilaan suoriutumisesta siinä voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja erillisellä todistuksen liitteellä.

6.9. Poissaolojen vaikutukset arviointiin

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole sairaudesta tai muusta erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty siitä vapautusta.[1] Oppilaan opiskelu ja siihen perustuva arviointi voidaan järjestää osittain toisin, jos se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä.[2]

Jos oppilas on luvattomasti poissa eikä osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, eikä hänellä ole hyväksyttyjä suorituksia suhteessa

paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen tavoitteisiin, hän voi saada oppiaineesta hylätyn arvosanan lukuvuositodistukseen.

---

[1] Perusopetuslaki 35 §

[2] Perusopetuslaki 18 § 1 mom.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oikeudenmukainen arviointi edellyttää näyttöjä oppiainekohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta. Oppilaalle tulee antaa mahdollisuus osoittaa hyväksytyt tiedot ja taidot erillisessä kokeessa tai muulla näytöllä, jolla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa.

Opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt on linjattu kuntakohtaisesti päätettäviksi asioiksi. Ehdoista on kuitenkin tehty yhteinen linjaus maakunnallisesti. Jos oppilas ei suoriudu vuosiluokan oppiaineen oppimäärästä, luokalta siirtyminen on ehdollista. Tällöin annetaan ainekohtaisesti mahdollisuus yhteen erilliseen kokeeseen tai muuhun näyttöön. Erillisen kokeen ajankohta määritellään lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa. Muut näytöt oppilaan osaamisesta suunnitellaan osana oppilaalle laadittavaa opinto-ohjelmaa tai oppimissuunnitelmaa.

Opetuksen järjestäjä laatii toimintamallin koulupoissaoloihin puuttumisesta.

6.10. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Mahdollisuus arvioinnin uusimiseen ja oikaisuun koskee päättöarviointia sekä opinnoissa etenemistä ja vuosiluokalle jättämistä koskevaa päätöstä. Pyyntö arvioinnin uusimisesta osoitetaan koululle ja huoltajan on tehtävä se kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.[1]

---

[1] Perusopetusasetus 19 §

6.11. Todistukset

Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat

1. *lukuvuositodistus*
2. *välitodistus*
3. *erotodistus*
4. *päättötodistus.*

Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Väli- ja lukuvuosiarviointi

Vuosiluokka	Arviointimuodot
1. luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • sanallinen • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan vähintään hyväksytty/hylätty • laajemmin arvioidaan ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Arvio annetaan todistuksen liitteenä. • Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä.

Vuosiluokka 1

Vuosiluokka	Arviointimuodot
2. luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • sanallinen • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan vähintään hyväksytty/hylätty • laajemmin arvioidaan ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Arvio annetaan todistuksen liitteenä. • Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä.

Vuosiluokka 2

Vuosiluokka	Arviointimuodot
3. luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • sanallinen • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan vähintään hyväksytty/hylätty • laajemmin arvioidaan ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Arvio annetaan todistuksen liitteenä. • Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokka	Arviointimuodot
4. luokka	**VÄLIARVIOINTI** ARVIOINTIKESKUSTELU • arviointikeskustelu oppilas-huoltajat-opettaja • kaikkia keskustelussa mukana olevia kuullaan • marras-tammikuussa, viikkoon viisi mennessä • opettaja toimii kirjaajana • maakunnassa yhtenäinen lomake (liite 1) **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty

Vuosiluokka 4

Vuosiluokka	Arviointimuodot
5. luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty Vanhempaintapaamisissa/vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Vuosiluokka 5

Vuosiluokka	Arviointimuodot
6. luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • oppiaineet arvioidaan opetussuunnitelman 6. luokan arviointikriteerien mukaisesti • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • valinnaiset aineet (VAL) arvioidaan hyväksytty/hylätty Vanhempaintapaamisissa/vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Vuosiluokka 6

Vuosiluokka	Arviointimuodot
7. luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • arvioidaan väliarviointiin kuuluvat oppiaineet ja käyttäytyminen **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi sisältää tiedon siitä, miten oppilas on saavuttanut vuosiluokkaistetut tavoitteet kaikissa opiskelemissaan oppiaineissa. HUOM! Päättyvät oppiaineet arvioidaan lukuvuositodistukseen päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti. Päättyviä numeroarvosanoin arvioitavia aineita ovat musiikki, kuvataide, käsityö ja kotitalous. Päättyvä yrittäjämäinen toimintatapa arvioidaan hyväksytty/hylätty -merkinnällä. Vanhempaintapaamisissa/vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokka	Arviointimuodot
8. luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • arvioidaan väliarviointiin kuuluvat oppiaineet ja käyttäytyminen **LUKUVUOSIARVIOINTI** LUKUVUOSITODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroarvosanoin • lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi sisältää tiedon siitä, miten oppilas on saavuttanut vuosiluokkaistetut tavoitteet kaikissa opiskelemissaan oppiaineissa. HUOM! Päättyvät oppiaineet arvioidaan lukuvuositodistukseen päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti. Oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty. Mikäli osuus on alle 2 vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä osallistunut. Vanhempaintapaamisissa/vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokka	Arviointimuodot
9. luokka	**VÄLIARVIOINTI** VÄLITODISTUS • numeroarvosanoin • arvioidaan väliarviointiin kuuluvat oppiaineet • käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä • 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavassa välitodistuksessa käyttäytymistä ei arvioida. **PÄÄTTÖARVIOINTI** PÄÄTTÖTODISTUS • numeroarvosanoin • kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan opetussuunnitelman päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti • käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä, liitettä ei merkitä todistukseen Oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti hyväksytty/hylätty. Mikäli osuus on alle 2 vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä osallistunut. Vanhempaintapaamisissa/vanhempainvarteissa käsitellään myös oppilaan arviointiin liittyviä asioita.

Vuosiluokka 9

Lukuvuositodistuksen lisäksi koulun tulee antaa arviointipalautetta vähintään kerran lukuvuoden aikana. Palaute voi olla välitodistus tai arviointikeskustelu. Lukuvuosi- ja välitodistuksen tulee noudattaa opetussuunnitelman perusteissa ja perusopetusasetuksessa 852/1998 annettuja ohjeita. Arviointikeskustelusta tulee laatia allekirjoitettu, kirjallinen dokumentti.

Väliarviointi

Vuosiluokilla 1-4 väliarviointi toteutetaan arviointikeskusteluna, johon kutsutaan oppilas ja huoltajat. Arviointikeskustelun tavoitteena on tukea ja edistää oppilaan oppimista ja kasvua.

Arvioinnin toteuttaa luokanopettaja, joka keskustelee oppilaan edistymisestä muiden luokkaa opettavien opettajien kanssa ennen arviointikeskustelua. Tämä palaute välitetään oppilaalle ja huoltajalle arviointikeskustelussa. Arviointikeskustelun pohjana käytetään luokilla 1–4 maakunnassa yhtenäistä lomaketta (liite 1). Opettaja kirjaa antamansa arvioinnin keskustelun pohjalta. Arviointikeskustelu toteutetaan marras-tammikuussa, viikkoon 5 mennessä. Arviointikeskustelut toteutetaan kodin ja koulun yhteistyöajalla oppituntien ulkopuolella. Kaikki keskusteluun osallistuneet allekirjoittavat asiakirjan. Asiakirja arkistoidaan opetuksen järjestäjän ohjeiden mukaisesti. Allekirjoitettu alkuperäinen arviointikeskustelulomake annetaan huoltajille. Mikäli huoltaja ei kutsusta huolimatta saavu arviointikeskusteluun, opettaja toteuttaa arviointikeskustelun oppilaan kanssa ja lähettää keskusteluun liittyvän arviointiraportin huoltajalle tiedoksi.

Vuosiluokilla 5-9 väliarviointina oppilaalle annetaan välitodistus, jossa kaikki oppiaineet arvioidaan numeroarvosanoilla. Käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4–8. Yhdeksännellä luokalla mahdollinen käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä.

Vuosiluokalla 9 annetaan välitodistus myös viimeisestä jaksosta.

Arviointikeskustelun kaltaiset oppilaan ja huoltajien tapaamiset ovat tavoiteltavia myös vuosiluokilla 5-9.

Lukuvuositodistus

Vuosiluokilla 1-3 lukuvuositodistus annetaan sanallisena arviointina esim. hyväksytty/hylätty tai asteikolla erinomainen/hyvä/kohtalainen/välttävä. Erillisellä liitteellä arvioidaan sanallisesti laajemmin ainakin äidinkieli ja kirjallisuus sekä matematiikka. Käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio. Arvio annetaan todistuksen liitteenä. Liitteistä (2 kpl) merkitään tieto todistuksen lisätietoihin.

Vuosiluokkien 4–8 lukuvuositodistuksissa annetaan kaikista oppiaineista numeroarvosanat. Myös käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistukseen.

Työskentelytaidot arvioidaan oppiaineiden yhteydessä. Monialaiset oppimiskokonaisuudet huomioidaan kyseisten oppiaineiden arvioinnissa jokaisella vuosiluokalla.

Yhdeksännellä luokalla oppilaalle annetaan päättötodistus. Päättötodistuksessa arvioidaan kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet opetussuunnitelman päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä.

Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev.lut)

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev.lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9.luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi

Arviointeihin ja todistuksiin ei tarkenneta, kumpaa katsomusainetta oppilas on opiskellut, vaan käytetään muotoilua ”uskonto/elämänkatsomustieto”. Myös sanalliset arviot tulee laatia niin, ettei asiaa tarkenneta. Näin kunnioitetaan oppilaan yksityisyyttä.

Arviointimuodot eräissä opetuksen järjestämistavoissa

Opetuksen järjestämistapa	Arviointimuodot
yhdysluokkaopetus	• yhdysluokassa opetus voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen • vuorokursseittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä • arviointi suoritetaan kulloinkin kyseessä olevan vuorokurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukaan • mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi
tehostettu tuki	• oppimisen arvioinnin tulee perustua opetussuunnitelman perusteiden yleisiin tavoitteisiin
yksilöllistetyt oppimäärät	• arvioidaan aina HOJKS: iin merkityn suunnitelman mukaisesti sanallisesti tai numeerisesti
toiminta-alueittain opiskelu	• sanallinen arvio
vuosiluokkiin sitomaton opetus	• arvioidaan opinto-ohjelmaan kirjatut ja suoritetut opintokokonaisuudet • lukuvuositodistus annetaan suoritetuista opintokokonaisuuksista • päättötodistus annetaan, kun koko perusopetuksen oppimäärä on suoritettu
joustava perusopetus	• *opetuksen järjestäjä* päättää arvioinnista laatimassaan joustavan perusopetuksen opetussuunnitelmassa
sairaalaopetus	• lyhytjaksoisessa opiskelussa arvioinnin antaa kotikoulu huomioiden sairaalakoulusta saadun arviointipalautteen • vähintään lukukauden mittaisessa opiskelussa arvioinnin suorittaa sairaalakoulu • päättötodistus annetaan kotikoulun lomakkeella ja kotikoulun rehtori allekirjoittaa todistuksen ○ päättöarvioinnin suorittavat kotikoulun ja sairaalakoulun oppilasta opettaneet opettajat yhdessä

oppilaat, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli	• arvioidaan opetussuunnitelman mukaiset oppisisällöt sanallisesti tai numeerisesti
	  ○ arvioidaan aineenhallintaa, ei suomen kielen osaamista
	  ○ arviointitapoja: kirjallinen, suullinen, eleet, piirrokset
	• päättöarviointi numeerinen

Arviointimuodot eräissä opetuksen järjestämistavoissa

6.11.1. Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa

Vuosiluokilla 1–3 arviointi lukuvuositodistuksiin ja mahdollisiin välitodistuksiin annetaan sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Mikäli annetaan sanallinen arvio, todistuksesta tulee ilmetä, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty.

Vuosiluokkien 4–8 lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa annetaan numeroarvosanat. Päättötodistuksessa ja mahdollisessa 9. vuosiluokan välitodistuksessa annetaan numeroarvosanat. Numeroarvosanaa voidaan täydentää kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteenä.

Käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4–8. Jos käyttäytymisestä annetaan vuosiluokilla 1–3 sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteellä. Myös numeroarvosanaa täydentävä sanallinen

käyttäytymisen arvio annetaan todistuksen liitteenä. Käyttäytymisen sanallista arviota koskevasta liitteestä merkitään tieto todistuksen lisätietoihin.

Sanallista arviota voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.[1] Yksilöllistetyistä oppimääristä annetaan sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviota.

---

[1] Perusopetusasetus 10 § 4 mom.

6.11.2. Lukuvuositodistus

Oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus lukuvuoden päättyessä jokaisella vuosiluokalla lukuun ottamatta vuosiluokkaa 9, jolloin oppilas saa päättötodistuksen. Lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opinto-ohjelma ja oppiaineittain sanallinen arvio tai numeroarvosana siitä, missä määrin oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana. Lukuvuositodistus on päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Kun todistuksessa käytetään numeroarvosanaa, todistukseen merkitään myös arviointiasteikko[1].

Sanallista arviota voidaan käyttää lukuvuositodistuksissa vuosiluokilla 1–3. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa.

Lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa käyttäytymisen numeroarvosana merkitään todistukseen. Silloin kun käyttäytymisestä kirjoitetaan sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteenä.

Uskonnon ja elämänkatsomustiedon sanallinen arvio tai numeroarvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiin välitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa sanallinen arvio tai numeroarvosana merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä todistukseen.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, lisätään numeroarvosanan tai sanallisen arvion perään tähti (*). Todistuksen lisätietoja-kohdassa mainitaan, että oppilas on opiskellut nämä oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Lukuvuositodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan nimi ja syntymäaika*
- *todistuksen antamispäivä*
- *opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus*
- *oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet*
- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *arvio oppilaan käyttäytymisestä*
- *oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*

- *luokalta siirtyminen tai mahdollinen luokalle jättäminen*
- *perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita*
- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.*

---

[1] Perusopetusasetus 10 § 3 mom.

6.11.3. Välitodistus

Opetuksen järjestäjä päättää mahdollisten välitodistusten antamisesta. Välitodistus annetaan samoin perustein kuin lukuvuositodistus.

Erillinen välitodistus tulee tarvittaessa antaa yhdeksännen luokan oppilaalle jatko-opintoihin hakeutumista varten.

Välitodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan nimi ja syntymäaika*
- *todistuksen antamispäivä*
- *opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus*
- *oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet*
- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *arvio oppilaan käyttäytymisestä (lukuun ottamatta 9. luokalla jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavaa välitodistusta)*
- *perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita*
- *maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.*

6.11.4. Erotodistus

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun, eroaa kesken perusopetuksen oppimäärän suorittamista koulusta[1] tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erillistä erotodistusta ei tarvitse antaa, jos oppilas siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen kouluun.

Erotodistus annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arvioita.

Erotodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan nimi ja syntymäaika*
- *todistuksen antamispäivä*
- *rehtorin allekirjoitus*

- *oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet*
- *opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko, jos todistukseen merkitään numeroita*
- *maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.*

---

[1] Perusopetusasetus 12 § 1 mom.

6.11.5. Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen päättötodistus annetaan 9. vuosiluokan koulutyön päättyessä oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä merkitsee vähintään todistusarvosanaa viisi (5) ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”hyväksytty”.

Päättötodistukseen merkitään

- *todistuksen nimi*
- *opetuksen järjestäjän ja koulun nimi*
- *koulun opetuskieli*
- *oppilaan koko nimi ja henkilötunnus*
- *todistuksen antamispäivä*
- *rehtorin allekirjoitus*
- *yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5–10) ja sanoin (välttävä–erinomainen)*
- *opintojen laajuus vuosiluokilla 7–9 jokaisessa yhteisessä oppiaineessa sekä valinnaisessa aineessa*
- *suoritettu oppimäärä tai oppimäärät seuraavista oppiaineista: äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet*
- *maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista*
- *perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko*
- *maininta siitä, että todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen*
- *maininta siitä, että perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä.*

Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä päättötodistukseen.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan opiskelemien yhteisen oppiaineiden ja valinnaisten aineiden laajuus merkitään päättötodistukseen vuosiviikkotunteina.

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, päättötodistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylpykieli.

Uskonnon ja elämänkatsomustiedon numeroarvosana merkitään päättötodistukseen muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä päättötodistukseen. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa numeroarvosana merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Oppilaan oman äidinkielen opetuksesta mahdollisesti saatua sanallista arviota tai numeroarvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas on opiskellut yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, myös päättöarviointi voi näissä aineissa olla sanallinen. Päättötodistuksessa voidaan käyttää näissä oppiaineissa myös numeroarviointia. Sekä numeroarvosana että sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja-kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättötodistus on sanallinen.

Päättötodistukseen merkitään arvosanat niistä erityisessä tutkinnossa suoritetuista oppiaineista, jotka on suoritettu ennen päättötodistuksen antamista.

Päättötodistukseen voi kuulua liitteitä, esimerkiksi arvio oppilaan käyttäytymisestä sekä sanallinen liite alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista. Jokaisesta liitteestä tulee ilmetä oppilaan tunnistetiedot. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, merkitään päättötodistukseen numeroarvosana. Yhteisiin oppiaineisiin liittyvistä syventävistä numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään päättötodistukseen yhteisen oppiaineen nimen alle valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat syventävät valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä syventävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimääristä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistuksiin sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen oppiaineen nimen alle merkitään valinnaisen aineen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”soveltavat valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä sekä arvio joko numeroarvosanana tai merkinnällä ”hyväksytty”.

Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen joko omassa koulussaan tai koulun vaihdon yhteydessä, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisaineiden nimet. Kesken jäänyt valinnaisaine arvioidaan numeroin, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa kyseisestä aineesta vähintään kahden vuosiviikkotunnin laajuisen osuuden. Mikäli osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä ”osallistunut”. Kesken jääneestä valinnaisesta aineesta merkitään todistukseen myös oppilaan suorittama tuntimäärä. Uudesta valinnaisesta aineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai sanallinen arvio ”hyväksytty” suoritetusta vuosiviikkotuntimäärästä riippuen.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta A2- tai B2- kielestä, arvosana jätetään pois ja päättötodistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja siitä annetaan numeroarvosana.

Koulu ei voi muuttaa tai korjata jälkikäteen jo saatuun päättötodistukseen kirjattuja arvosanoja lisänäyttöjen perusteella. Oppilaan on hankittava uusi, erillinen todistus mahdollisesta parantuneesta osaamisesta. Uuden todistuksen voi saada joko osoittamalla osaamisensa erityisessä tutkinnossa[1] tai opiskelemalla perusopetuksen lisäopetuksessa tai aikuisten perusopetuksessa.

---

[1] Perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §

6.12. Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistus

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa perusopetuslaissa ja -asetuksessa tarkoitetussa erityisessä tutkinnossa[1]. Erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestääperusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden yleisen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Erityisessä tutkinnossa käytettävät todistukset ovat

1. *todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta*
2. *todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä*
3. *todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta*

Jos oppilas tai muu henkilö suorittaa perusopetuksen jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, hänelle annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettu oppiaine ja oppimäärä. Samaan todistukseen voidaan merkitä useamman oppiaineen suoritukset. Vain osan perusopetuksen oppimäärästä, kuten vuosiluokan oppimäärän, suorittaneelle annetaan todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä.

Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Todistuksiin merkitään samat yleistiedot kuin päättötodistukseen. Suoritetuista oppiaineista merkitään oppiaineen nimi, oppimäärä sekä arvosana.

Oppivelvollisen on suoritettava hyväksytysti kaikki perusopetuksen oppimäärään kuuluvat yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

---

[1] Perusopetuslaki 38 §, perusopetusasetus 23 §

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjä linjaa erityisen tutkinnon suorittamisen mahdollisuudet ja ajankohdat.

6.13. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi. Myös valtakunnalliset arviointikriteerit 6. vuosiluokan loppuun sekä päättöarvioinnin kriteerit siirretään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

Lisäksi opetuksen järjestäjä täsmentää paikallisessa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

- *yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin osalta*
- *arvioinnista tiedottamisen muodot*
- *käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet*
- *valinnaisten aineiden arviointi sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa*
- *opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt*
- *sanallisen arvion ja numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa*
- *valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa*
- *välitodistukset, mikäli opetuksen järjestäjä niitä päättää antaa*
- *erityisen tutkinnon suorittamisen mahdollisuudet ja ajankohdat.*

6.14. Liite: Arviointikeskustelulomake

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma
Arviointikeskustelu

Liite 1.
(Liitteessä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arviointikohteet)

VÄLIARVIOINTI luokkatasoilla 1-4

ARVIOINTIKESKUSTELU

Lk: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä. **Pvm:** Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Läsnäolijat: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppilas: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Huoltaja(t): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Luokanopettaja: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

OPILLISET TAIDOT
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

TYÖSKENTELYTAIDOT
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

KÄYTTÄYTYMINEN
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

MUITA HUOMIOITA (esim. mahdollinen tuen tarve)
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Allekirjoitukset

Arviointikeskustelulomake

7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja opiskeluhuolto muodostavat kokonaisuuden. Tässä osiossa määrätään perusopetuslain mukaisesta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta. Opiskeluhuoltoa käsitellään omassa osiossaan.

7.1. Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Näistä oppilas voi saada kerrallaan vain yhden tasoista tukea. Perusopetuslaissa säädettyjä tukimuotoja ovat esimerkiksi tukiopetus, osa-aikainen erityisopetus, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet. Näitä tukimuotoja voi käyttää kaikilla kolmella tuen tasolla sekä yksittäin että samanaikaisesti toisiaan täydentävinä. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa. Tukea annetaan niin kauan sekä sen tasoisena ja muotoisena kuin se on tarpeellista.

Opetuksen ja tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppilaan että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. Huomiota tulee kiinnittää oppimisen esteettömyyteen sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen. Oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja oppimisympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Opetusta ja tukea suunniteltaessa on otettava huomioon, että tuen tarve voi vaihdella tilapäisestä jatkuvaan, vähäisestä vahvempaan tai yhden tukimuodon tarpeesta useamman tukimuodon tarpeeseen.

Tuen tehtävänä on ehkäistä ongelmien monimuotoistumista ja syvenemistä sekä pitkäaikaisvaikutuksia. On huolehdittava oppilaan mahdollisuuksista saada onnistumisen kokemuksia oppimisessa ja ryhmän jäsenenä toimimisessa sekä tuettava oppilaan myönteistä käsitystä itsestään ja koulutyöstä. Pedagoginen asiantuntemus ja opettajien sekä muiden tuen ammattihenkilöiden monialainen yhteistyö tuen tarpeen havaitsemisessa, arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää. Yhteistyöhön kulloinkin osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti.

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Tuen tarpeen varhaiseksi havaitsemiseksi oppilaiden oppimisen edistymistä ja koulunkäynnin tilannetta tulee arvioida jatkuvasti. Ensimmäiseksi tarkastellaan koulussa käytössä olevia toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja oppimisympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta oppilaalle. Tarkastelun pohjalta arvioidaan, voidaanko näitä muuttamalla toteuttaa oppilaalle aikaisempaa paremmin sopivia pedagogisia ratkaisuja. Arvioinnissa ja tuen suunnittelussa hyödynnetään mahdollisten muiden arviointien tuloksia ja otetaan huomioon oppilaalle aiemmin annettu tuki.

Tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä ja koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan etu tuen antamiseksi välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen opetusryhmään tai kouluun. Erityisesti huolehditaan tuen jatkumisesta lapsen siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen, perusopetuksen sisällä sekä oppilaan siirtyessä perusopetuksesta toiselle asteelle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Varhainen puuttuminen

Etelä-Pohjanmaalla tuen tarpeeseen pyritään vastaamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kuntatasoisesti luodaan edellytyksiä joustavien rakenteiden käyttöön sekä oikea-aikaiseen tukeen. Ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen toimintamallit kuvataan opetuksen järjestäjän määrittelemällä tavalla. Esimerkkejä varhaisen puuttumisen keinoista esitetään seuraavassa taulukossa.

Esimerkkejä varhaisen puuttumisen malleista

- Ennakoiva tukiopetus
- Havainto- ja apumateriaaleja sekä muuta havainnollistamista käytetään
- Huoltajapalaveri, jossa on sovittu tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta
- Itsearviointi
- Joustava esi- ja alkuopetus
- Joustavat ryhmittelyt
- Kahdenkeskiset keskustelut oppilaan kanssa; koulunkäynnin tavoitteet, oppilaan oppimiseen liittyvät vahvuudet ja kehityshaasteet
- Kerhot
- Keskustelut erityisopettajan kanssa
- Keskustelut toisten opettajien kanssa
- Kokeiden suorittaminen erillisessä tilassa
- Kotitehtäviä eriytetään
- Koulunkäyntiavustajan antama tuki
- Käytetään läksyvihkoa
- Lisäajan käyttö kokeissa
- Lisätään työskentelytaukoja
- Luokassa on selkeät säännöt ja kannustava ilmapiiri
- Luokkahuone on siisti ja selkeä; tarvittaessa tilanjakaja
- Luottamukselliset keskustelut opettajan ja oppilaan välillä
  Läksyjen merkkaaminen taululle / läksyvihkoon / sähköiseen reissuvihkoon / tuntipäiväkirjaan
- Läksykerho tai muu läksytuki koulussa
- Monialaiset oppimiskokonaisuudet
- Omakielisen opettajan antama tuki
- Opettaja, avustaja tai luokkatoveri auttaa läksyjen merkitsemisessä
- Opetusta eriytetään ja otetaan huomioon seulontatieto
- Opittavia asioita mallinnetaan ja konkretisoidaan
- Oppilaan paikka luokassa tukee keskittymistä opiskeluun
- Oppilaan tilanteen selvittely asiantuntijaryhmässä
- Oppilaanohjaajan antama tuki
- Oppimaan oppimisen taitojen vahvistaminen
- Oppimissuunnitelman käyttö
- Osa-aikainen erityisopetus
- Päivän strukturointi
- S2-opettajan antama tuki
- Samanaikaisopetus
- Suullisten kokeiden käyttö - myös suullisten lisäosioiden käyttö ja täydentämismahdollisuus
- Sähköisten hallinto-ohjelmien johdonmukainen käyttö ja oppilaan osallisuus omiin asioihin (esim. tiedottaminen, tukitoimet, kurinpitotoimet)
- Säännöllinen palaute ja kannustaminen
- Tehostettu yhteistyö kodin kanssa
- Tehtäviä eriytetään
- Toimintaohjeita yksinkertaistetaan, tehtäviä pilkotaan
- Toisen oppilaan tai tukioppilaan tuki
- Tukiopetus
- Tunnin tavoitteet käydään läpi oppilaiden kanssa
- Vuosiluokkiin sitomaton opetus

* Esimerkit eivät ole tuen portaiden mukaisessa järjestyksessä

Esimerkkejä varhaisen puuttumisen malleista

Yhteistyö oppimisen ja koulunkäynnin tuessa

Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä koulu on aloitteellinen. Kodin kanssa tähdätään keskustelevaan toimintakulttuuriin. Yhteys koteihin luodaan jo ennen oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeen ilmenemistä. Mikäli huolteen on aihetta, asia otetaan rohkeasti puheeksi huoltajan kanssa. Myös huoltajia kannustetaan olemaan yhteydessä kouluun oppilaan oppimiseen ja kasvuun liittyvissä asioissa. Varhaisella puuttumisella on tarkoitus estää ongelmien syntyminen ja kasautuminen. Yhteistyön olisi hyvä perustua ratkaisukeskeisyyteen.



Varhaisen puuttumisen malli koulunkäynnin ja oppimisen tukemisessa

Opetuksen järjestäjä määrittelee opiskeluhuollollisen yhteistyön ja tuen järjestämisen toimintamallit opiskeluhuoltosuunnitelmassaan.

Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tuetaan oppilaanohjauksella. Oppilaanohjauksesta vastaavat kaikki oppilaan kanssa toimivat aikuiset. Ohjaus käsittää muun muassa oppimaan oppimisen, opiskelutekniikoiden, opintopolkujen valitsemisen ja arjenhallinnan taitoja. Yläkoulussa oppilaanohjaus on oma oppiaineensa.

Opetuksen järjestäjä laatii ohjaussuunnitelman, jota koulut täydentävät. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuun jako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Tuen tarpeen kartoittaminen nivelvaiheissa

Kouluissa tehdään suunnitelmallista tuen tarpeen seulontaa ja seurantaa, joka takaavat tarpeellisten tukitoimien järjestämisen ja siirtämisen nivelvaiheiden yli.



Oppimisen ja koulunkäynnin tuki nivelvaiheessa

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen jatkumo nivelvaiheissa varmistetaan siirtopalavereilla. Siirtopalaverit järjestetään seuraavissa nivelvaiheissa oppilaskohtaisina tai monialaisina yhteistyöpalavereina:

• Esikoulu–1. luokka: Viimeistään huhtikuussa, tutkimusprosessien käynnistäminen hyvissä ajoin viimeistään joulun jälkeen (esimerkiksi esikoulun henkilökunta, koulun erityisopettaja/ luokanopettaja, huoltajat)

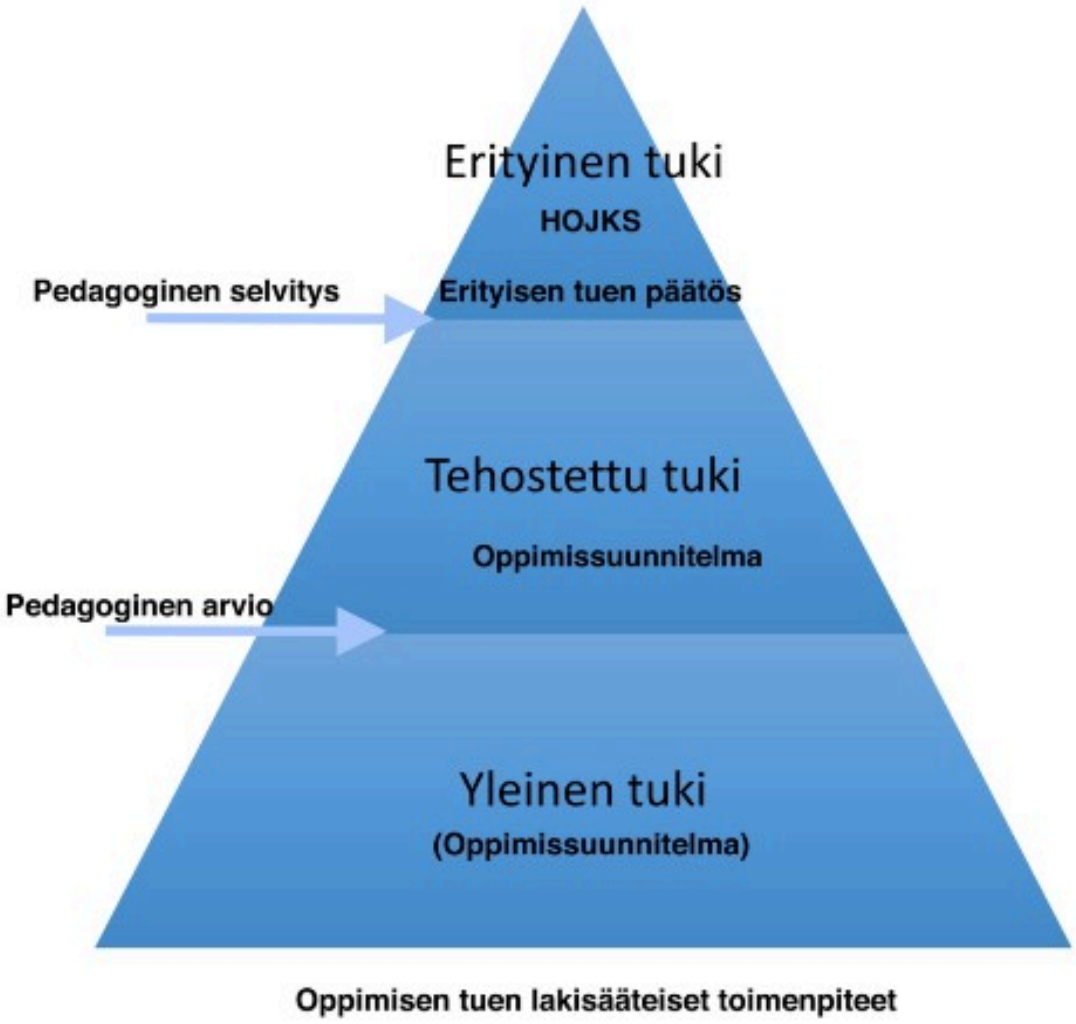
• Siirtyminen 7. luokalle: Viimeistään huhtikuussa siirtopalaverit (esimerkiksi luokanopettaja, erityisopettaja, oppilas, huoltajat, tarvittaessa tuleva luokanohjaaja). Nivelvaiheessa siirryttäessä yläkoulun puolelle voidaan käyttää apuna siirtolomaketta.

• Perusopetuksen päätösvaihe (esimerkiksi luokanohjaaja, opo/erityisopettaja, oppilas, huoltaja, pyydetään lupa pedagogisten asiakirjojen ja lausuntojen toimittamisesta oppilaan tulevalle oppilaitokselle)

Siirtopalaverien järjestämisen vastuu on vastaanottavan koulun rehtorilla (nimeää vastuuhenkilöt). Ennen siirtopalaveria pyritään saamaan käyttöön mahdolliset ajantasaiset lausunnot. Siirtopalaverin yhteydessä käydään läpi päivitetyt pedagogiset asiakirjat.

Oppimisen tuki

Oppimisen tuen toimintaperiaatteet ja koulunkäynnin tukeen liittyvät toimivaltuudet kuvataan koulun opetussuunnitelmassa. Opetuksen järjestäjä voi määritellä ne myös koottuna esimerkiksi oppimisen tuen oppaaseen.



Oppimisen tuen lakisääteiset toimenpiteet

Luokkaa opettava opettaja/luokanohjaaja vastaa oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimista konsultoiden monialaisia ammattilaisia. Toiminnallinen vastuu on luokan omalla/ainetta opettavalla opettajalla, kokonaisvastuu koulunjohtajalla/rehtorilla. Oppimisen tuen eri vaiheissa korostetaan yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä kuulemisen merkitystä.

Huoltajia informoidaan oppimisen tuen käytänteistä. Oppilas ja huoltaja otetaan välittömästi mukaan tukitoimien laadintaan ja toteuttamiseen.

Oppimisen tuen eri vaiheissa konsultoidaan eri hallintokuntien asiantuntijoita tai pyydetään tarvittaessa asiantuntijalausuntoja. Näitä voidaan käyttää hyödyksi tuen tarpeen arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä.



Oppimisen tuki

Opetuksen järjestäjä voi laatia koulujen yhteisen vuosikellon oppimisen tuen ja asiakirjojen laatimisen aikatauluista, ohessa esimerkki (Lähde: Ilmajoen kolmiportaisen tuen suunnitelma, 2014).



Oppimisen tuen vuosikello

Perusopetuksessa säädetyt tukimuodot

Opiskelun erityiset painoalueet

Ennen erityisen tuen päätöksen tekemistä ja oppimäärän yksilöllistämistä tulee oppilaalle olla määriteltynä opiskelun erityiset painoalueet. Opiskelun erityisiä painoalueita käytetään tehostetussa tuessa ja erityisessä tuessa.

Tavoitteena on auttaa oppilasta ottamaan haltuun opinnoissa etenemisen kannalta välttämättömät sisällöt. Keskittymällä olennaiseen oppilaalle jää voimavaroja vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan. Opetusta järjestettäessä tulee huomioida oppilaan oppimisedellytykset, jolloin opetus voi perustua erilaajuisiin oppimääriin.

Opiskelun erityiset painoalueet muodostetaan opetussuunnitelmassa määritellyistä, oppilaan oman vuosiluokan yleisen oppimäärän keskeisimmistä sisällöistä eli niin sanotuista ydinsisällöistä. Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa nämä keskeiset ydinsisällöt nostetaan esiin. Erityisissä painoalueissa oppilas pyrkii oman vuosiluokkansa tavoitteisiin. Painoalueet eivät voi siis olla alempien vuosiluokkien tavoitteita tai sisältöjä. Opiskelun erityisiä painoalueita voidaan käyttää vain tehostetun tai erityisen tuen aikana. Painoalueet määritellään oppimissuunnitelmassa tai HOJKS:ssa niissä oppiaineissa, joiden oppimäärää ei ole yksilöllistetty. Sisältöjen lisäksi kuvataan myös mahdollisimman konkreettisesti, miten oppilas työskentelee, mitä muuta tukea hän saa ja minkälaisin tavoin hän voi osoittaa osaamisensa.

Oppilasta opettavan opettajan on määriteltävä painoalueet maakunnallisten linjausten mukaisesti (nostetaan esiin ainekohtaisissa osuuksissa). Huoltajan ja oppilaan tulee kuitenkin tietää, miten suurta osaa oppiaineen sisällöistä painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Opiskelussa käytettävät muut tukimuodot ja ulkopuolinen toiminta

Opetuksen järjestäjä/koulu määrittelee koulun käyttämät tukimuodot (ks. taulukko "Esimerkkejä varhaisen puuttumisen keinoista"), toteuttamistavat ja huoltajan kanssa tehtävän yhteistyön. Lisäksi määritetään, mikä on koulun tarjoamaa tukea ja mikä koulun ulkopuolista toimintaa (terapiat). Ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, mutta täysin koulun ulkopuolinen toiminta (esim. terapiat) ei kuulu koulun vastuun piiriin. Mikäli terapiaa on koulupäivän aikana, on huolehdittava vastuukysymyksistä sekä opetussuunnitelman mukaisen (yleinen, yksilöllistetty, toiminta-alueittain toteutettava) opetuksen toteutumisesta.

Rehtori on vastuussa siitä, että koulun käyttämiin tukimuotoihin liittyvät roolit, työnjako ja vastuut ovat koulun moniammatillisen henkilöstön tiedossa. Rehtori vastaa koulun resurssien jakamisesta prioriteettien mukaisesti. Oppilaan tuen tarve määritellään pedagogisissa asiakirjoissa.

Pidennetty oppivelvollisuus

Pidennetyn oppivelvollisuuden päätös tehdään pääsääntöisesti jo lapsen ollessa varhaiskasvatuksen piirissä (viisivuotiaana). Yhteistyö kunnan varhaiskasvatushenkilöstön ja perusopetuksen henkilöstön välillä on erityisen tärkeää. Jos päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta on jäänyt varhaiskasvatuksen aikana tekemättä tai oppilaan tilanne muuttuu esi- tai perusopetuksen aikana, päätös voidaan tehdä myöhemminkin. Tämä päätös vaikuttaa oppilaan opetusryhmän kokoon, opetettaviin oppiaineisiin sekä opetuksen järjestäjän saamaan rahoitukseen. Opetuksen järjestäjä linjaa myös pidennetyn oppivelvollisuuden toimintamallit, monialaisen yhteistyön ja käytänteet.

Opetuksen järjestäjä nimeää henkilöt, jotka toimivat nivelvaiheissa yhteistyössä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö pyytää tarvittaessa konsultaatiota opetustoimen henkilöstöltä oppilaan tuen jatkumon varmistamiseksi. Opetuksen järjestäjä kirjaa pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan opetuksen järjestämistavat ja toimintamallit. Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden opetuksen järjestäminen kuvataan oppilaan HOJKSissa.

7.1.1. Ohjaus tuen aikana

Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata tukea tarvitsevaa oppilasta koulunkäynnissä ja eri oppiaineiden opiskelussa. Ohjaus liittyy kaikkiin opetustilanteisiin, oppiaineisiin ja oppilaalle annettavaan arviointipalautteeseen. Ohjauksen tavoitteena on, että tukea tarvitsevan oppilaan itseluottamus, itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Huomiota kiinnitetään oppilaan arjenhallinnassa, opintojen suunnittelu- ja opiskelutaidoissa tai yhteistyötilanteissa mahdollisesti ilmeneviin tuen tarpeisiin. Näitä taitoja vahvistetaan tarkoituksenmukaisilla ohjauksellisilla toimintatavoilla. Ohjauksella pyritään siihen, että oppilas oppii asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja ottamaan vastuuta opiskelustaan.

Ohjauksen näkökulma otetaan huomioon arvioitaessa oppilaan tarvetta sekä tehostettuun että erityiseen tukeen. Osana pedagogista arviota tai pedagogista selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman ohjauksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet ohjaukseen jatkossa.

Oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin kirjataan myös oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet. Ohjauksellista tukea suunniteltaessa tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä hyödynnetään myös opiskeluhuollon ja oppilasta mahdollisesti avustavan henkilöstön asiantuntemusta.

Päättövaiheen ohjauksessa etsitään yhdessä oppilaalle soveltuvia jatko-opintomahdollisuuksia ja selvitetään oppilaan tarvitseman tuen jatkuminen toisella asteella. Perusopetuksen päättövaiheessa tukea tarvitsevalle oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee antaa tietoa ja mahdollisuus keskustella oppilaanohjaajan ja opiskeluhuoltopalvelujen eri asiantuntijoiden kanssa oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä erityisistä kysymyksistä.

7.1.2. Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana

Opetus ja kasvatus tulee järjestää yhteistyössä huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Kun oppilaalla on tuen tarvetta, kodin ja koulun yhteistyön merkitys korostuu. Yhteistyötapoja ja toimintamalleja kehitetään koko perusopetuksen ajalle ja koulunkäynnin nivelvaiheisiin. Koulun henkilöstön tulee tuntea säädökset ja määräykset, jotka liittyvät huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön oppilaan tukeen liittyvissä asioissa. Huoltajalle annetaan tietoa niiden soveltamisesta koulun arjessa, esimerkiksi oppilasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojensaannista ja niiden luovuttamisesta sekä salassapidosta. Koulun henkilöstön on tärkeää olla yhteydessä kotiin heti, kun oppilaalla ilmenee oppimisen tai koulunkäynnin ongelmia tai hänen hyvinvointinsa on vaarantumassa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista, tuen kolmiportaisuudesta sekä käytettävissä olevista tukimuodoista. Huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Oppilaan edistymisen ja tuen tarpeen arviointi sekä tuen suunnittelu on osa kodin ja koulun säännöllistä yhteistyötä. Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Oppilas tai huoltaja ei voi kuitenkaan kieltäytyä perusopetuslaissa säädetyn tuen vastaanottamisesta. Oppilas voi tarvita myös yksilökohtaisen opiskeluhuollon tukea. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tuki perustuu vapaaehtoisuuteen ja edellyttää oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumusta (katso opiskeluhuollon osio).

7.2. Yleinen tuki

Laadukas perusopetus on perusta oppilaan oppimiselle ja hyvinvoinnille. Oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia ehkäistään ennakolta esimerkiksi opetusta eriyttämällä, opettajien keskinäisellä sekä muun henkilöstön yhteistyöllä, ohjauksella sekä opetusryhmiä joustavasti muuntelemalla. Opetuksessa otetaan huomioon sekä ryhmän että yksittäisen oppilaan tarpeet.

Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata oppilaan tuen tarpeeseen. Tämä tarkoittaa yleensä yksittäisiä pedagogisia ratkaisuja sekä ohjaus- ja tukitoimia, joilla tilanteeseen vaikutetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa osana koulun arkea. Yleistä tukea annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä.

Tuen tarpeiden arviointi ja tarvittavan tuen antaminen kuuluvat kaikkiin kasvatus- ja opetustilanteisiin. Tuki järjestetään opettajien ja muun henkilöstön yhteistyönä. Oppilaan ja huoltajan kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Yleisen tuen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen tukimuotoja lukuun ottamatta erityisen tuen päätöksen perusteella annettavaa erityisopetusta ja oppiaineiden oppimäärien yksilöllistämistä. Oppilaan tuen tarpeisiin vastataan esimerkiksi tukiopetuksella, osa-aikaisella erityisopetuksella tai ohjauksen keinoin.

Oppimissuunnitelmaa voidaan tarvittaessa käyttää osana yleistä tukea. Tällöin oppimissuunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma. Pidemmälle edistyneen oppilaan opiskelua voidaan syventää ja laajentaa oppimissuunnitelman avulla.

7.3. Tehostettu tuki

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, on pedagogiseen arvioon perustuen annettava tehostettua tukea hänelle tehdyn oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostettu tuki tulee järjestää laadultaan ja määrältään oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä, ja niin kauan kun oppilas sitä tarvitsee. Oppilaan tehostettu tuki suunnitellaan kokonaisuutena. Se on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki. Oppilas tarvitsee yleensä myös useampia tukimuotoja. Tehostettu tuki annetaan muun opetuksen yhteydessä joustavin opetusjärjestelyin.

Tehostetun tuen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen tukimuotoja, lukuun ottamatta erityisen tuen päätöksen perusteella annettavaa erityisopetusta ja oppiaineiden oppimäärien yksilöllistämistä. Esimerkiksi osa-aikaisen erityisopetuksen, opintojen yksilöllisen ohjauksen ja kodin kanssa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu tehostetun tuen aikana. Myös opiskeluhuollon osuutta oppilaan hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä vahvistetaan.

Tuki järjestetään opettajien ja muun henkilöstön yhteistyönä. Tehostetun tuen aikana annettava tuki kirjataan oppimissuunnitelmaan. Oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävän yhteistyön merkitys korostuu. Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tulee seurata ja arvioida säännöllisesti tehostetun tuen aikana. Mikäli arvioinnin perusteella todetaan tuen tarpeen muuttuneen tai annettu tuki ei hyödytä oppilasta, päivitetään oppimissuunnitelma vastaamaan uutta tilannetta.

7.3.1. Pedagoginen arvio

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Kirjallisessa pedagogisessa arviossa kuvataan

- *oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmista*
- *oppilaan saama yleinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista*
- *oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet*
- *arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, opiskeluhuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta voidaan tukea*
- *arvio tehostetun tuen tarpeesta.*

Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Oppilaan opettaja tai opettajat yhdessä laativat kirjallisen pedagogisen arvion. Tarvittaessa arvion laatimisessa käytetään myös muita asiantuntijoita. Pedagogisen arvion laatimisessa hyödynnetään oppilaalle jo mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua oppimissuunnitelmaa. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, hyödynnetään niitä huoltajan luvalla.

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä opiskeluhuoltopalveluiden ammattihenkilöiden kanssa. Käsittelyä koskevat tiedot kirjataan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla, esimerkiksi kirjallisesti laadittuun pedagogiseen arvioon.

7.3.2. Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

Tehostetun tuen aikana oppilaalle järjestettävä tuki kirjataan oppimissuunnitelmaan. Oppimissuunnitelma on opetussuunnitelmaan perustuva kirjallinen suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteista, tarvittavista opetusjärjestelyistä sekä oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta.

Tavoitteena on turvata oppilaalle edellytykset edetä opinnoissaan ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppimissuunnitelma tukee kunkin opettajan oman työn suunnittelua ja opettajien keskinäistä sekä kodin kanssa tehtävää yhteistyötä. Oppimissuunnitelmasta huoltaja saa itselleen tietoa ja voi siten paremmin tukea lastaan. Suunnitelma antaa pohjan oppilaan edistymisen arvioinnille.

Tehostettua tukea varten tehtävä oppimissuunnitelma perustuu pedagogisessa arviossa tuotettuun tietoon. Oppimissuunnitelma on laadittava, ellei siihen ole ilmeistä estettä, yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat. Oppilaan osuus suunnittelussa kasvaa siirryttäessä perusopetuksen ylemmille luokille. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Oppimissuunnitelman laatimisen yhteydessä sovitaan tavoitteiden toteutumisen seurannasta ja suunnitelman tarkistamisen aikataulusta. Lisäksi oppimissuunnitelma tarkistetaan vastaamaan tuen tarvetta aina oppilaan tilanteen muuttuessa.

Tehostettua tukea varten laadittavan oppimissuunnitelman tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin oppilaan opetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Oppilaskohtaiset tavoitteet

- *oppilaan näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan*
- *oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet sekä erityistarpeet*
- *oppilaan oppimiseen, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet*

Pedagogiset ratkaisut

- *oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut*
- *oppilaan tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat ja kommunikointitavat*
- *oppilaalle annettava tukiopetus ja osa-aikainen erityisopetus*
- *opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa*
- *oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet*

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- *opiskeluhuoltopalvelujen ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako*
- *opetukseen osallistumisen edellyttämien perusopetuslain mukaisten tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden, apuvälineiden ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen sekä eri toimijoiden vastuunjako*
- *yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki*

Tuen seuranta ja arviointi

- *oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat*
- *oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä arviointi oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta sekä oppilaan itsearviointi*
- *arvioinnissa käytettävät menetelmät joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin*
- *oppimissuunnitelman tarkistaminen ja sen ajankohta*
- *suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt*

Oppimissuunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Oppimissuunnitelma muissa tilanteissa

Oppimissuunnitelmaa käytetään vaikka oppilas ei saisi tehostettua tukea, mikäli

- *oppilas etenee eri oppiaineiden opinnoissa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oman opinto-ohjelman mukaisesti*

- *opetus järjestetään erityisin opetusjärjestelyin*
- *perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien oppilas on otettu joustavan perusopetuksen toimintaan.*

Näissä tilanteissa laadittava oppimissuunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma.

7.4. Erityinen tuki

Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muuten. Erityisen tuen tehtävänä on antaa oppilaalle kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista tukea niin, että oppilas voi suorittaa oppivelvollisuutensa ja saa pohjan opintojen jatkamiselle peruskoulun jälkeen. Oppilaan itsetuntoa, opiskelumotivaatiota ja mahdollisuutta kokea onnistumisen ja oppimisen iloa vahvistetaan. Samoin tuetaan oppilaan osallisuutta ja vastuunottoa opiskelusta.

Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta oppilaan tarvitsemasta, perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta. Erityisopetus ja oppilaan saama muu tuki muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden. Käytettävissä ovat kaikki perusopetuslain mukaiset tukimuodot. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Erityistä tukea saava oppilas opiskelee joko oppiaineittain tai toiminta-alueittain. Mikäli oppilas opiskelee oppiaineittain, hän opiskelee eri oppiaineissa joko yleisen tai yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti.

Sellaiselle oppilaalle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, annetaan erityisopetusta hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti. Erityisopetukseen sisältyvillä pedagogisilla ratkaisuilla pyritään ensisijaisesti turvaamaan oppilaan oppiminen. Pedagogiset ratkaisut voivat liittyä esimerkiksi opetukseen ja työtapoihin tai valittaviin materiaaleihin ja välineisiin. Nämä vaihtelevat oppimisen tavoitteiden ja sisältöjen sekä oppilaan henkilökohtaisten tarpeiden mukaisesti. Oppilaalla on perusopetuslain mukaan oikeus saada oppimisensa tueksi tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta myös osana erityisopetusta.

Oppimista tukevien erityisopetuksen pedagogisten ratkaisujen lisäksi erityistä tukea saavalla oppilaalla on oikeus myös muuhun tukeen. Tällaista muuta tukea ovat esimerkiksi ohjaus, yksilökohtainen oppilashuolto, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet.

7.4.1. Pedagoginen selvitys

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on tehtävä oppilaasta pedagoginen selvitys. Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tuen tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Opetuksen järjestäjän päättämä toimielin, viranhaltija tai työntekijä hankkii

- *oppilaan opetuksesta vastaavilta opettajilta kirjallisen selvityksen oppilaan oppimisen etenemisestä*
- *opiskeluhuoltopalveluiden ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä tehdyn kirjallisen selvityksen oppilaan saamasta tehostetusta tai erityisestä tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta.*

Näiden kahden selvityksen perusteella opetuksen järjestäjä tekee kirjallisen arvion oppilaan erityisen tuen tarpeesta. Selvitysten ja niiden pohjalta laaditun arvion muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan pedagogiseksi selvitykseksi.

Kirjallisessa pedagogisessa selvityksessä kuvataan

- *oppilaan oppimisen eteneminen*
- *oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmista*
- *oppilaan saama tehostettu tai erityinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista*

- *oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet*
- *arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, opiskeluhuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta voidaan tukea*
- *arvio erityisen tuen tarpeesta*
- *arvio ja perustelut sille, tarvitseeko oppilas yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän.*

Pedagogisen selvityksen laatimisessa hyödynnetään oppilaasta aiemmin laadittua pedagogista arviota ja oppilaan oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia. Pedagogisen selvityksen lisäksi erityisen tuen päätöksen valmistelemiseksi tulee tarvittaessa hankkia muita lausuntoja, kuten psykologinen tai lääketieteellinen lausunto tai vastaava sosiaalinen selvitys. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, myös niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla.

7.4.2. Erityisen tuen päätös

Erityisen tuen antamiseksi opetuksen järjestäjän tulee tehdä kirjallinen päätös. Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa. Päätös erityisestä tuesta tehdään hallintolain mukaisesti. Erityisen tuen päätöksessä tulee päättää oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä, mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä muut tarvittavat palvelut sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen. Päätökseen on liitettävä valitusosoitus, sillä huoltajat voivat hakea siihen muutosta valittamalla. Päätös on aina perusteltava. Päätöksen perustelut sisältyvät pedagogiseen selvitykseen ja mahdollisiin lausuntoihin.

Yleensä erityisen tuen päätös tehdään, jos todetaan, ettei oppilaan saama tehostettu tuki ole riittänyt. Erityisen tuen päätös voidaan tehdä myös ennen esi- tai perusopetuksen alkamista tai esi- tai perusopetuksen aikana ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamman, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten. Jos erityisen tuen päätös tehdään perusopetuksen aikana ilman tehostetun tuen antamista, tulee sen perustua oppilaan tilanteen uudelleen arviointiin esimerkiksi onnettomuuden tai vakavan sairauden seurauksena.

Erityisen tuen tarpeellisuus tulee tarkistaa toisen vuosiluokan jälkeen sekä ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä. Päätös tulee tarkistaa myös aina oppilaan tuen tarpeen muuttuessa sellaisissa asioissa, joista päätetään erityisen tuen päätöksessä. Tarkistamista varten oppilaasta tehdään uusi pedagoginen selvitys. Mikäli tarpeen todetaan jatkuvan, erityisestä tuesta tehdään uusi päätös. Mikäli katsotaan, että oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, tulee tuen lopettamisesta tehdä päätös. Tällöin oppilaalle ryhdytään antamaan tehostettua tukea.

7.4.3. Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelmasta tulee ilmetä oppilaan erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen. Kaikki erityistä tukea saavan oppilaan tuki kirjataan HOJKSiin. Se on kirjallinen suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteista, sisällöistä, käytettävistä opetusjärjestelyistä, pedagogisista menetelmistä ja oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta.

Erityistä tukea varten tehtävä HOJKS perustuu pedagogisessa selvityksessä tuotettuun tietoon ja erityisen tuen päätöksen sisältöön. HOJKSin laatimisessa voidaan hyödyntää oppilaalle osana tehostettua tukea tehtyä oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Oppilaan

opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä. Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat.

Erityistä tukea varten laadittavan HOJKSin tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin oppilaan opetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Oppilaskohtaiset tavoitteet

- *oppilaan näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan*
- *oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet sekä erityistarpeet*
- *oppilaan oppimiseen, työskentelytaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet*
- *oppilaan kehitykseen, kuten sosioemotionaalisiin tai motorisiin taitoihin liittyvät tavoitteet*
- *oppiaineet ja aineryhmät sekä valinnaiset opinnot, joita oppilas opiskelee sekä oppiaineiden vuosiviikkotuntimäärät*

Pedagogiset ratkaisut

- *oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut*
- *oppilaan tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat ja kommunikointitavat*
- *oppilaalle annettava tukiopetus ja osa-aikainen erityisopetus*
- *opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa*
- *oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet*

Opetuksen järjestäminen

- *oppilaan opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä ja/tai erityisluokalla*
- *muun opetuksen yhteydessä opiskelevalle oppilaalle samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena annettava erityisopetus*
- *erityisluokalla opiskelevalle oppilaalle nimetty yleisopetuksen yhteistyöluokka ja suunnitelma oppilaan opiskelusta tässä luokassa*
- *oppilaan koulukuljetusten järjestelyt ja vastuut sekä suunnitelma kuljetusta odottavan oppilaan ohjatusta toiminnasta ja valvonnasta*

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- *opiskeluhuoltopalveluiden ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako*
- *erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisten tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden, apuvälineiden ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen sekä eri toimijoiden vastuunjako*
- *yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki*
- *oppilaan mahdollinen osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan ja kuvaus yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa*

Tuen seuranta ja arviointi

- *HOJKSin tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat*
- *oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä arviointi oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta sekä oppilaan itsearviointi*
- *oppimisen arvioinnissa käytettävät menetelmät joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin*
- *HOJKSin tarkistaminen ja sen ajankohta*
- *suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt*

Mikäli oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- *luettelo niistä oppiaineista, joissa oppilaalla on yksilöllistetty oppimäärä*
- *yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt*

- *yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskeltavien oppiaineiden arviointi suhteessa HOJKSissa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin*

Mikäli oppilas opiskelee toiminta-alueittain, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- *toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt toiminta-alueittain*
- *oppilaan edistymisen arviointi suhteessa HOIKSissa hänelle määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin toiminta-alueittain*

Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. HOJKSiin voidaan liittää huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat.

HOJKS tulee tarkistaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi. Sitä muutetaan aina oppilaan tuen tarpeen tai opetuksen tavoitteiden muuttuessa. Jos erityisen tuen antaminen päätetään lopettaa, oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tehostetun tuen antamiseksi.

7.4.4. Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen

Opetus järjestetään ottaen huomioon oppilaiden edellytykset ja se voi perustua erilaajuisiin oppimääriin. Ensisijaisena tavoitteena on tukea oppilaan opiskelua siten, että yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet on mahdollista saavuttaa kaikissa oppiaineissa.

Eri oppiaineissa ilmeneviä vaikeuksia voidaan ennaltaehkäistä ja oppimista tukea erilaisilla eriyttämisen keinoilla ja perusopetuslaissa säädetyillä tukimuodoilla. Jos oppilaalle määritellään opiskelun erityiset painoalueet jossakin oppiaineessa, hän voi keskittyä opiskelussa tämän oppiaineen keskeisiin sisältöihin. Tällöin oppilas opiskelee oppiainetta vielä yleisten tavoitteiden mukaisesti ja hänen suorituksensa arvioidaan suhteessa yleiseen oppimäärään. Mikäli edes oppiaineen keskeisiin sisältöihin liittyvien tavoitteiden saavuttaminen hyväksytysti ei tuesta huolimatta ole oppilaalle mahdollista, oppiaineen oppimäärä voidaan yksilöllistää. Esimerkiksi kieli- ja kulttuuritausta, poissaolot, motivaation puute, puutteellinen opiskelutekniikka tai käyttäytymisen haasteet eivät sellaisenaan voi olla syynä oppimäärän yksilöllistämiseen, vaan oppilasta tulee tukea näissä asioissa.

Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetason määrittelemistä hänen edellytystensä mukaiseksi. Tavoitteiden tulee kuitenkin olla oppilaalle riittävän haasteellisia. Oppimäärän yksilöllistämisestä määrätään erityisen tuen päätöksessä. Pedagoginen selvitys sisältää erilliset perustelut yksilöllistämiselle kussakin oppiaineessa. Jokaisen oppiaineen kohdalla arvioidaan erikseen, voiko oppilas opiskella oppiainetta yleisen oppimäärän mukaan vai tuleeko oppiaineen oppimäärä yksilöllistää. Jos yksilöllistettyjen oppiaineiden määrää on tarpeen myöhemmin lisätä tai vähentää, tehdään uusi pedagoginen selvitys ja sen pohjalta uusi erityisen tuen päätös.

Yksilöllistetyn oppimäärän tavoitteet ja sisällöt johdetaan oppiaineen luokka-asteen yleisistä tavoitteista ja sisällöistä, myös alempien luokkien tavoitteita ja sisältöjä voidaan soveltaa. Ne kuvataan riittävän selkeästi ja yksityiskohtaisesti oppilaan HOJKSissa. Tämä on tärkeää, koska oppilaan opetus ja arviointi toteutetaan HOJKSiin kirjatun perusteella kyseisessä oppiaineessa. Oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa HOJKSissa määriteltyihin, hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaan opiskelua tuetaan lisäksi erilaisilla pedagogisilla järjestelyillä ja tarvittaessa eri tukimuodoilla. Kunkin oppiaineen opetuksesta vastaava opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä, laativat edellä mainitut HOJKSin sisällöt.

Jos oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, varustetaan kyseisen oppiaineen numeroarvosana ja sanallinen arvio tähdellä (*) sekä opintojen aikaisessa että päättöarvioinnissa. Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee maininta siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä

merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan. Sanallista arviointia voidaan käyttää numeroarvioinnin sijasta kaikilla vuosiluokilla ja myös päättötodistuksessa.

Oppimäärän yksilöllistäminen on ensisijainen vaihtoehto ennen oppilaan vapauttamista oppimäärän suorittamisesta. Vapauttamiseen oppimäärän opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja se perustuu jokaisen oppilaan kohdalla yksilölliseen harkintaan. Vapauttamisesta oppiaineen opiskelusta tehdään hallintopäätös perusopetuslain 18§:n perusteella. Jos oppilaalla on erityisen tuen päätös, vapauttamisesta päätetään erityisen tuen päätöksessä. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden oppiaineiden opiskelusta vapauttamisesta on säädetty erityissäännöksissä. Oppilaalle, joka on muutoin kuin tilapäisesti vapautettu jonkin aineen opiskelusta, tulee järjestää vastaavasti muuta opetusta tai ohjattua toimintaa.

Oppiaineen oppimäärien yksilöllistäminen ja oppiaineesta vapauttaminen tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille tulee selvittää näiden toimenpiteiden vaikutukset jatko-opintoihin.

7.4.5. Pidennetty oppivelvollisuus

Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta perusopetuslaissa säädettyä aikaisemmin. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 11 vuotta. Esiopetus voi pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville oppilaille annettavassa erityisopetuksessa kestää yhden tai kaksi vuotta. Tarkoitus on vahvistaa oppilaan valmiuksia niin, että hän selviytyisi opiskelustaan perusopetuksessa mahdollisimman hyvin.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvat vaikeasti vammaiset lapset. Myös vaikea sairaus voi olla syynä pidennettyyn oppivelvollisuuteen. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapselle tehdään tällöin myös päätös erityisestä tuesta. Lapselle laaditaan HOJKS esiopetuksen alkaessa. Lapsella on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna oikeus saada esiopetusta. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella tämä oikeus alkaa sen vuoden syyslukukauden alussa, jolloin lapsi täyttää viisi vuotta. Päätös oppivelvollisuuden pidentämisestä tarvitaan ennen esiopetuksen alkua, jotta oikeus siihen voi toteutua.

Lapsen ohjautuminen riittävän varhain tuen piiriin edellyttää yhteistyötä eri hallintokuntien välillä. Lapsen huoltajalle tulee antaa ajoissa tietoa pidennetyn oppivelvollisuuden eri vaihtoehdoista ja valinnan vaikutuksista. Huoltaja päättää, osallistuuko lapsi oppivelvollisuutta edeltävään esiopetukseen. Esiopetuksen kesto ja perusopetuksen aloittaminen tulee suunnitella lapsen edistymisen, tuen tarpeen ja kokonaistilanteen perusteella.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden opetus voidaan järjestää vaihtoehtoisesti kolmella eri tavalla:

- *Lapsi aloittaa oppivelvollisuutta edeltävässä esiopetuksessa sinä vuonna, kun hän täyttää viisi vuotta, jatkaa toisen vuoden oppivelvollisuuden suorittamiseen kuuluvassa esiopetuksessa ja aloittaa tämän jälkeen perusopetuksen.*

- *Lapsi aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta ja opiskelee esiopetuksessa yhden vuoden, minkä jälkeen hän aloittaa perusopetuksen.*
- *Lapsi aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta ja opiskelee esiopetuksessa kaksi vuotta. Tällöin lapsi aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin eli sinä vuonna, kun hän täyttää kahdeksan vuotta. Perusopetuksen myöhemmästä aloittamisesta on tehtävä erillinen hallintopäätös.*

Oppilaan tarve pidennettyyn oppivelvollisuuteen arvioidaan erityisen tuen päätöksen tarkistamisen yhteydessä. Jos todetaan, ettei oppilas enää kuulu pidennetyn oppivelvollisuuden

piirin, tehdään päätös pidennetyn oppivelvollisuuden päättämisestä, jonka jälkeen oppilas kuuluu yleisen oppivelvollisuuden piiriin. Tarvittaessa oppilaalle voidaan edelleen antaa erityistä tukea.

7.4.6. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden opetus voidaan järjestää oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain. Myös muulla tavoin vammaisen tai vakavasti sairaan oppilaan opetus voi olla oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä perusteltua järjestää toiminta-alueittain. Opetuksen järjestämisestä oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain päätetään erityisen tuen päätöksessä. Opetus järjestetään toiminta-alueittain vain kun todetaan, ettei oppilas kykene opiskelemaan edes oppiaineiden yksilöllistettyjä oppimääriä. Toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Toiminta-alueittain järjestävän opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämässään. Opetuksen suunnittelun lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet. Koulupäivän eri tilanteita hyödynnetään oppimisessa, ja oppimisympäristöä kehitetään toimivaksi ja oppilasta motivoivaksi. Oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä oppilaan edistymisen arviointi kuvataan HOJKSissa kullekin toiminta-alueelle. Tavoitteet asetetaan siten, että ne ovat saavutettavissa olevia ja oppilaalle mielekkäitä.

Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, jos oppilaalla on vahvuuksia tässä oppiaineessa. Opetuksen toteuttamisessa eri toiminta-alueiden sisältöjä voidaan yhdistää. Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa tuetaan oppilaan kokonaiskehitystä sekä edistetään ja ylläpidetään oppilaan toimintakykyä. Opetus suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä sekä muun henkilöstön ja eri asiantuntijoiden välistä yhteistyötä.

Motoristen taitojen oppimisen tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehon hahmotusta, edistää kokonais- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä sekä antaa mahdollisuuksia monipuolisesti harjoitella taitoja arjen eri tilanteissa. Motoristen taitojen opetuksen tulee sisältää motoristen toimintojen suunnittelun ja ohjauksen, tasapainon, koordinaation, rytmin, kestävyyden ja lihasvoiman kehittämiseen liittyviä osa-alueita.

Kommunikaatiotaitojen oppimisen lähtökohtana on vuorovaikutuksen muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva kommunikoinnin ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu. Tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää itsekin muita ryhmän oppilaita ja aikuisia. Oppilaalle turvataan mahdollisuus käyttää itselleen tarkoituksenmukaisia tapoja kommunikoida. Oppilaalla tulee olla tarvittaessa käytettävissään vaihtoehtoisia kommunikaatiokeinoja. Kielen ja kommunikaation opetus sisältää kielellistä tietoisuutta, ilmaisua, käsite- ja sanavarastoa, viittomien, merkkien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä sekä ajattelua kehittäviä osa-alueita. Kommunikaatiotaitoja harjoitellaan eri tilanteissa koulupäivän aikana.

Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan ryhmässä toimimisen taitojen ja osallisuuden kehittyminen. Opetuksen tulee sisältää erilaisissa ympäristöissä toimimista sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitojen harjoittelua tukevia osa-alueita. Oppilaan itsetuntemusta ja oppimismotivaatiota tuetaan luomalla edellytykset onnistumisen kokemuksiin ja vahvistamalla myönteistä sosiaalisen oppimisen ilmapiiriä.

Kognitiivisten taitojen oppimisen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen. Opetuksen tulee tukea oppimiseen, muistamiseen ja ajattelemiseen liittyvien prosessien kehittymistä. Kognitiivisten taitojen oppimisen tulee sisältää aistien stimulointia ja harjoittamista, valinnan, luokittelun, ongelmanratkaisun ja päätöksenteon sekä syy-seuraussuhteen oppimista edistäviä osa-alueita. Oppimisen tavoitteena on kehittää lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksia. Oppiaineiden sisällöistä voidaan saada aineistoa kognitiivisten taitojen oppimiseen.

Päivittäisten taitojen oppimisen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista ympäristönsä toimintaan sekä edistää omatoimisuutta ja itsenäistymistä. Opetuksen tulee sisältää terveyttä ja turvallisuutta, arjen taitoja, asumista ja ympäristössä liikkumista sekä vapaa-ajan

viettoa käsitteleviä osa-alueita. Päivittäisten taitojen harjoittelu luo mahdollisuuksia motoristen taitojen, kielen ja kommunikaation, tieto- ja viestintäteknologisten taitojen, sosiaalisten sekä kognitiivisten taitojen kehittymiselle ja harjoittelulle. Ne puolestaan vahvistavat päivittäisten taitojen hallintaa.

Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa arviointi tapahtuu toiminta-alueittain. Arviointi annetaan aina sanallisena. Mikäli jokin toiminta-alue sisältää yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, tämä voidaan kuvata osana sanallista arviointia tai todistuksen liitteessä.

7.5. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

7.5.1. Tukiopetus

Oppilaalla, joka on tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan tai muutoin tarvitsee oppimisessaan lyhytaikaista tukea, on oikeus saada tukiopetusta. Tukiopetus tulee aloittaa heti, kun oppimiseen tai koulunkäyntiin liittyvät vaikeudet on havaittu, jotta oppilas ei jäisi pysyvästi jälkeen opinnoissaan. Tukiopetuksella voidaan ehkäistä vaikeuksia ennakolta. Tukiopetusta tulee järjestää suunnitelmallisesti sekä niin usein kuin on tarpeen.

Tukiopetukselle on ominaista yksilöllisesti suunnitellut tehtävät, ajankäyttö ja ohjaus. Tukiopetuksen järjestämisessä tulee käyttää monipuolisia menetelmiä ja materiaaleja, joiden avulla voidaan löytää uusia tapoja lähestyä opittavaa asiaa. Ennakoivassa tukiopetuksessa uusiin opittaviin asioihin perehdytään jo etukäteen. Tukiopetuksella voidaan vastata myös poissaoloista johtuviin tuen tarpeisiin.

Koulutyö tulee suunnitella siten, että jokaisella oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus osallistua tukiopetukseen. Tukiopetusta annetaan joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten, sellaisten oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy, tai oppituntien ulkopuolella. Erilaisia joustavia ryhmittelyjä voidaan käyttää tukiopetuksen toteuttamisessa.

Aloitteen tukiopetuksen antamisesta oppilaalle tekee ensisijaisesti opettaja, sen voi tehdä myös oppilas tai huoltaja. Jokaisen opettajan tehtävänä on seurata oppilaan oppimista ja kasvua sekä mahdollista tuen tarpeen ilmenemistä. Tukiopetusta pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille annetaan tietoa tukiopetuksen toteuttamistavoista ja merkityksestä oppimiselle ja koulunkäynnille, sekä oppilaan velvollisuudesta osallistua hänelle järjestettyyn tukiopetukseen.

Tukiopetusta voidaan antaa tuen kaikilla tasoilla. Osana pedagogista arviota ja selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman tukiopetuksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet tukiopetukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan ja HOJKSiin kirjataan myös tukiopetuksen tavoitteet ja antaminen.

7.5.2. Osa-aikainen erityisopetus

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia oppimisessaan tai koulunkäynnissään, on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta muun opetuksen ohessa. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan oppilaille, joilla on esimerkiksi kielellisiä tai matemaattisiin taitoihin liittyviä vaikeuksia, oppimisvaikeuksia yksittäisissä oppiaineissa, vaikeuksia opiskelutaidoissa, vuorovaikutustaidoissa tai koulunkäynnissä. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan oppimisedellytyksiä ja ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan joustavin järjestelyin samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja sisällöt nivelletään oppilaan saamaan muuhun opetukseen. Osa-aikaisen erityisopetuksen toteuttamista suunnitellaan, sen tarvetta ja vaikutuksia arvioidaan opettajien keskinäisenä yhteistyönä sekä yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa.

Osa-aikaisen erityisopetuksen toteuttamistavoista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Osa-aikaista erityisopetusta pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Heille

annetaan tietoa sen merkityksestä oppimiselle ja koulunkäynnille, sekä oppilaan velvollisuudesta osallistua siihen.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikilla tuen tasoilla. Tehostetun tuen aikana osa-aikaisen erityisopetuksen merkitys tukimuotona yleensä vahvistuu. Oppilas voi saada osa-aikaista erityisopetusta myös erityisen tuen aikana ja opiskellessaan erityisluokassa. Osana pedagogista arviota ja selvitystä arvioidaan oppilaan aikaisemmin saaman osa-aikaisen erityisopetuksen riittävyys ja vaikutus sekä oppilaan tarpeet osa-aikaiseen erityisopetukseen jatkossa. Oppimissuunnitelmaan ja HOJKSiin kirjataan myös osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja antaminen.

7.5.3. Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut sekä erityiset apuvälineet kaikilla tuen tasoilla. Tarkoituksena on turvata oppilaalle oppimisen ja koulunkäynnin perusedellytykset, esteettömyys ja mahdollisuus vuorovaikutukseen kaikkina koulupäivinä.

Oppilaalle järjestetään tarvittaessa tulkitsemista esimerkiksi kuulovamman tai kielellisen erityisvaikeuden takia. Hän voi tarvita myös puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiokeinoja, kuten erilaisia symbolijärjestelmiä. Viittomakieltä käyttävien oppilaiden kommunikaation tukena voidaan tarvittaessa käyttää viittomakielen tulkkia tai viittomakielentaitoista avustajaa. Eriasteisesti kuulovammaisten oppilaiden kohdalla tulkkauksen menetelmä saattaa olla myös jokin muu kuin viittomakielen tulkkaus. Oppilaan kielellisen erityisvaikeuden takia käytetään puhevammaisten tulkkia tai puhetta tukevia ja korvaavia menetelmiä hallitsevaa avustajaa. Myös opettaja voi tukea oppilaita kommunikoinnissa viittomien tai muiden symbolien avulla.

Opettajan tehtävänä on suunnitella, opettaa, antaa tukea sekä arvioida oppilaan ja koko ryhmän oppimista ja työskentelyä. Avustaja ohjaa ja tukee oppilasta päivittäisissä tilanteissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvien tehtävien suorittamisessa opettajan tai muiden tuen ammattihenkilöiden ohjeiden mukaisesti. Opettajat ja avustajat suunnittelevat ja arvioivat työtään yhdessä sekä tarvittaessa muun henkilöstön kanssa. On tärkeää, että työn- ja vastuunjako on selkeä.

Avustajan antama tuki edistää oppilaan itsenäistä selviytymistä ja omatoimisuutta sekä myönteisen itsetunnon kehittymistä. Avustajapalvelun tavoitteena on tukea yksittäistä oppilasta siten, että hän kykenee ottamaan yhä enemmän itse vastuuta oppimisestaan ja koulunkäynnistään. Avustajan antama tuki voidaan suunnata yksittäiselle oppilaalle tai koko opetusryhmälle.

Erityisten apuvälineiden tarve voi liittyä näkemiseen, kuulemiseen, liikkumiseen tai muuhun fyysiseen tarpeeseen. Se voi liittyä myös oppimisen erityistarpeisiin. Tällöin käytetään esimerkiksi erilaisia tietoteknisiä sovelluksia, äänikirjoja, matematiikan havainnollistamisen välineitä tai keskittymistä tukevia apuvälineitä. Oppilaan kanssa työskentelevät perehtyvät riittävästi opetukseen osallistumisen edellyttämien apuvälineiden käyttöön sekä ohjaavat oppilasta ja huoltajaa näiden käytössä yhteistyössä tuen muiden ammattihenkilöiden kanssa. Apuvälineitä käytetään suunnitelmallisesti ja niiden käyttöä ja tarvetta arvioidaan säännöllisesti.

Oppilaan kanssa työskentelevät suunnittelevat yhdessä opetukseen osallistumisen edellyttämien palvelujen ja apuvälineiden käytön eri oppimistilanteissa hyödyntäen tarvittaessa muita asiantuntijoita. Oppilaan tukeminen voi edellyttää erityisosaamista, jota oman koulun henkilöstöllä ei ole riittävästi. Tällöin hyödynnetään esimerkiksi oppimis- ja ohjauskeskusten oppilaille tarjoamia palveluja ja henkilöstölle suunnattua koulutusta ja konsultaatiota.

Opetuksen järjestäjä päättää tulkitsemis- ja avustajapalveluista sekä muista opetuspalveluista ja erityisistä apuvälineistä. Palveluiden ja apuvälineiden tarve ja määrä arvioidaan moniammatillisena yhteistyönä hyödyntäen oppilaan ja huoltajan antamia tietoja ja mahdollisten koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoja. Tehostettua tukea saavan oppilaan palveluiden ja apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa arviossa. Erityistä tukea saavan oppilaan

palveluiden ja erityisten apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa selvityksessä ja niistä päätetään erityisen tuen päätöksessä. Yleistä ja tehostettua tukea saavalle oppilaalle mahdollisista palveluista ja erityisistä apuvälineistä tehdään hallintopäätös. Palveluiden ja apuvälineiden käyttö kuvataan oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa.

7.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä mahdollisimman konkreettisesti alla olevissa asioissa.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset paikalliset linjaukset

- *ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamallit (loppu omaksi kohdakseen)*
- *toiminta ja yhteistyö nivelvaiheissa*
- *oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden suunnitelmallinen seulonta tuen järjestämiseksi*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako opetustoimessa sekä muiden hallintokuntien kanssa*
- *yhteistyö opiskeluhuoltopalveluista vastaavien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa, järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa*
- *kotien kanssa tehtävän yhteistyön keskeiset toimintaperiaatteet oppimisen ja koulunkäynnin tuen kysymyksissä*
- *oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvät toimivaltuudet eri hallintopäätöksissä*

Yleinen tuki

- *yleisen tuen käytännön järjestäminen*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken*
- *yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa*

Tehostettu tuki

- *tehostetun tuen käytännön järjestäminen*
- *pedagogisen arvion laadintaan liittyvät käytänteet*
- *toimintatavat oppilaan tehostetun tuen aloittamisessa, toteuttamisessa ja päättämisessä*
- *oppimissuunnitelman laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa*
- *menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa*

Erityinen tuki

- *erityisen tuen käytännön järjestäminen*
- *pedagogisen selvityksen laadintaan liittyvät käytänteet*
- *oppilaan ja huoltajan kuulemiseen liittyvä menettely*
- *erityisen tuen päätöksen tekeminen*
- *erityisen tuen päätöksen tarkistaminen*
- *toimintatavat, kun erityinen tuki päätetään lopettaa ja tuki jatkuu tehostettuna tukena*
- *HOJKSin laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa*
- *menettelytavat mahdollisten asiantuntijalausuntojen käytössä*
- *menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa*

- *oppimäärän yksilöllistämiseen liittyvät toimintatavat osana pedagogisen selvityksen laadintaa, erityisen tuen päätöstä ja HOJKSin laatimista.*
- *pidennetyn oppivelvollisuuden järjestäminen*
    - *lapsen ohjautuminen pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, monialainen yhteistyö prosessissa*
    - *opetuksen käytännön järjestäminen*
    - *yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen kanssa sekä muu yhteistyö, eri toimijoiden vastuut ja työnjako*
    - *yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa*
    - *eri oppiaineiden mahdollinen yhdistäminen oppiainekokonaisuuksiksi tai jakaminen osa-alueisiin sekä niiden tarkempi kuvaus*
    - *tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien tarkempi kuvaus toiminta-alueittain*

Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

- *käytännön järjestäminen*
- *yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken*
- *oppilaalle ja huoltajille tiedottamiseen ja oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät toimintatavat*

Opetussuunnitelmassa määritellään tulkitsemis- ja avustajapalveluihin sekä muihin opetuspalveluihin ja erityisiin apuvälineisiin liittyvät hallinnolliset käytänteet ja päätöksenteko opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

8. Opiskeluhuolto

Tässä luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta.

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhuolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhuoltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilashuollon paikallinen kuvaus maakunnalliseen opetussuunnitelmaan (OPS:n perusteet, luku 8.5)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287 määrittelee, miten oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista oppilashuoltoa toteutetaan kuntatasolla. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisella oppilashuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Oppilashuoltolain piirissä ovat kaikki esi- ja perusopetuksen oppilaat, valmistavan opetuksen oppilaat, toisen asteen koulutuksessa olevat lukiolaiset ja ammatillisen koulutuksen opiskelijat. Oppilashuoltolaki ei koske perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa tai aikuisten lukiokoulutusta, eikä myöskään ammatillisen koulutuksen yksityisopiskelijaa tai ammatillisen aikuiskoulutuksen opiskelijaa.

Oppilashuolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona, joka nivoutuu saumattomasti yhteen perusopetuslaissa säädettyjen oppilashuollollisten toimien kanssa. Koulu tai yksikkö kirjaa yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat oppilashuollon suunnitelmaan. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon, kuten oppilas- ja opiskelijahuoltolain 5 §:ssä säädetään.

Oppilashuollon kokonaisuus kunnissa muodostuu koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukaisesta oppilashuollosta sekä palveluista, joita ovat esimerkiksi psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Oppilashuoltoa toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena, suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

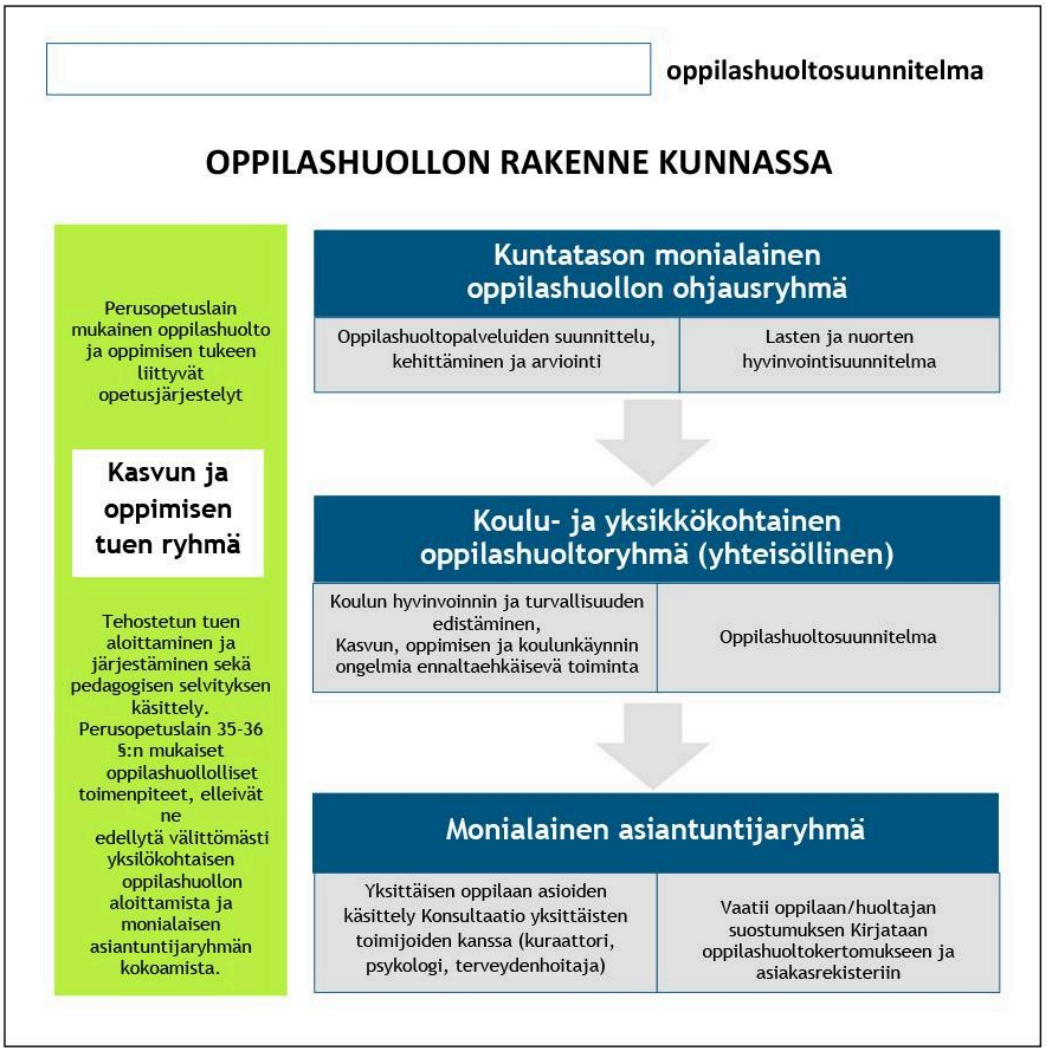
Koulutuksen järjestäjät vastaavat siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulu- ja yksikkökohtainen suunnitelma. Suunnitelma laaditaan kaikissa esi- ja perusopetusta tarjoavissa yksiköissä. Tarvittaessa suunnitelma voi olla useamman yksikön yhteinen. Oppilaitos- ja yksikkökohtaisten suunnitelmien laatimista ohjaavat kunnissa valtuustokausittain laadittavat ja päivitettävät lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat, jotka perustuvat lastensuojelulain 12 §:ään. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat ovat osa kunnan hyvinvointikertomusta, ja ne on laadittava monialaisesti yhteistyössä. Työn koordinointia varten kunnassa on oltava monialainen yhteistyöverkosto, kuten esimerkiksi nuorisolain 7a §:n mukainen

lasten- ja nuorten palveluverkosto tai oppilas- ja opiskelijahuoltolain 14 §:n mukainen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Koulu- ja yksikkökohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun valtuusto on hyväksynyt lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman.

Koulu- ja yksikkökohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien laadinnassa voi hyödyntää maakunnallista pohjaa (alla). Laadittaessa oppilashuoltosuunnitelmaa on samalla kirjattava, milloin on päivitetty suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimintasuunnitelma äkillisissä kriiseissä sekä vaara- ja uhkatilanteissa.

Tämä suunnitelmapohja on seudullisen Osaava -työryhmän laatima, jota kunta voi halutessaan käyttää oppilas- ja opiskeluhuollon suunnitelman laadinnassa. Pohja on esi- ja perusopetukseen, mutta sitä voi soveltaa toiselle asteelle. Opiskeluhuollosta käytetään tässä versiossa nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta oppilas, päiväkodista yksikkö, oppilaitoksesta koulu ja koulutuksen järjestäjästä opetuksen järjestäjä.

Oppilashuoltosuunnitelma voi olla usean yksikön tai koulun yhteinen, jos yhteisen suunnitelman laatiminen on perusteltua. Suunnitelma on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.



Oppilashuoltosuunnitelma

Toteuttaminen

Oppilashuollon suunnittelu ja tiedottaminen

- koulun henkilöstö, oppilas/oppilaskunta ja huoltajat osallistetaan oppilashuollon suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin
- yhteisöllisen ja yksilöllisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedotetaan oppilaita, huoltajia ja yhteistyötahoja

Koulun oppilashuollon kokonaistarve

Kuvataan esimerkiksi:

- kouluyhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet; oppilasmäärä ja yleinen perherakenne
- tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa
- lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskeva seurantatieto, esimerkiksi kouloterveyskyselyt ja yhteenvedot laajoista terveystarkastuksista
- opetus- ja oppilashuoltohenkilöstöltä saatava tieto

Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Kuvataan esimerkiksi:

- koulutervеydenhuolto- sekä psykologi ja kuraattoripalvelut
- oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö

Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä

Tavoitteet

- Kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvoinnin seuraaminen, arvioiminen ja kehittäminen
- Kouluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä huolehtiminen (koulurakennus, -tilat ja -välineet)

Tehtävät

- Yhteisöllinen koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa oppilashuollon toiminnan suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä.
    - Järjestyssääntöjen valmistelu ja päivittäminen
    - Miten perusopetuslain edellyttämää oppilashuoltoa toteutetaan (menettelytavat kasvatuskeskustelujen toteuttamisessa, tavaroiden tarkastaminen ja haltuunotto)
    - Toimintatavat kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (koulurakennus, opetustilat ja - välineet, eri oppimisympäristöt, välitunnit)
    - Poissaolojen seuranta, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen
    - Koulun ulkopuolisten, hyvinvointia edistävien tahojen kanssa tehtävän yhteistyön menettelytavat
    - Nivelvaiheiden vastuut ja toimintatavat
    - Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus
    - Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
    - Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

- Oppilashuoltoryhmää johtaa rehtori
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen tulee ottaa huomioon kaikessa yhteisöllisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.
- Ryhmään kutsutaan tarvittaessa muita lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita.

Kokoontuminen ja kirjaaminen

Kuvataan esimerkiksi:

Toteuttaminen

- Oppilashuoltoryhmä kokoontuu x kertaa/kuukaudessa/lukukaudessa/-vuodessa. Koollekutsujana toimii ryhmän puheenjohtaja.
- Kokouksista kirjoitetaan muistiot (käytetään omavalvonnassa)

Yksilöllinen oppilashuoltotyö

Tavoitteet

- Seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista
- Varhaisen tuen turvaaminen, ongelmien ehkäiseminen ja ratkaiseminen
- Yksittäisen oppilaan tuen ja opiskeluhuollon tarpeen selvittäminen ja siihen liittyvä monialainen oppilashuolto.

Tehtävät

- Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen lapsen ja nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi
- Annetaan oppilaalle koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaista yksilökohtaista oppilashuoltoa

  Yksilökohtainen oppilashuoltotyö voidaan aloittaa esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:
  - Järjestettäessä oppilaan tehostettua ja erityistä tukea kasvun ja oppimisen tuen ryhmässä käy ilmi, että oppilaan tilanne (koulunkäynti, perhetilanne, vapaa-aika) vaatii monialaista työskentelyä
  - Joustavaan perusopetukseen tai sairaalaopetukseen siirryttäessä
  - Kurinpitorangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä
  - Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseksi koulussa
  - Kouluterveydenhuollon laajojen terveystarkastusten perusteella
  - Koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden (nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito tai poliisi) aloitteesta

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpano

- Kootaan tapauskohtaisesti ja harkinnanvaraisesti
- Ryhmä voi koostua esimerkiksi seuraavista työntekijöistä: terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja oppijan ryhmäohjaaja tai keskeinen opettaja. Myös rehtori voi olla jäsenenä, mutta hänellä on tietojen suhteen hyväksikäyttökielto.
- Ryhmä nimeää vastuuhenkilön, jolla on kirjaamisvelvoite
- Ryhmän puheenjohtaja vastaa, että asian käsittely kirjataan oppilaan yksilölliseen oppilashuoltokertomukseen ja että se säilytetään lain vaatimalla tavalla oppilashuoltorekisterissä.
- toiminta ja nimeäminen edellyttävät oppilaan tai huoltajan suostumusta.

Perusopetuslain 16 a ja 17 §:ää on täsmennetty siten, että tehostetun ja erityisen tuen antamiseen liittyvien selvitysten tekeminen ei ole oppilashuoltoa, vaan moniammatillista yhteistyötä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa, minkä perusteella selvitysten tekemisestä sekä tehostetusta ja erityisestä tuesta ei voi kieltäytyä. Nämä asiat käsitellään kasvun ja oppimisen tuen ryhmässä.

Kokoontuminen, kirjaaminen, salassapito ja tiedonsiirto

<u>Monialainen asiantuntijaryhmä</u>
- kokoontuu tarvittaessa
- Oppilashuolto <u>perustuu aina oppilaan ja huoltajien suostumukseen</u>, joten esimerkiksi asiantuntijaryhmän kokoontumisesta tiedotetaan aina huoltajille

<u>Kirjaukset</u>
- Tehdään oppilashuoltokertomusten rekisteriin. Tiedot tallennetaan aikajärjestyksessä.
- Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet kirjaavat lisäksi omiin rekistereihinsä, kuten lait edellyttävät (esimerkiksi kuraattorit omaan asiakasrekisteriinsä, kouluterveydenhoitajat ja psykologit potilaskertomukseen)
-

<u>Salassapito</u>
- Opiskeluhuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.
- Oppilaitoksen henkilöstö, opiskeluhuoltopalveluja toteuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt taikka niiden toimeksiannosta tai muutoin niiden lukuun opiskeluhuollon toimenpiteisiin osallistuvat ammattihenkilöt, opetusharjoittelua suorittavat ja muut opetuksen tai yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteutukseen osallistuvat henkilöt taikka opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet eivät saa antaa sivullisille yksilökohtaisen opiskeluhuollon asiakirjoihin sisältyviä tai muuten tietoonsa saamia yksittäistä opiskelijaa koskevia salassa pidettäviä tietoja, jos siihen ei ole:

Yksilöllinen oppilashuoltotyö

1) asianomaisen henkilön tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen laillisen edustajansa kirjallista, yksilöityä suostumusta; taikka
2) tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 22§).

- Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23§).

Tiedonsiirto

Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan taikka hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta.

Seuranta ja arviointi

Oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen arviointi

Opetuksen järjestäjä seuraa koulun oppilashuoltosuunnitelman toteutumista. Suunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta

Toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi
- seurannasta vastuussa oleva taho koulussa
- seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi
- seurannan aikataulu
- seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä koskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

Tähän kokonaisuuteen sisältyvät seuraavat liitteet:

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (liite x)
Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa (liite x)

Tämä oppilashuoltosuunnitelma on päivitetty _____

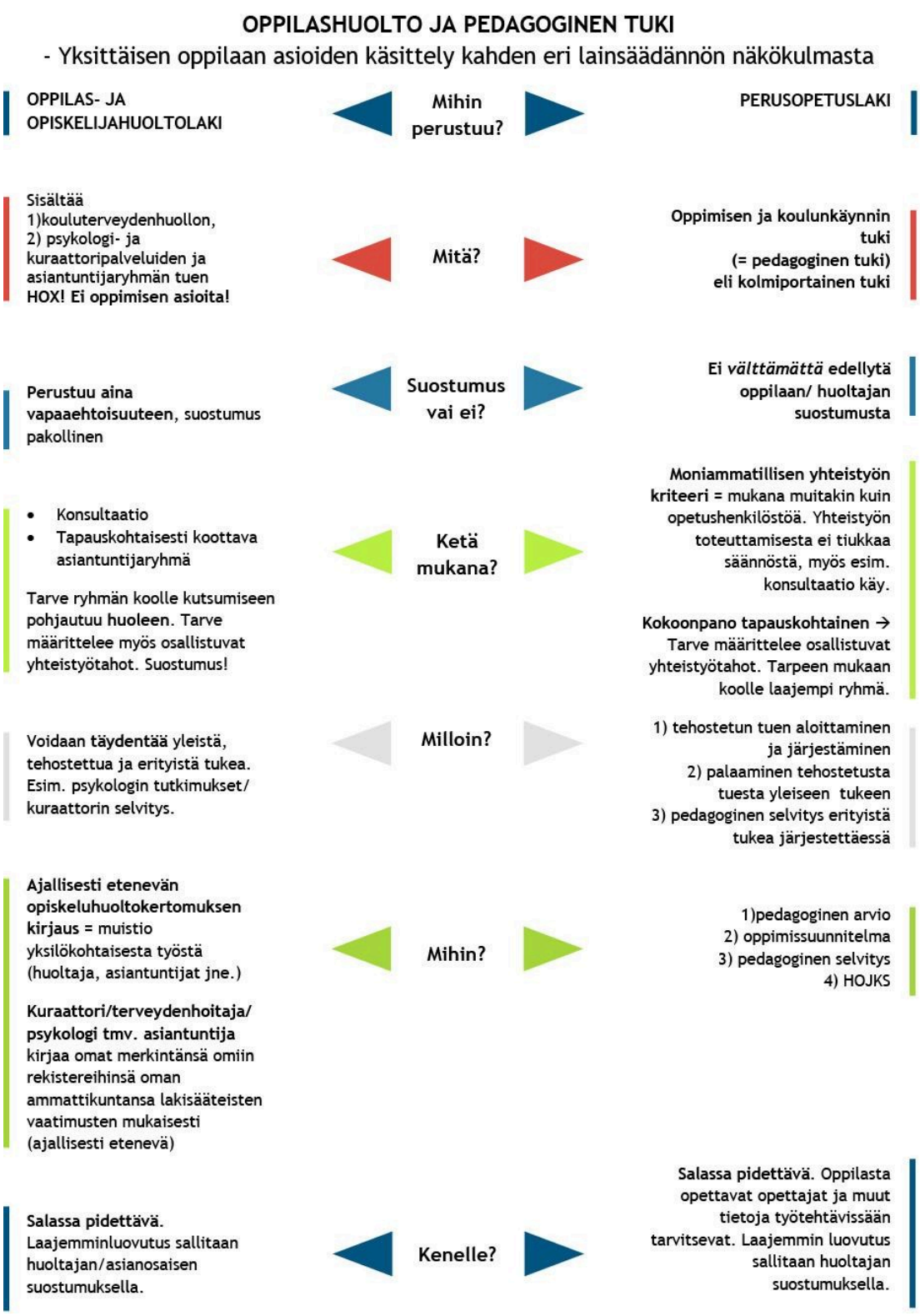
Kriisisuunnitelma on päivitetty _____

Kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa ehkäisevä suunnitelma on päivitetty _____

Tämä suunnitelma ja siihen liittyvät liitteet on käyty yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä _____

Seuranta ja arviointi

Oppilashuolto ja pedagoginen tuki



Oppilashuolto ja pedagoginen tuki

8.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen

opiskeluhuollon ohjausryhmä. Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhuoltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhuoltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhuoltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on koulukohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5):

1. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhuolto) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

- *Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan*
- *oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset*
- *koulukohtaisten opiskeluhuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat*

poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta (ml. seurantamenetelmät ja -tiedot) ja poissaoloihin puuttuminen. Lisäksi kuvataan tämän edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä luvattomista poissaoloista ilmoittaminen huoltajalle. (Kohtaan tulossa mahdollisesti muutoksia sitouttavan kouluyhteisötyön toimintamallia koskevan perusopetuslain muutoksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden vastaavan uudistuksen myötä).

- *tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa*

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

- *Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan*
- *oppilaan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)*
- *yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen*
- *opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille*
- *tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä*
- *opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa*
- *oppilaan koulupäivän aikaisen eritysruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet*

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhuollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhuollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan

- *oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen*
- *koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä*
- *opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä*
- *yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi*
- *yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille*

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

9. Äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärien ja toisen kotimaisen kielen opiskelu

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan oman äidinkielen opetusta. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	*Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä*	*Toinen kotimainen kieli*	*Toinen kotimainen kieli*
	yhteinen	*yhteinen*	*valinnainen*
suomi	*suomen kieli ja kirjallisuus*	*ruotsi*	*-*
ruotsi	*ruotsin kieli ja kirjallisuus*	*suomi*	*-*
saame	*saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille*	*-*	*suomi tai ruotsi*
saame	*suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus*	*ruotsi tai suomi*	*-*
romani	*suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus*	*ruotsi tai suomi*	*-*
viittomakieli	*viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille*	*-*	*ruotsi tai suomi*
muu äidinkieli	*muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä*	*-*	*ruotsi tai suomi*

9.1. Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia

kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

9.2. Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä toinen on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliopintoina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi oppimäärää: ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä, ruotsin ja suomen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä äidinkielenomainen ruotsi ja suomi.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkät eli A-oppimäärät, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyet eli B2-oppimäärät.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvausta. Paikalliseen opetussuunnitelmaan laaditaan tällöin kielikohtainen sovellus näiden opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Englantiin on opetussuunnitelman perusteissa laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2-oppimääräkuvaus vieraan kielen B1- tai B2- oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman noudattaen näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin.

10. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Kaikkien oppilaiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan perusopetuksessa huomioon. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin.

Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja. Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista. Kulttuurista monilukutaitoa voidaan vahvistaa mediakasvatuksella ja ottamalla huomioon oppilaiden ja heidän perheidensä mediakulttuuri.

Oppilaiden opintoja varten voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma. Suunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma, joka kuvataan osiossa "Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana".

Perusopetuslain mukaan perusopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä, kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

KULTTUURINEN MONINAISUUS

Oppilaiden jokapäiväisessä kohtaamisessa pyritään molemminpuoliseen kulttuurivaihtoon. Eri kieli- ja kulttuuriryhmien oppilaat osallistetaan ympäröivään kouluyhteisöön. Suomalaisen ja eteläpohjalaisen kulttuurin sekä muiden kulttuurien ominaispiirteitä ja perinteitä opitaan jokapäiväisessä arjessa. Tässä yhteistyössä hyödynnetään eri asiantuntijoita sekä yhteistyötahoja. Mahdollisia toimintatapoja:

- työpajat (ruoka, musiikki, vaatteet, kuvataide)
- teemapäivät tai -viikot
- etnisyys näkyväksi koulun seinille: taidetta, tuotoksia, tietoa
- elävä kirjasto (jonkun alan asiantuntija lainataan luokkaan)
- kerhotoiminta
- juhlapäivät
- kummitoiminta

KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ

Yhteistyö kodin ja koulun välillä on kahdensuuntaista. Tulkkipalvelua on käytettävä, ellei yhteistä kieltä ole. Oppilasta ei saa käyttää tulkkina. Tieto suomalaisesta kasvatuskulttuurista ja Suomen koulujärjestelmästä välitetään huoltajille. Perheen kasvatusperinteet sekä koulunkäynnin oppimishistoria selvitetään.Maahanmuuttajaoppilaan kasvua ja kehitystä sekä oppimista tuetaan tarvittaessa moniammatillisesti (kuraattori, terveydenhoitopalvelut, psykologi- ja perheneuvontapalvelut, mahdollinen traumaterapia).

OPETUSJÄRJESTELYT

Maahanmuuttajaoppilaat

Perusopetukseen valmistava opetus

Maahanmuuttajaoppilas osallistuu perusopetukseen valmistavaan opetukseen aloittaessaan koulunkäynnin Suomessa. Opetushallitus on päättänyt 13.11.2015 perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma laaditaan maakunnallisena yhteistyönä. Opetuksen järjestäjä/koulu täsmentää valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa tarvittaessa.

Nivelluokat

Oppilaat, joilla ei valmistavan opetuksen jälkeen ole riittäviä valmiuksia siirtyä suomenkieliseen perusopetukseen, jatkavat opiskelua nivelluokassa tai vahvasti tuettuina yleisopetuksen luokassa.

Maahanmuuttajaoppilaan oppimissuunnitelma

Maahanmuuttajaoppilaille ja maahanmuuttajataustaisille oppilaille laaditaan tarvittaessa perusopetuksessa maahanmuuttajaoppilaan oppimissuunnitelma.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) -oppimäärän mukaan opiskelevat ne oppilaat, joiden äidinkieli ei ole suomi tai joiden suomen kielen taito ei ole kaikilla kielen osa-alueilla äidinkielisen tasolla. S2-oppimäärä voidaan järjestää erillisenä opetuksena kokonaan tai osittain. Perusopetuksen maahanmuuttajaoppilailla on oikeus S2-opetukseen.

Maahanmuuttajien tukiopetus ja erityisopetus

Oppilaalla on perusopetukseen tulon jälkeen oikeus saada maahanmuuttajien tukiopetusta. Maahanmuuttajaoppilas on oikeutettu saamaan tavallista tukiopetusta ja erityisopetusta.

Oman uskonnon opetus

Katsomusaineiden opetus toteutetaan pääosin integroidusti. Opetus rakennetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilas arvioidaan hänen opiskelemansa katsomusaineen, joko uskonnon tai elämänkatsomustiedon, tavoitteiden perusteella. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin integroidun aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta.

Oman äidinkielen opetus

Oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta.

Ruotsin kieli

Maahanmuuttajaoppilasta ei voida vapauttaa ruotsin kielen opiskelusta kuin erityisen painavista syistä. On varmistettava, että oppilas ja huoltajat ymmärtävät, mitä vaikutuksia vapautuksella on jatko-opintoihin, työllistymiseen ja palkkaukseen.

Arviointi

Maahanmuuttajaoppilaan arviointi voi olla numeerista tai sanallista. Peruskoulun päättöarviointi on toteutettava numeroin. Arvioinnissa ei arvioida suomen kielen osaamista vaan aineenhallintaa. Oppilas voi osoittaa osaamistaan monin eri tavoin; kirjallisesti, suullisesti, piirtämällä tai elein. Kokeita laadittaessa on huolehdittava siitä, että oppilaalla on mahdollisuus osoittaa osaamisensa puutteellisesta kielitaidosta huolimatta. Oppilaan arviointi tapahtuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Special topics for cultural and language groups

Cultural diversity

The objective is reciprocal cultural exchange in daily interaction with the pupils. The pupils belonging to different cultural groups are involved and integrated into the school community. They

will be learning features and traditions of Finnish and Southern Ostrobothnian culture. Various experts and partners will be tapped into.

Possible methods:• workshops (food, music, clothing, visual arts)• theme days or weeks• cultural diversity made visible on the school walls: artworks, outputs, information• living library (an expert will visit classes)• school club activities• holidays• peer tutoring

Cooperation between home and school

The cooperation between home and school is always reciprocal. Interpretation is always available unless there is a mutual language. A pupil cannot be used as an interpreter. Information about Finnish upbringing and educational system will be disseminated on the guardians. A pupil's educational background as well as family's methods of child rearing will be looked into. The growth and development as well as learning of an immigrant pupil will be supported in multi-professional cooperation if need be (welfare experts such as school's social workers, health services, psychologists, family counselling services, possible trauma therapy).

Implementation of instruction

Immigrant pupils

Instruction preparing for basic education

An immigrant pupil will take part in preparatory instruction for basic education when they begin their education in Finland. The National Board of Education has approved the core curriculum for the instruction preparing for basic education on 13th November 2015. The curriculum for instruction preparing for basic education will be formulated in cooperation with provincial authorities. Education provider / school will specify the curriculum if necessary.

Transition phase classes

Pupils who aren't prepared to move in on Finnish basic education will continue studying in transition phase classes or will receive intensified support in regular classes.

Learning plans for immigrant pupils

An immigrant pupil or a pupil with an immigrant background will be formulated a learning plan for basic education if need be.

Finnish as a second language and literature

The pupils whose mother language isn't Finnish or whose proficiency in Finnish language doesn't reach the level of a Finnish speaker in all areas of competence will study the core contents of Finnish as a second language. The core contents can be taught as a separate subject or partly integrated. The immigrant pupils in basic education are entitled to study the core contents of Finnish as a second language and literature.

Remedial teaching and special needs education for immigrants

After entering basic education a pupil is entitled to receive remedial education for immigrants. An immigrant pupil is entitled to receive general remedial and special needs education.

Instruction of the pupil's own religion

As the new core curriculum for basic education comes into effect in autumn 2016, all religious groups will mostly receive integrated instruction. The instruction has been formulated based on the objectives and contents given in the national core curriculum for basic education for 2014. A pupil will be assessed based on the objectives of their world view education subject, ethics or religion. The objectives and core content of each integrated subject will be adhered to in the instruction.

Instruction of the pupil's mother tongue

Instruction of the pupil's mother tongue complements basic education.

Swedish as a foreign language

An immigrant student cannot be exempted from studying Swedish as a foreign language without a specific, cogent reason. It must be made clear that both the pupil and the guardian will understand what implications for further studies and employment an exemption will have.

Assessment

The assessment of an immigrant pupil can either be numerical or verbal. The final assessment of basic education has to be numerical. The assessment is not to be based on the command of Finnish language but on the pupil's performance in the subject in question. A pupil may demonstrate their performance in different ways: by writing, speaking, drawing or gestures. When creating exams, the teacher has to bear in mind that the pupil has a right to have an opportunity to demonstrate their performance level irrespective of their deficient language skills. The assessment of a pupil is to adhere to the core curriculum for basic education and chapter six in the Southern Ostrobothnian curriculum following the guidelines of education providers.

10.1. Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvamista kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä antaa heille mahdollisuus omaksua saamelainen kulttuuriperintö. Tavoitteena on lisätä oppilaiden valmiuksia toimia saamenkielisessä ympäristössä, oppia saamen kieltä ja saamen kielellä.

Saamelaisten kotiseutualueella asuvien saamen kieltä osaavien oppilaiden opetus tulee antaa pääosin saamen kielellä. Silloin kun perusopetus on saamenkielistä, sen erityisenä tavoitteena on vahvistaa saamen kielen osaamista ja kielen käyttöä. Opetus perustuu yhteisölliseen näkemykseen kielestä. Yhteisön jäsenyys ja osallisuus lujittuvat, kun oppilaat oppivat käyttämään kieltä yhteisölle ominaisella tavalla.

Saamen kielen ja kirjallisuuden opetuksessa otetaan huomioon eri saamen kielet ja niiden murteet sekä kielen sisältämä kulttuurinen tietous. Oppilaita ohjataan ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia ympäristöönsä sekä myönteisen viestintäilmapiirin rakentamisen tärkeyttä osana oman elämänsä hallintaa ja kielellistä tapakasvatusta. Kielellisten taitojen kehittyessä oppilaat saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä ja arvostusta oman kieli- ja kulttuuritaustan merkityksestä sekä itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle että muille alkuperäiskansoille. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja arvostamaan myös muita kieliä ja kulttuureja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Saamelaiset

Saamelaisoppilaan identiteettiä tuetaan siten, että oppilaalla on mahdollisuus säilyttää yhteys omaan kieleensä ja kulttuuriinsa.

10.2. Romanit

Romanien opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden identiteetin kehitystä ja tietoisuutta omasta historiasta ja kulttuurista. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Opetus vahvistaa romanien kieli- ja kulttuuriperinnön säilymistä yhteistyössä kotien kanssa.

Oppilaille pyritään tarjoamaan romanikielen opetusta. Mahdollisuuksien mukaan heille tarjotaan myös romanikielistä opetusta. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden ikä ja romanikielen taito ja hyödynnetään romanikielistä yhteisöä ja mediaa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Romanioppilaat

Suomen perustuslaissa on turvattu romanien oikeus oman kielen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Etelä-Pohjanmaalla tuetaan suvaitsevaisuuden ja hyvien etnisten suhteiden edistämistä sekä romanikulttuurin tuntemuksen lisäämistä. Kouluyhteisössä edistetään romanivähemmistön ja valtakulttuurin kohtaamista. Romanilasten koulunkäynnin tukemisessa painotetaan oppilaan ja hänen vanhempiensa vastaanottoa koulussa sekä romanikodin ja koulun yhteistyötä. Lakeuden Romanit ry toimii Etelä-Pohjanmaan alueella romanien etujärjestönä.

10.3. Viittomakieliset

Viittomakielisten opetuksessa erityisenä tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielistä identiteettiä ja tietoisuutta omasta kulttuuristaan ja viittomakielisestä yhteisöstä. Opetuksessa hyödynnetään viittomakielistä yhteisöä ja mediaa. Viittomakieltä käyttävät oppilaat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Perusopetuslain mukaan kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä. Lain perusteluiden mukaan ainakin viittomakieltä ensimmäisenä kielenä oppineille kuuroille opetus tulee antaa viittomakielellä. Viittomakielinen perusopetus voidaan toteuttaa joko viittomakielisessä ryhmässä tai ryhmässä, joka koostuu viittomakielisistä ja puhuttua kieltä käyttävistä oppilaista. Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden viittomakielen taitoa ja lisätä valmiuksia toimia erilaisissa ympäristöissä.

Viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilaat vahvistavat valmiuksiaan vuorovaikutukseen viittomakielellä osana oman elämänsä hallintaa. Vuorovaikutustaitojen kehittyessä he saavat valmiuksia osallistua ja vaikuttaa yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon. Viittomakielisille kuuleville annetaan viittomakielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus lisää oppilaiden ymmärrystä viittomakielisen kommunikaation merkityksestä itselle ja viittomakieliselle yhteisölle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Viittomakieliset oppilaat

Viittomakieli on äänetön kieli, jolla voi ilmaista itseään samalla tavoin kuin muilla, puhutuilla kielillä. Siinä on esimerkiksi alueellisia murteita, juhlatyyliä sekä lasten jokeltelua kuten puhutuissa kielissä. Viittomakieliset voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oman äidinkielen (viittomakielen) avulla oppilaiden suomen kielen taitoa ja lisätä siten valmiuksia toimia erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

• Kuurojen liitto ry

10.4. Muut monikieliset oppilaat

Muiden monikielisten oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyyttä sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Monikielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamiaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöistä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Oppilaille pyritään tarjoamaan oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Oppilas opiskelee

suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun (katso myös Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus).

Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttajaoppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma, joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

10.5. Paikallisesti päätettävät asiat

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon paikalliset, kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset ja ratkaistaan, miten opetus järjestetään. Opetussuunnitelman laadinnassa tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä kyseisten kieli- ja kulttuuriyhteisöjen kanssa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *miten oppilaiden kieli, kielelliset valmiudet ja kulttuuri otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä ja miten opetus käytännössä järjestetään*
- *minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä tuetaan*
- *käytetäänkö oppimissuunnitelmaa oppilaan opiskelun tukena sekä mikä on oppimissuunnitelman rakenne ja keskeinen sisältö.*

11. Kaksikielinen opetus

Koulun opetuskieli on suomi tai ruotsi ja joissakin tapauksissa saame, romani tai viittomakieli. Opetuksessa voidaan perusopetuslain mukaan käyttää koulun varsinaisen opetuskielen lisäksi myös muuta kieltä, jos arvioidaan, että se ei vaaranna oppilaiden mahdollisuutta seurata opetusta. Erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä.

Perusopetuslain mukainen opetuskieli määrittelee, millä kielellä äidinkielen ja kirjallisuuden opetus annetaan. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän ja A1-kielen oppimäärän tunnit voidaan kuitenkin tarvittaessa yhdistää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Yhdistetystä tuntimäärästä on tällöin vähintään puolet opetettava koulun varsinaisella opetuskielellä.

Kodin ja koulun yhteistyön turvaamiseksi huoltajille tarkoitettu tiedotus ja keskeiset asiakirjat tulee olla saatavana koulun perusopetuslain mukaisella opetuskielellä sekä tarpeen mukaan myös koulun muulla tai muilla opetuskielillä.

Opetus voidaan toteuttaa laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena, joka voidaan jakaa kotimaisten kielten varhaiseen täydelliseen kielikylpyyn ja muuhun laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen. Sitä voidaan antaa myös suppeampana kaksikielisenä opetuksena, josta käytetään tässä nimitystä kielirikasteinen opetus. Joskus kaksikielistä opetusta toteutetaan muilla kuin kotimaisilla kielillä kielikylvyn tapaan. Tällainen opetus, samoin kuin mahdolliset kestoltaan lyhyemmät kielikylpyohjelmat katsotaan tässä kuuluvaksi muun kaksikielisen opetuksen piiriin.

11.1. Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä. Kaksikielisen opetuksen pitkäntähtäimen tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle kielten oppimiselle sekä kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiselle. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan autenttinen kielenkäyttöympäristö. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen/kohdekielen tuntien lisäksi eri oppiaineiden opetusta kummallakin kielellä ja hyödyntämällä molempia kieliä koulun arjessa myös opetuksen ulkopuolella. Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielen/kohdekielen sisällöt ja tuntimäärän. Kielikylpykieli/kohdekieli on yleensä samalla oppilaan A1-kieli.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Oppilaan mahdollisuuksia käyttää kieltä oppiainekohtaisesti sekä koulun opetuskielessä että kielikylpykielessä/kohdekielessä tuetaan tietoisesti. Koulun opetuskieli ja kielikylpykieli/kohdekieli muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kaksikielinen opetus heijastuu koko koulun toimintakulttuuriin. Opetuksen suunnittelu ja toteutus edellyttää systemaattista yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä eri oppiaineita opettavien opettajien että myös koulun muun henkilöstön kesken.

Siirryttäessä opetuksessa luokanopetuksesta aineenopetukseen, on siirtymävaihe hyvä suunnitella opettajien välisenä yhteistyönä. Tällöin kaksikielisen opetuksen asettamat erityisvaatimukset voidaan ottaa suunnitelmallisesti huomioon.

Opetuksen jatkumon ja siirtymävaiheiden suunnittelu edellyttää yhteistyötä myös sidosryhmien kesken.

Kielikylpykielen/kohdekielen opetus

Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielelle/kohdekielelle asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Tavoitteiden asettamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Kielikylpykielen/kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle.

Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista. Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kielikylpykielen/kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.

Muiden oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä

Eri oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä edellyttää opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa. Tarvitaan yhteistä pohdintaa siitä, millaiset kielenkäytön konventiot ja millaiset tekstit ovat millekin oppiaineelle tyypillisiä. Näin määritellään kielellisiä tavoitteita eri oppiaineissa. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielikylpykieltä/kohdekieltä eri oppiainesisältöjä opiskeltaessa. Tavoitteena on, että oppilaat ovat samanaikaisesti sekä kielen oppijoita että kielen käyttäjiä. Oppilaiden kielikylpykielen/kohdekielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuella.

Muiden oppiaineiden opetus koulun opetuskielellä

Opetuksessa varmennetaan, että oppilaiden äidinkielinen käsitteiden hallinta sekä tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät ikäkauden mukaiselle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa. Myös koulun opetuskielellä annettavassa opetuksessa edellytetään opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta.

Seurannan ja arvioinnin erityispiirteet kaksikielisessä opetuksessa

Arvioinnin tulee antaa opettajalle, oppilaalle ja huoltajille monipuolisesti palautetta oppilaiden aineenhallinnan ja kielitaidon kehittymisestä suhteessa opetukselle määriteltyihin tavoitteisiin. Oppilaan kielitaidon kehittymistä molemmissa kielissä seurataan eri oppiaineissa sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Eri oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen yleisiä arviointiperusteita riippumatta siitä, millä kielellä niitä on opetettu. Arvioinnissa huomioidaan myös oppiainekohtaisen kielen kehittyminen niiden kielellisten tavoitteiden osalta, jotka on paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattu.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa kielikylpykielen tai kohdekielen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan A1-kielen päättöarvioinnin kriteereiden mukaisesti. Näin menetellään oppilaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi toisen asteen opintoihin hakeuduttaessa. Mahdollisuuksien mukaan arviointi tehdään yhteistyössä eri oppiaineita opettavien opettajien kesken. Päättötodistuksen yhteydessä oppilaalle voidaan antaa liite kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen osallistumisesta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kaksikielisessä opetuksessa

Pedagogisissa arvioissa ja tukitoimissa huomioidaan kaksikielinen kielenkehitys ja pohditaan millä kielellä ja millaista tukea voidaan antaa. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada ohjausta ja riittävää tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiin heti, kun tarvetta ilmenee. Oppilaan tuen tarvetta seurataan säännöllisesti, ja tukea annetaan tarpeen mukaan. Tarkoitus on, että oppilas saa suunnitelmallista, jatkuvaa tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki suunnitellaan yhteistyössä opettajien, oppilaan ja oppilaan huoltajien sekä oppilashuollon kesken.

Kaksikielinen opetus on tarkoitettu oppilaalle, joka on kiinnostunut opiskelemaan eri oppiaineita koulun opetuskielen lisäksi myös jollakin toisella kielellä. Kaksikielisen opetuksen kohdekielestä ja opetuksen järjestämisestä päätetään Etelä-Pohjanmaalla kuntakohtaisesti. Kaksikielinen opetus Etelä-Pohjanmaalla perustuu maakunnallisiin arvoteemoihin:



Arvot

Laaja-alainen osaaminen kaksikielisessä opetuksessa

1. Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Aiheiden käsittely kahdella kielellä aktivoi oppimaan oppimisen taitoja. Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja ymmärtää niiden välisiä riippuvuussuhteita. Opettaja ohjaa oppilaita uusiin ratkaisuihin ja rohkaisee oppilasta selviämään epävarmuutta aiheuttavista tilanteista. Kaksikielisessä opiskelussa korostuu käsitteiden ymmärtämisen tärkeys. Opettajan tehtävänä on tarjota ymmärtämistä edistäviä tukirakenteita ja malleja opiskelustrategioiden kehittämiseksi. Vuorovaikutteiset ja toiminnalliset työtavat korostuvat ja vahvistavat oppilaan tietoisuutta itsestään oppijana kahdella kielellä opiskeltaessa.

2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kaksikielinen opetus tukee oppilaan kielten oppimista sekä erilaisten kulttuurien arvostamista. Opetuksen suunnittelussa huomioidaan aktiivisesti kulttuurisen osaamisen merkitys. Opetuksessa korostuu yhteistoiminnallisuus; vuorovaikutus on olennainen osa vieraalla kielellä oppimista. Kaksikielisessä opetuksessa tuetaan oppilasta kehittymään monipuoliseksi kielenkäyttäjäksi sekä äidinkielellä että kohdekielellä. Erilaiset ilmaisun muodot, kuten esimerkiksi draaman keinot, tukevat tätä tavoitetta.

3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilaan oma vastuu asioiden ymmärtämisestä korostuu asiasisältöjä opiskeltaessa kahden eri kielen kautta yleisopetuksen tuntimäärän mukaisesti. Elämänhallintataitojen osuus korostuu, ja jokainen vaikuttaa toiminnallaan omaan ja toisten hyvinvointiin.

4. Monilukutaito

Kaksikielisessä opetuksessa käytetään runsaasti vieraskielisiä verkkolähteitä ja mediaa. Oppilasta kannustetaan kriittiseen ajatteluun ja monipuoliseen tekstien tuottamiseen ja tulkintaan. Monimuotoisia tekstejä hyödynnettäessä korostuu kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Oppilas oppii viestinnän käyttämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja eri kielillä.

5. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologiset taidot kehittyvät, kun esimerkiksi vieraskielisiä oppimispelejä ja verkkosivustoja hyödynnetään opetuksen välineinä. Sähköisen materiaalin käyttö korostuu kaksikielisen opetuksen osana. Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa sekä ymmärtää sen mahdollisuuksia ja riskejä globaalisesti.

6. Työelämätaidot ja yrittäjyys

Yhteistyö muiden oppilaiden kanssa projektitöiden ja ryhmätoiminnan muodossa tukee vastuunottoa yhteisistä asioista. Tämä on osa yrittäjämäistä toimintatapaa ja työelämätaitojen kehittymistä. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan pitämään yllä yritteliästä otetta koulutyöhön, mikä on tärkeää kaksikielisellä luokalla opiskeltaessa. Lisäksi oppilasta rohkaistaan suhtautumaan muutokseen ja uudenlaisiin tilanteisiin avoimesti ja luontevasti. Mahdollisuus vahvaan kielitaitoon tukee oppilaan jatko-opiskelua ja työllistymistä.

7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Ilmaisun ja vuorovaikutuksen merkitys korostuu opiskeltaessa kaksikielisellä luokalla, mikä kehittää valmiuksia omien näkemysten rakentavaan ilmaisuuni. Oppilaat oppivat osallistumaan oman opiskelunsa suunnitteluun ja yhteisön toimintaan. Kaksikielisessä opiskelussa korostuvat kulttuurinen näkökulma ja globaalikasvatuksen tavoitteet, jotka luovat edellytyksiä myös kestävän tulevaisuuden rakentamiselle.

Bilingual instruction

Bilingual instruction is intended for pupils who are interested in studying different subjects also in a language other than the primary language of the school. In Southern Ostrobothnia each municipality will decide on the target language of bilingual instruction and how bilingual instruction will be provided.

In Southern Ostrobothnia bilingual instruction is based on local values.

We learn

• Lifelong learning of foreign languages

We feel

• Interaction and appreciation for linguistic and cultural diversity

We act

• Active and functional learning

We rejoice

• A variety of methods and the joy of learning

Large-scale competence in bilingual instruction

1. Thinking skills and learning-to-learn

Teaching subject matters in two languages activates learning-to-learn skills. Pupils learn to combine things they have learnt and understand how they depend on each other. The teacher helps pupils find new solutions and encourages them to cope with situations that evoke feelings of uncertainty.The importance of understanding concepts is highlighted in bilingual learning. The

teacher provides the pupils with structures that improve their understanding of the subject matter and patterns that develop the pupils' learning strategies. Communicative and functional methods are used widely and they deepen the pupils' awareness of themselves as learners when learning in two different languages.

2. Cultural competence, interaction and expression

Bilingual instruction helps students move through language acquisition levels. It also helps engender an appreciation of different cultures. Cultural competence will be paid special attention to when planning bilingual instruction. Emphasis will be laid on collaborative learning; communication is part of learning in a foreign language. In bilingual instruction the pupil is helped to become a fully competent user of both the mother tongue and the target language. Various forms of expression, for example using drama in teaching, will help achieve this objective.

3. Taking care of oneself and everyday skills

When pupils study subject matters in two different languages within the hours allocated to these subjects in basic education, they are required to take more responsibility for their learning and understanding the subjects. Coping skills will become more important and everyone's actions will affect their own and others' wellbeing.

4. Multiliteracy

Foreign Internet sources and media are widely used in bilingual instruction. Pupils are encouraged to develop critical thinking skills and adopt many different ways of creating and interpreting texts. Making use of versatile texts emphasizes the understanding of cultural connections. Pupils learn communication and interpretation skills in different languages.

5. Information technology skills

Information technology skills develop when foreign learning games and Internet sources are used as teaching methods. The use of digital materials will be laid special emphasis on as part of bilingual instruction. Pupils learn to use information technology also in international communication and understand its global possibilities and risks.

6. Work skills and entrepreneurship

Working on different projects and group activities helps pupils take responsibility for issues that concern everyone. This entrepreneurial approach to work adds to the development of work skills. Pupils are encouraged and taught to keep up an entrepreneurial approach to school work, which is essential when studying in a bilingual class. Pupils are encouraged to face change and new situations with an open mind and without anxiety. Pupils will develop their potential and gain an excellent command of a foreign language, which will help them further their education or join the workforce.

7. Active citizenship, influencing and building a sustainable future

Studying in a bilingual class emphasizes the importance of expression and interaction, thus developing the pupils' abilities to express their opinions constructively. The pupils learn to take part in planning their studies and become members of the school community. Cultural aspects and the objectives of global education will be highlighted, thus contributing to laying the foundation to build a sustainable future on.

11.1.1. Laajamittainen kaksikielinen opetus

Kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy

Kotimaisten kielten varhaisella täydellä kielikylvyllä tarkoitetaan tässä varhaisintaan kolmevuotiaana ja viimeistään esiopetuksesta alkavaa ja perusopetuksen loppuun kestävää ohjelmaa, jossa osa opetuksesta järjestetään koulun varsinaisella opetuskielellä ja osa toisella kotimaisella kielellä tai saamen kielellä. Kyseisestä kielestä käytetään tässä nimitystä

kielikylpykieli. Kielikylpyopetus on tarkoitettu pääsääntöisesti lapsille, jotka eivät puhu kyseistä kieltä äidinkielenään.

Kielikylpykielellä annettavan opetuksen osuus varhaisessa täydellisessä kielikylvyssä on koko ohjelman ajan vähintään 50 % niin, että varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielikylpykielen osuus on lähes 100 %, vuosiluokilla 1–2 noin 90%, vuosiluokilla 3-4 noin 70% ja vuosiluokilla 5-9 keskimäärin 50%. Osuus lasketaan vuosiluokan koko tuntimäärästä.

Kaikkia oppiaineita pyritään opettamaan perusopetuksen kestäessä sekä kielikylpykielellä että koulun opetuskielellä, mutta ei molemmilla kielillä samanaikaisesti. Opettajat toimivat joko koulun opetuskielen tai kielikylpykielen mukaisina kielellisinä malleina. Opettajalla on yksikielinen rooli kielikylpyryhmässä. Opetuskielen vaihtuessa vaihtuu siis myös opettaja. Opetusmateriaali on samankielistä kuin opetus. Tärkeää on, että oppilas saavuttaa riittävän kielitaidon eri oppiaineiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kielikylvyssä tuetaan kummankin opetuskäytössä olevan kotimaisen kielen avulla oppilaan kulttuuri-identiteetin syvenemistä. Kotimaisten kielten lisäksi tuetaan muiden kielten ja kulttuureiden kohtaamista ja vahvistetaan tällä tavoin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja kielikylpykielessä on osittain yhteisiä tavoitteita ja sisältöjä. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen opetussuunnitelmat laaditaan opettajien yhteistyönä niin, että kaikki äidinkielen ja kirjallisuuden sisällöt tulevat katetuiksi ja tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen sekä kielikylpykielen opetuksen välillä on siirtovaikutusta varsinkin kun kielikylpykielen opetuksen tuntimäärä on suuri ja opetus aloitetaan varhain. Lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen tapahtuu vuosiluokilla 1-2 ainoastaan kielikylpykielellä. Oppilaan kielikylpykielen kehityksen tukemiseksi opetus järjestetään niin, että oppilaat saavat sekä lukuaineissa että taito- ja taideaineissa riittävästi opetusta kielikylpykielellä. Siirtovaikutuksen suuruus vaihtelee sisältöaiheittain. Sisältöjen suunnittelussa voidaan hyödyntää äidinkielenomaisia tai maahanmuuttajille tarkoitettuja suomen/ruotsin kielen oppimääriä.

Muu laajamittainen kaksikielinen opetus

Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa käytetään koulun opetuskielen lisäksi yhtä tai useampaa muuta kieltä. Muusta opetuksessa käytetystä kielestä käytetään tässä nimitystä kohdekieli.

Laajamittaisella kaksikielisellä opetuksella tarkoitetaan opetusta, jossa vähintään 25 % perusopetuksen koko oppimäärän opetuksesta järjestetään kohdekielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla laajamittaista kaksikielistä opetusta toteutetaan. Laajamittainen kaksikielinen opetus voi alkaa jo esiopetuksessa ja kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa olevien oppilaiden kielitausta voi myös vaihdella suuresti. Joidenkin oppilaiden äidinkieli ei ole mikään opetuskielistä. Osa oppilaista tulee kouluun ulkomailta niin myöhäisessä perusopetuksen vaiheessa, että oppisisältöjen opiskelu suomeksi/ruotsiksi tuottaa heille vaikeuksia. Ellei näitä oppilaita jostakin syystä voida ohjata valmistavaan opetukseen, heille tarjotaan muita tukitoimia (katso luku 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

Oppilaat, joiden äidinkieli on jokin muu kuin koulun opetuskieli, opiskelevat useimmiten suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärää. Näiden oppilaiden kielitaidon kehittymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jos kohdekielisen opetuksen osuus koko opetuksesta on suuri.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää miettiä sitä, millaisia oppiaineita tai sisältöjä on mielekästä opettaa kohdekielellä. Lisäksi tulee pohtia, onko osa oppiaineiden sisällöistä sellaisia, että niiden opiskelu suomeksi tai ruotsiksi olisi erityisen tärkeää, jotta oppilas saavuttaisi hyvät toimintavalmiudet suomalaisessa yhteiskunnassa.

Mikäli kohdekielisen opetuksen määrä on suuri, on huolehdittava siitä, että oppilaiden suomenkielinen/ruotsinkielinen käsitteiden hallinta sekä vaativan asiatekstin ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät hyvälle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa.

Kaksikielinen opetus tulee järjestää niin, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa perusopetuksen aikana jatko-opintokelpoisuuden toisen asteen opetukseen.

Kouluissa, joissa opetusta järjestetään kahdella tai useammalla kielellä, on usein runsas kielten ja kulttuurien kirjo niin oppilaiden kuin koulun henkilökunnankin keskuudessa. Tämä antaa paljon mahdollisuuksia tuoda kieliä ja kulttuureita esiin koulun arjessa, kehittää kulttuurien kohtaamistaitoja ja ruokkia monikielisyyttä. Samalla se asettaa koululle haasteen tukea kunkin oppilaan monikielistä ja kulttuurisesti monikerroksista identiteettiä myönteisellä tavalla.

11.1.2. Suppeampi kaksikielinen opetus

Kielirikasteinen opetus

Kielirikasteisella opetuksella tarkoitetaan tässä opetusta, jossa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielellä. Osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteista opetusta voi olla jo esiopetuksessa, ja se voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä.

Kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin sellaisessa perusopetuksessa, joka ei ole kielirikasteista. Kielirikasteinen opetus kannustaa ja aktivoi oppilaita kohdekielen käyttöön varsinaisten kielen tuntien lisäksi. Kielelliset tavoitteet suhteutetaan kielirikasteisen opetuksen määrään.

11.2. Paikallisesti päätettävät asiat

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa kaksikielistä opetusta jossakin muodossa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- *kenelle kaksikielinen opetus on tarkoitettu ja mitkä ovat oppilaaksi oton periaatteet*
- *mikä on kielikylpykielen/kohdekielen sekä koulun opetuskielen tuntijako*
- *mitkä oppiaineet tai oppiaineiden sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä/kohdekielellä; mikäli tilanne on tarpeen tarkistaa kunkin lukuvuoden osalta erikseen, opetussuunnitelmassa määritellään, miten tarkistus tehdään ja miten asia kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa*
- *mitkä ovat kielikylpykielellä/kohdekielellä opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet*
- *mitkä ovat kielikylpykielen/kohdekielen ja tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain.*

Lisäksi varhaisen täydellisen kielikylvyn osalta päätetään ja kuvataan

- *mitkä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä.*

Lisäksi laajamittaisen kaksikielisen opetuksen osalta päätetään ja kuvataan

- *miten järjestetään sellaisten lyhytaikaisesti Suomessa asuvien oppilaiden opetus, jotka eivät pysty opiskelemaan opetuskielellä eivätkä kohdekielellä*
- *käytetäänkö oppilaaksi otossa soveltuvuuskokeita ja mikä niiden vaikutus on oppilaaksi ottoon.*

12. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaan Steiner-koulu on 9-vuotinen yhtenäiskoulu Seinäjoen Törnävällä. Oppilaat suorittavat Suomen lain mukaisen oppivelvollisuuden steinerpedagogiikkaan pohjautuvien opintomenetelmien avulla ja voivat koulusta valmistuessaan jatkaa opintojaan missä tahansa toisen asteen oppilaitoksessa.

http://www.epsteiner.fi/index.html

http://steinerkasvatus.fi/index.php?page=etusivu

http://www.steinerkoulu.fi/index.php?page=stops2016

12.1. Opetuksen järjestämisen periaatteet

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle luvan perusopetuksen järjestämiseen. Järjestämisluvassa opetuksen järjestäjälle voidaan määrätä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva erityinen koulutustehtävä.

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvassa perusopetuksessa toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen tulee noudattaa perusopetukselle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita ja opetukselle asetettuja tavoitteita. Opetuksessa noudatetaan näitä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sitouttamatta oppilaita tiettyyn opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatusjärjestelmän taustalla olevaan arvo- tai kasvatusfilosofiseen näkemykseen. Poikkeamista ja painotuksista määrätään järjestämisluvassa ja valtioneuvoston asetuksessa.

12.2. Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma voi olla järjestäjäkohtainen tai yksikkökohtainen tai näiden yhdistelmä opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva paikallinen opetussuunnitelma voi olla omaleimainen opetuksen järjestämisluvan ja valtioneuvoston asetuksen määrittämissä rajoissa. Opetussuunnitelma ei voi olla ristiriidassa perusopetuslain ja -asetusten, tavoitteita ja tuntijakoa koskevan valtioneuvoston asetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kanssa.

Opetuksen järjestäjän tulee päättää ja kuvata opetussuunnitelmassa sen lisäksi mitä tämän perusteasiakirjan muissa luvuissa määrätään

- *Erityiseen maailmakatsomukseen perustuva opetuksen osalta*
  - *mitkä ovat erityiseen maailmankatsomukseen perustuvat, perusopetuksen arvoperustaa sekä tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä täydentävät näkökulmat*
  - *miten nämä näkökulmat näkyvät toimintakulttuurissa ja työskentelytavoissa*
  - *miten ko. maailmankatsomukseen perustuvia arvoja, tietoja, taitoja ja valmiuksia painottavaa opetusta toteutetaan läpäisyperiaatteella eri oppiaineiden ja oppimiskokonaisuuksien opetuksessa.*
- *Erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen osalta*
  - *mitkä ovat erityiseen kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvat näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä perusopetuksen pedagogisia linjauksia täydentävät pedagogiset periaatteet ja ratkaisut*

- *miten nämä näkyvät toimintakulttuurissa ja työskentelytavoissa sekä eri oppiaineiden ja oppimiskokonaisuuksien opetuksessa.*

13. Valinnaisuus perusopetuksessa

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

13.1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7−9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita perusopetuksessa käytettävissä todistuksissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (T&T)

• Alakoulussa taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista yksi viikkotunti on sidottu käsityöhön vuosiluokilla 3, 5 ja 6.

• Vuosiluokille 4, 5, 6, 8 ja 9 taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit voi vapaasti sijoittaa koulukohtaisesti taide- ja taitoaineisiin tai antaa oppilaan valittavaksi (valinnaisuudeksi koulun tarjoamien taide- ja taitoaineiden oppimiskokonaisuuksina).

13.2. Valinnaiset aineet

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetukseen soveltuvia, syventäviä ja soveltavia perusopetukselle asetettuja tavoitteita tukevia aineita tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista[1]. Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle [2].

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1-9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (222 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

---

[1] Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

[2] Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisesta ammatillisessa peruskoulutuksessa (4/2013); Opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006)

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Valinnaiset aineet (VAL)

• Oppilaan valinnaisuutta on vuosiluokilla 4, 5 ja 6 yksi viikkotunti, vuosiluokilla 8 ja 9 kolme viikkotuntia.

• Valinnaiset aineet ovat oppilaiden todellista valintaa.

• Valinnaisia aineita tarjotaan joustavasti koulun vahvuuksien ja resurssien mukaan.

• Valinnaiset aineet voivat olla eripituisia ja -laajuisia oppikokonaisuuksia.

• Valinnaisia aineita voidaan käyttää painotetun opetuksen toteuttamiseen (esim. musiikkipainotteinen opetus, yrittäjämäinen toimintatapa, osallisuus)

• Alakoulussa yhden valinnaisen aineen tulee tukea yrittäjämäinen toimintatapa -ajatusta.

• Oppilaalle tulee tarjota riittävä tuki valinnaisissa aineissa.

Valinnaiset aineet toteutetaan käyttämällä monipuolisia ja ajankohtaisia sisältöjä/ilmiöitä/teemoja. Valinnaisuus voi liittyä mihin tahansa yksittäiseen oppiaineeseen – myös taide- tai taitoaineisiin tai kieliin – tai useampiin oppiaineisiin tai suoraan esimerkiksi laaja-alaiseen osaamiseen. Valinnaisten aineiden toteuttamisessa voidaan hyödyntää opettajavaihtoa eri koulujen välillä. Valinnaiset aineet voidaan suunnitella toteutettaviksi useamman vuosiluokan yhdistelminä.

Vuosiluokilla 4–6 valinnaisaineista kirjataan oppilaan suorittamat valinnaisainekokonaisuudet. Yläkoulussa alle kahden vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan sanallisesti. Kahden tai useamman vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan yläkoulussa numeerisesti.

13.3. Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Vieraiden kielten osalta näissä perusteissa on määritelty A2- ja B2-kielinä opetettavien vapaaehtoisten ja valinnaisten kielten tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Mahdollisista muista valinnaisista kielistä sekä niiden tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varatut vuosiviikkotunnit. Vapaaehtoisen A-kielen vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielessä.

Valinnaisen B-kielen (B-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Opetuksen järjestäjä päättää, tarjoaako se kaikille yhteisten kieliopintojen lisäksi mahdollisuuden kielten valinnaisiin opintoihin. Valinnaisten kielten opiskelu on oppilaille vapaaehtoista.

13.4. Paikallisesti päätettävät asiat

Opetuksen järjestäjä päättää valinnaisuudesta opetuksessa siten, että tarjonta toteuttaa perusopetukselle asetettuja tavoitteita ja vastaa oppilaiden tarpeisiin. Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

- *miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin jakamalla näitä tunteja taide- ja taitoaineiden kesken*
- *miltä osin taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja osoitetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin oppilaan valintaan perustuen*
- *mitkä ovat kunkin taide- ja taitoaineen tavoitteet ja keskeiset sisällöt niillä vuosiluokilla, joilla näiden oppiaineiden opetustunnit muodostuvat osittain tai kokonaisuudessaan taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista*

Valinnaiset aineet

- *mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet*
  - *mikä on kunkin valinnaisen aineen nimi ja laajuus sekä vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan*
  - *miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain*
  - *mitkä ovat kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.*

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

- *mitkä ovat oppilaille mahdollisesti tarjottavat vapaaehtoiset ja valinnaiset kielet*
  - *miten niiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain*
  - *mitkä ovat opetussuunnitelman perusteiden pohjalta määritellyt tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.*

14. Vuosiluokat 1-2

14.1. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeätä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta. Jo ennen kielen A1-oppimäärän opetuksen alkamista lapsia voidaan tutustuttaa alustavasti opetuksen järjestäjän tarjoamiin kieliin järjestämällä esimerkiksi kielisuihkuja esiopetuksessa tai syksyllä ensimmäisellä vuosiluokalla, jos opetus alkaa kevätlukukaudella. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan lapsia kiinnostavista asioista yhdessä lasten kanssa. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

14.2. Koululaiseksi kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeätä, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisyys sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1-2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

14.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

14.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 1-2.

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestävään elämäntapaan. Alusta lähtien on tärkeätä, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannustavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevansa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestävään elämäntapaan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämisessä korostuvat erityisesti yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liikkuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

14.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Työskentelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset. Ihmettelylle, oivaltamiselle, uuden löytämiselle ja keksimiselle, mielikuvitukselle sekä oppimisen ilolle on tilaa. Oppilaita kannustetaan kysymään ja kuuntelemaan, tekemään tarkkoja havaintoja, etsimään tietoa sekä tuottamaan ja kehittelemään yhdessä ideoita ja esittämään työnsä tuloksia. Ikäkaudelle sopivien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäröivän maailman ilmiöitä kohtaan sekä vahvistetaan taitoa jäsentää, nimetä ja kuvailla ympäristöä. Oppilaita rohkaistaan myös kyseenalaistamaan havaitsemiaan asioita ja huomaamaan, että tieto voi olla joskus ristiriitaista ja epäselvää.

Oman ja yhteisen työn suunnittelemista, tavoitteiden asettamista ja työskentelyn arviointia harjoitellaan. Yhdessä pohditaan, milloin työssä on onnistuttu ja mistä sen tietää. Oppilaita ohjataan havaitsemaan edistymistään, tunnistamaan omat vahvuutensa oppijoina ja iloitsemaan onnistumisistaan. Heidän kanssaan keskustellaan opintoihin liittyvistä mahdollisista valinnoista ja autetaan ymmärtämään erilaisten vaihtoehtojen merkitys.

Monipuolinen liikkuminen ja motoriset harjoitukset tukevat ajattelun kehittymistä ja oppimista. Muistin, mielikuvituksen sekä eettisen ja esteettisen ajattelun kehittymistä tuetaan satujen ja tarinoiden, pelien, lorujen, laulujen ja leikkien, taiteen eri muotojen sekä monipuolisen vuorovaikutuksen avulla.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Oppitunnit, juhlat, leikit, pelit, ruokailuhetket sekä yhteistyö koulussa ja koulun ulkopuolella tarjoavat

tilaisuuksia harjoitella toimimista monenlaisten ihmisten kanssa. Oppilaita kohdellaan arvostavasti ja ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.

Oppilaita ohjataan arvostamaan oman perheensä ja yhteisönsä sekä muiden perinteitä ja tapoja. Koulutyössä tutustutaan läheiseen kulttuuriympäristöön sekä sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilaille avataan mahdollisuuksia tutustua kulttuuriperintöön sekä taiteeseen ja muuhun kulttuuritarjontaan ja saada kokemuksia myös kansainvälisyydestä. Tärkeätä on pohtia yhdessä, miten omaan ympäristöön ja sen kulttuuriin voi vaikuttaa. Oppilaat oppivat tuntemaan Lapsen oikeuksien sopimuksen pääperiaatteet ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat heidän elämässään ja toiminnassaan.

Koulutyössä oppilaat voivat ilmaista itseään ja itselleen merkityksellisiä asioita monipuolisia esittämisen tapoja käyttäen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan käden ja koko kehon taitojen kehittymisestä ja harjoittelemaan monenlaista esiintymistä. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät muun muassa leikkien, seikkailujen, musiikin, draaman, saduttamisen, mediaesitysten, kuvallisen ja käsityöllisen ilmaisun sekä rakentelun ja muiden käden töiden keinoin.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Koulun aloittaminen edellyttää uudenlaisia itsestä huolehtimisen taitoja ja itsenäisyyden lisääntymistä. Koulutyöhön kuuluu oppilaiden ikäkaudelle sopivista vastuutehtävistä huolehtiminen luokka- ja kouluyhteisössä. Yhteisten pelisääntöjen, hyvien tapojen sekä kannustavan palautteen merkitys korostuu. Oppilaita ohjataan hahmottamaan aikaan ja paikkaan liittyviä käsitteitä ja niiden käytännön merkitystä. He harjoittelevat omien tunteiden tunnistamista ja ilmaisemista ja esimerkiksi leikkien ja draaman avulla kehittävät tunnetaitojaan.

Koulussa opitaan omaan ja yhteiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arjen sujumiseen liittyviä perusasioita. Huomiota kiinnitetään itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen lähiympäristössä, turva- ja suojavälineiden käyttöön sekä omien tietojen ja taitojen kehittämiseen kävelijänä ja pyöräilijänä. Myös erilaisissa vaaratilanteissa tarvittavan toiminnan ja avun hakemisen taitoja harjoitellaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan arjen teknologiaa ja sen merkitystä päivittäisessä elämässä sekä opitaan, mitä teknisten laitteiden turvallinen käyttö edellyttää. Oppilaiden muotoutuvista kulutustottumuksista keskustellaan, opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia sekä pohditaan mahdollisuuksia oman rahankäytön suunnitteluun. Oppilaita ohjataan kriittiseen kuluttajuuteen ja mietitään, mitä taloudellisuus, kohtuullisuus ja ympäristön huomioon ottaminen tarkoittavat kuluttajan valinnoissa ja mitä ne merkitsevät omassa toiminnassa.

L4 Monilukutaito

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisiksi, monenlaisten, ikäkaudelle ominaisten tekstien tulkitsijoiksi, tuottajiksi ja arvioijiksi. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan perustamalla opetus moniaistisuudelle, kokonaisvaltaisuudelle ja ilmiökeskeisyydelle. Oppilaita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan erilaisia tekstejä, nauttimaan niistä sekä ilmaisemaan itseään niiden avulla. Kirjoitettujen tekstien perusluku- ja kirjoitustaito kehittyy ja sujuvoituu. Samoin kehittyy taito käsitellä arkeen liittyen numeerista informaatiota, kuten lukumäärien eroja. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa kokeilemalla kuvallisia ilmaisutapoja sekä tarkastelemaan visuaalisen vaikuttamisen keinoja lähiympäristössä.

Oppilaita ohjataan hankkimaan tietoa erilaisista lähteistä ja välittämään tietoa muille. Heitä ohjataan pohtimaan kuvitteellisen ja todellisen maailman suhdetta sekä myös sitä, että jokaisella tekstillä on tekijänsä ja tarkoituksensa. Näin opetuksessa tuetaan kriittisen ajattelun kehittymistä. Monilukutaitoiseksi kehittyäkseen oppilaat tarvitsevat sekä rikasta tekstiympäristöä että suojaavaa tukea median käytössä. Opetuksessa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä, elokuvia ja musiikkia sekä monimuotoisen ympäristön havainnointia ja oppilaiden tekemiä ja valitsemia sisältöjä. Tuottamisen taitoja kehitetään tulkitsemisen ja arvottamisen taitojen rinnalla. Oppilaille luodaan runsaasti tilaisuuksia kysyä ja

ihmetellä, kertoa tarinoita, esittää näkemyksiään ja jakaa kokemuksiaan monenlaisia välineitä ja ilmaisun keinoja käyttäen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Opetuksessa hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tvt) tietoja ja taitoja. Leikkiin perustuva työskentely on edelleen keskeistä. Tieto- ja viestintäteknologian perustaitoja harjoitellaan ja opitaan käyttämään niitä opiskelun välineinä. Samalla opitaan keskeistä käsitteistöä. Oppilaat pohtivat myös, mihin tarkoituksiin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään lähiympäristössä ja mikä sen merkitys on arjessa.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Koulutyössä harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä ja opetellaan niiden keskeisiä käyttö- ja toimintaperiaatteita. Samoin harjoitellaan näppäintaitoja sekä muita tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustaitoja. Oppilaat saavat ja jakavat keskenään kokemuksia digitaalisen median parissa työskentelystä sekä ikäkaudelle sopivasta ohjelmoinnista. Pelillisyyttä hyödynnetään oppimisen edistäjänä.

Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaiden kanssa keskustellaan ja luodaan yhdessä tvt:n turvallisia käyttötapoja ja hyviä käytöstapoja. Huomiota kiinnitetään terveellisiin työasentoihin sekä sopivan pituisten työjaksojen merkitykseen hyvinvoinnille.

Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaita opastetaan käyttämään keskeisiä hakupalveluita, kokeilemaan eri työvälineitä ja tekemään pienimuotoisia tiedonhankintatehtäviä eri aihepiireistä ja itseä kiinnostavista asioista. Heitä kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Oppilaat saavat kokemuksia oppimista tukevien yhteisöllisten palveluiden käytöstä ja harjoittelevat käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammatteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Ensimmäisestä luokasta lähtien oppilaat ovat mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa opiskeluaan ja oman ryhmänsä työn tavoitteita ja toimintatapoja, työskentelytilojen järjestämistä ja viihtyisyyttä sekä ruokailuun, välitunteihin, juhliin ja retkiin sekä koulun muihin tapahtumiin liittyviä asioita. Oppilaiden kanssa keskustellaan, mitä oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus merkitsevät. Omien kokemusten kautta oppilaat tutustuvat demokraattisen toiminnan sääntöihin ja toteutumiseen käytännössä. Oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan ja voivat osallistua itseään koskevista asioista päättämiseen ikätasonsa ja edellytystensä mukaisesti. Oppilaiden kanssa pohditaan, mitä heille merkitsee oikeudenmukainen ja kestävä tulevaisuus omassa maassa ja maailmassa ja mitä he voivat itse tehdä sen puolesta.

14.6. Oppiaineet

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1–2 *äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja*

tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän erityinen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1–2 *opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot äidinkielessä ja kirjallisuudessa



Suomen kieli ja kirjallisuus vuosiluokilla 1-9

	Vuosiluokkien 1 - 2 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3 - 6 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7 - 9 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja	Arvioinnin tapoja
S1 Vuorovaikutustilanteissa toiminen	Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.	Vahvistetaan toisten kuuntelemista. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).	Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.	Toiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen Yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut Vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut	Lukumammat ja -paapat Lukukoirat Draama esim. roolileikit Haastattelu Tutustumis- ja ryhmäytymisleikit Lautapelit ja virtuaalipelit Omien vuorovaikutustaitojen pohdinta	Joustavat ryhmittelyt esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus Kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa Toistuvat asiat näkyviin esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle Tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä Vaihtelevat oppimisympäristöt esim. kirjasto, tietokoneluokka Oppimateriaalien eriyttäminen mm. helpotetut kirjat, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot Vertaisoppiminen Eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta Koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot mukana,	Suullinen Kirjallinen Itsearviointi esim. omien taitojen kuvailu, oman- ja tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta Vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki) Arviointikeskustelu Sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit Testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi Arviointiyhteistyö kodin kanssa esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, Kotitehtävien kuittaaminen Prosessin arviointi: motivaatio ja asenne
	L1, L2, L3, L7	L1, L2, L3, L4, L7	L1, L2, L3, L6, L7				
S2 Tekstien tulkitseminen	Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa. Keskustellaan tekstien sisällöistä. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.	Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita. Täydennetään sana- ja käsitevarastoa. Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista. Luokitellaan ja taivutetaan sanoja. Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.	Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein Sähköinen tiedonhaku Lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat Sanomalehdet Koululinkki	Toiminnalliset menetelmät Tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat Omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta		
	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5, L6			fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet	oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
S3 Tekstien tuottaminen	Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään sanavälejä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.	Tuotetaan monimuotoisia tekstejä. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita. Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.	Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat. Ymmärretään tekstintuottamisen prosessi ja eettisyys. Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.	Toiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen Pelit, kilpailut, visailut Erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut Lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt	Digitarinat Tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö Omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin Luokka- ja koululehdet Suulliset esitykset Vertaispalaute Ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen Projektityöt Omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta	Itsearviointi esim. Mitä ja miten opin tällä tunnilla? Osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu Tukiopetus, myös ennakoiva Koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus Tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin	Portfoliot Arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi ☺) Arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi) Oppiainerajat ylittävä arviointi

	L1, L2, L4, L5, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7	L2, L4, L5, L6, L7				
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.	Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin. Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen. Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.	Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin. Luetaan monipuolisesti.	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Teatteri Esitykset Elokuvateatteri, Koulukino (linkki) Kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat Lukukeskus (linkki) Mediakasvatuskeskus Metka (linkit) Yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa	Lukumammat ja -paapat Lukukoirat Diplomit Lukuhaaste vanhemmille Kirjavinkkaus Trailerit Animaatiot Lukupiirit, -hetket ja -kerhot Kirjailijavierailut, myös virtuaaliset Oman kulttuuri-identiteetin pohdinta		
	L2, L3, L4, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7	L1, L2, L4, L6, L7				

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Esimerkkejä oppimisympäristöistä:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa
- virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut
- vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut

S2 Tekstien tulkitseminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein
- sähköinen tiedonhaku
- lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat
- sanomalehdet
- koululinkki

S3 Tekstien tuottaminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- pelit, kilpailut, visailut

- erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset
- virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut
- lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- teatteri
- esitykset
- elokuvateatteri, Koulukino
- kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat
- Lukukeskus
- Mediakasvatuskeskus Metka
- yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa

Esimerkkejä osallistavista työtavoista:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- draama esim. roolileikit
- haastattelu
- tutustumis- ja ryhmäytymisleikit
- lautapelit ja virtuaalipelit
- omien vuorovaikutustaitojen pohdinta

S2 Tekstien tulkitseminen

- toiminnalliset menetelmät
- tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat
- omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta

S3 Tekstien tuottaminen

- digitarinat
- tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö
- omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin
- luokka- ja koululehdet
- suulliset esitykset
- vertaispalaute
- ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen
- projektityöt
- omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- diplomit
- lukuhaaste vanhemmille
- kirjavinkkaus
- trailerit
- animaatiot
- lukupiirit, -hetket ja -kerhot
- kirjailijavierailut, myös virtuaaliset
- oman kulttuuri-identiteetin pohdinta

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa:

- joustavat ryhmittelyt, esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus
- kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa
- toistuvat asiat näkyviin, esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja
- kirjallisuushistoriajana seinälle
- tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä
- vaihtelevat oppimisympäristöt, esim. kirjasto, tietokoneluokka
- oppimateriaalien eriyttäminen, mm. helpotetut kirjat, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot
- vertaisoppiminen
- eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta
- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet
- itsearviointi, esim. "Mitä ja miten opin tällä tunnilla?"
- osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu
- tukiopetus, myös ennakoiva
- koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus
- tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Keskustellaan tekstien sisällöistä.
- Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.

S3 Tekstien tuottaminen

- Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.
- Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.

- Harjoitellaan käyttämään sanaväliä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.
- Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.
- Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Arvioinnin tapoja äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa:

- suullinen
- kirjallinen
- itsearviointi, esim. omien taitojen kuvailu, oman ja/tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki)
- arviointikeskustelu
- sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa, esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
- testit ja kokeet, esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi
- arviointiyhteistyö kodin kanssa, esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen
- prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)

- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen, esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)
- arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)
- oppiainerajat ylittävä arviointi

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu jokapäiväisissä vuorovaikutustilanteissa toimimiseen.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot, oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toiminen eri viestintäympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu kieleen ja käyttää mielikuvitustaan.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot, oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas rohkaistuu kokonaisvaltaiseen itsensä ilmaisuun.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot, oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään

erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu viestijäkuvaansa ja muiden tapoihin viestiä.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä

havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee lukutaitoa sekä pohtii taitojensa edistymistä.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Keskustellaan tekstien sisällöistä.
- Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas laajentaa sanavarastoaan ja tutustuu erilaisiin teksteihin.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Keskustellaan tekstien sisällöistä.
- Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu eri tapoihin hankkia tietoa.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Keskustellaan tekstien sisällöistä.
- Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat

- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Oppilas tutustuu lukutaitonsa tasoiseen kirjallisuuteen ja lainaa kirjastosta itselleen luettavaa.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Keskustellaan tekstien sisällöistä.
- Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi

ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas rohkaistuu kertomaan tarinoita.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.
- Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.
- Harjoitellaan käyttämään sanaväliä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tuottamaan yksinkertaisia tekstejä.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.
- Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.
- Harjoitellaan käyttämään sanaväliä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen

- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas oppii käsin kirjoittamisen taitoja ja näppäintaitoja.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.
- Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja.

- Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.
- Harjoitellaan käyttämään sanaväliä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä

sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tutustuu puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen.

Kirjallisuus

Oppilas innostuu kirjallisuudesta.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu lastenkulttuuriin ja juhlaperinteisiin ja rohkaistuu itse esitysten tekemiseen.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.
- Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.
- Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja

vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tutustuu puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen.

Kirjallisuus

Oppilas innostuu kirjallisuudesta.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu lastenkulttuuriin ja juhlaperinteisiin ja rohkaistuu itse esitysten tekemiseen.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.
- Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.
- Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen

- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tutustuu puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen.

Kirjallisuus

Oppilas innostuu kirjallisuudesta.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu lastenkulttuuriin ja juhlaperinteisiin ja rohkaistuu itse esitysten tekemiseen.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.
- Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.
- Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee arjen vuorovaikutustilanteissa toimimista.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot, oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää kieltään ja rikastaa mielikuvitustaan.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomist

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot, oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee kokonaisvaltaista itsensä ilmaisua.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot, oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko

- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas havainnoi omaa ja muiden viestintätapoja.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot, oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa lukutaitoaan ja luetun ymmärtämistä.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Keskustellaan tekstien sisällöistä.
- Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas pohtii tekstien merkityksiä ja laajentaa sanavarastoaan.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Keskustellaan tekstien sisällöistä.
- Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa etsiä tietoa kirjoista, lehdistä ja muista kirjallisista lähteistä.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Keskustellaan tekstien sisällöistä.
- Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan

tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas rohkaistuu jakamaan lukukokemuksiaan toisille oppilaille ja etsii monimuotoisempia kirjoja ja tekstejä luettavakseen.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- Keskustellaan tekstien sisällöistä.
- Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin

tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee mielipiteen ilmaisua.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.
- Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.
- Harjoitellaan käyttämään sanaväliä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas opettelee tuottamaan tekstejä monimediaisissa ympäristöissä.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.
- Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.
- Harjoitellaan käyttämään sanaväliä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat

- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Oppilas harjoittelee tekstien suunnittelua ja oikeinkirjoituksen perusasioita.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.
- Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.
- Harjoitellaan käyttämään sanaväliä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä

omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas huomaa, että on olemassa eri tapoja käyttää kieltä.

Kirjallisuus

Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavaa kirjallisuutta esim. kirjastosta.

Kulttuuri

Oppilas laajentaa lastenkulttuurin tuntemustaan ja oppii tuntemaan joitakin kansanperinteen muotoja. Oppilas osallistuu kulttuurituotteiden tekemiseen.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.
- Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.
- Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko

- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas huomaa, että on olemassa eri tapoja käyttää kieltä.

Kirjallisuus

Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavaa kirjallisuutta esim. kirjastosta.

Kulttuuri

Oppilas laajentaa lastenkulttuurin tuntemustaan ja oppii tuntemaan joitakin kansanperinteen muotoja. Oppilas osallistuu kulttuurituotteiden tekemiseen.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.
- Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.
- Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen

- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas huomaa, että on olemassa eri tapoja käyttää kieltä.

Kirjallisuus

Oppilas harjoittelee etsimään itseään kiinnostavaa kirjallisuutta esim. kirjastosta.

Kulttuuri

Oppilas laajentaa lastenkulttuurin tuntemustaan ja oppii tuntemaan joitakin kansanperinteen muotoja. Oppilas osallistuu kulttuurituotteiden tekemiseen.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.
- Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen.
- Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.
- Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen.

Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- *oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai*
- *oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot äidinkielessä ja kirjallisuudessa.



Suomen kieli toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä vuosiluokilla 1-9

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

	Vuosiluokkien 1 - 2 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3 - 6 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7 - 9 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja	Arvioinnin keinoja
S1 Vuorovaikutustilanteissa toiminen	- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. L1, L2, L4, L7	- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. - Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja. L1, L2, L4	- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puheesityksen pitämistä ja havainnollistamista. L1, L2, L4, L5	- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen - yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa - virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut - vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut	- lukumammat ja -paapat - lukukoirat - todelliset asioimistilanteet - haastattelu - tutustumis- ja ryhmäytymisleikit - lautapelit ja virtuaalipelit - omien vuorovaikutustaitojen pohdinta - draama esim. roolileikit	- joustavat ryhmittelyt esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus - kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa - **ennakointiin ohjaaminen: opeta oppilaat hyödyntämään aiemmat tietonsa ja kokemuksensa** - toistuvat asiat näkyviin esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle - tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä - **oppiaineen tehtävänantokielen opetteleminen esim. määrittele, pohdi, tulkitse, selitä, luettele, vertaile** - vaihtelevat oppimisympäristöt esim. kirjasto, tietokoneluokka - oppimateriaalien eriyttäminen mm. helpotetut kirjat, **selkokirjat** äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot - vertaisoppiminen - eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta	- suullinen - kirjallinen - itsearviointi esim. omien taitojen kuvailu, oman- ja tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta - vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki) - arviointikeskustelu - sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit - testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja
S2 Tekstien tulkitseminen	- Edistetään lukemaan oppimista (äänne, kirjain, tavu, sana) ja tekstin merkitysten ymmärtämistä. - Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.	- Harjoitellaan sujuvaa lukemista, sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. - Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. - Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin. - Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.	- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.	- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto - lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein - sähköinen tiedonhaku - lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat - sanomalehdet - koululinkki	- toiminnalliset menetelmät - tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat - omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta		

	L1, L2, L4	L1, L2, L4	L1, L2, L4				
S3 Tekstien tuottaminen	- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.	- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.	- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti - Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.	- toimitaan pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen - pelit, kilpailut, visailut - erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset - virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut - lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt	- digitarinat tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö - omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin - luokka- ja koululehdet - suulliset esitykset vertaispalaute ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen projektityöt - omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta	- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja sanakirja mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet - itsearviointi esim. Mitä ja miten opin tällä tunnilla? - osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu - tukiopetus, myös ennakoiva ja maahanmuuttajien tukiopetus - koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus - tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin	luetunymmärtämisen mittaamiseksi - arviointiyhteistyö kodin kanssa esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen - prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit) - portfoliot - arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi ☺) - arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi) - oppiainerajat ylittävä arviointi
	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L3, L4				
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. - Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.	- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. - Opetellaan sanojen taivutusta ja	- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista. - Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä. - Tutustutaan kirjallisuuteen,	- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto - teatteri - esitykset - elokuvateatteri, Koulukino - kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat	- lukumammat ja -paapat - lukukoirat - diplomit - lukuhaaste vanhemmille - kirjavinkkaus - trailerit - animaatiot		

		sanaluokkia.	elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. - Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.	- Lukukeskus - Mediakasvatuskeskus Metka - yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa	- lukupiirit, -hetket ja -kerhot - kirjailijavierailut, myös virtuaaliset - oman kulttuuri ja kieli-identiteetin pohdinta		- Kielitaidon ei aina tarvitse olla arvioinnin kohde.
	L2, L4, L6, L7	L2, L4	L2, L4				
S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.	- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. - Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa, oppimisessa. - Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.	- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. - Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.	- oppiainerajat ylittävä yhteistyö	- elaborointi eli tekstin avaaminen ja rikastaminen - eri lukustrategioiden käyttö		
	L1, L2, L4	L1, L2, L4, L6, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7				

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään

lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Esimerkkejä oppimisympäristöistä:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa
- virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut
- vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut

S2 Tekstien tulkitseminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein
- sähköinen tiedonhaku
- lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat
- sanomalehdet
- koululinkki

S3 Tekstien tuottaminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- pelit, kilpailut, visailut
- erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset
- virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut
- lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- teatteri
- esitykset
- elokuvateatteri, Koulukino
- kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat
- Lukukeskus
- Mediakasvatuskeskus Metka
- yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- oppiainerajat ylittävä yhteistyö

Esimerkkejä osallistavista työtavoista:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- todelliset asioimistilanteet
- haastattelu
- tutustumis- ja ryhmäytymisleikit
- lautapelit ja virtuaalipelit
- omien vuorovaikutustaitojen pohdinta
- draama esim. roolileikit

S2 Tekstien tulkitseminen

- toiminnalliset menetelmät
- tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat
- omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta

S3 Tekstien tuottaminen

- digitarinat
- tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö
- omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin
- luokka- ja koululehdet
- suulliset esitykset
- vertaispalaute
- ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen
- projektityöt
- omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- diplomit
- lukuhaaste vanhemmille
- kirjavinkkaus
- trailerit
- animaatiot
- lukupiirit, -hetket ja -kerhot
- kirjailijavierailut, myös virtuaaliset
- oman kulttuuri-identiteetin pohdinta

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- elaborointi eli tekstin avaaminen
- eri lukustrategioiden käyttö

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjauksen ja eriyttämisen tuen keinoja

- joustavat ryhmittelyt, esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus
- kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa
- **ennakointiin ohjaaminen: opeta oppilaat hyödyntämään aiemmat tietojaan ja kokemuksiaan**
- toistuvat asiat näkyviin, esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja
- kirjallisuushistoriajana seinälle
- tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä
- **oppiaineen tehtävänantokielen opetteleminen, esim. määrittele, pohdi, tulkitse, selitä, luettele, vertaile**
- vaihtelevat oppimisympäristöt, esim. kirjasto, tietokoneluokka

- oppimateriaalien eriyttäminen, mm. helpotetut kirjat, **selkokirjat,** äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot
- vertaisoppiminen
- eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta
- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja **sanakirja** mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet
- itsearviointi, esim. "Mitä ja miten opin tällä tunnilla?"
- osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu
- tukiopetus, myös ennakoiva ja **maahanmuuttajien tukiopetus**
- koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus
- tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa

S2 Tekstien tulkitseminen

- Edistetään lukemaan oppimista (äänne, kirjain, tavu, sana) ja tekstin merkitysten ymmärtämistä.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.

S3 Tekstien tuottaminen

- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös

opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Arvioinnin keinoja

- suullinen
- kirjallinen
- itsearviointi, esim. omien taitojen kuvailu, oman ja/tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki)
- arviointikeskustelu
- sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa, esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
- testit ja kokeet, esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi
- arviointiyhteistyö kodin kanssa, esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen
- prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen, esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)
- arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)
- oppiainerajat ylittävä arviointi
- **Kielitaidon ei aina tarvitse olla arvioinnin kohde.** Miten oppilas voi osoittaa osaamistaan kielitaidon puutteista huolimatta?

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli-

ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee jokapäiväisissä vuorovaikutustilanteissa toimimista.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli-

ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas rohkaistuu kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli-

ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita,

laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee lukemista

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Edistetään lukemaan oppimista (äänne, kirjain, tavu, sana) ja tekstin merkitysten ymmärtämistä.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita,

laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu ikätasolleen sopiviin teksteihin ja kirjallisuuteen.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Edistetään lukemaan oppimista (äänne, kirjain, tavu, sana) ja tekstin merkitysten ymmärtämistä.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu ohjatusti eri tekstilajeihin ja niiden sanastoon.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas oppii käsin kirjoittamisen taitoja ja näppäintaitoja. Oppilas harjoittelee tuottamaan yksinkertaisia tekstejä.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu oikeinkirjoituksen perusasioihin.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tutustuu puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen.

Kirjallisuus

Oppilas innostuu kirjallisuudesta.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu lastenkulttuuriin.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tutustuu puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen.

Kirjallisuus

Oppilas innostuu kirjallisuudesta.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu lastenkulttuuriin.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tutustuu puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen.

Kirjallisuus

Oppilas innostuu kirjallisuudesta.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu lastenkulttuuriin.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaalle tarjotaan malleja erilaisista kielenkäyttötilanteista.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita

- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu erilaisiin teksteihin.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee arvioimaan omaa kielenoppimistaan

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee arjen vuorovaikutustilanteissa toimimista ja vahvistaa kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitoja.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää keskustelussa tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko

- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee kokonaisvaltaista itsensä ilmaisua myös draaman keinoin.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kartuttaa sana- ja käsitevarastoaan.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Edistetään lukemaan oppimista (äänne, kirjain, tavu, sana) ja tekstin merkitysten ymmärtämistä.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Paikallinen tarkennus:

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee lukemastaan tekstistä keskustelemista.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Edistetään lukemaan oppimista (äänne, kirjain, tavu, sana) ja tekstin merkitysten ymmärtämistä.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee eri tekstilajien sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tekstien suunnittelua ja tuottamista.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee oikeinkirjoituksen perusasioita.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas huomaa, että on olemassa eri tapoja käyttää kieltä. Oppilas tutustuu tarvittaviin kielitiedon käsitteisiin.

Kirjallisuus

Oppilas harjoittelee itseään kiinnostavaa kirjallisuuden etsimistä esimerkiksi kirjastosta.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. Oppilas tunnistaa ja arvostaa eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas huomaa, että on olemassa eri tapoja käyttää kieltä. Oppilas tutustuu tarvittaviin kielitiedon käsitteisiin.

Kirjallisuus

Oppilas harjoittelee itseään kiinnostavaa kirjallisuuden etsimistä esim. kirjastosta.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. Oppilas tunnistaa ja arvostaa eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Paikallinen tarkennus:

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas huomaa, että on olemassa eri tapoja käyttää kieltä. Oppilas tutustuu tarvittaviin kielitiedon käsitteisiin.

Kirjallisuus

Oppilas harjoittelee itseään kiinnostavaa kirjallisuuden etsimistä esim. kirjastosta.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. Oppilas tunnistaa ja arvostaa eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään.

Vuosiluokkien 1 ja 2 ydinsisällöt

- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.
- Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee erilaisia kielenkäyttötilanteita.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu eri oppiaineiden teksteihin.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hyödyntää omaa äidinkieltään oppimisen tukena.

Vuosiluokkien 1-2 ydinsisällöt

- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat

- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada*

ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoittelemiseen ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

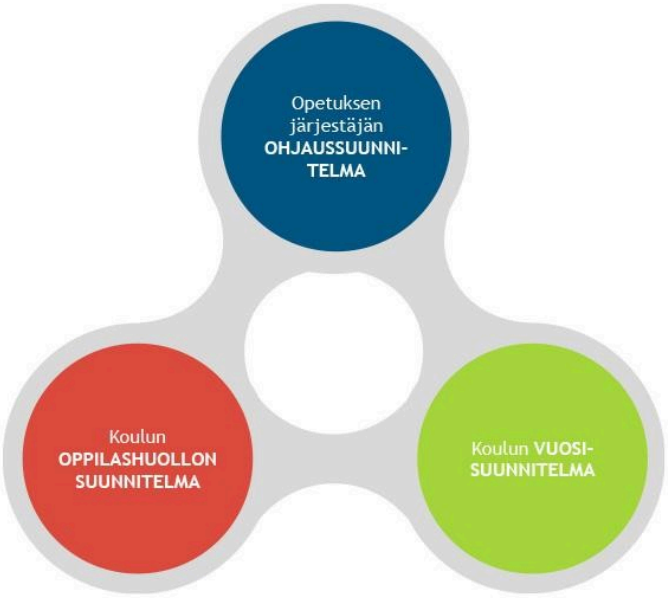
Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



Eteläpohjalaiset arvot oppilaanohjauksessa

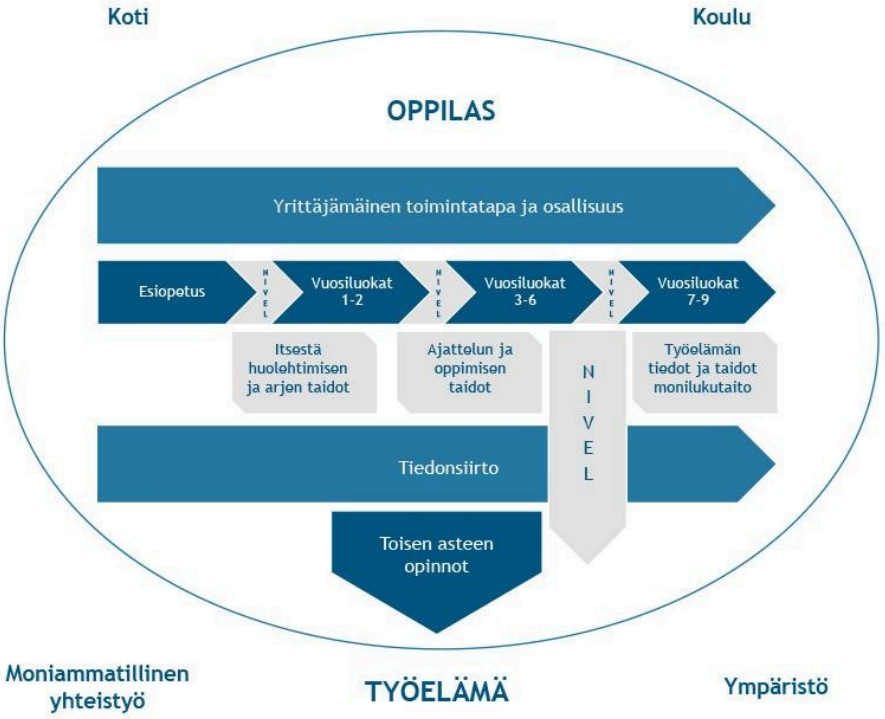
VUOSIKELLO



Koulussa laadittavien suunnitelmien suhde

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa paikallisessa opetussuunnitelmassa, miten oppilaanohjaus järjestetään. Opetuksen järjestäjä laatii koko perusopetusta koskevan ohjaussuunnitelman, jota tarkennetaan tarvittaessa koulukohtaisesti. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

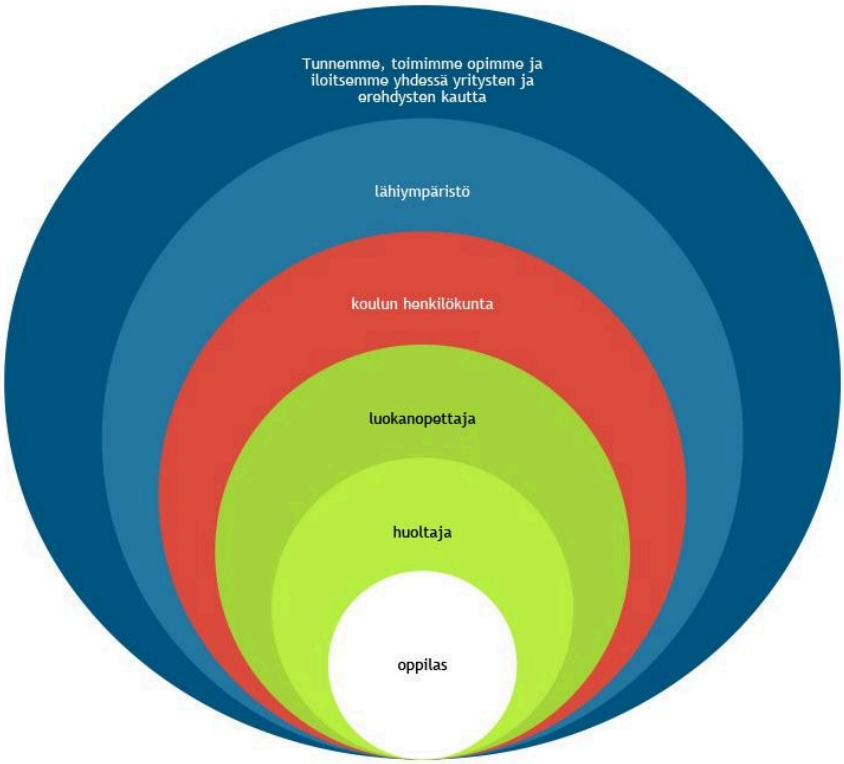
Ohjaussuunnitelma oppilaan koulupolulla



VUOSILUOKAT 0–2

Vuosiluokilla 0–2 oppilaanohjauksessa painotetaan itsestä huolehtimisen ja arjen taitoja yrittäjämäisen toimintatavan hengessä. Oppilaanohjauksen koordinointi kuuluu luokanopettajan tehtäviin. Ohjaus on osa arjen toimintakulttuuria ja kuuluu jokaisen koulussa toimivan aikuisen tehtäviin. Ohjaus on monimuotoista ja siihen osallistuu myös muu oppilaan lähiympäristö.

Oppilaanohjauksen monimuotoisuus vuosiluokilla 0-2



Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 0–2

Nivelvaihe siirryttäessä ensimmäiselle vuosiluokalle

- Esikoulun opettajan, huoltajien ja luokanopettajan välinen yhteistyö ja tiedonsiirto
- Tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö
- Ohjaus kouluvalmiuksien kartoitukseen ja tarvittaessa tukipalveluihin

Alkuopetuksessa: **Koululaiseksi kasvaminen**

- Luokanopettajan, huoltajien ja aamu- ja iltapäiväohjaajien välinen tiedonsiirto
- Tutustutaan koulun toimintatapoihin ja sääntöihin.
- Opetellaan toimimaan sekä yksilönä että osana ryhmää.
- Harjoitellaan arkielämän taitoja.
- Harjoitetaan ja ylläpidetään oppimisen iloa ja yritteliäisyyttä.
- Harjoitetaan ja kannustetaan oppilasta omien kykyjen löytämiseen.
- Opetellaan itsearvioinnin taitoja.
- Harjoitetaan oppimaan oppimisen perustaitoja ja -valmiuksia sekä työskentelytaitoja
- Tuetaan erilaisia oppijoita käyttämällä monipuolisia opetusmenetelmiä.
- Tuetaan yksilöllisyyttä ja pyritään tarjoamaan oppilaalle mahdollisuus edetä joustavasti omien taitojensa ja kykyjensä mukaan.
- Luodaan pohja huoltajien kanssa tehtävälle yhteistyölle.
- Tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa tutustuen arki- ja lähiympäristöön.
- Huomioidaan ohjauksessa ja toiminnassa kestävä kehitys.
- Ennaltaehkäistään ongelmia varhaisella puuttumisella.
- Tunnistetaan oppimisvaikeuksia yhdessä erityisopetuksen kanssa, etsitään sopivia oppimisen tukimuotoja ja tehdään tarvittavat pedagogiset asiakirjat (oppimisen ja koulunkäynnin tuki).
- Ohjataan tarvittaessa oppimisvalmiuksien kartoitukseen ja tukipalveluiden piiriin.
- Tarkistetaan vuosittain pedagogiset asiakirjat.

Nivelvaihe siirryttäessä kolmannelle vuosiluokalle

- Tiedonsiirto luokanopettajien ja huoltajan välillä siirryttäessä kolmannelle luokalle
- Oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys siirryttäessä kolmannelle vuosiluokalle
- Yhteistyö erityisopettajan kanssa ja tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaalla käsityön painotusalue perusopetuksessa **on oppiainerajat ylittävää tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa.**

Opetus on kaikille yhteistä, monimateriaalista käsityötä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tekstiilityö ja tekninen työ ovat käsityö-oppiaineen oppisisältöjä.

--> Käsityö-oppiaineen yhteiset tavoitteet ja sisällöt

--> Käsityöhön ei sisälly eri oppimääriä, eivätkä oppilaat tee valintaa käsityön eri osa-alueiden kesken (jakoa teknisen/tekstiilityön ryhmiin ei ole, vain yhteinen käsityö).

--> Opetuksessa käytetään sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja, oppimisympäristöjä ja materiaaleja.

Kokonainen käsityöprosessi perusopetuksessa tarkoittaa sitä, että **oppilas suorittaa itse tai ryhmän aktiivisena jäsenenä prosessin kaikki eri vaiheet**, joita ovat **ideointi, suunnittelu, valmistus ja arviointi.** Kokonaiseen käsityöhön kuuluvat kaikki vaiheet siten, että jos jokin vaihe jää toteutumatta, on prosessi ositettua käsityötä. Arviointi koskee tuotosta, prosessia ja/tai

ennakkoon annettua arvioinnin tai dokumentoinnin kohdetta (ks. eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma luku 6).

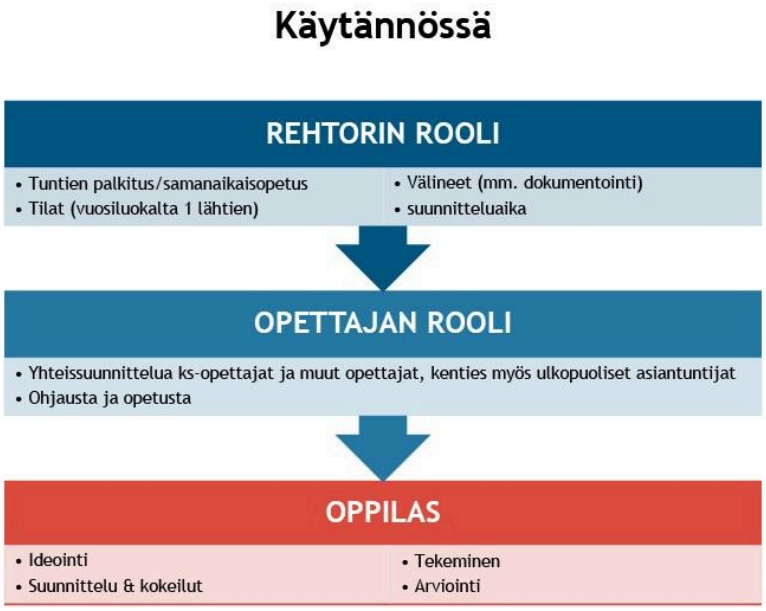
Käsityökulttuuri:

- Oman maakunnan käsityöhistoria
- Maakuntamuseot
- Kotiseutumuseo
- Käsityöyrittäjyys
- Osallisuus ja yhdessä tekeminen

Yrittäjämäinen toimintatapa:

- Oman maakunnan yritteliäisyyden ja pienyrittäjien paikallisen merkityksen tunnistaminen.
- Oman yrittäjämäisen toimintatavan merkitys kaikessa tekemisessä

Opetusjärjestelyt käytännössä



Käsityön tehtävä vuosiluokilla 1 ja 2 Etelä-Pohjanmaalla

Oppilasta rohkaistaan ja ohjataan käsityön suunnitteluun ja valmistamiseen. Oppilasta innostetaan käyttämään erilaisia materiaaleja sekä arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä.

Käsityön vuosiluokkaistus vuosiluokilla 1-2

Tavoitteet vuosiluokilla 1-2	1. lk	2. lk	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 Rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön	X	X	S1-S4	L1, L2
T2 Ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta	X	X	S1, S2, S3	L1, L4, L5
T3 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin		X	S1-S5	L1, L7
T4 Opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti	X	X	S2-S4	L4, L6
T5 Tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta	X	X	S1-S6	L1, L3

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon- ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsityön opetuksessa tulee varmistaa asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit jo alkuopetuksesta lähtien.

Kokonainen käsityöprosessi vuosiluokilla 1-2

- Ohjattu suunnittelu
- Materiaaleihin tutustuminen
- Materiaalin taloudellinen käyttö
- Yritteliäs toiminta
- Työturvallisuus
- Dokumentointi
- Arviointi
- Töiden esillelaitto

Käsityö voi sisältää vuosiluokilla 1-2 seuraavia asioita:

- saksilla leikkaamista viivaa pitkin
- yksinkertaisen kaavan käyttöä
- nuppineulojen käyttöä
- langan pujottamista neulan silmään
- solmun tekemistä langan päähän
- kirjontapistoja
- päättelemistä
- koukulla virkkaamista (vähintään ketjusilmukka)

- valinnan mukaan kudontaa/punontaa/huovutusta/painantaa/värjäystä
- sahaamista
- naulaamista
- hiontaa
- pintakäsittelyä
- liimaamista
- mittaamista ja merkitsemistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsityössä opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoittelemiseen. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista.

Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa

- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa

- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa

- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsityö arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Maakuntamme vahvuutena on käsityötaito. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua.
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää suunnittelussa ja ideoinnissa apuna.
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyy oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia
- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyy oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).

- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

S6 Arviointi

Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Maakuntamme vahvuutena on käsityötaito. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua.
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää suunnittelussa ja ideoinnissa apuna.
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyy oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy, millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia
- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva oma- ja vertaisarviointi ja pohdinta kehittävät kykyä löytää uusia teknisiä ratkaisuja ja lisäävät omia vaikuttamismahdollisuuksia koskevaa ymmärrystä osallistumisen kautta.
- Suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin liittyvien ratkaisujen etsiminen yhdessä opettaa toimimaan osana ryhmää.

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyy oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne ja ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).

- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

S6 Arviointi

Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden

ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokkien 1–2 *matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



Yrittäjämäinen toimintatapa näkyy matematiikassa muun muassa:

- sitkeytenä tehtävien loppuun saattamisessa
- työn tekemisessä
- ongelmien ratkaisemisessa yhteistyönä
- erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen etsimisessä ja johtopäätösten tekemisessä
- saatujen ratkaisujen esittelemisessä ja arvioinnissa

- taloustaitojen oppimisessa
- toisten ajatuksien ja ideoiden kunnioittamisen oppimisessa
- epäonnistumisista oppimisessa ja niiden kääntämisessä voimavaraksi.

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 1 (3 vuosiviikkotuntia)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen	Keskeiset sisällöt
T1-12	S1-S4 L1-L6	***S1 Ajattelun taidot:*** **Kehitetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla.** Matemaattinen ajattelu kehittyy toiminnan kautta. Oppilas tutustuu ohjelmointiin. ***S 2 Luvut ja laskutoimitukset:*** **Oppilas hahmottaa lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20.** Hän käyttää laskiessaan mielekkäitä laskustrategioita ja pystyy hyödyntämään niitä myös päässälaskuissa. Oppilas opettelee hajotelmia lukualueella 1-10 sekä hallitsee kymppiparit ja kymmenylityksen. Kymmenjärjestelmän periaatteisiin perehdytään konkreettisten materiaalien avulla. **S 3 Geometria ja mittaaminen:** Oppilas hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä sekä erottaa kolmiulotteisen kappaleen ja tasokuvion toisistaan. **Oppilas harjoittelee suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä sekä mittaamista ja perusmittayksiköitä.** Oppilas harjoittelee kellonaikoja ja muita ajanyksiköitä. ***S 4 Tietojen käsittely ja tilastot:*** Oppilas oppii laatimaan ja tulkitsemaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja. Esim. tukkimiehen kirjanpito.

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 2 (3 vuosiviikkotuntia)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen	Keskeiset sisällöt
T1-T12	S1-S4, L1-L6	***S1 Ajattelun taidot:*** Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita. Syvennetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy eri tilanteita tarkastelemalla ja toiminnan kautta. Oppilas löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia sekä syy- ja seuraussuhteita. Ohjelmoinnin taitoja syvennetään. ***S 2 Luvut ja laskutoimitukset:*** Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita. **Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.** Lukujen ymmärrystä laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. **Oppilas vahvistaa lukujen 1-10 hajotelmien hallintaa, kymmenylityksen taitoja ja perehtyy lisää kymmenjärjestelmään.** Oppilas harjoittelee päässälaskustrategioita. **Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja opettelee 1-5 ja 10 kertotaulut.** Oppilas tutustuu jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tutustuu murtoluvun käsitteeseen. ***S 3 Geometria ja mittaaminen:*** Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita. Oppilas löytää ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita luokitellaan ja nimetään. Oppilas harjoittelee kappaleiden piirtämistä ja rakentamista. **Oppilas syventää suunta- ja sijaintikäsitteitä sekä ajanyksiköitä. Oppilas harjoittelee mittaamista ja mittayksiköitä.** ***S 4 Tietojen käsittely ja tilastot:*** Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita. Oppilas osaa kerätä ja tallentaa tietoja sekä laatia ja tulkita yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapa. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiselle ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1-2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokka 1

- Kehitetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla.
- Oppilas hahmottaa lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20 ja opettelee hyödyntämään laskiessaan lukujen 1-10 hajotelmia.
- Oppilas harjoittelee suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä sekä mittaamista ja perusmittayksiköitä.
- Oppilas tunnistaa kappaleita ja tasokuvioita.

Vuosiluokka 2

- Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.
- Oppilas vahvistaa lukujen 1-10 hajotelmien hallintaa, kymmenylityksen taitoja ja perehtyy lisää kymmenjärjestelmään.
- Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja opettelee 1-5 ja 10 kertotaulut.
- Oppilas syventää suunta- ja sijaintikäsitteitä sekä ajanyksiköitä.
- Oppilas harjoittelee mittaamista ja mittayksiköitä.
- Oppilas osaa löytää ja nimetä ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoittelemiseen. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- *edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa*
- *edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä*
- *edistyminen laskutaidon sujuvuudessa*
- *edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa*
- *edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Matematiikka arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kehitetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy toiminnan kautta. Oppilas tutustuu ohjelmointiin.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20 ja opettelee hyödyntämään laskiessaan lukujen 1-10 hajotelmia. Hän käyttää laskiessaan mielekkäitä laskustrategioita ja pystyy hyödyntämään niitä myös päässälaskuissa. Oppilas opettelee hajotelmia lukualueella 1-10 sekä hallitsee kymppiparit ja kymmenylityksen. Kymmenjärjestelmän periaatteisiin perehdytään konkreettisten materiaalien avulla.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä sekä erottaa kolmiulotteisen kappaleen ja tasokuvion toisistaan. Oppilas harjoittelee suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä sekä mittaamista ja perusmittayksiköitä. Oppilas harjoittelee kellonaikoja ja muita ajanyksiköitä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas oppii laatimaan ja tulkitsemaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja: esim. tukkimiehen kirjanpito.

T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kehitetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy toiminnan kautta. Oppilas tutustuu ohjelmointiin.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20 ja opettelee hyödyntämään laskiessaan lukujen 1-10 hajotelmia. Hän käyttää laskiessaan mielekkäitä laskustrategioita ja pystyy hyödyntämään niitä myös päässälaskuissa. Oppilas opettelee hajotelmia lukualueella 1-10 sekä hallitsee kymppiparit ja kymmenylityksen. Kymmenjärjestelmän periaatteisiin perehdytään konkreettisten materiaalien avulla.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä sekä erottaa kolmiulotteisen kappaleen ja tasokuvion toisistaan. Oppilas harjoittelee suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä sekä mittaamista ja perusmittayksiköitä. Oppilas harjoittelee kellonaikoja ja muita ajanyksiköitä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas oppii laatimaan ja tulkitsemaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja: esim. tukkimiehen kirjanpito.

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kehitetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy toiminnan kautta. Oppilas tutustuu ohjelmointiin.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20 ja opettelee hyödyntämään laskiessaan lukujen 1-10 hajotelmia. Hän käyttää laskiessaan mielekkäitä laskustrategioita ja pystyy hyödyntämään niitä myös päässälaskuissa. Oppilas opettelee hajotelmia lukualueella 1-10 sekä hallitsee kymppiparit ja kymmenylityksen. Kymmenjärjestelmän periaatteisiin perehdytään konkreettisten materiaalien avulla.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä sekä erottaa kolmiulotteisen kappaleen ja tasokuvion toisistaan. Oppilas harjoittelee suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä sekä mittaamista ja perusmittayksiköitä. Oppilas harjoittelee kellonaikoja ja muita ajanyksiköitä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas oppii laatimaan ja tulkitsemaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja: esim. tukkimiehen kirjanpito.

T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kehitetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy toiminnan kautta. Oppilas tutustuu ohjelmointiin.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20 ja opettelee hyödyntämään laskiessaan lukujen 1-10 hajotelmia. Hän käyttää laskiessaan mielekkäitä laskustrategioita ja pystyy hyödyntämään niitä myös päässälaskuissa. Oppilas opettelee hajotelmia lukualueella 1-10 sekä hallitsee kymppiparit ja kymmenylityksen. Kymmenjärjestelmän periaatteisiin perehdytään konkreettisten materiaalien avulla.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä sekä erottaa kolmiulotteisen kappaleen ja tasokuvion toisistaan. Oppilas harjoittelee suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä sekä mittaamista ja perusmittayksiköitä. Oppilas harjoittelee kellonaikoja ja muita ajanyksiköitä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas oppii laatimaan ja tulkitsemaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja: esim. tukkimiehen kirjanpito.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kehitetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy toiminnan kautta. Oppilas tutustuu ohjelmointiin.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20 ja opettelee hyödyntämään laskiessaan lukujen 1-10 hajotelmia. Hän käyttää laskiessaan mielekkäitä laskustrategioita ja pystyy hyödyntämään niitä myös päässälaskuissa. Oppilas opettelee hajotelmia lukualueella 1-10 sekä hallitsee kymppiparit ja kymmenylityksen. Kymmenjärjestelmän periaatteisiin perehdytään konkreettisten materiaalien avulla.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä sekä erottaa kolmiulotteisen kappaleen ja tasokuvion toisistaan. Oppilas harjoittelee suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä sekä mittaamista ja perusmittayksiköitä. Oppilas harjoittelee kellonaikoja ja muita ajanyksiköitä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas oppii laatimaan ja tulkitsemaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja: esim. tukkimiehen kirjanpito.

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20 ja opettelee hyödyntämään laskiessaan lukujen 1-10 hajotelmia. Hän käyttää laskiessaan mielekkäitä laskustrategioita ja pystyy hyödyntämään niitä myös päässälaskuissa. Oppilas opettelee hajotelmia lukualueella 1-10 sekä hallitsee kymppiparit ja kymmenylityksen. Kymmenjärjestelmän periaatteisiin perehdytään konkreettisten materiaalien avulla.

T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20 ja opettelee hyödyntämään laskiessaan lukujen 1-10 hajotelmia. Hän käyttää laskiessaan mielekkäitä laskustrategioita ja pystyy hyödyntämään niitä myös päässälaskuissa. Oppilas opettelee hajotelmia lukualueella 1-10

sekä hallitsee kymppiparit ja kymmenylityksen. Kymmenjärjestelmän periaatteisiin perehdytään konkreettisten materiaalien avulla.

T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20 ja opettelee hyödyntämään laskiessaan lukujen 1-10 hajotelmia. Hän käyttää laskiessaan mielekkäitä laskustrategioita ja pystyy hyödyntämään niitä myös päässälaskuissa. Oppilas opettelee hajotelmia lukualueella 1-10 sekä hallitsee kymppiparit ja kymmenylityksen. Kymmenjärjestelmän periaatteisiin perehdytään konkreettisten materiaalien avulla.

T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä sekä erottaa kolmiulotteisen kappaleen ja tasokuvion toisistaan. Oppilas harjoittelee suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä sekä mittaamista ja perusmittayksiköitä. Oppilas harjoittelee kellonaikoja ja muita ajanyksiköitä.

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä sekä erottaa kolmiulotteisen kappaleen ja tasokuvion toisistaan. Oppilas harjoittelee suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä sekä mittaamista ja perusmittayksiköitä. Oppilas harjoittelee kellonaikoja ja muita ajanyksiköitä.

T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas oppii laatimaan ja tulkitsemaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja: esim. tukkimiehen kirjanpito.

T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kehitetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy toiminnan kautta. Oppilas tutustuu ohjelmointiin.

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Syvennetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy eri tilanteita tarkastelemalla ja toiminnan kautta.

Oppilas löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia sekä syy- ja seuraussuhteita. Ohjelmoinnin taitoja syvennetään.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100. Lukujen ymmärrystä laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. **Oppilas vahvistaa lukujen 1-10 hajotelmien hallintaa, kymmenylityksen taitoja ja perehtyy lisää kymmenjärjestelmään.** Oppilas harjoittelee päässälaskustrategioita. **Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja opettelee kertotaulut 1-5 ja 10.** Oppilas tutustuu jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tutustuu murtoluvun käsitteeseen.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas löytää ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita luokitellaan ja nimetään. Oppilas harjoittelee kappaleiden piirtämistä ja rakentamista. **Oppilas syventää suunta- ja sijaintikäsitteitä sekä ajanyksiköitä. Oppilas harjoittelee mittaamista ja mittayksiköitä.**

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa kerätä ja tallentaa tietoja sekä laatia ja tulkita yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Syvennetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy eri tilanteita tarkastelemalla ja toiminnan kautta.

Oppilas löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia sekä syy- ja seuraussuhteita. Ohjelmoinnin taitoja syvennetään.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100. Lukujen ymmärrystä laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. **Oppilas vahvistaa lukujen 1-10 hajotelmien hallintaa, kymmenylityksen taitoja ja perehtyy lisää kymmenjärjestelmään.** Oppilas harjoittelee päässälaskustrategioita. **Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja opettelee kertotaulut 1-5 ja 10.** Oppilas tutustuu jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tutustuu murtoluvun käsitteeseen.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas löytää ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita luokitellaan ja nimetään. Oppilas harjoittelee kappaleiden piirtämistä ja rakentamista. **Oppilas syventää suunta- ja sijaintikäsitteitä sekä ajanyksiköitä. Oppilas harjoittelee mittaamista ja mittayksiköitä.**

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa kerätä ja tallentaa tietoja sekä laatia ja tulkita yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Syvennetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy eri tilanteita tarkastelemalla ja toiminnan kautta.

Oppilas löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia sekä syy- ja seuraussuhteita. Ohjelmoinnin taitoja syvennetään.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100. Lukujen ymmärrystä laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. **Oppilas vahvistaa lukujen 1-10 hajotelmien hallintaa, kymmenylityksen taitoja ja perehtyy lisää kymmenjärjestelmään.** Oppilas harjoittelee päässälaskustrategioita. **Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja opettelee kertotaulut 1-5 ja 10.** Oppilas tutustuu jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tutustuu murtoluvun käsitteeseen.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas löytää ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita luokitellaan ja nimetään. Oppilas harjoittelee kappaleiden piirtämistä ja rakentamista. **Oppilas syventää suunta- ja sijaintikäsitteitä sekä ajanyksiköitä. Oppilas harjoittelee mittaamista ja mittayksiköitä.**

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa kerätä ja tallentaa tietoja sekä laatia ja tulkita yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Syvennetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy eri tilanteita tarkastelemalla ja toiminnan kautta.

Oppilas löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia sekä syy- ja seuraussuhteita. Ohjelmoinnin taitoja syvennetään.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100. Lukujen ymmärrystä laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. **Oppilas vahvistaa lukujen 1-10 hajotelmien hallintaa, kymmenylityksen taitoja ja perehtyy lisää kymmenjärjestelmään.** Oppilas harjoittelee päässälaskustrategioita. **Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja opettelee kertotaulut 1-5 ja 10.** Oppilas tutustuu jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tutustuu murtoluvun käsitteeseen.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas löytää ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita luokitellaan ja nimetään. Oppilas harjoittelee kappaleiden piirtämistä ja rakentamista. **Oppilas syventää suunta- ja sijaintikäsitteitä sekä ajanyksiköitä. Oppilas harjoittelee mittaamista ja mittayksiköitä.**

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa kerätä ja tallentaa tietoja sekä laatia ja tulkita yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Syvennetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy eri tilanteita tarkastelemalla ja toiminnan kautta.

Oppilas löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia sekä syy- ja seuraussuhteita. Ohjelmoinnin taitoja syvennetään.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100. Lukujen ymmärrystä laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. **Oppilas vahvistaa lukujen 1-10 hajotelmien hallintaa, kymmenylityksen taitoja ja perehtyy lisää kymmenjärjestelmään.** Oppilas harjoittelee päässälaskustrategioita. **Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja opettelee kertotaulut 1-5 ja 10.** Oppilas tutustuu jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tutustuu murtoluvun käsitteeseen.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas löytää ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita luokitellaan ja nimetään. Oppilas harjoittelee kappaleiden piirtämistä ja rakentamista. **Oppilas syventää suunta- ja sijaintikäsitteitä sekä ajanyksiköitä. Oppilas harjoittelee mittaamista ja mittayksiköitä.**

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa kerätä ja tallentaa tietoja sekä laatia ja tulkita yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100. Lukujen ymmärrystä laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. **Oppilas vahvistaa lukujen 1-10 hajotelmien hallintaa, kymmenylityksen taitoja ja perehtyy lisää kymmenjärjestelmään.** Oppilas harjoittelee päässälaskustrategioita. **Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja opettelee kertotaulut 1-5 ja 10.** Oppilas tutustuu jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tutustuu murtoluvun käsitteeseen.

T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100. Lukujen ymmärrystä laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. **Oppilas vahvistaa lukujen 1-10 hajotelmien hallintaa, kymmenylityksen taitoja ja perehtyy lisää kymmenjärjestelmään.** Oppilas harjoittelee päässälaskustrategioita. **Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja opettelee kertotaulut 1-5 ja 10.** Oppilas tutustuu jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tutustuu murtoluvun käsitteeseen.

T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100. Lukujen ymmärrystä laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. **Oppilas vahvistaa lukujen 1-10 hajotelmien hallintaa, kymmenylityksen taitoja ja perehtyy lisää kymmenjärjestelmään.** Oppilas harjoittelee päässälaskustrategioita. **Oppilas ymmärtää kertolaskun käsitteen ja opettelee kertotaulut 1-5 ja 10.** Oppilas tutustuu jakolaskuun sekä kerto- ja jakolaskun yhteyteen. Oppilas tutustuu murtoluvun käsitteeseen.

T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas löytää ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita luokitellaan ja nimetään. Oppilas harjoittelee kappaleiden piirtämistä ja rakentamista. **Oppilas syventää suunta- ja sijaintikäsitteitä sekä ajanyksiköitä. Oppilas harjoittelee mittaamista ja mittayksiköitä.**

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas löytää ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita luokitellaan ja nimetään. Oppilas harjoittelee kappaleiden piirtämistä ja rakentamista. **Oppilas syventää suunta- ja sijaintikäsitteitä sekä ajanyksiköitä. Oppilas harjoittelee mittaamista ja mittayksiköitä.**

T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Oppilas osaa kerätä ja tallentaa tietoja sekä laatia ja tulkita yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita.

Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Syvennetään 1. luokalla opittuja asioita.

Syvennetään oppilaan matemaattista ajattelua vertailemalla, luokittelemalla ja järjestykseen asettamalla sekä syy- ja seuraussuhteita havainnoimalla. Matemaattinen ajattelu kehittyy eri tilanteita tarkastelemalla ja toiminnan kautta.

Oppilas löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia sekä syy- ja seuraussuhteita. Ohjelmoinnin taitoja syvennetään.

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MAAKUNNALLISET ARVOTEEMAT KUVATAITEESSA

Opimme itsestämme, toisistamme, ympäristöstämme ja maailmastamme kuvataiteen työtapoja, välineitä ja käsitteitä kriittisesti hyödyntäen yksin ja yhdessä.

Tunnemme itsemme ja huomioimme toiset visuaalisessa kulttuurissa toimiessamme sekä harjoittelemme samalla elämänhallintataitoja.

Toimimme vuorovaikutuksessa muiden kanssa tasa-arvoisesti rakentaen yhdessä kestävää tulevaisuutta.

Iloitsemme osallisuudesta ja visuaalisen kulttuurin taitojen karttumisesta sekä yhdessä tekemisestä **yrittäjämäistä toimintatapaa** vaalien.

Kaikissa kuvataiteen tavoitteissa (T) toteutuvat kaikki sisältöalueet (S1, S2 ja S3) valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti. Laaja-alaiset osaamisen alueet (L) on sidottu valtakunnallisesti ePerusteissa kuvattuihin tavoitteisiin (T). Kaikilla luokka-asteilla on yhtenevät tavoitteet. Vuosiluokkien 1 ja 2 sisällöt ovat yhtenevät, kuten myös luokilla 3–6. Vuosiluokalla 7 on omat päättöarviointiin tähtäävät sisältönsä.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1-2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet luokka-asteittain

Erityisiä painoalueita hyödynnetään luokka-astekohtaisesti. Toisaalta eri luokka-asteiden erityisistä painoalueista voi muodostaa kokonaisuuden, josta näkee koko perusopetuksen kuvataiteen minimitavoitteet. Opiskelun erityiset painoalueet on myös tummennettu vuosiluokittain tavoitekuvauksiin.

Vuosiluokat 1 ja 2

- Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta
- Havainnoidaan tilaa - kokemuksien saaminen erilaisista tiloista
- Värien sekoittelu

- Kuvakerronta

Vuosiluokat 3-6

- Päävärit ja välivärit
- Lämpimät värit ja kylmät värit
- Rakentelua eri materiaaleista
- Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa
- Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä
- Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu

Vuosiluokka 7

- Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti
- Oman ilmaisun kehittäminen, haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- *edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle*
- *edistyminen materiaalien kokeilemisessa ja tekniikoiden harjoittelussa*
- *edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessa*
- *edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessa.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataide arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 1:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- **Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista**
- Minä – suhde ympäristöön
- *Majat*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- Kierrätysmateriaali

Valokuva - liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,

aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 2:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- **Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta**
- *Oppilaan kehon piirtäminen voimapaperille,lumienkelit, lumiukko, croques*

Tilan kuvaaminen

- **Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista**
- Minä – suhde ympäristöön
- *Majat*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- Kierrätysmateriaali

Valokuva - liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tietoisuus ketä saa kuvata ja miten kuvaa saa käyttää

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 3:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- **Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta**
- *Oppilaan kehon piirtäminen voimapaperille,lumienkelit, lumiukko, croques*

Tilan kuvaaminen

- **Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista**
- Minä – suhde ympäristöön
- *Majat*

Värioppi

- Päävärit ja välivärit
- **Värien sekoittelu**
- *Vesivärit (eli akvarellivärit) ja peitevärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- Kierrätysmateriaali

Valokuva – liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 4:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- **Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta**
- *Oppilaan kehon piirtäminen voimapaperille,lumienkelit, lumiukko, croques*

Tilan kuvaaminen

- **Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista**
- Minä -suhde ympäristöön
- *Majat*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- Kierrätysmateriaali

Grafiikkaan tutustuminen

- **Leimasinpainanta**

Valokuva - liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 5:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

5. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

6. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- **Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta**
- *Oppilaan kehon piirtäminen voimapaperille,lumienkelit, lumiukko, croques*

Tilan kuvaaminen

- **Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista**
- Minä – suhde ympäristöön
- *Majat*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- Kierrätysmateriaali

Grafiikkaan tutustuminen

- **Leimasinpainanta**

Valokuva – liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 6:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Valokuva – liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen

- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 7:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Värioppi

- Päävärit ja välivärit
- **Värien sekoittelu**
- *Vesivärit (eli akvarellivärit) ja peitevärit*

Valokuva – liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tietoisuus siitä, ketä saa kuvata ja miten kuvaa saa käyttää.

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 8:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu

- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 9:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti ja koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 10:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tietoisuus siitä, ketä saa kuvata ja miten kuvaa saa käyttää.

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 11:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- *Kierrätysmateriaali*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain.(Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 1:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- **Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista**
- Minä **–** suhde ympäristöön
- *Majat*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- Kierrätysmateriaali

Valokuva – liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 2:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- **Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta**
- *Oppilaan kehon piirtäminen voimapaperille,lumienkelit, lumiukko, croques*

Tilan kuvaaminen

- **Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista**
- Minä **–** suhde ympäristöön
- *Majat*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- Kierrätysmateriaali

Valokuva - liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tietoisuus siitä, ketä saa kuvata ja miten kuvaa saa käyttää

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 3:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- **Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta**
- *Oppilaan kehon piirtäminen voimapaperille,lumienkelit, lumiukko, croques*

Tilan kuvaaminen

- **Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista**
- Minä **–** suhde ympäristöön
- *Majat*

Värioppi

- Päävärit ja välivärit
- **Värien sekoittelu**
- *Vesivärit (eli akvarellivärit) ja peitevärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- Kierrätysmateriaali

Valokuva – liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 4:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- **Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta**
- *Oppilaan kehon piirtäminen voimapaperille,lumienkelit, lumiukko, croques*

Tilan kuvaaminen

- **Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista**
- Minä **–** suhde ympäristöön
- *Majat*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- Kierrätysmateriaali

Grafiikkaan tutustuminen

- **Leimasinpainanta**

Valokuva – liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 5:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Rohkaisee vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

5. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

6. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- **Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta**
- *Oppilaan kehon piirtäminen voimapaperille,lumienkelit, lumiukko, croques*

Tilan kuvaaminen

- **Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista**
- Minä **–** suhde ympäristöön
- *Majat*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- Kierrätysmateriaali

Grafiikkaan tutustuminen

- **Leimasinpainanta**

Valokuva – liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 6:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa

MITÄ? MITEN?

Valokuva – liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia

kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 7:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Värioppi

- Päävärit ja välivärit
- **Värien sekoittelu**
- *Vesivärit (eli akvarellivärit) ja peitevärit*

Valokuva – liikkuva kuva

- **Kuvakerronta**
- Sarjakuvat

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tietoisuus ketä saa kuvata ja miten kuvaa saa käyttää

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 8:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 9:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Antaa visuaalisia välineitä itseilmaisuun

MITÄ? MITEN?

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti ja koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 10:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esim. Suomen kulta-ajan taide)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina, harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tietoisuus siitä, ketä saa kuvata ja miten kuvaa saa käyttää

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen

- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 11:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaanmahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Muovailuvaha ja muut massat
- Rakentelua eri materiaaleista
- *Kierrätysmateriaali*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Oma koti, koulu
- *Tutustutaan oppilaan omaan ympäristöön ja esineistöön*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostaminen, työhön keskittyminen
- *Katsotaan tuotoksia, havainnoidaan onnistumisia, piirteitä ja ominaisuuksia eri näkökulmista osa-alueittain. (Työn sanallistaminen, erilaisten onnistumisten sanallistaminen: esim. piirrosjälki, värien käyttö, mielikuvituksellisuus, sommittelu…)*

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita

ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

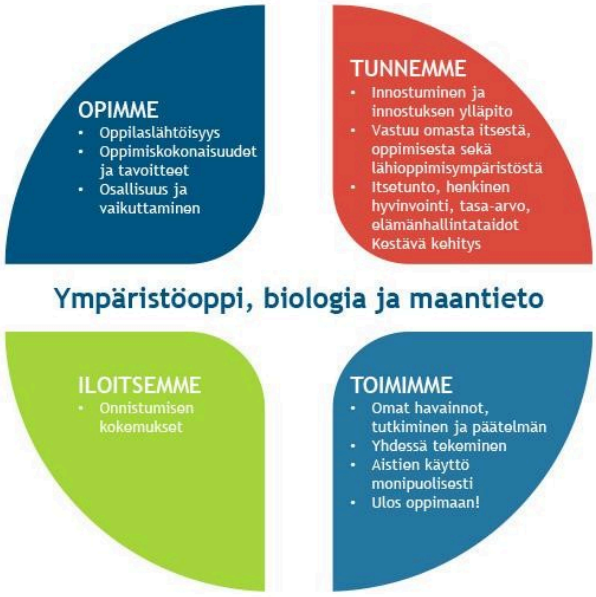
Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *ympäristöopin opetus jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Arvoteemat: ympäristötiedon näkökulmasta nostamme seuraavia asioita tärkeiksi:



Arvoissa on huomioitu maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset: yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Laaja-alainen osaaminen kestävän kehityksen näkökulmasta eri vuosiluokilla

Luokat 1-2: Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen, jätteiden lajittelu koulussa ja kotona

Nivelvaiheen perusosaaminen määrittyy keskeisten tavoitteiden ja niihin liittyvien sisältöjen mukaan.

Maakunnallisia erityispiirteitä ovat muun muassa Kyrönjoki, lakeus, tulvat, suo, maaseutu, lähiruoka, Lappajärvi, pohjavesialueet, maakunnan raaka-aineiden jatkojalostus, kansallispuistot, metsästys ja kalastus.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ympäristötiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Toimimme vaihtelevasti erilaisissa oppimisympäristöissä sisällä, ulkona ja sähköisissä ympäristöissä. Työtapoina käytetään esimerkiksi tutkimista, havainnointia, tiedonhakua eri lähteistä ja tiedon kriittistä arviointia sekä projektityöskentelyä. Työskentelyssä pyritään mahdollisimman paljon yhdessä tekemiseen.

Oppimisympäristöjä:

Ulos oppimaan! – konkreettisia esimerkkejä eri luokkatasoille:

1.-2. lk:

Koulun ja kodin lähiympäristön tutkiminen:

- Pihan kasvit ja ötökät
- Pihakartan tekeminen
- Lähialueen rakennettu ympäristö

Vierailu lähimetsään:

- Havaintojen tekeminen eri aisteja käyttäen, esim. metsän asioiden tunnistaminen silmät kiinni

Leikit metsässä:

- Erätaidot ja seikkailu
- Mustikka-/puolukkaretki

Liikenteeseen tutustuminen kävelijänä:

- Liikennemerkit
- Liikenteen seuraaminen

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Rajataan sisällöt keskeisiin käsitteisiin ja annetaan riittävästi aikaa esimerkiksi projektin tai kokeen tekemiseen. Osaamista voi näyttää myös suullisesti.

Opiskelun erityiset painoalueet:

1. lk:

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot
- Koulun ja kodin lähiympäristö sekä niissä toimiminen
- Tehdään vähintään kerran tutkimusretki

2. lk:

- Oma paikkakunta
- Arjen terveystaidot
- Tutkimuksen tekemisen harjoittelua
- Liikkuminen lähiympäristössä ja liikenteessä
- Tehdään vähintään kerran tutkimusretki

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat

- *edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa*
- *edistyminen havaintojen tekemisessä*
- *edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa*
- *edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ympäristöoppi arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkityksellisiksi itselleen

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ihmisen kehonosiin ja elintoimintoihin. Harjoitellaan tunnetaitoja.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan erityisesti yhteistyötaitoja, erilaisissa ryhmissä toimimista ja käytöstapoja. Korostetaan fyysistä koskemattomuutta ja kiusaamisen ehkäisyä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan havainnointia, tutkimista ja toimimista luonnossa, erilaisissa lähiympäristöissä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatetaan kasvi.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista.

T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sosiaalisesti kestävä kehitys

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys on keskeinen sisältö oppiaineessa.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ihmisen kehonosiin ja elintoimintoihin. Harjoitellaan tunnetaitoja.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan erityisesti yhteistyötaitoja, erilaisissa ryhmissä toimimista ja käytöstapoja. Korostetaan fyysistä koskemattomuutta ja kiusaamisen ehkäisyä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan havainnointia, tutkimista ja toimimista luonnossa, erilaisissa lähiympäristöissä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatetaan kasvi.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista.

T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Mennään rohkeasti ja säännöllisesti ulos leikkimään ja havainnoimaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan erityisesti yhteistyötaitoja, erilaisissa ryhmissä toimimista ja käytöstapoja. Korostetaan fyysistä koskemattomuutta ja kiusaamisen ehkäisyä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan havainnointia, tutkimista ja toimimista luonnossa, erilaisissa lähiympäristöissä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatetaan kasvi.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista.

T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tehdään tutkimuksia yksinkertaisilla välineillä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys on keskeinen sisältö oppiaineessa.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ihmisen kehonosiin ja elintoimintoihin. Harjoitellaan tunnetaitoja.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan erityisesti yhteistyötaitoja, erilaisissa ryhmissä toimimista ja käytöstapoja. Korostetaan fyysistä koskemattomuutta ja kiusaamisen ehkäisyä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan havainnointia, tutkimista ja toimimista luonnossa, erilaisissa lähiympäristöissä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatetaan kasvi.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista.

T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ihmisen kehonosiin ja elintoimintoihin. Harjoitellaan tunnetaitoja.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan erityisesti yhteistyötaitoja, erilaisissa ryhmissä toimimista ja käytöstapoja. Korostetaan fyysistä koskemattomuutta ja kiusaamisen ehkäisyä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan havainnointia, tutkimista ja toimimista luonnossa, erilaisissa lähiympäristöissä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatetaan kasvi.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista.

T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja

erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan erityisesti yhteistyötaitoja, erilaisissa ryhmissä toimimista ja käytöstapoja. Korostetaan fyysistä koskemattomuutta ja kiusaamisen ehkäisyä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatetaan kasvi.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista.

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ihmisen kehonosiin ja elintoimintoihin. Harjoitellaan tunnetaitoja.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan erityisesti yhteistyötaitoja, erilaisissa ryhmissä toimimista ja käytöstapoja. Korostetaan fyysistä koskemattomuutta ja kiusaamisen ehkäisyä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan havainnointia, tutkimista ja toimimista luonnossa, erilaisissa lähiympäristöissä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatetaan kasvi.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ihmisen kehonosiin ja elintoimintoihin. Harjoitellaan tunnetaitoja.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan erityisesti yhteistyötaitoja, erilaisissa ryhmissä toimimista ja käytöstapoja. Korostetaan fyysistä koskemattomuutta ja kiusaamisen ehkäisyä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan havainnointia, tutkimista ja toimimista luonnossa, erilaisissa lähiympäristöissä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatetaan kasvi.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista.

T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ihmisen kehonosiin ja elintoimintoihin. Harjoitellaan tunnetaitoja.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden

perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan erityisesti yhteistyötaitoja, erilaisissa ryhmissä toimimista ja käytöstapoja. Korostetaan fyysistä koskemattomuutta ja kiusaamisen ehkäisyä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan havainnointia, tutkimista ja toimimista luonnossa, erilaisissa lähiympäristöissä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatetaan kasvi.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista.

T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ihmisen kehonosiin ja elintoimintoihin. Harjoitellaan tunnetaitoja.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan erityisesti yhteistyötaitoja, erilaisissa ryhmissä toimimista ja käytöstapoja. Korostetaan fyysistä koskemattomuutta ja kiusaamisen ehkäisyä.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan havainnointia, tutkimista ja toimimista luonnossa, erilaisissa lähiympäristöissä.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvatetaan kasvi.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista.

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu esim. Yhteispeli, Askeleet, Lions Quest

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ihmisen kehonosiin ja elintoimintoihin. Harjoitellaan tunnetaitoja.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta.

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Pitkäjänteisyys projektityöskentelyssä

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen

muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sosiaalisesti kestävä kehitys

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys on keskeinen sisältö oppiaineessa.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Mennään rohkeasti ja säännöllisesti ulos leikkimään ja tutkimaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutkitaan ja kerrotaan tulokset toisille.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja

sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Harjoitellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Harjoitellaan pihakartan laatimista.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tehdään pienimuotoisia tutkimuksia.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opitaan arjen terveystaitoja (liikunta, lepo, ruokailu)

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 toisen kotimaisen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on *herättää oppilaiden myönteinen asenne ruotsin tai suomen kielen oppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin ja se tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää*

ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia ruotsin tai suomen kielestä sekä ruotsin tai suomen kieleen liittyvistä kulttuureista. ***Äidinkielenomaisessa ruotsin tai suomen kielen*** *opetuksessa kaksikieliset oppilaat saavat mahdollisuuden pohtia ja syventää ruotsin tai suomen kielen taitoaan ja ruotsin- tai suomenkielisen kulttuurin erityispiirteiden tuntemustaan. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä itseään kiinnostavista aiheista ja niitä käsitellään monipuolisesti. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.*

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, esimerkiksi ruotsiin. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkua voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista*

ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa



Siirtymävaiheissa huomioitavat tehtävät

Siirtymävaiheessa esiopetuksesta perusopetukseen huoltajat tarvitsevat tietoa uskontojen ja elämänkatsomustiedon oppiaineiden tavoitteista, sisällöistä ja toteuttamistavoista. Niistä koulun rehtori/johtaja kertoo esimerkiksi tutustumistilaisuudessa. Tarvittaessa varataan aikaa henkilökohtaiseen keskusteluun huoltajien kanssa. Mahdollisen opettajavaihdon yhteydessä siirryttäessä luokka-asteelta toiselle keskustellaan opettajien kesken tarvittaessa uskontojen ja elämänkatsomustiedon opetusjärjestelyihin liittyvistä asioista. Siirryttäessä vuosiluokalta 6 yläkouluun merkitään tiedonsiirtolomakkeeseen myös uskontojen ja elämänkatsomustiedon opetusjärjestelyihin liittyvät asiat.

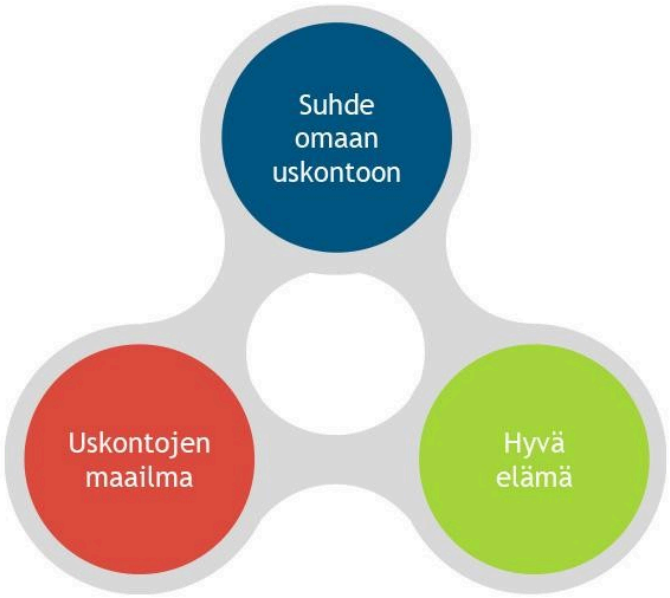
Uskonnon ja elämänkatsomustiedon tehtävät ja sisältöalueet vuosiluokilla 1-6

Uskontojen ja elämänkatsomustiedon tehtävät ja sisältöalueet ovat monessa suhteessa yhteneväiset, kuten esimerkiksi hyvän elämän etsiminen, monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttaminen sekä oman ja toisen uskonnon ja erilaisten näkemysten kunnioittaminen.

Uskonnon tehtävät ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokilla 1-6

Vuosiluokilla 1-2 opetuksessa on lähtökohtana suhde omaan uskontoon. Oppilaan minäkuvaa ja kasvua pyritään vahvistamaan oman uskonnollisen kulttuuriperinnön tuntemisen ja arvostamisen kautta. Uskontojen maailmaan tutustuminen aloitetaan luontevasti luokan oppilaiden omien perheiden ja lähiympäristöjen uskontojen ja katsomusten kautta. Kasvamista hyvään elämään opiskellaan ja harjoitellaan arkipäivästä nousevien tilanteiden kautta.

Vuosiluokilla 3-6 opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisen ja katsomuksellisen elämän historiaan ja nykyhetkeen. Oppilaita ohjataan eettiseen ajatteluun käsittelemällä valittuja teemoja monipuolisesti. Opetuksessa on keskeistä tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu sekä ohjaaminen omien näkemysten muodostamiseen ja perusteluun.



Uskonnon sisältöalueet

Maakunnallisen mallin sisällöt vuosiluokilla 1 ja 2

Alla on esitetty vuosiluokkien 1-2 yhdessä ja erikseen opetettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

OPIN ELÄMÄÄN YHDESSÄ TOISTEN KANSSA

1-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Erilaisia elämäntapoja: oppilaiden perhe, tavat ja perinteet

- Minä ja luonto

Uskonnot ja et erikseen:

- UE: Jouluun ja pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- UO: Jouluun ja pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia, ikoneita ja perinteitä
- UJ: Juutalaiseen elämänkaareen liittyviä perinteitä ja tapoja, juutalaisen kalenterin juhlia
- UI: Islamilaisen kalenterin tärkeimmät juhlat, elämänkaareen liittyvät perinteet, tutustutaan alustavasti Koraaniin ja islamilaiseen yhteisöön
- UK: Jouluun ja pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia, Neitsyt Maria ja muita pyhiä ihmisiä
- Et: Joulun ja pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella

2-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: yhdessä kasvaminen ja tunteet, teot ja niiden seuraukset, lapsen oikeudet
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, myös uskonnottomuus

Uskonnot ja et erikseen:

- UE: Elämänkysymysten pohdintaa, kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia, tapoja, virsiä ja musiikkia, seurakunnan elämää
- UO: Elämänkysymysten pohdintaa, kirkon keskeisiä käsitteitä ja symboleita, jumalanpalvelus, kirkkomusiikki ja kirkkorakennus
- UJ: Elämänkysymysten pohdintaa, juutalaisen opin perusteita, tutustutaan seurakuntaan ja synagogaan
- UI: Elämänkysymysten pohdintaa, islamin opin perusteita ja uskonnollisia velvollisuuksia, tutustutaan alustavasti perimätietoon
- UK: Elämänkysymysten pohdintaa, kirkon keskeisiä käsitteitä ja symboleita, kirkkorakennus ja seurakunta
- Et: Elämänkaaren juhlia, erilaisia elämänmuotoja

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiirin luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallisena toteutuksena eri uskontoja ja elämänkatsomustietoa opiskelevia oppilaita opetetaan yhdessä soveltuvin osin. Opetuksessa käytetään joustavasti erilaisia ryhmittelyjä tarpeen mukaan.

Vuosiluokalla 1 erikseen opetettavien sisältökokonaisuuksien opetusjärjestelyistä vastaa opettaja. Hän voi eriyttää ryhmät esimerkiksi yhteistyössä rinnakkaisluokan opettajan tai jonkun muun

luokan opettajan kanssa. Tässä ikävaiheessa lähiopetus omalla koululla on oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisin opetusmuoto. Vuosiluokalla 2 eriyttävällä jaksolla käytetään apuna etäopetusmahdollisuutta. Yhdysluokkaopetuksessa opetuksen jaksotus järjestetään toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Työtapoina käytetään monipuolisesti erilaisia oppilaan ikäkauteen sopivia opetusmenetelmiä. Opetusta täydentävät esimerkiksi oppikirjat, dialoginen oppiminen, yksilö- ja ryhmäprojektit, draama, kuvamateriaali, musiikki ja videot sekä tietotekniikka. Keskustelulla ja erilaisten näkemysten esittämisellä on merkityksellinen sija opetuksessa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää.

Katsomusaineiden eriyttäminen 1. vuosiluokalla

Etelä-Pohjanmaalla uskonnon ja elämänkatsomustiedon opetus on osittain yhteistä ja osittain eriytettyä. Useimmilla luokka-asteilla eriyttäminen toteutetaan etäopetuksena muuta katsomusta kuin evankelisluterilaista uskontoa opiskeleville.

Ensimmäisellä luokalla ei ole etäopetusta, vaan katsomusaineiden eriytetyt jaksot hoidetaan koulun sisäisillä käytännöillä. Tämä johtuu siitä, että etäopetus ei juuri koulunsa aloittaneiden kohdalla ole välttämättä toimiva ratkaisu. Eriytettyjä jaksoja on 1. luokalla kaksi ja ne sijoittuvat joulun ja pääsiäisen aikoihin. Taulukossa kerrotaan Etelä-Pohjanmaalla tällä hetkellä opetettavien katsomusten eriytettyjen jaksojen sisällöt:

	UE	UO	UI	ET
Joulun eriytetty jakso (n. 4 tuntia)	Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä.	Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia, ikoneita ja perinteitä.	Islamilaisen kalenterin tärkeimpiä juhlia sekä elämänkaareen liittyviä perinteitä.	Joulun perinteitä.
Kevään eriytetty jakso (n. 5 tuntia)	Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä.	Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä.	Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja islamilaiseen yhteisöön.	Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

Eriyttämisen avuksi kannattaa hankkia kullekin oppilaalle hänen oman katsomuksensa oppikirja ja tehtäväkirja. Kirjojen avulla 1. luokan opettaja osaa opettaa mainiosti sellaisenkin katsomusaineen sisältöjä, joka ei hänelle itselleen ole kovin tuttu.

Millaisilla tavoilla eriyttämisen voi toteuttaa?

Eriyttämisessä voi kokeilla erilaisia ratkaisuja luokan ja koulun resurssit sekä opiskeltavien katsomusaineiden sisällöt huomioiden:

1. Opiskelu eri tiloissa kahden aikuisen johdolla. Toinen pitää UE-tunnin muulle luokalle ja toinen opettaa eri katsomukseen kuuluville oppilaille asioita jossakin muussa luokassa, vaikkapa oppikirjan avulla.

2. Samassa luokkatilassa eriyttäminen. Jos koulussa on henkilökuntaa vapaana, voidaan kahden eri katsomuksen opetus järjestää myös samassa huoneessa.

3. Osittain yhteinen opetus, osittain eriytetty. Eriytetyt jaksot sisältävät jonkin verran yhteisiä asioita. Esimerkiksi joulun perinteet kuuluvat sekä UE:n että ET:n joulujaksoihin. Tämä pitää sisällään sekä maalliset että uskonnolliset perinteet, joskin jälkimmäiset ovat ET:ssä pienemmässä roolissa. Mikään ei estä oppimasta näitä asioita yhdessä. Opettaja voi sitten eriyttää esimerkiksi tehtävien, askartelujen tai oppikirjojen avulla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uskonnossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaidoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat:

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä

- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa

- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uskonto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä. Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev.lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9.luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

"Uskonnon ja elämänkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiinvälitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaaoppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin.Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen,mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnanantamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen".

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksinen uskonto

1-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Erilaisia elämäntapoja: oppilaiden perhe, tavat ja perinteet
- Minä ja luonto

Omana ryhmänä:

- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia, ikoneita ja joulun perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä

2-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: yhdessä kasvaminen ja tunteet, teot ja niiden seuraukset, lapsen oikeudet
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, myös uskonnottomuus

Omana ryhmänä:

- Pohditaan elämänkysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta
- Kirkon keskeisiä käsitteitä, sanastoja ja symboleita, mysteerioita, jumalanpalvelukset, kirkkomusiikki ja kirkkorakennus
- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia, tapoja ja perinteitä ja niihin liittyviä pyhiä ihmisiä

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia, ikoneita ja joulun perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia, ikoneita ja joulun perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia, ikoneita ja joulun perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden

juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia, ikoneita ja joulun perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia, ikoneita ja joulun perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia, ikoneita ja joulun perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden

juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia, tapoja, perinteitä ja niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Oppilaan oma nimikkopyhä.
- Kirkon keskeisiä käsitteitä, sanastoja ja symboleita. Mysteerioiden tarkastelua. Tutustutaan erilaisiin jumalanpalveluksiin, kirkkomusiikkiin ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan elämänkysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla.
- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa

rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia, tapoja, perinteitä ja niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Oppilaan oma nimikkopyhä.
- Kirkon keskeisiä käsitteitä, sanastoja ja symboleita. Mysteerioiden tarkastelua. Tutustutaan erilaisiin jumalanpalveluksiin, kirkkomusiikkiin ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia, tapoja, perinteitä ja niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Oppilaan oma nimikkopyhä.
- Kirkon keskeisiä käsitteitä, sanastoja ja symboleita. Mysteerioiden tarkastelua. Tutustutaan erilaisiin jumalanpalveluksiin, kirkkomusiikkiin ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia, tapoja, perinteitä ja niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Oppilaan oma nimikkopyhä.
- Kirkon keskeisiä käsitteitä, sanastoja ja symboleita. Mysteerioiden tarkastelua. Tutustutaan erilaisiin jumalanpalveluksiin, kirkkomusiikkiin ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan elämänkysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla.
- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia, tapoja, perinteitä ja niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Oppilaan oma nimikkopyhä.
- Kirkon keskeisiä käsitteitä, sanastoja ja symboleita. Mysteerioiden tarkastelua. Tutustutaan erilaisiin jumalanpalveluksiin, kirkkomusiikkiin ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan elämänkysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla.
- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.

Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan elämänkysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla.
- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia, tapoja, perinteitä ja niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Oppilaan oma nimikkopyhä.
- Kirkon keskeisiä käsitteitä, sanastoja ja symboleita. Mysteerioiden tarkastelua. Tutustutaan erilaisiin jumalanpalveluksiin, kirkkomusiikkiin ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan elämänkysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla.
- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Evankelisluterilainen uskonto

1-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Erilaisia elämäntapoja: oppilaiden perhe, tavat ja perinteet
- Minä ja luonto

Omana ryhmänä:

- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä

2-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: yhdessä kasvaminen ja tunteet, teot ja niiden seuraukset, lapsen oikeudet
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, myös uskonnottomuus

Omana ryhmänä:

- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa kristillisestä näkökulmasta
- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia ja tapoja, virsiä ja musiikkia, tutustutaan kirkkorakennukseen
- Kristinuskoon liittyviä keskeisiä käsitteitä ja symboleita

Oppilaan oppimisen arviointi

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt

- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen

liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- Pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia ja tapoja sekä niihin liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kirkkorakennukseen.
- Kristinuskoon liittyviä keskeisiä käsitteitä ja symboleita. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa kristillisestä näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia ja tapoja sekä niihin liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kirkkorakennukseen.
- Kristinuskoon liittyviä keskeisiä käsitteitä ja symboleita. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia ja tapoja sekä niihin liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kirkkorakennukseen.
- Kristinuskoon liittyviä keskeisiä käsitteitä ja symboleita. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia ja tapoja sekä niihin liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kirkkorakennukseen.
- Kristinuskoon liittyviä keskeisiä käsitteitä ja symboleita. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa kristillisestä näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia ja tapoja sekä niihin liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kirkkorakennukseen.
- Kristinuskoon liittyviä keskeisiä käsitteitä ja symboleita. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa kristillisestä näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa kristillisestä näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia ja tapoja sekä niihin liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kirkkorakennukseen.
- Kristinuskoon liittyviä keskeisiä käsitteitä ja symboleita. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa kristillisestä näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla

Juutalainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalainen uskonto

1-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Erilaisia elämäntapoja: oppilaiden perhe, tavat ja perinteet
- Minä ja luonto

Omana ryhmänä:

- Juutalaiseen elämänkaareen liittyviä perinteitä ja tapoja
- Juutalainen kalenteri, tärkeimmät juhlat

2-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: yhdessä kasvaminen ja tunteet, teot ja niiden seuraukset, lapsen oikeudet
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, myös uskonnottomuus

Omana ryhmänä:

- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa juutalaisesta näkökulmasta

- Juutalaisen opin perusteita
- Tutustutaan seurakuntaan ja synagogaan

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaiseen elämänkaareen liittyviä perinteitä ja tapoja.
- Juutalainen kalenteri, tärkeimmät juhlat ja niihin liittyvät tavat.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin ja juhlaperinteisiin, oman alueen pyhiin rakennuksiin sekä uskonnottomuuteen perinteiden keskellä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaiseen elämänkaareen liittyviä perinteitä ja tapoja.
- Juutalainen kalenteri, tärkeimmät juhlat ja niihin liittyvät tavat.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaiseen elämänkaareen liittyviä perinteitä ja tapoja.
- Juutalainen kalenteri, tärkeimmät juhlat ja niihin liittyvät tavat.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin ja juhlaperinteisiin, oman alueen pyhiin rakennuksiin sekä uskonnottomuuteen perinteiden keskellä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaiseen elämänkaareen liittyviä perinteitä ja tapoja.
- Juutalainen kalenteri, tärkeimmät juhlat ja niihin liittyvät tavat.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaiseen elämänkaareen liittyviä perinteitä ja tapoja.
- Juutalainen kalenteri, tärkeimmät juhlat ja niihin liittyvät tavat.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin ja juhlaperinteisiin, oman alueen pyhiin rakennuksiin sekä uskonnottomuuteen perinteiden keskellä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaiseen elämänkaareen liittyviä perinteitä ja tapoja.
- Juutalainen kalenteri, tärkeimmät juhlat ja niihin liittyvät tavat.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisen opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach, usko näkymättömään.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja synagogaan.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin ja juhlaperinteisiin, oman alueen pyhiin rakennuksiin sekä uskonnottomuuteen perinteiden keskellä.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa juutalaisesta näkökulmasta

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisen opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach, usko näkymättömään.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja synagogaan.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisen opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach, usko näkymättömään.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja synagogaan.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin ja juhlaperinteisiin, oman alueen pyhiin rakennuksiin sekä uskonnottomuuteen perinteiden keskellä.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisen opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach, usko näkymättömään.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja synagogaan.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa juutalaisesta näkökulmasta

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisen opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach, usko näkymättömään.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja synagogaan.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin ja juhlaperinteisiin, oman alueen pyhiin rakennuksiin sekä uskonnottomuuteen perinteiden keskellä.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa juutalaisesta näkökulmasta

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa juutalaisesta näkökulmasta

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisen opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach, usko näkymättömään.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja synagogaan.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa juutalaisesta näkökulmasta

Katolinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään,*

kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katolinen uskonto

1-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Erilaisia elämäntapoja: oppilaiden perhe, tavat ja perinteet
- Minä ja luonto

Omana ryhmänä:

- Jouluun liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä, Neitsyt Marian merkitys
- Pääsiäiseen ja muihin suuriin juhliin liittyviä Raamatun kertomuksia, tarkastellaan joitakin pyhiä ihmisiä

2-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: yhdessä kasvaminen ja tunteet, teot ja niiden seuraukset, lapsen oikeudet
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, myös uskonnottomuus

Omana ryhmänä:

- Pohditaan elämänkysymyksiä katolisesta näkökulmasta
- Tutustutaan Raamattuun, sen luomiskertomukseen ja asemaan pyhänä kirjana
- Kirkon keskeisiä käsitteitä ja symboleita, kirkkorakennus ja seurakunta

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyvät Raamatun kertomukset ja joulun perinteet. Neitsyt Marian merkitys katolisessa kirkossa.
- Pääsiäiseen ja muihin suuriin juhliin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä. Tarkastellaan joitakin pyhiä ihmisiä.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyvät Raamatun kertomukset ja joulun perinteet. Neitsyt Marian merkitys katolisessa kirkossa.
- Pääsiäiseen ja muihin suuriin juhliin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä. Tarkastellaan joitakin pyhiä ihmisiä.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyvät Raamatun kertomukset ja joulun perinteet. Neitsyt Marian merkitys katolisessa kirkossa.
- Pääsiäiseen ja muihin suuriin juhliin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä. Tarkastellaan joitakin pyhiä ihmisiä.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan

pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyvät Raamatun kertomukset ja joulun perinteet. Neitsyt Marian merkitys katolisessa kirkossa.
- Pääsiäiseen ja muihin suuriin juhliin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä. Tarkastellaan joitakin pyhiä ihmisiä.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyvät Raamatun kertomukset ja joulun perinteet. Neitsyt Marian merkitys katolisessa kirkossa.
- Pääsiäiseen ja muihin suuriin juhliin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä. Tarkastellaan joitakin pyhiä ihmisiä.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Jouluun liittyvät Raamatun kertomukset ja joulun perinteet. Neitsyt Marian merkitys katolisessa kirkossa.
- Pääsiäiseen ja muihin suuriin juhliin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä. Tarkastellaan joitakin pyhiä ihmisiä.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Raamattuun, sen luomiskertomukseen ja asemaan pyhänä kirjana.
- Katolisen uskonnon keskeisiä rukouksia, käsitteitä, symboleita ja sakramentteja. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa katolisesta näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla
- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Raamattuun, sen luomiskertomukseen ja asemaan pyhänä kirjana.
- Katolisen uskonnon keskeisiä rukouksia, käsitteitä, symboleita ja sakramentteja. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Raamattuun, sen luomiskertomukseen ja asemaan pyhänä kirjana.
- Katolisen uskonnon keskeisiä rukouksia, käsitteitä, symboleita ja sakramentteja. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Raamattuun, sen luomiskertomukseen ja asemaan pyhänä kirjana.
- Katolisen uskonnon keskeisiä rukouksia, käsitteitä, symboleita ja sakramentteja. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa katolisesta näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla
- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Raamattuun, sen luomiskertomukseen ja asemaan pyhänä kirjana.
- Katolisen uskonnon keskeisiä rukouksia, käsitteitä, symboleita ja sakramentteja. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa katolisesta näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla
- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa katolisesta näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla
- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan

pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Raamattuun, sen luomiskertomukseen ja asemaan pyhänä kirjana.
- Katolisen uskonnon keskeisiä rukouksia, käsitteitä, symboleita ja sakramentteja. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa katolisesta näkökulmasta valittujen Raamatun kertomusten avulla
- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islam

1-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Erilaisia elämäntapoja: oppilaiden perhe, tavat ja perinteet
- Minä ja luonto

Omana ryhmänä:

- Islamilaisen kalenterin tärkeimmät juhlat, elämänkaareen liittyvät perinteet
- Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja islamilaiseen yhteisöön

2-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: yhdessä kasvaminen ja tunteet, teot ja niiden seuraukset, lapsen oikeudet
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, myös uskonnottomuus

Omana ryhmänä:

- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa islamilaisesta näkökulmasta
- Islamin opin perusteita
- Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia ja moskeijan merkitystä, tutustutaan alustavasti perimätietoon

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamilaisen kalenterin tärkeimpiä juhlia sekä elämänkaareen liittyviä perinteitä.
- Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja Islamilaiseen yhteisöön.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus.
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamilaisen kalenterin tärkeimpiä juhlia sekä elämänkaareen liittyviä perinteitä.
- Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja Islamilaiseen yhteisöön.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamilaisen kalenterin tärkeimpiä juhlia sekä elämänkaareen liittyviä perinteitä.
- Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja Islamilaiseen yhteisöön.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamilaisen kalenterin tärkeimpiä juhlia sekä elämänkaareen liittyviä perinteitä.
- Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja Islamilaiseen yhteisöön.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.

- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus.
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamilaisen kalenterin tärkeimpiä juhlia sekä elämänkaareen liittyviä perinteitä.
- Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja Islamilaiseen yhteisöön.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus.
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus.
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamilaisen kalenterin tärkeimpiä juhlia sekä elämänkaareen liittyviä perinteitä.
- Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja Islamilaiseen yhteisöön.
- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.
- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus.
- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään.
- Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia ja moskeijan merkitystä. Tutustutaan alustavasti perimätietoon.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisista ihmisistä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa islamilaisesta näkökulmasta

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään.
- Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia ja moskeijan merkitystä. Tutustutaan alustavasti perimätietoon.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään.
- Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia ja moskeijan merkitystä. Tutustutaan alustavasti perimätietoon.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään.
- Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia ja moskeijan merkitystä. Tutustutaan alustavasti perimätietoon.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisista ihmisistä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa islamilaisesta näkökulmasta

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään.
- Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia ja moskeijan merkitystä. Tutustutaan alustavasti perimätietoon.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisista ihmisistä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa islamilaisesta näkökulmasta

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisista ihmisistä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa islamilaisesta näkökulmasta

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

S1 Suhde omaan uskontoon

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti

Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimeille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään.
- Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia ja moskeijan merkitystä. Tutustutaan alustavasti perimätietoon.
- Uskontojen maailma: oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisista ihmisistä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet
- Ikäkauteen liittyvien elämänkysymysten pohdintaa islamilaisesta näkökulmasta

VIERAAT KIELET

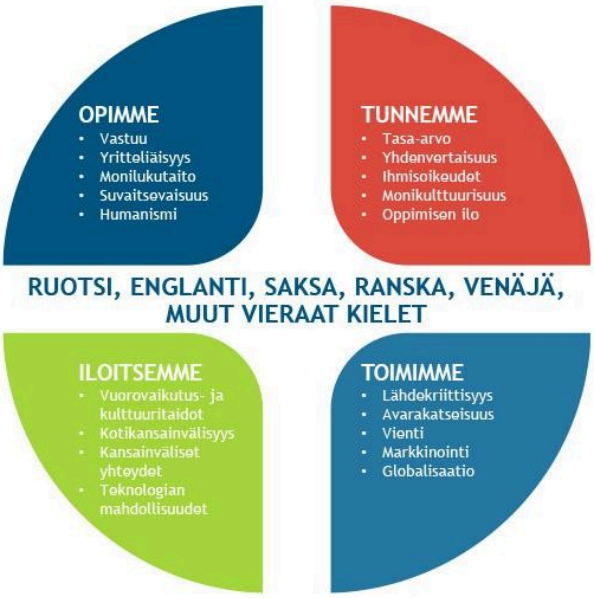
Englanti, A1-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 vieraan kielen ja saamen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on *herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.*

ETELÄPOHJALAINEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

Eteläpohjalaiset arvot vieraissa kielissä



Yrittäjämyönteisellä Etelä-Pohjanmaalla englannin taito on vahvassa asemassa jo alaluokilta lähtien. Tässä esitellään oppiaineen tavoitteet, sisällöt ja laaja-alaisten osa-alueiden painotukset. Eteläpohjalaiset kieltenopiskelun arvot on listattu kaikille vieraille kielille yhteisessä esityksessä (ruotsi, englanti, saksa, ranska, venäjä ja muut vieraat kielet).

Englannin A1-oppimäärän sisällöt vuosiluokilla 1-2

Kielen oppiminen on luonteeltaan kumuloituvaa ja sisällöt kertautuvat ja nivoutuvat toisiinsa eri vuosiluokilla. 1. luokalla painopiste on sisältöjen havainnoinnissa ja kieleen tutustumisessa. 2. luokalla kerrataan ja syvennetään jo tutuksi tulleita sisältöjä sekä tutustutaan kirjoitettuun kieleen siten, että pääpaino on kirjoitetun kielen näkemisessä tuottamisen sijaan. Luokkien 1-2 aihepiirit ovat pääsääntöisesti samoja.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä.

Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

ETELÄPOHJALAINEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA:

A1-kielen opetus tukee osaltaan oppilaan koululaiseksi kasvamista positiivisen pedagogiikan hengessä. Tavoitteena on, että kielen oppiminen kehittää oppilaan myönteistä minäkuvaa ja motivoi harjoittelemaan ja oppimaan lisää. A1-kielen opiskelu sisältää myös hyvien käytöstapojen harjoittelua sekä oman ja muiden kulttuurien arvostamista.

Varhennetun englannin kielen tavoitteisiin pyritään käyttämällä toiminnallisia työtapoja. Tällaisia työtapoja ovat esimerkiksi leikit, pelit, lorut, laulut, draama, askartelu ja riimit. Oppilas nähdään oppimisprosessissa aktiivisena toimijana kouluyhteisössä. Opetuksessa suositellaan oppikirjatonta opetusta ainakin ensimmäisellä luokalla.

Kieli on mukana koulun arkisissa tilanteissa niin puhuttuna kuin kirjoitettuna kielenä esim. tervehtimiset, kuva/sana-kortit. Kielen oppiminen ei ole välttämättä sidoksissa varsinaisiin kielen oppitunteihin vaan kieltä voidaan opiskella myös tuokioina kielisuihkutuksen tapaan vaikkapa kuvataiteen tunneilla värien opiskelussa tai osana monialaisia ja eheytettyjä oppimiskokonaisuuksia. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden omakohtaisia kokemuksia kielestä mm. pelimaailma, matkustaminen, logot. Elävöitetään oppimistilanteita mahdollisuuksien mukaan vierailuilla, viestintävälineiden avulla tai muilla tavoin. Oppimista tukee kaikkien aistien käyttö, voidaan maistella tai haistella.

Pääpaino on oppilaan vieraan kielen suullisessa tuottamisessa. Kieltä käytetään arkisissa oppilasta lähellä olevissa keskustelutilanteissa. Opettaja voi käyttää apunaan roolittamista, jolloin oppilas voi harjoitella kieltä roolin takaa. Näissä voidaan käyttää apuna käsinukkeja, pehmoleluja tms. Ilmeiden, eleiden ja intonaation käyttö kielen fraasien oppimisen tukena on oleellista.

Kielen suullisen tuottamisen epätäydellisyys sallitaan. Opettaja tarjoaa oikeita malleja ääntämisen tueksi ja pyrkii niillä korjaamaan kieltä oikeaksi. Tärkeää on kannustaa oppilasta yritteliäisyyteen, pitkäjänteisyyteen ja sinnikkyyteen uuden kielen omaksumisessa. Tavoitteena on, että jokainen oppilas yrittää parhaansa ja hänen itsetuntoaan kielen oppijana tuetaan.

Opettajan tehtävänä on luoda turvallinen ja kannustava ilmapiiri, jossa oppilaan on mahdollista toimia vieraalla kielellä oman tasonsa mukaisesti. Oppimisympäristöön tuodaan kieltä ja kulttuuria havainnollisessa muodossa esim. kuva- ja sanakorttien, julisteiden, lippujen tai esineiden avulla.

Ohjaus ja tuki

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kohdekieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

ETELÄPOHJALAINEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA:

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 1-2

Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua kieleen ja kulttuuriin sekä kokea niitä eri tavoin. Luodaan tilanteita, joissa vähäinenkin kielitaito saadaan käyttöön. Harjoitellaan kielen opiskelun perustaitoja, kuten eri tapoja sanojen tunnistamiseen ja mieleen painamiseen.

Luokkatilanteissa oppilaille tarjotaan omaan taitotasoon soveltuvia haasteita yhteisissä tuokioissa eriyttäen sekä ylös- että alaspäin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

ETELÄPOHJALAINEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA:

Englannin A1-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Opettaja havainnoi oppilaita jatkuvasti ja antaa kannustavaa palautetta. Opetuksessa harjoitellaan itsearvioinnin ja vertaispalautteen taitoja sekä pohditaan omaa kielenoppimista.

Vuosiluokkien 1-2 lukuvuosiarvioinneissa englannin A1-oppimäärä arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Hyväksytyn arvioinnin kriteerit tavoitteittain:

- T3 Oppilas on harjoitellut pari- ja ryhmätöitä.
- T5 Oppilas on tutustunut kielenoppimisen tapoihin pohtien myös omaa oppimistaan.
- T6/T8 Oppilas on käyttänyt kieltä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.
- T7 Oppilas on harjoitellut myös non-verbaalista viestintää.
- T9/T10 Oppilas ymmärtää joitakin kuulemiaan ja näkemiään sanoja sekä ilmauksia.

Opetuksen tavoitteita ja opetuksen tavoitteista johdettuja oppimisen tavoitteita 1, 2 ja 4 ei huomioida arvioitaessa oppilaan osaamista

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tervehtimiseen, esittäytymiseen ja kiittämiseen muutamalla eri kielellä. Hyödynnetään oppilaiden matkakokemuksia ja havaintoja lähiympäristössä käytetyistä kielistä.

Kuunnellaan näytteitä eri kielistä.

Huomioidaan lähialueella puhuttu toinen kotimainen kieli.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan eri maiden kulttuuri-ilmentymiin esim. asuminen, ruoka, musiikki, elokuvat, pukeutuminen, rakennukset.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan toiminnallisesti toisten oppijoiden kanssa vaihtelevissa kokoonpanoissa esim. keskustellen, pelaten, liikkuen, laulaen, näytellen.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan puhuttua kieltä ja harjoitellaan siihen reagointia. Opettaja käyttää opetuksessaan runsaasti ilmeitä, eleitä sekä kuvamateriaalia tukeakseen oppilaan päättelykykyä.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan englantia monipuolisesti käyttäen eri aisteja.

Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä esim. mallioppimista, runsasta toistamista ja visualisointia.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Alla olevat esimerkit ovat viitteellisiä.

Harjoitellaan tervehtimistä eri vuorokaudenaikoina sekä tavatessa ja erotessa käytettäviä kohteliaisuusfraaseja:

- How are you? I´m fine thank you. And you?
- See you later.
- Have a nice day/weekend.

Harjoitellaan kertomaan itsestä:

- My name is _____.
- I am _____ (years old).
- I´m from _____.
- I like _____.

Harjoitellaan arkeen liittyviä fraaseja:

- Here you are.
- Thank you.
- You´re welcome.
- I´m sorry. It´s okay.
- Please.

Harjoitellaan numeroita 1-10.

Tutustutaan keskeiseen arkielämän sanastoon, esimerkiksi ruokia, juomia, värejä, viikonpäiviä, juhlia, vuodenaikoja, säätiloja, kehonosia, vaatteita, perhe- ja kotisanoja, harrastuksia/ mielenkiinnon kohteita, koulusanoja, leluja ja eläimiä.

Tutustutaan toiminnallisesti 1.-2. luokkalaisen arkeen liittyviin kuvaileviin sanoihin (esim. good, big, small, happy) ja tekemistä ilmaiseviin sanoihin (esim. play, run, stop, sit, stand, open, close, listen).

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Alla olevat esimerkit ovat viitteellisiä.

Harjoitellaan sanojen merkityksien päättelyä esimerkiksi laulujen ja lorujen avulla.

Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.

- Sorry?
- I don´t know.
- I don´t understand.
- (Can you) Help me.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Huomioidaan nimen käyttäminen tervehdittäessä ja puhuteltaessa esim. Good morning, Ms. Mäkinen/Sanna.

Korostetaan *please*-sanan merkitystä kulttuurisena piirteenä.

Huomioidaan englannin kielen kolme erilaista anteeksi-sanaa: *sorry, pardon* ja *excuse me*.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Alla olevat esimerkit ovat viitteellisiä.

Havainnoidaan toteavan ja kysyvän intonaation eroa. Mukaan voidaan ottaa myös eri tunnetiloja.

- Sorry. / Sorry?
- Yes. / Yes?
- Okay. / Okay?

Kiinnitetään huomiota joidenkin äänteiden painokkaampaan ääntämiseen suomen kieleen verrattuna, esimerkiksi Pekka/Patrick, Katri/Kathy, Tomi/Tom.

Tutustutaan aakkosiin laulujen ja lorujen avulla.

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan tervehtimiseen, esittäytymiseen ja kiittämiseen muutamalla eri kielellä. Hyödynnetään oppilaiden matkakokemuksia ja havaintoja lähiympäristössä käytetyistä kielistä.

Kuunnellaan näytteitä eri kielistä.

Huomioidaan lähialueella puhuttu toinen kotimainen kieli.

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustaansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

S2 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan eri maiden kulttuuri-ilmentymiin esim. asuminen, ruoka, musiikki, elokuvat, pukeutuminen, rakennukset.

T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä

Kielenopiskelutaidot

S3 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.

Paikallinen tarkennus:

Opiskellaan toiminnallisesti toisten oppijoiden kanssa vaihtelevissa kokoonpanoissa esim. keskustellen, pelaten, liikkuen, laulaen, näytellen.

T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä

Kielenopiskelutaidot

S4 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Havainnoidaan puhuttua kieltä ja harjoitellaan siihen reagointia. Opettaja käyttää opetuksessaan runsaasti ilmeitä, eleitä sekä kuvamateriaalia tukeakseen oppilaan päättelykykyä.

Havainnoidaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja.

T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

Kielenopiskelutaidot

S5 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan englantia monipuolisesti käyttäen eri aisteja.

Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä esim. mallioppimista, runsasta toistamista ja visualisointia.

Harjoitellaan oppimaan oppimista. Tutustutaan sanojen ja fraasien kirjoittamiseen.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S6 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.

Paikallinen tarkennus:

Alla olevat esimerkit ovat viitteellisiä.

Opetellaan kertomaan itsestä lisää ja tekemään kysymyksiä:

- What’s your name? My name is_____.
- How old are you? I am____ (years old).
- I’m from _____.
- I like _____.

Harjoitellaan numeroita 1-20 sekä kellonajoista tasatunnit. Esimerkkikysymyksiä ja -vastauksia.

- How many cats? Five cats.
- How much? 5 euros.
- What time is it? It´s six (o´clock).

Tutustutaan keskeiseen arkielämän sanastoon, esimerkiksi ruokia, juomia, värejä, viikonpäiviä, juhlia, vuodenaikoja, säätiloja, kehonosia, vaatteita, perhe- ja kotisanoja, harrastuksia/ mielenkiinnon kohteita, koulusanoja, leluja ja eläimiä.

Tutustutaan toiminnallisesti 1.-2. luokkalaisen arkeen liittyviin kuvaileviin sanoihin (esim. good, big, small, happy) ja tekemistä ilmaiseviin sanoihin (esim. play, run, stop, sit, stand, open, close, listen).

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S7 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

Paikallinen tarkennus:

Alla olevat esimerkit ovat viitteellisiä.

Harjoitellaan sanojen merkityksien päättelyä esimerkiksi laulujen ja lorujen avulla.

Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.

- Sorry?
- I don´t know.
- I don´t understand.
- (Can you) Help me.

T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

S8 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Huomioidaan nimen käyttäminen tervehdittäessä ja puhuteltaessa esim. Good morning, Ms. Mäkinen/Sanna.

Korostetaan *please*-sanan merkitystä kulttuurisena piirteenä.

Huomioidaan englannin kielen kolme erilaista anteeksi-sanaa: *sorry, pardon* ja *excuse me*.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

S9 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.

Paikallinen tarkennus:

Alla olevat esimerkit ovat viitteellisiä.

Havainnoidaan toteavan ja kysyvän intonaation eroa. Mukaan voidaan ottaa myös eri tunnetiloja.

- Sorry. / Sorry?
- Yes. / Yes?
- Okay. / Okay?

Kiinnitetään huomiota joidenkin äänteiden painokkaampaan ääntämiseen suomen kieleen verrattuna, esimerkiksi Pekka/Patrick, Katri/Kathy, Tomi/Tom.

Tutustutaan aakkosiin laulujen ja lorujen avulla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

S10 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Alla olevat esimerkit ovat viitteellisiä.

Vahvistetaan vierasperäisten kirjainten tunnistamista ja kirjoittamista.

Harjoitellaan toteavan ja kysyvän intonaation eroa. Mukaan voidaan ottaa myös eri tunnetiloja.

- Sorry. / Sorry?
- Yes. / Yes?
- Okay. / Okay?

Harjoitellaan joidenkin äänteiden painokkaampaa ääntämistä suomen kieleen verrattuna, esimerkiksi Pekka/Patrick, Katri/Kathy, Tomi/Tom.

Harjoitellaan aakkosia laulujen ja lorujen avulla.

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokkien 1-2** musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja auditiivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikinopetus on muiden taide- ja taitoaineiden tapaan hyvin laaja-alaista. Etelä-Pohjanmaa omaa vahvan ja rikkaan musiikillisen kulttuuriperimän. Vahvan perinteen nykyilmentymiä ovat muun muassa rytmimusiikin tapahtumien laaja kirjo ja opetus- ja kehittämistyön monipuolisuus.

Opetustilanteen työturvallisuus

Musiikinopetuksen tulee täyttää valtakunnallisen perusopetuksen tavoitteet kohdan T10, Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa, mukaisesti. Keskeinen turvallisuuteen vaikuttava asia on melutason säilyminen kohtuullisena eli 85 dB:n tuntumassa. Opettajan on työtilanteessa valvottava vahvistinlaitteiden käyttöä ja opastettava oppilaita niiden turvalliseen käyttöön.

Musiikinopetuksesta aiheutuu kohtuullisen kokoisessa ryhmässäkin merkittävää meluhaittaa. Melualtistus vaikuttaa jokaiseen ihmiseen yksilöllisesti. Myös kuulon vaurioitumiskynnys on yksilöllinen. Opetustilanteessa tulee minimoida kuulovaurion riski.

Oppilaalla pitää olla mahdollisuus käyttää kuulosuojaimia musiikinopetuksessa. Koulun tulee tarjota joko kertakäyttöisten korvatulppien tai kuppisuojainten käyttömahdollisuus erityisesti yhtyemusisoinnissa. Kuulon suojaamisen tarve korostuu ylemmille luokka-asteille siirryttäessä muun muassa oppilaiden fyysisen koon kasvun seurauksena ja sähköisten soitinten käytön lisääntyessä. Mikäli luokan melutaso ylittää 85 dB (SPL), tulee siitä ilmoittaa luokkatilassa seinälle asetettavalla varoituskuvalla. Opettajan tulee kaikilla luokka-asteilla opastaa ryhmiä ja oppilaita kuulon suojaamiseen.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSISOINTI JA MUUT TOIMINNALLISET OPPISISÄLLÖT VUOSILUOKILLA 1 ja 2

Musiikin oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa laulaen, leikkien, soittaen sekä kuunnellen. Oppilaiden omalle musiikin- ja taiteentuottamiselle annetaan tilaa ja mahdollisuuksia. Musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin tutustutaan ikätasolle sopivalla tavalla. Oppilaille opetetaan terveen ja luonnollisen äänenkäytön perusteet. Hyvään lauluasentoon sekä oikeaan hengitystekniikkaan kiinnitetään huomiota.

Oppilaille luodaan mahdollisuudet käyttää ja hyödyntää erilaisia työtapoja. Luokilla 1-2 korostuvat yhteismusisointiin valmentavat harjoitukset, joiden on tarkoitus ohjata lasta omaksumaan yhteismusisoinnissa tarvittavia taitoja.

- Soittimistona ovat koulusoittimet, mm. erilaiset käsiperkussiosoittimet. Harjoituksissa käytetään myös oppilaan omalla kehollaan tuottamia kehorytmejä.
- Melodia- ja sointusoittimina käytetään esimerkiksi erilaisia laattasoittimia, nokkahuilua, kitaraa, ukulelea, kanteletta ja pianoa.
- Opettajan johdolla tutustutaan tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämiseen musiikillisessa toiminnassa.
- Oppilaiden ideoille annetaan tilaa toteuttamalla pienimuotoisia sävellyksiä em. työvälineitä käyttäen.
- Oppilas aktivoidaan musiikkiliikunnan avulla ymmärtämään laajemmin musiikin vaikutusta ihmiseen. Erilaiset leikit, harjoitteet ja improvisointi auttavat lasta hahmottamaan kehollista olemustaan ja tekevät musiikin kokemisesta kokonaisvaltaista. Musiikin avulla rentoutuminen auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin hoitavaa merkitystä.
- Laulamisessa kiinnitetään huomiota terveeseen äänenkäyttöön ja monipuoliseen lauluohjelmistoon lastenlauluista kansanlauluihin ja helppoihin vieraskielisiin lauluihin.

Tavoitteena on luoda erilaisia oppimistilanteita, joissa erilaiset työtavat sekä rohkaisevat omaan ideointiin että ohjaavat lasta vuorovaikutukseen muiden oppilaiden kanssa. Oppimisen ilon kokeminen ja rohkaisu myönteisiin musiikkikokemuksiin innostavat oppilasta luoviin ratkaisuihin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1-2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikissa opettaja tekee eriyttämistä jatkuvasti opetustilanteessa ja huomioi oppilaiden erilaiset lähtökohdat musiikin taidoissa ja tiedoissa. Kaikessa musiikinopetuksessa on keskeistä oppilaan kannustaminen ja rohkaiseminen; myönteinen asenne oppilaan mahdollisuuksiin oppia uutta

omien aiemmin opittujen tietojen ja taitojen päälle. Musiikinopetuksessa tarvitaan yksilöllistä tukea ja eriyttämistä, joissa huomioidaan yksittäisen oppilaan tarpeet ja vahvuudet. Hyvin suunnitellut tukitoimet takaavat samalla työrauhan ja oppimisedellytykset sekä ryhmälle että yksittäiselle oppilaalle.

Musiikissa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Musiikin oppiaine soveltuu monimuotoisuutensa vuoksi minkä tahansa muun oppiaineen eheyttäviin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin. Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat

- *edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä*
- *edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikki arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

- Lasta rohkaistaan osallistumaan ryhmässä musiikilliseen tekemiseen ja hyväksymään ryhmän muut jäsenet. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

- Käydään läpi kuulonsuojelun keskeiset periaatteet oppilaiden kanssa. (S1, S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

- Oppilas ymmärtää käsihygienian merkityksen soittoharrastuksessa ja oppii oikean tavan käyttää soitinta. (S1,S3, L3, L5)

Ergonomia

- Oppilas oppii, miten musiikkiluokassa toimitaan ja miten esimerkiksi soittimien asettelu ja luokan siisteys vaikuttavat työskentelyyn. Tunneilla harjoitellaan soitinten oikeaoppista käsittelyä ja soittotapaa sekä kiinnitetään huomiota hyvään laulu- ja soittoasentoon. Oppilas tutustuu siihen, miten hyvä ergonomia vaikuttaa soittoon ja äänen tuottamiseen. (S1, S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

- Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

- Lapsi harjoittelee sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja ryhmän jäsenenä musiikki- ja muiden harjoitteiden avulla (S3, L1, L2, L3, L7,)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

- Lasta rohkaistaan osallistumaan ryhmässä musiikilliseen tekemiseen ja hyväksymään ryhmän muut jäsenet. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

- Käydään läpi kuulonsuojelun keskeiset periaatteet oppilaiden kanssa. (S1, S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

- Oppilas ymmärtää käsihygienian merkityksen soittoharrastuksessa ja oppii oikean tavan käyttää soitinta. (S1,S3, L3, L5)

Ergonomia

- Oppilas oppii, miten musiikkiluokassa toimitaan ja miten esimerkiksi soittimien asettelu ja luokan siisteys vaikuttavat työskentelyyn. Tunneilla harjoitellaan soitinten oikeaoppista käsittelyä ja soittotapaa sekä kiinnitetään huomiota hyvään laulu- ja soittoasentoon. Oppilas tutustuu siihen, miten hyvä ergonomia vaikuttaa soittoon ja äänen tuottamiseen. (S1, S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

- Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä sekä ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat opettelevat ulkoa esimerkiksi juhlissa esitettävää ohjelmistoa. Tunneilla kerrataan keskeistä musiikkimateriaalia esimerkiksi erilaisin sovituksin.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa.(S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat lähikirjaston musiikkiosastoon. Internetistä voidaan etsiä tietoa esimerkiksi musiikinkirjassa olevasta laulusta ja sen esittäjästä.(S1-S3, L1, L4, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat opettelevat ulkoa esimerkiksi juhlissa esitettävää ohjelmistoa. Tunneilla kerrataan keskeistä musiikkimateriaalia esimerkiksi erilaisin sovituksin.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa.(S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat lähikirjaston musiikkiosastoon. Internetistä voidaan etsiä tietoa esimerkiksi musiikinkirjassa olevasta laulusta ja sen esittäjästä.(S1-S3, L1, L4, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat opettelevat ulkoa esimerkiksi juhlissa esitettävää ohjelmistoa. Tunneilla kerrataan keskeistä musiikkimateriaalia esimerkiksi erilaisin sovituksin.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa.(S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat lähikirjaston musiikkiosastoon. Internetistä voidaan etsiä tietoa esimerkiksi musiikinkirjassa olevasta laulusta ja sen esittäjästä.(S1-S3, L1, L4, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat opettelevat ulkoa esimerkiksi juhlissa esitettävää ohjelmistoa. Tunneilla kerrataan keskeistä musiikkimateriaalia esimerkiksi erilaisin sovituksin.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa.(S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen perusperiaatteita musisoinnin yhteydessä

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan

hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

- Lasta rohkaistaan osallistumaan ryhmässä musiikilliseen tekemiseen ja hyväksymään ryhmän muut jäsenet. (S1, S3, L2, L3, L6, L7,)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

- Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

- Oppilas tutustuu koti- ja ulkomaiseen konserttimusiikkiin kuuntelemalla ja keskustelemalla, eläytyen ja kokien (S1-S4, L1, L2)
- Soveltuvaa materiaalia

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

- Oppilaat tutustuvat eri musiikkikulttuureihin erilaisina ilmiölähtöisinä kokonaisuuksina liikkuen, leikkien, laulaen, kuunnellen, katsellen ja keskustellen. (S1-S4, L1, L2)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

- Oppilas tutustuu koti- ja ulkomaiseen konserttimusiikkiin kuuntelemalla ja keskustelemalla, eläytyen ja kokien (S1-S4, L1, L2)
- Soveltuvaa materiaalia

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

- Oppilaat tutustuvat eri musiikkikulttuureihin erilaisina ilmiölähtöisinä kokonaisuuksina liikkuen, leikkien, laulaen, kuunnellen, katsellen ja keskustellen. (S1-S4, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

- Lapsi harjoittelee sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja ryhmän jäsenenä musiikki- ja muiden harjoitteiden avulla (S3, L1, L2, L3, L7,)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

- Lasta rohkaistaan osallistumaan ryhmässä musiikilliseen tekemiseen ja hyväksymään ryhmän muut jäsenet. (S1, S3, L2, L3, L6, L7,)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

- Oppilas tutustuu koti- ja ulkomaiseen konserttimusiikkiin kuuntelemalla ja keskustelemalla, eläytyen ja kokien (S1-S4, L1, L2)
- Soveltuvaa materiaalia

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

- Oppilaat tutustuvat eri musiikkikulttuureihin erilaisina ilmiölähtöisinä kokonaisuuksina liikkuen, leikkien, laulaen, kuunnellen, katsellen ja keskustellen. (S1-S4, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

- Oppilas tutustuu koti- ja ulkomaiseen konserttimusiikkiin kuuntelemalla ja keskustelemalla, eläytyen ja kokien (S1-S4, L1, L2)
- Soveltuvaa materiaalia

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

- Oppilaat tutustuvat eri musiikkikulttuureihin erilaisina ilmiölähtöisinä kokonaisuuksina liikkuen, leikkien, laulaen, kuunnellen, katsellen ja keskustellen. (S1-S4, L1, L2)

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

- Lasta rohkaistaan osallistumaan ryhmässä musiikilliseen tekemiseen ja hyväksymään ryhmän muut jäsenet. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

- Käydään läpi kuulonsuojelun keskeiset periaatteet oppilaiden kanssa. (S1, S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

- Oppilas ymmärtää käsihygienian merkityksen soittoharrastuksessa ja oppii oikean tavan käyttää soitinta. (S1,S3, L3, L5)

Ergonomia

- Oppilas oppii, miten musiikkiluokassa toimitaan ja miten esimerkiksi soittimien asettelu ja luokan siisteys vaikuttavat työskentelyyn. Tunneilla harjoitellaan soitinten oikeaoppista käsittelyä ja soittotapaa sekä kiinnitetään huomiota hyvään laulu- ja soittoasentoon. Oppilas tutustuu siihen, miten hyvä ergonomia vaikuttaa soittoon ja äänen tuottamiseen. (S1, S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

- Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä sekä ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

- Lapsi harjoittelee sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja ryhmän jäsenenä musiikki- ja muiden harjoitteiden avulla (S3, L1, L2, L3, L7,)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

- Lasta rohkaistaan osallistumaan ryhmässä musiikilliseen tekemiseen ja hyväksymään ryhmän muut jäsenet. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

- Käydään läpi kuulonsuojelun keskeiset periaatteet oppilaiden kanssa. (S1, S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

- Oppilas ymmärtää käsihygienian merkityksen soittoharrastuksessa ja oppii oikean tavan käyttää soitinta. (S1,S3, L3, L5)

Ergonomia

- Oppilas oppii, miten musiikkiluokassa toimitaan ja miten esimerkiksi soittimien asettelu ja luokan siisteys vaikuttaa työskentelyyn. Tunneilla harjoitellaan soitinten oikeaoppista käsittelyä, soittotapaa ja kiinnitetään huomiota hyvään laulu- ja soittoasentoon. Oppilas tutustuu siihen, miten hyvä ergonomia vaikuttaa soittoon ja äänen tuottamiseen. (S1, S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

- Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä sekä ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat opettelevat ulkoa esimerkiksi juhlissa esitettävää ohjelmistoa. Tunneilla kerrataan keskeistä musiikkimateriaalia esimerkiksi erilaisin sovituksin.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa.(S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat lähikirjaston musiikkiosastoon. Internetistä voidaan etsiä tietoa esimerkiksi musiikinkirjassa olevasta laulusta ja sen esittäjästä.(S1-S3, L1, L4, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat opettelevat ulkoa esimerkiksi juhlissa esitettävää ohjelmistoa. Tunneilla kerrataan keskeistä musiikkimateriaalia esimerkiksi erilaisin sovituksin.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa.(S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat lähikirjaston musiikkiosastoon. Internetistä voidaan etsiä tietoa esimerkiksi musiikinkirjassa olevasta laulusta ja sen esittäjästä.(S1-S3, L1, L4, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat opettelevat ulkoa esimerkiksi juhlissa esitettävää ohjelmistoa. Tunneilla kerrataan keskeistä musiikkimateriaalia esimerkiksi erilaisin sovituksin.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa.(S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat lähikirjaston musiikkiosastoon. Internetistä voidaan etsiä tietoa esimerkiksi musiikinkirjassa olevasta laulusta ja sen esittäjästä.(S1-S3, L1, L4, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon

sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat opettelevat ulkoa esimerkiksi juhlissa esitettävää ohjelmistoa. Tunneilla kerrataan keskeistä musiikkimateriaalia esimerkiksi erilaisin sovituksin.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa.(S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat

esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen perusperiaatteita musisoinnin yhteydessä

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

- Lasta rohkaistaan osallistumaan ryhmässä musiikilliseen tekemiseen ja hyväksymään ryhmän muut jäsenet. (S1, S3, L2, L3, L6, L7,)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

- Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

- Oppilas tutustuu koti- ja ulkomaiseen konserttimusiikkiin kuuntelemalla ja keskustelemalla, eläytyen ja kokien (S1-S4, L1, L2)
- Soveltuvaa materiaalia

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

- Oppilaat tutustuvat eri musiikkikulttuureihin erilaisina ilmiölähtöisinä kokonaisuuksina liikkuen, leikkien, laulaen, kuunnellen, katsellen, keskustellen. (S1-S4, L1, L2)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

- Tutustutaan erilaisiin web-sovelluksiin opettajan johdolla. (S1, S2, L1-L7)
- Esimerkkejä soveltuvista web-sovelluksista

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin peruskäsitteet

- Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin liikkuen, laulaen, soittaen, kuunnellen ja katsellen. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

- Oppilas tutustuu koti- ja ulkomaiseen konserttimusiikkiin kuuntelemalla ja keskustelemalla, eläytyen ja kokien (S1-S4, L1, L2)
- Soveltuvaa materiaalia

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

- Oppilaat tutustuvat eri musiikkikulttuureihin erilaisina ilmiölähtöisinä kokonaisuuksina liikkuen, leikkien, laulaen, kuunnellen, katsellen, keskustellen. (S1-S4, L1, L2)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

- Lapsi harjoittelee sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja ryhmän jäsenenä musiikki- ja muiden harjoitteiden avulla (S3, L1, L2, L3, L7,)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

- Lasta rohkaistaan osallistumaan ryhmässä musiikilliseen tekemiseen ja hyväksymään ryhmän muut jäsenet. (S1, S3, L2, L3, L6, L7,)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

- Oppilaiden kanssa tutustutaan erilaisiin kuuntelutapoihin. Tuotetaan äänimaisemaa valmiiseen tekstiin. Voidaan toteuttaa esimerkiksi kuunnelma. Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

- Oppilas tutustuu koti- ja ulkomaiseen konserttimusiikkiin kuuntelemalla ja keskustelemalla, eläytyen ja kokien (S1-S4, L1, L2)
- Soveltuvaa materiaalia

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

- Oppilaat tutustuvat eri musiikkikulttuureihin erilaisina ilmiölähtöisinä kokonaisuuksina liikkuen, leikkien, laulaen, kuunnellen, katsellen, keskustellen. (S1-S4, L1, L2)

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Paikallinen tarkennus:

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

- Tutustutaan musiikkiin liikkuen, leikkien, laulaen ja koulusoittimilla soittaen. Käytetään erilaisia yhtyesoittoon valmentavia harjoitteita. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

- Oppilaat tuottavat yksin ja ryhmässä loruja ja riimejä sekä rytmejä ja ääniä tuottaen esimerkiksi pieniä säkeistöllisiä lauluja, kuunnelmia, satujen äänimaisemia, musiikkimaalausta. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)
- http://yle.fi/vintti/yle.fi/tehosto.yle.fi/
- Laulu, loru, tanssi, kuva, soitto ja tarina ovat elementtejä, joista voidaan kehittää uusia leikkejä ja yhdistelmiä.

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

- Oppilas tutustuu koti- ja ulkomaiseen konserttimusiikkiin kuuntelemalla ja keskustelemalla, eläytyen ja kokien (S1-S4, L1, L2)
- Soveltuvaa materiaalia

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

- Oppilaat tutustuvat eri musiikkikulttuureihin erilaisina ilmiölähtöisinä kokonaisuuksina liikkuen, leikkien, laulaen, kuunnellen, katsellen, keskustellen. (S1-S4, L1, L2)

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *elämänkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämisessä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa



Siirtymävaiheissa huomioitavat tehtävät

Siirtymävaiheessa esiopetuksesta perusopetukseen huoltajat tarvitsevat tietoa uskontojen ja elämänkatsomustiedon oppiaineiden tavoitteista, sisällöistä ja toteuttamistavoista. Niistä koulun rehtori/johtaja kertoo esimerkiksi tutustumistilaisuudessa. Tarvittaessa varataan aikaa henkilökohtaiseen keskusteluun huoltajien kanssa. Mahdollisen opettajavaihdon yhteydessä siirryttäessä luokka-asteelta toiselle keskustellaan opettajien kesken tarvittaessa uskontojen ja elämänkatsomustiedon opetusjärjestelyihin liittyvistä asioista. Siirryttäessä vuosiluokalta 6 yläkouluun merkitään tiedonsiirtolomakkeeseen myös uskontojen ja elämänkatsomustiedon opetusjärjestelyihin liittyvät asiat.

Uskonnon ja elämänkatsomustiedon tehtävät ja sisältöalueet vuosiluokilla 1-6

Uskontojen ja elämänkatsomustiedon tehtävät ja sisältöalueet ovat monessa suhteessa yhteneväiset, kuten esimerkiksi hyvän elämän etsiminen, monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttaminen sekä oman ja toisen uskonnon ja erilaisten näkemysten kunnioittaminen.

Elämänkatsomustiedon tehtävät ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokilla 1-6

Vuosiluokilla 1-2 opetuksen lähtökohtana on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Oppilaan minäkuvaa ja kasvua pyritään vahvistamaan oman kulttuuriperinnön tuntemisen ja arvostamisen kautta. Erilaisten katsomusten ja uskontojen maailmaan tutustuminen aloitetaan luontevasti luokan oppilaiden perheiden ja lähiympäristön kautta. Kasvamista hyvään elämään opiskellaan ja harjoitellaan arkipäivästä nousevien tilanteiden kautta. Oppilasta ohjataan kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta.

Vuosiluokilla 3-6 opetuksessa tuetaan oppilaan pyrkimystä rakentaa omaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin sekä kulttuureihin. Oppilaita ohjataan eettiseen ajatteluun käsittelemällä valittuja teemoja monipuolisesti. Opetuksessa on keskeistä tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu sekä ohjaaminen omien näkemysten muodostamiseen ja perusteluun.



Elämänkatsomustiedon sisältöalueet

Maakunnallisen mallin sisällöt vuosiluokilla 1 ja 2

Alla on esitetty vuosiluokkien 1-2 yhdessä ja erikseen opetettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

OPIN ELÄMÄÄN YHDESSÄ TOISTEN KANSSA

1-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, erilaisuus ja suvaitsevaisuus
- Erilaisia elämäntapoja: oppilaiden perhe, tavat ja perinteet
- Minä ja luonto

Uskonnot ja et erikseen:

- UE: Jouluun ja pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä
- UO: Jouluun ja pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia, ikoneita ja perinteitä
- UJ: Juutalaiseen elämänkaareen liittyviä perinteitä ja tapoja, juutalaisen kalenterin juhlia
- UI: Islamilaisen kalenterin tärkeimmät juhlat, elämänkaareen liittyvät perinteet, tutustutaan alustavasti Koraaniin ja islamilaiseen yhteisöön
- UK: Jouluun ja pääsiäiseen liittyviä Raamatun kertomuksia, Neitsyt Maria ja muita pyhiä ihmisiä
- Et: Joulun ja pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella

2-luokka

Yhdessä:

- Yhteiselämän perusteita: yhdessä kasvaminen ja tunteet, teot ja niiden seuraukset, lapsen oikeudet
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, myös uskonnottomuus

Uskonnot ja et erikseen:

- UE: Elämänkysymysten pohdintaa, kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlia, tapoja, virsiä ja musiikkia, seurakunnan elämää
- UO: Elämänkysymysten pohdintaa, kirkon keskeisiä käsitteitä ja symboleita, jumalanpalvelus, kirkkomusiikki ja kirkkorakennus
- UJ: Elämänkysymysten pohdintaa, juutalaisen opin perusteita, tutustutaan seurakuntaan ja synagogaan
- UI: Elämänkysymysten pohdintaa, islamin opin perusteita ja uskonnollisia velvollisuuksia, tutustutaan alustavasti perimätietoon
- UK: Elämänkysymysten pohdintaa, kirkon keskeisiä käsitteitä ja symboleita, kirkkorakennus ja seurakunta
- Et: Elämänkaaren juhlia, erilaisia elämänmuotoja

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallisena toteutuksena eri uskontoja ja elämänkatsomustietoa opiskelevia oppilaita opetetaan yhdessä soveltuvin osin. Opetuksessa käytetään joustavasti erilaisia ryhmittelyjä tarpeen mukaan.

Vuosiluokalla 1 erikseen opetettavien sisältökokonaisuuksien opetusjärjestelyistä vastaa opettaja. Hän voi eriyttää ryhmät esimerkiksi yhteistyössä rinnakkaisluokan opettajan tai jonkun muun luokan opettajan kanssa. Tässä ikävaiheessa lähiopetus omalla koululla on oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisin opetusmuoto. Vuosiluokalla 2 eriyttävällä jaksolla käytetään apuna etäopetusmahdollisuutta. Yhdysluokkaopetuksessa opetuksen jaksotus järjestetään toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Työtapoina käytetään monipuolisesti erilaisia oppilaan ikäkauteen sopivia opetusmenetelmiä. Opetusta täydentävät esimerkiksi oppikirjat, dialoginen oppiminen, yksilö- ja ryhmäprojektit, draama, kuvamateriaali, musiikki ja videot sekä tietotekniikka. Keskustelulla ja erilaisten näkemysten esittämisellä on merkityksellinen sija opetuksessa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä mm. vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Elämänkatsomustiedossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Se tukee ja vahvistaa oppilaiden osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaidoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämänkatsomustiedossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä

- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa

- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Elämänkatsomustieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä. Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev.lut):

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev.lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9.luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

"Uskonnon ja elämänkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiinvälitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaaoppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin.Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen,mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnanantamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen".

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Joulun perinteitä
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Joulun perinteitä
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Joulun perinteitä
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Joulun perinteitä
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Joulun perinteitä
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Joulun perinteitä
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: tutustuminen ja ystävyys, koulun ja luokan säännöt.
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia perheitä ja elämäntapoja: tutustutaan oppilaiden perheen ja suvun tapoihin ja perinteisiin.
- Joulun perinteitä
- Pääsiäisen perinteitä, erilaisia tapoja ajatella.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: omatunto, rehellisyys, syrjäytymisen ehkäisy, erilaisuus ja suvaitsevaisuus.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: ihmisen ja luonnon vuorovaikutus, yhteinen vastuumme luonnosta.

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, oikea ja väärä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Elämänkaaren juhlia: nimiäiset, aikuistumisjuhla, siviilivihkiminen ja hautajaiset.
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämänmuotoja maapallolla, maailman syntykertomuksia.

T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Elämänkaaren juhlia: nimiäiset, aikuistumisjuhla, siviilivihkiminen ja hautajaiset.
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, oikea ja väärä.

T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, oikea ja väärä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Elämänkaaren juhlia: nimiäiset, aikuistumisjuhla, siviilivihkiminen ja hautajaiset.
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämänmuotoja maapallolla, maailman syntykertomuksia.

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, oikea ja väärä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Elämänkaaren juhlia: nimiäiset, aikuistumisjuhla, siviilivihkiminen ja hautajaiset.
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämänmuotoja maapallolla, maailman syntykertomuksia.

T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, oikea ja väärä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Elämänkaaren juhlia: nimiäiset, aikuistumisjuhla, siviilivihkiminen ja hautajaiset.
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämänmuotoja maapallolla, maailman syntykertomuksia.

T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Elämänkaaren juhlia: nimiäiset, aikuistumisjuhla, siviilivihkiminen ja hautajaiset.
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, oikea ja väärä.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Elämänkaaren juhlia: nimiäiset, aikuistumisjuhla, siviilivihkiminen ja hautajaiset.
- Oppilaiden lähiympäristön uskonnot ja katsomukset, niiden keskeiset tavat ja juhlat, myös uskonnottomuus.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhdessä kasvaminen ja tunteet: vastuu toisesta ihmisestä, toisen asemaan eläytyminen, lapsen oikeudet.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämänmuotoja maapallolla, maailman syntykertomuksia.

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämänmuotoja maapallolla, maailman syntykertomuksia.

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja

ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1-2 *opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikunnanopetuksen tehtävä on

- vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja myönteistä suhtautumista omaan kehoon
- antaa oppilaille positiivisia kokemuksia
- auttaa löytämään liikunnallinen elämäntapa
- tukea ajattelun kehittymistä, keskittymiskykyä ja jaksamista muihin oppiaineisiin integroitumalla.

Nivelvaiheet liikunnanopetuksessa

Fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset erityistarpeet, jotka vaikuttavat liikkumiseen ja yksilön toimintaan ryhmässä, pitää saattaa liikuntaa opettavan tietoisuuteen nivelvaiheissa (2. ja 6. luokan päättyessä). Tiedonsiirto toteutetaan kuntakohtaisen toimintatavan mukaisesti.

Seuraavassa taulukossa kuvataan nivelvaiheiden (2. ja 6. luokan päättyessä) perusosaamista liikunnanopetuksen osalta. Oppilaan motorisia taitoja (karkea ja hienomotoriikka) on tarkoituksenmukaista käsitellä keskusteluissa yhdessä vanhempien kanssa erityisesti silloin, kun oppilaalla on haasteita myös muussa oppimisessa, sillä motorinen ja kognitiivinen osaaminen kulkevat usein käsi kädessä.

Liikunnanopetuksen painopistealueet vuosiluokilla 1–2

- **Painotus** fyysisessä aktiivisuudessa, ryhmässä toimimisessa, omien tunteiden hallinnassa ja oman toiminnan ohjauksessa.
- **Liikuntataitojen kehittelyssä** tärkeitä ovat havaintomotoriikka ja motoriset perustaidot, sillä tämän ikäisellä lapsella on herkkyyskausi juuri näihin taitoihin

Havaintomotoriset taidot ja kehon hahmottaminen

- Havaintomotoriset taidot ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.
- Riittävät havaintomotoriset taidot ovat motoristen taitojen oppimisen perustana ja ne ovat yhteydessä myös niin sanottuihin akateemisiin taitoihin eli lukemiseen, kirjoittamiseen ja laskemiseen. Hyvät havaintomotoriset taidot auttavat oppilaita selviämään myös liikenteessä.
- Havaintomotorinen oppiminen vaatii riittävästi näkö-, kuulo-, liike-, tasapaino- ja tuntoaistimuksia oleellisen tiedon poimimiseksi ympäristöstä. Aistitoimintojen kehittäminen

vaatii opettajalta harkittuja sisällönvalintoja ja huolellista ohjeiden ja palautteen antoa. Näin tuetaan myös erilaisiin liikuntatilanteisiin liittyvien ratkaisujen tekemisen oppimista.
- Kehon hahmottaminen edellyttää kehon ääriviivojen sekä kehon eri osien ja sen eri puolten (etupuoli – vatsa, takapuoli – selkä, oikea/vasen kylki) tunnistamista, nimeämistä ja tahdonalaista liikuttamista. Kehonhahmotusta ja kehon tuntemusta kehitetään säätelemällä aikaa (hitaasti tai nopeasti), tilaa (kuten lähellä, kaukana, edessä, takana, sivulla, alhaalla, ylhäällä, vieressä ja välissä) ja voimaa. Riittävä kehonhahmotus on välttämätön edellytys muiden oppimisvalmiuksien kehittymiselle.

Motoriset perustaidot

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

- Toimintatavoissa korostuvat leikit, pelit ja kisailut.
- Toimintaympäristönä huomioidaan monipuolisesti vuodenajat ja koulun lähiympäristö eri liikkumistarkoituksiin. Opettaja luo turvallisen oppimisympäristön.
- Oppilaita kannustetaan osallistumaan aktiivisesti koulun liikuntatoimintaan, kuten välituntiliikuntaan ja kerhotoimintaan.
- Koulun liikuntakulttuurin kehittämisessä ja suunnittelemisessa tehdään yhteistyötä alueen liikuntaseurojen, Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) sekä Koululiikuntaliiton (KLL) kanssa.
- Koulun liikunnallistamisesta esimerkki on Liikkuva koulu-hanke. PLU on Liikkuvan koulun merkeissä apuna mm. hankehakemusten työstämisessä ja sparraamassa uusia kouluja aktiivisempien koulupäivien kehittämiseen mentorin roolissa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 1-2 on tärkeää tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikunnalle ominaisia ohjauksen ja tuen tapoja (sama kaikille vuosiluokille 1-9)

Sosiaalisen toimintakyvyn alue:

Oppilaiden yhdessä toimimista, myönteisiä asenteita ja kannustavaa ilmapiiriä tuetaan liikuntatunneilla mm. seuraavilla keinoilla:

- ***Ennakointi:*** Liikuntatunnin suunnittelussa huomioidaan ryhmän työskentelyilmapiiriin ja sosiaaliseen toimintakykyyn vaikuttavat tekijät. Esimerkiksi joukkueiden ja parien muodostaminen, ohjeiden antamisen suunta ja paikka tai tehtävien järjestys tunnilla suunnitellaan sellaiseksi, että ne tukevat oppilaan itsehallinta- ja yhteistyötaitojen kehittymistä**.**
- ***Tavoite esille:*** Liikuntatunnilla oppilaille ilmaistaan selkeästi tunnin sosiaalinen tavoite; työtavat ja sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteen toteutumista; palautetta annetaan sosiaalisen tavoitteen suunnassa.
- ***Osallisuus:*** Opettajan tehtävänä on varmistaa, että jokainen oppilas liikuntaryhmässä voi kokea osallisuutta (= pystyy konkreettisesti osallistumaan liikuntaan, pystyy vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin). Osallisuutta tuetaan tehtävillä, jotka vastaavat oppilaan toimintakykyä (ovat riittävän haasteellisia, mutta mahdollistavat onnistumisen) sekä tehtävillä, joissa jokaisella osallistujalla on merkittävä rooli (esim. pelipaikat). Osallisuutta eivät tue tehtävät, joissa oppilas eriytetään pois ryhmästä tai jotka eivät tarjoa riittävästi haastetta (esim. mene kävelemään, kun et voi osallistua).
- ***Kuulluksi tuleminen:*** Opettaja huomaa jokaisen oppilaan liikuntatunnilla, puhuttelee oppilasta nimellä ja kuuntelee, mitä oppilaalla on sanottavanaan: opettaja suhtautuu oppilaan aloitteisiin ja viesteihin myönteisesti ja ottaa ne vakavasti (ei vähättele oppilaan kokemusta; osoittaa arvostavansa sitä, että oppilas tuo ajatuksiaan ja mielipiteitään esille; pyrkii yhdessä oppilaan/oppilaiden kanssa ratkaisemaan esille nousseen epäkohdan)
- ***Myönteinen palaute ja viestintä:*** Opettaja osoittaa hyväksyntää ja antaa myönteistä palautetta oppilaan toiminnasta (esimerkiksi kaverin kannustamisesta ja reilusta toiminnasta annetaan positiivista palautetta yrittämisen ja onnistumisen lisäksi)
- ***Puuttuminen:*** Opettaja puuttuu liikuntatunneilla havaitsemaansa kiusaamiseen ja syrjimiseen sekä kielteiseen viestintään ja toimintaan systemaattisesti. Selkeät pelisäännöt ja rutiinit, joista pidetään kiinni, lisäävät turvallisuuden tunnetta.
- ***Yhdessä toimiminen***: Oppilaat työskentelevät vaihtuvissa, mutta turvallisissa pienryhmissä; liikuntatunneilla on tilaa työskennellä myös itsenäisesti. Jos oppilas saa valita itse työskentelyryhmänsä, -joukkueensa tai parinsa, tulee huolehtia siitä, että ketään ei aseteta julkisen arvioinnin ja sosiaalisen vertailun kohteeksi. Ns. huutojakoa tai poikien/tyttöjen hakua paritanssitunneilla tulee välttää, sillä näillä menetelmillä ei tueta kaikkien oppilaitten koettua pätevyyttä liikunnassa (huonoin jää viimeiseksi, kömpelön tai syrjityn parina ei haluta olla).

Psyykkisen toimintakyvyn alue:

Jokaiselle oppilaalle pyritään saamaan tunne siitä, että hän on riittävän hyvä liikunnassa. Tämä onnistuu yksilöllisen, kannustavan palautteen avulla sekä vaikuttamalla liikuntaryhmän ilmapiiriin ja vuorovaikutukseen. Liikuntatunneilta on syytä kitkeä kaikenlainen kiusaaminen ja toisten suoritusten vähättely pois. Sellaisten työtapojen käyttämistä, joissa yksi oppilas joutuu toisten tarkkailun ja arvioinnin kohteeksi, ei tule käyttää (esim. niin kutsuttu huutojako tai yksin tekeminen muiden arvioidessa). Tulevista tilanteista kertominen oppilaalle voi edistää oppimista vähentämällä esimerkiksi pelkoja ja lisäämällä innostavaa odotusta. Oppilaan pätevyyden kokemista sekä halua ja innostusta harjoitella tuetaan liikuntatunneilla seuraavasti:

- ***Onnistumisen kokemukset:*** Liikuntatehtävät valitaan siten, että oppilaalla on mahdollisuus kokea onnistumista ja ylittää itselleen sopivia haasteita. Opettaja osoittaa arvostavansa jokaista onnistumista saman verran (esim. kuperkeikassa onnistuminen on yhtä arvokasta kuin voltin tekeminen).
- ***Huomaaminen ja hyväksyntä:*** Opettaja osoittaa hyväksyntää huomaamalla jokaisen oppilaan, keskustelemalla ja antamalla oppilaalle myönteistä palautetta.
- ***Vastuun antaminen:*** Opettaja osoittaa luottamusta oppilasta kohtaan antamalla hänelle erilaisia vastuutehtäviä, esimerkiksi välineistä tai suorituspaikoista huolehtiminen, itsenäinen harjoittelu ja valintojen tekeminen sekä oppilastoverin avustaminen liikuntatunnilla.

Oppilaan taitoa kohdistaa ja ylläpitää tarkkaavaisuutta tavoitteen mukaisessa toiminnassa voidaan tukea liikuntatunneilla seuraavilla keinoilla:

- ***Selkeä oppimisympäristö:*** Liikuntapaikasta karsitaan ylimääräiset ärsykkeet. Esillä pidetään vain niitä liikuntavälineitä, joita tavoitteen mukaisessa toiminnassa tarvitaan.
- ***Rutiinit:*** Liikuntatunnit alkavat ja päättyvät selkeästi. Ohjeet harjoituksiin annetaan siten, että oppilailla on mahdollisuus rauhoittua kuuntelemaan. Rauhoittumista auttavat lattialla istuminen tai rivin muodostaminen seinän viereen tai selkeästi merkitylle viivalle. Liikuntatuntiin sisällytetään uuden sisällön lisäksi myös oppilaalle tuttuja tehtäviä, leikkejä ja pelejä.
- ***Huomion kiinnittäminen oleelliseen:*** Toimintaohjeet annetaan lyhyesti ja korostaen toiminnan kannalta oleellisia seikkoja esimerkiksi näyttämällä, kuvien avulla tai toistamalla ydinasiat. Liikesuoritusta näytettäessä oppilaalle ilmaistaan selkeästi, mitä kohtaa suorituksessa hänen tulee erityisesti tarkkailla.
- ***Ymmärtämisen varmistaminen:*** Oppilasta voi pyytää kertomaan omin sanoin kuulemansa ohjeet.
- ***Myönteinen palaute ja viestintä:*** Oppilaan tavoitteen mukaisesta toiminnasta annetaan myönteistä palautetta ja tarkkaavaisuuden pulmiin reagoidaan antamalla selkeä myönteinen toimintaohje kiellon tai moitteen sijasta.

Fyysisen toimintakyvyn alue*:*

Liikuntataidoilla on havaittu olevan merkitystä oppilaan fyysiseen aktiivisuuteen sekä liikuntatunneilla että vapaa-ajalla. Fyysinen aktiivisuus puolestaan edistää liikuntataitojen oppimista. On jonkin verran tutkimusnäyttöä siitä, että oppilaan osallisuutta ja autonomiaa tukevien oppilaslähtöisten työtapojen käyttäminen liikuntatunneilla voi lisätä sekä taitavien että tukea tarvitsevien oppilaiden fyysistä aktiivisuutta verrattuna opettajajohtoisten työtapojen käyttämiseen. Viitteitä on siitä, että tämä pätee niin esiopetuksessa kuin perusopetuksen yläluokillakin. Oppilaskeskeisten työtapojen rinnalla fyysistä aktiivisuutta edistää opettajan aktiivinen läsnäolo ja kannustava palaute, jotka ylläpitävät oppilaan tavoitteenmukaiseen toimintaan osallistumista. Oppilaskeskeisiä työtapoja ovat sellaiset, joissa oppilas saa itse valita tehtäviä ja suorittaa niitä omaan tahtiinsa.

Fyysistä aktiivisuutta tuetaan esimerkiksi seuraavilla menetelmillä:

- ***Tehtäväpistetyöskentely***: Opettaja voi toteuttaa tällaisen työskentelyn laatimalla itse tai oppilaiden kanssa liikuntaympäristöön erilaisia tehtäväpisteitä, joissa oppilaat harjoittelevat liikuntatehtäviä itsenäisesti tai pienryhmissä. Tehtäväpistettä voidaan vaihtaa opettajan merkistä opettajan päättämässä järjestyksessä tai oppilas voi vapaasti valita, mitä taitoa hän harjoittelee ja kuinka kauan.
- ***Valinnan mahdollisuudet:*** Oppilaan mahdollisuuksia vaikuttaa liikuntatunnin sisältöihin, suorituspaikkoihin tai harjoittelun kestoon tuetaan.
- ***Turvallisuuden varmistaminen:*** Pelko vähentää fyysistä aktiivisuutta liikuntatunneilla. Opettajan tulee varmistaa, että tehtävien harjoittelu on oppilaalle fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista. Turvallisuutta edistetään opettajan aktiivisella ohjauksella, valitsemalla liikuntapaikat ja välineet oppilaan taitoja vastaaviksi, käyttämällä avustusta ja pehmusteita tarvittaessa, ryhmittelemällä oppilaat tarkoituksenmukaisesti sekä kiinnittämällä huomiota kannustavaan ilmapiiriin tunnilla.

Oppilaita, joille taitojen oppiminen on haasteellista, voi tukea seuraavasti:

- ***Havaitsemisen tukeminen:*** Taitojen oppiminen on usein haastavaa puutteellisen kehon hahmotuksen tai havaitsemisen ongelmien vuoksi. Liikuntataidon ydinkohtien havaitsemista voi tukea sanoittamalla suoritusta (esim. vasen jalka eteen, oikea käsi taakse), konkretisoimalla liikeratoja välineiden avulla (esim. piirretyt askelmerkit, naru, jonka yli hypättävä) tai yhdessä tekemällä (opettaja tai oppilastoveri tekee liikkeen samanaikaisesti ja samansuuntaisesti).
- ***Sopivat välineet:*** Oppilas, joka tarvitsee tukea liikuntataitojen oppimisessa, hyötyy erityisesti hänelle sopivista liikuntavälineistä. Esimerkiksi kunnolliset ja sopivan kokoiset sukset tai luistimet helpottavat oppimista huomattavasti verrattuna siihen, että sukset ovat liian pitkät tai luistimet eivät anna tukea nilkoille. Pallopeleissä voi valita erikokoisia mailoja ja palloja oppilaan taitotason mukaisesti.

- ***Apuvälineiden käyttäminen:*** Liikkumisrajoitteisilla oppilailla erilaiset liikuntaan suunnitellut soveltavan liikunnan välineet tekevät liikuntaan osallistumisesta mahdollista ja miellyttävää. Esimerkiksi pelaamiseen suunniteltu pyörätuoli on huomattavasti arkikäyttöön valmistettua tuolia ketterämpi (vertaa: kumisaappaat vai sisäpelikengät koripallotunnilla). Tasa-arvoisen osallistumisen tukemiseksi tarkoituksenmukaisiin liikuntavälineisiin tulee kiinnittää huomiota. Liikkumiseen tarkoitettuja toimintavälineitä on mahdollisuus lainata oppilaalle esimerkiksi www.valineet.fi -palvelusta.
- ***Avustaminen:*** Liikuntasuoritusta voi avustaa tukemalla oppilasta käsillä tai käyttämällä avustamisessa apuvälineitä, esimerkiksi luistelutuki tai kevyt tuoli avustaa pystyssä pysymistä jäällä.
- ***Tunnin rakenne ja harjoitusten järjestys:*** Fyysiseltä rasitukseltaan vaihteleva liikuntatunti tukee erilaisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden osallistumista. Uusien ja ennestään tuttujen harjoitteiden vuorottelu rytmittää tuntia ja tukee tarkkaavaisuuden ylläpitämisessä.
- ***Runsaasti toimintaa ja aikaa oppimiselle:*** Taitojen oppiminen vaatii aikaa, joten liikuntatuntien tulee olla toiminnallisia ja oppilaille tulee antaa riittävästi aikaa harjoitella tavoitteena olevia taitoja. Palaute auttaa oppimista, mutta sitä kannattaa antaa vain yhdestä asiasta kerrallaan.

Liikunnassa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- *edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä*
- *edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa*
- *edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa*
- *edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Opettaja havainnoi oppilaan kehittymistä, oppimista ja työskentelyä ja antaa oppilaalle suullista palautetta
- Oppilaita ohjataan itsearviointiin
- Liikunta arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

1

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan esimerkiksi vähentämällä jonottamista.

Kestävyyttä kehitetään esimerkiksi juoksu- ja kiinniottoleikeissä, pallopeleissä, maastossa liikuttaessa ja uinnissa.

Voimaa kehitetään esim. riippuen, kiipeillen, hyppien, voimistellen ja leikkimielellä kamppaillen.

Nopeutta kehitetään juoksu- ja kiinniottoleikeillä, peleissä, viestikisailuissa, erilaisilla hypyillä, loikilla ja heitoilla.

Liikkuvuutta kehitetään monipuolisella liikkumisella, ojennuksilla, kurkotuksilla ja venytyksillä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori.

Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.

Näihin soveltuvia harjoitteita ovat esimerkiksi erilaisten muotojen, kirjainten ja numeroiden piirtäminen/muodostaminen oman kehon avulla, koko vartalon jännityksen ja rentouden vaihteleminen erilaisissa tehtävissä, liikkuminen eri tavoin erilaisilla nopeuksilla, erilaiset pujottelua ja väistämistä sisältävät tehtävät ja leikit sekä uinti.

Kehon keskilinjan ylittävät liikkeet auttavat havainnoimaan itseä, esim. oikea käsi vasempaan kantapäähän selän takana jne.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Tällaisia erilaisissa ympäristöissä tapahtuvia lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä ja erottelemaan oleelliset epäoleellisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden mukaan. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien pohjalta.

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Motorisia perustaitoja vahvistavat temppu- ja hyppelyradat, juoksu- ja kiinniottoleikit sekä erilaisissa maastoissa käveleminen ja juokseminen.

Liikkumistaitoja voidaan kehittää esimerkiksi erilaisilla hipoilla, liikkumistavoilla (eläinliikkumiset, satujumppa) ja viesteillä (hyppääminen, juokseminen).

Tasapainoa voi kehittää liikkumalla lattiakuvioiden päällä, kävely esim. katukiveyksen, voimistelupenkin, liikuntasalin kenttäviivojen, maassa olevan hyppynarun päällä tai vaihtelevassa metsämaastossa, voimistelemalla sekä hippaleikeillä.

Välineenkäsittelytaitoja voidaan kehittää käyttämällä erilaisia, -kokoisia ja -tuntuisia esineitä, joita voidaan heittää, ottaa kiinni, vierittää, työntää, pompottaa, potkia ja lyödä kämmenellä tai mailalla tai käyttää osana erilaisia ratoja, leikkejä ja pelejä.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikkumistaitoja voidaan harjaannuttaa liikkumalla erilaisilla alustoilla (sali, kova/pehmeä hiekka, nurmi, jää, lumi, metsämaasto) tasamaalla, ylämäkeen ja alamäkeen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä,

juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Alkeisuimataito tarkoittaa 10 metrin uimista yhdellä uintitavalla ja kastautumista kokonaan veteen.

Alkeisuimataitoa voidaan harjaannuttaa esimerkiksi myyräuinnilla, vedessä leikkien (esim. hipat), veteen puhaltaen, kastamalla pää veteen, sukeltaen (esim. aarteenmetsästys pohjasta), kelluen ja liukuen.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Paikallinen tarkennus:

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Opetellaan hyväksymään omia ja toisten erilaisia tunteita (esim. peleissä ja leikeissä häviäminen ja voittaminen) sekä toimimaan niiden mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Paikallinen tarkennus:

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Vahva painotus vuorovaikutuksen tukemiseen, esimerkiksi sääntöleikit sekä toisten huomioon ottaminen ja kuunteleminen sekä oman vuoron odottaminen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Eteläpohjainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Rohkaistaan oppilasta myönteisen palautteen avulla.

Autetaan oppilasta näkemään oma edistyminen ja siten vahvistamaan pätevyyden kokemuksia.

Tuetaan oppilaan oman toiminnan ohjausta eli sitä, että oppilas kykenee työskentelemään yhteisen ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Eteläpohjainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Vahvistetaan erilaisia liikuntakokemuksia monipuolisen tekemisen kautta. Haastetaan oppilas tekemään asioita, jotka ovat hänelle uusia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä.

Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

2

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan esimerkiksi vähentämällä jonottamista.

Kestävyyttä kehitetään esimerkiksi juoksu- ja kiinniottoleikeissä, pallopeleissä, maastossa liikuttaessa ja uinnissa.

Voimaa kehitetään esim. riippuen, kiipeillen, hyppien, voimistellen ja leikkimielellä kamppaillen.

Nopeutta kehitetään juoksu- ja kiinniottoleikeillä, peleissä, viestikisailuissa, erilaisilla hypyillä, loikilla ja heitoilla.

Liikkuvuutta kehitetään monipuolisella liikkumisella, ojennuksilla, kurkotuksilla ja venytyksillä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.

Näihin soveltuvia harjoitteita ovat esimerkiksi erilaisten muotojen, kirjainten ja numeroiden piirtäminen/muodostaminen oman kehon avulla, koko vartalon jännityksen ja rentouden vaihteleminen erilaisissa tehtävissä, liikkuminen eri tavoin erilaisilla nopeuksilla, erilaiset pujottelua ja väistämistä sisältävät tehtävät ja leikit sekä uinti.

Kehon keskilinjan ylittävät liikkeet auttavat havainnoimaan itseä, esim. oikea käsi vasempaan kantapäähän selän takana jne.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Tällaisia erilaisissa ympäristöissä tapahtuvia lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä ja erottelemaan oleelliset epäoleellisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden mukaan. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien pohjalta.

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Motorisia perustaitoja vahvistavat temppu- ja hyppelyradat, juoksu- ja kiinniottoleikit sekä erilaisissa maastoissa kävéleminen ja juokseminen.

Liikkumistaitoja voidaan kehittää esimerkiksi erilaisilla hipoilla, liikkumistavoilla (eläinliikkumiset, satujumppa) ja viesteillä (hyppääminen, juokseminen).

Tasapainoa voi kehittää liikkumalla lattiakuvioiden päällä, kävely esim. katukiveyksen, voimistelupenkin, liikuntasalin kenttäviivojen, maassa olevan hyppynarun päällä tai vaihtelevassa metsämaastossa, voimistelemalla sekä hippaleikeillä.

Välineenkäsittelytaitoja voidaan kehittää käyttämällä erilaisia, -kokoisia ja -tuntuisia esineitä, joita voidaan heittää, ottaa kiinni, vierittää, työntää, pompottaa, potkia ja lyödä kämmenellä tai mailalla tai käyttää osana erilaisia ratoja, leikkejä ja pelejä

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikkumistaitoja voidaan harjaannuttaa liikkumalla erilaisilla alustoilla (sali, kova/pehmeä hiekka, nurmi, jää, lumi, metsämaasto) tasamaalla, ylämäkeen ja alamäkeen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Alkeisuimataito tarkoittaa 10 metrin uimista yhdellä uintitavalla ja kastautumista kokonaan veteen.

Alkeisuimataitoa voidaan harjaannuttaa esimerkiksi myyräuinnilla, vedessä leikkien (esim. hipat), veteen puhaltaen, kastamalla pää veteen, sukeltaen (esim. aarteenmetsästys pohjasta), kelluen ja liukuen.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Paikallinen tarkennus:

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetellaan hyväksymään omia ja toisten erilaisia tunteita (esim. peleissä ja leikeissä häviäminen ja voittaminen) sekä toimimaan niiden mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Paikallinen tarkennus:

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Painotetaan vahvasti vuorovaikutuksen tukemista: esimerkiksi sääntöleikit, toisten huomioon ottaminen, kuunteleminen ja oman vuoron odottaminen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Rohkaistaan oppilasta myönteisen palautteen avulla.

Autetaan oppilasta näkemään oma edistyminen ja siten vahvistamaan pätevyyden kokemuksia.

Tuetaan oppilaan oman toiminnan ohjausta eli sitä, että oppilas kykenee työskentelemään yhteisen ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Vahvistetaan erilaisia liikuntakokemuksia monipuolisen tekemisen kautta. Haastetaan oppilas tekemään asioita, jotka ovat hänelle uusia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

15. Vuosiluokat 3-6

15.1. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittäminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Koulutyön onnistumista tuetaan yhdessä kotien kanssa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa opetuksen järjestäjän tarjoamasta kieliohjelmasta. Oppilaita kannustetaan monipuoliseen kieltenopiskeluun. Ennen kieli valintojen tekemistä voidaan järjestää kielisuihkuja monipuolisten kielivalintojen toteutumiseksi. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

15.2. Oppijana kehittyminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 3-6 erityisenä tehtävänä on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä omien opiskelutapojen ja -taitojen tunnistaminen ja kehittäminen. Oppilaita rohkaistaan itsensä hyväksymiseen, omien rajojen ja oikeuksien tunnistamiseen ja puolustamiseen sekä omasta turvallisuudesta huolehtimiseen. Heitä ohjataan myös velvollisuuksiensa ja vastuunsa ymmärtämiseen sekä rakentavaan mielipiteiden ilmaisuun ja vuorovaikutukseen. Minkäänlaista kiusaamista tai syrjivää käyttäytymistä ei sallita. Oppilaiden kiinnostusta eettisiin ja moraalisiin kysymyksiin hyödynnetään luomalla tilaisuuksia keskusteluun ja pohdintaan sekä osallistumisen ja vastuun ottamisen harjoitteluun. Oppilaita kannustetaan tekemään valintoja omista lähtökohdistaan, sukupuolittuneita ratkaisuja välttäen. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ohjauksen ja tuen tarpeisiin.

Vuosiluokkien 3-6 opetuksessa vahvistetaan ja täydennetään alemmilla vuosiluokilla hankittuja perustaitoja ja opitaan uusia asioita. Oppiaineiden määrä kasvaa. Opetuksessa pyritään löytämään luontevia tilanteita eheyttämiseen. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen vahvistaa oppiaineiden välistä yhteistyötä ja tarjoaa mahdollisuuksia oppilaiden ikäkaudelle tärkeiden kokemusten saamiseen. Oppimiskokonaisuuksilla voidaan lisätä työskentelyn toiminnallisuutta sekä tekemällä ja tutkimalla oppimista erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaiden osuus suunnittelussa vahvistuu. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat tilaisuuksia yhdessä tekemiseen, omaan ilmaisuun sekä yhteisön kannalta hyödylliseen toimintaan.

15.3. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien

työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

15.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä tuodaan esiin, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 3-6.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä jatketaan systemaattisesti. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen sekä oman identiteetin muotoutumiseen. Identiteetti rakentuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Ystävyyden ja hyväksytyksi tulemisen merkitys on suuri. Ikävuodet ovat erityisen otollisia myös kestävän elämäntavan omaksumiselle ja kestävän kehityksen tarpeen pohtimiselle.

15.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen. Samalla kehittyvät oppilaiden edellytykset tunnistaa pohdittavaan asiaan liittyviä erilaisia näkökulmia ja löytää uusia oivalluksia sekä harjaantua vähitellen asioiden kriittiseen tarkasteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä. Heitä kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti ja vahvistetaan yhdessä työskentelyn taitoja. Ajattelun taitoja harjoitellaan ongelmanratkaisu- ja päättelytehtävin sekä uteliaisuutta, mielikuvitusta, kekseliäisyyttä ja toiminnallisuutta hyödyntävin ja edistävin työskentelytavoin. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin ja olemassa olevien rajojen ylittämiseen.

Oppimaan oppimisen taitoja vahvistetaan kaikissa opiskelutilanteissa. Oppilaita ohjataan tunnistamaan itselle luontevimmat tavat oppia ja kiinnittämään huomiota omiin opiskelutapoihin. Työn suunnittelua, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan edelleen. Oppilaita opastetaan huomaamaan säännöllisesti suoritettujen tehtävien vaikutus edistymiseen sekä tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämistarpeensa. Heitä autetaan hahmottamaan opintoihinsa liittyviä tavoitteita ja valintoja ja kannustetaan keskustelemaan niistä huoltajiensa kanssa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Koulutyössä tutustutaan kouluyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen. Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen. Heille avataan mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta ja kulttuuria. Mediakulttuurin analysointi ja median vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta on näillä vuosiluokilla tärkeätä. Koulutyössä opitaan tuntemaan ihmisoikeuksia koskevien sopimusten merkitys yhteiskunnassa ja maailmassa;

erityisesti perehdytään Lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta. Heille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja erilaisten toimintatapojen ja kulttuurien vertailuun. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Vuorovaikutusta, yhteistyötä ja hyvää käytöstä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista. Koulutyössä luodaan innostavia tilaisuuksia harjaannuttaa sosiaalisia taitoja, kekseliäisyyttä, suunnittelu- ja ilmaisutaitoja sekä käden taitoja. Oppilaita kannustetaan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoa ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Koulutyössä oppilailla on tilaisuuksia harjoitella ajanhallintaa, hyvää käytöstä sekä muita omaan ja yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia toimintatapoja. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä sekä osallistumaan kouluyhteisön yhteisten sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen. Yhteisessä työskentelyssä oppilaat voivat kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opitaan ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitys ja harjoitellaan päätöksentekoa. Tuetaan oppilaiden itsenäisen liikkumisen taitoja aiempaa laajemmalla alueella ja joukkoliikenteessä. Kiinnitetään huomiota erityisesti pyöräilykasvatukseen sekä omasta ja toisten turvallisuudesta huolehtimiseen liikenteessä. Oppilaita ohjataan asianmukaisten turva- ja suojavälineiden käyttöön ja opetetaan tuntemaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit. Yhdessä keskustellaan yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaamisen merkityksestä ja opitaan siihen liittyviä toimintatapoja. Koulussa harjoitellaan tarkoituksenmukaista toimintaa erilaisissa vaaratilanteissa.

Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja merkitystä. Oppilaat hankkivat tietoa teknologian kehityksestä ja vaikutuksista eri elämänalueilla ja monenlaisissa ympäristöissä. Heitä opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön ja tarkastellaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Oppilaat tutustuvat myös kestävän kuluttamisen käytäntöihin, tutkivat jakamisen, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelevat niitä. He saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten kriittiseen tarkasteluun. Oppilaita ohjataan pohtimaan omia valintojaan kestävän tulevaisuuden kannalta.

L4 Monilukutaito

Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Tähän liittyvää perustaitojen ja -tekniikoiden hallintaa syvennetään. Fiktion, faktan ja mielipiteen tarkastelua ja erottelua harjoitellaan. Oppilaita ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöön ja huomaamaan, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja että tavoitteet vaikuttavat siihen, millaisia keinoja teksteissä käytetään. Tekstit voivat esimerkiksi välittää tietoa, luoda mielikuvia tai houkutella ostamaan.

Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja -tilanteiden näkökulmista. Oppilaita kannustetaan monipuolisille tiedon lähteille kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön. Samalla oppilaita ohjataan vertailemaan ja arvioimaan hakemansa tiedon soveltuvuutta. Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa, jolla tehdään näkyväksi medioiden tuottamia merkityksiä ja välittämää todellisuutta. Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä. Kertominen, kuvaaminen, vertailu ja selostaminen sekä erilaiset mediaesitykset ovat tässä vaiheessa ominaisia tiedon esittämisen tapoja. Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-

aikana sekä teksteistä nauttiminen - niin tulkitsijan kuin tuottajan roolissa - edistää monilukutaidon kehittymistä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologiaa (tvt) hyödynnetään monipuolisesti eri oppiaineissa ja muussa koulutyössä ja vahvistetaan yhteisöllistä oppimista. Samalla oppilaille luodaan mahdollisuuksia etsiä, kokeilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä. Koulussa tutkitaan tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta arkeen ja otetaan selvää sen kestävistä käyttötavoista.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Oppilaita kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. Ohjelmointia kokeillessaan oppilaat saavat kokemuksia siitä, miten teknologian toiminta riippuu ihmisen tekemistä ratkaisuista. Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan tvt:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien perusperiaatteiden tuntemiseen. Koulutyössä harjoitellaan eri viestintäjärjestelmien sekä opetuskäytössä olevien yhteisöllisten palvelujen käyttöä. Oppilaat saavat tietoa ja kokemusta hyvien työasentojen ja sopivan mittaisten työjaksojen merkityksestä terveydelle. Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaat harjoittelevat etsimään tietoa useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla. Heitä ohjataan hyödyntämään lähteitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoittelemaan tiedon kriittistä arviointia. Oppilaita kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja ja käyttämään tvt:tä työskentelyn ja tuotosten dokumentoinnissa ja arvioinnissa. Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Oppilaita ohjataan toimimaan oman roolinsa ja välineen luonteen mukaisesti sekä ottamaan vastuuta viestinnästään. Heitä ohjataan tarkastelemaan ja arvioimaan tvt:n roolia vaikuttamiskeinona. Oppilaat saavat kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa myös kansainvälisissä yhteyksissä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Heitä rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajalla oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille.

Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammateista ja toisten hyväksi toimimisesta. Tällaista voi olla esimerkiksi koulun sisäinen työharjoittelu, yhteistyöhankkeet lähellä toimivien yritysten ja järjestöjen kanssa, kummitoiminta sekä vertaissovittelu tai tukioppilaana toimiminen. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Opetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Heidän kanssaan mietitään ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta. Oppilaita ohjataan näkemään median vaikutus yhteiskunnassa ja harjoittelemaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä.

Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja ratkaisujen etsimistä sekä päätöksentekoa niin omassa luokkayhteisössä ja eri opiskelutilanteissa kuin koko kouluyhteisössäkin. Vaikuttaminen ja osallistuminen sekä niistä myönteisten kokemusten saaminen lisäävät yhteisöllisyyden kokemusta koulussa. Kokemukset yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä rakentavat luottamusta. Oppilaita innostetaan oppilaskuntatoimintaan, kerhotoimintaan ja esimerkiksi ympäristötoimintaan tai muihin koulun ja lähiyhteisön tarjoamiin toimintamuotoihin, joissa voi oppia osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja kasvaa vähitellen vastuun kantamiseen. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle.

15.6. Oppiaineet

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla

huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen *erityisenä tehtävänä on oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen sekä lukemisen ja tekstien tuottamisen taitojen ja strategioiden sujuvoittaminen ja tekstilajivalikoiman laajentaminen. Oppilaita ohjataan toimimaan tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja vastuullisesti entistä monipuolisemmissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa, ja heitä ohjataan tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä monimuotoisempia tekstejä osana oppimaan oppimista. Tietoa kielestä, kirjallisuudesta, mediasta ja muusta kulttuurista opitaan kielellisten taitojen kehittämisen ja tekstien merkitysten tarkastelun yhteydessä. Opetuksen tavoitteena on herättää kiinnostus ja antaa välineitä kielen havainnointiin, lukuharrastukseen ja monenlaiseen ilmaisuun sekä tarjota kieleen ja kirjallisuuteen liittyviä elämyksiä.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 *opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja. Lyhyiden tekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.*



Eteläpohjalaiset arvot äidinkielessä ja kirjallisuudessa

Suomen kieli ja kirjallisuus vuosiluokilla 1-9

	Vuosiluokkien 1 - 2 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3 - 6 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7 - 9 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja	Arvioinnin tapoja
S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.	Vahvistetaan toisten kuuntelemista. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).	Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.	Toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen Yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut Vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut	Lukumammat ja -paapat Lukukoirat Draama esim. roolileikit Haastattelu Tutustumis- ja ryhmäytymisleikit Lautapelit ja virtuaalipelit Omien vuorovaikutustaitojen pohdinta	Joustavat ryhmittelyt esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus Kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa Toistuvat asiat näkyviin esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle Tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä Vaihtelevat oppimisympäristöt esim. kirjasto, tietokoneluokka Oppimateriaalien eriyttäminen mm. helpotetut kirjat, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot Vertaisoppiminen Eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta Koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot mukana,	Suullinen Kirjallinen Itsearviointi esim. omien taitojen kuvailu, oman- ja tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta Vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki) Arviointikeskustelu Sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit Testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi Arviointiyhteistyö kodin kanssa esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, Kotitehtävien kuittaaminen Prosessin arviointi: motivaatio ja asenne
	L1, L2, L3, L7	L1, L2, L3, L4, L7	L1, L2, L3, L6, L7				
S2 Tekstien tulkitseminen	Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa. Keskustellaan tekstien sisällöistä. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.	Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita. Täydennetään sana- ja käsitevarastoa. Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista. Luokitellaan ja taivutetaan sanoja. Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.	Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein Sähköinen tiedonhaku Lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat Sanomalehdet Koululinkki	Toiminnalliset menetelmät Tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat Omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta		

						fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet Itsearviointi esim. Mitä ja miten opin tällä tunnilla? Osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu Tukiopetus, myös ennakoiva Koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus Tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin	oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit) Portfoliot Arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi ☺) Arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi) Oppiainerajat ylittävä arviointi
	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5, L6				
S3 Tekstien tuottaminen	Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään sanavälitä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.	Tuotetaan monimuotoisia tekstejä. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita. Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.	Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat. Ymmärretään tekstintuottamisen prosessi ja eettisyys. Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.	Toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen Pelit, kilpailut, visailut Erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut Lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt	Digitarinat Tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö Omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin Luokka- ja koululehdet Suulliset esitykset Vertaispalaute Ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen Projektityöt Omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta		

	L1, L2, L4, L5, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7	L2, L4, L5, L6, L7				
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.	Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin. Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen. Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.	Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin. Luetaan monipuolisesti.	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Teatteri Esitykset Elokuvateatteri, Koulukino (linkki) Kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat Lukukeskus (linkki) Mediakasvatuskeskus Metka (linkit) Yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa	Lukumammat ja -paapat Lukukoirat Diplomit Lukuhaaste vanhemmille Kirjavinkkaus Trailerit Animaatiot Lukupiirit, -hetket ja -kerhot Kirjailijavierailut, myös virtuaaliset Oman kulttuuri-identiteetin pohdinta		
	L2, L3, L4, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7	L1, L2, L4, L6, L7				

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Esimerkkejä oppimisympäristöistä:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa
- virtuaaliympäristöt, esim. blogit, verkkokeskustelut
- vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut

S2 Tekstien tulkitseminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein
- sähköinen tiedonhaku
- lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat
- sanomalehdet
- koululinkki

S3 Tekstien tuottaminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- pelit, kilpailut, visailut
- erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset
- virtuaaliympäristöt, esim. blogit, verkkokeskustelut
- lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- teatteri
- esitykset
- elokuvateatteri, Koulukino
- kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat
- Lukukeskus
- Mediakasvatuskeskus Metka
- yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa

Esimerkkejä osallistavista työtavoista:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- draama, esim. roolileikit
- haastattelu
- tutustumis- ja ryhmäytymisleikit
- lautapelit ja virtuaalipelit
- omien vuorovaikutustaitojen pohdinta

S2 Tekstien tulkitseminen

- toiminnalliset menetelmät
- tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat
- omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta

S3 Tekstien tuottaminen

- digitarinat
- tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö
- omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin
- luokka- ja koululehdet

- suulliset esitykset
- vertaispalaute
- ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen
- projektityöt
- omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- diplomit
- lukuhaaste vanhemmille
- kirjavinkkaus
- trailerit
- animaatiot
- lukupiirit, -hetket ja -kerhot
- kirjailijavierailut, myös virtuaaliset
- oman kulttuuri-identiteetin pohdinta

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa

- joustavat ryhmittelyt, esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus
- kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa
- toistuvat asiat näkyviin, esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja
- kirjallisuushistoriajana seinälle
- tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä
- vaihtelevat oppimisympäristöt, esim. kirjasto, tietokoneluokka
- oppimateriaalien eriyttäminen, mm. helpotetut kirjat, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot
- vertaisoppiminen
- eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta
- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet
- itsearviointi, esim. "Mitä ja miten opin tällä tunnilla?"
- osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen ja esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu
- tukiopetus, myös ennakoiva
- koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus
- tehostetun/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

S2 Tekstien tulkitseminen

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

S3 Tekstien tuottaminen

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Arvioinnin tapoja äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa

- suullinen
- kirjallinen
- itsearviointi, esim. omien taitojen kuvailu, oman ja/tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki)
- arviointikeskustelu
- sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa, esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
- testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi
- arviointiyhteistyö kodin kanssa, esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen
- prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen, esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)
- arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)
- oppiainerajat ylittävä arviointi

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää

oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas opettelee kertomaan omista kokemuksistaan ja ajatuksistaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee kohteliasta vuorovaikutusta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen sekä osallistuu draamatoimintaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee oppimisessaan kokonaisvaltaista itsensä ilmaisua.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee luokkansa kanssa kulttuuritoiminnan toteutusta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu erilaisiin tekstin ymmärtämisen strategioihin ja sujuvoittaa lukutaitoaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita

- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen

sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee monimuotoisten tekstien arviointia ja tulkintaa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas etsii tietoa kirjallisten lähteiden lisäksi myös internetistä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita

- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisessa ympäristössä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa

lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas saa myönteisiä lukukokemuksia lukemalla itselleen mieluista kirjallisuutta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan kokemuksiaan ja ajatuksiaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa

tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ajatuksiaan kielellisesti.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä

- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja

aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa lausetajuaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen

antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaiheittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa esittää lainaamaansa tekstiä omanaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee omien tekstiensä arviointia.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tutustuu käsitteisiin, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan.

Kirjallisuus

Oppilas laajentaa lukemiensa tekstien valikoimaa.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee mediakulttuurin taitoja vastaanottamalla ja tekemällä itse. Oppilas vahvistaa muun kulttuuritarjonnan tuntemustaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tutustuu käsitteisiin, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan.

Kirjallisuus

Oppilas laajentaa lukemiensa tekstien valikoimaa.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee mediakulttuurin taitoja vastaanottamalla ja tekemällä itse. Oppilas vahvistaa muun kulttuuritarjonnan tuntemustaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä

- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tutustuu käsitteisiin, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan.

Kirjallisuus

Oppilas laajentaa lukemiensa tekstien valikoimaa.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee mediakulttuurin taitoja vastaanottamalla ja tekemällä itse. Oppilas vahvistaa muun kulttuuritarjonnan tuntemustaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee mielipiteidensä esittämistä ja muiden ajatusten ja mielipiteiden kuuntelemista.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä.

Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas oppii huomioimaan oman viestinnän vaikutukset toiseen.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen sekä osallistuu draamatoimintaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hyödyntää oppimisessaan kokonaisvaltaista itsensä ilmaisua.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen

- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas on mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa luokan kulttuuritoimintaa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä.

Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee erilaisiin tilanteisiin sopivien lukustrategioiden käyttöä sekä sujuvaa lukemista.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee edelleen monimuotoisten tekstien arviointia ja tulkintaa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa

lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas etsii tietoa monipuolisesti ja pohtii sen luotettavuutta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisessa ympäristössä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tyydyttää tiedonhaluaan lukemalla ja jakaa lukukokemuksiaan muille oppilaille

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita

- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita

ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee sujuvaa kirjoittamista.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko

- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tuottamaan erilaisia tekstejä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää käsin kirjoittamisen ja näppäilytaitoja sekä kehittää oikeinkirjoituksen hallintaa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaiheittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa esittää lainaamaansa tekstiä omanaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja

aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee rakentavan palautteen antamista ja saamista.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua

kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas havainnoi kielenkäyttötapojen eroja monimuotoisissa teksteissä.

Kirjallisuus

Oppilas rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja pohtii kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu omaan ja muihin kulttuureihin ja oppii arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas havainnoi kielenkäyttötapojen eroja monimuotoisissa teksteissä.

Kirjallisuus

Oppilas rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja pohtii kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu omaan ja muihin kulttuureihin ja oppii arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.

- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille

tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas havainnoi kielenkäyttötapojen eroja monimuotoisissa teksteissä.

Kirjallisuus

Oppilas rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja pohtii kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu omaan ja muihin kulttuureihin ja oppii arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä.

Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee mielipiteidensä perustelemista sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tavoitteellista vuorovaikutusta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen

- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen sekä osallistuu draamatoimintaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas uskaltaa käyttää kokonaisvaltaista ilmaisua myös ajankohtaisten asioiden käsittelyssä ja ideoittensa esille tuomisessa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat

- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä.

Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas on mukana suunnittelemassa koko koulun kulttuuritoimintaa ja harjoittelee palautteen vastaanottamista.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tarkkailee ja arvioi omaa lukutaitoaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen

- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia.

Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas arvioi ja tulkitsee erilaisia tekstejä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa

lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas etsii tietoa eri tietolähteistä ja arvioi sen luotettavuutta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle

- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisessa ympäristössä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Oppilas lukee kirjallisuutta ja muita tekstejä monipuolisemmin ja jakaa lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja

käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa myönteistä kuvaa itsestään tekstien kirjoittajana.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen

- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle

ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa erityyppisten tekstien tuottamista.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Oppilas pystyy kirjoittamaan sujuvasti ja vahvistaa oikeakielisyyttä sekä tekstin rakentamisen taitoja.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaiheittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa esittää lainaamaansa tekstiä omanaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tekstin tuottamista yksin ja yhdessä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.

- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas syventää kielen käsitteiden tuntemusta.

Kirjallisuus

Oppilas oppii käyttämään kirjastoa monipuolisesti ja ymmärtää luku- ja kirjoitusharrastuksen merkityksen.

Kulttuuri

Oppilas rohkaistuu tuottamaan omaa kulttuuria. Oppilas pohtii kulttuurin ja erityisesti mediakulttuurin roolia omassa arjessaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas syventää kielen käsitteiden tuntemusta.

Kirjallisuus

Oppilas oppii käyttämään kirjastoa monipuolisesti ja ymmärtää luku- ja kirjoitusharrastuksen merkityksen.

Kulttuuri

Oppilas rohkaistuu tuottamaan omaa kulttuuria. Oppilas pohtii kulttuurin ja erityisesti mediakulttuurin roolia omassa arjessaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas syventää kielen käsitteiden tuntemusta.

Kirjallisuus

Oppilas oppii käyttämään kirjastoa monipuolisesti ja ymmärtää luku- ja kirjoitusharrastuksen merkityksen.

Kulttuuri

Oppilas rohkaistuu tuottamaan omaa kulttuuria. Oppilas pohtii kulttuurin ja erityisesti mediakulttuurin roolia omassa arjessaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa taitoaan toimia rakentavasti tutuissa viestintäympäristöissä ja uskaltaa ilmaista mielipiteensä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä.

Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas huomaa omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutukset ja huomioi toisten tarpeet ryhmäviestintätilanteissa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen sekä osallistuu draamatoimintaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas käyttää luovuuttaan ja oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa ja osaa pitää lyhyen, valmistellun puheen tai esityksen.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle

- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Paikallinen tarkennus:

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää myönteistä viestintäkuvaa ja halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa viestintätilanteissa.

Oppilas tutustuu palautteen antamiseen.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Vahvistetaan toisten kuuntelemista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.
- Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat

- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa lukea sujuvasti erilaisia tekstejä niiden tyylilajin ja käyttötarkoituksen mukaisesti.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää taitoaan arvioida ja tulkita erilaisten tekstejä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas etsii tietoa eri tietolähteistä ja arvioi sen luotettavuutta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla

mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisessa ympäristössä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas lukee kirjallisuutta ja muita tekstejä monipuolisemmin ja jakaa lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita.
- Täydennetään sana- ja käsitevarastoa.
- Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista.
- Luokitellaan ja taivutetaan sanoja.
- Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja

sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas uskaltaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään kirjoittamalla.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Oppilas soveltaa tekstin tuottamisen taitojaan monimediaisissa ympäristöissä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittyy kirjoittajana.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.

- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaiheittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa esittää lainaamaansa tekstiä omanaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tiedostaa eettisyyden ja tekijänoikeuksien merkityksen tekstejä tuottaessaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.
- Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita.
- Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas pohtii kielellisten valintojensa vaikutuksia.

Kirjallisuus

Oppilas laajentaa tekstivalikoimaansa nuorille suunnattuun kirjallisuuteen ja klassikoihin.

Kulttuuri

Oppilas syventää kulttuurin ymmärtämistään ja rakentaa samalla omaa kulttuuri-identiteettiään.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa

- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas pohtii kielellisten valintojensa vaikutuksia.

Kirjallisuus

Oppilas laajentaa tekstivalikoimaansa nuorille suunnattuun kirjallisuuteen ja klassikoihin.

Kulttuuri

Oppilas syventää kulttuurin ymmärtämistään ja rakentaa samalla omaa kulttuuri-identiteettiään.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas pohtii kielellisten valintojensa vaikutuksia.

Kirjallisuus

Oppilas laajentaa tekstivalikoimaansa nuorille suunnattuun kirjallisuuteen ja klassikoihin.

Kulttuuri

Oppilas syventää kulttuurin ymmärtämistään ja rakentaa samalla omaa kulttuuri-identiteettiään.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin.
- Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen.
- Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset

ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- *oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai*
- *oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot äidinkielessä ja kirjallisuudessa.



Suomen kieli toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä vuosiluokilla 1-9

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

	Vuosiluokkien 1 - 2 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3 - 6 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7 - 9 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja	Arvioinnin keinoja
S1 Vuorovaikutustilanteissa toiminen	- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. L1, L2, L4, L7	- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. - Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja. L1, L2, L4	- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puheesityksen pitämistä ja havainnollistamista. L1, L2, L4, L5	- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen - yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa - virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut - vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut	- lukumammat ja -paapat - lukukoirat - todelliset asioimistilanteet - haastattelu - tutustumis- ja ryhmäytymisleikit - lautapelit ja virtuaalipelit - omien vuorovaikutustaitojen pohdinta - draama esim. roolileikit	- joustavat ryhmittelyt esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus - kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa - **ennakointiin ohjaaminen: opeta oppilaat hyödyntämään aiemmat tietonsa ja kokemuksensa** - toistuvat asiat näkyviin esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle - tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä - **oppiaineen tehtävänantokielen opetteleminen esim. määrittele, pohdi, tulkitse, selitä, luettele, vertaile** - vaihtelevat oppimisympäristöt esim. kirjasto, tietokoneluokka - oppimateriaalien eriyttäminen mm. helpotetut kirjat, **selkokirjat** äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot - vertaisoppiminen - eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta	- suullinen - kirjallinen - itsearviointi esim. omien taitojen kuvailu, oman- ja tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta - vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki) - arviointikeskustelu - sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit - testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja
S2 Tekstien tulkitseminen	- Edistetään lukemaan oppimista (äänne, kirjain, tavu, sana) ja tekstin merkitysten ymmärtämistä. - Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.	- Harjoitellaan sujuvaa lukemista, sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. - Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. - Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin. - Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.	- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.	- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto - lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein - sähköinen tiedonhaku - lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat - sanomalehdet - koululinkki	- toiminnalliset menetelmät - tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat - omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta		

	L1, L2, L4	L1, L2, L4	L1, L2, L4				
S3 Tekstien tuottaminen	- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.	- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.	- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti - Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.	- toimitaan pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen - pelit, kilpailut, visailut - erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset - virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut - lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt	- digitarinat tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö - omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin - luokka- ja koululehdet - suulliset esitykset vertaispalaute ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen projektityöt - omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta	- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja sanakirja mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet - itsearviointi esim. Mitä ja miten opin tällä tunnilla? - osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu - tukiopetus, myös ennakoiva ja maahanmuuttajien tukiopetus - koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus - tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin	luetunymmärtämisen mittaamiseksi - arviointiyhteistyö kodin kanssa esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen - prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit) - portfoliot - arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi ☺) - arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi) - oppiainerajat ylittävä arviointi
	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L3, L4				
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. - Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.	- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. - Opetellaan sanojen taivutusta ja	- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista. - Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä. - Tutustutaan kirjallisuuteen,	- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto - teatteri - esitykset - elokuvateatteri, Koulukino - kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat	- lukumammat ja -paapat - lukukoirat - diplomit - lukuhaaste vanhemmille - kirjavinkkaus - trailerit - animaatiot		

		sanaluokkia.	elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. - Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.	- Lukukeskus - Mediakasvatuskeskus Metka - yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa	- lukupiirit, -hetket ja -kerhot - kirjailijavierailut, myös virtuaaliset - oman kulttuuri ja kieli-identiteetin pohdinta		- Kielitaidon ei aina tarvitse olla arvioinnin kohde.
	L2, L4, L6, L7	L2, L4	L2, L4				
S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.	- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. - Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa, oppimisessa. - Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.	- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. - Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.	- oppiainerajat ylittävä yhteistyö	- elaborointi eli tekstin avaaminen ja rikastaminen - eri lukustrategioiden käyttö		
	L1, L2, L4	L1, L2, L4, L6, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7				

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 *erityisenä tehtävänä on tukea suomen kielen taidon kehittymistä sekä luku- ja kirjoitustaidon ja vuorovaikutustaitojen sujuvoitumista ja monipuolistumista. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja ja edetään laajempien tekstien lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. ***Äidinkielen*** *oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen*

ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Esimerkkejä oppimisympäristöistä:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa
- virtuaaliympäristöt, esim. blogit, verkkokeskustelut
- vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut

S2 Tekstien tulkitseminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein
- sähköinen tiedonhaku
- lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat
- sanomalehdet
- koululinkki

S3 Tekstien tuottaminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- pelit, kilpailut, visailut
- erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset
- virtuaaliympäristöt, esim. blogit, verkkokeskustelut
- lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- teatteri
- esitykset
- elokuvateatteri, Koulukino
- kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat
- Lukukeskus
- Mediakasvatuskeskus Metka
- yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- oppiainerajat ylittävä yhteistyö

Esimerkkejä osallistavista työtavoista:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- todelliset asioimistilanteet
- haastattelu
- tutustumis- ja ryhmäytymisleikit
- lautapelit ja virtuaalipelit
- omien vuorovaikutustaitojen pohdinta
- draama, esim. roolileikit

S2 Tekstien tulkitseminen

- toiminnalliset menetelmät
- tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat
- omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta

S3 Tekstien tuottaminen

- digitarinat
- tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö
- omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin
- luokka- ja koululehdet
- suulliset esitykset
- vertaispalaute
- ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen
- projektityöt
- omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- diplomit
- lukuhaaste vanhemmille
- kirjavinkkaus
- trailerit
- animaatiot
- lukupiirit, -hetket ja -kerhot
- kirjailijavierailut, myös virtuaaliset
- oman kulttuuri-identiteetin pohdinta

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- elaborointi eli tekstin avaaminen
- eri lukustrategioiden käyttö

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjauksen ja eriyttämisen tuen keinoja

- joustavat ryhmittelyt, esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus
- kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa
- **ennakointiin ohjaaminen: opeta oppilaat hyödyntämään aiemmat tietonsa ja kokemuksensa**
- toistuvat asiat näkyviin, esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja
- kirjallisuushistoriajana seinälle
- tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä

- **oppiaineen tehtävänantokielen opetteleminen esim. määrittele, pohdi, tulkitse, selitä, luettele, vertaile**
- vaihtelevat oppimisympäristöt, esim. kirjasto, tietokoneluokka
- oppimateriaalien eriyttäminen, mm. helpotetut kirjat, **selkokirjat** äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot
- vertaisoppiminen
- eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta
- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja **sanakirja**mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet
- itsearviointi, esim. "Mitä ja miten opin tällä tunnilla?"
- osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen ja esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu
- tukiopetus, myös ennakoiva ja **maahanmuuttajien tukiopetus**
- koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus
- tehostetun/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 3-6

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

S3 Tekstien tuottaminen

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Arvioinnin keinoja

- suullinen
- kirjallinen
- itsearviointi, esim. omien taitojen kuvailu, oman ja/tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki)
- arviointikeskustelu
- sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa, esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
- testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi
- arviointiyhteistyö kodin kanssa, esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen
- prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen, esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)
- arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)
- oppiainerajat ylittävä arviointi
- **Kielitaidon ei aina tarvitse olla arvioinnin kohde.** Miten oppilas voi osoittaa osaamistaan kielitaidon puutteista huolimatta?

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvarantoaan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas innostuu vahvistamaan kasvokkaista vuorovaikutusta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhekumppaninsa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisesti ja ei-sanallisesti.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen

- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin ja harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas sujuvoittaa lukutaitoaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.

- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään

tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee kielenkäyttötaitojaan puhutussa ja kirjoitetussa kielessä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään

tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee päättelemisen taitoa tekstien tulkinnassa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja hän on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas rohkaistuu tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia tekstejä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottaminen	Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tuntemusta. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan ajatuksiaan kielellisesti..

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa arvioida tuottamiaan tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee omien tekstiensä arviointia.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen

- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas vahvistaa ohjatusti kielitietoisuuttaan.

Kirjallisuus

Oppilas laajentaa lukemiensa tekstien valikoimaa.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas vahvistaa ohjatusti kielitietoisuuttaan.

Kirjallisuus

Oppilas laajentaa lukemiensa tekstien valikoimaa.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas vahvistaa ohjatusti kielitietoisuuttaan.

Kirjallisuus

Oppilas laajentaa lukemiensa tekstien valikoimaa.

Kulttuuri

Oppilas tutustuu lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön

ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee monipuolisesti erilaisia kielenkäyttötilanteita.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen eri osataitoja

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle

- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä. Oppilas osaa ohjatusti valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tieto-ja viestintäteknologian käyttöä tiedonhankinnassa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvarantoaan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee koulun ja arjen vuorovaikutustilanteissa toimimista.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen

puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitoja.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhekumppaninsa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon muut osallistujat.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin ja harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee erilaisia tekstilajeja ja arvioi tiedon luetettavuutta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää taitojaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden

sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa päättelemisen taitoaan erilaisten tekstien tulkinnassa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja hän on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää käsin kirjoittamisen ja näppäilytaitojen hallintaa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottaminen	Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tuntemusta. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee suunnittelemaan ja tuottamaan erilaisia tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa arvioida tuottamiaan tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee rakentavan palautteen antamista ja saamista.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas havainnoi kielenkäyttötapojen eroja eri tilanteissa.

Kirjallisuus

Oppilas rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja pohtii kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Kulttuuri

Oppilas rohkaistuu arvostamaan omaa monikielistä ja -kulttuurista identiteettiään.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas havainnoi kielenkäyttötapojen eroja eri tilanteissa.

Kirjallisuus

Oppilas rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja pohtii kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Kulttuuri

Oppilas rohkaistuu arvostamaan omaa monikielistä ja -kulttuurista identiteettiään.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas havainnoi kielenkäyttötapojen eroja eri tilanteissa.

Kirjallisuus

Oppilas rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja pohtii kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Kulttuuri

Oppilas rohkaistuu arvostamaan omaa monikielistä ja -kulttuurista identiteettiään.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas oppii tunnistamaan erilaisia kielenkäyttötilanteita ja omia vahvuuksiaan kielenkäyttäjänä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa,

oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä. Oppilas osaa ohjatusti valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa taitoaan käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen

- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvarantoaan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas toimii rakentavasti koulun ja arjen vuorovaikutustilanteissa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja.

Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhekumppaninsa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa huomioida puhekumppaninsa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin ja harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien,

ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin, ja arvioivan tekstin ja harjoittelee tekstilajipiirteitä koskevan tiedon käyttämistä tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää itselleen tarkoituksenmukaisia luku- ja kirjoitusstrategioita.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä

- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Oppilas laajentaa sana- ja käsitevarastoaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja hän on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa

sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee erityyppisten tekstien tuottamista yksin ja ryhmässä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottaminen	Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tuntemusta. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tekstilleen tyypillisten kieliopillisten rakenteiden ja sanaston käyttöä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa arvioida tuottamiaan tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia

ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa kykyään arvioida ja muokata omia tekstejään sekä antaa ja vastaanottaa palautetta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas havainnoi puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Kirjallisuus

Oppilas oppii käyttämään kirjastoa monipuolisesti.

Kulttuuri

Oppilas rohkaistuu laajentamaan ja hyödyntämään omaa kielirepertuaariaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas havainnoi puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Kirjallisuus

Oppilas oppii käyttämään kirjastoa monipuolisesti.

Kulttuuri

Oppilas rohkaistuu laajentamaan ja hyödyntämään omaa kielirepertuaariaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas havainnoi puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.

Kirjallisuus

Oppilas oppii käyttämään kirjastoa monipuolisesti.

Kulttuuri

Oppilas rohkaistuu laajentamaan ja hyödyntämään omaa kielirepertuaariaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee ohjatusti asettamaan itselleen oppimistavoitteita.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan

toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa kykyään tunnistaa ja käyttää tärkeitä käsitteitä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä. Oppilas osaa ohjatusti valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa tieto-ja viestintäteknologian ja muiden kielien käyttöä oman oppimisen tukena.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvarantoaan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvarantoaan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhekumppaninsa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa huomioida puhekumppaninsa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
- Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin ja harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien

suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien

suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä päättelyä vaativia merkityksiä.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa lukemista sekä tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivien lukustrategioiden käyttöä.
- Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa.
- Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin.
- Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita

- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja hän on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäilytaitoja.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottaminen	Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tuntemusta. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tuntemusta. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa arvioida tuottamiaan tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

Oppilas osaa arvioida tuottamiaan tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä antaa ja vastaanottaa palautetta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto-ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin

ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa.

Kirjallisuus

Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa.

Kirjallisuus

Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa.

Kirjallisuus

Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.
- Opetellaan sanojen taivutusta ja sanaluokkia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla millaisista osista tekstit rakentuvat.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä. Oppilas osaa ohjatusti valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa tuottaa hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn tekstin.

Oppilas osaa ohjatusti valita sopivan tavan hankkia tietoa.

Vuosiluokkien 3-6 ydinsisällöt

- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa ja oppimisessa.
- Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkitsemis- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot, esim. mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.*

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

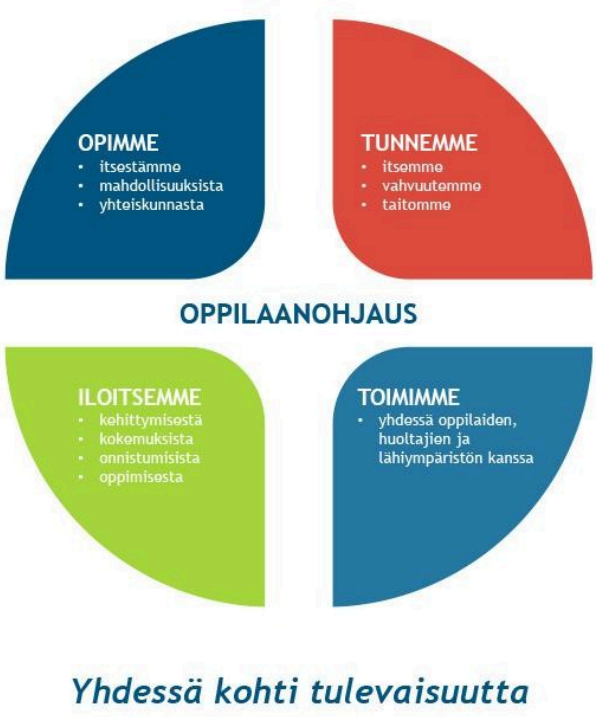
Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan,

valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

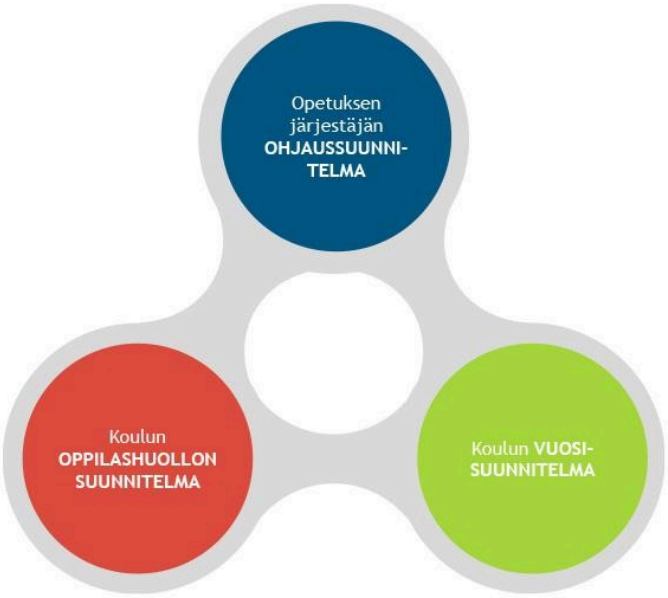
Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



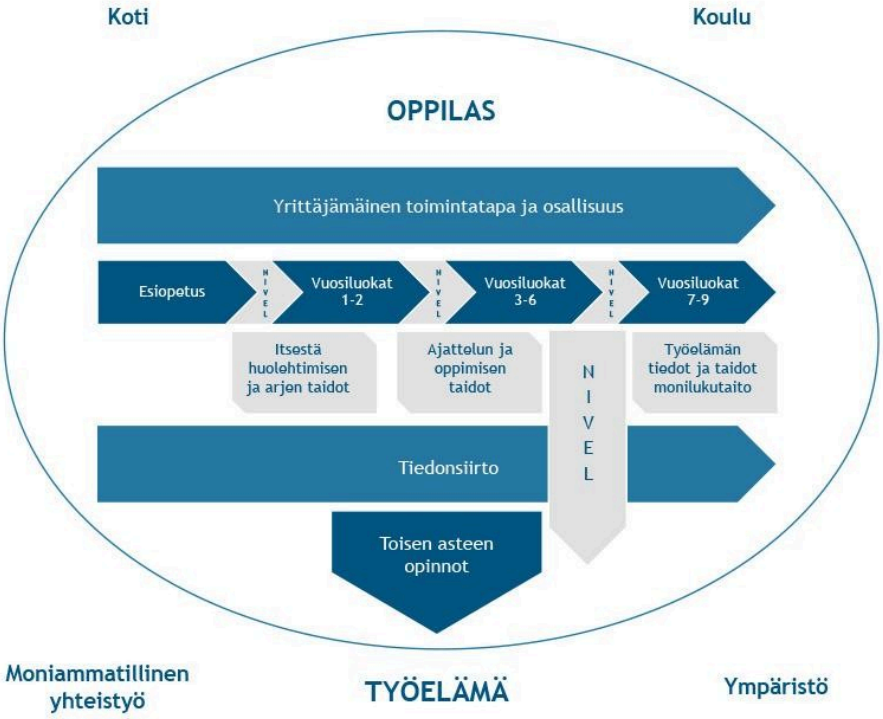
Eteläpohjalaiset arvot oppilaanohjauksessa

VUOSIKELLO



Koulussa laadittavien suunnitelmien suhde

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa paikallisessa opetussuunnitelmassa, miten oppilaanohjaus järjestetään. Opetuksen järjestäjä laatii koko perusopetusta koskevan ohjaussuunnitelman, jota tarkennetaan tarvittaessa koulukohtaisesti. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

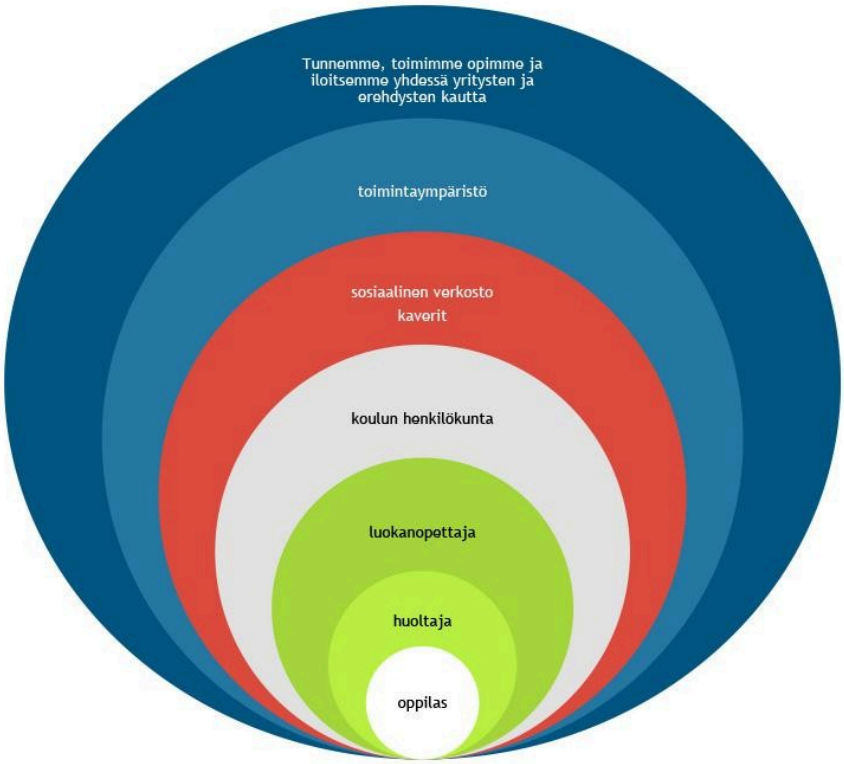


Ohjaussuunnitelma oppilaan koulupolulla

VUOSILUOKAT 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjauksessa tuetaan ja kehitetään erityisesti ajattelun ja oppimisen taitoja. Oppilaanohjauksessa korostuvat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Maakunnalliset ja paikalliset erityispiirteet otetaan huomioon, kun oppilaat tutustuvat lähialueen ammatteihin ja elinkeinoelämään. Ohjauksessa korostuu ennakkoluuloton suhtautuminen ammatteihin ja työelämään. Oppilaanohjauksen koordinointi kuuluu luokanopettajan tehtäviin. Ohjaus on osa arjen toimintakulttuuria ja kuuluu jokaisen koulussa toimivan aikuisen tehtäviin. Ohjaus on monimuotoista ja siihen osallistuu myös muu oppilaan lähiympäristö.



Oppilaanohjauksen monimuotoisuus vuosiluokilla 3-6

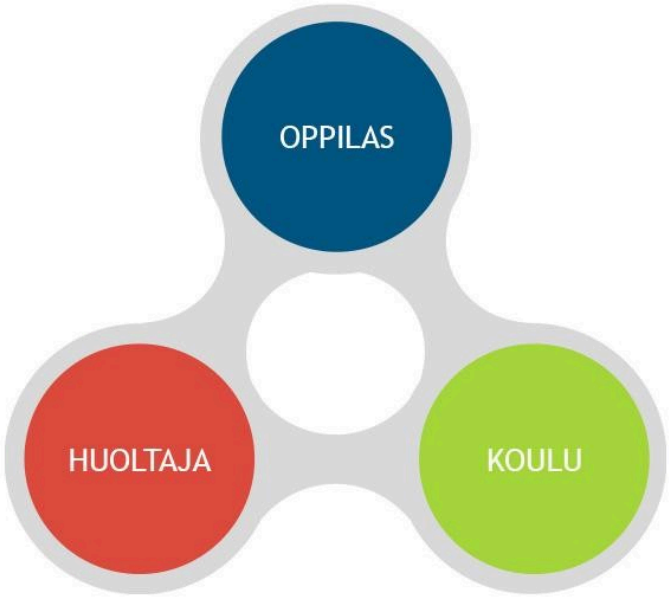
Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 3-6

Nivelvaihe siirryttäessä 3. vuosiluokalle

- Tiedonsiirto luokanopettajien ja huoltajan välillä siirryttäessä kolmannelle luokalle.
- Yhteistyö erityisopettajan kanssa ja tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö.
- Pedagogisten asiakirjojen läpikäyminen ja huomioiminen opetusta suunniteltaessa.

Vuosiluokat 3-6: **Oppijana kehittyminen**

- Kerrataan koulun toimintatapoja ja sääntöjä.
- Ylläpidetään oppimisen iloa ja sisäistä motivaatiota.
- Ohjataan omatoimisuuteen ja yritteliäisyyteen.
- Korostetaan oppilaan vahvuuksia ja myönteistä asennetta.
- Tuetaan itseluottamuksen ja itsetuntemuksen kehittymistä.
- Vahvistetaan arkielämän taitoja ja positiivista käytöstä.
- Kehitetään taitoja toimia sekä yksilönä että osana ryhmää.
- Tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallisuuteen koulun arjessa.
- Edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä mm. tutustumalla lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään.
- Tarjotaan malleja ja ajatuksia arvomaailman luomiseen.
- Harjoitellaan erilaisuuden hyväksymistä erilaisissa integrointi- ja inkluusioryhmissä sekä monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.
- Harjoitellaan erilaisia opiskelustrategioita, joiden avulla oppilasta ohjataan löytämään itselle ja oppiaineelle sopivimmat työtavat.
- Ohjataan kokeisiin valmistautumista, tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia oman osaamisen näyttämiseen ja vahvistetaan itsearviointitaitoja.
- Avataan oppilaalle ja huoltajille oppiaineiden ja toiminnan tavoitteet sekä päämäärät.
- Tuetaan oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa.
- Tavataan vuosittain huoltajien kanssa arviointikeskustelussa vuosiluokilla 1-4 ja muutoin vanhempainvarteissa.



- Ennaltaehkäistään ongelmia varhaisella puuttumisella.
- Tunnistetaan oppimisvaikeuksia yhdessä erityisopetuksen kanssa, etsitään sopivia oppimisen tukimuotoja ja tehdään tarvittavat pedagogiset asiakirjat (oppimisen ja koulunkäynnin tuki).
- Ohjataan tarvittaessa oppimisvalmiuksien kartoitukseen ja tukipalveluiden piiriin.
- Tarkistetaan vuosittain pedagogiset asiakirjat.

Nivelvaihe siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle

- Tiedonsiirto luokanopettajien ja huoltajan sekä luokanohjaajien välillä.
- Oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys siirryttäessä 7. vuosiluokalle.
- Tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö alakoulujen ja yläkoulun välillä.

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *käsityön tehtävänä on tukea ja vahvistaa oppilaiden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Materiaalien ominaisuuksiin tutustuminen edellyttää niiden käsityöllistä työstämistä, jonka myötä päästään kehittämään toimivia ratkaisuja. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Käsityön kasvatustehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmista.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaalla käsityön painotusalue perusopetuksessa **on oppiainerajat ylittävää tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa.**

Opetus on kaikille yhteistä, monimateriaalista käsityötä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tekstiilityö ja tekninen työ ovat käsityö-oppiaineen oppisisältöjä.

--> yhteisen käsityön tavoitteet ja sisällöt

--> käsityöhön ei sisälly eri oppimääriä, eivätkä oppilaat tee valintaa käsityön eri osa-alueiden kesken (jokoa teknisen/tekstiilityön ryhmiin ei ole, vain yhteinen käsityö).

--> opetuksessa käytetään sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja, oppimisympäristöjä ja materiaaleja.

Kokonainen käsityöprosessi perusopetuksessa tarkoittaa sitä, että **oppilas suorittaa itse tai ryhmän aktiivisena jäsenenä prosessin kaikki eri vaiheet**, joita ovat **ideointi, suunnittelu, valmistus ja arviointi.** Kokonaiseen käsityöhön kuuluvat kaikki vaiheet siten, että jos jokin vaihe jää toteutumatta, on prosessi ositettua käsityötä. Arviointi koskee tuotosta, prosessia ja/tai ennakkoon annettua arvioinnin tai dokumentoinnin kohdetta (ks. eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma luku 6).

Käsityökulttuuri:

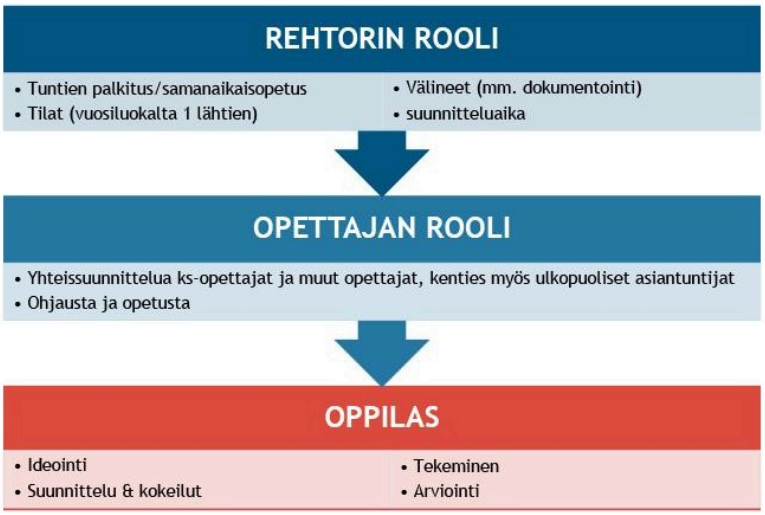
- Oman maakunnan käsityöhistoria
- Maakuntamuseot
- Kotiseutumuseo
- Käsityöyrittäjyys
- Osallisuus ja yhdessä tekeminen

Yrittäjämäinen toimintatapa:

- Oman maakunnan yritteliäisyyden ja pienyrittäjien paikallisen merkityksen tunnistaminen
- Oman yrittäjämäisen toimintatavan merkitys kaikessa tekemisessä

Opetusjärjestelyt käytännössä

Käytännössä



Käsityön tehtävä vuosiluokilla 3-6 Etelä-Pohjanmaalla

- Tuetaan oppilaiden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa.
- Materiaalien ominaisuuksiin tutustuminen edellyttää niiden käsityöllistä työstämistä, jonka myötä päästään kehittämään toimivia ratkaisuja.
- Käsityön kasvatustehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmista.

Tavoitteet vuosiluokilla 3-6	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 Vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemisiin sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön	X	X	X	X	S1-S6	L1, L2
T2 Ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi	X	X	X	X	S1-S6	L1, L5
T3 Opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin			X	X	S1-S4	L2, L4, L5
T4 Ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niintä tarkoituksenmukaisesti	X	X	X	X	S3, S5	L4, L6
T5 Kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjännitteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä	X	X	X	X	S1-S5	L3, L6
T6 Opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelessa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa		X	X	X	S1, S2, S6	L5
T7 Ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityöprosessia	X	X	X	X	S6	L1, L4, L7
T8 Herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti	X	X	X	X	S1-S3, S5	L1, L3, L7

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet, koneet, laitteet ja materiaalit muodostavat käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Samalla ympäristö tukee käsityössä tarvittavan teknologian toimintaperiaatteiden ymmärtämistä. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa mahdollisuuden käyttää erilaisia oppimateriaaleja, oppimisalustoja, piirto-ohjelmia, digitaalisten kuvien muokkausta sekä piirrosten ja mallien tekemistä oman ilmaisun ja suunnittelun tukena. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla oppiainerajat ylittäen ja yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa. Kansalliseen ja kansainväliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön tutustutaan esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynneillä. Näyttelyihin ja yrityksiin tehtävillä opintokäynneillä tuetaan ja vahvistetaan koulussa opittua ja käyntejä hyödynnetään oppimistehtävissä. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja ja toimintaympäristöjä.

Kokonainen käsityö vuosiluokilla 3-6

- Suunnittelu
- Ohjeen käyttäminen ja soveltaminen
- Materiaaleihin tutustuminen
- Materiaalin taloudellinen käyttö
- Yrittäjämäinen toiminta
- Työturvallisuus
- Dokumentointi
- Arviointi
- Töiden esillelaitto

Käsityö voi sisältää seuraavia asioita:

Vuosiluokilla 3 ja 4

- Saumanvarojen lisääminen
- Kaavojen käyttö
- Silitysraudan käyttö
- Ompelukoneen käyttö (suoraommel, siksak-ommel, puolaaminen, päättely)
- Sauma ja päärme
- Ompelutyön toteuttaminen
- Napin ompelu
- Virkkaus (kiinteä silmukka)
- Neulonta (silmukoiden luominen, oikea silmukka, edestakaisneulonta)
- Valinnan mukaan: kudonta/punonta/huovutus/painanta/värjäys
- Suorakulman käyttö
- Sahaaminen
- Naulaaminen
- Hiominen
- Erilaisia liitoksia
- Poraaminen
- Lakkaus tai maalaus
- Metallimateriaalityö
- Elektroniikkatyöskentely
- Juottaminen

Vuosiluokilla 5 ja 6

- Mittaaminen
- Kaavan muokkaaminen
- Kankaan langansuunta, leikkuusuunnitelma
- Tukikankaan käyttö
- Vaatteen valmistaminen
- Vetoketjun kiinnittäminen
- Joustavat ompeleet, ompelukoneen kaksoisneula, saumurin käyttö,
- Neulonta (nurja ja oikea silmukka, suljettu neule)
- Neuletiheyden laskeminen
- Valinnan mukaan: kudonta/punonta/huovutus/painanta/värjäys
- Liitostekniikat
- Elektroniikkatyö, analogisten komponenttien teoriaopetusta, yleismittarin käyttö
- Metallityö
- Yksinkertainen huoltotyö
- Teknologiaan tutustuminen

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on ottaa huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Käsityössä tuetaan oppilaiden omia ratkaisuja sekä vahvistetaan uutta luovan tiedon rakentamista ja käyttöönottoa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsityössä opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Palautteen antamisessa korostetaan myönteisesti oppilaan kehittymistä ja kannustetaan osaamisen laajentamiseen ja syventämiseen. Keskeisten oppisisältöjen oppimisen ja omaksumisen rinnalla arvioidaan monipuolisesti laaja-alaisen käsityötaidon ja -tiedon kehittymistä. Arviointikeskustelussa ja muussa palautteessa osoitetaan kehittämiskohde ja ohjataan kehittämään suoritusta. Oppilaat osallistuvat arviointiin ja heille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä, asioiden selkeää ja jäsenneltyä esittämistä, toisten työskentelyn arvostamista ja rakentavaa palautteen antoa.

Käsityön sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää käsityön valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida kokonaista käsityön prosessia, monimateriaalisen tekemisen tapoja, työskentelyn sujuvuutta ja tuotosten laatua sekä muissa oppiaineissa opitun soveltamista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute on ohjaavaa, kannustavaa ja koko käsityöprosessia koskevaa. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä.

Käsityö arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Maakuntamme vahvuutena on käsityötaito. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua.
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää suunnittelussa ja ideoinnissa apuna
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia.

- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy, millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva oma- ja vertaisarviointi ja pohdinta kehittävät kykyä löytämään uusia teknisiä ratkaisuja ja lisäävät omia vaikuttamismahdollisuusia koskevaa ymmärrystä osallistumisen kautta.
- Suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin liittyvien ratkaisujen etsiminen yhdessä opettaa toimimaan osana ryhmää.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva oma- ja vertaisarviointi ja pohdinta kehittävät kykyä löytämään uusia teknisiä ratkaisuja ja lisäävät omia vaikuttamismahdollisuusia koskevaa ymmärrystä osallistumisen kautta.
- Suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin liittyvien ratkaisujen etsiminen yhdessä opettaa toimimaan osana ryhmää.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Maakuntamme vahvuutena on käsityötaito. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua.
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää suunnittelussa ja ideoinnissa apuna
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia.
- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä

uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia.
- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva oma- ja vertaisarviointi ja pohdinta kehittävät kykyä löytää uusia teknisiä ratkaisuja ja lisäävät omia vaikutusmahdollisuuksia koskevaa ymmärrystä osallistumisen kautta.

- Suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin liittyvien ratkaisujen etsiminen yhdessä opettaa toimimaan osana ryhmää.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva oma- ja vertaisarviointi ja pohdinta kehittävät kykyä löytää uusia teknisiä ratkaisuja ja lisäävät omia vaikutusmahdollisuuksia koskevaa ymmärrystä osallistumisen kautta.
- Suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin liittyvien ratkaisujen etsiminen yhdessä opettaa toimimaan osana ryhmää.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)

- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Maakuntamme vahvuutena on käsityötaito. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua.
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää suunnittelussa ja ideoinnissa apuna
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia.
- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Maakuntamme vahvuutena on käsityötaito. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua.
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää suunnittelussa ja ideoinnissa apuna.
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia.

- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tuotteen valmistaminen	Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).

- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia.
- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva oma- ja vertaisarviointi ja pohdinta kehittävät kykyä löytää uusia teknisiä ratkaisuja ja lisäävät omia vaikuttamismahdollisuuksia koskevaa ymmärrystä osallistumisen kautta.
- Suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin liittyvien ratkaisujen etsiminen yhdessä opettaa toimimaan osana ryhmää.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.

- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva oma- ja vertaisarviointi ja pohdinta kehittävät kykyä löytää uusia teknisiä ratkaisuja ja lisäävät omia vaikuttamismahdollisuuksia koskevaa ymmärrystä osallistumisen kautta.
- Suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin liittyvien ratkaisujen etsiminen yhdessä opettaa toimimaan osana ryhmää.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja

toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Maakuntamme vahvuutena on käsityötaito. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua.
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää suunnittelussa ja ideoinnissa apuna.
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia.

- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Maakuntamme vahvuutena on käsityötaito. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua.
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää suunnittelussa ja ideoinnissa apuna.
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittel- ja kuvankäsittelyohjelmia.
- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tuotteen valmistaminen	Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi

tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta, järkevä käyttö ja kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat oleellisesti käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä

uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia
- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Dokumenttien säilytys esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Ympärillä olevien rakenteiden ymmärtäminen ja materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy; millainen materiaali kestää käytössä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva oma- ja vertaisarviointi ja pohdinta kehittävät kykyä löytää uusia teknisiä ratkaisuja ja lisäävät omia vaikuttamismahdollisuuksia koskevaa ymmärrystä osallistumisen kautta.

- Suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin liittyvien ratkaisujen etsiminen yhdessä opettaa toimimaan osana ryhmää.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisinä osina käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy-seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei välttämättä voi enää myöhemmin palata siihen ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva oma- ja vertaisarviointi ja pohdinta kehittävät kykyä löytää uusia teknisiä ratkaisuja ja lisäävät omia vaikuttamismahdollisuuksia koskevaa ymmärrystä osallistumisen kautta.
- Suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin liittyvien ratkaisujen etsiminen yhdessä opettaa toimimaan osana ryhmää.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokkien 3–6 *matematiikan opetuksessa tarjotaan kokemuksia, joita oppilaat hyödyntävät matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostamisessa. Opetus kehittää oppilaiden taitoja esittää matemaattista ajatteluaan ja ratkaisujaan eri tavoilla ja välineillä. Monipuolisten ongelmien ratkaisu yksin ja ryhmässä sekä erilaisten ratkaisutapojen vertailu ovat opetuksessa keskeistä. Matematiikan opetuksessa varmennetaan ja laajennetaan oppilaiden lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämistä. Lisäksi kehitetään laskutaidon sujuvuutta.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



Yrittäjämäinen toimintatapa näkyy matematiikassa muun muassa:

- sitkeytenä tehtävien loppuun saattamisessa
- työn tekemisessä
- ongelmien ratkaisemisessa yhteistyönä
- erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen etsimisessä ja johtopäätösten tekemisessä
- saatujen ratkaisujen esittelemisessä ja arvioinnissa
- taloustaitojen oppimisessa
- toisten ajatuksien ja ideoiden kunnioittamisen oppimisessa
- epäonnistumisista oppimisessa ja niiden kääntämisessä voimavaraksi.

Matematiikan vuosiluokkaistaminen luokilla 3-6

Vuosiluokka 3

lk 3	Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen osaaminen	Mitä opetetaan tavoitteeseen liittyen?
Merkitys, arvot ja asenteet				
Vuosiluokka 4		S1-S5	L1, L3, L5	Pidetään motivaatiota yllä erilaisten pelien, leikkien ja konkreettisten välineiden avulla. Valitaan oppilaan tason mukaisia tehtäviä. Pyritään löytämään opetettaviin aihepiireihin sopivia käytännön elämän tilanteita. Hyödynnetään tieto-ja viestinteknologian sovelluksia.
	T2	S1-S5	L1 ja L4	Suoraan valtakunnallisesta Opsista
	T3	S1-S5	L1, L3, L4, L5	Valitaan opetusmenetelmiä ja varataan aikaa niin, että oppilaalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja tehdä päätelmiä yhdessä muiden kanssa. Esimerkiksi tutkitaan tarinoita tai kuvia, joista esitetään matemaattisia kysymyksiä, pohditaan kysymysten ratkaisuja ryhmissä.
	T4, T5 ja T6	S1-S5	L1, L2, L3, L4 ja L5	Oman oppimisen tai ratkaisun esittäminen, kuvaaminen ja havainnointi erilaisten välineiden avulla ja oman ratkaisun järkevyyden arviointi. Esimerkiksi esitetään oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja sekä vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
	T7	S1-S5	L1, L4	**Varmennetaan** aikaisemmin opitut käsitteet, esimerkiksi **yhtäsuuruus**, vertailumerkinnät ja **kertolasku**. Opitaan **jakolaskun** ja pyöristämisen käsitteet sekä merkinnät. Opitaan murtoluvun käsite sekä desimaaliluku ja -pilkku. Kulman käsite. Tylppä-, terävä- ja suorakulma
	T8	s2	L1, L4	***Kymmenjärjestelmän hallinnan varmistaminen*** . Uutena asiana kymmenesosat. ***Opitaan pyöristämissäännöt.***
	T9	s2	L1, L4	Vahvistetaan luonnollisten lukujen osaamista. ***Opitaan murtoluku ja desimaaliluku.***
	T10	s2	L1, L3, L6	Varmistetaan monipuolinen yhteen- ja vähennyslaskujen osaaminen. **Opitaan kertotaulut 6-9,** varmennetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. ***Opitaan allekkain kertominen yksinumeroisilla kokonaisluvuilla*** . Opitaan 10:llä ja 100:lla kertominen. ***Opitaan jakolasku kertolaskun käänteislaskutoimituksena. Opitaan laskujärjestyssopimus.***
	T11	s4	L4, L5	Rakennetaan, tutkitaan ja luokitellaan kuvioita ja kappaleita. Lisäksi piirretään kuvioita. Opitaan tunnistamaan erilaisia kulmia.
	T12	s4	L1, L3, L6	***Harjoitellaan mittaamista*** ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Huomioidaan ***oppilaan arkielämässä esiintyvien kellonaikojen, massan, pituuden ja rahan yksiköiden osaaminen*** . Lyhyen aikavälin laskeminen. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
	T13	s5	L4, L5	Harjoitellaan järjestelmällistä tietojen keräämistä. Yksinkertaisten pylväsdiagrammien laatiminen mallien avulla ja ***pylväsdiagrammien tulkinta.***
	T14	s1	L1, L4, L5, L6	Tutustutaan graafiseen ohjelmointiympäristöön.

lk 4	Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen osaaminen	Mitä opetetaan tavoitteeseen liittyen?
Merkitys, arvot ja asenteet				
	T1	S1-S5	L1, L3, L5	Pidetään motivaatiota yllä erilaisten pelien, leikkien ja konkreettisten välineiden avulla. Valitaan oppilaan tason mukaisia tehtäviä. Pyritään löytämään opetettaviin aihepiireihin sopivia käytännön elämän tilanteita. Hyödynnetään tieto-ja viestinteknologian sovelluksia.
	T2	S1-S5	L1 ja L4	Suoraan valtakunnallisesta Opsista
	T3	S1-S5	L1, L3, L4, L	Valitaan opetusmenetelmiä ja varataan aikaa niin, että oppilaalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja tehdä päätelmiä yhdessä muiden kanssa. Esimerkiksi tutkitaan tarinoita tai kuvia, joista esitetään matemaattisia kysymyksiä, pohditaan kysymysten ratkaisuja ryhmissä.
	T4, T5 ja T6	S1-S5	L1, L2,L3, L4 ja L5	Oman oppimisen tai ratkaisun esittäminen, kuvaaminen ja havainnointi erilaisten välineiden avulla ja oman ratkaisun järkevyyden arviointi. Esimerkiksi esitetään oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja sekä vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
	T7	S1-S5	L1, L4	Varmennetaan aikaisemmin opitut käsitteet. Opitaan negatiivisen luvun käsite. Perehdytään pisteen, janan ja suoran käsitteisiin. Tasokuvioista käydään läpi suorakulmio, neliö, kolmio ja ympyrä. Geometrisistä kappaleista lieriö, kartio, särmiö ja pyramidi. Piirin käsite. Jakolaskun ja pyöristämisen käsitteet sekä merkinnät.
	T8	s2	L1, L4	**Uutena asiana sadasosat**. Kerrataan pyöristämissäännöt ja harjoitellaan kokonaislukujen pyöristämistä.
	T9	s2	L1, L4	***Opitaan negatiiviset kokonaisluvut lukusuoran avulla.***
	T10	s2	L1, L3, L6	Varmistetaan monipuolinen yhteen- ja vähennyslaskujen osaaminen. Vahvistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. ***Opitaan allekkain kertominen kaksinumeroisilla kokonaisluvuilla. Opitaan nollaan päättyvillä luvuilla kertominen päässälaskuna. Opitaan desimaalilukujen (kymmenesosien tarkkuudella) ja samannimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku. Sekalukujen ja murtolukujen vastaavuus.*** **Opitaan jakolasku lukuyksiköittäin jakamalla.**
	T11	s4	L4, L5	Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. ***Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.*** Lisäksi piirretään kuvioita. ***Opetellaan koordinaatisto.***
	T12	s4	L1, L3, L6	Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. ***Monikulmioiden piirin laskeminen. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä. Harjoitellaan erityisesti rahaan liittyviä laskuja*** .
	T13	s5	L4, L5	Opitaan järjestelmällistä tietojen keräämistä. Laaditaan ja ***tulkitaan yksinkertaisia diagrammeja ja taulukoita.***
	T14	s1	L1, L4, L5, L	Harjoitellaan ohjelmoinnin alkeita graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Vuosiluokka 5

lk 5	Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen osaaminen	Mitä opetetaan tavoitteeseen liittyen?
Merkitys, arvot ja asenteet				
	T1	S1-S5	L1, L3, L5	Pidetään motivaatiota yllä erilaisten pelien, leikkien ja konkreettisten välineiden avulla. Valitaan oppilaan tason mukaisia tehtäviä. Pyritään löytämään opetettaviin aihepiireihin sopivia käytännön elämän tilanteita. Hyödynnetään tieto-ja viestinteknologian sovelluksia.
	T2	S1-S5	L1 ja L4	Suoraan valtakunnallisesta Opsista
	T3	S1-S5	L1, L3, L4, L5	Valitaan opetusmenetelmiä ja varataan aikaa niin, että oppilaalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja tehdä päätelmiä yhdessä muiden kanssa. Esimerkiksi tutkitaan tarinoita tai kuvia, joista esitetään matemaattisia kysymyksiä, pohditaan kysymysten ratkaisuja ryhmissä.
	T4, T5 ja T6	S1-S5	L1, L2, L3 L4 ja L5	Oman oppimisen tai ratkaisun esittäminen, kuvaaminen ja havainnointi erilaisten välineiden avulla ja oman ratkaisun järkevyyden arviointi. Esimerkiksi esitetään oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja sekä vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
	T7	S1-S5	L1, L4	**Supistamisen käsite**. Yhtälön ja epäyhtälön käsitteet. Prosentti. Mittakaava. Pinta-ala. Asteen käsite kulmien yhteydessä. Suurin ja pienin arvo, keskiarvo sekä tyyppiarvo.
	T8	s2	L1, L4	Kymmenjärjestelmän hallinnan varmistaminen, myös sadasosat ja tuhannesosat. Desimaalilukujen pyöristäminen.
	T9	s2	L1, L4	Varmennetaan murtolukujen, desimaalilukujen ja negatiivisten kokonaislukujen osaaminen.
	T10	s2	L1, L3, L6	***Desimaali- ja murtolukujen kertominen*** **ja jakaminen** ***luonnollisella luvulla.*** Murtoluvun muuntaminen yksinkertaisimpaan muotoon ***(supistaminen).*** ***Murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin yhteys*** . Yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaiseminen päättelemällä ja kokeilemalla.
	T11	s4	L4, L5	***Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.*** Symmetria suoran suhteen. Kierto- ja siirtosymmetriaa havainnoidaan osana kuvataidetta.
	T12	s4	L1, L3, L6	Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelua. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja aluksi ruutujen avulla ja vähitellen mittayksiköitä apuna käyttäen. ***Erityisesti suorakulmioiden ja kolmioiden piirit ja pinta-alat. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia. Mittakaava ja sen käyttö suurennoksissa ja pienennöksissä.***
	T13	s5	L4, L5	Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti mielenkiintoisista aihepiireistä. Kehitetään oppilaiden taitoa laatia keräämistään tiedoista pylväs-ja viivadiagrammeja sekä erilaisia taulukoita. ***Erilaisten diagrammien tulkintaa.*** Opitaan tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo sekä ***keskiarvo*** ja tyyppiarvo.
	T14	s1	L1, L4, L5, L6	Harjoitellaan ohjelmien tekemistä graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Vuosiluokka 6

lk 6	Tavoitteet	Sisällöt	Laaja-alainen osaaminen	Mitä opetetaan tavoitteeseen liittyen?
Merkitys, arvot ja asenteet				
	T1	S1-S5	L1, L3, L5	Pidetään motivaatiota yllä erilaisten pelien, leikkien ja konkreettisten välineiden avulla. Valitaan oppilaan tason mukaisia tehtäviä. Pyritään löytämään opetettaviin aihepiireihin sopivia käytännön elämän tilanteita. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian sovelluksia.
	T2	S1-S5	L1 ja L4	
	T3	S1-S5	L1, L3, L4, L5	Valitaan opetusmenetelmiä ja varataan aikaa niin, että oppilaalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja tehdä päätelmiä yhdessä muiden kanssa. Esimerkiksi tutkitaan toimintoja tai kuvia, joista esitetään matemaattisia kysymyksiä, pohditaan kysymysten ratkaisuja ryhmissä.
	T4, T5 ja T6	S1-S5	L1, L2, L3, L4 ja L5	Oman oppimisen tai ratkaisun esittäminen, kuvaaminen ja havainnointi erilaisten välineiden avulla ja oman ratkaisun järkevyyden arviointi. Esimerkiksi esitetään oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja sekä vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				
	T7	S1-S5	L4, L5	Laventamisen käsite. Prosenttiluku ja -arvo. Tilavuus. Tuntemaan todennäköisyys.
	T8	s2	L1, L4	Kymmenjärjestelmän hallinnan vahvistaminen.
	T9	s2	L1, L4	Varmennetaan murtolukujen, desimaalilukujen ja negatiivisten kokonaislukujen osaaminen.
	T10	s2	L1, L3, L6	***Desimaalilukujen kertominen*** ja jakaminen ***desimaaliluvulla . Erinimisten murtolukujen yhteen-ja vähennyslasku, laventaminen. Prosenttiluvun ja -arvon laskeminen yksinkertaisissa tapauksissa.***
	T11	s4	L4, L5	***Kolmion ja nelikulmion kulmien summa.***
	T12	s4	L1, L3, L6	***Lasketaan suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia .*** Yksiköiden muunnoksia.
	T13	s5	L4, L5	Kerätään tietoja erilaisista aihepiireistä. Tuotetaan kerätyistä tiedoista taulukoita ja laaditaan erilaisia diagrammeja sekä kynällä ja paperilla että erilaisia tietoteknisiä sovelluksia apuna käyttäen. Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.
	T14	s1	L1, L4, L5, L6	Harjoitellaan omien ohjelmien tekemistä graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilailla tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristöissä, joissa leikkivälineillä on keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös viereisen vuosiluokan keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kokiata riittävän usein, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi.

ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokka 3:

- Kerrataan yhtäsuuruus- ja kertolasku.
- Opitaan jakolaskun käsitteet sekä merkinnät.
- Varmistetaan kymmenjärjestelmän hallinta
- Opitaan pyöristämissäännöt.
- Opitaan murtoluku ja desimaaliluku.
- Opitaan kertotaulut 6-9.
- Opitaan allekkain kertominen yksinumeroisilla kokonaisluvuilla.
- Opitaan jakolasku kertolaskun käänteislaskutoimituksena.
- Opitaan laskujärjestyssopimus.
- Harjoitellaan mittaamista.
- Opetellaan oppilaan arkielämässä esiintyviä ajan, massan, pituuden ja rahan yksiköitä.

Vuosiluokka 4:

- Harjoitellaan uutena asiana sadasosia.
- Opitaan negatiiviset kokonaisluvut lukusuoran avulla.
- Opitaan allekkain kertominen kaksinumeroisilla kokonaisluvuilla.
- Opitaan nollaan päättyvillä luvuilla kertominen päässälaskuna.
- Opitaan desimaalilukujen (kymmenesosien tarkkuudella) ja samannimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku.
- Tutustutaan sekalukujen ja murtolukujen vastaavuuksiin.
- Opitaan jakolasku lukuyksiköittäin jakamalla.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Opetellaan koordinaatisto.
- Harjoitellaan monikulmioiden piirin laskemista.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.
- Harjoitellaan erityisesti rahaan liittyviä laskuja.
- Tulkitaan yksinkertaisia diagrammeja ja taulukoita.

Vuosiluokka 5:

- Supistamisen käsite ja supistaminen
- Desimaali- ja murtolukujen kertominen ja jakaminen luonnollisella luvulla
- Murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin yhteys
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Erityisesti suorakulmioiden ja kolmioiden piirit ja pinta-alat
- Harjoitellaan yksikkömuunnoksia.
- Mittakaava ja sen käyttö suurennoksissa ja pienennöksissä
- Erilaisten diagrammien tulkintaa

Vuosiluokka 6:

- Laventamisen käsite
- Desimaalilukujen kertominen ja jakaminen desimaaliluvulla
- Erinimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku, laventaminen
- Prosenttiluvun ja -arvon laskeminen yksinkertaisissa tapauksissa
- Lasketaan suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista ja palaute ohjaavaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailta edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa opittua.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Matematiikka arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pidetään motivaatiota yllä erilaisten pelien, leikkien ja konkreettisten välineiden avulla. Valitaan oppilaan tason mukaisia tehtäviä. Pyritään löytämään opetettaviin aihepiireihin sopivia käytännön elämän tilanteita. Hyödynnetään tieto- ja viestinteknologian sovelluksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Valitaan opetusmenetelmiä ja varataan aikaa niin, että oppilaalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja tehdä päätelmiä yhdessä muiden kanssa. Tutkitaan esimerkiksi tarinoita tai kuvia, joista esitetään matemaattisia kysymyksiä, pohditaan kysymysten ratkaisuja ryhmissä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman

päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ongelmaratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Varmennetaan aikaisemmin opitut käsitteet, esimerkiksi **yhtäsuuruus,** vertailumerkinnät ja **kertolasku**. Opitaan **jakolaskun** ja pyöristämisen käsitteet sekä merkinnät. Opitaan murtoluvun käsite, desimaaliluku ja -pilkku, kulman käsite sekä tylppä-, terävä- ja suorakulma.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.

Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Varmistetaan kymmenjärjestelmän hallinta. Harjoitellaan uutena asiana kymmenesosia. **Opitaan pyöristämissäännöt.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Vahvistetaan luonnollisten lukujen osaamista. **Opitaan murtoluku ja desimaaliluku.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon

ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat monipuolisesti yhteen- ja vähennyslaskut sekä kertotaulut 1-10. **Opitaan kertotaulut 6-9**. **Opitaan allekkain kertominen yksinumeroisilla kokonaisluvuilla.** Opitaan 10:llä ja 100:lla kertominen. **Opitaan jakolasku kertolaskun käänteislaskutoimituksena. Opitaan laskujärjestyssopimus.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Rakennetaan, tutkitaan ja luokitellaan kuvioita ja kappaleita. Lisäksi piirretään kuvioita. Opitaan tunnistamaan erilaisia kulmia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Kiinnitetään huomiota **oppilaan arkielämässä esiintyvien ajan, massan, pituuden ja rahan yksiköiden osaamiseen.** Harjoitellaan lyhyen aikavälin laskemista. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan järjestelmällistä tietojen keräämistä. Laaditaan mallien avulla ksinkertaisia pylväsdiagrammeja ja harjoitellaan **pylväsdiagrammien tulkintaa.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan graafiseen ohjelmointiympäristöön.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita

syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pidetään motivaatiota yllä erilaisten pelien, leikkien ja konkreettisten välineiden avulla. Valitaan oppilaan tason mukaisia tehtäviä. Pyritään löytämään opetettaviin aihepiireihin sopivia käytännön elämän tilanteita. Hyödynnetään tieto- ja viestinteknologian sovelluksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Valitaan opetusmenetelmiä ja varataan aikaa niin, että oppilaalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja tehdä päätelmiä yhdessä muiden kanssa. Tutkitaan esimerkiksi tarinoita tai kuvia, joista esitetään matemaattisia kysymyksiä, pohditaan kysymysten ratkaisuja ryhmissä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin

ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun

käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ongelmaratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Varmennetaan aikaisemmin opitut käsitteet. Opitaan negatiivisen luvun käsite. Perehdytään pisteen, janan ja suoran käsitteisiin. Tasokuvioista käydään läpi suorakulmio, neliö, kolmio ja ympyrä; geometrisistä kappaleista lieriö, kartio, särmiö ja pyramidi. Opitaan piirin, jakolaskun ja pyöristämisen käsiitteet sekä merkinnät.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan uutena asiana sadasosia. Kerrataan pyöristämissäännöt ja harjoitellaan kokonaislukujen pyöristämistä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opitaan negatiiviset kokonaisluvut lukusuoran avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat monipuolisesti yhteen- ja vähennyslaskut sekä kertotaulun 1-10. osaaminen. **Opitaan allekkain kertominen kaksinumeroisilla kokonaisluvuilla. Opitaan nollaan päättyvillä luvuilla kertominen päässälaskuna. Opitaan desimaalilukujen (kymmenesosien tarkkuudella) ja samannimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku. Tutustutaan sekalukujen ja murtolukujen vastaavuuksiin. Opitaan jakolasku lukuyksiköittäin jakamalla.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. T**utustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.** Lisäksi piirretään kuvioita. **Opetellaan koordinaatisto.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. **Perehdytään monikulmioiden piirin laskemiseen. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä. Harjoitellaan erityisesti rahaan liittyviä laskuja.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opitaan järjestelmällistä tietojen keräämistä. Laaditaan ja **tulkitaan yksinkertaisia diagrammeja ja taulukoita.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan ohjelmoinnin alkeita graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pidetään motivaatiota yllä erilaisten pelien, leikkien ja konkreettisten välineiden avulla. Valitaan oppilaan tason mukaisia tehtäviä. Pyritään löytämään opetettaviin aihepiireihin sopivia käytännön elämän tilanteita. Hyödynnetään tieto- ja viestinteknologian sovelluksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Valitaan opetusmenetelmiä ja varataan aikaa niin, että oppilaalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja tehdä päätelmiä yhdessä muiden kanssa. Tutkitaan esimerkiksi tarinoita tai kuvia, joista esitetään matemaattisia kysymyksiä, ja pohditaan kysymysten ratkaisuja ryhmissä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ongelmaratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla..

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan **supistamisen,** yhtälön ja epäyhtälön, prosentin, mittakaavan ja pinta-alan käsitteisiin sekä asteen käsitteeseen kulmien yhteydessä. Opitaan suurimman ja pienimmän arvon, keskiarvon sekä tyyppiarvon käsitteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Varmistetaan kymmenjärjestelmän hallinta, myös sadasosat ja tuhannesosat. Harjoitellaan desimaalilukujen pyöristämistä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat murtoluvut, desimaaliluvut ja negatiiviset kokonaisluvut.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun

käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan desimaali- ja murtolukujen kertomista ja jakamista luonnollisilla luvuilla. Opetellaan muuntamaan murtoluku yksinkertaisimpaan muotoonsa **(supistaminen). Käsitellään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välistä yhteyttä.** Harjoitellaan yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisemista päättelemällä ja kokeilemalla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Symmetria suoran suhteen. Kierto- ja siirtosymmetriaa havainnoidaan osana kuvataidetta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelua. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja aluksi ruutujen avulla ja vähitellen mittayksiköitä apuna käyttäen. **Tutustutaan erityisesti suorakulmioiden ja kolmioiden piireihin ja pinta-aloihin. Harjoitellaan yksikkömuunnoksia ja tutustutaan mittakaavaan ja sen käyttöön suurennoksissa ja pienennöksissä.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti mielenkiintoisista aihepiireistä. Kehitetään oppilaiden taitoa laatia keräämistään tiedoista pylväs-ja viivadiagrammeja sekä erilaisia taulukoita. **Erilaisten diagrammien tulkintaa**. Opitaan tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo sekä keskiarvo ja tyyppiarvo.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan ohjelmien tekemistä graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pidetään motivaatiota yllä erilaisten pelien, leikkien ja konkreettisten välineiden avulla. Valitaan oppilaan tason mukaisia tehtäviä. Pyritään löytämään opetettaviin aihepiireihin sopivia käytännön elämän tilanteita. Hyödynnetään tieto- ja viestinteknologian sovelluksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua

sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Valitaan opetusmenetelmiä ja varataan aikaa niin, että oppilaalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä ja tehdä päätelmiä yhdessä muiden kanssa. Tutkitaan esimerkiksi tarinoita tai kuvia, joista esitetään matemaattisia kysymyksiä, ja pohditaan kysymysten ratkaisuja ryhmissä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.

Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ongelmaratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.

Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan oman oppimisen tai ratkaisun esittämistä, kuvaamista ja havainnointia erilaisten välineiden avulla ja arvioidaan omien ratkaisujen järkevyyttä. Esitetään esimerkiksi oman päättelyn etenemistä tai eri oppilaiden ratkaisumalleja vihkoon piirtäen, sanallisesti selittämällä tai erilaisten tietoteknisten sovellusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käydään läpi **laventamisen käsite.** Tutustutaan prosenttiluvun ja -arvon, tilavuuden, tuntemattoman ja todennäköisyyden käsitteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia

desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Vahvistetaan kymmenjärjestelmän hallintaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat murtolukuvut, desimaaliluvut ja negatiiviset kokonaisluvut.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon

ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Desimaalilukujen kertominen ja jakaminen desimaaliluvulla. Erinimisten murtolukujen yhteen-ja vähennyslasku, laventaminen. Prosenttiluvun ja -arvon laskeminen yksinkertaisissa tapauksissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kolmion ja nelikulmion kulmien summa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Lasketaan suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Harjoitellaan ksiköiden muunnoksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja

pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kerätään tietoja erilaisista aihepiireistä. Tuotetaan kerätyistä tiedoista taulukoita ja laaditaan erilaisia diagrammeja sekä kynällä ja paperilla että erilaisia tietoteknisiä sovelluksia apuna käyttäen. Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan omien ohjelmien tekemistä graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *oppilaat laajentavat omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaita kannustetaan erilaisten kuvailmaisun keinojen kokeiluun ja harjoitteluun sekä kuvallisten taitojen tavoitteelliseen kehittämiseen. Opetuksessa tarkastellaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutuksia mielipiteisiin, asenteisiin ja toimintatapoihin oppilaiden omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan tutkimaan taiteilijoiden ja muun visuaalisen kulttuurin tekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina sekä erilaisissa kulttuurisissa yhteyksissä. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä. Kuvien tuottamisen ja tulkinnan taitoja syvennetään hyödyntämällä vastuullisesti tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MAAKUNNALLISET ARVOTEEMAT KUVATAITEESSA

Opimme itsestämme, toisistamme, ympäristöstämme ja maailmastamme kuvataiteen työtapoja, välineitä ja käsitteitä kriittisesti hyödyntäen yksin ja yhdessä.

Tunnemme itsemme ja huomioimme toiset visuaalisessa kulttuurissa toimiessamme sekä harjoittelemme samalla elämänhallintataitoja.

Toimimme vuorovaikutuksessa muiden kanssa tasa-arvoisesti rakentaen yhdessä kestävää tulevaisuutta.

Iloitsemme osallisuudesta ja visuaalisen kulttuurin taitojen karttumisesta sekä yhdessä tekemisestä **yrittäjämäistä toimintatapaa** vaalien.

Kaikissa kuvataiteen tavoitteissa (T) toteutuvat kaikki sisältöalueet (S1, S2 ja S3) valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti. Laaja-alaiset osaamisen alueet (L) on sidottu valtakunnallisesti ePerusteissa tavoitteisiin (T). Kaikilla luokka-asteilla on yhtenevät tavoitteet. Vuosiluokkien 1 ja 2 sisällöt ovat yhtenevät, kuten myös luokilla 3–6. Vuosiluokalla 7 on omat päättöarviointiin tähtäävät sisältönsä.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 3-6 tarkastellaan laajenevan elinpiirin ajankohtaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opetuksessa ohjataan taiteidenväliseen ja temaattiseen lähestymistapaan. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan kriittisesti eri tietolähteisiin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet luokka-asteittain

Erityisiä painoalueita hyödynnetään luokka-astekohtaisesti. Toisaalta eri luokka-asteiden erityisistä painoalueista voi muodostaa kokonaisuuden, mistä näkee koko perusopetuksen kuvataiteen minimitavoitteet. Opiskelun erityiset painoalueet on myös tummennettu vuosiluokittain tavoitekuvauksiin.

Vuosiluokat 1 ja 2

- Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta
- Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista
- Värien sekoittelu
- Kuvakerronta

Vuosiluokat 3-6

- Päävärit ja välivärit
- Lämpimät värit ja kylmät värit
- Rakentelua eri materiaaleista
- Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa
- Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä
- Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu

Vuosiluokka 7

- Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti

- Oman ilmaisun kehittäminen, haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Palautteella tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin.

Antaessaan kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida oppilaan edistymistä kuvien tuottamiseen, vastaanottamiseen ja tulkitsemiseen liittyvien taitojen kehittämisessä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataide arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 1:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä,

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan*

suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 2:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 3:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit
- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**

- Vesivärit ja peitevärit

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 4:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit
- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen

- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 5:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

5. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

6. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 6:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 7:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit
- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 8:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 9:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 10:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina

- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 11:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaanoppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen

- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 1:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.
2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.
3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.
4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.
5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 2:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo

- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 3:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)

- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit
- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 4:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit

- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- Rakentelua eri materiaaleista
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 5:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoi.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

5. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

6. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 6:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista*

ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 7:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit
- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 8:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista*

ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 9:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 10:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo

- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen*

kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 11:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaisee vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 1:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.
2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.
3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.
4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 2:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 3:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)

- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit
- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 4:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit

- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- Rakentelua eri materiaaleista
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 5:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

5. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

6. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto koneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 6:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista*

ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 7:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit
- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 8:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista*

ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 9:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 10:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo

- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen*

kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 11:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 1:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 2:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 3:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)

- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit
- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 4:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaanmonilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit

- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 5:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

4. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

5. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

6. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa..

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 6:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista*

ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 7:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Värioppi

- Väriympyrä
- Vastavärit
- **Päävärit ja välivärit**
- **Lämpimät värit ja kylmät värit**
- Vesivärit ja peitevärit

Grafiikkaan tutustuminen

- Monotypia
- Peilikuvan käsittäminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Kuvakoot
- Sarjakuvat

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 8:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista*

ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 9:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annnetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 10:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo

- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- *Kirjoitetaan kuvasta tarina*
- ***Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa***

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- **Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä**
- Tekijänoikeudet
- Digikuvan otto ja siirto tietokoneelle
- Yksinkertainen kuvankäsittely
- Lapsille suunnatut mainoskuvat

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen*

kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 11:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin.

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista.

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä.

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta.

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä.

6. Rohkaistaan vaikuttamaan omaan kestävään elinympäristöön ja yhteiskuntaan sekä tulevaisuuteen taiteen keinoin.

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Oikeat mittasuhteet, kasvot ja kokovartalo
- Ihmisen kuvaaminen eri aikakausina
- *Croques (myös väärällä kädellä piirtäen), kasvojen mittasuhteet sivulta ja edestä mittasuhdemallien mukaan*

Tilan kuvaaminen

- Keskeisperspektiiviin tutustuminen
- Syvyyden kuvaus (taka-ala, keskiala, etuala)
- *Pienoismallit tiloista, perspektiivin tutkiminen kuvasta, havainnointi tutuista paikoista, esim. koulun käytävä, luonto*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Tuntuma saveen
- **Rakentelua eri materiaaleista**
- Ongelmanratkaisua rakennellen
- *Kierrätysmateriaali*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Lähikulttuuriin tutustuminen
- Kotiseutu, perinteet, arkkitehtuuri, harrastukset
- *Taidehistorian esimerkkejä integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman työn arvostus, asennoituminen työskentelyyn, omien taitojen oivaltaminen
- ***Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin harjoittelu***
- *Kokeileva ja mahdollistava oppimisympäristö (monipuoliset työskentelytavat ja tehtävät)*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen

ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

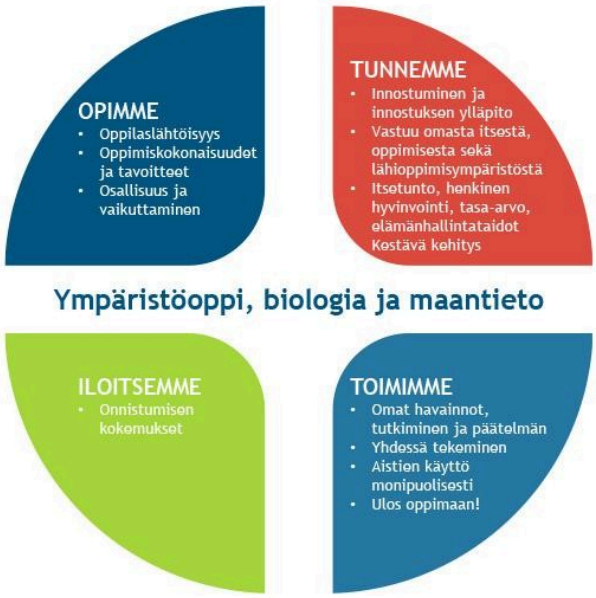
Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3-6** ympäristöopin opetus voidaan jäsentää kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan ympäröivää maailmaa sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa kasvuaan ja kehitystään. Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla syvennetään kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Vuosiluokkakokonaisuuden loppupuolella pohditaan myös eri tiedonalojen ominaispiirteitä.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Arvoteemat: ympäristötiedon näkökulmasta nostamme seuraavia asioita tärkeiksi:



Arvoissa on huomioitu maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset: yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Ympäristöoppi, biologia ja maantieto sopivat hyvin pohjaksi monenlaisiin aihekokonaisuuksiin.

Laaja-alainen osaaminen kestävän kehityksen näkökulmasta eri vuosiluokilla

Luokat 3-4: Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä, kestävän kehityksen merkitys paikallisella ja valtakunnallisella tasolla.

Luokat 5-6: Kestävän kehityksen merkitys koko maailmalle

Nivelvaiheen perusosaaminen määrittyy keskeisten tavoitteiden ja niihin liittyvien sisältöjen mukaan.

Maakunnallisia erityispiirteitä ovat muun muassa Kyrönjoki, lakeus, tulvat, suo, maaseutu, lähiruoka, Lappajärvi, pohjavesialueet, maakunnan raaka-aineiden jatkojalostus, kansallispuistot, metsästys ja kalastus.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa.

Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ympäristötiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Toimimme vaihtelevasti erilaisissa oppimisympäristöissä sisällä, ulkona ja sähköisissä ympäristöissä. Työtapoina käytetään esimerkiksi tutkimista, havainnointia, tiedonhakua eri lähteistä ja tiedon kriittistä arviointia sekä projektityöskentelyä. Työskentelyssä pyritään mahdollisimman paljon yhdessä tekemiseen.

Oppimisympäristöjä:

Ulos oppimaan! – konkreettisia esimerkkejä eri luokkatasoille:

1.-2. lk:

Koulun ja kodin lähiympäristön tutkiminen:

- Pihan kasvit ja ötökät
- Pihakartan tekeminen
- Lähialueen rakennettu ympäristö

Vierailu lähimetsään:

- Havaintojen tekeminen eri aisteja käyttäen esim. metsän asioiden tunnistaminen silmät kiinni

Leikit metsässä:

- Erätaidot ja seikkailu
- Mustikka-/puolukkaretki

Liikenteeseen tutustuminen kävelijänä:

- Liikennemerkit
- Liikenteen seuraaminen

3.-4. lk:

Edellisten lisäksi...

Lähiruoka ja maatalous:

- Esimerkiksi syysmarkkinat koululla

Lähiympäristö:

- Lajituntemuksen laajentaminen
- Metsäretki: metsätyyppejä havaintojen kautta
- Linturetki
- Kalastuspäivä
- Kunnan rakennettu ympäristö ja nähtävyydet
- Kunnan/kaupungin kyliin tutustuminen
- Liikennemäärän laskeminen
- Liikenteeseen tutustuminen pyöräilijänä
- Polkupyöräilyn taitorata ja esimerkiksi jarrutusmatkan tutkiminen

5.-6. lk:

Lähimetsän metsätyypit:

- Tuodaan esim. luokkatilaan kasveja ja eritellään laatikoihinsa/kartongille
- Maaperän tutkiminen neliön alalta
- Kasvinäytteet kiinnitettynä koulun maisemakarttaan
- Sieniretki
- Eläinten jäljet ja jätökset

Ympäristö ja luonto:

- Esimerkiksi maatila, tuotantoeläimet, kunnan/kaupungin kylät, vedenpuhdistuslaitos tai jätehuolto.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Rajataan sisällöt keskeisiin käsitteisiin ja annetaan riittävästi aikaa esimerkiksi projektin tai kokeen tekemiseen. Osaamista voi näyttää myös suullisesti.

Opiskelun erityiset painoalueet:

3. lk:

- Oma maakunta
- Suomi
- Terveellinen elämäntapa
- Vesi ja sen kiertokulku
- Tehdään vähintään kerran tutkimusretki.

4. lk

- Pohjoismaat
- Terveellinen elämäntapa, erityisesti ravinto
- Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita.
- Tehdään vähintään kerran tutkimusretki.

5. lk:

- Eurooppa
- Ihmisen biologia, lisääntyminen ja isot elinjärjestelmät
- Kasvio (laajuus oppilaan taitojen mukaan)
- Palaminen ja yhteyttäminen
- Tehdään vähintään kerran tutkimusretki.

6. lk:

- Afrikka
- Kasvin kasvattaminen
- Mielen hyvinvointi murrosiän myrskyissä
- Energia ja sen säilyminen
- Tehdään vähintään kerran tutkimusretki.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisun selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista sekä kannustamaan toisiaan oppimisessa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös tiedonalojen osaaminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ympäristööppi arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä sekä tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Ekologisesti kestävä kehitys

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys on keskeinen sisältö oppiaineessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä sekä tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjaannutaan tekemään tutkimuksia pitkäjänteisesti (yrittäjämäinen toimintatapa).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys on keskeinen sisältö oppiaineessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä sekä tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen

vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä sekä tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-,

sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Mennään rohkeasti ja säännöllisesti ulos metsään ja rakennettuun ympäristöön.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen

vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä sekä tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-,

sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto-viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä sekä tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä sekä tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun

erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä sekä tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan elolliseen ja elottomaan luontoon ja säähän.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan eri aineiden olomuotoihin, erityisesti veteen ja sen kiertokulkuun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämänkulun eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä sekä tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan turvallista käyttäytymistä liikenteessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Suomen maantietoon.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle ja toisiin ihmisiin.

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan

turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Ekologisesti kestävä kehitys

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys on keskeinen sisältö oppiaineessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden

mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään mahdollisimman monipuolisesti tiedon hankintaan, tuotosten tekemiseen ja esittämiseen muille.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa.

Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Mennään rohkeasti ja säännöllisesti ulos metsään ja rakennettuun ympäristöön.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen

vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto-viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan

turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan

vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin

ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä maa- ja kallioperää.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan ravinnontuotantoon ja ruuan reitteihin, painopisteenä lähiruoka. Perehdytään vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaihteluun.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämänkulun eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään

terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan sähköturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan oman paikkakunnan, maakunnan ja Pohjoismaiden maantietoon.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja luontoon.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys on keskeinen sisältö oppiaineessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsitellään seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kulttuurisesti kestävä kehitys

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys on keskeinen sisältö oppiaineessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsitellään seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsitellään seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsitellään seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa.

Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Mennään rohkeasti ja säännöllisesti ulos metsään ja rakennettuun ympäristöön.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto-viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsitellään seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman

kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsitellään seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-,

sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas harjoittelee erilaisten näkemysten perustelemista ja osaa nimetä eroja eri näkökulmissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin,

sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsitellään seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsitellään seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaditaan kasvio (esim. sähköinen kasvio). Tutustutaan ympäristössä toimimiseen liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan palamiseen ja yhteyttämiseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämänkulun eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsitellään seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan fyysistä ja henkistä koskemattomuutta ja harjoitellaan toimimista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan paloturvallisuutta.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan Euroopan maantietoon.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Omaan kulttuuriperintöön tutustuminen ja monikulttuurisessa maailmassa eläminen.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys on keskeinen sisältö oppiaineessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kulttuurisesti kestävä kehitys

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys on keskeinen sisältö oppiaineessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Mennään rohkeasti ja säännöllisesti ulos metsään ja rakennettuun ympäristöön.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista

toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto-viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen

käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas harjoittelee erilaisten näkemysten perustelemista ja osaa nimetä eroja eri näkökulmissa.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman

kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä

ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkitaan kokeellisesti kasvin kasvua ja havainnoidaan kotiseudun erilaisia ympäristöjä monesta näkökulmasta, muun muassa hyvinvoinnin kannalta..

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan metsien hyötykäyttöön. Tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämänkulun eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa. Käydään läpi päihteiden käytön haitallisuutta ihmisen terveydelle.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutustutaan muiden maanosien (Eurooppa viidennellä luokalla) maantietoon. Tärkeää on luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen ja globaalinen ymmärrys.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pohditaan ihmiskunnan globaalia hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

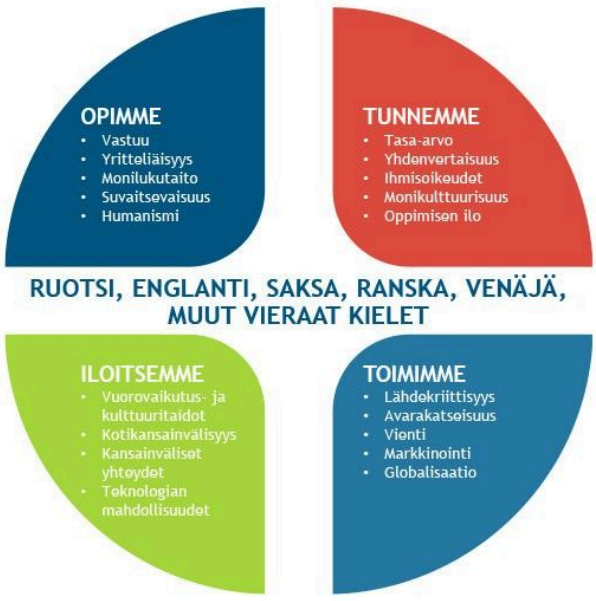
Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



Ruotsin A-oppimäärän (A2) tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 4-6

Vuosiluokittain jaetuttujen aihepiirien ja rakenteiden käsittelyjärjestys voi vaihdella yksittäisten aihepiirien, vuorovaikutustilanteiden ja rakenteiden osalta opetusjärjestelyistä riippuen. Samoja aihepiirejä ja rakenteita kerrataan ja syvennetään eri vuosiluokilla.

Vuosiluokka	Tavoitteet	Aihepiirit	Rakenteet
4	T1-T6 S1-S2 L1-L2, L4-L7	-itsestä kertominen -koti ja lähipiiri -arkipäivän viestintätilanteita (esim. voinnista kertominen)	-lukusanat -pronomineja -preesens -prepositioita
5	T1-T9 S1-S3 L1-L2, L4-L7	-arjen asiointitilanteita (esim.ostoksilla käyminen, ruokailu) -ajanilmauksia	-substantiivin ja adjektiivin taivutus -sanajärjestys -apuverbit
6	T1-T11 S1-S3 L1-L7	-matkustaminen ja siihen liittyviä viestintätilanteita -luonto -perustietoja Pohjoismaista	-adjektiivin vertailu -pronomineja -imperfekti

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 3-6

- Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.
- Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen.
- Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.
- Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.
- Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään.

- Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä.
- Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.
- Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä.
- Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä.
- Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen.
- Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen A-oppimäärässä

Arviointi ja palaute on luonteeltaan oppimista ohjaavaa ja kannustavaa. Se antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Ruotsin kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin ja se kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ruotsin kielen A-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto ja luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja ruotsin kielen opiskelua Suomessa edistävien järjestöjen kanssa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa syitä, miksi Suomessa puhutaan ruotsia ja kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin.** Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. **Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.**

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, **tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen.
- Koulutyössä tutustutaan kouluyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa.
- Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään

havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja L4 Monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen.
- Oppilaita ohjataan huomaamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä.

T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ruotsin kielen havaitseminen ympäristössä	Oppilas osaa kertoa, missä ruotsin kieltä voi nähdä tai kuulla.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito ja L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa.
- Oppilaita kannustetaan monipuolisten tietolähteiden, kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. **Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä**. **Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimaan oppiminen ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Työn suunnittelua, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan.
- Oppilaita kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan.
- Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä ja heitä rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin ja olemassa olevien rajojen ylittämiseen.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Omien kielenopiskelutavoit- teiden asettaminen ja hyvien opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L5 Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen ja L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Oppilaita kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa ja ohjataan tvt:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.
- Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään.
- Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto ja luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja ruotsin kielen opiskelua Suomessa edistävien järjestöjen kanssa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa syitä, miksi Suomessa puhutaan ruotsia ja kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin.** Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. **Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.**

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, **tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen.
- Koulutyössä tutustutaan kouluyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa.
- Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään

havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja L4 Monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen.
- Oppilaita ohjataan huomaamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä.

T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ruotsin kielen havaitseminen ympäristössä	Oppilas osaa kertoa, missä ruotsin kieltä voi nähdä tai kuulla.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito ja L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa.
- Oppilaita kannustetaan monipuolisten tietolähteiden, kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. **Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä**. **Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Työn suunnittelua, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan.
- Oppilaita kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan.
- Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä ja heitä rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin ja olemassa olevien rajojen ylittämiseen.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Omien kielenopiskelutavoit- teiden asettaminen ja hyvien opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ja L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Oppilaita kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa ja ohjataan tvt:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.
- Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään.
- Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto

sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä.** Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtina ovat oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, ja näkökulmana on minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. **Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. **Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito, L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla.
- Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan.
- Tieto- ja viestintäteknologiaa (tvt) hyödynnetään monipuolisesti ja oppilaita kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja.
- Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiympäristölle, yhteiskunnalle ja luonnolle.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu ja L4 Monilukutaito

- Oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta.
- Monilukutaidon kehittymistä edistetään lukemalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: ppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu ja L4 Monilukutaito

- Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi
- Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista.
- Oppilaita ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöään ja huomaamaan tekstien erilaisia tavoitteita.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto ja luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja ruotsin kielen opiskelua Suomessa edistävien järjestöjen kanssa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa syitä, miksi Suomessa puhutaan ruotsia ja kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin.** Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. **Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.**

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, **tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen.
- Koulutyössä tutustutaan kouluyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa.
- Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ruotsin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään

havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja L4 monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen.
- Oppilaita ohjataan huomaamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä.

T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ruotsin kielen havaitseminen ympäristössä	Oppilas osaa kertoa, missä ruotsin kieltä voi nähdä tai kuulla.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.

Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito ja L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa.
- Oppilaita kannustetaan monipuolisten tietolähteiden, kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. **Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä**. **Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Työn suunnittelua, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan.
- Oppilaita kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan.
- Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä ja heitä rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin ja olemassa olevien rajojen ylittämiseen.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Omien kielenopiskelutavoit- teiden asettaminen ja hyvien opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminens ja L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Oppilaita kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa ja ohjataan tvt:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.
- Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään.
- Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto

sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä.** Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtina ovat oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, ja näkökulmana on minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. **Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. **Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito, L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla.
- Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan.
- Tieto- ja viestintäteknologiaa (tvt) hyödynnetään monipuolisesti ja oppilaita kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja.
- Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiympäristölle, yhteiskunnalle ja luonnolle.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä L4 Monilukutaito

- Oppilasta kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta.
- Monilukutaidon kehittymistä edistetään lukemalla ja tuottamalla erilaisia tekstejä.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: ppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä L4 Monilukutaito

- Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi
- Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista.
- Oppilaita ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöään ja huomaamaan tekstien erilaisia tavoitteita.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus,

näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja tilanteiden näkökulmasta.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita.

Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Paikallinen tarkennus:

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, L4 Monilukutaito, L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ja L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

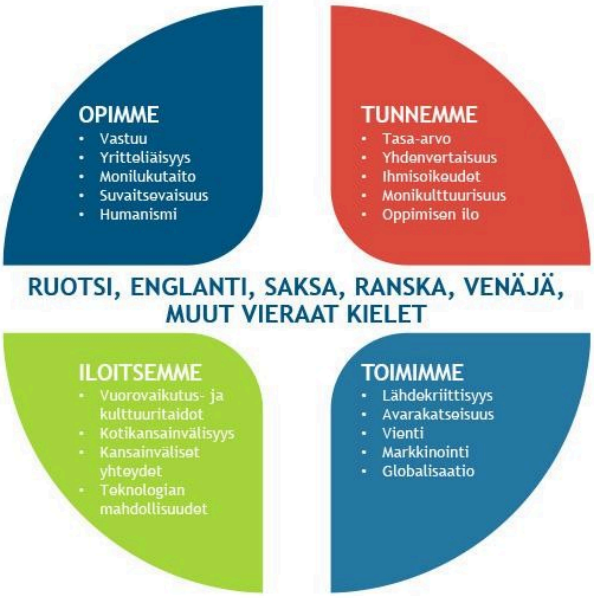
- Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaissa yhteyksissä ja ympäristöissä.
- Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään tekstin tuottamisessa.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



Ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 6

Vuosiluokittain jaetuttujen aihepiirien ja rakenteiden käsittelyjärjestys voi vaihdella yksittäisten aihepiirien, vuorovaikutustilanteiden ja rakenteiden osalta opetusjärjestelyistä riippuen. Samoja aihepiirejä ja rakenteita kerrataan ja syvennetään eri vuosiluokilla.

Vuosiluokka	Tavoitteet	Aihepiirit	Rakenteet
6	T1-T7, T9 S1-S3 L1-L5	-itsestä kertominen -koti ja lähipiiri -vapaa-aika -kouluelämä -ajanilmauksia -arkipäivän viestintätilanteita	-lukusanat -pronomineja -preesens -substantiivin taivutus -adjektiivin taivutus -prepositioita -päälauseen sanajärjestys -apuverbit

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös

asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokalla 6

- Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.
- Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.
- Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto.
- Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja palaute on luonteeltaan oppimista ohjaavaa ja kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Ruotsin kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin kielen B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ruotsin B-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten keskinäissuhteiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mihin kielikuntiin hänen osaamansa ja opiskelemansa kielet kuuluvat.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ja verrataan opiskeltavan kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Tutustutaan kielen levinneisyysalueeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppimisessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä.

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä.
- Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa.
- Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen edistävät monilukutaidon kehittymistä.

T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa	Oppilas osaa nimetä syitä, joiden vuoksi Suomessa käytetään ruotsia ja mainita ruotsista suomeen lainautuneita sanoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

Paikallinen tarkennus:

Tarkastellaan ja verrataan opiskeltavan kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Tutustutaan kielen levinneisyysalueeseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kielellisiä juuriaan. Heille järjestetään mahdollisuuksia sekä kansainväliseen että kotimaan kieliryhmien väliseen yhteistyöhön.
- Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla.

T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta opiskelutilanteessa	Oppilas harjaannuttaa ruotsin taitoaan ryhmässä myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen, huolehtii kotitehtävistään sekä osallistuu ryhmän työskentelyyn myönteisellä tavalla. Oppilas osaa arvioida ruotsin taitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.

S2 Kielenopiskelutaidot

Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.

Paikallinen tarkennus:

Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä opiskeltavan kielen taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kielenopiskelutaidot: Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. **Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppimisessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen.
- Oppilaita ohjataan tunnistamaan itselle luontevimmat tavat oppia.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä sekä osallistumaan kouluyhteisön yhteisten sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen. Oppilaita opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön ja tarkastellaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaille luodaan mahdollisuuksia etsiä, kokeilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja –välineitä. Oppilaat harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä mahdollisuuksien mukaan.
- Oppilaita ohjataan tvt:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien perusperiaatteiden tuntemiseen.

T4 rohkaista oppilasta näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.
- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto ja luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja ruotsin kielen opiskelua Suomessa edistävien järjestöjen kanssa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ruotsin kielen käyttöalueiden ja –mahdollisuuksien tunnistaminen omassa elämässä	Oppilas osaa mainita joitakin ruotsin kielen käyttöalueita ja -mahdollisuuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot

Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.

Paikallinen tarkennus:

Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä opiskeltavan kielen taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

2 Kielenopiskelutaidot: Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä sekä osallistumaan kouluyhteisön yhteisten sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Oppilaat saavat kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa myös kansainvälisissä yhteyksissä.

T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso: A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Paikallinen tarkennus:

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: **Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto.** Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä.**Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja –tilanteiden näkökulmista.
- Oppilaita kannustetaan monipuolisten tietolähteiden, kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön.
- Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa.

- Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen edistävät monilukutaidon kehittymistä.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso: A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Paikallinen tarkennus:

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan monipuolisten tietolähteiden, kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden käyttöön.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso: A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Paikallinen tarkennus:

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja tilanteiden näkökulmista. Teksteillä tarkoitetaan tässä etenkin sanallisesti, kuvallisesti ja auditiivisesti ilmaistua ja ilmenevää tietoa.
- Monilukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä ja vuorovaikutustilanteissa.

T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Paikallinen tarkennus:

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön

aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä.
- Oppilaita kannustetaan monipuolisten tietolähteiden käyttöön.
- Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa.

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Paikallinen tarkennus:

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen sekä erilaisten suullisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelu koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen – niin tulkitsijan kuin tuottajan roolissa – edistävät monilukutaidon kehittymistä.

USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa



Siirtymävaiheissa huomioitavat tehtävät

Siirtymävaiheessa esiopetuksesta perusopetukseen huoltajat tarvitsevat tietoa uskontojen ja elämänkatsomustiedon oppiaineiden tavoitteista, sisällöistä ja toteuttamistavoista. Niistä koulun rehtori/johtaja kertoo esimerkiksi tutustumistilaisuudessa. Tarvittaessa varataan aikaa henkilökohtaiseen keskusteluun huoltajien kanssa. Mahdollisen opettajavaihdon yhteydessä siirryttäessä luokka-asteelta toiselle keskustellaan opettajien kesken tarvittaessa uskontojen ja elämänkatsomustiedon opetusjärjestelyihin liittyvistä asioista. Siirryttäessä vuosiluokalta 6 yläkouluun merkitään tiedonsiirtolomakkeeseen myös uskontojen ja elämänkatsomustiedon opetusjärjestelyihin liittyvät asiat.

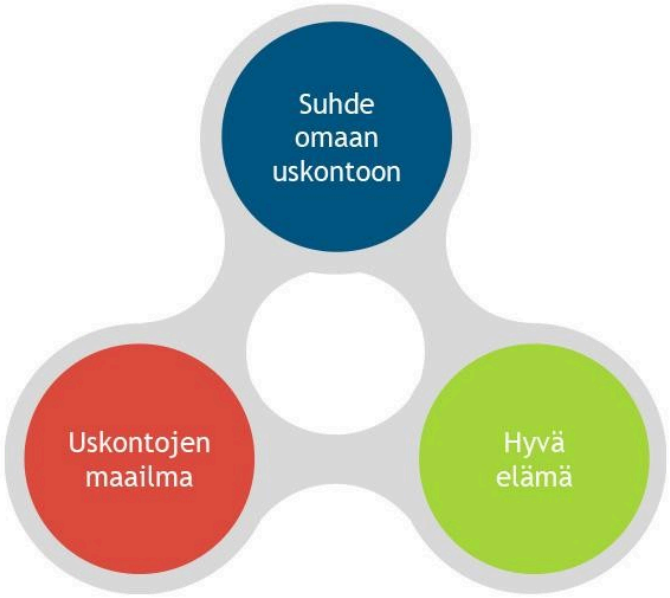
Uskonnon ja elämänkatsomustiedon tehtävät ja sisältöalueet vuosiluokilla 1-6

Uskontojen ja elämänkatsomustiedon tehtävät ja sisältöalueet ovat monessa suhteessa yhteneväiset, kuten esimerkiksi hyvän elämän etsiminen, monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttaminen sekä oman ja toisen uskonnon ja erilaisten näkemysten kunnioittaminen.

Uskonnon tehtävät ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokilla 1-6

Vuosiluokilla 1-2 opetuksessa on lähtökohtana suhde omaan uskontoon. Oppilaan minäkuvaa ja kasvua pyritään vahvistamaan oman uskonnollisen kulttuuriperinnön tuntemisen ja arvostamisen kautta. Uskontojen maailmaan tutustuminen aloitetaan luontevasti luokan oppilaiden omien perheiden ja lähiympäristöjen uskontojen ja katsomusten kautta. Kasvamista hyvään elämään opiskellaan ja harjoitellaan arkipäivästä nousevien tilanteiden kautta.

Vuosiluokilla 3-6 opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisen ja katsomuksellisen elämän historiaan ja nykyhetkeen. Oppilaita ohjataan eettiseen ajatteluun käsittelemällä valittuja teemoja monipuolisesti. Opetuksessa on keskeistä tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu sekä ohjaaminen omien näkemysten muodostamiseen ja perusteluun.



Uskonnon sisältöalueet.

Maakunnallisen mallin sisällöt vuosiluokilla 3-6

Alla on esitetty vuosiluokkien 3-6 yhdessä ja erikseen opetettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

OPIN ELÄMÄÄN YHDESSÄ TOISTEN KANSSA

3-luokka

Yhdessä:

- Kasvaminen hyvään elämään
- Yhteiselämän perusteita
- Erilaisia elämäntapoja
- Erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia

MINÄ JA KATSOMUKSENI

4-luokka

Uskonnot ja et erikseen:

- UE: Raamattu kirjana, keskeisiä elämänkysymyksiä Raamatun kertomusten avulla, Jeesuksen elämä ja opetukset, seurakunnan toimintamuotoja
- UO: Raamattu kirjana, keskeisiä elämänkysymyksiä Raamatun kertomusten avulla, Jeesuksen elämä ja opetukset, kirkolliset toimitukset ja tavat, uskonnollisen kielen erityispiirteet
- UI: Koraani, perimätieto ja profeetat Islamin opin perustana, ikäkauteen sopivia kertomuksia ja opetuksia, uskonnollinen kieli, symbolit, juhlat ja kalenteri, pyhät paikat
- UJ: Tutustutaan Tooraan, Tanachiin ja perimätietoon, juhlapyhien tavat, elämänkaaren riitit, Juutalainen seurakunta

- UK: Raamattu kirjana, keskeisiä elämänkysymyksiä Raamatun kertomusten avulla, Jeesuksen elämä ja opetukset, kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat, tutustutaan omaan ja seurakunnan suojeluspyhään
- Et: Elämää toisten kanssa, luonto ja kestävä tulevaisuus, globaalikasvatus

KATSOMUSTEN DIALOGI

5-luokka

Yhdessä:

- Yhteinen maailmamme
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla
- Valintamme ja vastuumme

Uskonnot ja et erikseen:

- UE: Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys, Luther ja Agricola uskonnon uudistajina
- UO: Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys, alkukirkon elämää, pappeus ja luostarit
- UJ: Juutalaisuuden historia ja tradition vaikutus kulttuuriin ja tieteisiin Euroopassa
- UI: Islamin maailmanlaajuinen kulttuurinen vaikutus, islamin historia Euroopassa
- UK: Kirkon opetuksen lähteet
- Et: Minä ja säännöt

6-luokka

Yhdessä:

- Etiikan kulmakivet ja elämäntaidot
- Uskontojen maailma: juutalaisuus, kristinusko, islam, uskonnottomuus

Uskonnot ja et erikseen:

- UE: Kristinuskon moninaisuus, kirkko, herätysliikkeet, paikallisseurakuntien nuorten toiminta
- UO: Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkorakennus sen arkkitehtuuri ja symboliikka
- UJ: Juutalaisuuden monimuotoisuus, juutalaisuus Suomessa, pyhät paikat ja niiden merkitys
- UI: Islamin monimuotoisuus ja sen opin kehitys, islam Suomessa
- UK: Tutustutaan oman seurakunnan elämään ja toimituksiin
- Et: Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Asioita tarkastellaan kerronnallisuuden, draaman, kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden alustava käsitteellistäminen. Uskonnon opetuksessa käytetään sisältöjen oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa korostetaan kiireettömyyttä ja keskustelua. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Tavoitteena on ilmentää koulussa edustettujen uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallisena toteutuksena eri uskontoja ja elämänkatsomustietoa opiskelevia oppilaita opetetaan yhdessä soveltuvin osin. Opetuksessa käytetään joustavasti erilaisia ryhmittelyjä tarpeen mukaan.

Vuosiluokalla 3 on kokonaan kaikille yhteistä opetusta. Vuosiluokalla 4 keskitytään oman uskonnon tai elämänkatsomustiedon opiskeluun. Tällöin eri ryhmien opetuksessa käytetään apuna esimerkiksi etäopetusmahdollisuutta, kuten myös vuosiluokkien 5-6 eriytettävillä jaksoilla. Yhdysluokkaopetuksessa opetuksen jaksotus järjestetään toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Työtapoina käytetään monipuolisesti erilaisia oppilaan ikäkauteen sopivia opetusmenetelmiä. Opetusta täydentävät esimerkiksi oppikirjat, dialoginen oppiminen, yksilö- ja ryhmäprojektit, draama, kuvamateriaali, musiikki ja videot sekä tietotekniikka. Keskustelulla ja erilaisten näkemysten esittämisellä on merkityksellinen sija opetuksessa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat ja kehittyvä kielitaito. Keskeisten käsitteiden ymmärtämistä tuetaan. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uskonnossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Uskonnon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan uskontojen keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu taito ilmaista itseään ja ajatuksiaan. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittymiseen.

Uskonnon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää uskonnon valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uskonto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden

katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä.

Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev.lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9.luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

"Uskonnon ja elämänkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiinvälitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaaoppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin.Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen,mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnanantamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen".

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksinen uskonto

3-luokka

Yhdessä:

- Kasvaminen hyvään elämään
- Yhteiselämän perusteita
- Erilaisia elämäntapoja
- Erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia

4-luokka

Omana ryhmänä:

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeidenohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.
- Tutustutaan valittuihin Vanhan Testamentin kertomuksiin ortodoksisen opetuksen näkökulmasta.
- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren tärkeimmät juhlat, tavat ja perinteet
- Jeesuksen elämä, opetukset ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa, uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus
- Seurakunnan toimintaa: kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa, liturginen elämä, pyhät mysteeriot, rukoukset, sakramentit, kirkkomusiikki ja kirkkotaide

5-luokka

Yhdessä:

- Yhteinen maailmamme
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla

- Valintamme ja vastuumme

Omana ryhmänä:

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys, alkukirkon elämää, pappeus ja luostarit

6-luokka

Yhdessä:

- Etiikan kulmakivet ja elämäntaidot
- Uskontojen maailma: juutalaisuus, kristinusko, islam, uskonnottomuus

Omana ryhmänä:

- Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkorakennus sen arkkitehtuuri ja symboliikka

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiiin.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa

- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan valittuihin Vanhan Testamentin kertomuksiin ortodoksisen opetuksen näkökulmasta.
- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren tärkeimmät juhlat, tavat ja perinteet
- Jeesuksen elämä, opetukset ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintaa: kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa, liturginen elämä, pyhät mysteeriot, rukoukset,sakramentit, kirkkomusiikki ja kirkkotaide

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan valittuihin Vanhan Testamentin kertomuksiin ortodoksisen opetuksen näkökulmasta.
- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren tärkeimmät juhlat, tavat ja perinteet
- Jeesuksen elämä, opetukset ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.

- Seurakunnan toimintaa: kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa, liturginen elämä, pyhät mysteeriot, rukoukset,sakramentit, kirkkomusiikki ja kirkkotaide

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan valittuihin Vanhan Testamentin kertomuksiin ortodoksisen opetuksen näkökulmasta.
- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren tärkeimmät juhlat, tavat ja perinteet
- Jeesuksen elämä, opetukset ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintaa: kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa, liturginen elämä, pyhät mysteeriot, rukoukset,sakramentit, kirkkomusiikki ja kirkkotaide

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan valittuihin Vanhan Testamentin kertomuksiin ortodoksisen opetuksen näkökulmasta.
- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren tärkeimmät juhlat, tavat ja perinteet
- Jeesuksen elämä, opetukset ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintaa: kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa, liturginen elämä, pyhät mysteeriot, rukoukset,sakramentit, kirkkomusiikki ja kirkkotaide

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeidenohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan valittuihin Vanhan Testamentin kertomuksiin ortodoksisen opetuksen näkökulmasta.
- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren tärkeimmät juhlat, tavat ja perinteet
- Jeesuksen elämä, opetukset ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintaa: kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa, liturginen elämä, pyhät mysteeriot, rukoukset,sakramentit, kirkkomusiikki ja kirkkotaide

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeidenohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeidenohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan valittuihin Vanhan Testamentin kertomuksiin ortodoksisen opetuksen näkökulmasta.
- Kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren tärkeimmät juhlat, tavat ja perinteet
- Jeesuksen elämä, opetukset ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintaa: kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa, liturginen elämä, pyhät mysteeriot, rukoukset,sakramentit, kirkkomusiikki ja kirkkotaide

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeidenohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Alkukirkon elämää, kirkkoisät, pappeuden asteet ja luostarit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa

otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Alkukirkon elämää, kirkkoisät, pappeuden asteet ja luostarit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Alkukirkon elämää, kirkkoisät, pappeuden asteet ja luostarit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Alkukirkon elämää, kirkkoisät, pappeuden asteet ja luostarit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia

eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Alkukirkon elämää, kirkkoisät, pappeuden asteet ja luostarit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin

uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Alkukirkon elämää, kirkkoisät, pappeuden asteet ja luostarit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Alkukirkon elämää, kirkkoisät, pappeuden asteet ja luostarit.

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta

katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Alkukirkon elämää, kirkkoisät, pappeuden asteet ja luostarit.

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä

vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteisiin ja kirkkorakennukseen, sen arkkitehtuuriin ja symboliikkaan.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteisiin ja kirkkorakennukseen, sen arkkitehtuuriin ja symboliikkaan.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteisiin ja kirkkorakennukseen, sen arkkitehtuuriin ja symboliikkaan.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.

- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteisiin ja kirkkorakennukseen, sen arkkitehtuuriin ja symboliikkaan.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.

- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus.

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen

yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Evankelisluterilainen uskonto

3-luokka

Yhdessä:

- Kasvaminen hyvään elämään
- Yhteiselämän perusteita
- Erilaisia elämäntapoja
- Erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia

4-luokka

Omana ryhmänä:

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.
- Raamatun opetuksia: tutkitaan Raamattua, sen jakoa Uuden ja Vanhan Testamentin kirjoihin.
- Kirkkovuosi: kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä, opetukset, ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa, uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus
- Seurakunnan toimintamuotoja: jumalanpalvelus, rukoukset, virret ja hengellinen musiikki

5-luokka

Yhdessä:

- Yhteinen maailmamme
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla
- Valintamme ja vastuumme

Omana ryhmänä:

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys, Luther ja Agricola uskonnon uudistajina

6-luokka

Yhdessä:

- Etiikan kulmakivet ja elämäntaidot
- Uskontojen maailma: juutalaisuus, kristinusko, islam, uskonnottomuus

Omana ryhmänä:

- Kristinuskon moninaisuus, kirkko, herätysliikkeet, paikallisseurakuntien nuorten toiminta

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutkitaan Raamattua, sen jakoa Uuden ja Vanhan testamentin kirjoihin, lukuihin ja jakeisiin. Pohditaan keskeisiä elämänkysymyksiä Vanhan ja Uuden testamentin kertomusten avulla.
- Kirkkovuosi: kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä, opetukset, ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintamuotoja: jumalanpalvelus, rukoukset, virret ja hengellinen musiikki

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle

maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutkitaan Raamattua, sen jakoa Uuden ja Vanhan testamentin kirjoihin, lukuihin ja jakeisiin. Pohditaan keskeisiä elämänkysymyksiä Vanhan ja Uuden testamentin kertomusten avulla.
- Kirkkovuosi: kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä, opetukset, ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintamuotoja: jumalanpalvelus, rukoukset, virret ja hengellinen musiikki

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutkitaan Raamattua, sen jakoa Uuden ja Vanhan testamentin kirjoihin, lukuihin ja jakeisiin. Pohditaan keskeisiä elämänkysymyksiä Vanhan ja Uuden testamentin kertomusten avulla.
- Kirkkovuosi: kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä, opetukset, ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintamuotoja: jumalanpalvelus, rukoukset, virret ja hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutkitaan Raamattua, sen jakoa Uuden ja Vanhan testamentin kirjoihin, lukuihin ja jakeisiin. Pohditaan keskeisiä elämänkysymyksiä Vanhan ja Uuden testamentin kertomusten avulla.
- Kirkkovuosi: kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä, opetukset, ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintamuotoja: jumalanpalvelus, rukoukset, virret ja hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta.

Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutkitaan Raamattua, sen jakoa Uuden ja Vanhan testamentin kirjoihin, lukuihin ja jakeisiin. Pohditaan keskeisiä elämänkysymyksiä Vanhan ja Uuden testamentin kertomusten avulla.
- Kirkkovuosi: kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä, opetukset, ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintamuotoja: jumalanpalvelus, rukoukset, virret ja hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta.

Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutkitaan Raamattua, sen jakoa Uuden ja Vanhan testamentin kirjoihin, lukuihin ja jakeisiin. Pohditaan keskeisiä elämänkysymyksiä Vanhan ja Uuden testamentin kertomusten avulla.

- Kirkkovuosi: kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä, opetukset, ja merkitys kristinuskolle Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Seurakunnan toimintamuotoja: jumalanpalvelus, rukoukset, virret ja hengellinen musiikki

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana,

sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Kristinuskon moninaisuus, Martin Luther ja Mikael Agricola uskonnon uudistajina, luterilainen oppi ja sakramentit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Kristinuskon moninaisuus, Martin Luther ja Mikael Agricola uskonnon uudistajina, luterilainen oppi ja sakramentit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Kristinuskon moninaisuus, Martin Luther ja Mikael Agricola uskonnon uudistajina, luterilainen oppi ja sakramentit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Kristinuskon moninaisuus, Martin Luther ja Mikael Agricola uskonnon uudistajina, luterilainen oppi ja sakramentit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Kristinuskon moninaisuus, Martin Luther ja Mikael Agricola uskonnon uudistajina, luterilainen oppi ja sakramentit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Kristinuskon moninaisuus, Martin Luther ja Mikael Agricola uskonnon uudistajina, luterilainen oppi ja sakramentit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Kristinuskon moninaisuus, Martin Luther ja Mikael Agricola uskonnon uudistajina, luterilainen oppi ja sakramentit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys Uuden testamentin kirjojen valossa. Kristinuskon moninaisuus, Martin Luther ja Mikael Agricola uskonnon uudistajina, luterilainen oppi ja sakramentit.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja

luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon moninaisuus: Tutustutaan kirkkoon, sen arkkitehtuuriin ja symboliikkaan, paikallisiin herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin sekä paikallisseurakuntien nuorille suunnattuun toimintaan.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa.

Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon moninaisuus: Tutustutaan kirkkoon, sen arkkitehtuuriin ja symboliikkaan, paikallisiin herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin sekä paikallisseurakuntien nuorille suunnattuun toimintaan.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena

rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon moninaisuus: Tutustutaan kirkkoon, sen arkkitehtuuriin ja symboliikkaan, paikallisiin herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin sekä paikallisseurakuntien nuorille suunnattuun toimintaan.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon moninaisuus: Tutustutaan kirkkoon, sen arkkitehtuuriin ja symboliikkaan, paikallisiin herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin sekä paikallisseurakuntien nuorille suunnattuun toimintaan.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kristinuskon moninaisuus: Tutustutaan kirkkoon, sen arkkitehtuuriin ja symboliikkaan, paikallisiin herätysliikkeisiin ja kristillisiin yhteisöihin sekä paikallisseurakuntien nuorille suunnattuun toimintaan.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja

luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

Juutalainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat*

harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalainen uskonto

3-luokka

Yhdessä:

- Kasvaminen hyvään elämään
- Yhteiselämän perusteita
- Erilaisia elämäntapoja
- Erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia

4-luokka

Omana ryhmänä:

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään ja elämän arvoja juutalaisen etiikan perusteiden ja mitzvojen avulla.
- Tutustutaan Tooraan, Tanachiin ja perimätietoon.
- Ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia, pohditaan uskon ja tekojen suhdetta sekä Tooran erityisasemaa
- Shabatin ja juutalaisten juhlapyhien rituaalit ja käytännöt, juutalaisen elämänkaaren riitit
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan, sen toimintaan ja uskonnollisiin symboleihin.

5-luokka

Yhdessä:

- Yhteinen maailmamme
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla
- Valintamme ja vastuumme

Omana ryhmänä:

- Juutalaisuuden historia ja tradition vaikutus kulttuuriin ja tieteisiin Euroopassa

6-luokka

Yhdessä:

- Etiikan kulmakivet ja elämäntaidot
- Uskontojen maailma: juutalaisuus, kristinusko, islam, uskonnottomuus

Omana ryhmänä:

- Juutalaisuuden monimuotoisuus, juutalaisuus Suomessa, pyhät paikat ja niiden merkitys

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään

uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustuaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiiin.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustuaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus

elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustuaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustuaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä,

juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustuaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustuaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa.

Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Tooraan, Tanachiin ja perimätietoon.
- Ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen suhdetta sekä Tooran erityisasemaa.
- Shabatin ja juutalaisten juhlapyhien rituaalit ja käytännöt. Juutalaisen elämänkaaren riitit.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan, sen toimintaan ja uskonnollisiin symboleihin.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Tooraan, Tanachiin ja perimätietoon.
- Ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen suhdetta sekä Tooran erityisasemaa.
- Shabatin ja juutalaisten juhlapyhien rituaalit ja käytännöt. Juutalaisen elämänkaaren riitit.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan, sen toimintaan ja uskonnollisiin symboleihin.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Tooraan, Tanachiin ja perimätietoon.
- Ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen suhdetta sekä Tooran erityisasemaa.
- Shabatin ja juutalaisten juhlapyhien rituaalit ja käytännöt. Juutalaisen elämänkaaren riitit.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan, sen toimintaan ja uskonnollisiin symboleihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään

uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Tooraan, Tanachiin ja perimätietoon.
- Ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen suhdetta sekä Tooran erityisasemaa.
- Shabatin ja juutalaisten juhlapyhien rituaalit ja käytännöt. Juutalaisen elämänkaaren riitit.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan, sen toimintaan ja uskonnollisiin symboleihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään ja elämän arvoja juutalaisen etiikan perusteiden ja mitzvojen avulla.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään

uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Tooraan, Tanachiin ja perimätietoon.
- Ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen suhdetta sekä Tooran erityisasemaa.
- Shabatin ja juutalaisten juhlapyhien rituaalit ja käytännöt. Juutalaisen elämänkaaren riitit.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan, sen toimintaan ja uskonnollisiin symboleihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään ja elämän arvoja juutalaisen etiikan perusteiden ja mitzvojen avulla.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin

merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään ja elämän arvoja juutalaisen etiikan perusteiden ja mitzvojen avulla.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan Tooraan, Tanachiin ja perimätietoon.
- Ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen suhdetta sekä Tooran erityisasemaa.
- Shabatin ja juutalaisten juhlapyhien rituaalit ja käytännöt. Juutalaisen elämänkaaren riitit.
- Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan, sen toimintaan ja uskonnollisiin symboleihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin

merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään ja elämän arvoja juutalaisen etiikan perusteiden ja mitzvojen avulla.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden historia Euroopassa. Juutalaisen tradition vaikutus eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden historia Euroopassa. Juutalaisen tradition vaikutus eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden historia Euroopassa. Juutalaisen tradition vaikutus eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin.

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden historia Euroopassa. Juutalaisen tradition vaikutus eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto.
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden historia Euroopassa. Juutalaisen tradition vaikutus eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden historia Euroopassa. Juutalaisen tradition vaikutus eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto.
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden historia Euroopassa. Juutalaisen tradition vaikutus eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto.
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto.
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan

ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto.
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden historia Euroopassa. Juutalaisen tradition vaikutus eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto.
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto.
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden monimuotoisuus, juutalaisuus Suomessa, pyhät paikat ja niiden merkitys.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden monimuotoisuus, juutalaisuus Suomessa, pyhät paikat ja niiden merkitys.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin.

Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden monimuotoisuus, juutalaisuus Suomessa, pyhät paikat ja niiden merkitys.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden monimuotoisuus, juutalaisuus Suomessa, pyhät paikat ja niiden merkitys.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus

elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan Tooraan, Tanachiin, perimätietoon ja juutalaisuuden opilliseen perustaan. Perehdytään juutalaisen tradition vaikutukseen eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteisiin. Opetuksessa tarkastellaan juutalaisuuden pyhiä paikkoja ja niiden merkitystä. Opetukseen valitaan juutalaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta sekä Tooran erityisasemaa. Perehdytään uskonnollisiin symboleihin ja juutalaisen kalenterin juhliin, juutalaisuuden monimuotoisuuteen sekä juutalaisuuteen Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Juutalaisuuden monimuotoisuus, juutalaisuus Suomessa, pyhät paikat ja niiden merkitys.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään uskontoja yhdistäviin henkilöihin, tapahtumiin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin sekä vaikutukseen eurooppalaisessa kulttuurissa. Tarkastellaan erityisesti juutalaisuuden historiaa Euroopassa ja perehdytään oppilaiden lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja uskontodialogin merkitykseen. Opetuksessa otetaan huomioon uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa ja uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa.

Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen etiikan perusteet ja elämän arvo. Perehdytään uskonnollisten käskyjen eli mitzvojen jakoon kiellettyihin ja vaadittaviin tekoihin. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Tutkitaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä, juutalaisen kielen terminologiaa ja sen yhdistävää vaikutusta juutalaisessa maailmassa. Opetuksessa tärkeitä sisältöjä ovat juutalaisuuden vaikutus arkielämän käyttäytymiseen, myötäelämisen taito ja oppilaiden elämästä nousevat eettiset kysymykset.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

Katolinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katolinen uskonto

3-luokka

Yhdessä:

- Kasvaminen hyvään elämään
- Yhteiselämän perusteita
- Erilaisia elämäntapoja
- Erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia

4-luokka

Omana ryhmänä:

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään katolisen moraaliopetuksen ja kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeidenohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.
- Raamatun opetuksia: tutustutaan Vanhan Testamentin päätapahtumiin.
- Kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä Uuden testamentin kirjojen valossa, uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus
- Tutustutaan omaan ja seurakunnan suojeluspyhään ja joidenkin pyhien ihmisten elämään.

5-luokka

Yhdessä:

- Yhteinen maailmamme
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla
- Valintamme ja vastuumme

Omana ryhmänä:

- Kirkon opetuksen lähteet: Raamattu ja muu uskonnollinen kirjallisuus

6-luokka

Yhdessä:

- Etiikan kulmakivet ja elämäntaidot
- Uskontojen maailma: juutalaisuus, kristinusko, islam, uskonnottomuus

Omana ryhmänä:

- Tutustutaan oman seurakunnan elämään ja toimituksiin

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä

Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa

- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään

esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutustutaan Vanhan Testamentin päätapahtumiin.
- Kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Tutustutaan omaan ja seurakunnan suojeluspyhään ja joidenkin pyhien ihmisten elämään.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutustutaan Vanhan Testamentin päätapahtumiin.
- Kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Tutustutaan omaan ja seurakunnan suojeluspyhään ja joidenkin pyhien ihmisten elämään.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutustutaan Vanhan Testamentin päätapahtumiin.
- Kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Tutustutaan omaan ja seurakunnan suojeluspyhään ja joidenkin pyhien ihmisten elämään.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutustutaan Vanhan Testamentin päätapahtumiin.
- Kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat

- Jeesuksen elämä Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Tutustutaan omaan ja seurakunnan suojeluspyhään ja joidenkin pyhien ihmisten elämään.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään katolisen moraaliopetuksen ja kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeidenohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutustutaan Vanhan Testamentin päätapahtumiin.
- Kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Tutustutaan omaan ja seurakunnan suojeluspyhään ja joidenkin pyhien ihmisten elämään.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään katolisen moraaliopetuksen ja kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeidenohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin

piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään katolisen moraaliopetuksen ja kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeidenohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Raamatun opetuksia: tutustutaan Vanhan Testamentin päätapahtumiin.
- Kirkkovuoden tärkeimmät juhlat, kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat
- Jeesuksen elämä Uuden testamentin kirjojen valossa. Uskonnollisen kielen erityispiirteet ja vertauskuvallisuus.
- Tutustutaan omaan ja seurakunnan suojeluspyhään ja joidenkin pyhien ihmisten elämään.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään katolisen moraaliopetuksen ja kristinuskon tärkeimpien eettisten ohjeidenohjeiden – kultaisen säännön, rakkauden kaksoiskäskyn ja kymmenen käskyn – avulla.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkon opetuksen lähteet: Raamattu ja muu katolisen kirkon elämässä käytettävä uskonnollinen kirjallisuus
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkon opetuksen lähteet: Raamattu ja muu katolisen kirkon elämässä käytettävä uskonnollinen kirjallisuus
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkon opetuksen lähteet: Raamattu ja muu katolisen kirkon elämässä käytettävä uskonnollinen kirjallisuus
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkon opetuksen lähteet: Raamattu ja muu katolisen kirkon elämässä käytettävä uskonnollinen kirjallisuus
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkon opetuksen lähteet: Raamattu ja muu katolisen kirkon elämässä käytettävä uskonnollinen kirjallisuus
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä

Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa

yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kirkon opetuksen lähteet: Raamattu ja muu katolisen kirkon elämässä käytettävä uskonnollinen kirjallisuus
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun, sakramentteihin, paramenteihin ja sakraaliesineisiin.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun, sakramentteihin, paramenteihin ja sakraaliesineisiin.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun, sakramentteihin, paramenteihin ja sakraaliesineisiin.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa.

Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa

yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan katolisen kirkon opetuksen lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun ja sakramenttien viettoon sekä liturgian vietoissa käytettäviin paramenteihin ja sakraaliesineisiin. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki ja kirkkotaide. Perehdytään Vanhan ja Uuden testamentin päätapahtumiin sekä muun uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin sekä niiden käyttöön katolisen kirkon elämässä. Opetuksessa käsitellään esimerkkejä Jeesuksen ja ihmisten kohtaamisesta. Tutustutaan omaan suojeluspyhään ja oman seurakunnan suojeluspyhään sekä joidenkin pyhien ihmisten elämään.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan oman seurakunnan elämään, messuun, sakramentteihin, paramenteihin ja sakraaliesineisiin.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tutkitaan katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaamista eri aikoina. Opetuksessa otetaan huomioon myös uskonnottomuus. Keskeisinä sisältöinä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat harjoittaa uskontoa lähialueen kirkoissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja eri uskontojen parissa. Perehdytään alustavasti juutalaisuuteen, islamiin ja kristinuskoon sekä niiden yhteisiin piirteisiin. Pohditaan uskonnonvapauslain vaikutusta uskontojen ja kirkkojen asemaan Suomessa. Tutustutaan ihmisoikeuksiin eri uskonnoissa, ekumeeniseen ajatteluun ja uskontodialogiin sekä Kirkkojen maailmanneuvostoon ja Suomen ekumeeniseen neuvostoon ja katolisen kirkon suhteeseen niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat katolinen ihmiskuva ja ihmisoikeudet. Perehdytään katolisen kirkon moraaliopetukseen perusteisiin yksilöä koskevissa ja yhteiskuntamoraalia koskevissa yhteyksissä. Syvennetään Kymmenen käskyn, Vuorisaarnan, Rakkauden kaksoiskäskyn ja katolisen kirkon käskyjen tuntemista. Pohditaan käskyjä moraalisen kasvamisen perustana, omantunnon tutkistelua ja parannuksen tekoa sekä niiden seurauksia. Tärkeitä opetuksessa huomioitavia asioita ovat elämän kunnioittaminen, omat valinnat ja vastuu sekä huolenpito luonnosta. Opetuksessa keskeistä on eri uskontojen eettisten opetusten yhteisten piirteiden tutkiminen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islam

3-luokka

Yhdessä:

- Kasvaminen hyvään elämään
- Yhteiselämän perusteita
- Erilaisia elämäntapoja
- Erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia

4-luokka

Omana ryhmänä:

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään ja elämän arvoja islamilaisen etiikan perusteiden avulla.
- Koraani, perimätieto ja profeetat islamin opillisena perustana
- Islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia
- Uskonnollinen kieli, käsitteet, symbolit, juhlat ja islamilainen kalenteri
- Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys

5-luokka

Yhdessä:

- Yhteinen maailmamme
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla
- Valintamme ja vastuumme

Omana ryhmänä:

- Islamin maailmanlaajuinen kulttuurinen vaikutus, islamin historia Euroopassa

6-luokka

Yhdessä:

- Etiikan kulmakivet ja elämäntaidot
- Uskontojen maailma: juutalaisuus, kristinusko, islam, uskonnottomuus

Uskonnot ja et erikseen:

- Islamin monimuotoisuus ja opin kehitys, islam Suomessa

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja

YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.
- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämäntaitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koraani, perimätieto ja profeetat islamin opillisena perustana
- Islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia
- Uskonnollinen kieli, käsitteet, symbolit, juhlat ja islamilainen kalenteri
- Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koraani, perimätieto ja profeetat islamin opillisena perustana
- Islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia
- Uskonnollinen kieli, käsitteet, symbolit, juhlat ja islamilainen kalenteri
- Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koraani, perimätieto ja profeetat islamin opillisena perustana
- Islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia
- Uskonnollinen kieli, käsitteet, symbolit, juhlat ja islamilainen kalenteri
- Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koraani, perimätieto ja profeetat islamin opillisena perustana
- Islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia
- Uskonnollinen kieli, käsitteet, symbolit, juhlat ja islamilainen kalenteri
- Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään ja elämän arvoja islamilaisen etiikan perusteiden avulla.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koraani, perimätieto ja profeetat islamin opillisena perustana
- Islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia
- Uskonnollinen kieli, käsitteet, symbolit, juhlat ja islamilainen kalenteri
- Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään ja elämän arvoja islamilaisen etiikan perusteiden avulla.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään ja elämän arvoja islamilaisen etiikan perusteiden avulla.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koraani, perimätieto ja profeetat islamin opillisena perustana
- Islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivia uskonnollisia opetuksia ja kertomuksia
- Uskonnollinen kieli, käsitteet, symbolit, juhlat ja islamilainen kalenteri
- Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Pohditaan kasvamista hyvään elämään ja elämän arvoja islamilaisen etiikan perusteiden avulla.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen kirjallisuuden ja kommentaarien kautta sekä islamin historiaan Euroopassa.

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen kirjallisuuden ja kommentaarien kautta sekä islamin historiaan Euroopassa.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa.

Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen kirjallisuuden ja kommentaarien kautta sekä islamin historiaan Euroopassa.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen kirjallisuuden ja kommentaarien kautta sekä islamin historiaan Euroopassa.

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin

ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen kirjallisuuden ja kommentaarien kautta sekä islamin historiaan Euroopassa.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen kirjallisuuden ja kommentaarien kautta sekä islamin historiaan Euroopassa.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen

erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen kirjallisuuden ja kommentaarien kautta sekä islamin historiaan Euroopassa.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen kirjallisuuden ja kommentaarien kautta sekä islamin historiaan Euroopassa.
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin monimuotoisuuteen ja sen opin kehitykseen profeetoista kertovien tarinoiden avulla. Tutustutaan islamiin Suomessa.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen

erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin monimuotoisuuteen ja sen opin kehitykseen profeetoista kertovien tarinoiden avulla. Tutustutaan islamiin Suomessa.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin monimuotoisuuteen ja sen opin kehitykseen profeetoista kertovien tarinoiden avulla. Tutustutaan islamiin Suomessa.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat

ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin monimuotoisuuteen ja sen opin kehitykseen profeetoista kertovien tarinoiden avulla. Tutustutaan islamiin Suomessa.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin monimuotoisuuteen ja sen opin kehitykseen profeetoista kertovien tarinoiden avulla. Tutustutaan islamiin Suomessa.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Islamin opetuksen keskeisiä sisältöjä ovat Koraani, perimätieto ja islamin opillinen perusta. Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen tradition vaikutusta kulttuuriin, arkkitehtuuriin ja islamilaiseen taiteeseen. Tutustutaan Islamin maailmanlaajuiseen vaikutukseen Antiikin kirjallisuuden ja kommentaarien kautta. Opetuksessa otetaan huomioon Islamin pyhät paikat ja niiden merkitys. Sisältöjen valinnassa tärkeitä ovat islamilaisen perinteen ikäkauteen sopivat uskonnolliset opetukset ja kertomukset. Tutustutaan uskonnollisiin symboleihin, juhliin ja islamilaiseen kalenteriin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskonnollisen kielen erityispiirteet, islamilainen terminologia ja sen yhdistävä vaikutus islamilaisessa maailmassa. Perehdytään islamin monimuotoisuuteen ja tutkitaan tarinoita profeetoista islamin opin kehityksen näkökulmasta. Opetuksessa tutustutaan islamin historiaan Euroopassa ja islamiin Suomessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tutustutaan islamin monimuotoisuuteen ja sen opin kehitykseen profeetoista kertovien tarinoiden avulla. Tutustutaan islamiin Suomessa.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeisinä sisältöinä ovat juutalaisuus, kristinusko ja islam. Perehdytään niitä yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja pyhiin kirjoituksiin. Tutkitaan juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin vaikutusta eurooppalaiseen kulttuuriin. Opetuksessa otetaan huomioon Suomessa vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt ja uskontodialogin merkitys sekä uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa sekä uskontojen rooli maailmanrauhan rakentamisessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.

- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan islamilaisen etiikan perusteita ja elämän arvoja. Perehdytään käsitykseen kielletystä ja sallitusta islamissa sekä syntikäsitteeseen. Pohditaan ihmisen ja luonnon suhdetta sekä globaalivastuuta. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisen oikeus elämään ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta, islamilaisia käytöstapoja, myötäelämisen taitoa ja oppilaiden elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet, unelmat ja tulevaisuus

VIERAAT KIELET

Englanti, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

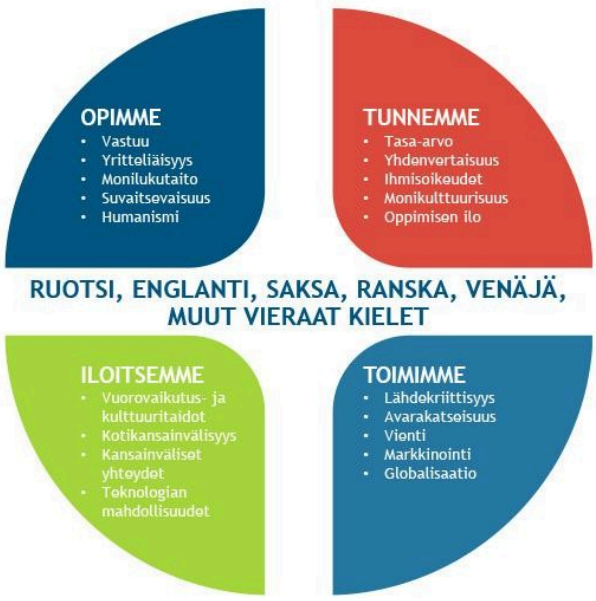
Englannin A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot vieraissa kielissä



Yrittäjämyönteisellä Etelä-Pohjanmaalla englannin taito on vahvassa asemassa jo alaluokilta lähtien. Tässä esitellään oppiaineen tavoitteet, sisällöt ja laaja-alaisten osa-alueiden painotukset. Eteläpohjalaiset kieltenopiskelun arvot on listattu kaikille vieraille kielille yhteisessä esityksessä (ruotsi, englanti, saksa, ranska ja venäjä).

Englannin A-oppimäärän sisällöt vuosiluokittain luokilla 3-6

Vuosiluokkaistetut sisällöt on laadittu ohjeellistaviksi. Koska kielenosaaminen on luonteeltaan kumuloituvaa ja sisällöt eri vuosiluokilla edelleen kertaantuvat ja nivoutuvat toisiinsa, voidaan tavoitteiden puitteissa kuitenkin sallia jonkin verran vaihtelua vuosiluokkaistettujen aihepiirien, tilanteiden ja rakenteiden käsittelyjärjestyksessä. Tämä on ohjeellinen luettelo keskeisistä vuosiluokkaisista sisällöistä.

Luokka 3

Aihepiirit:

Tervehdykset, koulutarvikkeita, värejä, perheenjäseniä, adjektiiveja, ruokia ja juomia, numerot 1-100, huonekaluja, huoneita, harrastuksiin liittyviä verbejä, vuorokaudenajat, viikonpäivät, lemmikkieläimiä, luontosanoja, villieläimiä, maatilan eläimiä, sääsanoja, rakennuksia, vaatteita.

Rakenteet:

- I, you, he, she
- yksikkö ja monikko
- olla-verbin myönteinen ja kielteinen yksikkömuoto sekä yksikön kysyvä muoto
- have-verbin myönteinen, kielteinen ja kysyvä muoto
- can-verbin myönteinen, kielteinen ja kysyvä muoto
- kehotukset
- possessiiviproniminit
- omistaminen (whose, Jack’s)
- kellonajan kysyminen, tasatuntien ilmaiseminen

Luokka 4

Aihepiirit:

Pihaleikit, kellonajat, äännemerkkejä, harrastuksia, adjektiiveja, soittimia, arkipäivän verbejä, ruokia ja juomia, ruokailuvälineitä, ravintolassa tilaaminen, kouluaineita, tietotekniikkaa, kuukaudet, vuodenajat, ammatteja, hedelmiä ja marjoja, vihanneksia, sairauksia, vaatteita, vaateostoksilla, kotiaskareita, aakkoset, numerot 100-10 000, matkatavaroita, kulkuneuvoja, matkalipun ostaminen, rakennuksia, Euroopan maita, sääsanoja.

Rakenteet:

- ehdottaminen
- kellonajat
- yleispreesens, yks.3. persoona myönteinen, kielteinen ja kysyvä muoto
- kohteliaat pyynnöt
- have-verbin yks.3. persoona (has) myönteinen, kielteinen ja kysyvä muoto
- ajanilmaisuja (when?): at + kellonaika, on + viikonpäivä ja in + kuukausi
- artikkelit a, an kestopreesensin yksikkömuodot, myönteinen ja kysyvä muoto
- tavaaminen, aakkoset
- by + kulkuneuvoja
- prepositiot in front of, between, next to, opposite
- syntyperän kertominen (I’m from)

Luokka 5

Aihepiirit:

Itsestä kertominen, ulkonäkösanastoa, adjektiiveja, vaatteita, harrastuksia, harrastusvälineitä, tunteiden ilmaiseminen ja huudahduksia, järjestyslukuja, päivämääriä, maatilan sanoja, ruokia, ammatteja, perheenjäseniä, maita, ajanilmaisuja, kehonosia, kommunikaatiostrategioita, kieliä, lentokenttäsanoja, kaupunkisanoja, tien neuvominen, luontosanoja, retkeilysanoja.

Rakenteet:

- ulkonäkö- ja harrastuskysymyksiä
- yleispreesensin kysymyslauseet (do, does)
- adverbejä, päivämäärän kertominen
- olla-verbin kysyvä muotoyksikkö sekä säännöllinen ja epäsäännöllinen monikko

- kohteliaat ruokailufraasit
- have got: kysyvä muoto
- artikkelit a, an ja the
- olla-verbin imperfekti: myönteinen, kysyvä ja kielteinen muoto
- säännöllinen ja epäsäännöllinen imperfekti: myönteinen ja kielteinen muoto
- persoonapronominien objektimuodot
- there is/ there are -rakenne: myönteinen ja kysyvä muoto, be going to -rakenne
- epäsäännöllisten verbien kolme muotoa

Luokka 6

Aihepiirit:

Ammatteja, aistit, adverbejä, harrastuksia, tunnesanoja, ostoskeskukseen liittyvää sanastoa, elokuvasanastoa, tietotekniikka, oppimaan oppiminen, maita, verbejä, kieliä, ruuanlaittosanastoa, mielipiteen ilmaiseminen, epäsäännöllisiä verbejä, kierrätyssanastoa, huonekaluja ja kodin tavaroita, taidesanastoa, musiikkisanastoa, soittimia, näytelmä.

Rakenteet:

- sanajärjestys, kysymyslauseet: kysymyssana ja do/does
- adjektiivien vertailumuodot
- apuverbit must, have to, should, can, maybe- ja have- verbien imperfekti
- ainesanat
- säännöllinen ja epäsäännöllinen imperfekti
- prepositioita
- some-, every-, any- ja no-alkuiset pronominit
- konkjunktioita: and, or, but, when, because, futuuri: will, of-genetiivi
- epäsäännöllisten verbien kolme muotoa
- tutustuminen perfektiin ja pluskvamperfektiin

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 3-6

- Tutustutaan englannin kielen keskeisimpiin variantteihin (britti- ja amerikanenglanti) sekä englanninkieliseen maailmanyhteisöön
- Ohjataan oppilasta oikeanlaatuisen ja -tasoisen englanninkielisen materiaalin pariin. Pohditaan toimintamalleja, joiden avulla voi selvitä vähäiselläkin kielitaidolla.
- Opetellaan suunnittelemaan kielenopiskelua yhdessä sekä antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.
- Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja ja muistiinpainamiskeinoja.
- Harjoitellaan kertomaan englanniksi itsestä, perheestä, ystävistä, koulusta, harrastuksista ja vapaa-ajanvietosta

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Englannin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Englannin A-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

T1: *Ohjata oppilasta havaitsemaan englannin asema globaalin viestinnän kielenä sekä ympäröivän maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus.*

Tutustutaan englannin kielen keskeisimpiin variantteihin (britti- ja amerikanenglanti) sekä englanninkieliseen maailmanyhteisöön (Yhdistynyt kuningaskunta, Yhdysvallat, Irlanti, Australia).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- *Tuetaan oppilaan kehittymistä monipuoliseksi kielenkäyttäjäksi* ***ja rohkaistaan vähäisenkin kielitaidon käyttämistä.***

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

***T2**: Motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ennakkoluulottomasti.*

Kuunnellaan ja luetaan eri englannin variantteihin (britti- ja amerikanenglanti) perustuvia tekstejä. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- Ohjataan oppilasta arvostamaan omaa kulttuuritaustaansa ja luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä. Kannustetaan oppilasta kohtaamaan muiden kansojen ja kulttuurien edustajia arvostavasti ja kunnioittavasti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

***T3**: Ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä.*

Havainnoidaan eri englannin varianttien eroavuuksia toisiinsa nähden ja äidinkieleen nähden. Pohditaan erojen syitä kulttuurista taustaa vasten.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- Tutkitaan ja havainnoidaan oppilaan kanssa oman kielen ja englannin eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä hänelle sopivalla tasolla. Opitaan, että eroavaisuudet pohjautuvat erilaisiin kulttuuritaustoihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

***T4**: Ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavissa runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa.*

Ohjataan oppilasta oikeanlaatuisen ja -tasoisen englanninkielisen materiaalin pariin. Pohditaan toimintamalleja, joiden avulla voi selvitä vähäiselläkin kielitaidolla.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

- **Etsitään oppilaan kanssa hänelle turvalliset ja mielekkäät englanninopiskelun kohteet ja keinot** globalisoituvassa maailmassa teknologiaa hyödyntäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

***T5**: Tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen.*

Opetellaan suunnittelemaan kielenopiskelua yhdessä sekä antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

- Asetetaan oppilaan kanssa englannin opiskelulle tavoitteet. **Rohkaistaan oppilasta kannustavassa ilmapiirissä saamaan viestinsä välitetyksi, vaikka se joskus hankalalta tuntuisikin.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

***T6**: Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten.*

Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja ja muistiinpainamiskeinoja. Ohjataan oppilasta arvioimaan omaa kielitaitoaan ja ottamaan vastuuta sen kartuttamisesta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L4 *Monilukutaito*

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

- Autetaan oppilasta tunnistamaan englannin kielen osaamisen tärkeys. **Kannustetaan häntä eri viestintätilanteissa rohkeasti yrittämään parhaansa.** Ohjataan oppilasta tunnistamaan oppimistyylinsä ja harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti. Keskiössä ovat kehittyvä kielitaito sekä taito toimia vuorovaikutuksessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

T7*: Ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta.*

Harjoitellaan kertomaan englanniksi itsestä, perheestä, ystävistä, koulusta, harrastuksista ja vapaa-ajanvietosta sekä elämästä englanninkielisessä ympäristössä. Tarinoiden, näytelmien ja haastattelujen yhteydessä harjoitellaan sanastoja ja rakenteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

L4 *Monilukutaito*

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L7 *Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

- **Kannustetaan oppilasta harjoittamaan englannin kielen taitoaan helpoissa perustilanteissa**. Ohjataan oppilasta osallistumaan näiden harjoitusten sisällön luomiseen ja ottamaan vastuun niiden loppuun viemisestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

T1: *Ohjata oppilasta havaitsemaan englannin asema globaalin viestinnän kielenä sekä ympäröivän maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus.*

Tutustutaan englannin kielen keskeisimpiin variantteihin (britti- ja amerikanenglanti) sekä englanninkieliseen maailmanyhteisöön (Yhdistynyt kuningaskunta, Yhdysvallat, Irlanti, Australia).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- *Tuetaan oppilaan kehittymistä monipuoliseksi kielenkäyttäjäksi* ***ja rohkaistaan vähäisenkin kielitaidon käyttämistä.***

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

***T2**: Motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ennakkoluulottomasti.*

Kuunnellaan ja luetaan eri englannin variantteihin (britti- ja amerikanenglanti) perustuvia tekstejä. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- Ohjataan oppilasta arvostamaan omaa kulttuuritaustaansa ja luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä. Kannustetaan oppilasta kohtaamaan muiden kansojen ja kulttuurien edustajia arvostavasti ja kunnioittavasti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

***T3**: Ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä.*

Havainnoidaan eri englannin varianttien eroavuuksia toisiinsa nähden ja äidinkieleen nähden. Pohditaan erojen syitä kulttuurista taustaa vasten.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- Tutkitaan ja havainnoidaan oppilaan kanssa oman kielen ja englannin eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä hänelle sopivalla tasolla. Opitaan, että eroavaisuudet pohjautuvat erilaisiin kulttuuritaustoihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

***T4**: Ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavissa runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa.*

Ohjataan oppilasta oikeanlaatuisen ja -tasoisen englanninkielisen materiaalin pariin. Pohditaan toimintamalleja, joiden avulla voi selvitä vähäiselläkin kielitaidolla.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

- **Etsitään oppilaan kanssa hänelle turvalliset ja mielekkäät englanninopiskelun kohteet ja keinot** globalisoituvassa maailmassa teknologiaa hyödyntäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

***T5**: Tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen.*

Opetellaan suunnittelemaan kielenopiskelua yhdessä sekä antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

- Asetetaan oppilaan kanssa englannin opiskelulle tavoitteet. **Rohkaistaan oppilasta kannustavassa ilmapiirissä saamaan viestinsä välitetyksi, vaikka se joskus hankalalta tuntuisikin.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

***T6**: Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten.*

Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja ja muistiinpainamiskeinoja. Ohjataan oppilasta arvioimaan omaa kielitaitoaan ja ottamaan vastuuta sen kartuttamisesta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L4 *Monilukutaito*

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

- Autetaan oppilasta tunnistamaan englannin kielen osaamisen tärkeys. **Kannustetaan häntä eri viestintätilanteissa rohkeasti yrittämään parhaansa.** Ohjataan oppilasta tunnistamaan oppimistyylinsä ja harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti. Keskiössä ovat kehittyvä kielitaito sekä taito toimia vuorovaikutuksessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

***T7**: Ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta.*

Harjoitellaan kertomaan englanniksi itsestä, perheestä, ystävistä, koulusta, harrastuksista ja vapaa-ajanvietosta sekä elämästä englanninkielisessä ympäristössä. Tarinoiden, näytelmien ja haastattelujen yhteydessä harjoitellaan sanastoja ja rakenteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

L4 *Monilukutaito*

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L7 *Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

- **Kannustetaan oppilasta harjoittamaan englannin kielen taitoaan helpoissa perustilanteissa**. Ohjataan oppilasta osallistumaan näiden harjoitusten sisällön luomiseen ja ottamaan vastuun niiden loppuun viemisestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia

kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

T1: *Ohjata oppilasta havaitsemaan englannin asema globaalin viestinnän kielenä sekä ympäröivän maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus.*

Tutustutaan englannin kielen keskeisimpiin variantteihin (britti- ja amerikanenglanti) sekä englanninkieliseen maailmanyhteisöön (Yhdistynyt kuningaskunta, Yhdysvallat, Irlanti, Australia).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- *Tuetaan oppilaan kehittymistä monipuoliseksi kielenkäyttäjäksi* ***ja rohkaistaan vähäisenkin kielitaidon käyttämistä.***

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

T2*: Motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ennakkoluulottomasti.*

Kuunnellaan ja luetaan eri englannin variantteihin (britti- ja amerikanenglanti) perustuvia tekstejä. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- Ohjataan oppilasta arvostamaan omaa kulttuuritaustaansa ja luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä. Kannustetaan oppilasta kohtaamaan muiden kansojen ja kulttuurien edustajia arvostavasti ja kunnioittavasti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

***T3**: Ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä.*

Havainnoidaan eri englannin varianttien eroavuuksia toisiinsa nähden ja äidinkieleen nähden. Pohditaan erojen syitä kulttuurista taustaa vasten.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- Tutkitaan ja havainnoidaan oppilaan kanssa oman kielen ja englannin eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä hänelle sopivalla tasolla. Opitaan, että eroavaisuudet pohjautuvat erilaisiin kulttuuritaustoihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

***T4**: Ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavissa runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa.*

Ohjataan oppilasta oikeanlaatuisen ja -tasoisen englanninkielisen materiaalin pariin. Pohditaan toimintamalleja, joiden avulla voi selvitä vähäiselläkin kielitaidolla.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

- **Etsitään oppilaan kanssa hänelle turvalliset ja mielekkäät englanninopiskelun kohteet ja keinot** globalisoituvassa maailmassa teknologiaa hyödyntäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

***T5**: Tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen.*

Opetellaan suunnittelemaan kielenopiskelua yhdessä sekä antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

- Asetetaan oppilaan kanssa englannin opiskelulle tavoitteet. **Rohkaistaan oppilasta kannustavassa ilmapiirissä saamaan viestinsä välitetyksi, vaikka se joskus hankalalta tuntuisikin.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

***T6**: Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten.*

Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja ja muistiinpainamiskeinoja. Ohjataan oppilasta arvioimaan omaa kielitaitoaan ja ottamaan vastuuta sen kartuttamisesta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L4 *Monilukutaito*

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

- Autetaan oppilasta tunnistamaan englannin kielen osaamisen tärkeys. **Kannustetaan häntä eri viestintätilanteissa rohkeasti yrittämään parhaansa.** Ohjataan oppilasta tunnistamaan oppimistyylinsä ja harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti. Keskiössä ovat kehittyvä kielitaito sekä taito toimia vuorovaikutuksessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

***T7**: Ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta.*

Harjoitellaan kertomaan englanniksi itsestä, perheestä, ystävistä, koulusta, harrastuksista ja vapaa-ajanvietosta sekä elämästä englanninkielisessä ympäristössä. Tarinoiden, näytelmien ja haastattelujen yhteydessä harjoitellaan sanastoja ja rakenteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

L4 *Monilukutaito*

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L7 *Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

- **Kannustetaan oppilasta harjoittamaan englannin kielen taitoaan helpoissa perustilanteissa**. Ohjataan oppilasta osallistumaan näiden harjoitusten sisällön luomiseen ja ottamaan vastuun niiden loppuun viemisestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

***T8**: Rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja.*

Autetaan oppilasta ottamaan vastuuta viestintätilanteesta ja sen jatkamisesta hakemalla vaihtoehtoisia viestinnän välineitä tai toisin sanomisen keinoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

- Tulkitaan ja tuotetaan oppilaan kanssa erilaisia tekstejä kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa hänelle sopivalla tasolla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

T1: *Ohjata oppilasta havaitsemaan englannin asema globaalin viestinnän kielenä sekä ympäröivän maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus.*

Tutustutaan englannin kielen keskeisimpiin variantteihin (britti- ja amerikanenglanti) sekä englanninkieliseen maailmanyhteisöön (Yhdistynyt kuningaskunta, Yhdysvallat, Irlanti, Australia).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- *Tuetaan oppilaan kehittymistä monipuoliseksi kielenkäyttäjäksi* ***ja rohkaistaan vähäisenkin kielitaidon käyttämistä.***

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

***T2**: Motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ennakkoluulottomasti.*

Kuunnellaan ja luetaan eri englannin variantteihin (britti- ja amerikanenglanti) perustuvia tekstejä. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- Ohjataan oppilasta arvostamaan omaa kulttuuritaustaansa ja luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä. Kannustetaan oppilasta kohtaamaan muiden kansojen ja kulttuurien edustajia arvostavasti ja kunnioittavasti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

***T3**: Ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä.*

Havainnoidaan eri englannin varianttien eroavuuksia toisiinsa nähden ja äidinkieleen nähden. Pohditaan erojen syitä kulttuurista taustaa vasten.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

- Tutkitaan ja havainnoidaan oppilaan kanssa oman kielen ja englannin eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä hänelle sopivalla tasolla. Opitaan, että eroavaisuudet pohjautuvat erilaisiin kulttuuritaustoihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

***T4**: Ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavissa runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa.*

Ohjataan oppilasta oikeanlaatuisen ja -tasoisen englanninkielisen materiaalin pariin. Pohditaan toimintamalleja, joiden avulla voi selvitä vähäiselläkin kielitaidolla.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

- **Etsitään oppilaan kanssa hänelle turvalliset ja mielekkäät englanninopiskelun kohteet ja keinot** globalisoituvassa maailmassa teknologiaa hyödyntäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

***T5**: Tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen.*

Opetellaan suunnittelemaan kielenopiskelua yhdessä sekä antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen ja*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

- Asetetaan oppilaan kanssa englannin opiskelulle tavoitteet. **Rohkaistaan oppilasta kannustavassa ilmapiirissä saamaan viestinsä välitetyksi, vaikka se joskus hankalalta tuntuisikin.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

***T6**: Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten.*

Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja ja muistiinpainamiskeinoja. Ohjataan oppilasta arvioimaan omaa kielitaitoaan ja ottamaan vastuuta sen kartuttamisesta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L4 *Monilukutaito*

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

- Autetaan oppilasta tunnistamaan englannin kielen osaamisen tärkeys. **Kannustetaan häntä eri viestintätilanteissa rohkeasti yrittämään parhaansa.** Ohjataan oppilasta tunnistamaan oppimistyylinsä ja harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti. Keskiössä ovat kehittyvä kielitaito sekä taito toimia vuorovaikutuksessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

***T7**: Ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta.*

Harjoitellaan kertomaan englanniksi itsestä, perheestä, ystävistä, koulusta, harrastuksista ja vapaa-ajanvietosta sekä elämästä englanninkielisessä ympäristössä. Tarinoiden, näytelmien ja haastattelujen yhteydessä harjoitellaan sanastoja ja rakenteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

L4 *Monilukutaito*

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L7 *Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

- **Kannustetaan oppilasta harjoittamaan englannin kielen taitoaan helpoissa perustilanteissa**. Ohjataan oppilasta osallistumaan näiden harjoitusten sisällön luomiseen ja ottamaan vastuun niiden loppuun viemisestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

***T8**: Rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja.*

Autetaan oppilasta ottamaan vastuuta viestintätilanteesta ja sen jatkamisesta hakemalla vaihtoehtoisia viestinnän välineitä tai toisin sanomisen keinoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

- Tulkitaan ja tuotetaan oppilaan kanssa erilaisia tekstejä kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa hänelle sopivalla tasolla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen

levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

***T9**: Tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita.*

Valitaan harjoituksiksi erilaisia kielenkäytön tilanteita, kuten tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Havainnoidaan näissä tilanteissa eroavuuksia äidinkielisessä ja englanninkielisessä yhteydessä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

L4 *Monilukutaito*

- Tuotetaan oppilaalle kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä monipuolisissa sosiaalisissa tilanteissa. Tutkitaan oppilaalle merkityksellisiä, autenttisia tekstejä ja niistä esiintulevia tulkintoja maailmasta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita

***T10**: Ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita.*

Tekstejä valittaessa otetaan huomioon oppilaan jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaisuus. Opetellaan löytämään tekstejä omasta lähiympäristöstä, verkosta ja kirjastosta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

- Ohjataan oppilasta tutkimaan ja tulkitsemaan erityylisiä ja -tasoisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

***T11**: Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin.*

Tuotetaan erilaisia tekstejä ottaen huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan kasvavassa määrin englannin rakenteita, ääntämistä ja intonaatiota.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

L4 *Monilukutaito*

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L7 *Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

- Ohjataan oppilasta tuottamaan puhetta ja tekstejä yhä laajemmista aihepiireistä ja huomioidaan yhä paremmin myös rakenteet ja ääntäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 4-6

Vuosiluokilla 4-6 yhteiskuntaopin opetuksen painopisteenä on perehtyminen yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaita rohkaistaan kuuntelemaan muita,

ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan näkemyksiään sekä löytämään omat vahvuutensa. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja kouluyhteisössä sekä muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa. Opetus vahvistaa oppilaiden kiinnostusta työtä, työelämää ja yrittäjyyttä sekä eri ammatteja kohtaan. Oppilaat tutustuvat oman taloudenhoidon ja vastuullisen kuluttamisen perusasioihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnalliset arvot yhteiskuntaopissa

Opimme

Oppilas näkee itsensä osana lähiyhteisöä ja koko maailmaa. Kun oppilaalla on historiallinen perspektiivi, hän ymmärtää nykypäivää ja osaa hahmottaa tulevaisuutta. Oppilas ymmärtää yksilön aktiivisen ja vastuullisen toiminnan merkityksen yhteiskunnan ja kestävän kehityksen kannalta.

Tunnemme

Oppilas tuntee oman kulttuurihistoriansa ja identiteettinsä sekä niiden liittymisen laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. Hän on avoin ja kykenee näkemään myös muiden alueiden toiminnan ainutlaatuisuuden.

Toimimme

Oppilas oppii havainnoimaan, kokeilemaan ja arvioimaan erilaisia tapoja toimia. Hän toimii yrittäjämäisesti kantamalla vastuunsa ja tekemällä parhaansa. Oppilas arvostaa yhteisön ja yhteiskunnan monimuotoisuutta. Hän ymmärtää tasa-arvon ja erilaisuuden hyväksymisen merkityksen yhteiskunnan kehittymisen kannalta. Hän tiedostaa alueemme vahvuudet, mutta on myös valmis arvioimaan sen kehitysnäkymiä.

Iloitsemme

Oppilas iloitsee oppiessaan omasta ja muista kulttuureista. Hän ymmärtää oman roolinsa yhteiskunnassa ja maailmassa. Oppilas iloitsee kasvaessaan aktiiviseksi kansalaiseksi, joka kantaa vastuunsa omasta elämästään, yhteiskunnasta ja koko maailmasta.

Yhteiskuntaoppi vuosiluokilla 4 ja 5

4.lk: 1 vuosiviikkotunti

5.lk: 1 vuosiviikkotunti

Eteläpohjaisessa opetussuunnitelmassa käsitellään tavoitteisiin liittyviä maakunnallisia sisältöalueita. Oppiaineen tehtävät, tavoitteet ja oppilaan oppimisen arviointi ovat yhtenäinen kokonaisuus valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Keskeisiä sisältöalueita täydennetään paikallisesta ja maakunnallisesta näkökulmasta.

Alakoulun yhteiskuntaopin opiskelussa painotetaan kasvua aktiiviseksi, vastuuntuntoiseksi ja yritteliääksi kansalaiseksi. Oppilasta ohjataan toimimaan demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan.

Oppiaineen aiheita käsitellään oppilaan oman perheen, koulun ja lähiyhteisön toiminnan kautta. Oppilasta ohjataan huomaamaan, miten vaikutetaan koulussa ja paikallisella tasolla. Tutustutaan oman kunnan hallintoon ja päätöksentekoon.

Maakunnallisesti korostuu yrittäjämäinen toimintakulttuuri. Oppilas muodostaa käsityksen yrittäjyydestä; mitä se tarkoittaa yksilötasolla ja miten se toteutuu paikallisessa viitekehyksessä. Tehdään yhteistyötä paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa.

Yhteiskuntaoppi, vuosiluokat 4-5

Tavoitteet	Sisältö	Maakunnalliset sisällöt	Laaja-alaiset	Vuosiluokka
T1-T9	S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta	• Arkielämän taidot ja rahan käyttö • Yrittäjämäinen toimintatapa • Paikalliset julkiset palvelut	L1-L7	4. lk ja 5. lk
T1-T4, T6, T7, T9	S2 Demokraattinen yhteiskunta S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen	• Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin • Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa • Kunnan toimintaan tutustuminen • Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen • Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa	L1-L4, L7	4. lk ja 5. lk
T1, T2, T4, T5, T8	S4 Taloudellinen toiminta	• Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen • Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa	L2, L5-L7	4. lk ja 5. lk

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Yhteiskuntaopin tavoitteiden kannalta on keskeistä käyttää vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa. Niiden kautta harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista lähiyhteisössä. Oppilaiden arki harrastuksineen ja omat kokemukset sekä oma luokka, koulu ja oppilaskunta sekä muut lähiyhteisön toimijat ovat osallistumisen harjoittelemisen kannalta erityisen tärkeitä. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tarjoaa luontevan keinon yhteiskuntaa koskevan tiedon etsimiseen ja osallistumiseen yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäseninä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuaan yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhteiskuntaopin keskeiset sisällöt

Yhteiskuntaopin valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on käsitelty oppiaineen sisältö (S1-S4) ja tavoitteet (T1-T9). Yhteiskuntaopin opetuksessa korostuu aktiivinen ja vastuullinen kansalaisuus. Keskeisiä sisältöjä ovat demokraattisen vaikuttamisen perustaidot, kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnalliseen toimintaan, oman talouden hallinta ja mediataidot. Eriytettäessä mitään sisältöalueista ei jätetä pois, vaan sisällön hallinnan vaatimustasoa kevennetään.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4-6

Yhteiskuntaopissa oppimisen arvioinnilla ja palautteella oppilaita ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimiaan tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesti erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Yhteiskuntaopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää yhteiskuntaopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhteiskuntaoppi arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisessa. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa

- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvosanan muodostamisen periaatteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu	Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu	Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö

- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen

- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä	Oppilas osaa soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kantaa ottamista, sopeutumista enemmistöpäätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan

demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöönsä sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä pystyy kertomaan, millaisia muihin ihmisiin sekä ympäristöön ulottuvia vaikutuksia hänen kuluttamispäätöksillään on.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mediataidot	Oppilas osaa käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä sekä pohtia sen käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen

- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisessa. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön

tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvosanan muodostamisen periaatteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön

tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu	Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu	Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen

- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä	Oppilas osaa soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kantaa ottamista, sopeutumista enemmistöpäätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen.

Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa. Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöönsä sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä pystyy kertomaan, millaisia muihin ihmisiin sekä ympäristöön ulottuvia vaikutuksia hänen kuluttamispäätöksillään on.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kunnan elinkeinorakenteeseen, yrittäjyyteen ja sen maakunnallisiin erityispiirteisiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten yritysten ja toimijoiden kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mediataidot	Oppilas osaa käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä sekä pohtia sen käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Lisäksi perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Koulun sääntöjen pohtiminen ja vertailu muihin yhteisöihin
- Oppilaiden aktiivinen osallisuus koulun ja lähiyhteisön toiminnassa
- Kunnan toimintaan tutustuminen
- Oman kunnan ja lähialueen kulttuuri- ja vähemmistöryhmiin tutustuminen
- Yhteistyö paikallisten päättäjien, viranomaisten ja median kanssa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokkien 3-6 *musiikin opetuksessa oppilaat oppivat suhtautumaan avoimesti ja kunnioittavasti toisten kokemuksiin sekä luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmässään. Samalla he tottuvat jäsentämään aiempaa tietoisemmin musiikillisia kokemuksia ja ilmiöitä sekä musiikkikulttuureja. Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät. Ääniin ja musiikin ilmaisukeinoihin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa. Oppilaiden käsitys itsestään musiikillisena toimijoina rakentuu myönteisten oppimiskokemusten kautta.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikinopetus on muiden taide- ja taitoaineiden tapaan hyvin laaja-alaista. Etelä-Pohjanmaa omaa vahvan ja rikkaan musiikillisen kulttuuriperimän. Vahvan perinteen nykyilmentymiä ovat mm. rytmimusiikin tapahtumien laaja kirjo ja opetus- ja kehittämistyön monipuolisuus.

Opetustilanteen työturvallisuus

Musiikinopetuksen tulee täyttää valtakunnallisen perusopetuksen tavoitteet kohdan T10, Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa, mukaisesti. Keskeinen turvallisuuteen vaikuttava asia on melutason säilyminen kohtuullisena eli 85 dB:n tuntumassa. Opettajan on työtilanteessa valvottava vahvistinlaitteiden käyttöä ja opastettava oppilaita niiden turvalliseen käyttöön.

Musiikinopetuksesta aiheutuu kohtuullisen kokoisessa ryhmässäkin merkittävää meluhaittaa. Melualtistus vaikuttaa jokaiseen ihmiseen yksilöllisesti. Myös kuulon vaurioitumiskynnys on yksilöllinen. Opetustilanteessa tulee minimoida kuulovaurion riski.

Oppilaalla pitää olla mahdollisuus käyttää kuulosuojaimia musiikinopetuksessa. Koulun tulee tarjota joko kertakäyttöisten korvatulppien tai kuppisuojainten käyttömahdollisuus erityisesti yhtyemusisoinnissa. Kuulon suojaamisen tarve korostuu ylemmille luokka-asteille siirryttäessä muun muassa oppilaiden fyysisen kasvun seurauksena ja sähköisten soitinten käytön lisääntyessä. Mikäli luokan melutaso ylittää 85 dB (SPL), tulee siitä ilmoittaa luokkatilassa seinälle asetettavalla varoituskuvalla. Opettajan tulee kaikilla luokka-asteilla opastaa ryhmiä ja oppilaita kuulon suojaamiseen.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista jokaiselle oppilaalle. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ennakkoluuloton ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSISOINTI JA MUUT TOIMINNALLISET OPPISISÄLLÖT VUOSILUOKILLA 3-6

Musiikin keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 3-6 perustuvat toimintaan, kokemiseen ja kuulemiseen. Opetuksen tärkeimpiä tehtäviä ovat oppilaan kiinnostuksen herättäminen musiikkiin ja rohkaiseminen musiikilliseen toimintaan. Keskeinen pedagoginen lähtökohta on toiminnallinen oppiminen. Opetusryhmän koko ja oppimisympäristö pyritään muodostamaan sellaisiksi,

että aktiivinen osallistuminen musiikilliseen toimintaan ja vuorovaikutukseen on mahdollista. Toiminnan muodoista tärkeimmät ovat musisointi, eli laulu ja soitto, musiikin kuuntelu sekä musiikkiliikunta. Kuuntelussa ja musisoinnissa korostuvat musiikkitieto ja musiikin tuntemus. Tavoitteena on yhdistää oppilaan musiikilliset tiedot hänen kokemukseensa musiikista. Musiikin opetus luokilla 3-6 pyrkii vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä musiikista kulttuurisena ilmiönä: musiikki on erilaista eri aikoina, eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa ja sillä on erilainen merkitys eri ihmisille.

Peruskoulun alaluokkien (luokat 3-6) aikana oppilaalle muodostuu käsitys omasta ja muiden laulamisesta. Opetukseen kuuluu monipuolista tutustumista äänenkäyttötapoihin, äänenhuoltoon ja monipuoliseen lauluohjelmistoon. Laulamisen keskeisiä muotoja luokilla 3-6 ovat yhteis-, yksin-, yhtye- ja kuorolaulu. Oppilasta ohjataan luonnolliseen äänenkäyttöön ja hän saa valmiuksia moniääniseen laulamiseen. Laulamisen opetus pyrkii vahvistamaan ja tukemaan sekä musiikillista oppimista että lapsen persoonan kehittymistä. Laulamisen ja musiikin esittämisen päämääränä on kokonaisvaltainen musiikillinen kokemus.

Peruskoulun alaluokilla soittamisen opetuksessa lähdetään liikkeelle rytmiikasta. Rytmi- ja laattasoittimien avulla opetellaan hahmottamaan liikkeen koordinointia ja sävelten tuottamisen tapoja. Laattasoittimien avulla luodaan pohja rytmien, säveltasojen ja sointujen kuulemiselle. Opetuksen sisällössä keskitytään rytmistä täsmällisyyttä kehittäviin harjoituksiin ja soitto-ohjelmistoon. Soittimisto koostuu mm. rytmi-, melodia- ja sointusoittimista.

Rytmisoittimistona ovat erilaiset käsiperkussiosoittimet, kuten esimerkiksi djembe, bongot, congat, tamburiini, rytmikapulat (claves), rytmimuna, hiekkaputki ja shaker. Muita alakoulussa käytettäviä rytmisoittimia ovat esimerkiksi putkipenaali, marakassit, guiro, cabasa, triangeli, lehmänkello, kehärumpu ja kulkuset. Oppilaat harjoittelevat tuottamaan kehorytmejä, jotka tehdään esimerkiksi läpsytyksin, napsutuksin, jalkoja tömistämällä ja kehon eri kohtia soittamalla. Melodia- ja sointusoittimina on erilaisia laattasoittimia (esim. basso-, altto- ja sopraanoksylofoneja sekä -metallofoneja ja kellopelejä), nokkahuilu, kitara, ukulele, kantele ja piano. Kolmannesta luokasta alkaen mukaan tulevat myös mikrofonilaulu ja bändisoittimet mahdollisuuksien mukaan.

Peruskoulun alaluokkien (luokat 3-6) musiikin kuuntelussa tutustutaan eri musiikkityyleihin ja musiikkikulttuureihin. Oman ja muiden musisoinnin kuuntelu on myös tärkeä musiikin kuuntelun alue. Tämän lisäksi musiikin opetuksessa käsitellään kuulemisen fysiologiaa ja psykologiaa. Alakoulun aikana luodaan valmiudet musiikin kuunteluun läpi elämän sekä keskustella omista musiikillisista kokemuksista ja mieltymyksistä sekä ymmärtää ja kuvata niitä. Oppilasta ohjataan tunnistamaan elävän tilanteen ja tallenteen havainnoimiseen liittyviä eroja. Alakoulun tavoitteisiin kuuluu monipuolinen tutustuminen musiikkikulttuurin koko kirjoon.

Musiikkiliikunnassa tavoitteena on aktivoida oppilas vastaanottamaan ja sisäistämään musiikkia kokonaisvaltaisesti. Musiikkiliikunnan osa-alueita ovat rytmiikka, säveltapailu, kehonhallinta, valmiit muodot kuten leikit ja tanssit sekä improvisointi ja luova liikunta. Harjoittelussa korostuu oppilaan kuuntelun, havainnoinnin ja reagoinnin sekä oman musiikillisen keksinnän aktivointi.

Musiikkiliikuntaan sisältyvät myös syventävinä työtapoina esimerkiksi rentoutus ja eri taidemuotoja integroivat harjoitukset.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Ratkaisuilla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikissa opettaja tekee eriyttämistä jatkuvasti opetustilanteessa ja huomioi oppilaiden erilaiset lähtökohdat musiikin taidoissa ja tiedoissa. Kaikessa musiikinopetuksessa on keskeistä oppilaan

kannustaminen ja rohkaiseminen; myönteinen asenne oppilaan mahdollisuuksiin oppia uutta omien aiemmin opittujen tietojen ja taitojen pohjalta. Musiikinopetuksessa tarvitaan yksilöllistä tukea ja eriyttämistä, joissa huomioidaan yksittäisen oppilaan tarpeet ja vahvuudet. Hyvin suunnitellut tukitoimet takaavat samalla työrauhan ja oppimisedellytykset sekä ryhmälle että yksittäiselle oppilaalle.

Musiikissa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Musiikin oppiaine soveltuu monimuotoisuutensa vuoksi minkä tahansa muun oppiaineen eheyttäviin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin. Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa oppilaat tarvitsevat ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Palaute ohjaa jokaista oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen.

Antaessaan musiikin sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä seurata erityisesti oppilaan yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikki arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Opetuksessa huomioidaan kuulonsuojelun ja ergonomian alueilla työturvallisuuteen liittyvät seikat. Tutustutaan kuulonsuojeluun oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Oppilas kertaa opittuja taitoja, ja sähköisten soitinten käytössä huomioidaan kuulonhuolto.Tutustutaan tietokoneilla erilaisten yksinkertaisten äänitysohjelmien tarjoamiin äänenmuokkausmahdollisuuksiin.Esimerkkejä ilmaisista äänenmuokkausohjelmista Internetissä (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Luokilla 3-6 kerrataan luokilla 1-2 opittuja asioita musisoinnin ergonomiasta. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Oppilasta rohkaistaan osallistumaan musiikilliseen ryhmätoimintaan, jossa korostuu myönteisen yhteishengen rakentaminen osana musiikkikokemusta. (S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Opetuksessa huomioidaan kuulonsuojelun ja ergonomian alueilla työturvallisuuteen liittyvät seikat. Tutustutaan kuulonsuojeluun oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Oppilas kertaa opittuja taitoja, ja sähköisten soitinten käytössä huomioidaan kuulonhuolto.Tutustutaan tietokoneilla erilaisten yksinkertaisten äänitysohjelmien tarjoamiin äänenmuokkausmahdollisuuksiin.Esimerkkejä ilmaisista äänenmuokkausohjelmista Internetissä (S1, S3, L3, L5).

Ergonomia

Luokilla 3-6 kerrataan luokilla 1-2 opittuja asioita musisoinnin ergonomiasta. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan

musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

Tooltip: Kunnissa toimivat musiikkiopistot, kansalaisopistot, seurakunnat, kirjastot, teatterit, museot, yhdistykset, festivaalit, orkesterit, vanhainkodit, sairaalat, yritykset.

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien

perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

Tooltip: Kunnissa toimivat musiikkiopistot, kansalaisopistot, seurakunnat, kirjastot, teatterit, museot, yhdistykset, festivaalit, orkesterit, vanhainkodit, sairaalat, yritykset.

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.

- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Internetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Internetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Internetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.

- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-8. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa.

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä)

liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Oppilasta rohkaistaan osallistumaan musiikilliseen ryhmätoimintaan, jossa korostuu myönteisen yhteishengen rakentaminen osana musiikkikokemusta. (S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja , tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonai-suuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan

musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja:

säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonai-suuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Opetuksessa huomioidaan kuulonsuojelun ja ergonomian alueilla työturvallisuuteen liittyvät seikat. Tutustutaan kuulonsuojeluun oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Oppilas kertaa opittuja taitoja, ja sähköisten soitinten käytössä huomioidaan kuulonhuolto.Tutustutaan tietokoneilla erilaisten yksinkertaisten äänitysohjelmien tarjoamiin äänenmuokkausmahdollisuuksiin.Esimerkkejä ilmaisista äänenmuokkausohjelmista Internetissä (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

3-6 -luokilla kerrataan 1.-2. -luokilla opittuja asioita musisoinnin ergonomiasta. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Oppilasta rohkaistaan osallistumaan musiikilliseen ryhmätoimintaan, jossa korostuu myönteisen yhteishengen rakentaminen osana musiikkikokemusta. (S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Opetuksessa huomioidaan kuulonsuojelun ja ergonomian alueilla työturvallisuuteen liittyvät seikat. Tutustutaan kuulonsuojeluun oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Oppilas kertaa opittuja taitoja, ja sähköisten soitinten käytössä huomioidaan kuulonhuolto.Tutustutaan tietokoneilla erilaisten yksinkertaisten äänitysohjelmien tarjoamiin äänenmuokkausmahdollisuuksiin.Esimerkkejä ilmaisista äänenmuokkausohjelmista Internetissä (S1, S3, L3, L5).

Ergonomia

Luokilla 3-6 kerrataan luokilla 1-2 opittuja asioita musisoinnin ergonomiasta. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia

ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien

perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Internetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat

esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Intenetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Internetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia

ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa.

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Oppilasta rohkaistaan osallistumaan musiikilliseen ryhmätoimintaan, jossa korostuu myönteisen yhteishengen rakentaminen osana musiikkikokemusta. (S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät

musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja:

säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Opetuksessa huomioidaan kuulonsuojelun ja ergonomian alueilla työturvallisuuteen liittyvät seikat. Tutustutaan kuulonsuojeluun oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Oppilas kertaa opittuja taitoja ja sähköisten soitinten käytössä huomioidaan kuulonhuolto.Tutustutaan tietokoneilla erilaisten yksinkertaisten äänitysohjelmien tarjoamiin äänenmuokkaus mahdollisuuksiin.Esimerkkejä ilmaisista äänenmuokkausohjelmista Internetissä (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Luokilla 3-6 kerrataan luokilla 1-2 opittuja asioita musisoinnin ergonomiasta. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Oppilasta rohkaistaan osallistumaan musiikilliseen ryhmätoimintaan, jossa korostuu myönteisen yhteishengen rakentaminen osana musiikkikokemusta. (S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Opetuksessa huomioidaan kuulonsuojelun ja ergonomian alueilla työturvallisuuteen liittyvät seikat. Tutustutaan kuulonsuojeluun oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Oppilas kertaa opittuja taitoja, ja sähköisten soitinten käytössä huomioidaan kuulonhuolto.Tutustutaan tietokoneilla erilaisten yksinkertaisten äänitysohjelmien tarjoamiin äänenmuokkausmahdollisuuksiin.Esimerkkejä ilmaisista äänenmuokkausohjelmista Internetissä (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Luokilla 3-6 kerrataan luokilla 1-2 opittuja asioita musisoinnin ergonomiasta. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien

perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Internetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen

kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Internetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Internetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan

musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa.

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Oppilasta rohkaistaan osallistumaan musiikilliseen ryhmätoimintaan, jossa korostuu myönteisen yhteishengen rakentaminen osana musiikkikokemusta. (S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja:

säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Opetuksessa huomioidaan kuulonsuojelun ja ergonomian alueilla työturvallisuuteen liittyvät seikat. Tutustutaan kuulonsuojeluun oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Oppilas kertaa opittuja taitoja, ja sähköisten soitinten käytössä huomioidaan kuulonhuolto.Tutustutaan tietokoneilla erilaisten yksinkertaisten äänitysohjelmien tarjoamiin äänenmuokkausmahdollisuuksiin.Esimerkkejä ilmaisista äänenmuokkausohjelmista Internetissä (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Luokilla 3-6 kerrataan luokilla 1-2 opittuja asioita musisoinnin ergonomiasta. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan

vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Oppilasta rohkaistaan osallistumaan musiikilliseen ryhmätoimintaan, jossa korostuu myönteisen yhteishengen rakentaminen osana musiikkikokemusta. (S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Opetuksessa huomioidaan kuulonsuojelun ja ergonomian alueilla työturvallisuuteen liittyvät seikat. Tutustutaan kuulonsuojeluun oppilaiden hyvinvoinnin kannalta. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Oppilas kertaa opittuja taitoja, ja sähköisten soitinten käytössä huomioidaan kuulonhuolto.Tutustutaan tietokoneilla erilaisten yksinkertaisten äänitysohjelmien tarjoamiin äänenmuokkausmahdollisuuksiin.Esimerkkejä ilmaisista äänenmuokkausohjelmista Internetissä (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Luokilla 3-6 kerrataan luokilla 1-2 opittuja asioita musisoinnin ergonomiasta. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan

vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

*Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittämine*n.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät

musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Internetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Intenetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun 1-9 -luokilla. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustutetaan oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.
- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

- Oppilaat tutustuvat musiikin tiedonhaun yleisiin apuvälineisiin.
- Ryhmät tutustuvat tekijänoikeuden periaatteisiin. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)
- Materiaalia Internetissä

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

- Oppilaat harjoittelevat soittoa ja laulua tuntitilanteissa ja omatoimisesti kotona.

- Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1-9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonserttina ja osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valittaessa. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vuosittain toteutettavan vähintään yhden konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koululle tarjottavia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt, sekä esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo.(S1-S4, L1, L2, L3, L7)

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä.(S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa.

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä)

liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Oppilasta rohkaistaan osallistumaan musiikilliseen ryhmätoimintaan, jossa korostuu myönteisen yhteishengen rakentaminen osana musiikkikokemusta. (S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Oppilasta ohjataan sovittamaan oma toimintansa osaksi ryhmän musiikkitoimintaa. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1-9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Paikallinen tarkennus:

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan

musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Opiskelussa hyödynnetään TVT:n mahdollisuuksia yksilö- ja ryhmätyöskentelyssä. (S1, S2, L1-L7)

Esimerkkejä soveltuvasta materiaalista

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja:

säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Oppilas tutustuu ikätasoon sopivan ohjelmiston avulla äänen ja musiikin peruskäsitteisiin, joita ovat taso, kesto, voima ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilas saa mahdollisuuksia musiikin elämykselliseen kuuntelemiseen monipuolisella ohjelmistolla konserttimusiikista sekä rytmimusiikin eri aloilta, kuten kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Aloitetaan tutustuminen musiikin sisällöistä tehtyjen havaintojen tulkintaan. Työtapoina käytetään kuvaa, keskustelua, loruja, tarinaa, liikettä, tanssia ja muita luovia keinoja.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Ylläpidetään ja kehitetään vuorovaikutustaitoja sekä osaamista laulamisessa, soittamisessa, musiikkiliikunnassa ja yhtyesoitossa.

Tutustutaan koulusoittimiin sekä sähkö- ja akustisiin soittimiin. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Oppilaat tekevät suunnitelmia ja toteuttavat niiden pohjalta erilaisia projekteja: säveltävät ja sanoittavat, tekevät teatteriesityksiä, rakentavat soittimia, äänittävät musiikkia, tekevät musiikkivideon. Oppilaat improvisoivat erilaisia helppoja sointukaavoja käyttäen (esimerkiksi 12-tahtisen blues-kaavan avulla). (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilaat tutustuvat länsimaisen musiikin, kuten konserttimusiikin ja rytmimusiikin keskeisiin tyylikausiin projektitöiden avulla. Kouluvuoden teemapäiviin (Kalevalan päivä, itsenäisyyspäivä) liittyen voidaan toteuttaa oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksina ja (esimerkiksi yhteiset jaksot historian aihekokonaisuuksien kanssa). (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Opetuksessa jatketaan tutustumista maailman musiikkikulttuureihin. Oppilasta ohjataan tulkitsemaan ja tutkimaan musiikin monia merkityksiä lähiympäristön ja kouluyhteisön omien traditioiden pohjalta.

Opetuksessa tutustutaan kotiseudun ja lähialueen kulttuuripalveluihin. Oppilaiden oman persoonallisen musiikinkokemisen merkitystä korostetaan. (S1-S4, L1, L2, L4, L7?)

Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 4-6

Vuosiluokilla 4-6 historian opetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilaat historiallisen tiedon luonteeseen, tiedon hankkimiseen sekä peruskäsitteisiin. Pyrkimyksenä on herättää oppilaiden kiinnostus mennyttä aikaa, ihmisen toimintaa, sen merkitystä ja ymmärtämistä kohtaan. Perusteissa määriteltyjen sisältöjen opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnalliset arvot historiassa

Opimme

Oppilas näkee itsensä osana lähiyhteisöä ja koko maailmaa. Kun oppilaalla on historiallinen perspektiivi, hän ymmärtää nykypäivää ja osaa hahmottaa tulevaisuutta. Oppilas ymmärtää yksilön aktiivisen ja vastuullisen toiminnan merkityksen yhteiskunnan ja kestävän kehityksen kannalta.

Tunnemme

Oppilas tuntee oman kulttuurihistoriansa ja identiteettinsä sekä niiden liittymisen laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. Hän on avoin ja kykenee näkemään myös muiden alueiden toiminnan ainutlaatuisuuden.

Toimimme

Oppilas oppii havainnoimaan, kokeilemaan ja arvioimaan erilaisia tapoja toimia. Hän toimii yrittäjämäisesti kantamalla vastuunsa ja tekemällä parhaansa. Oppilas arvostaa yhteisön ja yhteiskunnan monimuotoisuutta. Hän ymmärtää tasa-arvon ja erilaisuuden hyväksymisen merkityksen yhteiskunnan kehittymisen kannalta. Hän tiedostaa alueemme vahvuudet, mutta on myös valmis arvioimaan sen kehitysnäkymiä.

Iloitsemme

Oppilas iloitsee oppiessaan omasta ja muista kulttuureista. Hän ymmärtää oman roolinsa yhteiskunnassa ja maailmassa. Oppilas iloitsee kasvaessaan aktiiviseksi kansalaiseksi, joka kantaa vastuunsa omasta elämästään, yhteiskunnasta ja koko maailmasta.

Historia vuosiluokilla 5 ja 6

5.lk: 1 vuosiviikkotunti

6.lk: 2 vuosiviikkotuntia

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa käsitellään tavoitteisiin liittyviä maakunnallisia sisältöalueita. Oppiaineen tehtävät, tavoitteet ja oppilaan oppimisen arviointi ovat yhtenäinen kokonaisuus valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Keskeisiä sisältöalueita on täydennetty maakunnallisesta näkökulmasta.

Alakoulun historian opiskelun lähtökohtina ovat oman perheen ja lähiyhteisön historia. Oppiaineessa tutustutaan paikalliseen ja lähialueen historiaan sekä oman maakunnan kehitykseen.

Maakunnallisina teemoina voidaan käsitellä asutushistoriaa, uudisraivaamista ja alueen kaupunkien syntyä, paikallisten elinkeinojen harjoittamisen erityispiirteitä, käsityöperinnettä sekä yrittäjyyden muotoja. Nämä teemat liittyvät maakunnallisen opetussuunnitelman yrittäjämäinen

toimintapa -kokonaisuuteen. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia tapahtumapaikkoja sekä paikallis- ja maakuntamuseoita vierailukohteina.

Historia vuosiluokat 5-6

Tavoitteet	Sisältö	Maakunnalliset sisällöt	Laaja-alaiset	Vuosiluokka
T1-T11	S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty	• Karijoen susiluola	L1-L5	5. lk
T1-T11	S2 Vanha aika ja antiikin perintö	• Oman paikkakunnan asuttamishistoria	L2, L3, L4	5. lk
T1-T11	S3 Keskiaika	• Keskiaikaiseet kirkot, merkittävät maakunnalliset kulkureitit	L2-L4	6. lk
T1-T11	S4 Uuden ajan murrosvaihe	• Nuijasodan vaikutukset alueella	L1, L2, L4, L7	6. lk
T1-T11	S5 Suomi osana Ruotsia	• Tervanpoltto	L1-L2, L4-L6	6. lk

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten lähteiden tutkimista, kerrontaa, draamaa, leikkiä ja pelejä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden historian tekstien ja ympäristön lukutaitoa sekä harjoitella tulkintojen tekemistä itsenäisesti ja toisten kanssa. Opiskelussa hankitaan ja käytetään historiallista tietoa erilaisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Historia oppiaineena sopii hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 4-6

Historianopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja heitä rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan, tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan hankittua tietoa sekä suullisesti että kirjallisesti. Tekstien ymmärtämiseen ohjataan avaamalla teksteissä käytettyjä käsitteitä.

opetussuunnitelmassa ja arvioinnissa korostuu taitojen hallinta. Oppiaineen opiskelussa keskeistä on historiallisen ajattelun kehittyminen. Sen hallinnasta kertoo seuraavien asioiden ymmärtäminen: kronologisuus, syy-seuraussuhde, lähteiden lukutaito, tiedon tulkinnallisuus sekä historiallinen empatiakyky. Eriytettäessä mitään sisältöalueista ei jätetä pois, vaan sisällön hallinnan vaatimustasoa kevennetään.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 4-6

Historian opetuksessa oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita tutkimaan erilaisia historiallisia lähteitä ja tekemään niistä omia tulkintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjalliset ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun kehittymiseen.

Historian sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi kunkin oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää historian valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintojen edistymisen kannalta keskeistä on tutkimisen, toimimisen ja menneisyyteen eläytymisen ohella ankkuroituminen kulttuuriympäristöön, aikaperspektiivin hahmottaminen, ihmisen toimijuuden sekä historian merkityksen oivaltaminen ihmiskunnan ja oman elämän kannalta nyt ja tulevaisuudessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Historia arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämismuodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

T9 ohjata oppilasta esittämämään muutoksille syitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Karijoen susiluola

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Oman paikkakunnan asuttamishistoria

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämismuodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T9 ohjata oppilasta esittämämään muutoksille syitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö

Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika

Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskiaikaiset kirkot
- Merkittävät maakunnalliset kulkureitit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

S4 Uuden ajan murrosvaihe

Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuijasodan vaikutukset alueella

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Suomi osana Ruotsia

Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tervanpoltto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on rohkaista ja tukea oppilaiden pyrkimystä rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan. Opetuksessa keskeistä on tukea oppilaiden eettisen ajattelun taitojen ja kulttuurisen osaamisen kehittymistä sekä kykyä ilmaista omia näkemyksiään ja niiden perusteita.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa



Siirtymävaiheissa huomioitavat tehtävät

Siirtymävaiheessa esiopetuksesta perusopetukseen huoltajat tarvitsevat tietoa uskontojen ja elämänkatsomustiedon oppiaineiden tavoitteista, sisällöistä ja toteuttamistavoista. Niistä koulun rehtori/johtaja kertoo esimerkiksi tutustumistilaisuudessa. Tarvittaessa varataan aikaa henkilökohtaiseen keskusteluun huoltajien kanssa. Mahdollisen opettajavaihdon yhteydessä siirryttäessä luokka-asteelta toiselle keskustellaan opettajien kesken tarvittaessa uskontojen ja elämänkatsomustiedon opetusjärjestelyihin liittyvistä asioista. Siirryttäessä vuosiluokalta 6 yläkouluun merkitään tiedonsiirtolomakkeeseen myös uskontojen ja elämänkatsomustiedon opetusjärjestelyihin liittyvät asiat.

Uskonnon ja elämänkatsomustiedon tehtävät ja sisältöalueet vuosiluokilla 1-6

Uskontojen ja elämänkatsomustiedon tehtävät ja sisältöalueet ovat monessa suhteessa yhteneväiset, kuten esimerkiksi hyvän elämän etsiminen, monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttaminen sekä oman ja toisen uskonnon ja erilaisten näkemysten kunnioittaminen.

Elämänkatsomustiedon tehtävät ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokilla 1-6

Vuosiluokilla 1-2 opetuksen lähtökohtana on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Oppilaan minäkuvaa ja kasvua pyritään vahvistamaan oman kulttuuriperinnön tuntemisen ja arvostamisen kautta. Erilaisten katsomusten ja uskontojen maailmaan tutustuminen aloitetaan luontevasti luokan oppilaiden perheiden ja lähiympäristön kautta. Kasvamista hyvään elämään opiskellaan ja harjoitellaan arkipäivästä nousevien tilanteiden kautta. Oppilasta ohjataan kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta.

Vuosiluokilla 3-6 opetuksessa tuetaan oppilaan pyrkimystä rakentaa omaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin sekä kulttuureihin. Oppilaita ohjataan eettiseen ajatteluun käsittelemällä valittuja teemoja monipuolisesti. Opetuksessa on keskeistä tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu sekä ohjaaminen omien näkemysten muodostamiseen ja perusteluun.



Elämänkatsomustiedon sisältöalueet.

Maakunnallisen mallin sisällöt vuosiluokilla 3-6

Alla on esitetty vuosiluokkien 3-6 yhdessä ja erikseen opetettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

OPIN ELÄMÄÄN YHDESSÄ TOISTEN KANSSA

3-luokka

Yhdessä:

- Kasvaminen hyvään elämään
- Yhteiselämän perusteita
- Erilaisia elämäntapoja
- Erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia

MINÄ JA KATSOMUKSENI

4-luokka

Uskonnot ja et erikseen:

- UE: Raamattu kirjana, keskeisiä elämänkysymyksiä Raamatun kertomusten avulla, Jeesuksen elämä ja opetukset, seurakunnan toimintamuotoja
- UO: Raamattu kirjana, keskeisiä elämänkysymyksiä Raamatun kertomusten avulla, Jeesuksen elämä ja opetukset, kirkolliset toimitukset ja tavat, uskonnollisen kielen erityispiirteet
- UI: Koraani, perimätieto ja profeetat islamin opin perustana, ikäkauteen sopivia kertomuksia ja opetuksia, uskonnollinen kieli, symbolit, juhlat ja kalenteri, pyhät paikat
- UJ: Tutustutaan Tooraan, Tanachiin ja perimätietoon, juhlapyhien tavat, elämänkaaren riitit, Juutalainen seurakunta

- UK: Raamattu kirjana, keskeisiä elämänkysymyksiä Raamatun kertomusten avulla, Jeesuksen elämä ja opetukset, kirkkovuoden ja kristillisen elämänkaaren juhlat ja tavat, tutustutaan omaan ja seurakunnan suojeluspyhään
- Et: Elämää toisten kanssa, luonto ja kestävä tulevaisuus, globaalikasvatus

KATSOMUSTEN DIALOGI

5-luokka

Yhdessä:

- Yhteinen maailmamme
- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla
- Valintamme ja vastuumme

Uskonnot ja et erikseen:

- UE: Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys, Luther ja Agricola uskonnon uudistajina
- UO: Kristinuskon synty ja varhaiskristillisyys, alkukirkon elämää, pappeus ja luostarit
- UJ: Juutalaisuuden historia ja tradition vaikutus kulttuuriin ja tieteisiin Euroopassa
- UI: Islamin maailmanlaajuinen kulttuurinen vaikutus, islamin historia Euroopassa
- UK: Kirkon opetuksen lähteet
- Et: Minä ja säännöt

6-luokka

Yhdessä:

- Etiikan kulmakivet ja elämäntaidot
- Uskontojen maailma: juutalaisuus, kristinusko, islam, uskonnottomuus

Uskonnot ja et erikseen:

- UE: Kristinuskon moninaisuus, kirkko, herätysliikkeet, paikallisseurakuntien nuorten toiminta
- UO: Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkorakennus, sen arkkitehtuuri ja symboliikka
- UJ: Juutalaisuuden monimuotoisuus, juutalaisuus Suomessa, pyhät paikat ja niiden merkitys
- UI: Islamin monimuotoisuus ja sen opin kehitys, islam Suomessa
- UK: Tutustutaan oman seurakunnan elämään ja toimituksiin
- Et: Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Työtapojen valinnassa oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa jokainen oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioon ottavaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnallisissa aktiviteeteissä otetaan huomioon elinympäristön digitalisoituminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallisena toteutuksena eri uskontoja ja elämänkatsomustietoa opiskelevia oppilaita opetetaan yhdessä soveltuvin osin. Opetuksessa käytetään joustavasti erilaisia ryhmittelyjä tarpeen mukaan.

Vuosiluokalla 3 on kokonaan kaikille yhteistä opetusta. Vuosiluokalla 4 keskitytään oman uskonnon tai elämänkatsomustiedon opiskeluun. Tällöin eri ryhmien opetuksessa käytetään apuna esimerkiksi etäopetusmahdollisuutta, kuten myös vuosiluokkien 5-6 eriytettävillä jaksoilla. Yhdysluokkaopetuksessa opetuksen jaksotus järjestetään toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Työtapoina käytetään monipuolisesti erilaisia oppilaan ikäkauteen sopivia opetusmenetelmiä. Opetusta täydentävät esimerkiksi oppikirjat, dialoginen oppiminen, yksilö- ja ryhmäprojektit, draama, kuvamateriaali, musiikki ja videot sekä tietotekniikka. Keskustelulla ja erilaisten näkemysten esittämisellä on merkityksellinen sija opetuksessa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa. vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Elämänkatsomustiedossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3-6

Elämänkatsomustiedon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan oppimisen kannalta keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu ilmaisu- ja perustelutaito. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun ja argumentaation kehittymiseen.

Elämänkatsomustiedon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää elämänkatsomustiedon valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Elämänkatsomustieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä.

Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev.lut):

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev.lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9.luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

"Uskonnon ja elämänkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiinvälitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaaoppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin.Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen,mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnanantamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen".

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja luokkatoverini, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämän taitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja luokkatoverini, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämän taitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Päättelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäättelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja luokkatoverini, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämän taitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja luokkatoverini, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämän taitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin

erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämän taitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja luokkatoverini, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämän taitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja luokkatoverini, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämän taitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään

arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja luokkatoverini, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämän taitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään

arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja muut, minä ja luokkatoverini, minä ja juureni, erilaisuus ja yhdenvertaisuus, minusta pidetään huolta.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Erilaisia elämäntapoja: tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin.
- Tutustutaan erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minäkuvan kehittyminen: itsetunnon rakennuspalikoita, tunne-elämän taitojen harjoittelua, oma paikkani perheessä ja koululuokassa
- Yhteiselämän perusteita: hienotunteisuus, tasa-arvo, toisten kunnioittaminen, oikeudet ja velvollisuudet

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta
- Erilaisia elämäntapoja: kulttuurin lajeja, suomalainen kulttuuri, kulttuurivähemmistöt, kulttuuri ennen ja nyt, Euroopan ja maailman kulttuuriperintö
- Lasten elämää eri puolilla maailmaa

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja luokkatoverini, reilu kaveri, valintoja, vapautta ja vastuuta

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: luontokäsityksiä, kierrätys ja jokamiehen oikeudet

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta

- Erilaisia elämäntapoja: kulttuurin lajeja, suomalainen kulttuuri, kulttuurivähemmistöt, kulttuuri ennen ja nyt, Euroopan ja maailman kulttuuriperintö
- Lasten elämää eri puolilla maailmaa

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja luokkatoverini, reilu kaveri, valintoja, vapautta ja vastuuta

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: luontokäsityksiä, kierrätys ja jokamiehen oikeudet

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Päättelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäättelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta
- Erilaisia elämäntapoja: kulttuurin lajeja, suomalainen kulttuuri, kulttuurivähemmistöt, kulttuuri ennen ja nyt, Euroopan ja maailman kulttuuriperintö
- Lasten elämää eri puolilla maailmaa

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja luokkatoverini, reilu kaveri, valintoja, vapautta ja vastuuta

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta
- Erilaisia elämäntapoja: kulttuurin lajeja, suomalainen kulttuuri, kulttuurivähemmistöt, kulttuuri ennen ja nyt, Euroopan ja maailman kulttuuriperintö
- Lasten elämää eri puolilla maailmaa

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja luokkatoverini, reilu kaveri, valintoja, vapautta ja vastuuta

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta
- Erilaisia elämäntapoja: kulttuurin lajeja, suomalainen kulttuuri, kulttuurivähemmistöt, kulttuuri ennen ja nyt, Euroopan ja maailman kulttuuriperintö
- Lasten elämää eri puolilla maailmaa

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja luokkatoverini, reilu kaveri, valintoja, vapautta ja vastuuta

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: luontokäsityksiä, kierrätys ja jokamiehen oikeudet

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta
- Erilaisia elämäntapoja: kulttuurin lajeja, suomalainen kulttuuri, kulttuurivähemmistöt, kulttuuri ennen ja nyt, Euroopan ja maailman kulttuuriperintö
- Lasten elämää eri puolilla maailmaa

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja luokkatoverini, reilu kaveri, valintoja, vapautta ja vastuuta

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: luontokäsityksiä, kierrätys ja jokamiehen oikeudet

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja luokkatoverini, reilu kaveri, valintoja, vapautta ja vastuuta

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Yhteiselämän perusteita: hyvä elämä, monenlaista erilaisuutta
- Erilaisia elämäntapoja: kulttuurin lajeja, suomalainen kulttuuri, kulttuurivähemmistöt, kulttuuri ennen ja nyt, Euroopan ja maailman kulttuuriperintö
- Lasten elämää eri puolilla maailmaa

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kasvaminen hyvään elämään: minä ja luokkatoverini, reilu kaveri, valintoja, vapautta ja vastuuta

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Minä ja luonto: luontokäsityksiä, kierrätys ja jokamiehen oikeudet

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta,

erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.
- Minä ja säännöt: rauha, demokratia, sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.
- Minä ja säännöt: rauha, demokratia, sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Päättelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäättelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.
- Minä ja säännöt: rauha, demokratia, sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään

arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.
- Minä ja säännöt: rauha, demokratia, sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen

merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.
- Minä ja säännöt: rauha, demokratia, sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi

yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.
- Minä ja säännöt: rauha, demokratia, sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.
- Minä ja säännöt: rauha, demokratia, sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään

arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.
- Minä ja säännöt: rauha, demokratia, sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto
- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.
- Minä ja säännöt: rauha, demokratia, sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Perinteitä, juhlia, tapoja ja symboliikkaa meillä ja maailmalla: tutustutaan erilaisiin juhlapäiviin, symboleihin, taiteeseen, musiikkiin, populaarikulttuuriin ja käsitteisiin.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Maailmankuva, kestävä tulevaisuus ja maailmanperintö, tiede ja uskonnot, yksinäisyys, rasismi ja sorto

- Kultainen sääntö eri uskonnoissa ja katsomuksissa. Toisten auttaminen: erilaiset avustus- ja ympäristöjärjestöt, valintamme ja vastuumme yhteisön jäseninä.
- Minä ja säännöt: rauha, demokratia, sopimus, lupaus, oikeus ja velvollisuus

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet ja unelmat, tulevaisuus.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet ja unelmat, tulevaisuus.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Päättelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäättelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet ja unelmat, tulevaisuus.

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet ja unelmat, tulevaisuus.

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet ja unelmat, tulevaisuus.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta,

erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet ja unelmat, tulevaisuus.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet ja unelmat, tulevaisuus.

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet ja unelmat, tulevaisuus.

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi

yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Uskontojen maailma: juutalaisuuden, islamin ja kristinuskon yhtäläisyyksiä ja eroja. Tarkastellaan myös uskonnottomuutta.

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelua.
- Etiikan kulmakivet: arvot, säännöt, normit, oikea ja väärä, yhdenvertaisuus, moraali ja etiikka koulun arjessa (koulurauhan julistus) ja elämässä. Lapsen oikeuksien julistus.
- Elämäntaitoja oppimassa: elämäntaidot, tunnetaidot, itsetuntemus, järki ja tunteet, vaikuttamisen mahdollisuus, haaveet ja unelmat, tulevaisuus.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden

tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, kehollisen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Vuosiluokilla 3-6 *opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Monipuolinen ja vuorovaikutuksellinen opetus tukee taitojen oppimista, oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä luo valmiuksia liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikunnanopetuksen tehtävä

- Liikunnan opetuksen tärkein tehtävä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja myönteistä suhtautumista omaan kehoon.
- Liikunnan opetuksen tulee antaa oppilaille positiivisia kokemuksia.
- Tavoitteena on löytää liikunnallinen elämäntapa.
- Liikunnan integroiminen muihin oppiaineisiin tukee ajattelun kehittymistä, keskittymiskykyä ja jaksamista.

Nivelvaiheet liikunnanopetuksessa

Fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset erityistarpeet, jotka vaikuttavat liikkumiseen ja yksilön toimintaan ryhmässä, pitää saattaa liikuntaa opettavan tietoisuuteen nivelvaiheissa (2. ja 6. luokan päättyessä). Tiedonsiirto toteutetaan kuntakohtaisen toimintatavan mukaisesti.

Seuraavassa taulukossa kuvataan nivelvaiheiden (2. ja 6. luokan päättyessä) perusosaamista liikunnanopetuksen osalta. Oppilaan motorisia taitoja (karkea ja hienomotoriikka) on tarkoituksenmukaista käsitellä keskusteluissa yhdessä vanhempien kanssa erityisesti silloin, kun oppilaalla on haasteita myös muussa oppimisessa, sillä motorinen ja kognitiivinen osaaminen kulkevat usein käsi kädessä.

Liikunnanopetuksen painopistealueet vuosiluokilla 3-6

- **Painotus** fyysisessä aktiivisuudessa, sosiaalisten taitojen vahvistamisessa ja parhaansa yrittämisessä.
- Oman toiminnan ohjauksesta siirrytään kohti itseohjautuvuutta.
- **Liikuntataitojen kehittelyssä** korostuvat motoristen perustaitojen vakiinnuttaminen ja monipuolistaminen, sillä tämän ikäisellä lapsella on herkkyyskausi juuri näihin taitoihin (katso alla oleva kuvio).

Motoriset perustaidot

Havaintomotoriset taidot ja kehon hahmottaminen

- Havaintomotoriset taidot ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.
- Riittävät havaintomotoriset taidot ovat motoristen taitojen oppimisen perustana ja ne ovat yhteydessä myös niin sanottuihin akateemisiin taitoihin eli lukemiseen, kirjoittamiseen ja laskemiseen. Hyvät havaintomotoriset taidot auttavat oppilaita selviämään myös liikenteessä.

- Havaintomotorinen oppiminen vaatii riittävästi näkö-, kuulo-, liike-, tasapaino- ja tuntoaistimuksia oleellisen tiedon poimimiseksi ympäristöstä. Aistitoimintojen kehittäminen vaatii opettajalta harkittuja sisällönvalintoja ja huolellista ohjeiden ja palautteen antoa. Näin tuetaan myös erilaisiin liikuntatilanteisiin liittyvien ratkaisujen tekemisen oppimista.
- Kehon hahmottaminen edellyttää kehon ääriviivojen sekä kehon eri osien ja sen eri puolten (etupuoli – vatsa, takapuoli – selkä, oikea/vasen kylki) tunnistamista, nimeämistä ja tahdonalaista liikuttamista. Kehonhahmotusta ja kehon tuntemusta kehitetään säätelemällä aikaa (hitaasti ja nopeasti), tilaa (kuten lähellä, kaukana, edessä, takana, sivulla, alhaalla, ylhäällä, vieressä ja välissä) ja voimaa. Riittävä kehonhahmotus on välttämätön edellytys muiden oppimisvalmiuksien kehittymiselle.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

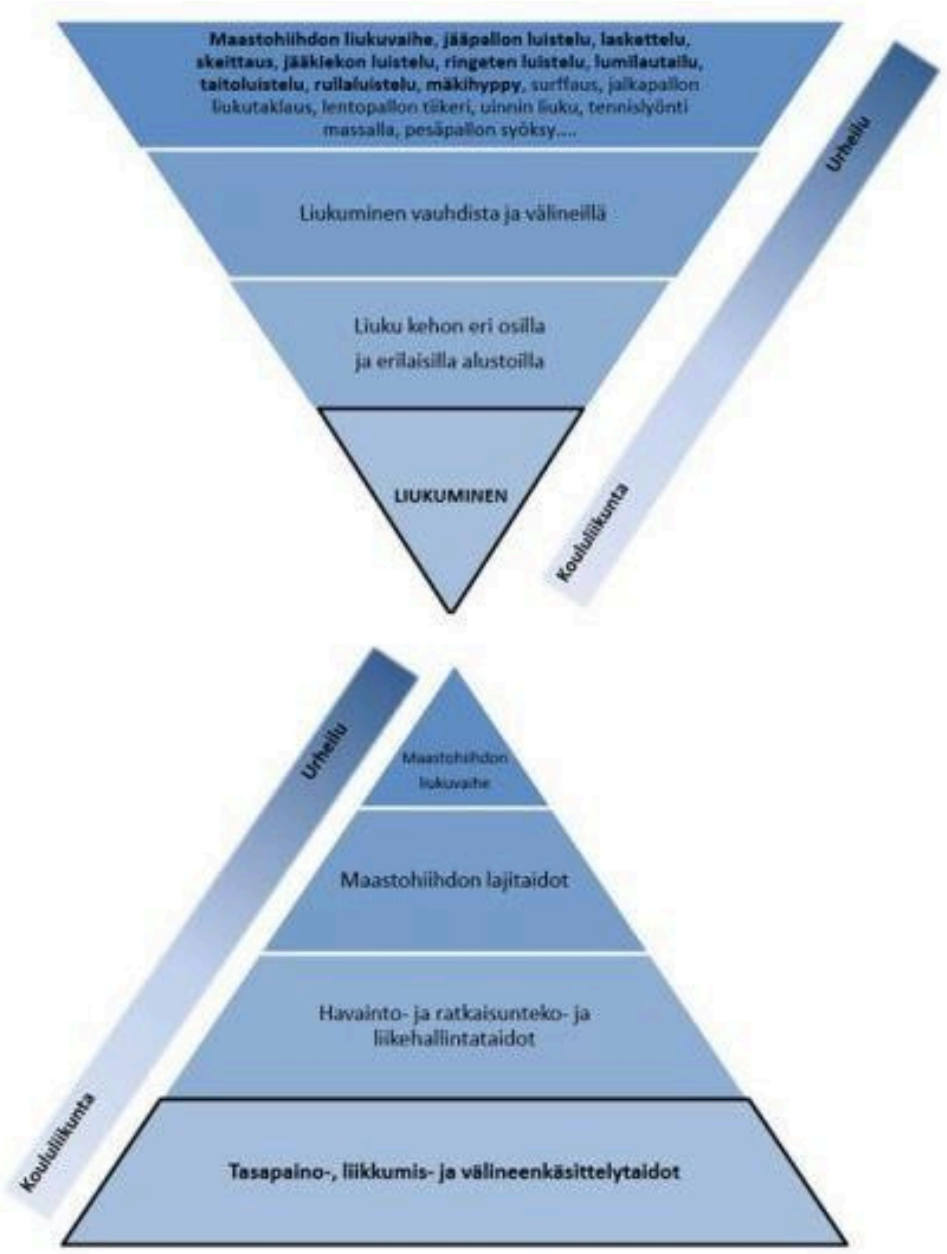
- **Toimintatavoissa** korostuvat motoristen perustaitojen harjoitteet, joiden avulla edetään lajitaitoihin.

Motorisista perustaidoista liikunnan lajitaitoihin:

Motoristen perustaitojen harjoittelua voidaan perustella sekä liikuntaharrastuksen jatkuvuuden että lajitaitojen saavuttamisen kannalta. Lapset ja nuoret hakeutuvat sellaisen toiminnan pariin, jossa he kokevat pätevänsä. Motoristen perustaitojen hallinnan kokemus toimii ”porttina” omaehtoisen harrastamisen pariin. Laaja perustaitojen hallinta antaa mahdollisuuden valita itselle mieluisa liikuntaharrastus. Kaikkien taitojen pohjalla on ensin taidon perusmalli, jonka päälle rakentuu varsinainen lajitaito. Hyvin opittua motorista perustaitoa voidaan hyödyntää lukuisissa eri liikuntamuodoissa ja urheilulajeissa.

Liikuntataidot jäsentyvät hierarkkisesti siten, että lähtökohtana ovat motoriset perustaidot, jotka voidaan luokitella tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoihin. Motoriset perustaidot jalostuvat kohti lajitaitoja havainto-, ratkaisunteko- ja liikehallintataitojen kautta. Erilaiset pien- ja viitepelit sekä leikit ovat toimintamuotoja, joiden avulla opitaan havaitsemaan asioita, tekemään päätöksiä ja toimimaan näiden havaintojen ja päätösten mukaisesti. Aidoissa liikuntatilanteissa havainnot, ratkaisunteko ja itse liikesuoritus ovat kiinteästi kytköksissä toisiinsa.

Liukuminen on yksi esimerkki liikkumistaidoista ja se on perustana yllättävänkin monelle lajisuoritukselle. Tasapainoisella liukumisen hallinnalla luodaan perusta, joka mahdollistaa hyvinkin vaativat liukumiset erilaisissa tilanteissa, erilaisilla alustoilla ja välineillä. Liukuminen on osa vaikkapa maastohiihdon tai luistelun harrastamisen isoa kokonaisuutta. Liukumisen yhteyttä lajitaitoihin havainnollistetaan kuviossa 2.



Kuvio 2. *Motoristen perustaitojen (esim. liukuminen) yhteys erilaisiin lajitaitoihin*
Lähde: *Opetushallitus: OPS2016 - Liikunnan tukimateriaali,*
http://www.edu.fi/download/166299_ops2016_liikunnan_tukimateriaalit.pdf

- **Toimintaympäristö**nä huomioidaan monipuolisesti vuodenajat ja koulun lähiympäristö eri liikkumistarkoitusten näkökulmasta. Opettaja luo turvallisen oppimisympäristön.
- **Oppilaita kannustetaan osallistumaan aktiivisesti koulun liikuntatoimintaan**, kuten välituntiliikuntaan ja kerhotoimintaan. Vanhempia oppilaita **kannustetaan** myös **osallistumaan liikunnallisen toiminnan suunnittelemiseen ja järjestämiseen:** esim. toimiminen erilaisissa liikuntatapahtumissa järjestäjänä ja toimitsijana, omien harrastusten esitteleminen koulun harrasteliikuntapäivissä, välituntiliikunnan järjestämiseen osallistuminen,…
- Koulun liikuntakulttuurin kehittämisessä ja suunnittelemisessa tehdään yhteistyötä alueen liikuntaseurojen, Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) sekä Koululiikuntaliiton (KLL) kanssa.
- Koulun liikunnallistamisesta esimerkki on Liikkuva koulu -hanke. PLU on Liikkuvan koulun merkeissä apuna mm. hankehakemusten työstämisessä ja sparraamassa uusia kouluja aktiivisempien koulupäivien kehittämiseen mentorin roolissa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 3-6

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 3-6 kiinnitetään huomiota sellaisten perustaitojen hallintaan, joilla on merkitystä yhteiseen toimintaan osallistumisessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikunnalle ominaisia ohjauksen ja tuen tapoja (sama kaikilla vuosiluokilla 1-9)

Sosiaalisen toimintakyvyn alue:

Oppilaiden yhdessä toimimista, myönteisiä asenteita ja kannustavaa ilmapiiriä tuetaan liikuntatunneilla mm. seuraavilla keinoilla:

- ***Ennakointi:*** Liikuntatunnin suunnittelussa huomioidaan ryhmän työskentelyilmapiiriin ja sosiaaliseen toimintakykyyn vaikuttavat tekijät. Esimerkiksi joukkueiden ja parien muodostaminen, ohjeiden antamisen suunta ja paikka tai tehtävien järjestys tunnilla suunnitellaan sellaiseksi, että ne tukevat oppilaan itsehallinta- ja yhteistyötaitojen kehittymistä**.**
- ***Tavoite esille:*** Liikuntatunnilla oppilaille ilmaistaan selkeästi tunnin sosiaalinen tavoite; työtavat ja sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteen toteutumista; palautetta annetaan sosiaalisen tavoitteen suunnassa.
- ***Osallisuus:*** Opettajan tehtävänä on varmistaa, että jokainen oppilas liikuntaryhmässä voi kokea osallisuutta (= pystyy konkreettisesti osallistumaan liikuntaan, pystyy vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin). Osallisuutta tuetaan tehtävillä, jotka vastaavat oppilaan toimintakykyä (ovat riittävän haasteellisia, mutta mahdollistavat onnistumisen) sekä tehtävillä, joissa jokaisella osallistujalla on merkittävä rooli (esim. pelipaikat). Osallisuutta eivät tue tehtävät, joissa oppilas eriytetään pois ryhmästä tai jotka eivät tarjoa riittävästi haastetta (esim. mene kävelemään, kun et voi osallistua).
- ***Kuulluksi tuleminen:*** Opettaja huomaa jokaisen oppilaan liikuntatunnilla, puhuttelee oppilasta nimellä ja kuuntelee, mitä oppilaalla on sanottavanaan: opettaja suhtautuu oppilaan aloitteisiin ja viesteihin myönteisesti ja ottaa ne vakavasti (ei vähättele oppilaan kokemusta; osoittaa arvostavansa sitä, että oppilas tuo ajatuksiaan ja mielipiteitään esille; pyrkii yhdessä oppilaan/oppilaiden kanssa ratkaisemaan esille nousseen epäkohdan)
- ***Myönteinen palaute ja viestintä:*** Opettaja osoittaa hyväksyntää ja antaa myönteistä palautetta oppilaan toiminnasta (esimerkiksi kaverin kannustamisesta ja reilusta toiminnasta annetaan positiivista palautetta yrittämisen ja onnistumisen lisäksi)
- ***Puuttuminen:*** Opettaja puuttuu liikuntatunneilla havaitsemaansa kiusaamiseen ja syrjimiseen sekä kielteiseen viestintään ja toimintaan systemaattisesti. Selkeät pelisäännöt ja rutiinit, joista pidetään kiinni, lisäävät turvallisuuden tunnetta.
- ***Yhdessä toiminen***: Oppilaat työskentelevät vaihtuvissa, mutta turvallisissa pienryhmissä; liikuntatunneilla on tilaa työskennellä myös itsenäisesti. Jos oppilas saa valita itse työskentelyryhmänsä, -joukkueensa tai parinsa, tulee huolehtia siitä, että ketään ei aseteta julkisen arvioinnin ja sosiaalisen vertailun kohteeksi. Ns. huutojakoa tai poikien/tyttöjen hakua paritanssitunneilla tulee välttää, sillä näillä menetelmillä ei tueta kaikkien oppilaitten koettua pätevyyttä liikunnassa (huonoin jää viimeiseksi, kömpelön tai syrjityn parina ei haluta olla).

Psyykkisen toimintakyvyn alue:

Jokaiselle oppilaalle pyritään saamaan tunne siitä, että hän on riittävän hyvä liikunnassa. Tämä onnistuu yksilöllisen, kannustavan palautteen avulla sekä vaikuttamalla liikuntaryhmän ilmapiiriin ja vuorovaikutukseen. Liikuntatunneilta on syytä kitkeä kaikenlainen kiusaaminen ja

toisten suoritusten vähättely pois. Sellaisten työtapojen käyttämistä, joissa yksi oppilas joutuu toisten tarkkailun ja arvioinnin kohteeksi, ei tule käyttää (esim. niin kutsuttu huutojako tai yksin tekeminen muiden arvioidessa). Tulevista tilanteista kertominen oppilaalle voi edistää oppimista vähentämällä esimerkiksi pelkoja ja lisäämällä innostavaa odotusta. Oppilaan pätevyyden kokemista sekä halua ja innostusta harjoitella tuetaan liikuntatunneilla seuraavasti:

- ***Onnistumisen kokemukset:*** Liikuntatehtävät valitaan siten, että oppilaalla on mahdollisuus kokea onnistumista ja ylittää itselleen sopivia haasteita. Opettaja osoittaa arvostavansa jokaista onnistumista saman verran (esim. kuperkeikassa onnistuminen on yhtä arvokasta kuin voltin tekeminen).
- ***Huomaaminen ja hyväksyntä:*** Opettaja osoittaa hyväksyntää huomaamalla jokaisen oppilaan, keskustelemalla ja antamalla oppilaalle myönteistä palautetta.
- ***Vastuun antaminen:*** Opettaja osoittaa luottamusta oppilasta kohtaan antamalla hänelle erilaisia vastuutehtäviä, joita voivat olla esimerkiksi välineistä tai suorituspaikoista huolehtiminen, itsenäinen harjoittelu ja valintojen tekeminen sekä oppilastoverin avustaminen liikuntatunnilla.

Oppilaan taitoa kohdistaa ja ylläpitää tarkkaavaisuutta tavoitteen mukaisessa toiminnassa voidaan tukea liikuntatunneilla seuraavilla keinoilla:

- ***Selkeä oppimisympäristö:*** Liikuntapaikasta karsitaan ylimääräiset ärsykkeet. Esillä pidetään vain niitä liikuntavälineitä, joita tavoitteen mukaisessa toiminnassa tarvitaan.
- ***Rutiinit:*** Liikuntatunnit alkavat ja päättyvät selkeästi. Ohjeet harjoituksiin annetaan siten, että oppilailla on mahdollisuus rauhoittua kuuntelemaan. Rauhoittumista auttavat lattialla istuminen tai rivin muodostaminen seinän viereen tai selkeästi merkitylle viivalle. Liikuntatuntiin sisällytetään uuden sisällön lisäksi myös oppilaalle tuttuja tehtäviä, leikkejä ja pelejä.
- ***Huomion kiinnittäminen oleelliseen:*** Toimintaohjeet annetaan lyhyesti ja korostaen toiminnan kannalta oleellisia seikkoja esimerkiksi näyttämällä, kuvien avulla tai toistamalla ydinasiat. Liikesuoritusta näytettäessä oppilaalle ilmaistaan selkeästi, mitä kohtaa suorituksessa hänen tulee erityisesti tarkkailla.
- ***Ymmärtämisen varmistaminen:*** Oppilasta voi pyytää kertomaan omin sanoin kuulemansa ohjeet.
- ***Myönteinen palaute ja viestintä:*** Oppilaan tavoitteen mukaisesta toiminnasta annetaan myönteistä palautetta ja tarkkaavaisuuden pulmiin reagoidaan antamalla selkeä myönteinen toimintaohje kiellon tai moitteen sijasta.

Fyysisen toimintakyvyn alue:

Liikuntataidoilla on havaittu olevan merkitystä oppilaan fyysiseen aktiivisuuteen sekä liikuntatunneilla että vapaa-ajalla. Fyysinen aktiivisuus puolestaan edistää liikuntataitojen oppimista. On jonkin verran tutkimusnäyttöä siitä, että oppilaan osallisuutta ja autonomiaa tukevien oppilaslähtöisten työtapojen käyttäminen liikuntatunneilla voi lisätä sekä taitavien että tukea tarvitsevien oppilaiden fyysistä aktiivisuutta verrattuna opettajajohtoisten työtapojen käyttämiseen. Viitteitä on siitä, että tämä pätee niin esiopetuksessa kuin perusopetuksen yläluokillakin. Oppilaskeskeisten työtapojen rinnalla fyysistä aktiivisuutta edistää opettajan aktiivinen läsnäolo ja kannustava palaute, jotka ylläpitävät oppilaan tavoitteenmukaiseen toimintaan osallistumista. Oppilaskeskeisiä työtapoja ovat sellaiset, joissa oppilas saa itse valita tehtäviä ja suorittaa niitä omaan tahtiinsa.

Fyysistä aktiivisuutta tuetaan esimerkiksi seuraavilla menetelmillä:

- ***Tehtäväpistetyöskentely***: Opettaja voi toteuttaa tällaisen työskentelyn laatimalla itse tai oppilaiden kanssa liikuntaympäristöön erilaisia tehtäväpisteitä, joissa oppilaat harjoittelevat liikuntatehtäviä itsenäisesti tai pienryhmissä. Tehtäväpistettä voidaan vaihtaa opettajan merkistä opettajan päättämässä järjestyksessä tai oppilas voi vapaasti valita, mitä taitoa hän harjoittelee ja kuinka kauan.
- ***Valinnan mahdollisuudet:*** Tuetaan oppilaan mahdollisuuksia vaikuttaa liikuntatunnin sisältöihin, suorituspaikkoihin tai harjoittelun kestoon.

- ***Turvallisuuden varmistaminen:*** Pelko vähentää fyysistä aktiivisuutta liikuntatunneilla. Opettajan tulee varmistaa, että tehtävien harjoittelu on oppilaalle fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista. Turvallisuutta edistetään opettajan aktiivisella ohjauksella, valitsemalla liikuntapaikat ja välineet oppilaan taitoja vastaaviksi, käyttämällä avustusta ja pehmusteita tarvittaessa, ryhmittelemällä oppilaat tarkoituksenmukaisesti sekä kiinnittämällä huomiota kannustavaan ilmapiiriin tunnilla.

Oppilaita, joille taitojen oppiminen on haasteellista, voi tukea seuraavasti:

- ***Havaitsemisen tukeminen:*** Taitojen oppiminen on usein haastavaa puutteellisen kehon hahmotuksen tai havaitsemisen ongelmien vuoksi. Liikuntataidon ydinkohtien havaitsemista voi tukea sanoittamalla suoritusta (esim. vasen jalka eteen, oikea käsi taakse), konkretisoimalla liikeratoja välineiden avulla (esim. piirretyt askelmerkit, naru, jonka yli hypättävä) tai yhdessä tekemällä (opettaja tai oppilastoveri tekee liikkeen samanaikaisesti ja samansuuntaisesti).
- ***Sopivat välineet:*** Oppilas, joka tarvitsee tukea liikuntataitojen oppimisessa, hyötyy erityisesti hänelle sopivista liikuntavälineistä. Esimerkiksi kunnolliset ja sopivan kokoiset sukset tai luistimet helpottavat oppimista huomattavasti verrattuna siihen, että sukset ovat liian pitkät tai luistimet eivät anna tukea nilkoille. Pallopeleissä voi valita erikokoisia mailoja ja palloja oppilaan taitotason mukaisesti.
- ***Apuvälineiden käyttäminen:*** Liikkumisrajoitteisilla oppilailla erilaiset liikuntaan suunnitellut soveltavan liikunnan välineet tekevät liikuntaan osallistumisesta mahdollista ja miellyttävää. Esimerkiksi pelaamiseen suunniteltu pyörätuoli on huomattavasti arkikäyttöön valmistettua tuolia ketterämpi (vertaa: kumisaappaat vai sisäpelikengät koripallotunnilla). Tasa-arvoisen osallistumisen tukemiseksi tarkoituksenmukaisiin liikuntavälineisiin tulee kiinnittää huomiota. Liikkumiseen tarkoitettuja toimintavälineitä on mahdollisuus lainata oppilaalle esimerkiksi www.valineet.fi -palvelusta.
- **A*vustaminen:*** Liikuntasuoritusta voi avustaa tukemalla oppilasta käsillä tai käyttämällä avustamisessa apuvälineitä, esimerkiksi luistelutuki tai kevyt tuoli avustaa pystyssä pysymistä jäällä.
- ***Tunnin rakenne ja harjoitusten järjestys:*** Fyysiseltä rasitukseltaan vaihteleva liikuntatunti tukee erilaisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden osallistumista. Uusien ja ennestään tuttujen harjoitteiden vuorottelu rytmittää tuntia ja tukee tarkkaavaisuuden ylläpitämisessä.
- ***Runsaasti toimintaa ja aikaa oppimiselle:*** Taitojen oppiminen vaatii aikaa, joten liikuntatuntien tulee olla toiminnallisia ja oppilaille tulee antaa riittävästi aikaa harjoitella tavoitteena olevia taitoja. Palaute auttaa oppimista, mutta sitä kannattaa antaa vain yhdestä asiasta kerrallaan.

Liikunnassa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 3-6

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.

Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2-6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7-10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Liikunnan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokalla 3-6:

- Opettaja havainnoi oppilaan kehittymistä, oppimista ja työskentelyä ja antaa oppilaalle suullista palautetta.
- Oppilaita ohjataan itsearviointiin.
- Liikunta arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.
- Liikunnan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä.
- Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2-6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7-10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena.
- Kisamenestys tai harrastuneisuus ei ole arviointikriteeri. Arviointi perustuu liikuntaan koulussa.
- Move!-mittausten tuloksia vuosiluokalla 5 ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina.

3

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan esimerkiksi vähentämällä jonottamista.

Korostetaan oppilaan omaa vastuuta liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja

välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaannuttaa esimerkiksi kiinniottoleikeillä, voimistelulla, musiikkiliikunnalla, hiihdolla sekä pallopeleillä ja -leikeillä.

Oppilas oppii esimerkiksi pallopeleissä hakemaan tarkoituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaansa ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Tällaisia erilaisissa ympäristöissä tapahtuvia lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja

kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä ja erottelemaan oleelliset epäoleellisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden mukaan. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien pohjalta.

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tasapainotaitojen kehittäminen tapahtuu esimerkiksi lumiympäristössä hiihdon ja luistelun avulla sekä saliympäristössä parkourin keinoin. Myös voimistelu telineillä, kamppailut, luistelu, hiihto, pallopelit sekä musiikki- ja tanssiliikunta kehittävät tasapainoa.

Liikkumistaitojen vahvistaminen ja monipuolistaminen tapahtuu perusliikunnalla (hyppääminen, heittäminen, juokseminen) ja näiden yhdistelemisellä. Tähän tarkoitukseen ovat hyviä esimerkiksi telineradat, perusliikunta, luistelu, hiihto, suunnistus ja retkeily.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä,

joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Välinekäsittelyn taitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoittelemiseen ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo, lippupallo/soikeapallo,…Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilasta omaksumaan lasten- ja nuorten terveysliikuntasuositusten mukaiset liikuntatottumukset (1-2 tuntia liikuntaa päivässä).

Kestävyys harjaantuu esimerkiksi pallopeleissä, uinnissa ja maastossa eri vuodenaikoina liikuttaessa (kuten hiihtäessä ja suunnistaessa).

Voimaa harjaannutetaan esim. kuntopiiritehtävillä, hypyillä, heitoilla, leikkimielellä kamppaillen sekä mäenlaskuilla ja -nousuilla.

Nopeus kehittyy juoksupyrähdyksissä (myös pelien ja leikkien osana), hypyissä, heitoissa, loikissa ja kisailuissa.

Liikkuvuutta harjoitetaan voimistelun ja venyttelyn keinoin.

Ideoita löytää:

http://www.tervekoululainen.fi/

http://www.terveurheilija.fi/

Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palautteenantoon on kehitetty **Move!-mittaristo**. Tulosten raportointi on pakollista 5. luokalla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteistä liikuntaa opettavien ja terveydenhoitajan kesken. Myös muilla luokilla Move!:a voidaan käyttää edistymisen seurantaan.

Lisätietoja: http://www.edu.fi/move

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perusuimataito on 50 metriä kahta uintitapaa – esimerkiksi selkäkroolia, rintauintia tai krooliuintia – käyttäen ja 5 metrin sukellus pinnan alla.

Kuudennella luokalla tavoitteena on pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen uimataito: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 m, josta 50 m selkäuintia.

Uimataitoa harjoitetaan vesileikkien ja -pelien, kellumisten, liukujen ja sukeltamisen sekä hyppyjen ja matkauinnin avulla. Kiinnitetään huomiota turvallisuuteen vedessä ja harjoitellaan esimerkiksi rauhallisena pysyttelyä (vedenpoljenta ja kelluminen) ja veteen menemistä vaatteet päällä.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ystävällistä käytöstä kaikkia kohtaan, rehellisyyttä, omista ja yhteisistä välineistä huolehtimista sekä työrauhan antamista muille. Ohjataan oppilaita toisten huomioimiseen kannustamalla. Opetetaan oppilaat jakamaan itse joukkueet rakentavalla tavalla. Ohjataan vanhempia oppilaita suunnittelemaan liikuntatoimintaa nuoremmille.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä . Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä sekä toimia tuomareina (toverituomarointi).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oman toiminnan ohjauksesta siirrytään kohti itseohjautuvuutta, jossa edellytetään tilanteiden ennakointia. Annetaan oppilailla mahdollisuus vaikuttaa tuntien sisältöihin, esim. alku- ja loppuveryttelyiden suunnittelu.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia:

- omasta kehosta: esim. voimistelu, yleisurheilu, koulupaini
- omasta pätevyydestä: esim. sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen)
- yhteisöllisyydestä: esim. kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti

Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin havaintoihin ja kokemuksiin, mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti ja turvallisuuden tunne oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

4

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan esimerkiksi vähentämällä jonottamista.

Korostetaan oppilaan omaa vastuuta liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaannuttaa esimerkiksi kiinniottoleikeillä, voimistelulla, musiikkiliikunnalla, hiihdolla sekä pallopeleillä ja -leikeillä.

Oppilas oppii esimerkiksi pallopeleissä hakemaan tarkoituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaa ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Tällaisia erilaisissa ympäristöissä tapahtuvia lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä ja erottelemaan oleelliset epäoleellisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden mukaan. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien pohjalta.

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja

välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tasapainotaitojen kehittäminen tapahtuu esimerkiksi lumiympäristössä hiihdon ja luistelun avulla sekä saliympäristössä parkourin keinoin. Myös voimistelu telineillä, kamppailut, luistelu, hiihto, pallopelit sekä musiikki- ja tanssiliikunta kehittävät tasapainoa.

Liikkumistaitojen vahvistaminen ja monipuolistaminen tapahtuu perusliikunnalla (hyppääminen, heittäminen, juokseminen) ja näiden yhdistelemisellä. Tähän tarkoitukseen ovat hyviä esimerkiksi telineradat, perusliikunta, luistelu, hiihto, suunnistus ja retkeily.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Välinekäsittelyn taitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoittelemiseen ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo ja lippupallo/soikeapallo. Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilasta omaksumaan lasten- ja nuorten terveysliikuntasuositusten mukaiset liikuntatottumukset (1-2 tuntia liikuntaa päivässä).

Kestävyys harjaantuu esimerkiksi pallopeleissä, uinnissa ja maastossa eri vuodenaikoina liikuttaessa (kuten hiihtäessä ja suunnistaessa).

Voimaa harjaannutetaan esim. kuntopiiritehtävillä, hypyillä, heitoilla, leikkimielellä kamppaillen sekä mäenlaskuilla ja -nousuilla.

Nopeus kehittyy juoksupyrähdyksissä (myös pelien ja leikkien osana), hypyissä, heitoissa, loikissa ja kisailuissa.

Liikkuvuutta harjoitetaan voimistelun ja venyttelyn keinoin.

Ideoita löytää:

http://www.tervekoululainen.fi/

http://www.terveurheilija.fi/

Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palautteenantoon on kehitetty **Move!-mittaristo**. Tulosten raportointi on pakollista 5. luokalla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteistä liikuntaa opettavien ja terveydenhoitajan kesken. Myös muilla luokilla Move!:a voidaan käyttää edistymisen seurantaan.

Lisätietoja: http://www.edu.fi/move

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perusuimataito on 50 metriä kahta uintitapaa – esimerkiksi selkäkroolia, rintauintia tai krooliuintia – käyttäen ja 5 metrin sukellus pinnan alla.

Kuudennella luokalla tavoitteena on pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen uimataito: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 m, josta 50 m selkäuintia.

Uimataitoa harjoitetaan vesileikkien ja -pelien, kellumisten, liukujen ja sukeltamisen sekä hyppyjen ja matkauinnin avulla. Kiinnitetään huomiota turvallisuuteen vedessä ja harjoitellaan esimerkiksi rauhallisena pysyttelyä (vedenpoljenta ja kelluminen) ja veteen menemistä vaatteet päällä

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen

oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ystävällistä käytöstä kaikkia kohtaan, rehellisyyttä, omista ja yhteisistä välineistä huolehtimista sekä työrauhan antamista muille. Ohjataan oppilaita toisten huomioimiseen kannustamalla. Opetetaan oppilaat jakamaan itse joukkueet rakentavalla tavalla. Ohjataan vanhempia oppilaita suunnittelemaan liikuntatoimintaa nuoremmille.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta

oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä sekä toimia tuomareina (toverituomarointi).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU)

Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oman toiminnan ohjauksesta siirrytään kohti itseohjautuvuutta, jossa edellytetään tilanteiden ennakointia. Annetaan oppilailla mahdollisuus vaikuttaa tuntien sisältöihin, esim. alku- ja loppuveryttelyiden suunnittelu.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia:

- omasta kehosta: esim. voimistelu, yleisurheilu, koulupaini
- omasta pätevyydestä: esim. sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen)

- yhteisöllisyydestä: esim. kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti

Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin havaintoihin ja kokemuksiin, mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti ja turvallisuuden tunne oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

5

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan esimerkiksi vähentämällä jonottamista

Korostetaan oppilaan omaa vastuuta liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja

välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaannuttaa esimerkiksi kiinniottoleikeillä, voimistelulla, musiikkiliikunnalla, hiihdolla sekä pallopeleillä ja -leikeillä.

Oppilas oppii esimerkiksi pallopeleissä hakemaan tarkoituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaansa ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Tällaisia erilaisissa ympäristöissä tapahtuvia lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja

kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä ja erottelemaan oleelliset epäoleellisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden mukaan. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien pohjalta.

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Tasapainotaitojen kehittäminen tapahtuu esimerkiksi lumiympäristössä hiihdon ja luistelun avulla sekä saliympäristössä parkourin keinoin. Myös voimistelu telineillä, kamppailut, luistelu, hiihto, pallopelit sekä musiikki- ja tanssiliikunta kehittävät tasapainoa.

Liikkumistaitojen vahvistaminen ja monipuolistaminen tapahtuu perusliikunnalla (hyppääminen, heittäminen, juokseminen) ja näiden yhdistelemisellä. Tähän tarkoitukseen ovat hyviä esimerkiksi telineradat, perusliikunta, luistelu, hiihto, suunnistus ja retkeily.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Välinekäsittelyn taitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoittelemiseen ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo ja lippupallo/soikeapallo. Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilasta omaksumaan lasten- ja nuorten terveysliikuntasuositusten mukaiset liikuntatottumukset (1-2 tuntia liikuntaa päivässä).

Kestävyys harjaantuu esimerkiksi pallopeleissä, uinnissa ja maastossa eri vuodenaikoina liikuttaessa (kuten hiihtäessä ja suunnistaessa).

Voimaa harjaannutetaan esim. kuntopiiritehtävillä, hypyillä, heitoilla, leikkimielellä kamppaillen sekä mäenlaskuilla ja -nousuilla.

Nopeus kehittyy juoksupyrähdyksissä (myös pelien ja leikkien osana), hypyissä, heitoissa, loikissa ja kisailuissa.

Liikkuvuutta harjoitetaan voimistelun ja venyttelyn keinoin.

Ideoita löytää:

http://www.tervekoululainen.fi/

http://www.terveurheilija.fi/

Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palautteenantoon on kehitetty **Move!-mittaristo**. Tulosten raportointi on pakollista 5. luokalla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteistä liikuntaa opettavien ja terveydenhoitajan kesken. Myös muilla luokilla Move!:a voidaan käyttää edistymisen seurantaan.

Lisätietoja: http://www.edu.fi/move

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori.

Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perusuimataito on 50 metriä kahta uintitapaa – esimerkiksi selkäkroolia, rintauintia tai krooliuintia – käyttäen ja 5 metrin sukellus pinnan alla.

Kuudennella luokalla tavoitteena on pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen uimataito: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 m, josta 50 m selkäuintia.

Uimataitoa harjoitetaan vesileikkien ja -pelien, kellumisten, liukujen ja sukeltamisen sekä hyppyjen ja matkauinnin avulla. Kiinnitetään huomiota turvallisuuteen vedessä ja harjoitellaan esimerkiksi rauhallisena pysyttelyä (vedenpoljenta ja kelluminen) ja veteen menemistä vaatteet päällä.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen

kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ystävällistä käytöstä kaikkia kohtaan, rehellisyyttä, omista ja yhteisistä välineistä huolehtimista sekä työrauhan antamista muille. Ohjataan oppilaita toisten huomioimiseen kannustamalla. Opetetaan oppilaat jakamaan itse joukkueet rakentavalla tavalla. Ohjataan vanhempia oppilaita suunnittelemaan liikuntatoimintaa nuoremmille.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä sekä toimia tuomareina (toverituomarointi).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oman toiminnan ohjauksesta siirrytään kohti itseohjautuvuutta, jossa edellytetään tilanteiden ennakointia. Annetaan oppilailla mahdollisuus vaikuttaa tuntien sisältöihin, esim. alku- ja loppuveryttelyiden suunnittelu.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia:

- omasta kehosta: esim. voimistelu, yleisurheilu, koulupaini
- omasta pätevyydestä: esim. sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen)
- yhteisöllisyydestä: esim. kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti

Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin havaintoihin ja kokemuksiin, mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti ja turvallisuuden tunne oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

6

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan esimerkiksi vähentämällä jonottamista

Korostetaan oppilaan omaa vastuuta liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaannuttaa esimerkiksi kiinniottoleikeillä, voimistelulla, musiikkiliikunnalla, hiihdolla sekä pallopeleillä ja -leikeillä.

Oppilas oppii esimerkiksi pallopeleissä hakemaan tarkoituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaansa ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Tällaisia erilaisissa ympäristöissä tapahtuvia lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä ja erottelemaan oleelliset epäoleellisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden mukaan. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien pohjalta.

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja

välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tasapainotaitojen kehittäminen tapahtuu esimerkiksi lumiympäristössä hiihdon ja luistelun avulla sekä saliympäristössä parkourin keinoin. Myös voimistelu telineillä, kamppailut, luistelu, hiihto, pallopelit sekä musiikki- ja tanssiliikunta kehittävät tasapainoa.

Liikkumistaitojen vahvistaminen ja monipuolistaminen tapahtuu perusliikunnalla (hyppääminen, heittäminen, juokseminen) ja näiden yhdistelemisellä. Tähän tarkoitukseen ovat hyviä esimerkiksi telineradat, perusliikunta, luistelu, hiihto, suunnistus ja retkeily.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Välinekäsittelyn taitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoittelemiseen ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo ja lippupallo/soikeapallo. Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilasta omaksumaan lasten- ja nuorten terveysliikuntasuositusten mukaiset liikuntatottumukset (1-2 tuntia liikuntaa päivässä).

Kestävyys harjaantuu esimerkiksi pallopeleissä, uinnissa ja maastossa eri vuodenaikoina liikuttaessa (kuten hiihtäessä ja suunnistaessa).

Voimaa harjaannutetaan esim. kuntopiiritehtävillä, hypyillä, heitoilla, leikkimielellä kamppaillen sekä mäenlaskuilla ja -nousuilla.

Nopeus kehittyy juoksupyrähdyksissä (myös pelien ja leikkien osana), hypyissä, heitoissa, loikissa ja kisailuissa.

Liikkuvuutta harjoitetaan voimistelun ja venyttelyn keinoin.

Ideoita löytää:

http://www.tervekoululainen.fi/

http://www.terveurheilija.fi/

Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palautteenantoon on kehitetty **Move!-mittaristo**. Tulosten raportointi on pakollista 5. luokalla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteistä liikuntaa opettavien ja terveydenhoitajan kesken. Myös muilla luokilla Move!:a voidaan käyttää edistymisen seurantaan.

Lisätietoja: http://www.edu.fi/move

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perusuimataito on 50 metriä kahta uintitapaa – esimerkiksi selkäkroolia, rintauintia tai krooliuintia – käyttäen ja 5 metrin sukellus pinnan alla.

Kuudennella luokalla tavoitteena on pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen uimataito: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 m, josta 50 m selkäuintia.

Uimataitoa harjoitetaan vesileikkien ja -pelien, kellumisten, liukujen ja sukeltamisen sekä hyppyjen ja matkauinnin avulla. Kiinnitetään huomiota turvallisuuteen vedessä ja harjoitellaan esimerkiksi rauhallisena pysyttelyä (vedenpoljenta ja kelluminen) ja veteen menemistä vaatteet päällä.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen

oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ystävällistä käytöstä kaikkia kohtaan, rehellisyyttä, omista ja yhteisistä välineistä huolehtimista sekä työrauhan antamista muille. Ohjataan oppilaita toisten huomioimiseen kannustamalla. Opetetaan oppilaat jakamaan itse joukkueet rakentavalla tavalla. Ohjataan vanhempia oppilaita suunnittelemaan liikuntatoimintaa nuoremmille.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta

oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä sekä toimia tuomareina (toverituomarointi).

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU)

Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kestävän tulevaisuuden rakentamista hyvinvoinnin avulla.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oman toiminnan ohjauksesta siirrytään kohti itseohjautuvuutta, jossa edellytetään tilanteiden ennakointia. Annetaan oppilailla mahdollisuus vaikuttaa tuntien sisältöihin, esim. alku- ja loppuveryttelyiden suunnittelu.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia:

- omasta kehosta: esim. voimistelu, yleisurheilu, koulupaini
- omasta pätevyydestä: esim. sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen)

- yhteisöllisyydestä: esim. kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti

Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin havaintoihin ja kokemuksiin, mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti ja turvallisuuden tunne oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja tämän käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat yksi liikunnanopetuksen perusta. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille keinon ilmaista itseään.

16. Vuosiluokat 7-9

16.1. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Tärkeää on, että kotona ja koulussa huolehditaan myös oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

16.2. Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 7-9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitysvuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja kannustaa kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Erityistä huolta pidetään siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman hyvät edellytykset perusopetuksen jälkeisille opinnoille ja osaisi pohtia ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen. Oppilaiden väliset yksilölliset kehityserot, myös poikien ja tyttöjen usein erilainen kehitysrytmi, alkavat näkyä aiempaa selvemmin ja vaikuttavat koulutyöhön. Oppilaita ohjataan oman kehityksensä ymmärtämiseen ja rohkaistaan itsensä hyväksymiseen sekä vastuunottoon itsestä ja omista opinnoista, kavereista ja lähiympäristöstä. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, joka ei hyväksy minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä muuta syrjintää. Välittämisellä, yksilöllisellä kohtaamisella sekä työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuudella vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilöinä ja ryhmänä. Kodin ja koulun yhteistyö saa uusia muotoja ja sisältöjä. Se on edelleen kasvavan nuoren tärkeä tuki. Yhteisistä pelisäännöistä ja hyvistä käytöstavoista sopiminen oppilaiden ja huoltajien kanssa luo turvallisuutta ja edistää koulutyön onnistumista.

Vuosiluokkien 7-9 aikana oppilaat luovat perustaa aikuisidentiteetilleen, kartuttavat osaamistaan sekä suuntautuvat ja valmistautuvat perusopetuksen jälkeiseen elämään. Opetuksessa syvennetään, rikastetaan ja laajennetaan alemmilla vuosiluokilla opittua. Uusina yhteisinä oppiaineina alkavat kotitalous ja oppilaanohjaus. Fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä terveystiedon opetus eriytyy ympäristöopista viideksi eri oppiaineeksi. Oppilaille tarjoutuu lisää valinnaisia aineita. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja valinnaiset aineet tarjoavat mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteiden syventämiseen ja vapaa-ajalla opitun yhdistämiseen koulutyöhön. Ne luovat tilaisuuksia itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoitteluun esimerkiksi taiteellisissa produktioissa, tutkimushankkeissa tai yhteiskunnallisissa projekteissa.

16.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

16.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9

Edellytykset laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle vahvistuvat oppilaiden kasvun myötä. Toisaalta oppiaineiden välisen yhteistyön ja kouluarjen hallinnan haasteet lisääntyvät. Koulu voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka murrosiässä oleva nuori voi kokea itselleen merkitykselliseksi ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa. Erityisen tärkeätä on luoda mahdollisuuksia itsetuntoa vahvistaviin osaamisen ja onnistumisen kokemuksiin sekä ohjata jokaista oppilasta tunnistamaan oma erityislaatunsa ja omat vahvuutensa ja näkemään realistisesti myös kehittymistarpeensa.

Näinä vuosina jatketaan kestävän elämäntavan ja hyvinvoinnin pohjan rakentamista ja pohditaan oppilaiden kanssa kestävän kehityksen sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia sekä kulttuurisia ja ekologisia edellytyksiä. Opetukseen tuodaan esimerkkejä, käytäntöjä ja teoreettista pohdintaa siitä, miten kestävän kehityksen eri ulottuvuudet ovat yhteydessä toisiinsa ja mitä kestävä elämäntapa käytännössä merkitsee.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä tuetaan kaikissa oppiaineissa kullekin oppiaineelle luontevalla tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä oppilaiden kanssa tähtää erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen ja syventämiseen.

16.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti. Oppilaat tarvitsevat keinoja tarkkaavaisuutensa ja keskittyneisyytensä ylläpitämiseen sekä ohjausta teknologian ja muiden apuvälineiden hyödyntämiseen opiskelussaan.

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä. On tärkeää oppia kuuntelemaan itseä ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja. Rohkaisua tarvitaan epäselvän ja ristiriitaisen tiedon kohtaamiseen ja käsittelyyn. Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä ja oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus tehdä havaintoja ja harjaannuttaa havaintoherkkyyttään, hakea monipuolisesti tietoa sekä tarkastella käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia

näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan. Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä asioiden välisten vuorovaikutussuhteiden ja keskinäisten yhteyksien huomaamiseen ja siten systeemiseen ajatteluun. Eettisen ajattelun kehittymistä tuetaan pohtien oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita. Taiteet syventävät eettistä ja esteettistä ajattelua herättämällä tunteita ja luomalla uusia oivalluksia.

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta. Eri oppiaineiden tunneilla pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle. Oppilaita autetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista ja tekemään valintansa perustellusti omia taipumuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan arvostaen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin ja niiden merkitykseen ja toteutumiseen maailmassa.

Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. Mediaympäristöä analysoidaan ja sen vaikutuksia opitaan arvioimaan. Kulttuuriperintöön tutustutaan monipuolisesti ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ja oppivat huomaamaan niiden merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnille. Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia tilaisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.

Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy. Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan osaamistaan soveltaen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Heitä ohjataan myös arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden, näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyöhön sisällytetään runsaasti mahdollisuuksia luovaan toimintaan. Oppilaita kannustetaan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilaiden itsenäistymistä tuetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaita ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta. Lisätään oppilaiden mahdollisuuksia osallistua koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa ja yhteistä hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä ja harjaantumaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistäviin toimintatapoihin. Erityistä huomiota kiinnitetään unen ja levon, tasapainoisen päivärytmin, liikkumisen ja monipuolisen ravinnon sekä päihteettömyyden merkitykseen ja hyvien tapojen tärkeyteen elämässä. Sosiaalisia taitoja harjoitellaan ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa. Oppilaat saavat valmiuksia suojata yksityisyyttään ja

henkilökohtaisia rajojaan. He oppivat ennakoimaan ja välttämään vaaratilanteita ja toimimaan onnettomuustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilaita ohjataan toimimaan kestävästi ja vastuullisesti myös liikenteen erilaisissa tilanteissa, erityisesti pyörällä ja mopolla liikuttaessa, sekä huolehtimaan turvavarusteiden käytöstä ja päihteettömyydestä liikenteessä.

Eri oppiaineiden opetuksessa ja muussa koulutyössä oppilaat oppivat ymmärtämään teknologian kehitystä, monimuotoisuutta ja merkitystä omassa elämässä, kouluyhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opetetaan ymmärtämään myös teknologian toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista sekä harjoittelemaan sen vastuullista käyttöä ja teknologisten ideoiden kehittämistä ja mallintamista. Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiaan kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, tarkastelemaan mainosviestintää analyyttisesti ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina. Heitä opastetaan vahvistamaan edellytyksiään oman talouden suunnitteluun ja taloudesta huolehtimiseen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin elämän eri alueilla.

L4 Monilukutaito

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Harjoittelun painopiste on analyyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa. Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan eri oppiaineille ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen yhteistoiminnalliseen harjoittelemiseen.

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin. Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa. Siinä tarkastellaan ja tulkitaan myös työelämään liittyviä tekstejä. Kuluttaja- ja talousosaamista kehitetään aihepiiriä monipuolisesti käsittelevien tekstien sekä niiden käyttöyhteyksiin tutustumalla. Numeraalista lukutaitoa hyödynnetään esimerkiksi arvioitaessa gallupien luotettavuutta tai ostotarjousten edullisuutta. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa käyttämällä erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja esittämisen tapoja. Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö on luonteva osa oppilaan omaa ja yhteisön oppimista. Oppilaat syventävät taitojaan ja hyödyntävät opiskelussaan koulun ulkopuolella opittua. Heille muodostuu käsitys siitä, miten tieto- ja viestintäteknologiaa voi hyödyntää eri oppiaineiden opiskelussa, myöhemmissä opinnoissa ja työelämässä sekä yhteiskunnallisessa toiminnassa ja vaikuttamisessa. Oppimistehtävien yhteydessä tarkastellaan tvt:n merkitystä yhteiskunnassa ja vaikutuksia kestävään kehitykseen.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaan. Heidän käsityksensä eri laitteiden, ohjelmistojen ja palvelujen käyttö- ja toimintalogiikasta syvenee. He harjaantuvat systematisoimaan, organisoimaan ja jakamaan tiedostoja sekä valmistamaan erilaisia digitaalisia tuotoksia itsenäisesti ja yhdessä. Ohjelmointia harjoitellaan osana eri oppiaineiden opintoja. Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

He oppivat, miten suojaudutaan mahdollisilta tietoturvariskeiltä ja vältytään tiedon häviämiseltä. Vastuulliseen toimintaan ohjataan pohtimalla, mitä esimerkiksi käsitteet tietosuoja ja tekijänoikeus tarkoittavat, ja mitä seurauksia vastuuttomasta ja lainvastaisesta toiminnasta voi olla. Oppilaita opastetaan terveellisten ja ergonomisten työtapojen omaksumiseen. Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaita ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä tietolähteiden monipuoliseen käyttöön tutkivan ja luovan työskentelyn pohjana. Samalla harjoitellaan lähdekriittisyyttä ja opitaan arvioimaan omaa ja muiden - myös erilaisten hakupalveluiden ja tietokantojen - tapaa toimia ja tuottaa tietoa. Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Opetuksessa käytetään yhteisöllisiä palveluita ja koetaan yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys oppimiselle, tutkivalle työskentelylle ja uuden luomiselle. Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa. Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Huolehditaan siitä, että viimeistään tässä vaiheessa oppilaat saavat kokemuksia työelämästä ja yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Koulutyöhön sisältyy toimintamuotoja, joissa tarjoutuu tilaisuus oppia tuntemaan erilaisia ammatteja ja työaloja sekä yritystoimintaa. Tällaisia ovat mm. työelämään tutustumisjaksot, koulussa vierailevien henkilöiden kanssa käytävät keskustelut, vierailut yrityksissä ja erilaisissa organisaatioissa sekä harjoitusyritystoiminta ja vapaaehtoistyö.

Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään työ sisukkaasti loppuun. Näin oppilaat saavat tilaisuuksia oppia oman kokemuksensa kautta työn, yrittäjämäisen toimintatavan sekä yrittäjyyden merkityksen yhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opastetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista. Heitä rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäseninä. Omassa luokkayhteisössä ja eri opiskeluryhmissä, oppilaskunnassa sekä kouluyhteisössä tapahtuva monimuotoinen osallistuminen ja siitä saatavat kuulluksi ja arvostetuksi tulemisen kokemukset auttavat näkemään vaikuttamisen mahdollisuuksia ja oppimaan vaikuttamisen tapoja. Oppilaat saavat tietoja ja kokemuksia yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinoista ja muodoista kuten tukioppilastoiminnasta, ympäristötoiminnasta ja vapaaehtoistyöstä tai median, taide-elämän, julkisen sektorin, kansalaisjärjestöjen ja poliittisten puolueiden kautta vaikuttamisesta. Kokemukset tukevat oppilaiden itsetuntoa, oma-aloitteisuutta ja rohkaistumista vastuulliseen toimintaan. Osallistumalla oppilaat voivat harjaantua ilmaisemaan näkemyksensä rakentavasti, etsimään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa sekä pohtimaan erilaisten toimintatapojen oikeutusta eri näkökulmista. Toiminnassa opitaan neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista. Ympäristön ja toisten ihmisten hyväksi tehdyt konkreettiset teot ja yhteistyöprojektit laajentavat vastuun piiriä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle sekä lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle. Yhdessä pohditaan menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä ja erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi. Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys siitä, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä, mitä kestävä elämäntapa merkitsee ja miten koulussa hankittua osaamista voi käyttää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

16.6. Oppiaineet

Fysiikka

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.



Eteläpohjalaiset arvot fysiikassa ja kemiassa

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden **luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä**. Fysiikan opetus auttaa **ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä osana jokapäiväistä elämää, elinympäristöä ja yhteiskuntaa. Lisäksi opetus** tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä ja välittää kuvaa **fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.** Fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämiseen sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamiseen. Opetus myös ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea **fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä**. Vuosiluokilla 7–9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä työskentelyä laajennetaan joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset sekä uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. **Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.**

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Fysiikan opetuksen keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7-9

Fysiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 7 (1 vuosiviikkotunti)		
Opetuksen tavoitteet T1 - T13, T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S2, S4 L1 - L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • **turvallinen työskentely** • **luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet** • **mittaaminen**, suure, yksikkö • kuvaajan piirtäminen **Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä** • värähdys- ja aaltoliike • **äänen synty ja eteneminen** • **äänen ominaisuuksia** (taajuus, voimakkuus) **ja ilmiöitä** (kaiku, resonanssi) • **valo, näkeminen, taittuminen, heijastuminen** • peilit, linssit, silmä • optisia laitteita, polarisaatio **Fysiikka maailmankuvan rakentajana** • maailmankaikkeus ja aurinkokunta (tämä kokonaisuus voidaan käsitellä vaihtoehtoisesti myös vuosiluokilla 8 tai 9) • tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen

Fysiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 8 (1 vuosiviikkotunti)		
Opetuksen tavoitteet T1 - T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S2, S3, S4 L1 - L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • turvallinen työskentely • luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet **Sähkö** • sähkövaraus, sähköinen vuorovaikutus • jännite ja sähkövirta sekä niiden mittaaminen • paristojen kytkennät • virtapiiri ja kytkentäkaavio • resistanssi • sähköteho ja sähköenergia • magnetismi • sähkömagneettinen induktio • generaattori ja muuntaja • sähkön siirto ja käyttö **Fysiikka yhteiskunnassa** • tutustutaan ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista **Fysiikka maailmankuvan rakentajana** • maailmankaikkeus ja aurinkokunta (tämä kokonaisuus voidaan käsitellä vaihtoehtoisesti myös vuosiluokilla 7 tai 9) • tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen

Fysiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 9 (1,5 vuosiviikkotuntia)		
Opetuksen tavoitteet T1 - T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S2, S3, S4 L1 - L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • turvallinen työskentely • luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet **Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä** • lämpö ja lämpötila • lämpöenergia • ominaislämpökapasiteetti • olomuodon muutokset • ominaissulamis- ja ominaishöyrystymislämpö • lämpölaajeneminen • lämmön siirtyminen • tiheys, paine • sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajit **Fysiikka yhteiskunnassa** • energiantuotanto ja energialähteet • kestävä energiavarojen käyttö • tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista **Fysiikka maailmankuvan rakentajana** • energian säilymisen periaate • tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen • maailmankaikkeus ja aurinkokunta (tämä kokonaisuus voidaan käsitellä vaihtoehtoisesti myös vuosiluokilla 7 tai 8) **Vuorovaikutus ja liike** • nopeus • tasainen liike, kiihtyvyys, putoamiskiihtyvyys • vuorovaikutus, voima, voimanuoli • voima ja vastavoima • massa ja paino • kokonaisvoima • kitka • noste • työ, teho • potentiaalienergia ja liike-energia • työtä helpottavat koneet

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Vuosiluokka 7:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet
- Mittaaminen

Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

- Äänen synty ja eteneminen
- Äänen ominaisuuksia ja ilmiöitä
- Valo, näkeminen, taittuminen, heijastuminen

Vuosiluokka 8:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet

Sähkö

- Sähkövaraus, sähköinen vuorovaikutus
- Jännite ja sähkövirta sekä niiden mittaaminen
- Paristojen kytkennät
- Virtapiiri ja kytkentäkaavio
- Resistanssi
- Magnetismi
- Sähkön siirto ja käyttö

Vuosiluokka 9:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet

Fysiikka omassa elämässä ja yhteiskunnassa

- Lämpö ja lämpötila
- Lämpöenergia
- Lämpölaajeneminen
- Lämmön siirtyminen
- Tiheys, paine

Fysiikka yhteiskunnassa

- Energiantuotanto ja energialähteet
- Kestävä energiavarojen käyttö

Fysiikka maailmankuvan rakentajana

- Energian säilymisen periaate

Vuorovaikutus ja liike

- Nopeus
- Tasainen liike, kiihtyvyys, putoamiskiihtyvyys
- Vuorovaikutus, voima, voimanuoli
- Voima ja vastavoima
- Massa ja paino
- Kokonaisvoima
- Kitka

- Työ, teho

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt fysiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on fysiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan fysiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy fysiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella fysiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Fysiikka arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista,

suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös

tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen

kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin vuorovaikutukseen ja liikkeeseen sekä sähköön liittyviä käsitteitä, ilmiöitä ja suureita tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan fysiikan opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen fysiikkaan sekä fysiikan osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan fysiikan tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista fysiikan tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa fysiikkaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten fysiikkaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joihin liittyen voidaan kehittää tutkimuskysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa, esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti ja tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia fysiikalle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu fysiikkaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä fysiikan soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla näiden käyttöä. Oppilas osallistuu teknologisen ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen fysiikkaa soveltavan teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata fysiikkaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita ja perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen joitakin fysiikan käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää fysiikan ilmiöitä käyttäen fysiikan keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ilmiöiden kuvaamisessa käytetyistä malleista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää yksinkertaisia malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa selittää, miten malli on muodostettu mittaustuloksista. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää malleja ja tekee niiden pohjalta ennusteita sekä osaa muodostaa mittaustuloksista yksinkertaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia fysiikalle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen

kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden fysiikan tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin vuorovaikutukseen ja liikkeeseen sekä sähköön liittyviä käsitteitä, ilmiöitä ja suureita tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiriin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä.

Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7–9** erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot äidinkielessä ja kirjallisuudessa



Suomen kieli ja kirjallisuus vuosiluokilla 1-9

	Vuosiluokkien 1 - 2 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3 - 6 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7 - 9 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja	Arvioinnin tapoja
S1 Vuorovaikutustilanteissa toiminen	Harjoitellaan nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.	Vahvistetaan toisten kuuntelemista. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa ja muiden vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa Harjoitellaan ilmaisukeinoja (mielipide, esitykset).	Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.	Toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen Yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut Vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut	Lukumammat ja -paapat Lukukoirat Draama esim. roolileikit Haastattelu Tutustumis- ja ryhmäytymisleikit Lautapelit ja virtuaalipelit Omien vuorovaikutustaitojen pohdinta	Joustavat ryhmittelyt esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus Kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa Toistuvat asiat näkyviin esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle Tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä Vaihtelevat oppimisympäristöt esim. kirjasto, tietokoneluokka Oppimateriaalien eriyttäminen mm. helpotetut kirjat, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot Vertaisoppiminen Eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta Koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot mukana,	Suullinen Kirjallinen Itsearviointi esim. omien taitojen kuvailu, oman- ja tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta Vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki) Arviointikeskustelu Sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit Testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja luetunymmärtämisen mittaamiseksi Arviointiyhteistyö kodin kanssa esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, Kotitehtävien kuittaaminen Prosessin arviointi: motivaatio ja asenne
	L1, L2, L3, L7	L1, L2, L3, L4, L7	L1, L2, L3, L6, L7				
S2 Tekstien tulkitseminen	Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke ja lopetusmerkki. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa. Keskustellaan tekstien sisällöistä. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ja tulkitsemalla kuvia.	Harjoitellaan monipuolisten tekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioita. Täydennetään sana- ja käsitevarastoa. Harjoitellaan selittämistä, vertailua ja pohtimista. Luokitellaan ja taivutetaan sanoja. Etsitään tietoa eri lähteistä, tulkitaan ja arvioidaan sitä.	Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein Sähköinen tiedonhaku Lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat Sanomalehdet Koululinkki	Toiminnalliset menetelmät Tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat Omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta		

						fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet Itsearviointi esim. Mitä ja miten opin tällä tunnilla? Osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu Tukiopetus, myös ennakoiva Koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus Tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin	oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit) Portfoliot Arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi ☺) Arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi) Oppiainerajat ylittävä arviointi
	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5, L6				
S3 Tekstien tuottaminen	Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään sanavälejä, tavutusta, virkettä ja sen lopetusmerkkejä, isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.	Tuotetaan monimuotoisia tekstejä. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan oikeinkirjoituksen perusasioita. Sujuvoitetaan tieto- ja viestintätekniikan taitoja tekstin tuottamisen apuna.	Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat. Ymmärretään tekstintuottamisen prosessi ja eettisyys. Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.	Toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen Pelit, kilpailut, visailut Erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset Virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut Lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt	Digitarinat Tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö Omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin Luokka- ja koululehdet Suulliset esitykset Vertaispalaute Ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen Projektityöt Omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta		

	L1, L2, L4, L5, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7	L2, L4, L5, L6, L7				
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.	Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin. Vertaillaan suomea muiden, oppilaalle tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan lasten- ja nuortenkirjallisuuteen. Hyödynnetään oppilaille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.	Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin. Luetaan monipuolisesti.	Kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto Teatteri Esitykset Elokuvateatteri, Koulukino (linkki) Kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat Lukukeskus (linkki) Mediakasvatuskeskus Metka (linkit) Yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa	Lukumammat ja -paapat Lukukoirat Diplomit Lukuhaaste vanhemmille Kirjavinkkaus Trailerit Animaatiot Lukupiirit, -hetket ja -kerhot Kirjailijavierailut, myös virtuaaliset Oman kulttuuri-identiteetin pohdinta		
	L2, L3, L4, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7	L1, L2, L4, L6, L7				

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja

kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Esimerkkejä oppimisympäristöistä:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa
- virtuaaliympäristöt: esimerkiksi blogit, verkkokeskustelut
- vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut

S2 Tekstien tulkitseminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein
- sähköinen tiedonhaku
- lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat
- sanomalehdet
- koululinkki

S3 Tekstien tuottaminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- pelit, kilpailut, visailut
- erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset
- virtuaaliympäristöt: esimerkiksi blogit, verkkokeskustelut
- lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- teatteri
- esitykset
- elokuvateatteri, Koulukino
- kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat
- Lukukeskus
- Mediakasvatuskeskus Metka
- yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa

Esimerkkejä osallistavista työtavoista:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- draama: esimerkiksi roolileikit
- haastattelut
- tutustumis- ja ryhmäytymisleikit
- lautapelit ja virtuaalipelit
- omien vuorovaikutustaitojen pohdinta

S2 Tekstien tulkitseminen

- toiminnalliset menetelmät
- tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat
- omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta

S3 Tekstien tuottaminen

- digitarinat
- tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö
- omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin
- luokka- ja koululehdet
- suulliset esitykset
- vertaispalaute
- ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen
- projektityöt
- omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- diplomit
- lukuhaaste vanhemmille
- kirjavinkkaus
- trailerit
- animaatiot
- lukupiirit, -hetket ja -kerhot
- kirjailijavierailut, myös virtuaaliset
- oman kulttuuri-identiteetin pohdinta

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa

- joustavat ryhmittelyt: esimerkiksi lukuryhmät, samanaikaisopetus
- kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa
- toistuvat asiat näkyviin: esimerkiksi kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle
- tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä
- vaihtelevat oppimisympäristöt: esimerkiksi kirjasto, tietokoneluokka
- oppimateriaalien eriyttäminen: muun muassa helpotetut kirjat, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot
- vertaisoppiminen
- eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta
- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet
- itsearviointi: esimerkiksi "Mitä ja miten opin tällä tunnilla?"

- osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen ja esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu
- tukiopetus, myös ennakoiva
- koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus
- tehostetun/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

S3 Tekstien tuottaminen

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstintuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät

päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Arvioinnin tapoja äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa

- suullinen
- kirjallinen
- itsearviointi: esimerkiksi omien taitojen kuvailu, oman ja/tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki)
- arviointikeskustelu
- sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa: esimerkiksi verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
- testit ja kokeet esimerkiksi mekaanisen lukutaidon ja luetun ymmärtämisen mittaamiseksi
- arviointiyhteistyö kodin kanssa: esimerkiksi viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen
- prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen, esimerkiksi sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)
- arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)
- oppiainerajat ylittävä arviointi

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osallistuu ideointi- ja neuvottelutilanteisiin.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esim. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu viestintätilanteille tyypillisiin kielen keinoihin.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tutustuu teatteriin ja teatteri-ilmaisuun.

Oppilas harjoittelee puhe-esityksen pitämistä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä viestintätaitojaan sekä kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida viestintätaitojaan ja vahvuuksiaan ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä

sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee palautteen antamista ja vastaanottamista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja

jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas pohtii ja kehittää tekstien ymmärtämisen ja tulkinnan taitojaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee monimuotoisten tekstien valintaa, käyttöä, arviointia ja tulkintaa.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja

symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa ja tekstien tulkitsemista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja

symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee taitoa arvioida ja käyttää eri lähteistä hankittua tietoa.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Oppilas tutustuu itselleen uudenlaisiin fiktiivisiin teksteihin ja fiktion keinoihin sekä laajentaa luku-, katselu- ja kuuntelukokemuksiaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan

niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tuottaa monimuotoisia tekstejä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja

lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas pääsee kokeilemaan erityyppisten tekstien tuottamista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet,

lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittyy tuottamaan tekstejä eri muodoissaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisen tekstin, jonka viestistä saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä pääosin virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa tekstin, jonka viesti välittyy pääosin helposti. Oppilas osaa jaksottaa tekstinsä ja kiinnittää huomiota virke- ja lauserakenteisiin sekä noudattaa useita kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tekstin, joka on helposti ymmärrettävä ja sujuva. Oppilas osaa jäsentää tekstinsä ja kappaleensa loogisesti ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin sekä noudattaa pääosin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstejä tuottaessaan ja muokatessaan. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa eheän ja havainnollisen tekstin. Oppilas osaa käyttää sidosteisuuden keinoja monipuolisesti, käyttää monipuolisia lause- ja virkerakenteita, kiinnittää huomiota tekstin tyyliin sekä noudattaa kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja

vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tekstien tuottamisessa.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiivistyksen luetun, kuullun tai nähdyn pohjalta. Oppilas osaa käyttää lähteitä mekaanisesti ja yksinkertaisesti teksteissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia muistiinpanoja ja merkitä käyttämänsä lähteet mallin mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä monipuolisia muistiinpanoja ja tiivistää hankkimaansa tietoa. Oppilas merkitsee lähteet asianmukaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa yhdistellä omissa teksteissään useista lähteistä hankkimaansa tietoa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään

ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tiedon keräämistä eri lähteistä ja opettelee muistiinpanojen tekemistä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia tekstien piirteitä. Oppilas osaa nimetä muutamia tavanomaisia kirjoitetun ja puhutun kielen sekä arki- ja yleiskielen eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida tekstien ja kielen piirteitä. Oppilas osaa kuvata kielen vaihtelua eri kielenkäyttötilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä eri rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa pohtia kielellisten ja tekstuaalisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida tekstien, rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa soveltaa tietoa kielellisten valintojen vaikutuksista omassa viestinnässään.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja avartaa kirjallisuuskäsitystään. Oppilas lukee monipuolisesti.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa omaa kulttuuriaan ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden päälajit. Oppilas on lukenut muutamia kokonaisia kaunokirjallisia tekstejä, esimerkiksi novelleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden päälajien tyypillisiä piirteitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä päälajeihin kuuluvista teoksista. Oppilas on lukenut osan lukuvuosittain sovituista teoksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta. Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden vaiheita ja yhdistää muutaman teoksen ja kirjailijan niihin. Oppilas on lukenut lukuvuosittain sovitut teokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta osana kulttuuria. Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden vaiheita sekä niiden keskeisiä tyylipiirteitä ja nimetä eri vaiheiden keskeisiä teoksia ja kirjailijoita. Oppilas tuntee monipuolisesti kirjallisuutta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja avartaa kirjallisuuskäsitystään. Oppilas lukee monipuolisesti.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa omaa kulttuuriaan ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomessa puhuttavia kieliä ja jonkin suomen sukukielen. Oppilas osaa nimetä jonkin suomen kielelle tyypillisen piirteen ja kertoa oman äidinkielensä merkityksestä itselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla suomen kielen asemaa muiden kielten joukossa. Oppilas osaa nimetä keskeisiä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä ja kuvailla äidinkielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista moni-muotoisuutta. Oppilas osaa eritellä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä ja pohtia äidinkielen yhteyttä identiteetteihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksiä yksilölle ja yhteiskunnalle. Oppilas osaa eritellä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä suhteessa muihin kieliin ja pohtia äidinkielen käsitettä ja merkityksiä identiteettien rakentumisen kannalta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja avartaa kirjallisuuskäsitystään. Oppilas lukee monipuolisesti.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa omaa kulttuuriaan ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee väittely- ja ongelmanratkaisutaitoja.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas omaksuu viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja ottaa niitä osaksi kielenkäyttöään.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas havainnoi omaa ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä

Oppilas harjoittelee puhe-esityksen havainnollistamista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä viestintätaitojaan sekä kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida viestintätaitojaan ja vahvuuksiaan ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas etsii kehittämisalueitaan ja vahvuuksiaan erilaisissa viestintäympäristöissä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Oppilas vahvistaa tekstien ymmärtämisen ja tulkinnan taitojaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa taitoaan valita, käyttää, arvioida ja tulkita erilaisia tekstejä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno-

ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa taitoaan eritellä ja tulkita tekstejä sekä lukea kriittisesti.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön

viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa taitoaan arvioida ja käyttää eri lähteistä hankittua tietoa.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää tietämystään erilaisista fiktiivisistä teksteistä ja fiktion keinoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi. projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan

niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan kirjoittajana.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja

lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tuottaa pohtivia tekstejä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet,

lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas pääsee kokeilemaan tekstien tuottamista yhdessä muiden kanssa.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisen tekstin, jonka viestistä saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä pääosin virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa tekstin, jonka viesti välittyy pääosin helposti. Oppilas osaa jaksottaa tekstinsä ja kiinnittää huomiota virke- ja lauserakenteisiin sekä noudattaa useita kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tekstin, joka on helposti ymmärrettävä ja sujuva. Oppilas osaa jäsentää tekstinsä ja kappaleensa loogisesti ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin sekä noudattaa pääosin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstejä tuottaessaan ja muokatessaan. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa eheän ja havainnollisen tekstin. Oppilas osaa käyttää sidosteisuuden keinoja monipuolisesti, käyttää monipuolisia lause- ja virkerakenteita, kiinnittää huomiota tekstin tyyliin sekä noudattaa kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja

vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas käyttää kirjoitettua kieltä ja sen rakenteita sujuvasti viestinnän välineenä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiivistyksen luetun, kuullun tai nähdyn pohjalta. Oppilas osaa käyttää lähteitä mekaanisesti ja yksinkertaisesti teksteissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia muistiinpanoja ja merkitä käyttämänsä lähteet mallin mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä monipuolisia muistiinpanoja ja tiivistää hankkimaansa tietoa. Oppilas merkitsee lähteet asianmukaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa yhdistellä omissa teksteissään useista lähteistä hankkimaansa tietoa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen

ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjaannuttaa monipuolista lähteiden käyttöä teksteissään.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia tekstien piirteitä. Oppilas osaa nimetä muutamia tavanomaisia kirjoitetun ja puhutun kielen sekä arki- ja yleiskielen eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida tekstien ja kielen piirteitä. Oppilas osaa kuvata kielen vaihtelua eri kielenkäyttötilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä eri rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa pohtia kielellisten ja tekstuaalisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida tekstien, rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa soveltaa tietoa kielellisten valintojen vaikutuksista omassa viestinnässään.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu nykykirjallisuuteen ja sen eri lajeihin. Oppilas lukee sovitut kirjat.

Kulttuuri

Oppilas osaa hyödyntää kulttuuritarjontaa ja tuntee kulttuurin tuottamisen mahdollisuudet.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden päälajit. Oppilas on lukenut muutamia kokonaisia kaunokirjallisia tekstejä, esimerkiksi novelleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden päälajien tyypillisiä piirteitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä päälajeihin kuuluvista teoksista. Oppilas on lukenut osan lukuvuosittain sovituista teoksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta. Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden vaiheita ja yhdistää muutaman teoksen ja kirjailijan niihin. Oppilas on lukenut lukuvuosittain sovitut teokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta osana kulttuuria. Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden vaiheita sekä niiden keskeisiä tyylipiirteitä ja nimetä eri vaiheiden keskeisiä teoksia ja kirjailijoita. Oppilas tuntee monipuolisesti kirjallisuutta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu nykykirjallisuuteen ja sen eri lajeihin. Oppilas lukee sovitut kirjat.

Kulttuuri

Oppilas osaa hyödyntää kulttuuritarjontaa ja tuntee kulttuurin tuottamisen mahdollisuudet.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomessa puhuttavia kieliä ja jonkin suomen sukukielen. Oppilas osaa nimetä jonkin suomen kielelle tyypillisen piirteen ja kertoa oman äidinkielensä merkityksestä itselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla suomen kielen asemaa muiden kielten joukossa. Oppilas osaa nimetä keskeisiä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä ja kuvailla äidinkielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista moni-muotoisuutta. Oppilas osaa eritellä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä ja pohtia äidinkielen yhteyttä identiteetteihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksiä yksilölle ja yhteiskunnalle. Oppilas osaa eritellä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä suhteessa muihin kieliin ja pohtia äidinkielen käsitettä ja merkityksiä identiteettien rakentumisen kannalta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu nykykirjallisuuteen ja sen eri lajeihin. Oppilas lukee sovitut kirjat.

Kulttuuri

Oppilas osaa hyödyntää kulttuuritarjontaa ja tuntee kulttuurin tuottamisen mahdollisuudet.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita.
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia itselleen tutussa ryhmässä ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia tavoitteellisesti ryhmissä ja tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti erilaisissa ryhmissä ja vuorovaikutustilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa ryhmissä, myös vaativissa vuorovaikutustilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas laajentaa taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja esittää sille jonkin perustelun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ottaa toisten näkemykset huomioon omassa viestinnäs-sään. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä asiallisesti ja esittää sille yksinkertaisia perusteluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa edistää puheenvuoroillaan keskustelua. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi ja perustella sen melko monipuolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita muiden puheenvuoroja ja niiden tavoitteita sekä säädellä omaa viestintäänsä tilanteen mukaan. Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä tilanteeseen sopivalla tavalla ja perustella sen vakuuttavasti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas monipuolistaa ryhmäviestitaitoaan ja kehittää taitoaan perustella näkemyksiään ja kielellisiä sekä viestinnällisiä valintojaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa pitää lyhyen puhe-esityksen konkreettisesta, itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa pitää valmistellun yksinkertaisen puhe-esityksen. Oppilas osaa ilmaista itseään selkeästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen ja kohdentaa sen kuuli-joilleen. Oppilas osaa ilmaista itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pitää valmistellun puhe-esityksen vaativastakin aiheesta. Oppilas osaa ilmaista itseään monipuolisesti ja mukauttaa ilmaisuaan kuulijoiden ja tavoitteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas monipuolistaa taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa.

Oppilas harjoittelee spontaanin sekä valmistellun puhe-esityksen pitämistä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä viestintätaitojaan sekä kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida viestintätaitojaan ja vahvuuksiaan ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä

sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää viestijäkuvaansa niin, että oppii havainnoiman omaa viestintäänsä, tunnistaa vahvuutensa ja kehittämisalueensa myös monimediaisissa viestintäympäristöissä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Kehitetään taitoa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä.
- Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen strategiaa. Oppilas osaa nimetä jonkin lukemiseen liittyvän vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää muutamia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa kuvata itseään lukijana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tekstilajiin sopivia tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa eritellä lukutaitoaan ja kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää lukutilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia teks-tinymmärtämisen strategioita. Oppilas osaa arvioida lukutaitojaan ja pohtia, miten voi niitä kehittää.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja

jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa valita kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivan lukustrategian.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa lukea yksinkertaisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä eri muodoissaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa valita, käyttää ja lukea erilaisia tekstejä mutta pitäytyy enimmäkseen itselleen tutuissa tekstilajeissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita, käyttää ja tulkita eri tekstilajeja edustavia tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa valita, käyttää, arvioida ja tulkita erilaisia tekstejä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa poimia tekstistä keskeisiä sisältöjä apukysymysten avulla. Oppilas osaa nimetä muutaman yksinkertaiselle tekstilajille tyypillisen kielellisen tai tekstuaalisen piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasiat ja kuvata tekstin tavoitteita. Oppilas osaa kuvata tavanomaisille tekstilajeille tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä tekstin tarkoitusperiä, kohderyhmiä ja merkityksiä. Oppilas osaa eritellä tekstilajien piirteitä ja kuvata niitä muutamien keskeisten käsitteiden avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tulkita ja pohtia tekstin rakentamia merkityksiä ja arvioida tekstin vaikutuksia. Oppilas osaa analysoida tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen ja arvioida tekstiä suhteessa sen tavoitteisiin ja tarkoitusperiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja

symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti, tunnistaa tekstilajeja ja käyttää sopivia käsitteitä kuvaillessaan ja tulkitessaan tekstejä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa etsiä yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osaa nimetä muutaman lähteiden luotettavuuteen liittyvän piirteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää tavanomaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa kuvata käyttämiensä lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata tiedonhaun keskeiset vaiheet, etsiä erilaisia lähteitä ja hakea tietoa niistä. Oppilas osaa arvioida erilaisten lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia tiedonhaun vaiheiden mukaisesti. Oppilas osaa käyttää monipuolisia lähteitä ja hakea niistä tietoa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppilas osaa pohtia lähteiden luotettavuuteen ja tiedon käytettävyyteen liittyviä tekijöitä ja perustella omat lähdevalintansa.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja

symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa arvioida ja käyttää eri lähteistä hankittua tietoa

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen ja nimetä joitakin fiktion keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisen tekstin piirteitä ja tehdä havaintoja fiktion keinoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan. Oppilas osaa käyttää erittelyssä muutamia keskeisiä käsitteitä sekä tunnistaa fiktion kielen ja ilmaisutapojen erityispiirteitä ja kerronnan keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä ja pohtia fiktion monitulkintaisuutta.

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Paikallinen tarkennus:

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Oppilas ymmärtää fiktion keinojen merkityksen teksteissä, osaa käyttää tulkinnassaan keskeisimpiä käsitteitä sekä pystyy jakamaan lukukokemuksiaan muille.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin vahvuutensa tai kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa erityyppisiä tekstejä ohjeiden mukaan. Oppilas osaa kuvata itseään tekstien tuottajana ja nimetä muutamia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tavoitteen mukaisia tekstejä. Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa luovasti tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstejä. Oppilas osaa arvioida vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana ja pohtia, miten voi taitojaan kehittää.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan

niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää kirjoitustaitojaan monipuolisesti.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa mallien avulla yksinkertaisia ja konkreettisia kertovia ja kuvaavia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää mallien avulla niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa pohtivia ja erilaisia kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa itsenäisesti erilaisia tekstejä ja käyttää monipuolisesti niille tyypillisiä keinoja.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja

lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa antaa niukkaa tai yksipuolista palautetta muiden teksteistä ja ottaa vastaan palautetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa antaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta satunnaisesti tekstien tuottamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa muokata tekstin rakenteita ja kieliasua palautteen pohjalta. Oppilas osaa antaa rakentavaa palautetta ja hyödyntää saamaansa palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa muokata monipuolisesti ja itsenäisesti tekstin ilmaisua ja rakenteita. Oppilas osaa antaa tekstien muokkaamista edistävää palautetta muiden teksteistä ja soveltaa saamaansa palautetta kehittäessään tekstin tuottamisen taitojaan.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet,

lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas on rohkea palautteen antaja ja vastaanottaja sekä omien tekstiensä arvioija.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tuottaa yksinkertaisen tekstin, jonka viestistä saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia virke- ja lauserakenteita sekä pääosin virkkeen lopetusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erisnimissä. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tuottaa tekstin, jonka viesti välittyy pääosin helposti. Oppilas osaa jaksottaa tekstinsä ja kiinnittää huomiota virke- ja lauserakenteisiin sekä noudattaa useita kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tuottaa tekstin, joka on helposti ymmärrettävä ja sujuva. Oppilas osaa jäsentää tekstinsä ja kappaleensa loogisesti ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin sekä noudattaa pääosin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstejä tuottaessaan ja muokatessaan. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tuottaa eheän ja havainnollisen tekstin. Oppilas osaa käyttää sidosteisuuden keinoja monipuolisesti, käyttää monipuolisia lause- ja virkerakenteita, kiinnittää huomiota tekstin tyyliin sekä noudattaa kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja

vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas soveltaa kirjoitetun kielen käyttötapoja omassa tekstissään.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisen tiivistyksen luetun, kuullun tai nähdyn pohjalta. Oppilas osaa käyttää lähteitä mekaanisesti ja yksinkertaisesti teksteissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia muistiinpanoja ja merkitä käyttämänsä lähteet mallin mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä monipuolisia muistiinpanoja ja tiivistää hankkimaansa tietoa. Oppilas merkitsee lähteet asianmukaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa yhdistellä omissa teksteissään useista lähteistä hankkimaansa tietoa.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään

ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää tiedonhallinnan ja käyttämisen taitojaan sekä noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan.
- Opitaan valitsemaan kuhunkin tekstilajiin sopivat ilmaisutavat.
- Ymmärretään tekstin tuottamisen prosessi ja eettisyys.
- Edistetään sujuvaa kirjoittamista käsin ja tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa havainnoida yksinkertaisia tekstien piirteitä. Oppilas osaa nimetä muutamia tavanomaisia kirjoitetun ja puhutun kielen sekä arki- ja yleiskielen eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida tekstien ja kielen piirteitä. Oppilas osaa kuvata kielen vaihtelua eri kielenkäyttötilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa eritellä eri rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa pohtia kielellisten ja tekstuaalisten valintojen merkityksiä ja vaikutuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida tekstien, rekisterien ja tyylien piirteitä. Oppilas osaa soveltaa tietoa kielellisten valintojen vaikutuksista omassa viestinnässään.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas tuntee Suomen kielitilanteen ja suomen kielen ominaispiirteet sekä omaan kieleensä vaikuttavat asiat. Oppilas osaa kuvailla äidinkielen merkitystä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden historiaan ja pohtii kirjallisuuden merkitystä omassa elämässään. Oppilas osaa hyödyntää kirjaston tarjontaa.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta sekä pohtia paikallisen kulttuurin suhdetta muihin kulttuureihin.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden päälajit. Oppilas on lukenut muutamia kokonaisia kaunokirjallisia tekstejä, esimerkiksi novelleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden päälajien tyypillisiä piirteitä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä päälajeihin kuuluvista teoksista. Oppilas on lukenut osan lukuvuosittain sovituista teoksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta. Oppilas osaa nimetä kirjallisuuden vaiheita ja yhdistää muutaman teoksen ja kirjailijan niihin. Oppilas on lukenut lukuvuosittain sovitut teokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida kaunokirjallisuuden monimuotoisuutta osana kulttuuria. Oppilas osaa kuvailla kirjallisuuden vaiheita sekä niiden keskeisiä tyylipiirteitä ja nimetä eri vaiheiden keskeisiä teoksia ja kirjailijoita. Oppilas tuntee monipuolisesti kirjallisuutta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Kieli

Oppilas tuntee Suomen kielitilanteen ja suomen kielen ominaispiirteet sekä omaan kieleensä vaikuttavat asiat. Oppilas osaa kuvailla äidinkielen merkitystä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden historiaan ja pohtii kirjallisuuden merkitystä omassa elämässään. Oppilas osaa hyödyntää kirjaston tarjontaa.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta sekä pohtia paikallisen kulttuurin suhdetta muihin kulttuureihin.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Suomessa puhuttavia kieliä ja jonkin suomen sukukielen. Oppilas osaa nimetä jonkin suomen kielelle tyypillisen piirteen ja kertoa oman äidinkielensä merkityksestä itselleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla suomen kielen asemaa muiden kielten joukossa. Oppilas osaa nimetä keskeisiä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä ja kuvailla äidinkielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista moni-muotoisuutta. Oppilas osaa eritellä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä ja pohtia äidinkielen yhteyttä identiteetteihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksiä yksilölle ja yhteiskunnalle. Oppilas osaa eritellä suomen kielelle tyypillisiä piirteitä suhteessa muihin kieliin ja pohtia äidinkielen käsitettä ja merkityksiä identiteettien rakentumisen kannalta.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Kieli

Oppilas tuntee Suomen kielitilanteen ja suomen kielen ominaispiirteet sekä omaan kieleensä vaikuttavat asiat. Oppilas osaa kuvailla äidinkielen merkitystä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden historiaan ja pohtii kirjallisuuden merkitystä omassa elämässään. Oppilas osaa hyödyntää kirjaston tarjontaa.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta sekä pohtia paikallisen kulttuurin suhdetta muihin kulttuureihin.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuotetaan tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn.
- Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin.
- Luetaan monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän

tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- *oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai*
- *oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot äidinkielessä ja kirjallisuudessa.



Suomen kieli toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä vuosiluokilla 1-9

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä

	Vuosiluokkien 1 - 2 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 3 - 6 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Vuosiluokkien 7 - 9 ydinsisällöt ja laaja-alainen osaaminen	Oppimisympäristöjä	Osallistavia työtapoja	Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen keinoja	Arvioinnin keinoja
S1 Vuorovaikutustilanteissa toiminen	- Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. L1, L2, L4, L7	- Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. - Harjoitellaan kuullusta oppimisen taitoja. L1, L2, L4	- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puheesityksen pitämistä ja havainnollistamista. L1, L2, L4, L5	- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen - yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa - virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut - vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut	- lukumammat ja -paapat - lukukoirat - todelliset asioimistilanteet - haastattelu - tutustumis- ja ryhmäytymisleikit - lautapelit ja virtuaalipelit - omien vuorovaikutustaitojen pohdinta - draama esim. roolileikit	- joustavat ryhmittelyt esim. lukuryhmät, samanaikaisopetus - kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa - **ennakointiin ohjaaminen: opeta oppilaat hyödyntämään aiemmat tietonsa ja kokemuksensa** - toistuvat asiat näkyviin esim. kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle - tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä - **oppiaineen tehtävänantokielen opetteleminen esim. määrittele, pohdi, tulkitse, selitä, luettele, vertaile** - vaihtelevat oppimisympäristöt esim. kirjasto, tietokoneluokka - oppimateriaalien eriyttäminen mm. helpotetut kirjat, **selkokirjat** äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot - vertaisoppiminen - eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta	- suullinen - kirjallinen - itsearviointi esim. omien taitojen kuvailu, oman- ja tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta - vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki) - arviointikeskustelu - sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa esim. verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit - testit ja kokeet esim. mekaanisen lukutaidon ja
S2 Tekstien tulkitseminen	- Edistetään lukemaan oppimista (äänne, kirjain, tavu, sana) ja tekstin merkitysten ymmärtämistä. - Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.	- Harjoitellaan sujuvaa lukemista, sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. - Opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. - Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Tutustutaan sijamuotojen merkityksiin. - Edistetään tekstilajien piirteiden tunnistamista.	- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. - Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.	- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto - lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein - sähköinen tiedonhaku - lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat - sanomalehdet - koululinkki	- toiminnalliset menetelmät - tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat - omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta		

	L1, L2, L4	L1, L2, L4	L1, L2, L4				
S3 Tekstien tuottaminen	- Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.	- Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.	- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti - Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.	- toimitaan pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen - pelit, kilpailut, visailut - erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset - virtuaaliympäristöt esim. blogit, verkkokeskustelut - lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt	- digitarinat tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö - omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin - luokka- ja koululehdet - suulliset esitykset vertaispalaute ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen projektityöt - omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta	- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja sanakirja mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet - itsearviointi esim. Mitä ja miten opin tällä tunnilla? - osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen, esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu - tukiopetus, myös ennakoiva ja maahanmuuttajien tukiopetus - koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus - tehostetun-/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin	luetunymmärtämisen mittaamiseksi - arviointiyhteistyö kodin kanssa esim. viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen - prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit) - portfoliot - arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen esim. sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi ☺) - arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirreravviointi) - oppiainerajat ylittävä arviointi
	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L4, L5	L1, L2, L3, L4				
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	- Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. - Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.	- Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. - Opetellaan sanojen taivutusta ja	- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista. - Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä. - Tutustutaan kirjallisuuteen,	- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto - teatteri - esitykset - elokuvateatteri, Koulukino - kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat	- lukumammat ja -paapat - lukukoirat - diplomit - lukuhaaste vanhemmille - kirjavinkkaus - trailerit - animaatiot		

		sanaluokkia.	elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. - Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.	- Lukukeskus - Mediakasvatuskeskus Metka - yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa	- lukupiirit, -hetket ja -kerhot - kirjailijavierailut, myös virtuaaliset - oman kulttuuri ja kieli-identiteetin pohdinta		- Kielitaidon ei aina tarvitse olla arvioinnin kohde.
	L2, L4, L6, L7	L2, L4	L2, L4				
S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	- Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.	- Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. - Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna tiedonhankinnassa, oppimisessa. - Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.	- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. - Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.	- oppiainerajat ylittävä yhteistyö	- elaborointi eli tekstin avaaminen ja rikastaminen - eri lukustrategioiden käyttö		
	L1, L2, L4	L1, L2, L4, L6, L7	L1, L2, L4, L5, L6, L7				

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin

tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Esimerkkejä oppimisympäristöistä:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- yhteiset tehtävät vanhempien tai muiden läheisten kanssa
- virtuaaliympäristöt: esimerkiksi blogit ja verkkokeskustelut
- vuorovaikutusta edistävät tilaratkaisut

S2 Tekstien tulkitseminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- lähiympäristön hyödyntäminen kaikin aistein
- sähköinen tiedonhaku
- lukumajat ja muut lukemiseen houkuttelevat paikat
- sanomalehdet
- koululinkki

S3 Tekstien tuottaminen

- toimiminen pareittain, ryhmissä, yli ikä-, luokka- ja oppiainerajojen
- pelit, kilpailut, visailut
- erilaiset tietokoneohjelmat ja sovellukset
- virtuaaliympäristöt: esimerkiksi blogit ja verkkokeskustelut
- lähiympäristön hyödyntäminen, myös liikunnalliset ympäristöt

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- kirjasto, kirjastoauto, luokka- ja koulukirjasto
- teatteri
- esitykset
- elokuvateatteri, Koulukino
- kalenterivuoden juhlat ja tapahtumat
- Lukukeskus
- Mediakasvatuskeskus Metka
- yhteistyö kunnan kulttuuritoimen kanssa

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- oppiainerajat ylittävä yhteistyö

Esimerkkejä osallistavista työtavoista:

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- todelliset asioimistilanteet
- haastattelut
- tutustumis- ja ryhmäytymisleikit
- lautapelit ja virtuaalipelit
- omien vuorovaikutustaitojen pohdinta
- draama: esimerkiksi roolileikit

S2 Tekstien tulkitseminen

- toiminnalliset menetelmät
- tutkielmat ja muut prosessimaiset työtavat
- omien taitojen (tekstin tulkinta ja analysointi) pohdinta

S3 Tekstien tuottaminen

- digitarinat
- tekstinkäsittely- ja esitysohjelmien käyttö
- omien tekstien julkaiseminen lähipiirissä tai laajemmin
- luokka- ja koululehdet
- suulliset esitykset
- vertaispalaute
- ryhmän yhteisen tekstin tuottaminen
- projektityöt
- omien tekstien tuottamistaitojen pohdinta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- lukumammat ja -paapat
- lukukoirat
- diplomit
- lukuhaaste vanhemmille
- kirjavinkkaus
- trailerit
- animaatiot
- lukupiirit, -hetket ja -kerhot
- kirjailijavierailut, myös virtuaaliset
- oman kulttuuri-identiteetin pohdinta

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- elaborointi eli tekstin avaaminen
- eri lukustrategioiden käyttö

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjauksen ja eriyttämisen tuen keinoja

- joustavat ryhmittelyt: esimerkiksi lukuryhmät, samanaikaisopetus
- kasvatusyhteistyö kodin ja kolmannen sektorin kanssa
- **ennakointiin ohjaaminen: opeta oppilaat hyödyntämään aiempia tietojaan ja kokemuksiaan**

- toistuvat asiat näkyviin: esimerkiksi kirjainmallit pulpetin kanteen, sanaluokkatalo ja kirjallisuushistoriajana seinälle
- tunnin keskeiset käsitteet, tavoite ja rakenne näkyvillä
- **oppiaineen tehtävänantokielen opetteleminen: esim. määrittele, pohdi, tulkitse, selitä, luettele, vertaile**
- vaihtelevat oppimisympäristöt: esimerkiksi kirjasto, tietokoneluokka
- oppimateriaalien eriyttäminen: mm. helpotetut kirjat, **selkokirjat**, äänikirjat, digitaaliset materiaalit, pelit, videot
- vertaisoppiminen
- eri tehtävät tai eri määrä tehtäviä samasta aiheesta
- koetilanteessa: suulliset kokeet, lisäaika, eri tila, helpotettu koe, aikuinen lukee/avaa tehtävät ja kirjaa vastaukset, materiaali/omat muistiinpanot ja **sanakirja** mukana, fontin suurentaminen, osiin jakaminen, koekysymykset ennakkoon, samat tehtävätyypit kuin tunnilla, sähköiset kokeet, pari- ja ryhmäkokeet
- itsearviointi: esimerkiksi ”Mitä ja miten opin tällä tunnilla?”
- osallisuus: työtavan, tehtävän laajuuden, aiheen ja esitystavan valinta, ajankäytön suunnittelu
- tukiopetus, myös ennakoiva ja **maahanmuuttajien tukiopetus**
- koulun tasolla: valinnaiset aineet, kerhot, monialaiset oppimiskokonaisuudet, oppiaineiden välinen yhteistyö, tiimiopettajuus
- tehostetun/erityisen tuen aikana: keskittyminen erityisiin painoalueisiin

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

S2 Tekstien tulkitseminen

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

S3 Tekstien tuottaminen

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti.
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus - oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki tavoitealueet ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa oppimistilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy äidinkielen ja kirjallisuuden päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Arvioinnin keinoja

- suullinen
- kirjallinen
- itsearviointi: esimerkiksi omien taitojen kuvailu, oman ja/tai ryhmän toiminnan arviointi (minä viestin vastaanottajana ja lähettäjänä), oman edistymisen seuranta
- vertaisarviointi: kaveripalaute suullisesti tai kirjallisesti (esim. omien tekstien lukurinki)
- arviointikeskustelu
- sähköisten materiaalien käyttö arvioinnissa: esimerkiksi verkkokyselyt, chatit, sähköiset kokeet, blogit
- testit ja kokeet esimerkiksi mekaanisen lukutaidon ja luetun ymmärtämisen mittaamiseksi
- arviointiyhteistyö kodin kanssa: esimerkiksi viestit, tapaamiset, kokeet, tuotokset, lukuläksyt, kotitehtävien kuittaaminen
- prosessin arviointi: motivaatio ja asenne oppiaineeseen, aktiivisuus (esim. luku-, kirjoittamis- tai teatteriharrastus) ja tuntityöskentely (esim. projektit)
- portfoliot
- arvioinnin kohdentaminen vain tiettyyn osa-alueeseen, esimerkiksi sisältöön tai käsialaan: laaja tai suppea palaute (esim. hymiöarviointi)
- arvioinnin palastelu ja arviointikriteerien näkyväksi tekeminen (piirrearviointi)
- oppiainerajat ylittävä arviointi

- **Kielitaidon ei aina tarvitse olla arvioinnin kohde.** Miten oppilas voi osoittaa osaamistaan kielitaidon puutteista huolimatta?

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa

- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä

keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee muodollisia puhetilanteita sekä opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee esiintymistaitojaan.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle

- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja

muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee päätelmien tekemistä tekstistä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittyy tuottamaan tekstejä eri muodoissaan.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa kirjoitetun yleiskielen ja eri tekstilajien sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Oppilas osaa jakaa lauseen rakenneosiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Oppilas ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Oppilas hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden lajeihin.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa kulttuuria ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Oppilas erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Oppilas hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Oppilas tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. Oppilas on tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Oppilas tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Oppilas tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Oppilas osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita. Oppilas osaa eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Oppilas tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden lajeihin.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa kulttuuria ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että jokainen yhteiskunta on monikielinen ja kulttuurisesti monimuotoinen. Oppilas tunnistaa ja osaa kuvata kulttuurisia kytköksiä omassa elämässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa yksilön ja lähiympäristön monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas monipuolistaa kulttuurisia kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa eritellä kulttuurisia kokemuksiaan. Oppilas tekee havaintoja siitä, että kulttuuri, yksilöiden toiminta ja erilaisten ryhmien muodostuminen vaikuttavat toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiä kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksestä itselleen ja yhteiskunnalle. Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteisten kulttuuristen kokemusten luomiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa käyttää käsitteitä, joiden avulla kieltä tarkastellaan.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu kirjallisuuden lajeihin.

Kulttuuri

Oppilas harjoittelee eri tapoja tuottaa kulttuuria ja laajentaa käsitystään kulttuurin eri ilmenemismuodoista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kielenoppimistaitojaan ja hyödyntää monipuolisesti ympäristöään kielenoppimisen resurssina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee tunnistamaan erilaisia oppimistyylejä ja oppimaan muilta.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot

- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsee kontekstin tukea.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tulkinnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen

arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin ttuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas arvioi omaa työskentelyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etsii tietoa eri lähteistä sekä suunnittelee, jäsentää ja arvioi työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas etsii ja yhdistelee monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää tiedonhankinta- ja työskentelytaitojaan.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot

- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden

kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää monipuolisesti taitoaan toimia tavoitteellisesti koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas kehittää itseilmaisuaan erilaisissa tilanteissa ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Oppilas osaa kuvailla kertovien, ohjaavien, kantaa ottavien ja pohtivien tekstien tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee kriittisten kysymysten tekemistä tekstistä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle

- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas pääsee kokeilemaan tekstien tuottamista yhdessä muiden kanssa.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti.
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm.

infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas käyttää kirjoitettua kieltä ja sen rakenteita sujuvasti viestinnän välineenä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti.
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- toimiminen eri viestintäympäristöissä

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Oppilas osaa jakaa lauseen rakenneosiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Oppilas ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Oppilas hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia. Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu suomalaisen kirjallisuuteen ja sen historiaan.

Kulttuuri

Oppilas tutkii kulttuurien samanlaisuuksia sekä eri ilmiöiden kulttuurisidonnaisuuksia. Oppilas tutkii kriittisesti median toimintatapoja.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Oppilas erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Oppilas hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Oppilas tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. Oppilas on tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Oppilas tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Oppilas tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Oppilas osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita. Oppilas osaa eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Oppilas tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia. Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu suomalaisen kirjallisuuteen ja sen historiaan.

Kulttuuri

Oppilas tutkii kulttuurien samanlaisuuksia sekä eri ilmiöiden kulttuurisidonnaisuuksia. Oppilas tutkii kriittisesti median toimintatapoja.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että jokainen yhteiskunta on monikielinen ja kulttuurisesti monimuotoinen. Oppilas tunnistaa ja osaa kuvata kulttuurisia kytköksiä omassa elämässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa yksilön ja lähiympäristön monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas monipuolistaa kulttuurisia kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa eritellä kulttuurisia kokemuksiaan. Oppilas tekee havaintoja siitä, että kulttuuri, yksilöiden toiminta ja erilaisten ryhmien muodostuminen vaikuttavat toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiä kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksestä itselleen ja yhteiskunnalle. Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteisten kulttuuristen kokemusten luomiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia. Oppilas tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.

Kirjallisuus

Oppilas tutustuu suomalaisen kirjallisuuteen ja sen historiaan.

Kulttuuri

Oppilas tutkii kulttuurien samanlaisuuksia sekä eri ilmiöiden kulttuurisidonnaisuuksia. Oppilas tutkii kriittisesti median toimintatapoja.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kielenoppimistaitojaan ja hyödyntää monipuolisesti ympäristöään kielenoppimisen resurssina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas harjoittelee ja rohkaistuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan viestijänä ja kielenoppijana.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot

- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsee kontekstin tukea.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tulkinnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen

arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas vahvistaa tuntemustaan eri tiedonalojen tavoista ja niiden lukustrategioista.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tekeminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tuottaminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas arvioi omaa työskentelyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etsii tietoa eri lähteistä sekä suunnittelee, jäsentää ja arvioi työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas etsii ja yhdistelee monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas syventää oman työskentelynsä suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama

- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ennakoitaviin koulun vuorovaikutustilanteisiin aktiivisesti kuuntelemalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden

kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Oppilas pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas ymmärtää muodollisia puhetilanteita, opetuspuhetta ja mediaa.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa arkisissa tilanteissa tai kertoo jostakin omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Oppilas täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas valmistelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Oppilas ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valmistelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Oppilas ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Paikallinen tarkennus:

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa valmistella itsenäisesti esityksen, esiintyä ja ilmaista itseään tilanteen mukaan.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Oppilas tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Oppilas ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Oppilas ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Oppilas laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajit.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kieleltään konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Oppilas esittää niistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Oppilas tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Oppilas arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Oppilas ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Oppilas havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Oppilas tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Paikallinen tarkennus:

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa tehdä tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.
- Luetaan ja analysoidaan merkityksellisiä tekstejä monipuolisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle

- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään. Oppilas tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Oppilas käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti

- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Oppilas osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kieliopillisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Paikallinen tarkennus:

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.

Vuosiluokkien 7 – 9 ydinsisällöt

- Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti.
- Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tiedonhaku
- lähdekritiikki
- eri viestintäympäristöissä toimiminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Oppilas tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Oppilas osaa jakaa lauseen rakenneosiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Oppilas ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen merkityksiä
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Oppilas hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Oppilas erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Oppilas hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Oppilas tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. Oppilas on tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Oppilas tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Oppilas tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Oppilas osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita. Oppilas osaa eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas lukee monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Oppilas tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että jokainen yhteiskunta on monikielinen ja kulttuurisesti monimuotoinen. Oppilas tunnistaa ja osaa kuvata kulttuurisia kytköksiä omassa elämässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa yksilön ja lähiympäristön monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas monipuolistaa kulttuurisia kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa eritellä kulttuurisia kokemuksiaan. Oppilas tekee havaintoja siitä, että kulttuuri, yksilöiden toiminta ja erilaisten ryhmien muodostuminen vaikuttavat toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiä kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksestä itselleen ja yhteiskunnalle. Oppilas osallistuu aktiivisesti yhteisten kulttuuristen kokemusten luomiseen.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kieli

Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

Kirjallisuus

Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

Kulttuuri

Oppilas osaa kuvailla kulttuurista monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä ja rakenteista.
- Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä.
- Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin.
- Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kielenoppimistaitojaan ja hyödyntää monipuolisesti ympäristöään kielenoppimisen resurssina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama

- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käsittelee eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsee kontekstin tukea.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tulkinnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen

arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas tuntee eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama
- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Oppilas suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas arvioi omaa työskentelyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etsii tietoa eri lähteistä sekä suunnittelee, jäsentää ja arvioi työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilas tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas etsii ja yhdistelee monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Paikallinen tarkennus:

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

Vuosiluokkien 7-9 ydinsisällöt

- Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja.
- Syvennetään tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- lukemisen ja kirjoittamisen strategiat
- kyky tunnistaa omia kielellisiä vahvuuksia ja kehittämisalueita
- tieto omasta kieli- ja kulttuuri-identiteetistä
- tieto kielestä ja sen käyttötavoista

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- ilmaisutaidot, draama

- puhe- ja keskustelutaidot
- oman kulttuurin tuottaminen
- media- ja kulttuuritarjonnan tunteminen
- oman alueen kulttuurin ja muiden kulttuurien tunteminen ja arvostaminen

L4 Monilukutaito

- luku- ja kirjoitustaito pohjana monilukutaidolle
- autenttisten tekstien tutkiminen
- tekstin tulkinta- ja tuottamistaitojen harjoitteleminen erilaisissa oppimisympäristöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen opiskelun välineenä
- eettinen toiminta eri medioissa
- näppäin- ja tekstinkäsittelytaidot

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- pitkäjänteinen työskentely esimerkiksi projekteissa
- vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- yhteistyötaitojen harjoitteleminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- vaikuttamistaidot: esimerkiksi mielipiteen ilmaiseminen, neuvotteleminen ja päätöksenteko
- tapahtumien suunnitteleminen ja järjestäminen

Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja

taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.*

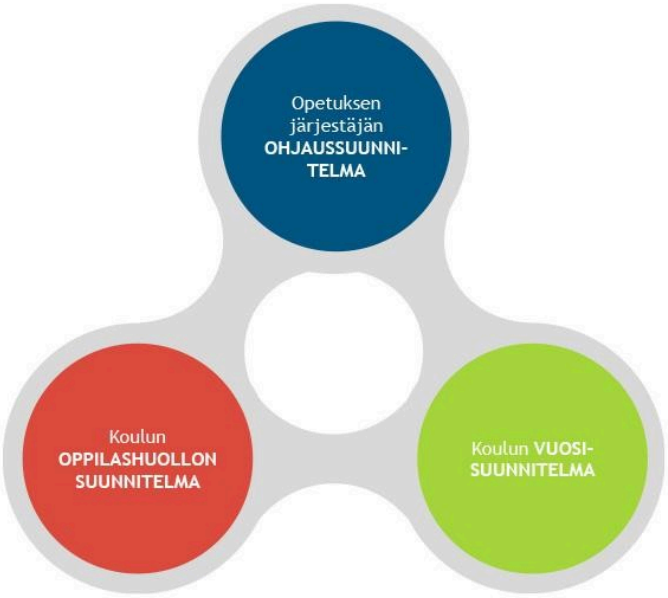
Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



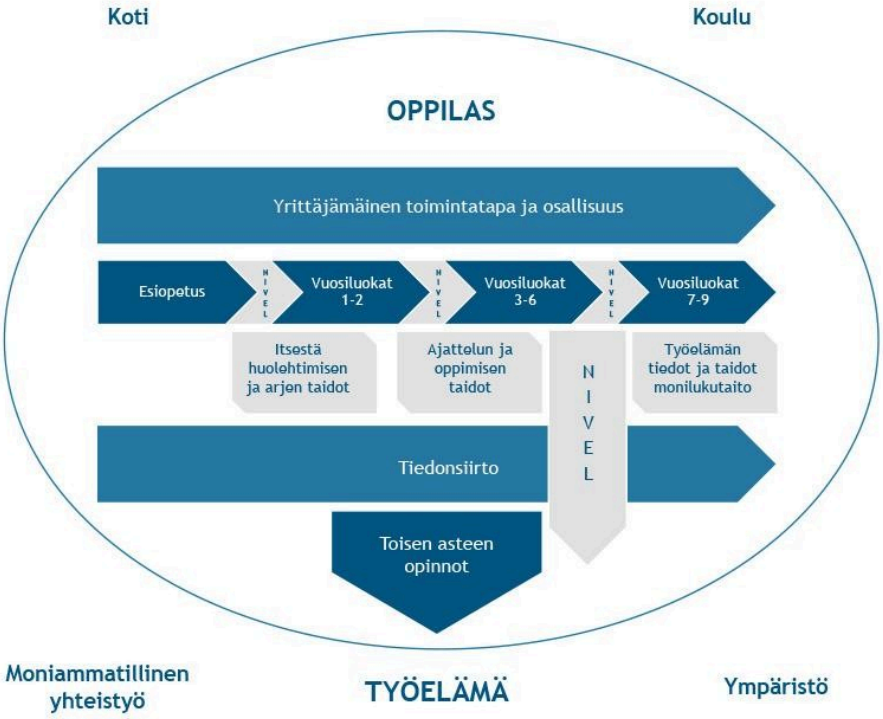
Eteläpohjalaiset arvot oppilaanohjauksessa

VUOSIKELLO



Koulussa laadittavien suunnitelmien suhde

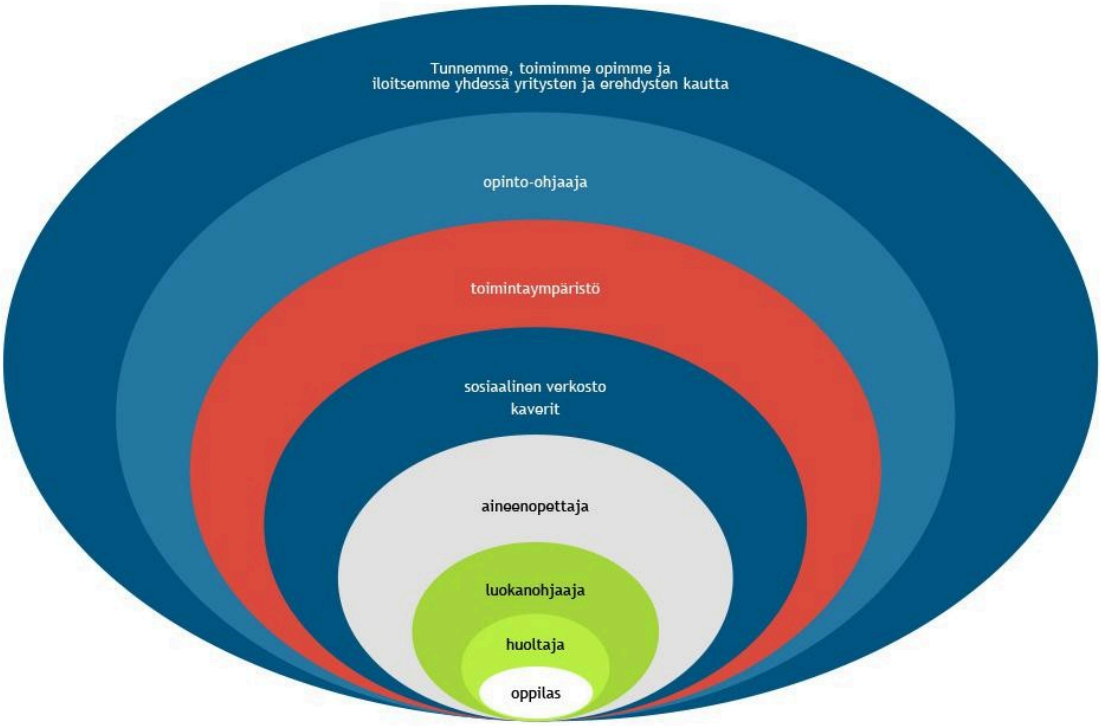
Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa paikallisessa opetussuunnitelmassa, miten oppilaanohjaus järjestetään. Opetuksen järjestäjä laatii koko perusopetusta koskevan ohjaussuunnitelman, jota tarkennetaan tarvittaessa koulukohtaisesti. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus, jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.



Ohjaussuunnitelma oppilaan koulupolulla

VUOSILUOKAT 7-9

Vuosiluokilla 7–9 oppilaan ohjaaminen on osa arjen toimintakulttuuria, jota toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä. Oppilaanohjausta koordinoi opinto-ohjaaja. Ohjaus on monimuotoista ja se kattaa myös muun oppilaan lähiympäristön.



Oppilaanohjauksen monimuotoisuus vuosiluokilla 7–9

Yläkoulussa oppilaanohjauksen painoalueina ovat monilukutaito, työelämätaidot ja yrittäjyys sekä jatko-opinnot. Ohjaussuunnitelmassa tulee huomioida yhteistyö paikallisten yritysten ja toisen asteen yhteistyökumppaneiden kanssa.

Ohjauksen tehtävät vuosiluokilla 7–9

Nivelvaihe siirryttäessä seitsemännelle vuosiluokalle:

- kodin ja koulun välinen moniammatillinen yhteistyö ja tiedonsiirto
- oppilaiden pedagogisten asiakirjojen tarkistus ja päivitys siirryttäessä 7. vuosiluokalle
- tutustuminen yläkouluun
- ryhmäytys

Vuosiluokat 7–9: **Yksilönä ja yhteisön jäsenenä kasvaminen**

- Tuetaan oppilaiden kykyä asettaa tavoitteita oppimiselleen ja ottaa vastuuta opiskelustaan
- Ohjataan oppilaita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja rakentamaan tulevaisuuttaan oppimisen keinoin
- Ohjataan oppilaita huomioimaan toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön
- Ohjataan käyttämään yhteiskunnan tieto- ja viestintäteknologiaa
- Tuetaan oppilaan yleissivistyksen ja maailmankuvan kehittymistä
- Tuetaan työelämän tiedot ja taidot yhdistävää osaamista
- Tuetaan oppilasta itsenäisessä päätöksenteossa
- Tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen koulun arjessa

Nivelvaihe toiselle asteelle

- Käydään henkilökohtaiset ohjauskeskustelut ja pienryhmäkeskustelut oppilaiden kanssa, huoltajat mukana tarvittaessa
- Päivitetään tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa olevien oppilaiden jatko-opintosuunnitelmat

- Huolehditaan kodin, koulun ja toisen asteen välisestä yhteistyöstä ja tiedonsiirrosta
- Tarkistetaan ja päivitetään oppilaiden pedagogiset asiakirjat jatko-opintoja varten (kolmiportaisen tuen vastuuhenkilö)
- Tutustutaan toisen asteen koulutukseen
- Huomioidaan moniammatillinen yhteistyö ja tukea tarvitsevat oppilaat
- Varmistetaan, että yhteishaun tulosten saavuttua opiskelupaikkaa vailla olevat siirtyvät jälkiohjaukseen

Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

- Ryhmäytyminen
- Koulun toimintakulttuuri
- Opiskelutaidot
- Valinnaisaineet
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen eli TET

8. luokka

- Itsetuntemus
- Opiskelutaidot
- Tutustuminen koulutukseen Suomessa
- Ammatti- ja työelämätietous
- Työn hakeminen
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen eli TET

9. luokka

- Vaihtoehdot peruskoulun jälkeen
- Itsetuntemus
- Yhteiskunnan ohjaus-, tieto- ja tukipalvelut
- Yhteishaku
- Kansainvälisyys
- Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Työelämään tutustuminen eli TET ennen yhteishakua

Valinnaisten aineiden valinnat

Tuetaan ja ohjataan oppilaita valinnaisaineiden valinnoissa. Valinnaisaineiden valintojen ohjaus on osa oppilaanohjausta.

TET eli työelämään tutustuminen

Työelämäyhteistyö lisää vuorovaikutusta lähiympäristön kanssa, mahdollistaa oppivan yhteisön syntymisen sekä lisää ja vahvistaa opettajien ja oppilaiden osallisuuden kokemuksia yhteistyössä sidosryhmien kanssa. TET-jaksot antavat hyvän pohjan integroitaessa eri oppiaineita työelämään.

Työelämään tutustumista tulee järjestää jokaiselle yläkoulun vuosiluokalle. Tavoitteena on, että oppilas tutustuu yläkoulun aikana vähintään kolmeen erilaiseen työtehtävään aloilla, joista vähintään kahdesta hän on kiinnostunut ja joille hän mahdollisesti aikoo hakeutua peruskoulun tai toisen asteen jälkeen. Oppilas harjoittelee TETin aikana työelämän pelisääntöjä ja vieraiden aikuisten kanssa toimimista. Yrittäjämäistä toimintatapaa tukee TET-paikan hankkiminen mahdollisimman itsenäisesti. Myös alakoulussa on mahdollista toteuttaa TET-jaksoja. TET-jaksojen aikataulu ja laajuus kirjataan koulukohtaiseen vuosisuunnitelmaan. TET-jaksojen sijoittelussa tulee ottaa huomioon päättävien luokkien yhteishaku. Ohjaussuunnitelmassa määritellään tarkemmin, miten ja missä oppiaineissa ja/tai monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa TET-jaksojen sisältöjä ja kokemuksia käsitellään. TET-jaksoihin kuuluu työnantajan palaute sekä oppilaan itsearviointi. Pidemmistä, koulun

ulkopuolisista TET-jaksoista on laadittava aina TET-sopimus. Oppilaiden, huoltajien ja työnantajien tulee olla tietoisia nuoria koskevasta työlainsäädännöstä.

Maakunnallisena linjauksena on, että luokan kaikki oppilaat ovat TETissä samaan aikaan, elleivät paikalliset erityiset syyt edellytä muunlaista toimintatapaa (esim. TET-paikkojen lukumäärä).

Koulun vuosisuunnitelmaan kirjataan, miten opettajien tunnit, toimintatavat ja tehtävät TETin aikana toteutetaan. Pääpaino on erilaisissa oppilaita tukevissa ohjauksellisissa toimenpiteissä.

Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi:

- Opettajien vierailut oppilaiden TET-paikoille
- Samanaikaisopetus
- Tehostetun tuen antaminen
- Luokan/ryhmän jakaminen
- Oman ohjausluokan oppituntien seuranta
- Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen
- Opettajien työelämään tutustumisjaksot (ope-TET)
- Muut ohjaussuunnitelman mukaiset ohjaukselliset tehtävät

TET-jaksoja kehitetään vastaamaan oppilaiden tarpeisiin erityisesti tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen oppilailla.

7. vuosiluokan TET

7. luokan työelämään tutustuminen voidaan järjestää kuten 8. ja 9. luokan TET tai lyhyempänä kokonaisuutena, esimerkiksi yhtenä tai kahtena perättäisenä päivänä. 7. luokan TET voi olla ns. matalan kynnyksen työelämään tutustumista, jolloin läheiset aikuiset yhdessä koulun henkilökunnan kanssa auttavat TET-paikan löytämisessä. TET voi olla myös läpi vuoden jatkuvaa toimintaa esimerkiksi koulun ruokalassa tai muutaman tunnin kestävä vierailu koulun lähellä sijaitsevaan vanhusten palvelutaloon. Esimerkkejä TETin toteuttamiseen:

- Huoltaja-TET huoltajien tai jonkun muun läheisen aikuisen työpaikalla
- Keittiö-TET koulun ruokalassa, esimerkiksi parin tunnin päivittäiset tiskivuorot pareittain
- TET koulun vahtimestarin, kiinteistöhuollon tai siistijöiden kanssa
- TET-päivä tai pari tuntia vanhusten palvelutalolla esimerkiksi lukemassa sanomalehtiä
- TET-päivä tai pari tuntia päiväkodissa tai esikoulussa esimerkiksi pitämässä satutuntia tai puuhatuokiota
- TET kirjastossa
- TET koulun kummiyrityksessä
- Apuopettajina alakoululla
- Lehtijutun tekeminen paikallislehteen

Ohjaussuunnitelmaan kirjataan ja koulukohtaisessa vuosisuunnitelmassa tarkennetaan:

- Montako TET-jaksoa yläkoulun aikana toteutetaan?
- Miten TET-jaksot järjestetään?
- Kuinka pitkiä TET-jaksot ovat?
- Miten TET-jaksot integroidaan eri oppiaineisiin?

Koulun vuosisuunnitelmaan kirjataan, miten opettajien tunnit, toimintatavat ja tehtävät TETin aikana toteutetaan.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja

ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Monialaista yhteistyötä tehdään erityisesti myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevien oppilaiden sekä erityisestä syystä koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määriteltyyn koulutukseen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Henkilökohtaiseen jatkoopintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.

Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus on yksilöllistä oppilaanohjausta ja opiskelun tukea, jonka tavoitteena on vahvistaa suunnitelmallisesti oppilaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Tuen tarpeen arviointi alkaa moniammatillisena yhteistyönä jo 7. luokan nivelvaiheessa. Jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tuen tarvetta arvioidaan erityisesti seuraavilla oppilasryhmillä:

- tehostetun ja erityisen tuen oppilaat
- S2-oppilaat (kieli- ja kulttuuritaustan huomioiminen)
- oppilaat, joilla on neuropsykiatrisia oireita
- oppilaat, joilla on terveydellisiä haasteita
- oppilaat, jotka ovat syrjäytymisvaarassa
- erityislahjakkaat

Tuen tarpeen arvioinnin yhteydessä määritellään toimenpiteet ja vastuunjako. Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus voi sisältää esimerkiksi lyhyitä koulutuskokeiluja ja/tai TET-jaksoja oppilaan tarpeen ja vastaanottavan tahon mahdollisuuksien mukaan.

Oppilaanohjaaja vastaa ohjauksen kokonaisuudesta ja jatkumosta. Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta voidaan havaitun tarpeen perusteella toteuttaa osittain monialaisesti asiantuntijoiden yhteistyönä. Oppilaanohjaaja arvioi tuen riittävyyttä ja tarvetta säännöllisesti vuosiluokkien 7-9 aikana.

Oppilaanohjaaja laatii yhdessä oppilaan kanssa jatko-opintosuunnitelman vuosiluokan 8 loppuun mennessä. Jatko-opintosuunnitelmaan hahmotellaan oppilaan tavoitteita, vahvuuksia ja kiinnostuksen kohteita sekä alustava suunnitelma siirtymisestä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. Jatko-opintosuunnitelmaa tarkennetaan oppilaan kanssa vuosiluokan 9 aikana.

Opetuksen järjestäjä kuvaa tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen toteuttamista tarkemmin ohjaussuunnitelmassa.

Formatiivinen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi on formatiivista arviointia, joka perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta- sekä tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaanohjaus arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja

erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja

erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään

tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa

oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Kotitalous

Oppiaineen tehtävä

Kotitalouden opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Opetuksessa edistetään kädentaitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden kotitaloudelliselle osaamiselle, mikä merkitsee taitoa toimia eri ympäristöissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Opetuksella tuetaan oppilaiden kasvua kodin arjen perusedellytysten ylläpitämisestä huolehtiviksi kuluttajiksi. Kotitalousopetuksessa kehitytään kanssaihmisistä huoltapitäviksi lähimmäisiksi ja kasvetaan perheen, kodin ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi.

Opetus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhdessä elämiseen. Kotitalousopetuksessa luodaan perusta kestävään asumiseen, ruokaosaamiseen ja kuluttajuuteen. Oppilaat saavat käsityksen kodin teknologisoituvasta arjesta, kustannustietoisesta toiminnasta sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä kotitalouden toiminnassa.

Kotitalouden keskeisten sisältöjen ja oppimistehtävien avulla kehitetään oppilaiden suunnittelu-, organisointi-, työskentely- ja voimavarojen hallinnan taitoja. Kotitalouden tehtävänä on vahvistaa valmiuksia pitkäjänteiseen työskentelyyn, yhdessä toimimiseen ja kriittiseen tiedonhallintaan. Erityistä huomiota kiinnitetään jokaisen oppilaan yhdenvertaiseen ja tasapuoliseen osallisuuteen oppimistilanteissa. Oppiaine kasvattaa toiminnallisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä vastuullisuuteen ja taloudellisuuteen.

Oppiaine soveltaa toiminnaksi eri alojen tietoa, ja yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa monipuolistaa oppimiskokemuksia. Eheyttävä opetus tukee erilaisten kodin arkeen liittyvien käsitteiden, asioiden tai ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä syventäen oppimista. Kotitalouden opetus kattaa laaja-alaisen osaamisen kaikki osa-alueet.

Kotitalousopetus rakennetaan suunnitelmalliseksi oppimista tukevaksi jatkumoksi, jolloin tiedot ja taidot syvenevät vaiheittain kokonaisuuksiksi. Oppilaiden itsenäisyys ja vastuu kasvavat vähitellen, ja opetus ohjaa ongelmanratkaisuun, tiedon ja taidon soveltamiseen ja luovuuteen. Opittua sovelletaan ja syvennetään omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.

Kotitalousopetusta voidaan opetuksen järjestäjän niin päättäessä antaa jo alemmilla vuosiluokilla. Tällöin noudatetaan kotitalouden oppimäärän opetussuunnitelman perusteita oppilaiden iän huomioon ottaen. Opetuksen tavoitteet, keskeiset sisältöalueet ja toteutus määritellään paikallisessa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä oppimisympäristön valinnassa on, että se mahdollistaa seuraavat tekijät: vuorovaikutteinen toiminta, yhteisöllinen tiedon rakentaminen ja osaamisen jakaminen, tutkiva ja soveltava opiskelu sekä työskentelyn arviointi. Työn arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia myös epäonnistumisista ovat osa turvallisuutta. Opetuksessa hyödynnetään niin luokkayhteisöä, koulutiloja ja kouluympäristöä kuin digitaalisia ympäristöjä ja yhteistyöverkostoja. Oppimistehtävät vahvistavat oppilaiden näkemystä arjen rakentumisesta ja monimuotoisuudesta sekä harjaannuttavat soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita omaan perhevaiheeseen. Työtapojen ja menetelmien valinnassa on keskeistä tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kotitalouden maakunnallisessa opetussuunnitelmassa nostetaan esille muutamia maakunnallisia painotuksia opetussuunnitelman perusteiden tueksi. Opetussuunnitelman perusteiden kotitalous-oppiaineen sisältöjä ja tavoitteita täydennetään paikallisesti mahdollisuuksien mukaan

maakunnalliset painotukset huomioiden. Maakunnallisesti on linjattu, että kaikille yhteinen kotitalous toteutuu 7. luokalla. Opetussuunnitelman perusteista nostetaan maakunnallisesti esille kolme pääteemaa, jotka muodostavat perustan eteläpohjalaiselle kotitalouden opiskelulle: yhteiskunnan aktiivinen jäsenyys, oppimisen ilo sekä monipuolinen kotitaloudellinen ajattelu ja osaaminen.



Eteläpohjalaisen kotitalousopetuksen pääteemat

Kotitalous-oppiaineessa on moninaiset mahdollisuudet vahvistaa ja rakentaa maakuntaidentiteettiä. Tämän voi toteuttaa esimerkiksi tutustumalla paikalliseen ruoan alkutuotantoon ja elintarviketeollisuuteen sekä opiskelemalla alueellista ruoka- ja tapakulttuuria. Etelä-Pohjanmaa muodostaa ruokamaakunta-alueen, josta käytetään nimitystä Ruokaprovinssi, koska alueella tuotetaan merkittävä osa (14 %) koko Suomen maatalous- ja elintarviketuotannosta. Ruokaprovinssia kehittävät julkiset organisaatiot ja muut yleishyödylliset tahot (www.ruokaprovinssi.fi). Kotitalousopetuksella on tärkeä tehtävä olla lisäämässä nuorten tietoisuutta ja arvostusta maakuntamme ruokatuotannossa sekä siihen liittyvästä osaamisesta.

Laaja-alaisena oppiaineena kotitaloudessa korostuu myös yrittäjämäinen toimintatapa. Kotitaloudessa yrittäjämäinen toimintatapa kannustaa yhteisöllisyyteen yhteistyötaitoja vahvistamalla. Oppilaita rohkaistaan ja kannustetaan itsensä ilmaisemiseen sekä mielipiteiden perustelemiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaan vastuunottoon omasta toiminnastaan. Yrittäjämäistä toimintatapaa tukee myös oppilaan osallisuus kotitalouden eri toiminnoissa ja oppimistilanteiden suunnittelussa. Oppilaat osallistetaan mahdollisuuksien mukaan oman toiminnan ja työskentelyn suunnitteluun, kehittämiseen sekä arviointiin. Tämä edistää oppilaiden vastuuntuntoa ja oppimisen omistajuutta.

Kotitalouden opetus alakoulussa

On tärkeää, että oppilailla on mahdollisuus olla osallisina päättämässä omista asioistaan ja valinnoistaan. Kotitalouden opetus alakoulussa tukee luontaisesti kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Kotitalous on monipuolinen ja laaja-alainen oppiaine, jonka opetus ei välttämättä vaadi keittiötiloja tai kotitalousluokkaa. Mikäli kunta/koulu tarjoaa alakoulussa kotitaloutta valinnaisena oppiaineena, on tarkoituksenmukaista opettaa kotitalouden aihealueita, jotka vastaavat oppilaan omaa kehitystasoa – ei siirtää kaikille yhteisen kotitalouden sisältöjä suoraan alakouluun. Näin kotitalouden jatkumo ja ehjä oppimispolku taataan alakoulusta lähtien. Tästä on etua nivelvaiheessa, jolloin oppimisympäristö, opettaja ja oppiaine ovat tuttuja yläkouluun siirryttäessä.

Kotitalouden valinnaisuus yläkoulussa

Kotitalouden valinnainen opetus yläkoulussa jatkaa luontevasti kaikille yhteisen kotitalouden aihesisältöjen käsittelyä syventäen ja laajentaen. Valinnaisen opetuksen tavoitteet ja

sisällöt suunnitellaan koulukohtaisesti siten, että ne muodostavat jatkumon kaikille yhteisen kotitalouden opiskelun jälkeen. Valinnaisen kotitalouden opiskelun tulee tukea kokonaisvaltaisen kotitaloudellisen ajattelun sekä tietojen ja taitojen kehittymistä. Opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen tulee tukea monipuolista kotitaloudellista osaamista siten, että oppilaiden tulevaisuuden tarpeet huomioidaan. Yhteistyö eri oppiaineiden ja yhteistyötahojen kanssa tukee ja laajentaa kotitalouden opetuksen sisältöjä. Tukimateriaalia koulukohtaisen opetussuunnitelman tueksi eri vuosiluokille löytyy osoitteesta: http://www.edu.fi/perusopetus/kotitalous/ops2016_kotitalouden_tukimateriaalit.

Maakunnalliset arvot kotitalouden opetuksessa

OPIMME

Kotitaloudessa oppilas on aina aktiivinen oppija sekä yksilönä että ryhmässä. Opetuksessa oppilaan kannustaminen käy luontevasti. Kotitalous antaa mahdollisuuden opiskella eri tavoin sekä mahdollistaa elinikäisen oppimisen jatkumon myös koulun ulkopuolella.

TUNNEMME

Kaikki kotitalouden sisältöalueet vahvistavat elämänhallintataitoja yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaiden erilaiset vahvuudet tukevat koko ryhmän toimintaa. Erilaiset oppimiskokemukset kehittävät oppilaan tervettä itsetuntoa.

TOIMIMME

Kotitalouden opiskelu on jatkuvaa vuorovaikutusta. Yhteistyötaitojen harjoittelu on kotitalousopetuksen arkipäivää. Neuvottelu, sopimusten tekeminen ja ongelmien ratkaisut ovat olennainen osa työskentelyä. Tuntikokonaisuus on aina urakka, joka on vietävä loppuun sisukkaasti ja tavoitteiden mukaan. Jokaisella on tärkeä rooli työn loppuun saattamisessa..

ILOITSEMME

Kotitaloudessa koetaan oppimisen iloa yksin ja yhdessä tekemällä. Toiminnan tulos on usein konkreettinen, eri aistein koettavissa. Oppiaineen sisällöt ovat oppilaan arkeen kuuluvia asioita, mikä luo turvallisuutta ja ilon aiheita myös elämään koulun ulkopuolella.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppimisympäristöinä ja yhteistyötahoina kannattaa hyödyntää mahdollisuuksien mukaan paikallisia yrityksiä ja sidosryhmiä, esimerkiksi kauppoja, maatiloja, jätehuoltoa ja erilaisia yhdistyksiä. Kotitalouden opetuksen oppimisympäristöinä käytetään opetussisältöihin sopivia ja tarkoituksenmukaisia tiloja ja paikkoja eri oppijoiden ikäkauden ja kehitystason mukaan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Kotitalouden oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi, pitkäjänteiseksi ja tietoperustaiseksi. Oppimistilanteen ja tietoympäristön selkeä rakenne sekä vaikeustason mielekkyys korostuvat opetuksen suunnittelussa. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt.

Käytännön toimintataitojen tukemisen suunnittelussa korostuu arkipäivän ilmiöiden ja kotitalouden oppimistilanteiden kietoutuminen toisiinsa. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Tiedonhallintataitojen kehittymistä tuetaan käyttämällä yksinkertaisia ja selkeitä ohjeita ja kuvia. Oppitunnin siirtymävaiheiden tunnistaminen edellyttää ohjausta ja tukea ajanhallinnassa ja oppimistehtävän jäsentelyssä. Kotitalous oppiaineena antaa mahdollisuuden soveltaa koulussa opittuja ja harjoiteltuja asioita oppilaiden omassa arjessa.

Ohjauksella tuetaan oppilaiden kiinnostusta syventää ja laajentaa kotitalouden oppimista sekä luodaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja sen kautta kotitaloudellista asiantuntijuutta edellyttävään työelämään.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kotitalouden opiskelun erityiset painoalueet ja tuki

Kotitalouden opetuksen eriyttämisessä on tärkeää, että tavoitteet ja sisällöt valitaan siten, että ne tukevat erityisesti oppilaan elämänhallinnallisia taitoja henkilökohtaisella tasolla. Oppimisen tavoitteet ja sisällöt suunnitellaan oppilaskohtaisesti, jolloin myös yksilöllinen taso ja tarpeet otetaan huomioon. Kotitalouden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet ovat laajoja kokonaisuuksia, joista valitaan aihealueita supistaen tai laajentaen oppilaan tarpeita vastaavat kokonaisuudet.

Oppilaan kotitalouden opiskelun tuen suunnittelussa käytetään moniammatillista yhteistyötä.

Kotitaloudessa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kotitaloudessa vuosiluokilla 7–9

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat palautetta taidostaan toimia eri asiayhteyksissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Ajattelua tuetaan ohjaamalla oppilaita pohtimaan tapaansa hahmottaa ja käsitellä omaa ympäristöä. Huomiota kiinnitetään myös kotitalouden käsitteiden hahmottamiseen ja sisältöjen omaksumiseen. Opetuksessa huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ja hänen huoltajansa ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Osaamista arvioidaan monipuolisilla arviointimenetelmillä. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kotitalouden opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kotitalouden oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kotitalouden oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kotitalouden oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kotitalouden oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kotitalouden oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kohteet ovat käytännön toimintataitoja, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tiedonhallintataitoja. Oppilaan osaaminen rakentuu ja taidot tulevat näkyväksi kotitalouden tavoitteisiin liittyvien keskeisten sisältöalueiden kautta.

Oppimisen ja kehittymisen kannalta on tärkeää, että erilaisissa oppimistilanteissa annetaan sekä kannustavaa että ohjaavaa palautetta. Palautteella on tärkeä merkitys oppimisprosessissa ja oppilaan itsetunnon kehittymisessä. Palaute kasvattaa vastuuntuntoa. Palautteen ja itsearvioinnin avulla oppilas oppii hahmottamaan itsensä oppijana sekä havaitsemaan omat vahvuutensa, kehittämiskohteensa sekä tapansa oppia. Oppilaan oppimisen reflektointia voidaan tukea käyttämällä esimerkiksi oppimispäiväkirjaa osana tuntityöskentelyä.

Monipuolisia arviointikeinoja ovat esimerkiksi havainnointi, arviointikeskustelu, oppimistilanteissa annettava suullinen arviointi ja kokeet. Oppimisprosessin dokumentointi on tärkeää. Lisäksi itsearviointi sekä ryhmä- ja vertaispalaute ovat tärkeitä mittareita oppimisen edistymisen arvioinnissa.

Oman oppimisen pohdinta on hyvä ottaa osaksi jokaista oppituntia. Jotta oppilas voi arvioida omaa oppimistaan, täytyy hänen olla tietoinen myös oppimisen tavoitteista: siitä, mitä on tarkoitus oppia. Apuna voi käyttää esimerkiksi avointa tai ohjattua oppimispäiväkirjaa sekä kirjattuja oppimisen tavoitteita.

Kotitalous arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin työprosessiin kuuluvia työtehtäviä. Oppilas tarvitsee paljon ohjausta ja apua työn suunnittelemisessa ja toteuttamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee, organisoi ja kuvailee omaa työtänsä ja toimintaansa työvaiheittain annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee ja työskentelee työvaiheittain annettuja ohjeita soveltaen sekä kuvailee omaa osaamistaan oman työskentelyn tarkastelun avulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee ja työskentelee itsenäisesti sekä perustelee omaa työskentelyään ja toimintaansa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suoriutuu ohjatusti kädentaitoja edellyttävistä yksittäisistä työtehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suoriutuu annetuista kädentaitoja edellyttävistä työtehtävistä. Oppilas tietää, että työtehtäviä voi toteuttaa luovasti monella tavalla ja että estetiikalla on merkitystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suoriutuu itsenäisesti ja soveltaa tavallisimpia työtapoja kädentaitoja edellyttävissä kotitalouden tehtävissä. Oppilas ottaa huomioon yksittäisiä esteettisiä näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää luovasti ja perustellen erilaisia kädentaitoja ja työtapoja kotitalouden tehtävissä. Oppilas perustelee luovuuden ja estetiikan merkitystä ja ottaa nämä huomioon osana kokonaisuutta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa

tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee valitsemaan ja käyttämään annettuja materiaaleja tai työvälineitä yksilöllisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas valitsee ja käyttää raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa kestävän elämäntavan tietoja ja taitoja käyttäessään raaka-aineita, materiaaleja, työvälineitä tai teknologiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee, käyttää ja perustelee kestävää elämäntapaa tukevia raaka-aineita, työvälineitä, materiaaleja tai teknologiaa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii aikataulussa ja ylläpitää tehtävien sekä työympäristön järjestystä ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ylläpitää työtehtävien järjestystä annettujen ohjeiden ja aikataulun mukaan erillisissä työvaiheissa. Oppilas tarvitsee ohjausta työympäristön järjestyksen ylläpitämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas etenee ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja ylläpitää työtehtävien ja työympäristön järjestystä. Oppilas suunnittelee ja ennakoi ajankäyttöään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee itsenäisesti ja vastuullisesti sekä osaa perustella ajankäyttöään, työtehtävien ja työympäristön järjestyksen merkitystä ja toimintojen etenemistä osana oppimisympäristöä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas toimii hygieenisesti ja turvallisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee hygieenisesti ja turvallisesti annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaisesti hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti tai kustannusten ja energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee toimintaansa turvallisuuden, hygieenisyyden, ergonomian tai kustannusten ja energiankäytön näkökulmasta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti tai kysymysten tukemana keskusteluun yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu keskusteluun, pyrkii kuuntelemaan ja tuo esille omia näkökulmia yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee eri näkökulmia ja ilmaisee rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas on aktiivinen keskusteluissa ja ottaa eri näkökulmat huomioon sekä perustelee omat näkemyksensä rakentavasti. Oppilas kannustaa toisia yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää arkirutiineja sekä tunnistaa erilaisia kotikulttuureita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee arkirutiineja, arjen rakentumista, kotitalouksien perinteitä ja erilaisia kotikulttuureita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas määrittelee arjen rakentumista ja kotitalouksien arkirutiineja erilaisissa kotikulttuureissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kotitalouksien arjen rakentumista ja erilaisten kotikulttuurien ajankäyttöä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee yksilöllisesti ohjattuna itsenäistä työskentelyä ja osallistuu ryhmän toimintaan satunnaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä ja vastuunottoa omasta työstään ja osallistuu ryhmän toimintaan yhdessä sovitulla tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yksin ja ryhmässä sekä pyrkii toimimaan rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas tietää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii itsenäisesti ja tasapuolisesti sekä toimii ryhmässä yhteistyökykyisesti ja vastuullisesti.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tietää, että tapakulttuuri vaikuttaa vuorovaikutustilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja nimeää tapakulttuuriin ja toisten huomaavaiseen kohteluun liittyviä asioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia tapakulttuuria noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella tapakulttuuria ja toisten ihmisten huomaavaista kohtelua sekä niihin liittyviä käytännön toimintatapoja.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee kotitalouteen liittyvää tietoa annetuista lähteistä yksilöllisesti ohjattuna. Tietojen hyödyntäminen ja tulkitseminen on vähäistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee kotitalouteen liittyvää tietoa itselleen tutuista ja annetuista lähteistä ja käyttää niitä toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tietää, mistä ja miten kotitalouteen liittyviä tietoja voidaan hakea. Oppilas arvioi tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee kotitalouteen liittyviä tietoja eri tietolähteistä. Oppilas arvioi tiedon ja lähteiden luotettavuutta ja käytettävyyttä ja valitsee tehtävään sopivat lähteet.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon

näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää yksittäisiä toimintaohjeita ja merkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, nimeää, luokittelee ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja merkkejä annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa toiminnassaan kotitalouden toimintaohjeita, merkkejä ja symboleita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kotitalouden toimintaohjeiden, merkkien ja symboleiden käyttöä eri toiminnoissa.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen

voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas nimeää joitakin kotitalouden käsitteitä, tietoja ja taitoja sekä yksittäisiä palveluita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan sekä kuvailee yksittäisiä kotitalouden palveluita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisissa tilanteissa kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan. Oppilas kuvailee erilaisia kotitalouden palveluita ja niiden käyttöä arkielämässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisissa tilanteissa perustellen ja luovasti kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan. Oppilas arvioi erilaisia kotitalouden palveluita ja perustelee niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas luettelee joitakin ympäristöön ja rahankäyttöön liittyviä kotitalouden toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tietää, miten ympäristökuormaa voidaan vähentää sekä millaisia ympäristö- ja taloustekoja voidaan tehdä kotitalouksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee yksittäisiä arjen ympäristö- ja taloustekoja erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee ympäristö- ja taloustekoja erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa johdonmukaisesti sekä perustellen niiden merkitystä kestävän ja vastuullisen elämäntavan ja kuluttamisen kannalta.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Etelä-Pohjanmaalla käsityön perusopetuksessa painotetaan **oppiainerajat ylittävää tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa.**

Opetus on kaikille yhteistä, monimateriaalista käsityötä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tekstiilityö ja tekninen työ ovat käsityö-oppiaineen oppisisältöjä.

--> Yhteisen käsityön tavoitteet ja sisällöt

--> Käsityöhön ei sisälly eri oppimääriä, eivätkä oppilaat tee valintaa käsityön eri osa-alueiden kesken (teknisen/tekstiilityön ryhmiä ei ole, vain yhteinen käsityö)

--> Opetuksessa käytetään sekä teknisen työn että tekstiilityön työtapoja, oppimisympäristöjä ja materiaaleja.

Kokonainen käsityöprosessi perusopetuksessa tarkoittaa sitä, että **oppilas suorittaa itse tai ryhmän aktiivisena jäsenenä prosessin kaikki eri vaiheet**, joita ovat **ideointi, suunnittelu, valmistus ja arviointi.** Kokonaiseen käsityöhön kuuluvat kaikki vaiheet siten, että jos jokin vaihe jää toteutumatta, on prosessi ositettua käsityötä. Arviointi koskee tuotosta, prosessia ja/tai ennakkoon annettua arvioinnin tai dokumentoinnin kohdetta (ks. eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma, luku 6).

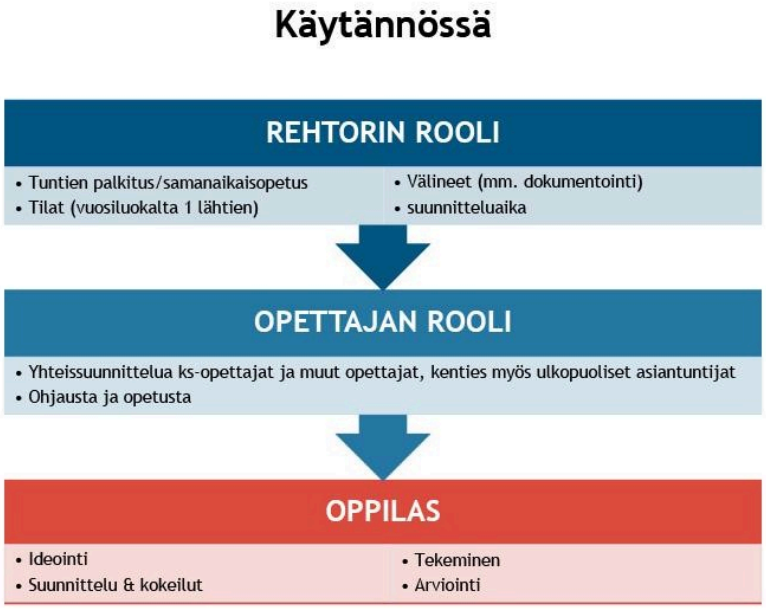
Käsityökulttuuri:

- Oman maakunnan käsityöhistoria
- Maakuntamuseot
- Kotiseutumuseo
- Käsityöyrittäjyys
- Osallisuus ja yhdessä tekeminen

Yrittäjämäinen toimintatapa:

- Oman maakunnan yritteliäisyys ja pienyrittäjien merkitys paikkakunnalla.
- Oman yrittäjämäisen toimintatavan merkitys kaikessa tekemisessä.

Opetusjärjestelyt käytännössä



Käsityön tehtävä vuosiluokilla 7–9 Etelä-Pohjanmaalla

- Oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua vahvistetaan ja syvennetään. Käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista lisätään.

Käsityön vuosiluokkaistus vuosiluokilla 7–9

Tavoitteet vuosiluokilla 7-9	7. lk	8. lk	9. lk	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 Ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	X	X	X	S2-S5	L2, L3
T2 Ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoittaita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	X	X	X	S1-S5	L1
T3 Opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita		X	X	S1-S5	L4, L6
T4 Ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	X	X	X	S1-S5	L2, L4
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	X	X	X	S6	L3, L6
T6 Ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	X	(X)	(X)	S1-S5	L5
T7 Ohjata oppilasta tuntemaan käsityön kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	X	(X)	(X)	S7	L6
T8 Ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä alintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa	X	X	X	S8	L1, L4, L7

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetuksessa käytetään monikäsityön työtapoja ja toimintaympäristöjä.

Kokonainen käsityö vuosiluokilla 7–9

- Erilaisia suunnittelutekniikoita
- Ohjeen käyttäminen, soveltaminen ja tekeminen
- Materiaaleihin tutustuminen
- Materiaalin taloudellinen käyttö
- Yrittäjämäinen toiminta
- Työturvallisuus
- Dokumentointi
- Arviointi
- Töiden laittaminen esille

Käsityö voi sisältää vuosiluokilla 7–9 seuraavia asioita:

- Erilaisia kankaan koristelutapoja
- Mittojen ottamista itseltä/verhoiltavasta tuotteesta/säilyttimestä jne.
- Kaavojen käyttöä ja kaavamuutoksia
- Ompelutekniikoiden syventämistä (ompelukone, saumuri)
- Neuleita ja neuletiheyksiä

- Materiaalin menekin laskentaa (tuotteen ja työn hinta)
- Tekstiilityön erikoistekniikoita
- Metallin hitsaustekniikoita
- Metallintyöstökoneiden käyttöä
- Puuntyöstökoneiden käyttöä
- Pintakäsittelyä
- Työkalujen käyttöä
- Elektroniikkatöitä
- Huolto- ja korjaustöitä
- Teknologiaan tutustumista

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Käsityössä opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7-9

Käsityön oppimisen ja osaamisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Formatiivisella arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja heille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itsearviointia ja saada vertaispalautetta. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Summatiivinen arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona käsityön opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt käsityön oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on käsityön oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan käsityön oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman

suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy käsityön oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa käsityön alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Huolehditaan siitä, että oppilaat tietävät arvioinnin perusteet.

Käsityö arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Käsityötaito on maakuntamme vahvuus. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä, ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää apuna suunnittelussa ja ideoinnissa.
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas suunnittelee omaa työtään annetun ohjeen ja esimerkin pohjalta. Oppilas osaa tehdä tietyn työvaiheen konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas suunnittelee työtään annettujen ohjeiden mukaan. Oppilas pyrkii työskentelemään yritteliäästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas suunnittelee työskentelyään ja osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas suunnittelee itsenäisesti työskentelyään. Oppilas työskentelee yritteliäästi ja oma-aloitteisesti.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisenä osana käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu)

- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy–seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei siihen välttämättä voi enää myöhemmin palata ja ”korjata” tekemäänsä)
- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas asettaa opettajan avulla konkreettisen työskentelyyn liittyvän oppimisen tavoitteen. Oppilas työskentelee vaihe kerrallaan ja pohtii käsityöprosessiaan ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa oppimisen ja työskentelyn tavoitteita ohjatusti. Oppilas etenee käsityöprosessissa vaihe vaiheelta ohjeiden mukaan. Oppilas pohtii käsityöprosessiaan annettujen vaihtoehtojen pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa asettaa oppimiselle ja työskentelylle tavoitteita, työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja pohtii realistisesti käsityöprosessiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa itsenäisesti oppimisen ja työskentelyn tavoitteita. Oppilas etenee johdonmukaisesti ja pohtii käsityöprosessiaan analyyttisesti ja realistisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Kyky ymmärtää ympärillä olevia rakenteita sekä materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy, kuten myös käsitys siitä, millainen materiaali kestää käytössä, jolloin ei osta kaupasta sikaa säkissä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistään ja taidoistaan.
- Materiaalien valinta ja järkevä käyttö sekä kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat olennaisina osina käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu molempien käsityön työtapojen opetukseen. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja tarvittaessa konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää erilaisten käsityön työtapojen ja materiaalien merkityksen käsityöprosessissa ja valitsee niistä ohjatusti työskentelyynsä soveltuvat. Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja annettujen ohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja valmistusmenetelmiä sekä osaa käyttää niitä kekseliäästi valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita tai teoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi eri työvälineiden ja valmistusmenetelmien käyttö- kelpoisuutta käsityöprosessissa. Oppilas soveltaa materiaaleihin ja työtapoihin liittyvää osaamistaan kekseliäästi, kokeilevasti ja tarkoituksenmu- kaisesti.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Käsityötaito on maakuntamme vahvuus. Erityisesti tämä näkyy perinteiden arvostamisessa, uusiotuotteistamisessa ja ekoajattelussa.
- Käsityö oppiaineena mahdollistaa monimuotoisen vuorovaikutuksen. Työskentely vaatii kaikkien aistien käyttöä, ja työskentelyn lomassa herää sekä oppiaineeseen että muuhun elämään liittyvää keskustelua.
- Monikulttuurisuuden rikkautta voidaan käyttää apuna suunnittelussa ja ideoinnissa.
- Itseilmaisu on luonnollinen osa työskentelyprosessia – onnistuminen puhuttaa ja onnistumisen kokemukset kasvattavat.

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit).
- Kyky ymmärtää ympärillä olevia rakenteita sekä materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy, kuten myös käsitys siitä, millainen materiaali kestää käytössä, jolloin ei osta kaupasta sikaa säkissä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa erilaisia käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna kuvallisesti joitain havaintojaan ja ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita ohjeen mukaan. Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja jotain muuta tapaa käyttämällä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi esitysteknologiaa hyödyntäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita. Oppilas ilmaisee ideansa monipuolisesti ja luovasti erilaisia materiaaleja ja esitysteknologiaa hyödyntäen.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Työturvallisuuden arvostaminen: koneiden ja laitteiden oikeanlainen ja turvallinen käyttö
- Laitteiden ja tehtyjen tuotteiden korjaus ja huolto
- Kierrätettyjen materiaalien tuunaus tai hyödyntäminen uudeksi tuotteeksi
- Erilaisten materiaalien ja työskentelytekniikoiden tuntemus
- Pitkäjänteisyys ja itsehillintä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistään ja taidoistaan.
- Materiaalien valinta ja järkevä käyttö sekä kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat olennaisina osina käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa käsityöprosessissa annettuja työturvallisuusohjeita konkreettisesti ohjattuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa käsityöprosessin keskeisiä työturvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimii turvallisesti käsityöprosessissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja ennakoi työskentelyn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. Oppilas työskentelee turvallisesti ja toimillaan edistää oppimisympäristön turvallisuutta.

S6 Työturvallisuus

Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tuotteen tai työn suunnittelussa voidaan käyttää apuna sähköisiä materiaaleja, blogeja ja erilaisia suunnittelu- ja kuvankäsittelyohjelmia.
- Työvaiheiden ja töiden dokumentoinnissa ja arvioinnissa käytetään kuvausteknologiaa ja kuvankäsittelyohjelmia sekä tekstinkäsittelyä. Opetellaan säilyttämään dokumentteja esimerkiksi pilvipalvelussa tai muissa järjestelmissä.
- Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää niin tiedonhakuun kuin omien julkaisujen esille laittamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää konkreettisesti ohjattuna tieto- ja viestintäteknologiaa omassa tai yhteisessä käsityöprosessissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää annetun ohjeen mukaan tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa yksin tai yhdessä toisten kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää käsityöprosessin suunnittelussa, valmistamisessa ja dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa tieto- ja viestintäteknologiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti käsityöprosessin eri vaiheissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Käsitöissä opitaan työelämätaitoja ja yrittäjyyttä.
- Opitaan ryhmätyötaitoja sekä itsenäistä työskentelyä.
- Oppilaalle kehittyy realistinen käsitys omista kyvyistä ja taidoista.
- Materiaalien valinta ja järkevä käyttö sekä kustannusten ja ajankäytön arviointi kuuluvat olennaisina osina käsityöprosessiin.
- Käsityö on myös asenne- ja työturvallisuuskasvatusta: työ on tehtävä loppuun saakka, harkiten ja oikeilla ja turvallisilla työmenetelmillä.
- Onnistunut, hallittu lopputulos palkitsee tekijänsä.
- Oikeanlainen asenne sekä ajattelun, kädentaitojen ja motoriikan kehittyminen mahdollistavat sijoittumisen jatkokoulutuksen kautta työelämään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opettajan ohjaamana käsityön ja kädentaitojen merkityksen pohdintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkityksen arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia käsityön ja kädentaitojen merkitystä omassa elämässään ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tarkastella eri näkökulmista käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitystä omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä sekä muussa työelämässä.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Ajatteleminen ja asioiden ymmärtäminen kuuluvat keskeisenä osana käsityön oppimiseen.
- Onnistunut käsityötuotteen tekeminen rakentuu osista (suunnittelu > työskentely > valmis tuote > jatkuva arviointi = koko prosessi).
- Työskentelemällä oppiminen (suunnitelmasta valmis tuote ja kuinka minä opin – metakognitiivinen ajattelu),
- Työskentelyjärjestyksen ymmärtäminen ja prosessiajattelu (syy–seuraus: jos hyppää jonkin työskentelyvaiheen yli tai tekee sen huolettomammin, ei siihen välttämättä voi enää myöhemmin palata ja ”korjata” tekemäänsä)

- Ekologinen ajattelu (materiaalien säästeliäs ja taloudellinen käyttö tai kierrätysmateriaaleista uusi tuote)

L4 Monilukutaito

- Erilaisten työ-, turvallisuus- ja rakenteluohjeiden ymmärtäminen kehittää monilukutaitoa (tekstiilien hoito-ohjeet, silityslämpötila, käyttö- ja varoitusmerkit)
- Kyky ymmärtää ympärillä olevia rakenteita sekä materiaalituntemus kehittyvät oman tekemisen kautta. Kriittinen ajattelu kehittyy, kuten myös käsitys siitä, millainen materiaali kestää käytössä, jolloin ei osta kaupasta sikaa säkissä.
- Omien taitojen suhteuttaminen työn vaativuuteen jo suunnitteluvaiheessa
- Viestiminen ja identiteetin kasvaminen käsityötuotteiden kautta (pukeutuminen ja sisustustyylit)

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Tuotesuunnittelussa otetaan huomioon tuotteen elinkaari sekä vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön.
- Omien valintojen perusteleminen
- Oppilastöihin ja oppimisympäristöihin kohdistuva itse- ja vertaisarviointi ja pohdinta auttavat löytämään uusia teknisiä ratkaisuja. Osallistumisen myötä myös ymmärrys omista vaikuttamismahdollisuuksista laajenee.
- Kun suunnittelu-, rakenne ja teknisiin ongelmiin etsitään yhdessä ratkaisuja, opitaan samalla myös ryhmätyötaitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää käsityömateriaaleja taloudellisesti opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa osittain itsenäisesti tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään. Oppilas ymmärtää käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävän elämäntavan välistä yhteyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä taloudellisia valintoja työskentelyssään. Oppilas osaa arvioida käsityöprosessissa tehtävien valintojen ja kestävän elämäntavan välistä yhteyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee taloudellisia valintoja ja ymmärtää laadukkaan työn merkityksen. Oppilas osaa arvioida ja perustella käsityöprosessiin ja kestävään elämäntapaan liittyviä valintoja.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Maantieto

Maantiedon tehtävä

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristönmuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämismaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havaintoja ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävää kehitystä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

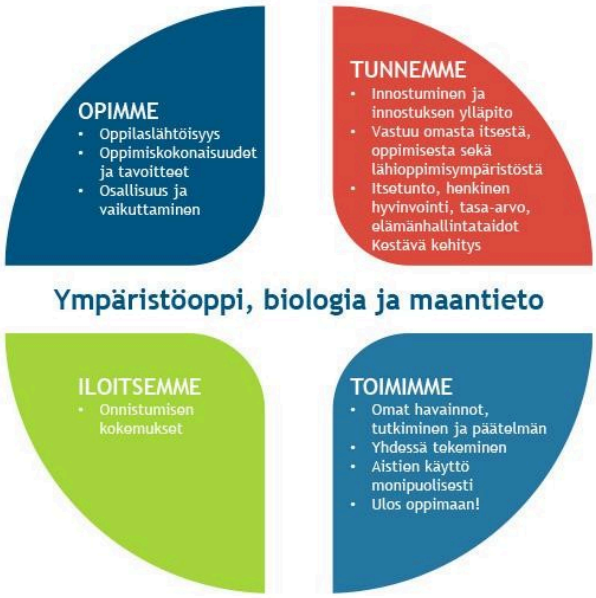
Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisyys lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämismaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Arvoteemat - Maantiedon näkökulmasta nostamme seuraavia asioita tärkeiksi:



Arvoissa on huomioitu maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset: yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Maantieto

7 lk --> 1 vuosiviikkotunti

8 lk --> 1 vuosiviikkotunti

9 lk --> 1,5 vuosiviikkotuntia

Laaja-alainen osaaminen kestävän kehityksen näkökulmasta eri vuosiluokilla

7.-9.lk: Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Innostetaan oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Tuetaan oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

Nivelvaiheen perusosaaminen määrittyy keskeisten tavoitteiden ja niihin liittyvien sisältöjen mukaan.

Maakunnallisia erityispiirteitä ovat mm. Kyrönjoki, lakeus, tulvat, suo, maaseutu, lähiruoka, Lappajärvi, pohjavesialueet, maakunnan raaka-aineiden jatkojalostus, kansallispuistot, metsästys ja kalastus

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Toimimme vaihtelevasti erilaisissa oppimisympäristöissä sisällä, ulkona ja sähköisissä ympäristöissä. Työtapoina käytetään esimerkiksi tutkimista, havainnointia, tiedonhakua eri lähteistä, tiedon kriittistä arviointia sekä projektityöskentelyä. Työskentelyssä pyritään mahdollisimman paljon yhdessä tekemiseen.

Oppimisympäristöjä:

Ulos oppimaan! – konkreettisia esimerkkejä eri luokkatasoille maantiedon ja biologian opetuksessa:

7.lk:

- Kalastusretki yhdistettynä saaliskalojen dissektioon
- Vesistön tutkiminen (planktonhaavinta, pohjaeläinhaavinta, ranta- ja vesikasvit)
- Lnturetki
- Retki suolle
- Metsäretket
- Kasvien tunnistaminen
- Puiden pituuden mittaaminen
- Metsätyypit
- Puiden iän arviointi kannoista ja taimista
- Sieniretki
- Mitä löytyy (kuolleen) puun kaarnan alta?
- Kasvillisuusruutu
- Perhoshaavinta

8.lk:

- Tutkimuksen toteuttamiseen soveltuvat maastotyöt
- Digitaalisen eliökokoelman keräämiseen liittyvät asiat

9.lk

- Kunnan/kaupungin kaavoittaminen
- Paikallisiin elinkeinoihin tutustuminen
- Jääkauden jäljet lähiympäristössä
- Maaperä-/kivilajiretki pihalle

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediaa arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Rajataan sisällöt keskeisiin käsitteisiin ja annetaan riittävästi aikaa esimerkiksi projektin tai kokeen tekemiseen. Osaamista voi näyttää myös suullisesti.

Opiskelun erityiset painoalueet:

GE 7.lk:

- Perusnimistö maapallon kartasta
- Maapallon rakenne ja mannerlaatat
- Lämpövyöhykkeet ja kasvillisuus
- Eroosio käsitteenä, sen aiheuttajat ja ongelmat

- Vuodenajat maapallolla (käsitteet vuosi, päivä ja kuukausi)

GE 8.lk:

- Perusnimistö Euroopan kartasta
- Luonnonvarojen käyttö ja niiden riittävyys maapallolla (ekosysteemipalvelut)
- Kulutusvalinnat
- Esimerkkejä erilaisista kulttuureista maapallolla
- Väestörakenne ja väestönkasvu

GE 9.lk:

- Suomen peruskarttanimistö
- Jääkausi ja sen jälkeiset muodostelmat
- Ilmastonmuutos
- Itämeren ongelmat
- Suomen väestörakenne ja -kehitys
- Luonnonvarojen hyödyntäminen Suomessa
- Elinkeinot Suomessa

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin, kuten geomediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt maantiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on maantiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan maantiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy maantiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella maantiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maantieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtameret ja maanosat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämiensä kohteiden ja valtioiden sijainnin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa maapallon karttakuvan peruspiirteet, kuten vuoristoja, nie-mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää karttakuvan peruspiirteitä tarkoituksenmukaisesti, kuten soveltaa kohteiden sijaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja

ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. Oppilas nimeää erilaisia luonnonmaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää lämpövyöhykkeet. Oppilas nimeää ja antaa esimerkkejä joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. Oppilas tunnistaa ja kuvailee luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää ja sijoittaa kartalle keskeisimmät maapallon ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja kertoo joitakin niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas antaa esimerkkejä luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää Maan planetaarisuuden sekä osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja kertoa miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. Oppilas osaa vertailla maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas selittää luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen,

Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suunnat, mittakaavat ja etäisyydet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ilmansuunnat. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin karttamerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa ilmaista kohteen sijainnin ilmansuuntien avulla. Oppilas tunnistaa ja nimeää karttamerkkejä. Oppilas mittaa janamittakaavan avulla etäisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa suunnata maastokartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla. Oppilas mittaa suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti eri karttatyyppejä sekä ilma- ja satelliittikuvia.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Pitkäjänteisyys projektien teossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksinkertaisia asioita kartoilta, diagrammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku, tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon karttanimistö

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantieteen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede ilmiötasolla (esim. endo- ja eksogeeniset ilmiöt, planetaarisuus ja vuodenajat, ilmasto, kasvillisuus, luonnonvarat)

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon luonnonmaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtameret ja maanosat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämiensä kohteiden ja valtioiden sijainnin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa maapallon karttakuvan peruspiirteet, kuten vuoristoja, nie-mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää karttakuvan peruspiirteitä tarkoituksenmukaisesti, kuten soveltaa kohteiden sijaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä, kuten väestö, elinkeinot, liikennemuodot ja matkailu Suomessa ja muualla maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ja antaa esimerkkejä ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas nimeää joitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin. Oppilas kuvailee erilaisia kulttuurimaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas kertoo, millaiset tekijät vaikuttavat kulttuurien piirteisiin eri alueilla. Oppilas vertailee kulttuurimaisemia eri alueilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää erilaisista ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa ja perustella syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas kuvailee kulttuurien piirteiden vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas selittää, mitkä tekijät vaikuttavat kulttuurimaisemien syntyyn Suomessa ja muualla maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan, kuten elinkeinoihin. Oppilas nimeää erilaisia luonnonvaroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. Oppilas luokittelee luonnonvaroja niiden kestävyyden näkökulmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas kertoo, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan ja nimeää alueellisia esimerkkejä niistä. Oppilas perustelee, miten ihmisen toiminta aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia. Oppilas osaa selittää luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristöongelmien suhteita ja perustella luonnonvarjojen kestävän käytön merkityksen.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Pitkäjänteisyys projektien teossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksinkertaisia asioita kartoilta, diagrammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ohjatusti lähiympäristön vaalimiseen, kuten viihtyisyyden tai turvallisuuden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas selittää, miten voi osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa suunnitella keinoja lähiympäristön vaalimiseen ja toteuttaa niistä jonkin. Oppilas vertailee ja arvioi eri osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin,

asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Alueellisen identiteetin sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuuden tunnistaminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Euroopan karttanimistö ja teemakartat

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantiedon uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maapallon kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto ilmiötasolla, ihmisoikeudet ja hyvän elämän edellytykset

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Globalisaation vaikutukset, luonnonvarojen kestävä käyttö, elinkaariajattelu ja kulutusvalinnat

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa maanosan ja valtion eron. Oppilas nimeää kartalta valtameret ja maanosat.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin kaupunkeja ja keskeisimpiä kohteita Suomesta sekä valtioita Euroopasta ja muualta maailmasta sekä tietää nimeämiensä kohteiden ja valtioiden sijainnin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa maapallon karttakuvan peruspiirteet, kuten vuoristoja, nie-mimaita, salmia ja merialueita, sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää karttakuvan peruspiirteitä tarkoituksenmukaisesti, kuten soveltaa kohteiden sijaintia ja nimistöä maantieteellisten ilmiöiden kuvailussa ja selittämisessä.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä. Oppilas nimeää erilaisia luonnonmaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamista ilmiöistä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää lämpövyöhykkeet. Oppilas nimeää ja antaa esimerkkejä joistakin ilmasto- ja kasvillisuusalueista. Oppilas tunnistaa ja kuvailee luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä esimerkkien avulla. Oppilas nimeää ja sijoittaa kartalle keskeisimmät maapallon ilmasto- ja kasvillisuusalueet ja kertoo joitakin niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas antaa esimerkkejä luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneista tekijöistä Suomessa ja maapallolla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää Maan planetaarisuuden sekä osaa selittää maapallon muodon ja liikkeiden aiheuttamia ilmiöitä ja kertoa miten ne vaikuttavat ihmisen toimintaan. Oppilas osaa vertailla maapallon keskeisimpiä ilmasto- ja kasvillisuusalueita ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas selittää luonnonmaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä Suomessa ja maapallolla.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmismaantieteellisiä ilmiötä, kuten väestö, elinkeinot, liikennemuodot ja matkailu Suomessa ja muualla maailmassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ja antaa esimerkkejä ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas nimeää joitakin tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuurien piirteisiin. Oppilas kuvailee erilaisia kulttuurimaisemia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas kertoo, millaiset tekijät vaikuttavat kulttuurien piirteisiin eri alueilla. Oppilas vertailee kulttuurimaisemia eri alueilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää erilaisista ihmismaantieteellisistä ilmiöistä Suomessa ja muualla maailmassa ja perustella syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Oppilas kuvailee kulttuurien piirteiden vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa. Oppilas selittää, mitkä tekijät vaikuttavat kulttuurimaisemien syntyyn Suomessa ja muualla maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan, kuten elinkeinoihin. Oppilas nimeää erilaisia luonnonvaroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan. Oppilas luokittelee luonnonvaroja niiden kestävyyden näkökulmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas kertoo, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisen toimintaan ja nimeää alueellisia esimerkkejä niistä. Oppilas perustelee, miten ihmisen toiminta aiheuttaa erilaisia ympäristöongelmia. Oppilas osaa selittää luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristöongelmien suhteita ja perustella luonnonvarjojen kestävän käytön merkityksen.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa keskeisten maantieteen peruskäsitteiden merkityksen. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa määritellä maantieteellisiä peruskäsitteitä. Oppilas tunnistaa eri aluetasoja, kuten oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas kuvailee aluetta kartoista tai kuvista. Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia maantieteellisiä kysymyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ilmiöitä käyttäen maantieteen peruskäsitteitä. Oppilas kuvailee alueiden välisiä eroja joillakin aluetasoilla. Oppilas esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii vastauksia niihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ilmiöitä käyttämällä tarkoituksenmukaisesti maantieteellisiä käsitteitä. Oppilas vertailee maantieteellisiä ilmiöitä eri aluetasoilla ja selittää syitä alueiden välisiin eroihin. Oppilas esittää perusteltuja maantieteellisiä kysymyksiä ja vastauksia niihin.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti

ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Pitkäjänteisyys projektien teossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa yksinkertaisia asioita kartoilta, diagrammeista ja kuvista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja sekä karttapalveluja maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tulkita kuvia, diagrammeja, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantieteellisistä ilmiöistä. Oppilas laatii karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä laatimistaan kartoista, diagrammeista, muusta geomedia-aineistosta sekä muista maantieteellisistä malleista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedonhaku ja tiedon kriittinen tarkastelu, syy-seuraussuhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu pienimuotoisen tutkimuksen toteutukseen ja osaa kertoa, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa valita sopivan tavan tutkimustulosten esittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustuloksia maantieteelle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toteuttaa rakenteeltaan selkeän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa ja esittää tuloksiaan monipuolisesti geomedian avulla ja liittää tutkimustulokset osaksi maantieteellisiä ilmiöitä.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L4 Monilukutaito

- Kartat, diagrammit, geomediataidot ym.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ohjatusti. Oppilas osaa tunnistaa ympäristön muutoksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin itsenäisesti ohjeen mukaan. Oppilas osaa havainnoida ympäristön muutoksia, kuten ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä Suomessa ja muualla maailmassa, ja antaa esimerkkejä näistä. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja opettajan ohjaamana käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa kertoa ympäristön muutoksista ja nimeää syitä keskeisimpiin ympäristön muutoksiin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyviä ajankohtaisia tapahtumia ja selittää joidenkin tapahtumien taustoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu kenttätutkimuksiin ja kytkee havaintoja käsiteltävään ilmiöön. Oppilas osaa selittää syitä ympäristön muutosten taustalla. Oppilas arvioi kriittisesti seuraamiensa maantieteellisten tapahtumien vaikutuksia omassa lähiympäristössä, Suomessa tai koko maailmassa.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin,

asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Yhdessä tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa toimia ohjatusti osana ryhmää. Oppilas erottaa toisistaan maantieteellisen tiedon ja mielipiteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa omin sanoin. Oppilas kuuntelee toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää maantieteellistä tietoa oppiaineelle ominaisella tavalla. Oppilas esittää perusteluja omille näkemyksilleen maantieteellisistä asioista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa toimia kannustavana ryhmän jäsenenä. Oppilas perustelee esittämäänsä maantieteellistä tietoa. Oppilas perustelee maantieteellisen tiedon pohjalta johdonmukaisesti omia näkemyksiään maantieteellisistä asioista.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu ohjatusti lähiympäristön vaalimiseen, kuten viihtyisyyden tai turvallisuuden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa ohjatusti suunnitella ja osallistuu lähiympäristön vaalimiseen. Oppilas selittää, miten voi osallistua ja vaikuttaa lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa suunnitella keinoja lähiympäristön vaalimiseen ja toteuttaa niistä jonkin. Oppilas vertailee ja arvioi eri osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja lähiympäristöön, globaaleihin ilmiöihin ja alueellisiin kehityskysymyksiin.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset kaikissa tavoitteen sisällöissä

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Tunne- ja vuorovaikutustaidot

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Kestävä kehitys oppiaineen keskeisenä sisältönä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Alueellisen identiteetin sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuuden tunnistaminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen karttanimistö ja paikkatieto

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Suomen uutiset

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Luonnonmaantiede Suomessa, esimerkiksi jääkausi, Suomen ilmasto, kallioperä

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maisemat ja kotiseutu: kenttätutkimus lähiympäristössä

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kulttuurimaantieto Suomen näkökulmasta, esimerkiksi väestörakenne, muuttoliikkeet, elinkeinot

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, Itämeren ympäristön tila, biotalous

Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

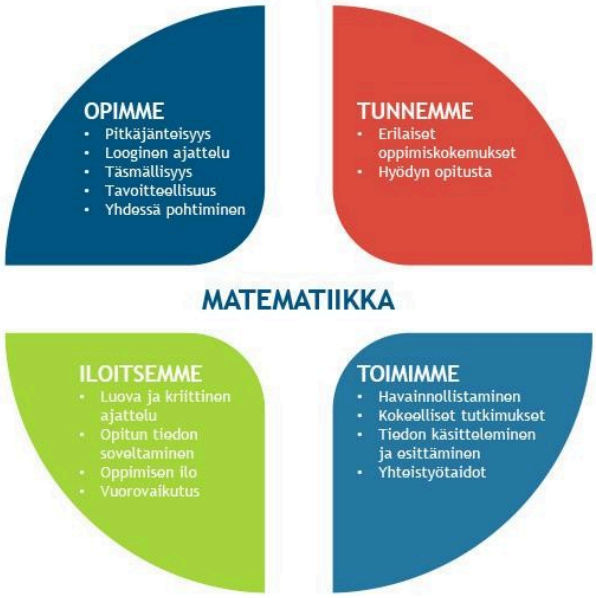
Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7–9 *matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. **Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa**. (Esimerkiksi Geogebra- ja Socrative- yms. ohjelmistoja käyttäen)

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. **Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.** Opetuksen tavoitteena on luoda toimintamalleja, jotka edistävät ja tukevat yrittäjämäistä toimintatapaa.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 7–9 matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien

ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita havaitsemaan ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. **Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan**. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.

Ohjelmointia, sisältäen väitelauseiden totuusarvon päättelyä, ja matemaattisen todistamisen harjoittelua on kaikilla vuosiluokilla.

Yrittäjämäinen toimintatapa näkyy matematiikassa muun muassa:

- sitkeytenä tehtävien loppuun saattamisessa
- työn tekemisessä
- ongelmien ratkaisemisessa yhteistyönä
- erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen etsimisessä ja johtopäätösten tekemisessä
- saatujen ratkaisujen esittelemisessä ja arvioinnissa
- taloustaitojen oppimisessa
- toisten ajatuksien ja ideoiden kunnioittamisen oppimisessa
- epäonnistumisista oppimisessa ja niiden kääntämisessä voimavaraksi

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 7 (3 vuosiviikkotuntia)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen	Keskeiset sisällöt
T1-T11, T14, T16-T18, T20	S1-S3, S5 L1-L7	*Luvut ja laskutoimitukset* • **peruslaskutoimitukset kokonais-, murto- ja desimaaliluvuilla** • **laskujärjestys** • vastaluku, itseisarvo, käänteisluku • potenssi, eksponenttina luonnollinen luku • luvun jakaminen alkutekijöihin, lukujen jaollisuussääntöjä • tarkka arvo, pyöristäminen ja **arviointi** *Algebra* • **muuttujakäsite** • lauseke ja sen sieventäminen • **lausekkeen arvon laskeminen** • **yhtälön ratkaisemisen perusteet** • lukujonot *Geometria* • **tasogeometrian peruskäsitteitä (suorat, kulmat, monikulmiot ja ympyrät)** • **tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskeminen** • **pituuden ja pinta-alan yksiköitä sekä yksikkömuunnokset** • kehäkulma ja keskuskulma, Thaleen lause • geometrinen piirtäminen

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 8 (4 vuosiviikkotuntia)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen	Keskeiset sisällöt
T1-T14, T16-T18, T20	S1-S5 L1-L7	*Luvut ja laskutoimitukset* • **prosentin käsite** • **osuus prosentteina, prosenttiluvun osoittama määrä** • muuttunut arvo, perusarvo sekä **muutos- ja vertailuprosentti** • juuren käsite ja laskutoimituksia neliöjuurella *Algebra* • **potenssien laskusääntöjä** • polynomin käsite ja laskutoimitukset • **yhtälöiden ratkaiseminen** • vaillinainen toisen asteen yhtälö • **verrantomuotoisen yhtälön ratkaiseminen** • **suoraan- ja kääntäen verrannollisuus** *Geometria* • **yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys** • **Pythagoraan lause ja käänteislause** • **ympyrän kehän pituus, pinta-ala,** kaaren pituus ja sektorin pinta-ala • **monikulmioiden pinta-alat** • **pituuden ja pinta-alan yksiköitä sekä yksikkömuunnokset**

Matematiikan opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokalla 9 (4 vuosiviikkotuntia)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen	Keskeiset sisällöt
T1-T20	S1-S6 L1-L7	*Funktiot* • **funktion käsite** • funktion arvon laskeminen • funktion kuvaajan tutkimista: nollakohta, kasvaminen ja väheneminen • **suoran piirtäminen** • suoran yhtälö • paraabelin piirtäminen *Algebra* • yhtälöpari ja sen ratkaiseminen algebrallisesti ja graafisesti *Geometria* • **trigonometria** • **avaruuskappaleet sekä niiden tilavuuden** ja pinta-alan laskeminen • **pituuden, pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä sekä yksikkömuunnokset** *Todennäköisyys ja tilastot* • **todennäköisyyden käsite** • frekvenssi ja suhteellinen frekvenssi • **keskiarvo**, tyyppiarvo, mediaani ja hajonta • **diagrammien** piirtäminen ja **tulkinta** • tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen **Lisäksi 9. luokalla kerrataan peruskoulun matematiikan keskeisimmät sisällöt.**

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aihepiireistä, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Oppilaita rohkaistaan käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä, ja opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskenneltäessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. **Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapa**. **Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä**

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan tarvittaessa ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. **Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä.** Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokittain

Vuosiluokalla 7:

Luvut ja laskutoimitukset

- Peruslaskutoimitukset kokonais-, murto- ja desimaaliluvuilla
- Laskujärjestys
- Arviointi

Algebra

- Muuttujakäsite
- Lausekkeen arvon laskeminen
- Yhtälön ratkaisemisen perusteet

Geometria

- Tasogeometrian peruskäsitteitä (suorat, kulmat, monikulmiot ja ympyrät)
- Tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskeminen
- Pituuden ja pinta-alan yksiköitä sekä yksikkömuunnokset

Vuosiluokalla 8:

Luvut ja laskutoimitukset

- Prosentin käsite
- Osuus prosentteina, prosenttiluvun osoittama määrä
- Muutos- ja vertailuprosentti

Algebra

- Potenssien laskusääntöjä
- Yhtälöiden ratkaiseminen
- Verrantomuotoisen yhtälön ratkaiseminen
- Suoraan- ja käänteisen verrannollisuus

Geometria

- Yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys
- Pythagoraan lause ja käänteislause
- Ympyrän kehän pituus, pinta-ala
- Monikulmioiden pinta-alat
- Pituuden ja pinta-alan yksiköitä sekä yksikkömuunnokset

Vuosiluokalla 9:

Funktiot

- Funktion käsite
- Suoran piirtäminen

Geometria

- Trigonometria
- Avaruuskappaleet sekä niiden tilavuuden laskeminen
- Pituuden, pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä sekä yksikkömuunnokset

Todennäköisyys ja tilastot

- Todennäköisyyden käsite
- Keskiarvo
- Diagrammien tulkinta

Lisäksi 9. luokalla kerrataan peruskoulun matematiikan keskeisimmät sisällöt.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearvioinnissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt matematiikan tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on matematiikan tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan matematiikan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy matematiikan päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella matematiikassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Matematiikka arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan

vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna opittavien asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee ja kuvailee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas löytää ja selittää perustellen oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja kuvailee, mistä opittujen asioiden yhteys johtuu.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen

laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa poimia annetusta ongelmasta matemaattisen informaation ja ratkaisee ohjattuna ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää ja ratkaisee loogista ja luovaa ajattelua vaativia ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tutkii, onko olemassa muita ratkaisuvaihtoehtoja.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää ohjattuna tuottamansa ratkaisun ja pohtii ohjattuna tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää laatimansa ratkaisun, pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti matemaattista ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja tarvittaessa kehittää ratkaisuaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan

vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa matematiikan käyttömahdollisuudet ympärillään ja tietää ongelman matemaattisen muotoilun tarpeellisuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soveltaa matematiikkaa muotoillen ongelmia matematiikan kielelle annettuja esimerkkejä noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä muotoillen reaalimaailman ongelmia matematiikan kielelle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, kuinka matematiikkaa sovelletaan yhteiskunnassa. Oppilas hyödyntää matematiikan taitojaan eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja

koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa vertailla ohjattuna tietoa matemaattisella perusteella.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee ja esittää tietoa annetun esimerkin mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii, käsittelee ja esittää tietoa sekä pohtii sen uskottavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tiedonhallinta- ja analysointitaitoja, tulkitsee tietoa sekä arvioi tiedon luotettavuutta.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu matematiikan oppimista tukevaan ohjelmistoon ja käyttää sitä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää sopivaa ohjelmistoa omien tuotosten laatimiseen ja matematiikan opiskeluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa matemaattisten ongelmien tarkastelemiseen ja ratkaisemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa ja yhdistää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkivassa työskentelyssä.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee päässään laskutoimituksia ja löytää matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee päässään monivaiheisia laskutoimituksia ja soveltaa päättelykykyään eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee samannimisten, positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo ja jakaa murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää rationaalilukujen peruslaskutoimituksia ongelmanratkaisussa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas yhdistää samanmuotoisia termejä. Oppilas ratkaisee ohjattuna ensimmäisen asteen yhtälöitä ja päättelee ohjattuna vaillinaisen toisen asteen yhtälön jonkin ratkaisun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sieventää lausekkeita. Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden säilymisen ja ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti ja vaillinaisen toisen asteen yhtälön joko päättelemällä tai symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden käsitteen ja ratkaisee vaillinaisen toisen asteen yhtälön symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää sujuvasti tuntematonta yhtälön muodostamisessa ja hyödyntää yhtälönratkaisun taitoja ongelmanratkaisussa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää kulmia ja monikulmioita ja laskee ohjattuna niihin liittyviä laskuja. Oppilas piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas piirtää pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas löytää vastinosat yhdenmuotoisista kuvioista, käyttää verrantoa ja osaa määrittää mittakaavan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää perustellen geometrian peruskäsitteisiin ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Oppilas käyttää verrantoa ja ymmärtää mittakaavan käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhdenmuotoisuutta ja verrantoa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee suorakulmaisen kolmion sivun pituuden Pythagoraan lauseella ja löytää kulmalle viereisen ja vastaisen kateetin ja hypotenuusan sekä tietää, miten ne liittyvät trigonometrisiin funktioihin. Oppilas laskee ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas muuntaa yleisimmin käytettyjä pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas osaa laskea suorakulmion pinta-alan ja suorakulmaisen särmiön tilavuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muuntaa pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas laskee yleisimpien tasokuvioiden pinta-alat ja kappaleiden tilavuudet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia. Oppilas laskee yksittäisen tasokuvion pinta-alan ja kappaleen tilavuuden sekä vaipan pinta-alan. Oppilas laskee keskuskulmaa vastaavan sektorin pinta-alan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee moniosaisen tasokuvion pinta-alan, kappaleen tilavuuden ja vaipan pinta-alan sekä hyödyntää osaamistaan ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksinkertaisen algoritmin askeleet ja testaa ohjattuna valmiita ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ehto- ja toistorakennetta ohjelmoinnissa sekä testaa ja tulkitsee ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja ohjelmoi pieniä ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää ohjelmointia ongelmien ratkaisussa. Oppilas muokkaa ja kehittää ohjelmaa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä

ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna opittavien asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee ja kuvailee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas löytää ja selittää perustellen oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja kuvailee, mistä opittujen asioiden yhteys johtuu.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen

laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa poimia annetusta ongelmasta matemaattisen informaation ja ratkaisee ohjattuna ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää ja ratkaisee loogista ja luovaa ajattelua vaativia ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tutkii, onko olemassa muita ratkaisuvaihtoehtoja.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää ohjattuna tuottamansa ratkaisun ja pohtii ohjattuna tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää laatimansa ratkaisun, pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti matemaattista ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja tarvittaessa kehittää ratkaisuaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan

vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa matematiikan käyttömahdollisuudet ympärillään ja tietää ongelman matemaattisen muotoilun tarpeellisuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soveltaa matematiikkaa muotoillen ongelmia matematiikan kielelle annettuja esimerkkejä noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä muotoillen reaalimaailman ongelmia matematiikan kielelle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, kuinka matematiikkaa sovelletaan yhteiskunnassa. Oppilas hyödyntää matematiikan taitojaan eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja

koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa vertailla ohjattuna tietoa matemaattisella perusteella.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee ja esittää tietoa annetun esimerkin mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii, käsittelee ja esittää tietoa sekä pohtii sen uskottavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tiedonhallinta- ja analysointitaitoja, tulkitsee tietoa sekä arvioi tiedon luotettavuutta.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu matematiikan oppimista tukevaan ohjelmistoon ja käyttää sitä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää sopivaa ohjelmistoa omien tuotosten laatimiseen ja matematiikan opiskeluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa matemaattisten ongelmien tarkastelemiseen ja ratkaisemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa ja yhdistää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkivassa työskentelyssä.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee päässään laskutoimituksia ja löytää matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee päässään monivaiheisia laskutoimituksia ja soveltaa päättelykykyään eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee samannimisten, positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo ja jakaa murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää rationaalilukujen peruslaskutoimituksia ongelmanratkaisussa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalilukuihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sijoittaa annetun desimaaliluvun lukusuoralle. Oppilas tunnistaa tilanteet, jolloin tarvitaan pyöristämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, millaisia lukuja on eri lukujoukoissa ja sijoittaa niitä lukusuoralle. Oppilas pyöristää luvun annettuun tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa rationaaliluvun ja irrationaaliluvun eron. Oppilas pyöristää luvun oikeaan tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää tarkan arvon ja likiarvon eron sekä määrittää lukujen suuruusjärjestyksen.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää, päättelee tai laskee prosenttiosuuden ja prosenttiluvun osoittaman määrän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutoksen suuruuden ja muutoksen prosentteina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää prosenttilaskennan eri menetelmiä. Oppilas ymmärtää prosentin ja prosenttiyksikön välisen eron.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee suhteellista vertailua ja hyödyntää prosenttilaskentaa eri tilanteissa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas yhdistää samanmuotoisia termejä. Oppilas ratkaisee ohjattuna ensimmäisen asteen yhtälöitä ja päättelee ohjattuna vaillinaisen toisen asteen yhtälön jonkin ratkaisun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sieventää lausekkeita. Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden säilymisen ja ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti ja vaillinaisen toisen asteen yhtälön joko päättelemällä tai symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden käsitteen ja ratkaisee vaillinaisen toisen asteen yhtälön symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää sujuvasti tuntematonta yhtälön muodostamisessa ja hyödyntää yhtälönratkaisun taitoja ongelmanratkaisussa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää kulmia ja monikulmioita ja laskee ohjattuna niihin liittyviä laskuja. Oppilas piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas piirtää pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas löytää vastinosat yhdenmuotoisista kuvioista, käyttää verrantoa ja osaa määrittää mittakaavan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää perustellen geometrian peruskäsitteisiin ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Oppilas käyttää verrantoa ja ymmärtää mittakaavan käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhdenmuotoisuutta ja verrantoa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee suorakulmaisen kolmion sivun pituuden Pythagoraan lauseella ja löytää kulmalle viereisen ja vastaisen kateetin ja hypotenuusan sekä tietää, miten ne liittyvät trigonometrisiin funktioihin. Oppilas laskee ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas muuntaa yleisimmin käytettyjä pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas osaa laskea suorakulmion pinta-alan ja suorakulmaisen särmiön tilavuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muuntaa pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas laskee yleisimpien tasokuvioiden pinta-alat ja kappaleiden tilavuudet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia. Oppilas laskee yksittäisen tasokuvion pinta-alan ja kappaleen tilavuuden sekä vaipan pinta-alan. Oppilas laskee keskuskulmaa vastaavan sektorin pinta-alan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee moniosaisen tasokuvion pinta-alan, kappaleen tilavuuden ja vaipan pinta-alan sekä hyödyntää osaamistaan ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksinkertaisen algoritmin askeleet ja testaa ohjattuna valmiita ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ehto- ja toistorakennetta ohjelmoinnissa sekä testaa ja tulkitsee ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja ohjelmoi pieniä ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää ohjelmointia ongelmien ratkaisussa. Oppilas muokkaa ja kehittää ohjelmaa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kykenee ohjattuna aloittamaan työskentelyn ja ylläpitämään sitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee osin itsenäisesti ja saattaa työskentelyn ohjattuna loppuun. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan vaihtelevasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ottaa vastuuta ryhmän toiminnasta ja pyrkii kehittämään koko ryhmän osaamista.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä

ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas havaitsee ohjattuna opittavien asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas havaitsee ja kuvailee oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas löytää ja selittää perustellen oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja kuvailee, mistä opittujen asioiden yhteys johtuu.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee ohjattuna matemaattista ajatteluaan jollakin tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan joko suullisesti tai kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ilmaisee perustellen matemaattista ajatteluaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen

laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas jäsentää ohjattuna ongelmia ja ratkaisee osia ongelmasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa poimia annetusta ongelmasta matemaattisen informaation ja ratkaisee ohjattuna ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää ja ratkaisee loogista ja luovaa ajattelua vaativia ongelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tutkii, onko olemassa muita ratkaisuvaihtoehtoja.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää ohjattuna tuottamansa ratkaisun ja pohtii ohjattuna tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää laatimansa ratkaisun, pohtii tuloksen mielekkyyttä ja arvioi ohjattuna ratkaisuaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kriittisesti matemaattista ratkaisuaan ja tuloksen mielekkyyttä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ja tarvittaessa kehittää ratkaisuaan.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan

vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa matematiikan käyttömahdollisuudet ympärillään ja tietää ongelman matemaattisen muotoilun tarpeellisuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soveltaa matematiikkaa muotoillen ongelmia matematiikan kielelle annettuja esimerkkejä noudattaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä muotoillen reaalimaailman ongelmia matematiikan kielelle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas antaa esimerkkejä, kuinka matematiikkaa sovelletaan yhteiskunnassa. Oppilas hyödyntää matematiikan taitojaan eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja

koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa vertailla ohjattuna tietoa matemaattisella perusteella.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee ja esittää tietoa annetun esimerkin mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii, käsittelee ja esittää tietoa sekä pohtii sen uskottavuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tiedonhallinta- ja analysointitaitoja, tulkitsee tietoa sekä arvioi tiedon luotettavuutta.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tutustuu matematiikan oppimista tukevaan ohjelmistoon ja käyttää sitä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää sopivaa ohjelmistoa omien tuotosten laatimiseen ja matematiikan opiskeluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa matemaattisten ongelmien tarkastelemiseen ja ratkaisemiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa ja yhdistää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkivassa työskentelyssä.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee päässään lyhyitä laskutoimituksia ja löytää ohjattuna matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee päässään laskutoimituksia ja löytää matemaattisia säännönmukaisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee päässään monivaiheisia laskutoimituksia ja soveltaa päättelykykyään eri tilanteissa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee samannimisten, positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee positiivisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja. Oppilas kertoo ja jakaa murtoluvun kokonaisluvulla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas laskee sujuvasti peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää rationaalilukujen peruslaskutoimituksia ongelmanratkaisussa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalilukuihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sijoittaa annetun desimaaliluvun lukusuoralle. Oppilas tunnistaa tilanteet, jolloin tarvitaan pyöristämistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, millaisia lukuja on eri lukujoukoissa ja sijoittaa niitä lukusuoralle. Oppilas pyöristää luvun annettuun tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa rationaaliluvun ja irrationaaliluvun eron. Oppilas pyöristää luvun oikeaan tarkkuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää tarkan arvon ja likiarvon eron sekä määrittää lukujen suuruusjärjestyksen.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää, päättelee tai laskee prosenttiosuuden ja prosenttiluvun osoittaman määrän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas laskee prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutoksen suuruuden ja muutoksen prosentteina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää prosenttilaskennan eri menetelmiä. Oppilas ymmärtää prosentin ja prosenttiyksikön välisen eron.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tekee suhteellista vertailua ja hyödyntää prosenttilaskentaa eri tilanteissa.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas yhdistää samanmuotoisia termejä. Oppilas ratkaisee ohjattuna ensimmäisen asteen yhtälöitä ja päättelee ohjattuna vaillinaisen toisen asteen yhtälön jonkin ratkaisun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sieventää lausekkeita. Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden säilymisen ja ratkaisee ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti ja vaillinaisen toisen asteen yhtälön joko päättelemällä tai symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää yhtäsuuruuden käsitteen ja ratkaisee vaillinaisen toisen asteen yhtälön symbolisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää sujuvasti tuntematonta yhtälön muodostamisessa ja hyödyntää yhtälönratkaisun taitoja ongelmanratkaisussa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee lausekkeen arvon ja lukee leikkauspisteiden koordinaatteja. Oppilas tunnistaa nousevan ja laskevan suoran yhtälöstä. Oppilas piirtää ohjattuna ensimmäisen asteen funktion kuvaajan koordinaatistoon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sijoittaa muuttujan paikalle lukuarvoja ja saatuja pisteitä koordinaatistoon. Oppilas piirtää ensimmäisen asteen funktion kuvaajan ja ratkaisee ohjattuna yhtälöparin graafisesti tai algebrallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteet sekä osaa piirtää funktion kuvaajia. Oppilas ratkaisee annetun yhtälöparin graafisesti ja algebrallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhtälöparia ongelmanratkaisussa ja ymmärtää yhtälönratkaisun geometrisen merkityksen. Oppilas osaa tulkita kuvaajia monipuolisesti.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää kulmia ja monikulmioita ja laskee ohjattuna niihin liittyviä laskuja. Oppilas piirtää suoran suhteen symmetrisiä kuvioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas piirtää pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita. Oppilas löytää vastinosat yhdenmuotoisista kuvioista, käyttää verrantoa ja osaa määrittää mittakaavan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hyödyntää perustellen geometrian peruskäsitteisiin ja yhdenmuotoisuuteen liittyviä ominaisuuksia. Oppilas käyttää verrantoa ja ymmärtää mittakaavan käsitteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää yhdenmuotoisuutta ja verrantoa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas laskee hypotenuusan pituuden käyttämällä Pythagoraan lausetta. Oppilas osaa tutkia kolmion suorakulmaisuutta. Oppilas tunnistaa ympyrään liittyviä käsitteitä ja laskee ohjattuna ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ratkaisee suorakulmaisen kolmion sivun pituuden Pythagoraan lauseella ja löytää kulmalle viereisen ja vastaisen kateetin ja hypotenuusan sekä tietää, miten ne liittyvät trigonometrisiin funktioihin. Oppilas laskee ympyrän kehän pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ratkaisee annetusta suorakulmaisesta kolmiosta kulmien suuruudet ja sivujen pituudet. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet sekä laskee keskuskulmaa vastaavan kaaren pituuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta sekä trigonometriaa ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas muuntaa yleisimmin käytettyjä pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas osaa laskea suorakulmion pinta-alan ja suorakulmaisen särmiön tilavuuden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muuntaa pinta-alan ja tilavuuden yksiköitä. Oppilas laskee yleisimpien tasokuvioiden pinta-alat ja kappaleiden tilavuudet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia. Oppilas laskee yksittäisen tasokuvion pinta-alan ja kappaleen tilavuuden sekä vaipan pinta-alan. Oppilas laskee keskuskulmaa vastaavan sektorin pinta-alan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas laskee moniosaisen tasokuvion pinta-alan, kappaleen tilavuuden ja vaipan pinta-alan sekä hyödyntää osaamistaan ongelmanratkaisussa.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas lukee tiedon pylväs-, viiva- ja ympyrädiagrammista sekä taulukosta. Oppilas laskee keskiarvon ja määrittää ohjattuna tyyppiarvon ja mediaanin. Oppilas päättelee ohjattuna klassisia todennäköi-syyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa esittää tiedon sopivalla diagrammilla tai taulukolla. Oppilas laskee tavallisimpia keskilukuja, määrittää vaihteluvälin ja osaa ohjattuna kertoa tutkimustuloksista ja johtopäätöksistä. Oppilas laskee klassisia todennäköisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hallitsee keskeiset tilastolliset tunnusluvut. Oppilas osaa toteuttaa pienen tutkimuksen, jossa hyödyntää tilastolaskentaa. Oppilas määrittää klassisia ja tilastollisia todennäköisyyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas havainnoi ja vertailee tutkimuksia tilastollisia tunnuslukuja hyödyntäen. Oppilas käyttää todennäköisyyslaskentaa ongelmanratkaisussa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa yksinkertaisen algoritmin askeleet ja testaa ohjattuna valmiita ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ehto- ja toistorakennetta ohjelmoinnissa sekä testaa ja tulkitsee ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja ohjelmoi pieniä ohjelmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hyödyntää ohjelmointia ongelmien ratkaisussa. Oppilas muokkaa ja kehittää ohjelmaa.

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon

päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Terveystieto

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet. Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla sekä soveltuvin osin myös globaalisti. Oppilaiden kehittyessä ja elinpiirin kasvaessa terveyteen liittyvien kysymysten tarkastelu laajenee ja syvenee. Keskeistä on ohjata oppilaita ymmärtämään terveyttä voimavarana jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetuksen tulee tukea oppilaiden yksilöllistä ja yhteisöllistä tiedon hankintaa, rakentamista, arviointia ja käyttämistä. Lisäksi tuetaan turvallisuustaitoihin, sosiaalisiin taitoihin sekä tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn liittyvien valmiuksien kehittymistä.

Terveysosaamisen avulla oppilaat hahmottavat terveyden laaja-alaisuutta ja saavat valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä. Terveysosaaminen lisää kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat oppilaiden oman ja ympäristönsä terveyden ja hyvinvoinnin arvostamisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia havainnoida ja tutkia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä omassa elin-, ja oppimisympäristössä, tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa sekä harjoitella ja soveltaa osaamista käytännössä.

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1-6 osana ympäristöoppia. Vuosiluokilla 7-9 opetuksessa syvennetään ja laajennetaan alempien vuosiluokkien aikana käsiteltyjä teemoja ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa pyritään aiempaa tarkempaan tiedonalakohtaiseen käsitteiden käyttöön ja vahvistetaan kriittiseen ajatteluun, itsetuntemukseen ja eettiseen pohdintaan liittyvää osaamista ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa eri vuosiluokilla otetaan huomioon opetettavan aineksen ja siihen liittyvän osaamisen merkitys oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen näkökulmasta.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Monipuolisen fyysisen ympäristön lisäksi terveystiedon keskeisiä oppimisympäristöjä ovat ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat tiedon rakentamisen yksin ja yhdessä, toiminnallisuuden, liikunnallisuuden, kokemuksellisuuden, draaman ja tarinoiden käytön sekä

terveyteen yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimisen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Oman oppimisympäristön aktiivinen havainnointi, oppilaiden mukaan ottaminen oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä voimavaralähtöinen terveyden ja turvallisuuden edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia terveysosaamisen harjoittelulle ja soveltamiselle kouluyhteisössä. Ne tukevat samalla yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Terveystieto-oppiaineen tehtävä

- Terveystiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden monipuolista terveysosaamista, johon kuuluvat tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu ja eettinen vastuullisuus
- Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet.
- Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasoilla.



Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

- Oppimisympäristöinä hyödynnetään erilaisia vuorovaikutustilanteita, sähköisiä oppimisympäristöjä sekä luonnollisia tilanteita ja ympäristöjä luokkatilassa ja sen ulkopuolella, esimerkiksi terveyspalveluihin tutustuen.
- Hyödynnetään mahdollisimman monipuolisia toimintatapoja, joita voivat olla esimerkiksi kysymysten esittäminen ja vastausten etsiminen, johtopäätösten tekeminen ja niiden perusteleminen, tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen, erilaisten esitysten ja töiden tuottaminen, kokemuksellisuus, draaman, musiikin ja tekstien hyödyntäminen sekä median lukeminen.
- Pyritään oppilaslähtöiseen toimintaan, jossa oppilas on aktiivinen tiedonhakija ja osallistuja

- Terveystiedon opetuksen tulee tukea oppilaiden fyysistä aktiivisuutta päivän aikana. Tätä tavoitetta voidaan edistää esimerkiksi työskentelemällä seisten, lähtemällä ulos oppimaan tai katkaisemalla oppitunteja.
- Terveystiedon maakunnallinen opetussuunnitelma on rakennettu sisältöalueiltaan siten, että seitsemännen vuosiluokan sisällöt voidaan toteuttaa ilman oppikirjaa.
- Oppikirjaa valittaessa kannattaa huomioida sisältöjen jakautuminen vuosiluokittain.

Terveystiedon opetus ja oppilaiden siirtymävaiheet/nivelvaiheet

Terveystiedon opetussisällöt koskettavat oppilaan kehitysvaiheita, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilanteita. Tämän vuoksi yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa varmistetaan, että oppilaalle on tarjolla henkilökohtaista tukea oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Monet terveystiedon aihepiirit koskettavat oppilaiden kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevissa terveyteen ja sairauteen liittyvissä kysymyksissä.

Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa ja tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa terveysosaamiseen eri osa-alueita osana yhteisöllistä oppilashuoltoa ja koulun toimintakulttuuria. Yhteistyöllä varmistetaan myös oppilaan tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi terveystiedossa vuosiluokilla 7–9

Terveystiedon arvioinnin kohteena on terveysosaamisen eri osa-alueiden arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Oppimisen tukena käytetään myös itsearviointia ja vertaispalautetta. Terveystiedossa on erityisen tärkeätä huolehtia siitä, että arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevissa tavoitteissa kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona terveystiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut terveystiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt terveystiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on terveystiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua

osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan terveystiedon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy terveystiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan ohjaamisella terveystiedossa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Seitsemännen luokan tavoitteet ja sisällöt liittyvät pääosin omaan identiteettiin ja itsetuntoon sekä tukevat tunneosaamista ja vuorovaikutusta.
- Kahdeksannen ja yhdeksännen luokan tavoitteet ja sisällöt painottuvat tiedolliseen ja taidolliseen osaamiseen sekä näiden soveltamiseen.
- Terveystieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.
- Terveystiedossa on erityisen tärkeää, että arvioidaan oppimiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamista (terveysosaaminen ja taidot), ei terveelliseen elämään liittyvien päämäärien toteutumista. Esimerkiksi oppilaan tupakointi ei saa vaikuttaa terveystiedon numeroon.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveyden osa-alueen. Oppilas osaa nimetä yksittäisen elämänkulun vaiheen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla terveyden osa-alueita ja niiden välistä yhteyttä sekä antaa esimerkin, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata jotakin elämänkulun vaihetta sekä nimetä nuoruuden kasvun ja kehityksen piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä yhteyttä esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkkien avulla, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata elämänkulun vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä, ja kuvata esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja selittää niiden välisiä syy-seuraussuhteita sekä eritellä, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa eritellä elämänkulun eri vaiheet sekä arvioida terveyden merkitystä elämän voimavarana elämänkulun eri vaiheissa.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Terveyden eri osa-alueet
- Elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteet, monimuotoisuus ja henkilökohtaisuus
- Seksuaalinen kehittyminen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen

ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä perustunteita ja tietää, että ne vaikuttavat käyttäytymiseen. Oppilas osaa nimetä ristiriitatilanteita sekä stressin ja kriisien piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä perustunteet sekä antaa joitakin esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta. Oppilas osaa nimetä keinoja ristiriitatilanteiden selvittämiseen ja stressin ja kriisien käsittelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata perustunteiden lisäksi muita tunteita sekä antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas osaa kuvata keinoja ja ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä stressin ja kriisien käsittelyyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa luokitella erilaisia tunteita, analysoida niiden taustatekijöitä sekä esitellä keinoja käyttäytymisen ja vuorovaikutuksen säätelyyn. Oppilas osaa luokitella ristiriitatilanteiden syitä ja esitellä perusteltuja keinoja ja ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä stressin ja kriisien käsittelyyn.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Tunteiden ilmaisu ja säätely sekä empatia
- Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
- Ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentava käsittely
- Kiusaaminen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan ja pohtimaan ja niihin opetellaan ottamaan kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun

ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen
- Itsensä arvostaminen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan ja pohtimaan ja niihin opetellaan ottamaan kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa yksittäisen esimerkin sosiaalisten suhteiden yhteydestä mielen hyvinvointiin ja terveyteen. Oppilas osaa nimetä yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin ohjatusti ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata yksilöllisyyteen vaikuttavia tekijöitä sekä antaa esimerkkejä sosiaalisten suhteiden merkityksestä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja analysoida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa analysoida yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esittää niihin vastuullisia ratkaisuja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida perustellen yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa arvioida yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida ja perustella niihin liittyviä ratkaisuja.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä

kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Huolenpidon, perheen ja läheisten merkitys, myös ystävyyssuhteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

- Erilaisuuden kunnioittaminen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkin elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa nimetä jonkin terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkkejä elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa arvioida ohjatusti terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta muutamien tiedon luotettavuutta kuvaavien tekijöiden pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja analysoida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää perustellen terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa analysoida elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida perustellen elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta ja käytettävyyttä eri näkökulmista.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan

toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen.

Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata esimerkin avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä tunnistaa niiden vaikutuksen omiin terveyskäsityksiin. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida asianmukaisten esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä kuvata, mikä on niiden merkitys omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa kuvata omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä arvioida niiden merkitystä omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa analysoida omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas osaa käyttää ohjatusti joitakin terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä näiden välisiä yhteyksiä pääpiirteissään. Oppilas osaa käyttää joitakin terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvata näiden välisiä yhteyksiä. Oppilas osaa käyttää terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä pääosin asianmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida ja arvioida terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä selittää näiden välisiä syy-seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-

alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Uni, lepo ja arkirytmi sekä näiden ongelmat
- Ravitsemus ja siihen liittyvät ongelmat
- Liikunta sekä liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa
- Mielenterveys
    - Mielen hyvinvointi
    - Mielen pahoinvointi ja syömishäiriöt
    - Kriisien rakentava käsittely
- Seksuaalisuus
    - Seksuaalisen kehityksen monimuotoisuus
    - Seksuaaliterveyden osa-alueet: voimavaranäkökulma, ehkäisy ja sukupuolitaudit
- Riippuvuudet sekä päihteet
    - Esimerkiksi alkoholi, tupakka, nuuska, huumeet
    - Esimerkiksi peliriippuvuus ym.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.

- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa ohjatusti. Oppilas osaa nimetä jonkin toimintatavan liittyen itsehoitoon, avun hakemiseen sekä terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa muutamista lähteistä sekä käyttää tietoa paikoitellen asianmukaisesti. Oppilas osaa nimetä toimintatapoja itsehoitoon, avun hakemiseen ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantaviin tilanteisiin liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata asianmukaisia toimintatapoja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää tietoa monipuolisesti eri tietolähteistä, muodostaa hakusanoja ja rajata tiedonhakua sekä käyttää tietoa asianmukaisesti. Oppilas osaa arvioida erilaisia toimintatapoja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Turvallisuustaidot ja -valmiudet
  - Tapaturmat (ja väkivalta)
  - Ensiaputaidot
  - Liikenneturvallisuus
- Itsehoito
  - Suun terveys
  - Hygienia
  - Auringolta ja pakkaselta suojautuminen
- Tuen ja avun hakeminen
  - Tutustuminen julkisen ja yksityisen sektorin palvelutarjontaan oman kunnan mahdollisuuksien mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan

mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkin elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa nimetä jonkin terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkkejä elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa arvioida ohjatusti terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta muutamien tiedon luotettavuutta kuvaavien tekijöiden pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja analysoida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää perustellen terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa analysoida elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida perustellen elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta ja käytettävyyttä eri näkökulmista.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja

ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi

terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden

käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata esimerkin avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä tunnistaa niiden vaikutuksen omiin terveyskäsityksiin. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida asianmukaisten esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä kuvata, mikä on niiden merkitys omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa kuvata omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä arvioida niiden merkitystä omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa analysoida omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään

huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveyden osa-alueen. Oppilas osaa nimetä yksittäisen elämänkulun vaiheen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla terveyden osa-alueita ja niiden välistä yhteyttä sekä antaa esimerkin, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata jotakin elämänkulun vaihetta sekä nimetä nuoruuden kasvun ja kehityksen piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä yhteyttä esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkkien avulla, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa kuvata elämänkulun vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä, ja kuvata esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja selittää niiden välisiä syy-seuraussuhteita sekä eritellä, mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas osaa eritellä elämänkulun eri vaiheet sekä arvioida terveyden merkitystä elämän voimavarana elämänkulun eri vaiheissa.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Keskeiset ja ajankohtaiset kansantaudit
- Keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisyn keinot elinympäristön terveysvaikutusten näkökulmasta

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden

arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään

huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkin elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa nimetä jonkin terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja antaa esimerkkejä elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksista. Oppilas osaa arvioida ohjatusti terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta muutamien tiedon luotettavuutta kuvaavien tekijöiden pohjalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja analysoida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja selittää perustellen terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa analysoida elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä arvioida perustellen elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta ja käytettävyyttä eri näkökulmista.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan

toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Ajankohtaiset terveysilmiöt: esimerkiksi muotidieetit, epidemiat ja pandemiat, terveyssuositusten ja rokotusohjelmien muutokset ym.
- Terveyteen liittyvän tiedon luotettavuus

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen.

Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kiinnitetään erityishuomiota seuraaviin sisältöalueisiin kaikilla vuosiluokilla (7–9):

- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: terveyteen liittyvät arvot ja normit eri kulttuureissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä elinympäristön aiheuttamia vaikutuksia terveyteen sekä yhteisöjen, kulttuurin tai tvt:n yhteyksiä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia vaikutuksia terveyteen sekä antaa esimerkkejä yhteisöjen, kulttuurin tai tvt:n yhteyksistä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä selittää yhteisöjen, kulttuurin ja tvt:n yhteyksiä terveyteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä arvioida yhteisöjen, kulttuurin ja tvt:n yhteyksiä terveyteen.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Ympäristön terveysriskit
- Hyvinvointia tukevat ympäristöt ja yhteisöt sekä mielekäs vapaa-ajan toiminta
- Kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys: oman kulttuuri-identiteetin jäsentäminen ja erilaisten kulttuurien ymmärtäminen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.
- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn. Oppilas osaa nimetä oman koulun ja kunnan terveyspalveluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn. Oppilas osaa kuvata oman koulun ja kunnan terveyspalveluja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa soveltaa tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn, esimerkiksi laatimalla niitä tukevan suunnitelman. Oppilas osaa kuvata yhteiskunnan erilaisia terveyspalveluja ja antaa esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää eri tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa soveltaa ja arvioida tietoa tekijöistä, jotka vaikuttavat opiskelu-, toiminta- ja työkykyyn, esimerkiksi laatimalla niitä tukevan perustellun suunnitelman. Oppilas osaa kuvata ja arvioida yhteiskunnan erilaisia terveyspalveluja ja miten niitä voi hyödyntää asianmukaisesti eri tilanteissa.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Maakunnallisesti painotetaan:

- Stressin rakentava käsittely

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-

alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Stressi ja stressin rakentava käsittely
- Terveyspalvelut ja kansalaistoiminta
- Opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liittyy kaikkiin tavoitteisiin ja sisältöihin vuosiluokilla 7–9, kuljetetaan mukana läpi oppiaineen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata esimerkin avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevan tekijän.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt tai muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä tunnistaa niiden vaikutuksen omiin terveyskäsityksiin. Oppilas osaa nimetä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida asianmukaisten esimerkkien avulla, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä kuvata, mikä on niiden merkitys omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa kuvata omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida, miten perhe, lähiyhteisöt ja muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä, sekä arvioida niiden merkitystä omille terveyskäsityksille. Oppilas osaa analysoida omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun

ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä yksittäisen terveysviestinnän vaikutuskeinon tai luotettavuuteen vaikuttavan tekijän. Oppilas osaa nimetä jonkin elämäntapojen seurauksen yhteiskunnalle tai ympäristön terveydelle tai turvallisuudelle. Oppilas osaa nimetä jonkin keinon, miten terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa analysoida ohjatusti terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa kuvata elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle tai ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa kuvata keinoja, miten terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa analysoida elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle ja ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa analysoida keinoja, joilla terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän vaikutuskeinoja ja luotettavuutta. Oppilas osaa arvioida ja perustella elämäntapojen seurauksia toisille ihmisille, yhteiskunnalle ja ympäristön terveydelle ja turvallisuudelle. Oppilas osaa arvioida ja perustella keinoja, joilla lähiyhteisöjen ja ympäristön terveyteen ja turvallisuuteen voidaan vaikuttaa.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Paikallinen tarkennus:

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen.

Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sosiaalinen kestävyys, vastuullinen kuluttaminen ja kestävä elämäntapa
- Kansalaisten yhdenvertaisuus, osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen, esimerkiksi lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus ja pitkäaikaissairaudet
- Erilaiset tietolähteet sekä terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinot tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Terveystiedon opetuksessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää tutkivaa oppimista ja ilmiölähtöisyyttä. Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Terveystiedon opetus tarjoaa hyviä mahdollisuuksia kulttuurien moninaisuuden pohtimiseen esimerkiksi terveyteen liittyvien arvojen, perhemuotojen sekä seksuaalisen monimuotoisuuden muodossa. Opetuskeskusteluiden, ryhmäpohdintojen ja vierailuiden avulla opetellaan näkemään monimuotoisuutta omassa lähiympäristössä sekä suhtautumaan siihen myönteisesti.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Lasten ja nuorten elämästä löytyy omakohtaisia kokemuksia ja ennakkokäsityksiä terveydestä. Näistä ennakkokäsityksistä ja nuorten elämän todellisuudesta syntyvästä ristiriidasta muodostuu hyvä lähtökohta terveystiedon aiheiden käsittelylle.

- Käytetään opetuksessa hyödyksi oppilaiden omasta elämästä kumpuavia asioista.
- Opetellaan vertailemaan erilaisia omia, muiden oppilaiden, vanhempien ja opettajien mielipiteitä sekä esimerkiksi tiedotusvälineistä välittyviä kannanottoja ja pyritään muodostamaan niiden pohjalta myönteinen asenne terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

L4 Monilukutaito

Nuoret törmäävät arjessaan jatkuvasti terveyteen liittyviin julkaisuihin, uutisiin ja mainoksiin.

- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

- Median terveysviestejä opetellaan tulkitsemaan, pohtimaan sekä ottamaan niihin kantaa. Oleellista on myös oppia poimimaan informaatiotulvasta luotettavaa terveystietoa.

Terveystiedon opetuksessa käytetään oppimateriaalina perinteisen tekstin lisäksi monipuolisesti myös ääntä, kuvaa ja symboleita sekä opetellaan tulkitsemaan eleitä ja ilmeitä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Terveystiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Apuna hyödynnetään erilaisia oppimisalustoja (esim. Pedanet, Moodle, OneNote) ja muita välineitä (esim. Kahoot, Socrative, Quizlet, Padlet). Tunneilla valmistetaan erilaisia digitaalisia tuotoksia ja opitaan hallitsemaan – tallentamaan, siirtämään, kopioimaan ja jakamaan – niitä itsenäisesti ja ryhmässä. Oppilaita opetetaan huolehtimaan tekijänoikeuksista ja tietoturvasta, joka pitää sisällään esimerkiksi salasanojen ja oman digitaalisen jäljen hallintaa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä erilaisessa vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa. Opetellaan hakemaan tietoa monipuolisista lähteistä ja arvioimaan kriittisesti lähteiden luotettavuutta.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Terveystiedon sisällöistä löytyy paljon samaa ja tämän vuoksi terveystiedon ja yrittäjämaisen toimintatavan opettamista saattaa olla tarkoituksenmukaista integroida.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Terveystiedon opetuksessa nuori opettelee ottamaan vastuuta ja olemaan aloitteellinen kouluyhteisön sekä lähiympäristön viihtyisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämisessä ja sitoutuu koulun kestävän kehityksen periaatteisiin.

Terveystiedossa pohditaan omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten vaikutuksia paitsi yksilön omaan terveyteen, myös yhteisöön, ympäristöön ja globaaliin tasoon. Nuorta ohjataan ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa ja että jokaisen omilla päivittäisillä valinnoilla on merkitystä.

Kemia

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



Eteläpohjalaiset arvot fysiikassa ja kemiassa

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden **luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä**. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Lisäksi opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa sekä välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämiseen sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamiseen. Opetus myös ohjaa oppilaita **ottamaan vastuuta ympäristöstään.**

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien **käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä**. Vuosiluokilla 7–9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä **aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä**. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtina ovat elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. **Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.**

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Kemian keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7–9

Kemian opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 7 (1 vuosiviikkotunti)		
Opetuksen tavoitteet T1 - T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S2, S3, S5, S6 L1 - L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • **turvallinen työskentely laboratoriossa** • **luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet** **Kemia yhteiskunnassa** • kemian alan ammatit **Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä** • **kodin kemikaalit** • **paloturvallisuus** • olomuotojen muutokset **Aineiden ominaisuudet ja rakenne** • **seokset ja puhtaat aineet** • **liuos**, liukeneminen, kylläinen liuos, **erotusmenetelmät** • **alkuaine, atomi, atomin rakenne, yhdiste** • kemiallisten mallien harjoittelua (esim. kuorimalli, pallomalli) **Aineiden ominaisuudet ja muutokset** • **kemiallinen reaktio** • **reaktionopeus** ja siihen vaikuttavat tekijät • **kemian merkkikieli** ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitseminen • palaminen • energian ja aineiden muuttuminen kemiallisessa reaktiossa

Kemian opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 8 (1 vuosiviikkotunti)		
Opetuksen tavoitteet T1 - T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S2, S3, S4, S5, S6 L1-L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • turvallinen työskentely laboratoriossa • luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet **Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä** • metalli- ja epämetallioksidit ja niiden ympäristövaikutukset • **kasvihuoneilmiö** (voidaan käsitellä myös yhdeksännellä luokalla) **Kemian maailmankuvan rakentajana** • kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus **Aineiden ominaisuudet ja rakenne** • kerrataan atomin rakenne • jaksollinen järjestelmä • **yhdistetyypit**: ioniyhdiste ja molekyyliyhdiste **Aineiden ominaisuudet ja muutokset** • reaktioyhtälöiden tulkitseminen • reaktioyhtälöiden tasapainottaminen • pitoisuus ja happamuus • **happamuus, emäksisyys, pH-asteikko** • hapot, emäkset • **neutraloituminen**

Kemian opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 9 (1,5 vuosiviikkotuntia)		
Opetuksen tavoitteet T1-T15	**Tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ja laaja-alainen osaaminen** S1, S3, S4, S5, S6 L1 - L7	**Keskeiset sisällöt** **Luonnontieteellinen tutkimus** • turvallinen työskentely laboratoriossa • luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet **Kemia yhteiskunnassa** • malmista metalliksi • **sähkökemiallinen jännitesarja** • **sähkökemiallinen pari** • elektrolyysi • **korroosio** • kierrätys • kestävä luonnonvarojen käyttö • tuotteiden elinkaariajattelu • kemian koulutuspolut ja ammatit **Kemian maailmankuvan rakentajana** • kemiaan liittyvät uutiset, ajankohtaiset ilmiöt, sovellukset ja nykypäivän tutkimus **Aineiden ominaisuudet ja rakenne** • **hiili, hiilivedyt, alkoholit, karboksyylihapot** • perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään (esim. ryhmätöinä) **Aineiden ominaisuudet ja muutokset** • **hiilen kiertokulku** ja sen merkitys elämälle • reaktioyhtälön kertaaminen • **hiilivedyt ja alkoholit polttoaineena** • **kasvihuoneilmiö** (mikäli ei ole käsitelty kahdeksannella luokalla)

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7–9

Vuosiluokka 7:

Luonnontieteellinen tutkimus

- Turvallinen työskentely laboratoriossa
- Luonnontieteellisen tutkimusprosessin vaiheet

Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

- Paloturvallisuus

Aineiden ominaisuudet ja rakenne

- Seokset ja puhtaat aineet
- Liuos, erotusmenetelmät
- Alkuaine, atomi, atomin rakenne, yhdiste

Aineiden ominaisuudet ja muutokset

- Kemiallinen reaktio
- Reaktionopeus
- Kemian merkkikieli

Vuosiluokka 8:

Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

- Kasvihuoneilmiö

Aineiden ominaisuudet ja rakenne

- Yhdistetyypit

Aineiden ominaisuudet ja muutokset

- Happamuus, emäksisyys, pH-asteikko
- Neutraloituminen

Vuosiluokka 9:

Kemia yhteiskunnassa

- Sähkökemiallinen jännitesarja
- Sähkökemiallinen pari
- Korroosio

Aineiden ominaisuudet ja rakenne

- Hiili, hiilivedyt, alkoholit, karboksyylihapot

Aineiden ominaisuudet ja muutokset

- Hiilen kiertokulku
- Hiilivedyt ja alkoholit polttoaineena
- Kasvihuoneilmiö

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja

vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia. Opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kemian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kemian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kemian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kemian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Oppilaan työskentelyn ohjaamisella kemiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Päättöarvioinnin kriteerien kuvaukset on kirjoitettu kumulatiivisesti, eli edellisen arvosanan osaaminen sisältyy seuraavan arvosanan osaamiseen, vaikkei tätä ole joka tavoitteen kohdalla erikseen kirjoitettu näkyviin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kemia arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita

käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen

toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen

atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti

tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja

sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja

sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä

suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn

toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti

tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja

sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan kemian opiskelusta osana oman oppimisensa arviointia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja

sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joidenkin ilmiöiden liittymisen kemiaan sekä kemian osaamisen merkityksen joissakin ammateissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä arkisista tilanteista, joissa tarvitaan kemian tietoja ja taitoja. Oppilas osaa nimetä ammatteja, joissa tarvitaan kemian osaamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elinympäristössä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian osaamisen merkityksestä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää esimerkkien avulla, millaisista kemian tiedoista ja taidoista on hyötyä omassa elämässä ja yhteiskunnassa. Oppilas osaa perustella kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa sekä jatko-opinnoissa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä omista valinnoistaan, joilla on merkitystä luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä tilanteista, joissa kemiaa tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa nimetä joitakin hyviä ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa vertailla erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee esimerkkien avulla, miten kemiaa käytetään kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Oppilas osaa selittää kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä syy-seuraussuhteita ja perustella erilaisia ratkaisuja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä

suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ilmiöitä, joita voidaan ottaa tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muodostaa tarkasteltavaan aihepiiriin liittyviä yksinkertaisia kysymyksiä, joita voidaan kehittää tutkimusten lähtökohdiksi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas muodostaa täsmennettyjä kysymyksiä tarkasteltavien ilmiöiden tutkimiseksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas muodostaa perusteltuja kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä tukeutumalla aikaisempaan tietoon ilmiöstä. Oppilas kehittää kysymyksiä tutkimusten tai muun toiminnan lähtökohdiksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu kokeelliseen työskentelyyn havainnoimalla tutkimusten toteuttamista työturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen ja pystyy kertomaan havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja mittauksia suunnitelmaa noudattaen, tarvittaessa ohjatusti. Oppilas työskentelee turvallisesti muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee turvallisesti sekä tekee havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti, tarvittaessa itsenäisesti, sekä tekee havaintoja ja mittauksia tarkoituksenmukaisesti. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä erilaisia tutkimuksia ja tukee muita ryhmän jäseniä tarvittaessa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuvailee tehtyä tutkimusta ja sen tuloksia tukeutumalla tutkimuksessa kerättyyn tietoon tai tehtyihin havaintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käsittelee tutkimuksessa kerättyä tietoa ja esittää tutkimusten tuloksia ohjeiden mukaisesti sekä tekee yksinkertaisia johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käsittelee ja esittää tutkimusten tuloksia sekä tekee johtopäätöksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä tulosten oikeellisuuteen ja luotettavuuteen sekä tutkimusprosessin toimivuuteen vaikuttavista tekijöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää tutkimusten tuloksia kemialle ominaisella tavalla sekä perustelee tehtyjä johtopäätöksiä tukeutumalla tutkimuksissa saatuun aineistoon. Oppilas osaa arvioida sekä tuloksia että tutkimusprosessia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn

toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa teknologisten sovellusten merkityksen omassa elämässään ja osaa nimetä niistä muutamia esimerkkejä, joissa on sovellettu kemiaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa ja kuvailla niiden käyttöä. Oppilas osallistuu kemiaa soveltavan ongelmanratkaisun ideointiin ja suunnitteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia ja selittää niiden toimintaperiaatteita. Oppilas työskentelee yhteistyössä muiden kanssa yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata kemiaa soveltavia teknologisia sovelluksia, selittää niiden toimintaperiaatteita sekä perustella niiden merkitystä yhteiskunnalle. Oppilas toimii kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa sekä itsenäisesti että rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ohjatusti tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen. Oppilas tutustuu johonkin oppimista tukevaan simulaatioon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimiseen ja esittämiseen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä havaintoja simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia omatoimisesti tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä simulaatiosta. Oppilas osaa tehdä yleistyksiä simulaation avulla.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti

tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen joitakin kemian käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä. Oppilas osaa yhdistää toisiinsa ilmiön, siihen liittyvät ominaisuudet ja käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää kemian ilmiöitä käyttäen kemian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa yhdistää ilmiöihin liittyvät ominaisuudet ja käsitteet käsiterakenteeksi.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että malleja käytetään aineen rakenteen kuvaamisessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä, joissa aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä kuvataan malleilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä erilaisilla malleilla. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvata ja selittää aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä käyttämällä erilaisia malleja. Oppilas osaa arvioida mallin suhdetta todellisuuteen sekä mallin rajoituksia tai puutteita.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti. Oppilas tunnistaa kemialle ominaisella tavalla perusteltuja näkemyksiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä. Oppilas osaa ilmaista erilaisia näkökulmia ja harjoittelee perustelemaan niitä kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja valitsee yleisesti luotettavina pidettyjä tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hakee tietoa erilaisista tietolähteistä ja osaa pohtia tietolähteen luotettavuutta. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkökulmia kemialle ominaisella tavalla sekä vertailla keskenään ristiriitaisia näkökulmia.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa kokeellisuuden kemian tapana tuottaa luonnontieteellistä tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä luonnontieteellisen tiedon kehittymisestä ja tieteellisistä tavoista tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvailla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perustellen kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa selittää perustellen tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin aineen ominaisuuksiin, rakenteeseen ja aineiden muutoksiin liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää joitakin aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutosten keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa ja soveltavissa tilanteissa.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Arvioitava osaaminen sisältyy muiden tavoitteiden osaamisen kuvauksiin.

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MAAKUNNALLISET ARVOTEEMAT KUVATAITEESSA

Opimme itsestämme, toisistamme, ympäristöstämme ja maailmastamme kuvataiteen työtapoja, välineitä ja käsitteitä kriittisesti hyödyntäen, yksin ja yhdessä.

Tunnemme itsemme ja huomioimme toiset visuaalisessa kulttuurissa toimiessamme sekä harjoittelemme samalla elämänhallintataitoja.

Toimimme vuorovaikutuksessa muiden kanssa tasa-arvoisesti, rakentaen yhdessä kestävää tulevaisuutta.

Iloitsemme osallisuudesta ja visuaalisen kulttuurin taitojen karttumisesta sekä yhdessä tekemisestä **yrittäjämäistä toimintatapaa** vaalien.

Kaikissa kuvataiteen tavoitteissa (T) toteutuvat kaikki sisältöalueet (S1, S2 ja S3) valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti. Laaja-alaiset osaamisen alueet (L) on sidottu valtakunnallisesti ePerusteissa tavoitteisiin (T). Kaikilla luokka-asteilla on yhtenevät tavoitteet. Vuosiluokkien 1 ja 2

sisällöt ovat yhtenevät, kuten myös luokilla 3–6. Vuosiluokalla 7 on omat päättöarviointiin tähtäävät sisältönsä.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7-9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaistaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7-9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet luokka-asteittain

Erityisiä painoalueita hyödynnetään luokka-astekohtaisesti. Toisaalta eri luokka-asteiden erityisistä painoalueista voi muodostaa kokonaisuuden, josta näkee koko perusopetuksen kuvataiteen minimitavoitteet. Opiskelun erityiset painoalueet on myös tummennettu vuosiluokittain tavoitekuvauksiin.

Vuosiluokat 1 ja 2

- Ihmisen muodon hahmottaminen oman kehon kautta
- Havainnoidaan tilaa – kokemuksien saaminen erilaisista tiloista
- Värien sekoittelu
- Kuvakerronta

Vuosiluokat 3-6

- Päävärit ja välivärit
- Lämpimät värit ja kylmät värit
- Rakentelua eri materiaaleista
- Harjoitellaan erilaisten kuvien katsomista ja tulkintaa
- Hyvät tavat kuvaamisessa ja kuvan käytössä
- Itse- ja vertaisarvioinnin harjoittelu

Vuosiluokka 7

- Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti
- Oman ilmaisun kehittäminen; haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7–9

Oppimisen ja osaamisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Formatiivisella ja summatiivisella arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen ja osaamisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin. Itsearviointitaitoja ja vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja kehitetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kuvataiteen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on kuvataiteen oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan kuvataiteen oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy kuvataiteen oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Kuvataiteen päättöarvioinnin kriteereissä alemman arvosanan kriteerissä kuvattu osaaminen kumuloituu ylemmän arvosanan kriteerissä edellytettyyn osaamisen tasoon. Oppilaan työskentelyä arvioidaan osana oppilaan osoittamaa osaamisen tasoa suhteessa kaikkiin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaamista kehitetään kaikissa opetuksen tavoitealueissa oppimäärän päättymiseen saakka.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataide arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 1:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Värioppi

- Väriopin kertaus
- Värien sekoittelu
- Valööri maalaten ja lyijykynin
- *Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tekee havaintoja yksilöllisesti ohjeistettuna.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen tuottamisen menetelmiä tehdessään havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää useita kuvallisen tuottamisen menetelmiä ja eri aisteja tehdessään havaintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää kuvallisen tuottamisen menetelmiä tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti tehdessään havaintoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään

kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 2:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Värioppi

- Väriopin kertaus
- Värien sekoittelu
- Valööri maalaten ja lyijykynin
- *Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi

- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas sanallistaa suullisesti tai kirjallisesti opettajalle jonkin havaintonsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tuo joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan yhteiseen keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu oma-aloitteisesti keskusteluihin ja perustelee ajatuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu keskusteluihin näkemyksiään selkeästi perustellen ja muiden puheenvuoroja rakentavasti tulkiten.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja

medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 3:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Värioppi

- Väriopin kertaus
- Värien sekoittelu
- Valööri maalaten ja lyijykynin
- *Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ilmaisee konkreettisesti ohjattuna joitakin havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös jotakin muuta tiedon tuottamisen tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan myös muita tiedon tuottamisen tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas syventää havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvallisesti. Oppilas käyttää kuvailmaisussaan monipuolisesti muita tiedon tuottamisen tapoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 4:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

4. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Värioppi

- Väriopin kertaus
- Värien sekoittelu
- Valööri maalaten ja lyijykynin
- *Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee jonkin materiaalin tai tekniikan käyttöä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee erilaisia kuvailmaisun keinoja ja käyttää niistä joitakin tavoitteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuvailmaisun keinoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 5:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

4. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

5. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun

6. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät

- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas harjoittelee ohjatusti tutkivaa lähestymistapaa työskentelyssään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee tutkivaa lähestymistapaa yksin tai ryhmässä työskennellessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää tutkivaa lähestymistapaa yksin tai ryhmässä työskennellessään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää tavoitteellisesti tutkivaa lähestymistapaa yksin ja yhteistoiminnallisesti työskennellessään.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 6:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittymistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin

- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja kokeilee kuvallisen viestinnän mahdollisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää joitakin kuvallisen viestinnän keinoja ilmaistessaan mielipiteitään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ilmaisee mielipiteitään itselleen merkityksellisistä asioista kuvallisen viestinnän keinoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu ja vaikuttaa ympäristöön soveltamalla kuvallisen viestinnän keinoja.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään

kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 7:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Värioppi

- Väriopin kertaus
- Värien sekoittelu
- Valööri maalaten ja lyijykynin
- *Erikovuiset lyijykynät, akryylivärit*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin kuvatulkinnan menetelmää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas harjoittelee kuvatulkinnan menetelmiä ja käyttää niistä joitakin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soveltaa monipuolisesti erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla

niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 8:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä

6. Rohkaistaanvaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

MITÄ? MITEN?

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus

- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisen kulttuurin merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tarkastelee joitakin visuaalisen kulttuurin merkityksiä sekä tutustuu niistä käytävään keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee näkemyksiään visuaalisen kulttuurin merkityksestä.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 9:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

7. Annetaan visuaalisia välineitä itseilmaisuun

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee ohjatusti jotakin tiettyä kulttuurista kuvailmaisun tapaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tutustuu ohjatusti kulttuurisiin kuvailmaisun tapoihin ja käyttää niitä kuvallisessa tuottamisessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kehittää kulttuuristen kuvailmaisun tapojen tuntemustaan soveltamalla niitä kuvallisessa tuottamisessa ja perustelemalla ratkaisujaan.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 10:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin

2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista

3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä

4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta

5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Tilan kuvaaminen

- Yhden pakopisteen perspektiivi
- Kolmiulotteinen muoto, valo ja varjo (perusmuodot)
- *Valööriharjoitukset, oma huone*

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ja nimeää jonkin visuaalisessa kulttuurissa ilmenevän arvon.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas nimeää ja pohtii visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ottaa kantaa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja koskevaan keskusteluun ja perustelee näkemyksiään.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kuvataiteen tavoitteiden maakunnalliset painotukset tavoitteessa 11:

MIKSI?

1. Tutkitaan ja ilmaistaan kulttuurista moninaisuutta taiteen keinoin
2. Kuvien tuottamisella ja tulkitsemisella vahvistetaan oppilaan identiteetin rakentumista
3. Kehitetään kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä
4. Kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta
5. Tuetaan oppilaan kriittisen ajattelun kehittämistä

6. Rohkaistaan vaikuttamaan taiteen keinoin omaan kestävään elinympäristöön sekä yhteiskuntaan ja tulevaisuuteen

7. Annetaan mahdollisuuksia yhteistoiminnalliseen työskentelyyn ja yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa

MITÄ? MITEN?

Ihmisen mittasuhteet

- Ihmisen mittasuhteet
- *Piirtäen, maalaten, muovaillen*

Kolmiulotteinen muotoilu ja rakentelu eri materiaaleista

- Veistos
- Savityö
- *Kierrätysmateriaali*

Grafiikkaan tutustuminen

- Grafiikan menetelmät
- Kaiverrettu kuva ja painaminen

Valokuva – liikkuva kuva

- Mediataide
- Animaatioon tutustuminen
- Kuvakerronta
- www.mediametka.fi
- www.avarkki.fi

Kuvan monilukutaito

- Taidekuvan tulkinta (esimerkkejä taidehistoriasta nykytaiteeseen)
- www.kansallisgalleria.fi
- www.ateneum.fi
- *Taidenäyttelykäynti, katsotaan ja tulkitaan erilaisia kuvia*

Visuaalisen kulttuurin kenttään tutustuminen

- Tutustuminen lähialueen kulttuuripalveluihin
- **Oppilaan oma visuaalinen kulttuuriympäristö ja identiteetti**
- *Taidehistorian esimerkkejä aikakausista ja ”ismeistä” integroiden muihin oppiaineisiin*

Visuaalisen alueen mediataidot

- Tekijänoikeudet
- Digikuvaus
- Kaupallisen ja uutiskuvan tulkinta

Prosessin ja tuotoksen arviointi

- Oman ja toisen työn arvostus
- Asenne (työn saattaminen loppuun, keskittyminen työskentelyyn, yritteliäisyyden ja pitkäjänteisyyden kehittäminen)
- Itsearviointi
- **Oman ilmaisun kehittäminen: haastetaan oppijaa pohtimaan omaa tehtävästä suoriutumistaan** (esim. alisuoriutuminen, suoriutuminen, suorittaminen, itsensä ylittäminen)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon jonkin kulttuurisen moninaisuuden tai kestävän kehityksen näkökulman.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon erilaisia kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää näkemyksiään kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen kysymyksistä sekä vaikuttaa kuvien avulla.

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Biologia

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetuksessa työskennellään myös luonnossa ja ohjataan oppilaita tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia

muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

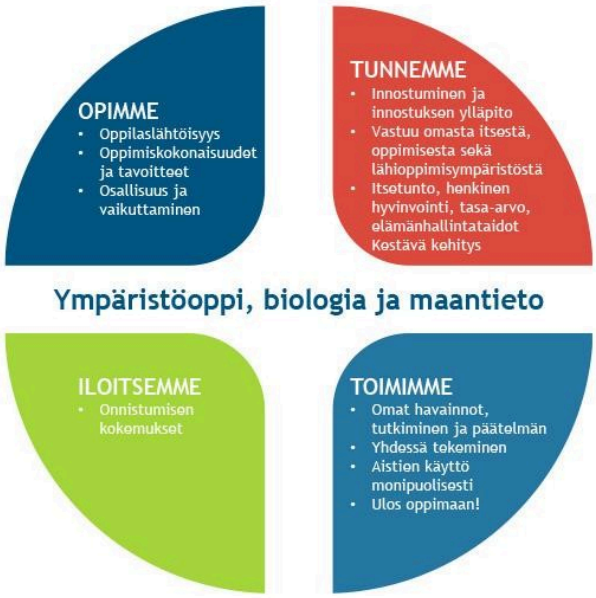
Biologian opetuksessa tuetaan oppilaiden ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitojen sekä yhteisöllisyyden kehittymistä ja annetaan valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään.

Biologian opetus auttaa oppilaita ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, eettisissä pohdinnoissa, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Biologian opetus kehittää oppilaiden ympäristötietoisuutta ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Oppilaat saavat valmiuksia vaikuttaa ja osallistua oman lähiympäristönsä kehittämiseen ja sen säilymiseen elinvoimaisena. Oppilaita ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevissa oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinnassa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvovalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.



Arvoissa on huomioitu maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset, joita ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus.

Laaja-alainen osaaminen kestävän kehityksen näkökulmasta eri vuosiluokilla

7.-9.lk: Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Innostetaan oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Tuetaan oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.

Nivelvaiheen perusosaaminen määrittyy keskeisten tavoitteiden ja niihin liittyvien sisältöjen mukaan.

Maakunnallisia erityispiirteitä ovat muun muassa jokiluonto, lakeus, tulvat, suo, maaseutu, lähiruoka, Lappajärvi, pohjavesialueet, maakunnan raaka-aineiden jatkojalostus, kansallispuistot, Geopark-alue, metsästys ja kalastus.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Toimimme vaihtelevasti erilaisissa oppimisympäristöissä sisällä, ulkona ja sähköisissä ympäristöissä. Työtapoina käytetään esimerkiksi tutkimista, havainnointia, tiedonhakua eri lähteistä ja kriittistä tiedon arviointia sekä projektityöskentelyä. Työskentelyssä pyritään mahdollisimman paljon yhdessä tekemiseen.

Oppimisympäristöjä:

Ulos oppimaan! – konkreettisia esimerkkejä eri luokkatasoille biologian ja maantiedon opetuksessa:

7.lk:

- Kalastusretki yhdistettynä saaliskalojen dissektioon
- Vesistön tutkiminen (planktonhaavinta, pohjaeläinhaavinta, ranta- ja vesikasvit)

- Vesistön ominaisuuksien tutkiminen
- Linturetki
- Kasvien tunnistaminen

8.lk:

- Retki suolle
- Metsäretket
- Kasvien tunnistaminen
- Puiden pituuden mittaaminen
- Metsätyypit
- Puiden iän arviointi kannoista ja taimista
- Sieniretki
- Mitä löytyy (kuolleen) puun kaarnan alta?
- Kasvillisuusruutu
- Perhoshaavinta
- Tutkimuksen toteuttamiseen soveltuvat maastotyöt
- Digitaalisen eliökokoelman keräämiseen liittyvät asiat

9.lk

- Kunnan/kaupungin kaavoittaminen
- Paikallisiin elinkeinoihin tutustuminen
- Jääkauden jäljet lähiympäristössä
- Maaperä-/kivilajiretki pihalle

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Rajataan sisällöt keskeisiin käsitteisiin ja annetaan riittävästi aikaa esimerkiksi projektin tai kokeen tekemiseen. Osaamista voi näyttää myös suullisesti.

Opiskelun erityiset painoalueet:

BI 7.lk:

- Ekosysteemin rakenne ja toiminta
- Peruslajintuntemus
- Eliökunnan rakenne
- Evoluutio ja luonnonvalinta

BI 8.lk:

- Metsä- ja suoekosysteemin rakenne ja toiminta
- Luonnonsuojelu
- Eliökokoelma
- Mikä on solu?

- Mikä on laji?
- Evoluutio ja luonnonvalinta

BI 9.lk:

- Ihmisen elimistön rakenne ja toiminta
- Ihmisen lisääntyminen
- Perinnöllisyys

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute eli formatiivinen arviointi tukee opintojen aikana oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havaintoja, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt biologian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on biologian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan biologian oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy biologian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Oppilaan työskentelyn ohjaamisella biologiassa tarkoitetaan esimerkiksi suullisten lisäohjeiden antamista, ohjaavien kysymysten esittämistä, välineillä havainnollistamista tai vastaavien esimerkkien antamista työskentelyn aikana. Biologiassa kussakin kriteerikuvauksessa ilmaistaan myös alemman arvosanan osaaminen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Biologia arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä eliökunnat sekä eri eliöryhmille yhteisiä perusrakenteita ja toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä eliökunnat. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita ja kuvailee elintoimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimeätä eliökunnat ja kuvailla eliökunnan luokittelun periaatteita esimerkkilajien avulla. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita sekä kertoo eliöiden elintoiminnoista ja niiden tehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä eliökunnat ja perustella eliökunnan luokittelun periaatteita. Oppilas tunnistaa, luokittelee ja vertailee keskeisimpiä eliöryhmiä. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden rakenteita sekä selittää eliöiden elintoimintoja ja niiden tehtäviä.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esim. maastotutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-,

tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen)
Elämä

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, että yksilön ominaisuuksiin vaikuttavat sekä perimä että ympäristö. Oppilas kertoo, että eliöt ovat kehittyneet evoluution tuloksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas tietää, mitä bioteknologia tarkoittaa. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas antaa käytännön esimerkkejä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen yksilön ominaisuuksien muodostumisessa ja soveltaa osaamistaan käytännön esimerkkeihin. Oppilas kertoo esimerkkejä siitä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään, sekä bioteknologian mahdollisuuksista ja haasteista. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta, ja antaa esimerkkejä evoluutiosta jatkuvana prosessina. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden esimerkkien avulla.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esim. maastotutkimus

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen)
Elämä

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas luettelee kestävän kehityksen osa-alueet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa joitakin esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas antaa esimerkkejä biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas kertoo biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja tarkastelee muutosten seurauksia. Oppilas selittää syy-seuraussuhteita kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja perustelee näkemyksensä biologisen tiedon pohjalta. Oppilas arvioi biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitystä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esim. maastotutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen)
Elämä

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esim. maastotutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin

vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen)
Elämä

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esim. maastotutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimusretket lähiympäristöön ja lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökunnan rakenne (sisältää eliöiden rakenteen)
Elämä

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettisten kysymysten pohdinta	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa luokitella metsäekosysteemin osia elollisiin ja elottomiin. Oppilas rakentaa yksinkertaisen ravintoketjun esimerkkilajeista. Oppilas tunnistaa ja nimeää joitakin lajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa luokitella ja nimetä metsäekosysteemin osia ja kertoa niiden toiminnasta. Oppilas tunnistaa ja nimeää erilaisia ekosysteemejä. Oppilas tunnistaa ja nimeää lajeja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja kertoa metsäekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan. Oppilas tunnistaa, nimeää ja vertailee erilaisia ekosysteemejä. Oppilas tunnistaa ja nimeää lajeja eri ekosysteemeistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää ja perustella metsäekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan. Oppilas vertailee eri ekosysteemejä ja selittää niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Oppilas tunnistaa ja nimeää monipuolisesti lajeja eri ekosysteemeistä.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten, lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökokoelma

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta
Solu, evoluutio

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä eliökunnat sekä eri eliöryhmille yhteisiä perusrakenteita ja toimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä eliökunnat. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita ja kuvailee elintoimintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimeätä eliökunnat ja kuvailla eliökunnan luokittelun periaatteita esimerkkilajien avulla. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden perusrakenteita sekä kertoo eliöiden elintoiminnoista ja niiden tehtävistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä eliökunnat ja perustella eliökunnan luokittelun periaatteita. Oppilas tunnistaa, luokittelee ja vertailee keskeisimpiä eliöryhmiä. Oppilas nimeää ja vertailee eliöiden rakenteita sekä selittää eliöiden elintoimintoja ja niiden tehtäviä.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten, lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökokoelma

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta
Solu, evoluutio

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tunnistaa erilaisissa elinympäristöissä elävien eliöiden ominaisuuksia. Oppilas antaa joitakin esimerkkejä erilaisissa elinympäristöissä elävistä eliöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla, miten lajit sopeutuvat eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo, mitä monimuotoisuus tarkoittaa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä lajien esiintymisestä ja lajien sopeutumisesta eri elinympäristöihin. Oppilas kertoo esimerkkejä elinympäristöjen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas kertoo, miksi monimuotoisuus on tärkeää.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja kertoo sopeutumiseen liittyviä syy-seuraussuhteita. Oppilas perustelee elinympäristöjen merkityksen luonnon monimuotoisuudelle. Oppilas perustelee, miksi monimuotoisuus on tärkeää.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten, lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökokoelma

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta
Solu, evoluutio

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän

käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas luettelee kestävän kehityksen osa-alueet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa joitakin esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas antaa esimerkkejä biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristöön. Oppilas kuvailee kestävän kehityksen osa-alueet ja antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi biologian näkökulmasta. Oppilas kertoo biotaloudesta ja ekosysteemipalveluista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa perustella, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ympäristöön ja tarkastelee muutosten seurauksia. Oppilas selittää syy-seuraussuhteita kestävän tulevaisuuden rakentamisessa ja perustelee näkemyksensä biologisen tiedon pohjalta. Oppilas arvioi biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitystä kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten, lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökokoelma

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta
Solu, evoluutio

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten, lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin

vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökokoelma

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta
Solu, evoluutio

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa koostaa ohjatusti pienen eliökokoelman. Oppilas osallistuu kasvien kasvatukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti pienimuotoisen perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen ja kertoo kasvatuskokeen tulokset.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa kasvatuskokeen ja tekee siitä päätelmiä tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön liittyen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti laajahkon ja huolellisesti toteutetun perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa kasvatuskokeen, arvioi kokeen tulosten luotettavuutta sekä selittää, miten kasvatuskoe liittyy tarkasteltavaan biologiseen ilmiöön.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten, lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin

vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökokoelma

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta
Solu, evoluutio

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu biologisen tutkimuksen tekoon ja kertoo, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida laboratoriossa ja maastossa. Oppilas tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja raportoi sen tuloksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa oman tutkimuksen itsenäisesti ja raportoi sen tulokset selkeästi.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten, lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökokoelma

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta
Solu, evoluutio

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja

terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Ei käytetä arvosanan muodostumisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi kasvatus, kasvio, eliökokoelma tai maastotutkimus.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Mennään maastoon tutkimusta (S1) varten, lajintuntemus

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliökokoelma

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eliöiden rakenne ympäristöön sopeutumisen kannalta
Solu, evoluutio

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja

terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, että yksilön ominaisuuksiin vaikuttavat sekä perimä että ympäristö. Oppilas kertoo, että eliöt ovat kehittyneet evoluution tuloksena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas tietää, mitä bioteknologia tarkoittaa. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä perimän ja ympäristön vaikutuksista yksilön ominaisuuksiin. Oppilas antaa käytännön esimerkkejä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen yksilön ominaisuuksien muodostumisessa ja soveltaa osaamistaan käytännön esimerkkeihin. Oppilas kertoo esimerkkejä siitä, mihin bioteknologiaa hyödynnetään, sekä bioteknologian mahdollisuuksista ja haasteista. Oppilas kuvailee, miten elämä ja monimuotoisuus ovat kehittyneet evoluution kautta, ja antaa esimerkkejä evoluutiosta jatkuvana prosessina. Oppilas selittää perinnöllisyyden ja evoluution yhteyden esimerkkien avulla.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi veriryhmämääritys tai sisäelinten preparointi.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinnöllisyys ihmisen kannalta, bioteknologia.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä ihmisen keskeisimpiä elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisimpien elimistöjen tehtäviä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ihmisen keskeisimpiä elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja. Oppilas kuvailee ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä ihmisen elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja ja säätelyjärjestelmiä. Oppilas kertoo ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa nimetä ja kuvailla ihmisen elimiä ja elimistöjä. Oppilas kuvailee keskeisiä elintoimintoja ja säätelyjärjestelmiä ja selittää, kuinka ne muodostavat toiminnallisia kokonaisuuksia. Oppilas selittää perustellen ihmisen kasvun ja kehittymisen keskeisiä vaiheita.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin biologian peruskäsitteitä ja liittää niitä annettuihin biologian ilmiöihin. Oppilas kertoo oppimastaan biologisesta ilmiöstä yksinkertaisesti omin sanoin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää biologisia peruskäsitteitä. Oppilas esittää oppimansa biologisen ilmiön omin sanoin ja valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas asettaa yksinkertaisia kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää joitakin mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä kertoo luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää biologisia käsitteitä tarkoituksenmukaisesti. Oppilas esittää oppimansa asian omin sanoin jäsennellysti biologialle ominaisella tavalla sekä valitsee sopivan tavan tiedon esittämiseen. Oppilas esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä sekä selittää ja perustelee luonnontieteellisiä syy-seuraussuhteita.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi veriryhmämääritys tai sisäelinten preparointi.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinnöllisyys ihmisen kannalta, bioteknologia.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä kehitys bioteknologian mahdollisuuksien ja haasteiden kannalta.

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu opetukseen laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää joitakin biologian tutkimusvälineitä ohjattuna. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä ohjatusti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa ohjatusti. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ohjeen mukaan. Oppilas hakee biologista tietoa muutamasta erilaisesta tietolähteestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä valitsee joitakin luotettavia tietolähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas käyttää biologian tutkimusvälineistöä ja arvioi eri biologian tutkimusvälineistön soveltuvuutta työskentelyyn. Oppilas hakee biologista tietoa erilaisista tietolähteistä sekä arvioi tietolähteiden luotettavuutta ja soveltuvuutta.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi veriryhmämääritys tai sisäelinten preparointi.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinnöllisyys ihmisen kannalta, bioteknologia.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu biologisen tutkimuksen tekoon ja kertoo, mitä tutkimuksessa on tehty.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa havainnoida laboratoriossa ja maastossa. Oppilas tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja tekee pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja raportoi sen tuloksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas suunnittelee ja toteuttaa oman tutkimuksen itsenäisesti ja raportoi sen tulokset selkeästi.

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tutkimus: esimerkiksi veriryhmämääritys tai sisäelinten preparointi.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinnöllisyys ihmisen kannalta, bioteknologia.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ihmisen biologiaa

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä kehitys bioteknologian mahdollisuuksien ja haasteiden kannalta.

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa biologisen tiedon pohjalta esimerkkejä siitä, miten omat valinnat vaikuttavat terveyteen ja ympäristöön.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ja antaa esimerkkejä, miten biologisia tietoja ja taitoja voi soveltaa omassa elämässä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja perustella, miten biologisia tietoja voi soveltaa omassa elämässään sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävä kehitys bioteknologian mahdollisuuksien ja haasteiden kannalta.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

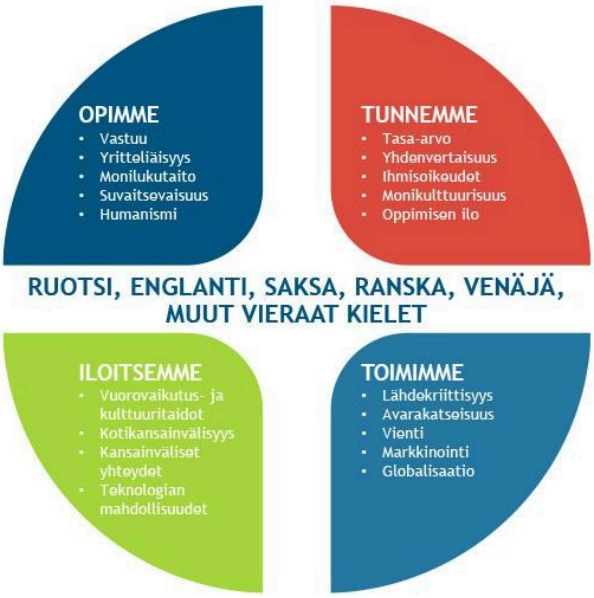
Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

Ruotsin kieli, A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Ruotsin kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun ruotsin kielellä eri oppiaineissa.



Ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain luokilla 7-9

Vuosiluokittain jaetuttujen aihepiirien ja rakenteiden käsittelyjärjestys voi vaihdella yksittäisten aihepiirien, vuorovaikutustilanteiden ja rakenteiden osalta opetusjärjestelyistä riippuen. Samoja aihepiirejä ja rakenteita kerrataan ja syvennetään eri vuosiluokilla.

Vuosiluokka	Tavoitteet	Aihepiirit	Rakenteet
7	T1-T6 S1-S3 L1-L5, L7	-koti ja vapaa-aika -kouluelämä -arkielämän viestintätilanteita (esim. matkalipunosto, vaateostokset)	-perfekti ja pluskvamperfekti -lauseoppia
8	T1-T8 S1-S3 L1-L7	-Pohjoismaat ja matkustaminen -arkielämän viestintätilanteita (esim. ravintolassa asioiminen)	-verbirakenteita (esim.konditionaali) -adverbejä -pronomineja -adjektiivin ja substantiivin taivutus (ns. neljän taivutus) -sivulauseen sanajärjestys
9	T1-T10 S1-S3 L1-L7	-monikulttuurisuus -opiskelusuunnitelmat ja tulevaisuus -ympäristö ja kestävä kehitys	-passiivi-ilmauksia -kysyvä sivulause -verbirakenteita

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7–9

- Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla.
- Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.
- Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja.
- Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.
- Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.
- Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa ruotsin kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan ruotsin kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on ruotsin kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin kielen A-oppimäärän oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ruotsin kielen A-oppimäärä (A2) arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä Suomessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa pohtia ruotsin kielen asemaa kansalliskielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.** Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.
- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.

T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa

ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Tutustutaan monipuolisesti kulttuuriperintöön ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ja osaa käyttää ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää ruotsin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti monenlaisissa jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita

opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. **Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen eri tilanteissa ja eri yhteyksissä.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä Suomessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa pohtia ruotsin kielen asemaa kansalliskielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.** Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.
- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.

T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa

ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Tutustutaan monipuolisesti kulttuuriperintöön ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ja osaa käyttää ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää ruotsin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti monenlaisissa jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita

opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. **Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen eri tilanteissa ja eri yhteyksissä.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen käyttää tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnässä eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä

tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista lukutaitoa ja ympäristölukutaitoa.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Oppilas pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.
- Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallisuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä Suomessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita ruotsin kielen asemasta kansalliskielenä. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kielen asemaa Suomessa ja Pohjoismaissa ja maailman kielten joukossa ja pohtia kielen merkitystä yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa pohtia ruotsin kielen asemaa kansalliskielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia Pohjoismaiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.** Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.
- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.

T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjola-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää ruotsinkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa

ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Tutustutaan monipuolisesti kulttuuriperintöön ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa esimerkkejä, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ja osaa käyttää ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia ruotsin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi.

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää ruotsin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia kehittää ruotsin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Paikallinen tarkennus:

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle.

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti monenlaisissa jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita

opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. **Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen eri tilanteissa ja eri yhteyksissä.

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen käyttää tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnässä eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä

tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista lukutaitoa ja ympäristölukutaitoa.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tuttavallista eikä liian muodollista. Oppilas pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.
- Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.1Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Lisätään oppilaiden mahdollisuuksia osallistua koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen.

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa.

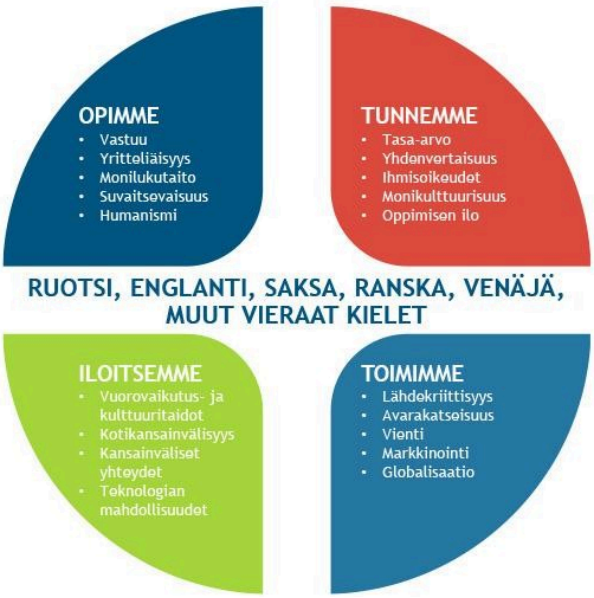
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaat syventävät tieto- ja viestintäteknologian taitojaan ja hyödyntävät opiskelussaan koulun ulkopuolella opittua.
- Oppilaita kannustetaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaan.
- Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.



Ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokittain jaetuttujen aihepiirien ja rakenteiden käsittelyjärjestys voi vaihdella yksittäisten aihepiirien, vuorovaikutustilanteiden ja rakenteiden osalta opetusjärjestelyistä riippuen. Samoja aihepiirejä ja rakenteita kerrataan ja syvennetään eri vuosiluokilla.

Vuosiluokka	Tavoitteet	Aihepiirit	Rakenteet
7	T1-T6 S1-S3 L1-L2, L4-L5, L7	-alemman vuosiluokan kertausta -lisäksi uusia arkielämän viestintätilanteita (esim. voinnista kertominen ja ravintolassa asioiminen)	-alemman vuosiluokan rakenteiden kertaamista ja syventämistä -imperfekti -pronomineja
8	T1-T8 S1-S3 L1-L2, L4-L7	-säästä kertominen -matkustaminen ja tienneuvominen	-perfekti ja pluskvamperfekti -lauseoppia (esim. man-rakenne) -järjestysluvut ja päiväys
9	T1-T9 S1-S3 L1-L2, L4-L7	-opiskelusuunnitelmat ja ammatit -Pohjoismaat -maat, kielet ja kansallisuudet -ympäristö ja kestävä kehitys	-verbirakenteita (esim. konditionaali, imperatiivi, att ja perusmuoto, passiivi) -sivulauseen sanajärjestys -adjektiivin vertailu -adverbeja

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7–9

- Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä.
- Verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.
- Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla.
- Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käyttöön erilaisissa tilanteissa.
- Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.
- Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa ruotsin kielen B1-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan ruotsin kielen B1-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun

tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin kielen B1-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T5–T9) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa A1.3 ja A2.1 välitasoksi A1.3/A2.1 Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ruotsin B-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaisista ja pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas tietää, että ruotsia puhutaan eri tavoin Suomessa ja Ruotsissa. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaisista ja pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielestä käyttökielenä Suomessa ja Pohjois-maissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa kuvailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa kertoa joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä.

Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä.** Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä **verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin.** Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, **jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä

L5 Tieto- ja viestintäteknolginen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti.
- Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsin kielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia yleisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia keskeisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa eritellä tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia monipuolisia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla.** Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja.

Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytöön erilaisissa tilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- KKotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voitaisiin tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjala-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.
- Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallistuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää ruotsin kielen taitoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan myös koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka ruotsin kielen taitoa voi hyödyntää omassa elämässä koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia mahdollisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä. Perustellaan ruotsin kielen taitoa ja sen merkitystä osana oppilaan osaamista.
- Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäseninä.

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso: A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista. Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. **Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan sekä tulkitsemaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen.
- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas osallistuu viestintään ja tarvitsee vain satunnaisesti apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa melko usein turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas osaa soveltaa jonkin verran viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa.

L4 Monilukutaito

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaisista ja pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas tietää, että ruotsia puhutaan eri tavoin Suomessa ja Ruotsissa. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaisista ja pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielestä käyttökielenä Suomessa ja Pohjois-maissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa kuvailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa kertoa joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä.** Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä **verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin.** Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, **jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti.
- Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsin kielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia yleisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia keskeisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa eritellä tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia monipuolisia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla.** Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. **Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käyttöön erilaisissa tilanteissa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.

- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjala-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.
- Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallistuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää ruotsin kielen taitoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan myös koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka ruotsin kielen taitoa voi hyödyntää omassa elämässä koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen peruspetuksen opetussuunnitelma.

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytöön erilaisissa tilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia mahdollisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä. Perustellaan ruotsin kielen taitoa ja sen merkitystä osana oppilaan osaamista.
- Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäseninä.

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso: A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista. Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: **Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. **Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan sekä tulkitsemaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen.
- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas osallistuu viestintään ja tarvitsee vain satunnaisesti apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa melko usein turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas osaa soveltaa jonkin verran viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa.

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomai-simmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas selviytyy joistakin lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää joitakin kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

L4 Monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa.
- Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.
- Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä hidasta puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyistä, yksinkertaisista, itseään kiinnostavista viesteistä ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua ja ilmenevää tietoa.
- Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja joitakin pohjoismaisia kieliä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä suomenruotsalaisista ja pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä Pohjoismaat ja niiden viralliset kielet. Oppilas tietää, että ruotsia puhutaan eri tavoin Suomessa ja Ruotsissa. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaisista ja pohjoismaisista kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielestä käyttökielenä Suomessa ja Pohjois-maissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa kuvailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kuvailla ruotsin kieltä käyttökielenä Suomessa ja Pohjoismaissa. Oppilas osaa kertoa joistakin Suomessa ja Ruotsissa käytetyn ruotsin kielen erityispiirteistä. Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaisia ja pohjoismaisia kulttuureita ja elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: **Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä.** Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä **verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin.** Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, **jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti.
- Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin ruotsin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksia. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan ruotsin kielessä ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan ruotsissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Paikallinen tarkennus:

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä. Oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan.
- Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. Pyritään tunnistamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä ja kehitetään näin systemaattista ajattelua.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan oppiaineelle ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä.

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia yleisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia keskeisimpiä kielenoppimistapoja. Oppilas osaa eritellä tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää itselle sopivia monipuolisia tapoja oppia kohdekieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: **Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla.** Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. **Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytöön erilaisissa tilanteissa.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

Eteläpohjalainen peruspetuksen opetussuunnitelma

- Kotikansainvälisyys on kaksikielisellä alueellamme erinomainen kansainvälisyyden muoto, joka luo mahdollisuuksia aitoihin vuorovaikutustilanteisiin. Yhteistyötä voidaan tehdä lähialueiden ruotsinkielisten koulujen ja sellaisten järjestöjen kanssa, jotka edistävät ruotsin kielen opiskelua Suomessa (esim. SvenskaNu, Pohjala-Norden, Wasa Teater, Luckan, Svenska föreningen i Östermyra).
- Opetustilanteissa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon kohdekieltä ja tarjoamaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.
- Korostetaan ruotsin kielen vahvaa asemaa maakunnassa ja huomioidaan Suomen osallistuus Pohjoismaisessa yhteistyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää ruotsin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää ruotsin kielen taitoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää ruotsin kielen taitoaan myös koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka ruotsin kielen taitoa voi hyödyntää omassa elämässä koulun ulkopuolella ja koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Paikallinen tarkennus:

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Eteläpohjalainen peruspetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytöön erilaisissa tilanteissa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia mahdollisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä. Perustellaan ruotsin kielen taitoa ja sen merkitystä osana oppilaan osaamista.
- Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäseninä.

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso: A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista. Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. **Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon.** Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. **Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan sekä tulkitsemaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen harjoittelemiseen.
- Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas osallistuu viestintään ja tarvitsee vain satunnaisesti apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa melko usein turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas osaa soveltaa jonkin verran viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vaikuttaminen ja ilmaisu

- Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa.

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomai-simmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas selviytyy joistakin lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää joitakin kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

L4 Monilukutaito

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa.
- Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia vuorovaikutustilanteiden harjoittelemiseen.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.
- Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä hidasta puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa tiedon lyhyistä, yksinkertaisista, itseään kiinnostavista viesteistä ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua ja ilmenevää tietoa.
- Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin.

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3/A2.1 Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa keskeistä perussanastoa ja rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissa kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Paikallinen tarkennus:

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa: Taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmia ovat nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä

tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

L4 Monilukutaito

- Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaa.
- Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa



Maakunnallisen mallin sisällöt vuosiluokilla 7–9

Alla on esitetty vuosiluokkien 7–9 yhdessä ja erikseen opetettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

KATSOMUSTEN MAAILMA

7. luokka, opetus yhdessä:

- Katsomusten perusteet
- Luontokeskeisiä katsomusperinteitä
- Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä
- Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä
- Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

KATSOMUSTEN JUURET

8. luokka, opetus omissa ryhmissä:

- UE: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kristillinen oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.

- UO: Suhde omaan uskontoon: Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin, kirkkohistoria, ortodoksisuus ja kulttuuri, kirkon oppi, elämä ja Raamattu.
- UKAT: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kirkon oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UI: Suhde omaan uskontoon: Islamin historia, islamin monimuotoisuus, Koraani ja islamin oppi, islam, kulttuuri ja tiede.
- UJUU: Suhde omaan uskontoon: Juutalaisuuden historiaa, juutalaisuuden suuntaukset, pyhät kirjat ja juutalainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.
- ET: Katsomusvapaus ja kulttuuri: Katsomushistoriaa, nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri, ihmisoikeudet ja katsomusvapaus, oma katsomus ja katsomusten arviointi.

ETIIKKA JA HYVÄ ELÄMÄ

9. luokka, opetus osittain yhdessä, osittain omissa ryhmissä:

Yhdessä:

- Perinteet dialogissa
- Etiikan perusteet
- Etiikan teemoja

Omissa ryhmissä:

- UE: Hyvä elämä
- UO: Hyvä elämä
- UKAT: Hyvä elämä
- UI: Hyvä elämä
- UJUU: Hyvä elämä
- ET: Hyvä elämä

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Uskonnon opetuksessa käytetään oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallinen malli on rakennettu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilaan arvioinnin perusteina käytetään hänen opiskelemansa katsomusaineen - joko uskonnon tai elämänkatsomustiedon - tavoitteita. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta. Oppimisen apuna voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä ja lähteitä, kuten oppikirjoja, dialogista oppimista ja tietotekniikkaa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää. Paikallisesti mahdollisen opetuksen eriyttämistavan järjestämisestä vastaa opettaja.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt uskonnon opetuksen keskeiset sisältöalueet ovat Suhde omaan uskontoon (S1), Uskontojen maailma (S2) ja Hyvä elämä

(S3). Eri uskontojen opetussuunnitelmissa mainitut tavoitteet ja sisällöt sisältävät paljon keskenään samantapaisia aihepiirejä, joita voidaan opettaa yhdessä kunkin katsomusta kunnioittaen. Maakunnallisessa mallissa katsomusaineiden omat sisällöt toteutetaan oppilaan oman uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetussuunnitelman pohjalta. Aihepiirien käsittelyt ryhmitellään esimerkiksi siten, että yhteen uskontoon kuuluvien oppilaiden S1 toimii toiseen uskontoon kuuluville S2:na ja päinvastoin. Tällöin vaikkapa islamin perusteiden opiskeleminen on islaminuskoisille S1:tä, mutta ortodokseille S2:ta. Elämänkatsomustiedolle valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet antaa sisältöalueet Katsomus ja kulttuuri (S1), Etiikan perusteita (S2) sekä Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3). Erilaisesta jaottelusta ja painotuksista huolimatta ne pitävät sisällään samoja asioita kuin uskonnon opetus.

Tarkennuksia 8. ja 9. luokan katsomusaineiden etäopetukseen

Eteläpohjalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan elämänkatsomustiedon sekä uskonnon opetus evankelisluterilaista uskontoa lukuun ottamatta toteutetaan kahdeksannella luokalla etäopetuksena. Etäopetusta on yksi tunti joka viikko koko kouluvuoden ajan.

Yhdeksännellä luokalla katsomusopetus on lukuvuodesta 2019–2020 alkaen integroitua lukuun ottamatta loppukevättä. Kevään viimeisillä n. 8 oppitunnilla opetus on katsomuksittain eriytettyä, mikä toteutetaan etäopetuksena muissa kuin evankelisluterilaisessa uskonnossa.

8. ja 9. luokkalaiset yhteiseen etäopetukseen loppukevään osalta

Koska yhdeksännen luokan loppukevään etätunnille on haastava löytää ajankohtaa etäopetuksen lukujärjestyksestä, toteutetaan se yhdessä kahdeksannen luokan etätunnin kanssa. Yhdeksäsluokkalaisille ei siis perusteta omaa etäopetusryhmää kevään eriytetyn jakson ajaksi, vaan he liittyvät jakson alkaessa mukaan kahdeksasluokkalaisten ryhmään.

Menettely mahdollistaa sen, että etäopetuksen viikkolukujärjestyksestä ainoastaan yksi tunti tarvitsee varata yläkoulun katsomusaineita varten. Kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisille yhteinen etäopetusjakso on maaliskuusta toukokuuhun, viikoilla 12–20.

Yhteisen etäopetusjakson sisällöt vaihtuvat vuorovuosittain

8. ja 9. luokan yhteisen etäopetusjakson sisältö poimitaan vuorovuosittain kahdeksannen ja yhdeksännen luokan opetussuunnitelmista. Parittomina vuosina opetetaan kahdeksannen luokan asioita ja parillisina vuosina yhdeksännen luokan asioita.

Vuorottelevat sisältökokonaisuudet on valittu siten, että jokaisen oppilaan opetuksessa toteutuvat kaikki hänen opiskelemalleen vuosiluokalle määritellyt oman uskonnon tai elämänkatsomustiedon tavoitteet. Myös vuosiluokan katsomusaineen sisällöllisen eheyden säilyminen on huomioitu.

Katsomusaine / oppimäärä	Parittomien vuosien keväinä opiskeltava kokonaisuus (8. luokan opsista)	Parillisten vuosien keväinä opiskeltava kokonaisuus (9. luokan opsista)
Ortodoksinen uskonto	*Kirkon oppi, elämä ja Raamattu*	*Hyvä elämä*
Islam	*Koraani ja islamin oppi*	*Hyvä elämä*
Juutalainen uskonto	*Pyhät kirjat ja juutalainen oppi*	*Hyvä elämä*
Katolinen uskonto	*Raamattu ja kirkon oppi*	*Hyvä elämä*
Elämänkatsomustieto	*Oma katsomus ja katsomusten arviointi*	*Hyvä elämä*

Vuorovuosimenettely pitää huomioida kahdeksasluokkalaisten arvioinnissa

Yhdeksännen luokan opetussuunnitelmasta peräisin oleva jakso Hyvä elämä sisältää tavoitteita, jotka eivät kuulu kahdeksannen luokan opetussuunnitelmaan. Kahdeksasluokkalaisten oppiminen

arvioidaan vain heidän vuosiluokkansa tavoitteiden perusteella. Yhdeksäsluokkalaisten päättöarvioinnissa huomioidaan kaikki tavoitteet opetussuunnitelman mukaisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat sekä kehittyvä kielitaito. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta, sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Uskonnossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Uskonnon oppiaineessa arviointi on monipuolista. Arviointia toteutetaan havainnoimalla oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä sekä tarkastelemalla oppilaiden monimuotoisia tuotoksia. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen formatiivinen arviointi että tietojen ja taitojen summatiivinen arviointi. Formatiivisessa arvioinnissa oppilaat saavat tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaille annettava palaute on ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään osana formatiivista arviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona uskonnon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt uskonnon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on uskonnon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanan 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan uskonnon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Myös työskentelyn arviointi sisältyy uskonnon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Alla kuvattuja uskonnon päättöarvioinnin kriteereitä käytetään kaikissa uskonnon oppimäärissä. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Päättöarvosanaa annettaessa oppilaan osaamisesta muodostetaan kokonaiskuva, joka pohjautuu kriteereiden arvosanakuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Uskonto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä.

Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev.lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	• Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	• Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	• Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9.luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

"Uskonnon ja elämänkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiinvälitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaaoppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin.Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen,mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnanantamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen".

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin

kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan

omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista,

soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset,

mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin

patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin

liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi)

ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, kehitys, leviäminen ja jakaantuminen ortodoksisen kirkon näkökulmasta.

Luostarilaitos ja bysanttilainen aikakausi. Kristinuskon saapuminen Suomeen idästä ja lännestä.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin

- Ortodoksinen kirkko Suomessa. Ortodoksiset patriarkaatit ja muut ortodoksiset ja sitä lähellä olevat kirkot. Katolinen kirkko ja protestanttisuuden eri haaroja, painottaen paikallista tilannetta. Ekumenia ja uskontodialogi.

Ortodoksisuus ja kulttuuri

- Ortodoksisuuden vuorovaikutus tieteen, taiteen, kirjallisuuden, musiikin ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia kysymyksiä ortodoksisesta näkökulmasta.

Kirkon oppi, elämä ja Raamattu

- Raamatun syntyhistoria, sisältö, kertomukset ja käyttö kirkon toiminnassa. Traditio, uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjänä. Keskeistä ortodoksista sanastoa.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten

katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään

kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamisessa. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan ja valmiuksiaan osana itsearviointia.

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta

painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seuranneet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Martin

Luther ja reformaatio. Karismaattisuus ja ekumenia nykyajan ilmiöinä. Kristinuskon historia Suomessa. Kristinuskon vaikutus suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Kristinuskon eri haarat Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Suurimmat kirkkokunnat: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttisuuden haarat, paikallista tilannetta painottaen. Luterilainen kirkko ja sen herätysliikkeet, vapaakristillisyys. Tutustumista kristillisperäisiin liikkeisiin.

Raamattu ja kristillinen oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kristillinen oppi Jumalasta, ihmisestä, pelastuksesta ja hyvästä elämästä sekä oppilaan oma suhde niihin. Kristinuskon keskeisiä symboleita.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen

ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin

uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä

ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa,

populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä

ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamisessa. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan ja valmiuksiaan osana itsearviointia.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa.Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Juutalainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden historia

- Juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen eri suuntauksiin. Juutalaisuuden historian tärkeimpiä vaiheita. Juutalaisuuden vaikutus nykyaikana Suomessa ja globaalisti.

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Juutalaisuuden suuntaukset

- Ortodoksisuus, konservatiivisuus, liberaalisuuntaus sekä näiden alasuuntaukset, erityisesti moderni ortodoksismi. Suuntausten keskeisiä opetuksia.

Pyhät kirjat ja juutalainen oppi

- Juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus. Tooran, Tanachin, Talmudin, Mishnei Torahin ja Sulchan Aruchin keskinäiset erot ja suhde etiikkaan. Kymmenen käskyjn ja muiden mitzvojen etiikkaa.

Juutalaisuus, kulttuuri ja tiede

- Juutalaisuuden ja muiden uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki. Suomessa vaikuttavat uskonnot ja juutalaisuuden suhde niihin.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan

juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten

katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin,

suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamisessa. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan ja valmiuksiaan osana itsearviointia.

S1 Suhde omaan uskontoon

Keskeisinä opittavina asioina ovat juutalaisuuden synty, leviäminen ja jakaantuminen suuntauksiin. Opetuksessa perehdytään merkittävimpiin juutalaisuuden suuntauksiin kuten ortodoksisuuteen, konservatiivisuuteen ja liberaalisuuntaukseen sekä niiden alasuuntauksiin ja erityisesti moderniin ortodoksismiin. Autetaan oppilaita ymmärtämään suuntausten merkitys ajassa ja paikassa sekä tutkitaan niiden levinneisyyttä ja keskeisiä opetuksia. Tutkitaan juutalaisuutta Suomessa ja globaalisti, painottaen nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat juutalaisen Raamatun synty, rakenne ja tulkinta sekä sen keskeinen sisältö ja kulttuurivaikutus.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten

katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen syntyyn ja levinneisyyteen, perusopetuksiin ja vaikutukseen kulttuuriin sekä uskonnottomuuteen tietoisena elämänkatsomuksena. Tarkastellaan uskontoja tieteellisestä näkökulmasta. Keskeisinä sisältöinä ovat uskon ja tiedon sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa perehdytään etiikan peruskäsitteisiin ja teorioihin. Tutustutaan juutalaisuuden ja muiden Lähi-idän uskontojen eettiseen opetukseen. Tutkitaan juutalaisuuden suuntausten eettisiä painotuksia ja Tooran (5 Mooseksen kirjaa) ja juutalaisuuden muiden pyhien kirjojen (Tanach = juutalainen raamattu, Talmud, Mishnei Torah ja Sulchan Aruch) keskinäisiä eroja ja etiikan suhdetta niihin. Tutustutaan Aasian uskontojen ja alkuperäiskansojen eettiseen ajatteluun. Perehdytään Kymmenen käskyn ja muiden mitzvojen eli uskonnollisten käskyjen etiikkaan. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus ja siitä nouseva ihmisoikeusetiikka sekä uskontodialogi. Syvennytään oppilaiden elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan ja globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Katolinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään

katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja pääämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen

valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Kirkkohistoria

- Jeesus Nasaretilaisen elämä, opetukset ja kuolema sekä kuolemaa seurannet tapahtumat. Kristinuskon synty, leviäminen ja jakaantuminen eri kirkkokuntiin. Viimeisimmät kirkolliskokoukset ja niiden merkitys. Uudistusliikkeitä, kuten karismaattisuus ja ekumeeninen liike. Kristinuskon historia Suomessa.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema,

iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt

- Katolisen kirkon toiminta Suomessa. Muut Suomessa vaikuttavat kirkot ja kristilliset yhteisöt, erityisesti evankelis-luterilainen ja ortodoksinen kirkko ja niiden vaikutus suomalaiseen arvomaailmaan. Suomen ekumeenisen neuvoston toiminta sekä ekumenian ja uskontodialogin periaatteet ja päämäärät.

Raamattu ja kirkon oppi

- Raamatun syntyhistoria, keskeinen sisältö, tulkintatapoja ja opetuksia. Kirkon traditio. Kokonaiskuva sakramenteista ja kirkon uskon sisällöistä: Jumala, pelastus, kuolema, iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys. Katolisen kirkon etiikkaa.

Kristinusko, kulttuuri ja tiede

- Keskeisimmät kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden lajit. Kristinuskon vuorovaikutus tieteen, taiteen ja populaarikulttuurin kanssa. Kristinuskon kritiikki (esim. sekularismi ja uusateismi) ja kristinuskon apologeettisia vastauksia. Ajankohtaisia teemoja mediassa ja populaarikulttuurissa kristillisestä näkökulmasta.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä,

pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten

katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys,

sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen

valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään

katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen

valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamisessa. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan ja valmiuksiaan osana itsearviointia.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa syvennetään Raamatun ja Tradition tuntemusta sekä tietämystä uskon ja kristillisen elämän perusasioista. Autetaan oppilaita saamaan kokonaiskuva sakramenteista ja uskonopin keskeisestä sisällöstä. Tärkeitä sisältöjä ovat kuolema ja iankaikkinen elämä, pyhäksi julistaminen, paavin erehtymättömyys sekä kirkon historian tärkeimmät tapahtumat ja viimeisimpien kirkolliskokousten merkitys kirkon elämälle. Perehdytään katolisen kirkon toimintaan Suomessa. Tutustutaan keskeisimpiin kirkollisen ja uskonnollisen kirjallisuuden eri lajeihin.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten

katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa keskeistä on eri kirkkojen ja kristillisten yhteisöjen sekä niiden jäsenten kohtaaminen ekumenian hengessä. Syvennetään oppilaiden tietämystä luterilaisuuden ja ortodoksisuuden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan arvomaailmaan. Tutustutaan syvällisemmin Suomen ekumeenisen neuvoston toimintaan sekä ekumenian periaatteisiin ja päämääriin. Perehdytään suuriin maailmanuskontoihin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin, elämäntapoihin ja taiteisiin. Tutustutaan muiden uskontojen suhtautumiseen kuolemaan ja tuonpuoleiseen. Perehdytään katolisen kirkon käymään dialogiin muiden uskontojen kanssa. Tutustutaan katoliseen ja muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa pohditaan ihmisen vapautta valita elämänsä tavoitteet. Pohditaan monikulttuurisen ja -uskontoisen yhteiskunnan arvoja. Syvennetään moraaliopetuksen, käskyjen ja hyveiden tuntemista. Pohditaan kirkon opetusta synnistä ja sen olemuksesta yksilön, kirkon ja yhteiskunnan kannalta sekä seksuaalisuuteen, avioliittoon ja perheeseen liittyviä moraalikysymyksiä. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Raamatun sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Islam

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa

sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta. Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta. Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamisessa. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan ja valmiuksiaan osana itsearviointia.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin historia

- Profeetta Muhammad, islamilaisen valtakunnan kasvu, islamilaisen teologian vakiintuminen. Historiallisia esimerkkejä islamin ja muiden uskontojen rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja uskonnollisesta suvaitsevaisuudesta.

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Islamin monimuotoisuus

- Islamin pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet, poliittinen islam. Islamin ja muiden uskontojen rooli suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa, suomalaisuuden ja islamin suhde sekä oma suhde niihin.

Koraani ja islamin oppi

- Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat. Islamin opilliset perusteet. Islamilainen etiikka, käytöstavat ja laki ja sen suhde lainoppiin ja lakikoulukuntiin.

Islam, kulttuuri ja tiede

- Islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Ajankohtaisia teemoja populaarikulttuurissa ja mediassa islamin näkökulmasta. Uskonnollisen ja tieteellisen kielen välinen ero.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus

taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä, vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksista ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulkintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta. Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten

katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista. Oppilas tunnistaa annetusta materiaalista uskonnollisia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkin uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkin uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esimerkkejä uskonnottomasta tapakulttuurista. Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista symboleista ja aiheista mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa sekä populaarikulttuurissa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas erottaa selkeästi uskonnollisen ja selkeästi tieteellisen väitteen toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja uskonnolliselle kielelle ominaisia piirteitä. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää omia näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tunnistaa erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja esittää perusteluja omille näkemyksilleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa analysoida uskonnollisten ja tieteellisten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja. Oppilas osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja perustella johdonmukaisesti omia näkemyksiään.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta. Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkkitilanteista eettisen ulottuvuuden ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyksistä. Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää etiikan keskeisiä käsitteitä, pohtia eettisiä kysymyksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys,

sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvailla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta kantaa eettisiin kysymyksiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuvailla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa

sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamisessa. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan ja valmiuksiaan osana itsearviointia.

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa perehdytään Islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammedin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloa. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinnat, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään suurten maailmanuskontojen levinneisyyteen, perusopetuksiin ja niiden vaikutukseen kulttuuriin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään uskonnon tutkimukseen sekä uskonnollisen ja tieteellisen kielen eroihin. Autetaan oppilaita huomaamaan uskonnot kulttuurissa, mediassa ja populaarikulttuurissa sekä tunnistamaan uskontojen vaikutus politiikassa. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat islamilaisen etiikan rakenne, teot ja niiden seuraukset sekä islamilaisen lain tulkinnat yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Ihmisoikeuksien julistus ja ihmisoikeusetiikka sekä erilaiset ajankohtaiset eettiset kysymykset. Perehdytään uskontodialogiin ja uskontojen merkitykseen yhteiskuntarauhan rakentamisessa. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä sen merkitystä ihmisille.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään Koraanin sekä muiden pyhien kirjojen opetuksia ja yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

VIERAAT KIELET

Saksa, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

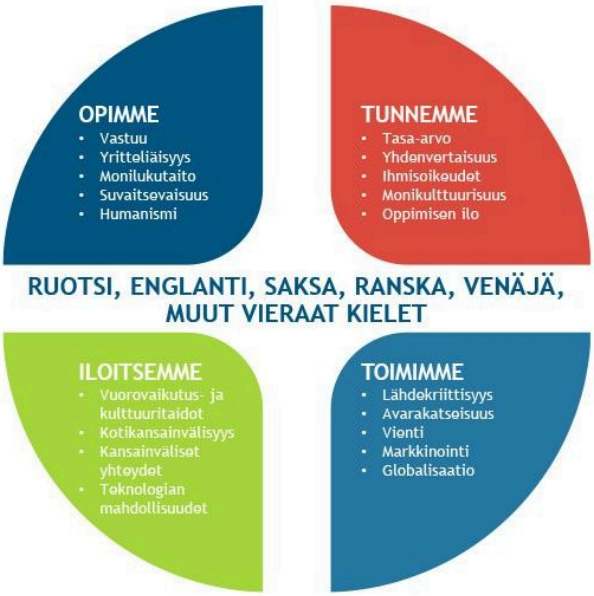
Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa

(esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



Saksan B2-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 8 ja 9

B2-SAKSA

Vuosiluokka	Aihepiirit	Rakenteet
8. luokka	koti ja lähipiiri vapaa-aika kouluelämä arkielämän viestintätilanteita	lukusanat kellonajat ja muita ajanilmauksia verbin taivutusta ja verbimuotoja pronomineja artikkelin käyttö sanajärjestys (päälause) kysymyssanoja ja kysymyslauseita kieltosanat modaaliapuverbejä monikko prepositioita sijamuotoja (akkusatiivi)
9. luokka Uusien opiskeltavien asioiden lisäksi kerrataan ja syvennetään 8. luokalla esiin tulleita aihepiirejä ja rakenteita. Yksittäisten rakenteiden ja aihepiirien käsittelyjärjestys saattaa vaihdella opetusjärjestelyistä riippuen.	matkustaminen	perfekti epäsäännöllisiä verbejä sanajärjestys (sivulause) sijamuotoja (datiivi)

B2-kielet (tavoitteet eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta)

Kuullun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja lyhyehköjä lauseita, jotka liittyvät arkielämään ja oppilaan henkilökohtaiseen elämään.
- Oppilas tarvitsee kuitenkin paljon apua, kuten hidastamista ja toistoa.

9. luokka

- Oppilas kykenee seuraamaan yksinkertaisia keskusteluja ja ymmärtää niiden ydinsisällön.

Luetun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aihepiireistä itseen ja lähipiiriin liittyen.

9. luokka

- Oppilas ymmärtää tekstejä jo useammasta eri aihepiiristä ymmärtäen tekstien pääajatukset ja joitakin yksityiskohtia.

Puhuminen

8. luokka

- Oppilas osaa kertoa yksinkertaisesti itsestään ja lähipiiristään.
- Ääntäminen on ymmärrettävää siten, että oppilas hallitsee ääntämisen perussäännöt, vaikka ääntämisen ymmärrettävyyden suhteen voi olla vielä jonkin verran ongelmia.

9. luokka

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaista kieltä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
- Osaa ilmaista itseään yksinkertaisissa arkielämän tilanteissa (esim. ostostilanteet).

Kirjoittaminen

8. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään.

9. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä arkielämän kielenkäyttötilanteisiin liittyen.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet

- Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella.
- Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.
- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille
- Ohjataan oppilaita näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Rohkaistaan oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Ohjataan oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.
- Tutkitaan, mihin kieltä voi käyttää, ja asetetaan omia tavoitteita.
- Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.

- Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.
- Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet
- Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Saksan kielen B2-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa**

kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.
- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. **Asetetaan omia tavoitteita** ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.** Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä**

ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia

kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla.
- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.** Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.

- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.
- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. **Asetetaan omia tavoitteita** ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.**Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.** Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia

kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla.
- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Englanti, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin A-oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

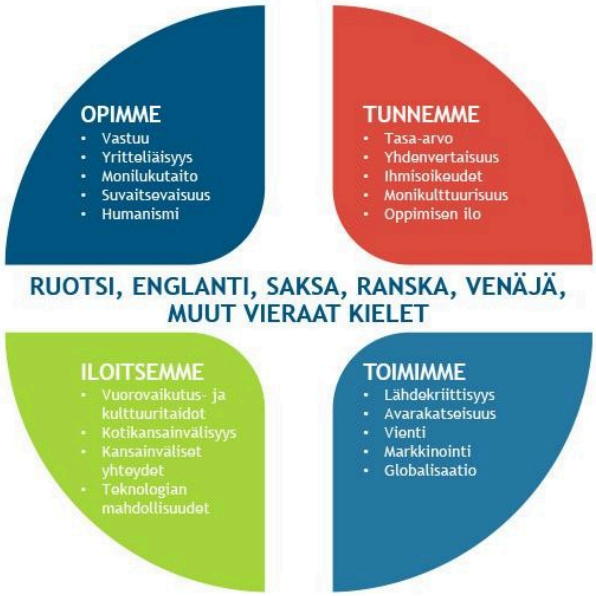
Oppilaita rohkaistaan käyttämään englantia monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun englannin kielellä eri oppiaineissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

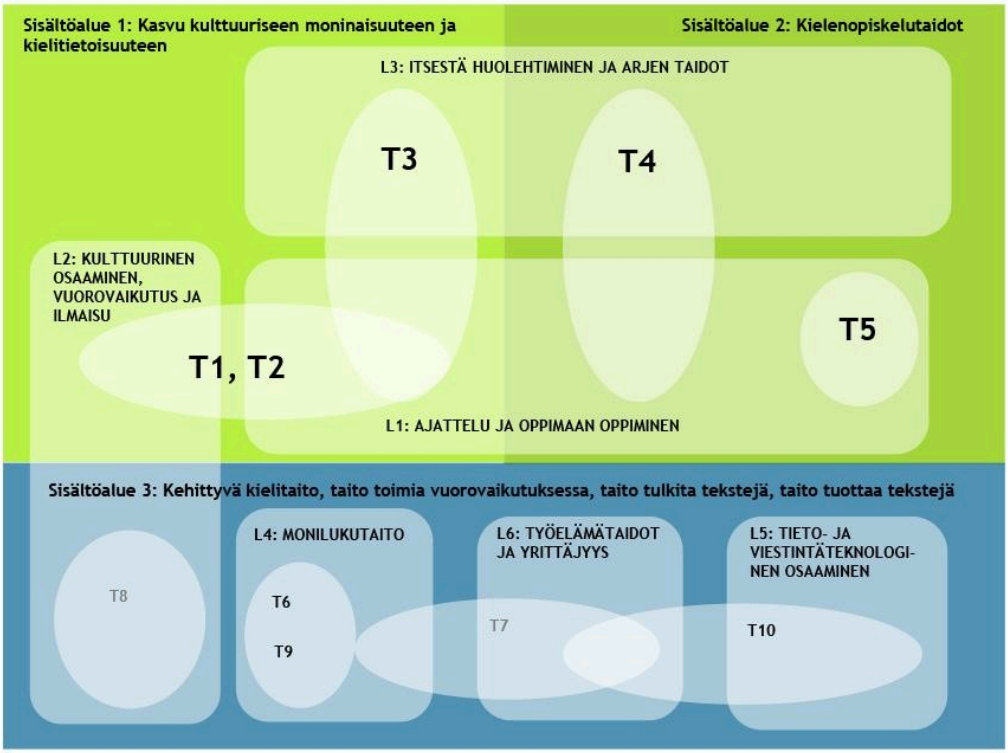
Eteläpohjalaiset arvot vieraissa kielissä



Tässä keskitytään esittelemään oppiaineen tavoitteet, sisällöt ja laaja-alaisten osa-alueiden painotukset.

Arvoja on käsitelty toisen kotimaisen kielen (ruotsi) ja vieraiden kielten (englanti, saksa, ranska ja venäjä) erillisessä yhteisessä esityksessä. Yrittäjämyönteisellä Etelä-Pohjanmaalla englannin taito koetaan tärkeäksi ammatilliseksi pääomaksi, mitä kyseinen arvokuviokin osaltaan heijastaa.

Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen yhdistettyinä



Tavoitteet, sisällöt ja laaja-alainen osaaminen

T	S	L	L	sisältöalue	aihepiirit, tilanteet tai rakenteet
1	1	1	2	aihepiirit, tilanteet	britti- ja amerikanenglannin erot
					tärkeimpiä englanninkielisiä maita/kulttuureja,
					amerikanenglanti, muita variantteja,
					yleisimpiä englanninkielisiä maita/kulttuureja
2	1	1	2	aihepiirit, tilanteet	esim. perhe, asuminen, kaupunki, luonto, ruoka, lemmikit, kielet ja kansallisuudet,
					vieraampia englanninkielisiä maita/kulttuureja,
					maat, laajemmin englanninkielisiä maita/kulttuureja
3	1	1	3	rakenteet	aikamuotokertaus: preesens, imperfekti ja perfekti, uutena pluskvamperfekti, apuverbit, adjektiivien vertailu, adverbit, epämääräisen ajan adverbit, tavan adverbit, epäsäännölliset verbit, kestopreesens, kestoimperfekti, liikkuvat määreet, artikkelit, spotpa, it, there, paikan prepositioita, ajan prepositioita, prepositioilmauksia, will ja won't, would-lause sekä if-lauseet,genetiivi, indefiniitti-, demonstratiivi-, relatiivi- ja refleksiivipronominit, liitekysymys, can/be able to, must/have to, paljoussanat, ja maantieteelliset nimet
4	2	1	3	aihepiirit, tilanteet	oppimaan oppiminen ja sen arviointi
5	2	1		aihepiirit, tilanteet	esim. ostaminen, matkustaminen, tien neuvominen, harrastukset,
					markkinat, lääkärissä, lipun ostaminen,
					ammatti- ja työsanastoa, koulutus, matkan suunnittelu, matkaileminen, nuoren elämästä, tulevaisuudesta, menneisyydestä
6	3	4		aihepiirit, tilanteet	esim. ihmisen kuvailu, musiikki,
					mielipiteen ilmaiseminen, samaa ja eri mieltä oleminen, ohjeiden antaminen
					harrastukset, sää ja ilmansuunnat, kotityöt,
					puhelimessa, työhaastattelussa, kielisalkku, ammatinvalinnasta keskustelu
7	3	4	6	aihepiirit, tilanteet	viestin ymmärtäminen, vaihtoehdoista neuvotteleminen, mielipiteen perusteleminen, suostutteleminen, väittely, ehdottaminen, sopiminen, median käytöstä, keskustelun täytesanoja
8	3	2		aihepiirit, tilanteet	esim. kotipaikasta kertominen,
					Suomesta ja ruokakulttuurista kertominen
9	3	4		aihepiirit, tilanteet	esim. villieläimistä, yleisurheilusta, eläinten suojelusta, kestävästä kehityksestä, ympäristöstä, uutisista, kirjallisuudesta sekä tiedettä, taidetta, tekniikkaa, musiikkia, designia jne.
10	3	5	6	rakenteet	epäsuora esitys ja kysymys, infinitiivi, verbin -ing-muoto, adverbien vertailu, passiivin aikamuodot, agentti, passiivin vastineet, apuverbit ja korvaavat muodot, 2. konditionaali ja ehtolause,
					laskettavia ja ei-laskettavia substantiiveja, yksiköllisiä englannissa ja monikollisia suomessa

Englannin A-oppimäärän sisällöt vuosiluokittain luokilla 7-9

Vuosiluokkakohtaiset sisällöt on laadittu ohjeellistaviksi. Koska kielenosaaminen on luonteeltaan kumuloituvaa ja sisällöt eri vuosiluokilla edelleen kertaantuvat ja nivoutuvat toisiinsa, voidaan tavoitteiden puitteissa kuitenkin sallia jonkin verran vaihtelua vuosiluokkaistettujen aihepiirien, tilanteiden ja rakenteiden käsittelyjärjestyksessä.

Englanti A-oppimäärä 7-9

LK	TAVOITTEET	SISÄLLÖT	
		AIHEPIIRIT JA TILANTEET	RAKENTEET
7	**T1 - T7** **S1 – S3** **L1 – L4, L6** **NUORI JA YMPÄRISTÖ**	S1 britti- ja amerikanenglannin erot S1 tutumpia englanninkielisiä maita / kulttuureja S1 esim. perhe, ystävät, asuminen, ruoka, kaupunki, luonto, lemmikit,.. S2 esim. ostaminen, matkustaminen, tien neuvominen, harrastukset,... S3 esim. ihmisen kuvailu, musiikki,... S3 viestin ymmärtäminen, mielipiteen ilmaiseminen, samaa ja eri mieltä oleminen S2 oppimaan oppiminen ja sen arviointi	S1 aikamuodot it, there ajan ja paikan prepositioita, prepositioilmauksia apuverbit adjektiivien vertailu adverbit epäsäännölliset verbit kestopreesens kestoimperfekti liikkuvat määreet artikkelit spotpa will ja won't
8	**T1 -T 9** **S1 – S3** **L1 – L4, L6** **NUORI JA YHTEISKUNTA**	S1 amerikanenglanti ja muita variantteja S1 tutumpia ja vieraampia englanninkielisiä maita / kulttuureja S1 kielet ja kansallisuudet S2 esim. markkinoilla, lääkärissä, lippua ostamassa,... S3 esim. kotityöt, harrastukset, urheilu, kotipaikasta kertominen, villieläimet, sää- ja ilmansuunnat,... S3 mielipiteen ilmaiseminen ja vaihtoehdoista neuvotteleminen S2 oppimaan oppiminen ja sen arviointi	S1 aikamuotokertaus apuverbit artikkelit will- ja would-lauseet sekä if-lauseet genetiivi indefiniitti-, demonstratiivi-, relatiivi- ja refleksiivipronominit liitekysymys can / be able to must / have to prepositiosanontoja
9	**T2 - T10** **S1 – S3** **L1 – L6** **NUORI JA MAAILMA**	S1 vieraampia englanninkielisiä maita / kulttuureja S1 maat S2 esim. koulutuksesta, työelämästä, matkailusta, nuorten elämästä,... S3 esim. ammatinvalinnasta, Suomesta kertomisesta, ympäristöstä, taiteesta, tieteestä, tekniikasta, kulttuurista, mediasta,... S3 mielipiteen perusteleminen, suostutteleminen, väittely, ehdottaminen ja sopiminen sekä täytesanoja S2 oppimaan oppiminen ja sen arviointi	S1 aikamuotokertaus artikkelit prepositiosanontoja maantieteelliset nimet paljoussanat S3 epäsuora esitys ja kysymys infinitiivi verbin -ing-muoto adverbien vertailu passiivin aikamuodot agentti passiivin vastineet apuverbit ja korvaavat muodot 2. konditionaali ja ehtolause laskettavia ja ei-laskettavia substantiiveja yksiköllisiä englannissa ja monikollisia suomessa

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Opiskelun erityiset painoalueet vuosiluokilla 7-9

- Edistetään oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja sekä annetaan oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä.
    - Perehdytään britti- ja amerikanenglannin eroihin. Tutustutaan keskeisimpiin englanninkielisiin maihin ja kulttuureihin (Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti, USA, Kanada ja Australia).
- Kannustetaan oppilasta löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja oppilaan mahdollisuuksista toimia osana sitä.
    - Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomioita maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyydestä.
- Ohjataan oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on ja miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena.
    - Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi englannin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen

arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa englannin kielen A-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan englannin kielen A-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan englannin kielen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy englannin kielen A-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Englannin kielen A-oppimäärän kehittyvään kielitaitoon liittyvien tavoitteiden (T6–T10) arvosanassa 9 on yhdistetty kaksi taitotasoa B1.1 ja B1.2 välitasoksi B1.1/B1.2. Taitotasot löytyvät Eurooppalaisesta viitekehyksestä ja sen pohjalta laaditusta suomalaisesta sovelluksesta Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Englannin A-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

T1: **Perehdytään britti- ja amerikanenglannin eroihin. Tutustutaan keskeisimpiin englanninkielisiin maihin ja kulttuureihin (Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti, USA, Kanada, Australia).**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa englantia puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä englantia puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin asemasta maailmankielenä. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia englannin asemaa maailmankielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

***T2**:* Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomioita maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyydestä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen, myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää englannin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

***T3**:* **Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin englannin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

***T4**:* Arvioidaan oppimaan oppimista eri tavoin. Asetetaan tavoitteita säännöllisesti uudelleen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia englannin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä jatkuvan kieltenopiskelun valmiuksia

***T5**: Käsitellään tavallisia tilanteita, joissa englannin käyttö on tarpeen, kuten matkustamista ja muuta vapaa-ajan viettoa. Käsitellään myös jonkin verran vaativampia tilanteita, joissa englantia tarvitaan. Näin pyritään pohjustamaan tulevissa opinnoissa ja työelämässä tarvittavia englannin kielen taitoja.*

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää englannin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

***T6**:* Käsitellään monenlaisia oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivia tekstejä, joissa keskitytään jokapäiväisiin viestintätilanteisiin, jotka voivat edellyttää myös omien mielipiteiden ilmaisemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

Harjoittelun painopiste on analyyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa.

Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään myös joissakin vaativammissa tilanteissa, kuten keskusteltaessa ajankohtaisesta tapahtumasta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

***T7**:* Käsitellään tekstejä ja tilanteita, joissa toimiminen tai joista selviytyminen edellyttää aloitteellisuutta sekä vastaanotto- ja neuvottelutaitoja. Harjoitellaan kompensaatiokeinoja sekä eri medioiden hyödyntämistä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin.

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Oppilas käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin, korjata väärinymmärryksiä sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ja melko mutkikkaidenkin ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

T1: **Perehdytään britti- ja amerikanenglannin eroihin. Tutustutaan keskeisimpiin englanninkielisiin maihin ja kulttuureihin (Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti, USA, Kanada, Australia).**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä joitakin maita, joissa englantia puhutaan. Oppilas osaa kertoa jotakin kielialueen maiden kulttuureista ja elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä englantia puhutaan ja että sitä puhutaan eri tavoin. Oppilas osaa kuvailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa nimetä vuorovaikutukseen liittyviä kulttuurisia piirteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa englannin asemasta maailmankielenä. Oppilas osaa vertailla kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa kertoa kulttuurisista piirteistä vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia englannin asemaa maailmankielenä ja siihen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kielialueen maiden kulttuureja ja elämänmuotoja. Oppilas osaa vertailla ja pohtia kulttuurisia piirteitä vuorovaikutuksessa.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

T2*:* Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomioita maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyydestä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen, myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää englannin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

***T3**:* **Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin englannin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

***T4**:* Arvioidaan oppimaan oppimista eri tavoin. Asetetaan tavoitteita säännöllisesti uudelleen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia englannin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä jatkuvan kieltenopiskelun valmiuksia

***T5**: Käsitellään tavallisia tilanteita, joissa englannin käyttö on tarpeen, kuten matkustamista ja muuta vapaa-ajan viettoa. Käsitellään myös jonkin verran vaativampia tilanteita, joissa englantia tarvitaan. Näin pyritään pohjustamaan tulevissa opinnoissa ja työelämässä tarvittavia englannin kielen taitoja.*

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää englannin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

***T6**: Käsitellään monenlaisia oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivia tekstejä, joissa keskitytään jokapäiväisiin viestintätilanteisiin, jotka voivat edellyttää myös omien mielipiteiden ilmaisemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

Harjoittelun painopiste on analyyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa.

Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään myös joissakin vaativammissa tilanteissa, kuten keskusteltaessa ajankohtaisesta tapahtumasta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

***T7**:* Käsitellään tekstejä ja tilanteita, joissa toimiminen tai joista selviytyminen edellyttää aloitteellisuutta sekä vastaanotto- ja neuvottelutaitoja. Harjoitellaan kompensaatiokeinoja sekä eri medioiden hyödyntämistä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin.

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Oppilas käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin, korjata väärinymmärryksiä sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ja melko mutkikkaidenkin ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

***T8**:* Käsitellään tekstejä, joiden avulla oppilas pystyy tunnistamaan eri kulttuureille tyypillisiä viestinnän piirteitä kuten kohteliaisuuskäytäntöjä. Käsitellään myös tilanteita, joissa oppilas kykenee kertomaan omasta kulttuuristaan ja joistakin sen erityispiirteistä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja osaa kiinnittää huomiota kielenkäytön muodollisuuteen. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisia käytänteitä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

***T9**: **T**utustutaan monenlaisiin sellaisiin yleistietoon perustuviin teksteihin ja viestintätilanteisiin, joista oppilas harjaantuu löytämään olennaisen sisällön tai merkityksen sekä joitakin yksityiskohtia. Oppilas käyttää erilaisia tulkintakeinoja.*

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin.

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen sekä ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas ymmärtää pääasiat ja useita yksityiskohtia hieman vaativammasta normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

***T2**:* **Tutustutaan joihinkin maihin ja kulttuureihin, joissa englanti on keskeinen käyttökieli. Tehdään huomioita maailmankielistä ja rinnakkaiskielisyydestä.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen, myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin aineistoista ja toimintaympäristöistä, joissa voi käyttää englannin kieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä, jotka edistävät hänen oppimistaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia, miten hän voi hyödyntää englanninkielisiä aineistoja ja toimintaympäristöjä omaa oppimistaan edistääkseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

***T3**:* Käsitellään englannin kielen keskeisiä käsitteitä kuten aikamuotoja ja ajanilmauksia. Harjoitellaan englanninkielisen tekstin rakentamista luettavaksi ja ymmärrettäväksi siten, että käytetään yleisimpiä kielelle tyypillisiä rakenteita**.**

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa tehdä havaintoja joistakin englannin kielen säännönmukaisuuksista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tehdä joitakin johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä englannin kielen kielitiedon käsitteistä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas osaa kertoa, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas osaa kertoa kohdekielen keskeisistä kielitiedon käsitteistä ja käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa niitä. Oppilas osaa vertailla, miten sama asia ilmaistaan englannissa ja jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä ja osaa käyttää niitä kielitaitonsa kehittämiseen.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

***T4**:* Arvioidaan oppimaan oppimista eri tavoin. Asetetaan tavoitteita säännöllisesti uudelleen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

L3 *Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot*

Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä tavoista toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa kuvata joitakin tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia kielenoppimistapoja. Oppilas osaa vertailla tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia englannin kieltä. Oppilas osaa vertailla ja pohtia tapoja toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä jatkuvan kieltenopiskelun valmiuksia

***T5**:* Käsitellään tavallisia tilanteita, joissa englannin käyttö on tarpeen, kuten matkustamista ja muuta vapaa-ajan viettoa. Käsitellään myös jonkin verran vaativampia tilanteita, joissa englantia tarvitaan. Näin pyritään pohjustamaan tulevissa opinnoissa ja työelämässä tarvittavia englannin kielen taitoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 *Ajattelu ja oppimaan oppiminen*

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista kehittää englannin kielen taitoaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvailla mahdollisuuksia kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa pohtia ja vertailla erilaisia mahdollisuuksia soveltaa ja kehittää englannin kielen taitoaan myös koulun päätyttyä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

***T6**:* Käsitellään monenlaisia oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivia tekstejä, joissa keskitytään jokapäiväisiin viestintätilanteisiin, jotka voivat edellyttää myös omien mielipiteiden ilmaisemista.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

Harjoittelun painopiste on analyyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa.

Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään myös joissakin vaativammissa tilanteissa, kuten keskusteltaessa ajankohtaisesta tapahtumasta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

***T7**:* Käsitellään tekstejä ja tilanteita, joissa toimiminen tai joista selviytyminen edellyttää aloitteellisuutta sekä vastaanotto- ja neuvottelutaitoja. Harjoitellaan kompensaatiokeinoja sekä eri medioiden hyödyntämistä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin.

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Oppilas käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin, korjata väärinymmärryksiä sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ja melko mutkikkaidenkin ilmauksien merkityksistä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

***T8**:* Käsitellään tekstejä, joiden avulla oppilas pystyy tunnistamaan eri kulttuureille tyypillisiä viestinnän piirteitä kuten kohteliaisuuskäytäntöjä. Käsitellään myös tilanteita, joissa oppilas kykenee kertomaan omasta kulttuuristaan ja joistakin sen erityispiirteistä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 *Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu*

Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.

Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja osaa kiinnittää huomiota kielenkäytön muodollisuuteen. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeimpiä kulttuurisia käytänteitä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

T9*:* Tutustutaan monenlaisiin sellaisiin yleistietoon perustuviin teksteihin ja viestintätilanteisiin, joista oppilas harjaantuu löytämään olennaisen sisällön tai merkityksen sekä joitakin yksityiskohtia. Oppilas käyttää erilaisia tulkintakeinoja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 *Monilukutaito*

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin.

Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen sekä ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas ymmärtää pääasiat ja useita yksityiskohtia hieman vaativammasta normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

***T10**:* Harjoitutetaan oppilasta käyttämään ja tuottamaan sisällöltään johdonmukaista ja selkeää kirjallista ja suullista viestintää. Tuotoksissaan oppilas käyttää sujuvasti laajahkoa ilmaisuvarastoa, joka sisältää yleisimpiä fraaseja ja idiomeja.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 *Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen*

L6 *Työelämätaidot ja yrittäjyys*

Oppilaita ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä harjoitellaan lähdekriittisyyttä.

Keskustellaan kouluissa vierailevien henkilöiden kanssa ja vieraillaan yrityksissä. Kouluissa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä sekä ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A2.2 Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso B1.1 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso B1.1/B1.2 Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja useita yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Ranska, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se

antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

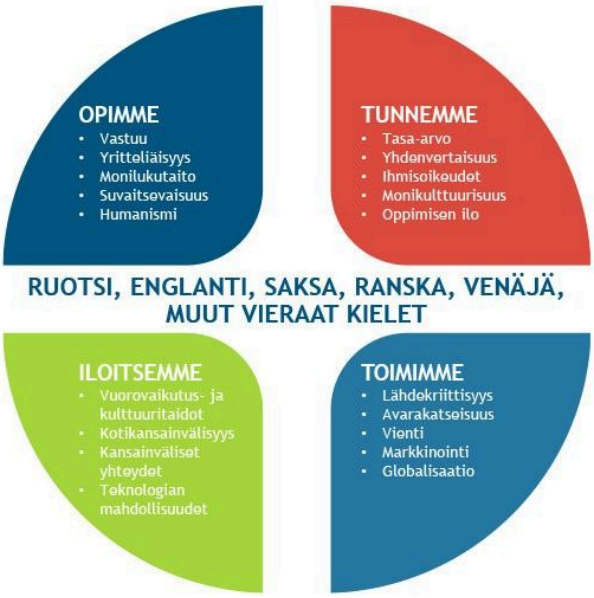
Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.



Ranskan kielen B2-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 8 ja 9

B2-RANSKA

Vuosiluokka	Aihepiirit	Rakenteet
8. luokka	koti ja lähipiiri vapaa-aika kouluelämä arkielämän viestintätilanteita	lukusanat kellonajat I säännöllinen verbiluokka sekä avoir, être, aller ja lähifutuuri pronomineja artikkelin käyttö sanajärjestys (päälause) kysymyssanoja ja kysymyslauseita monikko prepositioita
9. luokka Uusien opiskeltavien asioiden lisäksi kerrataan ja syvennetään 8. luokalla esiin tulleita aihepiirejä ja rakenteita.	matkustaminen mielipiteen ilmaisu	perfekti epäsäännöllisiä verbejä refleksiiviverbit II ja III säännöllinen verbiluokka modaaliverbit ja yleiset epäsäännölliset verbit komparatiivi

B2-kielet (tavoitteet eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta)

Kuullun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja lyhyehköjä lauseita, jotka liittyvät arkielämään ja oppilaan henkilökohtaiseen elämään
- Oppilas tarvitsee kuitenkin paljon apua, kuten hidastamista ja toistoa.

9. luokka

- Oppilas kykenee seuraamaan yksinkertaisia keskusteluja ja ymmärtää niiden ydinsisällön.

Luetun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aihepiireistä itseen ja lähipiiriin liittyen.

9. luokka

- Oppilas ymmärtää tekstejä jo useammasta eri aihepiiristä ymmärtäen tekstien pääajatukset ja joitakin yksityiskohtia.

Puhuminen

8. luokka

- Oppilas osaa kertoa yksinkertaisesti itsestään ja lähipiiristään.
- Ääntäminen on ymmärrettävää siten, että oppilas hallitsee ääntämisen perussäännöt, vaikka ääntämisen ymmärettävyyden suhteen voi ola vielä jonkin verran ongelmia.

9. luokka

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaista kieltä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
- Oppilas osaa ilmaista itseään yksinkertaisissa arkielämän tilanteissa (esim. ostostilanteet).

Kirjoittaminen

8. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään.

9. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä arkielämän kielenkäyttötilanteisiin liittyen.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet

- Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella.
- Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.
- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.
- Ohjataan oppilaita näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Rohkaistaan oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Ohjataan oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.
- Tutkitaan, mihin kieltä voi käyttää, ja asetetaan omia tavoitteita.
- Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.
- Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.
- Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.
- Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ranskan kielen B2-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä**. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.
- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen

parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. **Asetetaan omia tavoitteita**, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielen-käyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuo-dollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.** Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä**

ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia

kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä**. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.

- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.
- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. **Asetetaan omia tavoitteita**, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielen-käyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuo-dollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.** Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti**. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia

kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla.

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Venäjä, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

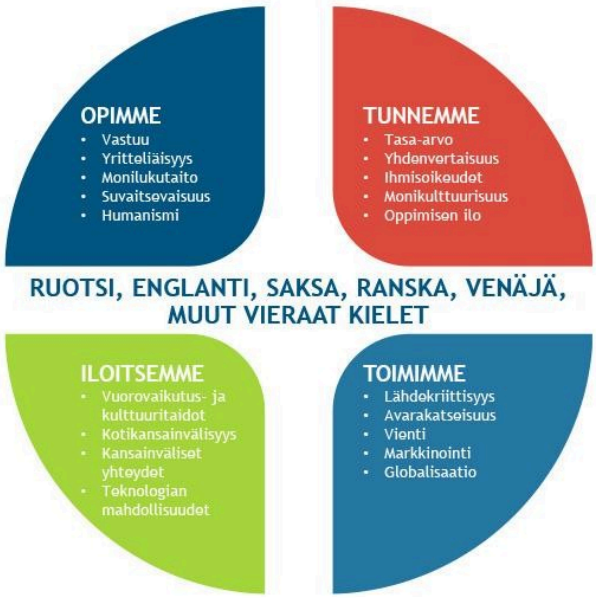
Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden

ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma



Venäjän B2-kielen keskeiset sisällöt vuosiluokilla 8 ja 9

Vuosiluokka 8

Aihepiirit

Perustietoa Venäjästä, venäjän kielestä ja ääntämisestä, vertailu muiden kielten kanssa (slaavilaiset kielet)

- Kyrilliset aakkoset, kaunokirjoitus, sananpaino, soinnilliset ja soinnittomat konsonanttiparit
- Tervehdykset, tapaaminen, esittely, nimen kertominen
- Tutustuminen, kansallisuudet
- Perheenjäsenet ja kodin esittely
- Ammateista keskustelu, kielitaidosta kertominen, koulutus

Rakenteet

- Substantiivien suku

- Nominatiivi
- Persoona- ja possessiivipronominit
- Kielto- ja kysymyslauseita
- Kellonajat (tasatunnit), numerot 1-100
- Mennyt aika: preteriti
- Prepositioiden käyttöä
- Intonaatio

Viestintätilanteet

- Tervehtiminen, esittäytyminen, toisen henkilön esitteleminen, hyvästely
- Kohteliaat tilanteet
- Itsestä ja perheenjäsenistä sekä kotipaikasta kertominen
- Henkilökuvaus
- Iän ilmaiseminen
- Omistuksen ilmaisu

Vuosiluokka 9

Aihepiirit

- Paikan etsiminen kartalta, kirjeen kirjoittaminen, puhelimessa keskusteleminen
- Kulkuvälineet, tien kysyminen ja neuvominen, lipun ostaminen ja varaaminen, metrossa matkaaminen
- Ulkonäön ja luonteen kuvaus
- Viikonpäivät, kuukaudet, vuodenajat
- Sää
- Lukusanoja
- Vapaa-aika ja urheilu, harrastuksista kertominen
- Ostoksien teko, kahvilassa, hotellissa, apteekissa,
- Värit, vaatteet, pukeutuminen
- Mielipiteen ilmaiseminen
- Ruokapöydässä, pienet maljapuheet

Rakenteet

- Monikko
- Prepositionaali
- Adjektiivien taipuminen
- Numerot 100-1000, järjestysluvut
- Ajanilmauksia
- Liittofutuuri, futuuri
- Ketjut-verbien + asua-verbin preesens
- Vitjat-verbit
- Akkusatiivi
- Preteriti: mennyt aika
- Datiivi: ikä, miltä tuntuu ja kenelle?
- Instrumentaali: harrastuksista kertominen
- Genetiivi: omistus, kielto, prepositioiden käyttö

Viestintätilanteet

- Mielipiteen ilmaiseminen
- Paikan kysyminen ja kertominen
- Harrastuksista kertominen
- Suostuminen ja kieltäytyminen
- Ostosten tekeminen
- Kylässä käynti, lahjat, kulttuuri

B2- VENÄJÄ

VUOSILUOKKA 8	Aihepiirit:	Rakenteet:	Viestintätilanteet:
	perustietoa Venäjästä, venäjän kielestä ja ääntämisestä, vertailu muiden kielten kanssa (slaavilaiset kielet) - kyrilliset aakkoset, kaunokirjoitus, sananpaino, soinnilliset ja soinnittomat konsonanttiparit - tervehdykset, tapaaminen, esittely, nimen kertominen - tutustuminen, kansallisuudet - perheenjäsenet ja kodin esittely - ammateista keskustelu, kielitaidosta kertominen, koulutus	- substantiivien suku - nominatiivi - persoona- ja possessiivipronomi-nit - kielto- ja kysymyslauseita - kellonajat (tasatunnit), numerot 1-100 - mennyt aika-preteriti - prepositioiden käyttöä - intonaatio	- tervehtiminen, esittäytyminen, toisen henkilön esitteleminen, hyvästely - kohteliaat tilanteet - itsestä ja perheenjäsenistä sekä kotipaikasta kertominen - henkilökuvaus - iän ilmaiseminen - omistuksen ilmaisu
VUOSILUOKKA 9	**Aihepiirit:**	**Rakenteet:**	**Viestintätilanteet:**
	- paikan etsiminen kartalta, kirjeen kirjoittaminen, puhelimessa - kulkuvälineet, tien kysyminen ja neuvominen, lipun ostaminen ja varaaminen, metrossa matkaaminen - ulkonäön ja luonteen kuvaus - viikonpäivät, kuukaudet, vuodenajat - sää - lukusanoja - vapaa-aika ja urheilu, harrastuksista kertominen - ostoksien teko, kahvilassa, hotellissa, apteekissa, - värit, vaateet, pukeutuminen - mielipiteen ilmaiseminen - ruokapöydässä, pienet maljapuheet	- monikko - prepositionaali - adjektiivien taipuminen - numerot 100-1000, järjestysluvut - ajanilmauksia - liittofutuuri, futuuri - ketjut-verbien + asua-verbin preesens - vitjat-verbit - akkusatiivi - preteriti- mennyt aika - datiivi: ikä, miltä tuntuu ja kenelle? - instrumentaali-harrastuksista kertominen - genetiivi: omistus, kielto, prepositioiden käyttö	- mielipiteen ilmaiseminen - paikan kysyminen ja kertominen - harrastuksista kertominen - suostuminen ja kieltäytyminen - ostosten tekeminen - kylässä käynti, lahjat, kulttuuri

B2-kielet (tavoitteet eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta)

Kuullun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja lyhyehköjä lauseita, jotka liittyvät arkielämään ja oppilaan henkilökohtaiseen elämään.
- Oppilas tarvitsee kuitenkin paljon apua, kuten hidastamista ja toistoa

9. luokka

- Oppilas kykenee seuraamaan yksinkertaisia keskusteluja ja ymmärtää niiden ydinsisällön.

Luetun ymmärtäminen

8. luokka

- Oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä tutuista aihepiireistä itseen ja lähipiiriin liittyen.

9. luokka

- Oppilas ymmärtää tekstejä jo useammasta eri aihepiiristä sisäistäen tekstien pääajatukset ja joitakin yksityiskohtia.

Puhuminen

8. luokka

- Oppilas osaa kertoa yksinkertaisesti itsestään ja lähipiiristään.
- Ääntäminen on ymmärrettävää siten, että oppilas hallitsee ääntämisen perussäännöt, vaikka ääntämisen ymmärrettävyyden suhteen voi olla vielä jonkin verran ongelmia.

9. luokka

- Oppilas osaa käyttää yksinkertaista kieltä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
- Oppilas osaa ilmaista itseään yksinkertaisissa arkielämän tilanteissa (esim. ostostilanteet).

Kirjoittaminen

8. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään.

9. luokka

- Oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä arkielämän kielenkäyttötilanteisiin liittyen.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opiskelun erityiset painoalueet

- Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella.
- Etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä.
- Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.
- Ohjataan oppilaita näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.
- Rohkaistaan oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista.
- Ohjataan oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustetaan häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella.
- Tutkitaan, mihin kieltä voi käyttää, ja asetetaan omia tavoitteita.
- Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.
- Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti.
- Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet
- Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Arviointi on monipuolista, ja se antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Formatiiviseen arviointiin liittyvän oppilaan oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin. Summatiivinen arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut paikallisessa opetussuunnitelmassa vieraan kielen B2-oppimäärälle asetetut tavoitteet.

Oppilaan kehittyvän kielitaidon arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää myös esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arvioinnin tulee olla monipuolista, jotta oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, saavat erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppilaan vieraan kielen B2-oppimäärän opiskelu päättyy vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy vieraan kielen B2-oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Venäjän kielen B2-oppimäärä arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä**. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.

- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.
- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. **Asetetaan omia tavoitteita** ja opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.** Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti**. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia

kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla.

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä

ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan sekä antaa joitakin esimerkkejä kohdekielen suhteesta muihin kieliin. Oppilas osaa kertoa kohdekielen kulttuureista ja niihin liittyvistä elämänmuodoista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, missä kohdekieltä puhutaan, ja vertailla kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa kuvailla kohdekielen kulttuureita ja kuvailla niihin liittyviä elämänmuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa vertailla ja pohtia kohdekielen suhdetta muihin kieliin. Oppilas osaa hyödyntää kohdekielen keskeisimpiä erityispiirteitä oppimisessaan. Oppilas osaa vertailla kohdekielen kulttuureita ja niihin liittyviä elämänmuotoja.

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, **etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä**. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- **Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille.**
- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista.
- Oppilasta ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti.
- On tärkeää, että oppilas oppii kuuntelemaan itseään ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana.**
- Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan.
- Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja.
- Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen ja mahdollisuuksien mukaan tarjottavaan kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- Edistetään mahdollisuuksien mukaan erityisesti kotikansainvälisyyttä ja hyödynnetään opetuksessa kontakteja lähialueilla asuviin vieraskielisiin.

L4 Monilukutaito

- Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa.
- Painotetaan analyyttistä, kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana jatkuvaa oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä mahdollisuuksista käyttää kohdekieltä. Oppilas osaa käyttää joitakin itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa mahdollisuuksista käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kertoa, mihin hän voi käyttää kohdekielen taitoaan myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää keskeisimpiä itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa kertoa, kuinka kohdekielen taitoa voi hyödyntää myös koulun päätyttyä. Oppilas osaa käyttää monipuolisia itselle sopivia tapoja oppia kohdekieltä.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Paikallinen tarkennus:

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, **mihin kieltä voi käyttää** ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa.**Asetetaan omia tavoitteita ja** opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilasta ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestään, toisista ja arjen sujumisesta.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. **Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista.** Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. **Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä**

ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.
- Medialukutaitoa pyritään syventämään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Harjoitellaan tiedon tuottamista, tulkintaa ja välittämistä.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia

kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

Monilukutaitoa kehitetään eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettävien tekstien avulla.

- Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- **Opetuksessa tuodaan esille kielitaidon merkitys työelämässä ja eri alojen kielitaitotarpeet.**
- **Huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.**

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A2.1 Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen tekstien kirjoa laajentamalla.

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Taitotaso A1.1/A1.2 Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään

luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Paikallinen tarkennus:

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa korostetaan oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja demokratiassa sekä vastuuta omaan elämään liittyvien valintojen tekemisessä. Päätöksentekoa ja vaikuttamista harjoitellaan kouluyhteisössä ja muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnan ja yhteisöllisen elämän rakenteisiin sekä niihin liittyviin käsitteisiin. Oppilaita ohjataan arvioimaan yhteiskunnan ja talouden kysymyksiä sekä vertailemaan niihin liittyviä erilaisia mielipiteitä ja toimintavaihtoehtoja erilaisten ihmisryhmien ja arvopäämäärien kannalta. Yhteiskunnallisten asioiden opiskelussa näkökulma laajenee kattamaan myös globaalit kysymykset

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnalliset arvot yhteiskuntaopissa

Opimme

Oppilas näkee itsensä osana lähiyhteisöä ja koko maailmaa. Kun oppilaalla on historiallinen perspektiivi, hän ymmärtää nykypäivää ja osaa hahmottaa tulevaisuutta. Oppilas ymmärtää yksilön aktiivisen ja vastuullisen toiminnan merkityksen yhteiskunnan ja kestävän kehityksen kannalta.

Tunnemme

Oppilas tuntee oman kulttuurihistoriansa ja identiteettinsä sekä niiden suhteen laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. Hän on avoin näkemään myös muiden alueiden toiminnan ainutlaatuisuuden.

Toimimme

Oppilas oppii näkemään, kokeilemaan ja arvioimaan erilaisia tapoja toimia. Oppilaan toiminta on yrittäjämäistä: hän tekee parhaansa ja kantaa vastuunsa. Oppilas arvostaa yhteisön ja yhteiskunnan monimuotoisuutta. Hän ymmärtää tasa-arvon ja erilaisuuden hyväksymisen merkityksen yhteiskunnan kehittymisen kannalta. Hän tiedostaa alueemme vahvuudet, mutta on myös valmis arvioimaan sen kehitysnäkymiä

Iloitsemme

Oppilas iloitsee oppiessaan omasta ja muista kulttuureista. Hän ymmärtää oman roolinsa yhteiskunnassa ja maailmassa. Oppilas iloitsee kasvaessaan aktiiviseksi kansalaiseksi, joka kantaa vastuunsa omasta elämästään, yhteiskunnasta ja koko maailmasta.

Yhteiskuntaoppi vuosiluokalla 9

9.lk: 3 vuosiviikkotuntia

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa käsitellään tavoitteisiin liittyviä maakunnallisia sisältöalueita. Oppiaineen tehtävät, tavoitteet ja oppilaan oppimisen arviointi ovat yhtenäinen kokonaisuus valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Keskeisiä sisältöalueita täydennetään paikallisesta ja maakunnallisesta näkökulmasta.

Yläkoulun yhteiskuntaopin opiskelussa painotetaan kasvua aktiiviseksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi. Vastuunkanto alkaa osallisuudesta oman perheen, koulun ja lähiyhteisön toiminnassa. Demokratiakasvatus lähtee lähiympäristöstä. Oppilas oppii, miten vaikutetaan koulun ja paikallisella tasolla. Tärkeä on tutustua oman kunnan hallintoon ja päätöksentekoon, vaalipiirin kansanedustajiin ja muihin vaikuttajiin. Paikallinen taso tulee yhdistää valtakunnalliseen ja globaaliin vallankäyttöön.

Maakunnallisesti korostuu yrittäjämäinen toimintakulttuuri. Etenkin työelämää ja yrittäjyyttä koskevien teemojen kohdalla tehdään yhteistyötä opinto-ohjaajien ja paikallisten yrittäjien kanssa. Läpi yläkoulun sisältöjen korostuu yrittäjämäinen toimintatapa sekä oman alueen vahvuuksien ymmärtäminen.

Tavoitteet	Sisältö	Maakunnalliset sisällöt	Laaja-alaiset	Vuosiluokka
T1, T2, T4-T9	S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta	• Arkielämän taidot ja rahan käyttö • Yrittäjämäinen toimintatapa • Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto	L1-L7	9. lk
T1-T4, T6-T7, T9	S2 Demokraattinen yhteiskunta S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen	• Aktiivinen oppilastoimikunta sekä yhteistyötä kunnissa mahdollisesti olevan nuorisovaltuuston kanssa • Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerho • Yhteistyö paikallisen ja maakunnallisen median kanssa mahdollisuuksien mukaan	L1-L7	9. lk
T1, T2, T5, T8, T9	S4 Taloudellinen toiminta	• Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: Esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys • Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut • Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen • Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet	L1-L7	9. lk

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi käyttämällä monipuolisia toiminnallisia työtapoja. Jatkuva ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on keskeistä. Vuorovaikutus yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on niin ikään tärkeää. Opetuksessa voidaan käyttää myös oppiainerajat ylittäviä lähestymistapoja esimerkiksi erilaisten projektien yhteydessä. Yhteistoiminnallisten työtapojen lisäksi tutkiva oppiminen korostuu. Median tarkastelulla ja tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisellä on keskeinen osa opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaita näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäseninä sekä tukea heidän kasvuaan erilaisten yhteisöjen aktiivisiksi jäseniksi. Oppilaiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa tuetaan käytännön harjoitteilla. Heitä harjaannutetaan etsimään, ymmärtämään ja soveltamaan yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa, jonka merkitystä he arvioivat paitsi omasta myös yleisestä näkökulmasta. Oppiaineen käsitteellinen luonne ja esimerkiksi kuvien, graafien ja tilastojen avaaminen otetaan huomioon opetusjärjestelyissä ja työtavoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhteiskuntaopin valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on käsitelty oppiaineen sisältö (S1-S4) ja tavoitteet (T1-T9). Yhteiskuntaopin opetuksessa korostuu aktiivinen ja vastuullinen kansalaisuus. Keskeisiä sisältöjä ovat demokratian pelisäännöt, osallisuus- ja vaikuttamistaidot, oikeusvaltio, oman talouden hallinta, kansantalous sekä työelämä- ja mediataidot. Eriytettäessä mitään sisältöalueista ei jätetä pois, vaan sisällön hallinnan vaatimustasoa kevennetään.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi eli formatiivinen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan. Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista sekä kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta. Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja osaamisen osoittamisen tavat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt yhteiskuntaopin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on yhteiskuntaopin tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy yhteiskuntaopin päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yhteiskuntaoppi arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja vahvistaa oppilaan kiinnostusta yhteiskuntaoppiin tiedonalana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa esimerkeistä ihmisoikeuksia sekä oikeusvaltion keskeisiä toimijoita ja toimintaperiaatteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee ihmisoikeuksia, oikeusvaltion toimijoita ja toimintaperiaatteita. Oppilas löytää ohjatusti tietoa laista ja oikeudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee, miten ihmisoikeus- ja oikeusvaltioperiaatteet ilmenevät Suomessa ja maailmassa. Oppilas hankkii ja esittää tietoja laista ja oikeudesta asianmukaista tietolähdettä käyttäen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumista yhteiskunnassa. Oppilas käyttää lakia ja oikeutta koskevia tietolähteitä ongelmanratkaisua vaativissa tehtävissä.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia

taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa ohjatusti yhteiskuntaan ja talouteen liittyviä asioita. Oppilas löytää ohjatusti yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa hänelle annetusta lähteestä sekä antaa ohjatusti esimerkin median toiminnasta tiedon välittäjänä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä ja toimintaa. Hän löytää eri lähteistä tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta ja havaitsee eroja tietolähteiden antamissa tiedoissa. Hän kuvailee median vaikutusta omassa elämässä ja yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta eri lähteitä käyttäen sekä vertailee lähteiden tietoja keskenään. Hän erittelee median roolia yksilöiden elämässä ja sen toimintaa julkisen keskustelun osana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas hankkii ja erittelee yhteiskuntaa ja taloutta käsittelevää tietoa eri näkökulmia huomioon ottavalla ja kriittisellä tavalla. Hän arvioi kriittisesti median toimintaa ja mediavaikuttamista yhteiskunnassa.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti palkkatyön ja yrittäjyyden eroja sekä palkkatyötä ja yrittäjyyttä edustavia ammatteja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee palkkatyön ja yrittäjyyden piirteitä. Oppilas kertoo, mitä mahdollisuuksia palkkatyö ja yrittäjän ammatti tarjoavat yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee palkkatyön ja yrittäjyyden asemaa yhteiskunnassa. Hän vertailee palkkatyön ja yrittäjyyden tarjoamia mahdollisuuksia yksilölle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi palkkatyön ja yrittäjyyden merkitystä yhteiskunnassa. Hän arvioi palkkatyön ja yrittäjyyden merkityksiä yksilölle.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa esimerkkien avulla suomalaisessa yhteiskunnassa olevia yhteisöjä tai vähemmistöryhmiä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee erilaisia yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä sekä niiden asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee erilaisten väestöryhmien asemaan vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi keinoja, joilla voidaan tukea väestöryhmien yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa

tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä. Oppilas osoittaa esimerkeistä, miten demokraattinen päätöksenteko ilmenee hänen lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla. Oppilas kuvailee, millä eri tavoin demokraattisia toimintatapoja voidaan toteuttaa hänen lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee, miten eri päätöksentekotavat edistävät demokratiaa ja miten demokraattista päätöksentekoa tuetaan paikallisella, kansallisella, Euroopan unionin ja globaalilla tasolla. Oppilas soveltaa demokraattisia toimintatapoja omassa lähiyhteisössään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta, miten demokratian päämäärät toteutuvat päätöksenteossa eri tasoilla. Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisia toimintatapoja lähiyhteisössään ja laatii perusteltuja ehdotuksia niiden kehittämiseksi.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti tuntevansa joitakin taloudellisen toiminnan muotoja (kuten kuluttaminen, säästäminen). Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti yksilön keinoja vaikuttaa kestävään tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas selittää taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä yksilön taloudessa. Oppilas kuvailee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas erittelee taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä kansantaloudessa. Oppilas erittelee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas perustelee kestävää tulevaisuutta edistäviä ratkaisuja ja arvioi niiden vaikutuksia koti- ja kansantalouksille. Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta yksilön taloudenpitoa koskevia suunnitelmia kestävän talouden näkökulmasta.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta laajentamaan näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa ohjatusti esimerkkejä keinoista osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa. Oppilas ottaa kantaa yhteiskunnalliseen aiheeseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnallisesti. Oppilas perustelee mielipiteitä yhteiskunnallisista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu yhteiskunnallis-poliittisten kysymysten käsittelyyn ja vertailee erilaisia tapoja vaikuttaa. Oppilas perustelee monipuolisesti mielipiteitä yhteiskunnallisista aiheista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu rakentavasti yhteiskunnallis-poliittisten kysymysten käsittelyyn sekä esittää arvioita niistä käytävästä keskustelusta.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Arkielämän taidot ja rahan käyttö
- Yrittäjämäinen toimintatapa
- Paikalliset julkiset palvelut: esimerkiksi maistraatti, käräjäoikeus, Kela, terveyspalvelut, TE-toimisto

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S2 Demokraattinen yhteiskunta

Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi

mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Aktiivista oppilaskuntatoimintaa sekä yhteistyötä kunnassa mahdollisesti toimivan nuorisovaltuuston kanssa
- Aktivoivaa toimintaa ovat esimerkiksi vaalipaneelit, varjovaalit, poliitikkojen vierailut kouluilla, poliitikkojen kummikoulutoiminta sekä parlamenttikerhot
- Paikallisen ja maakunnallisen median kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Taloudellinen toiminta

Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Talouden ilmiöt paikallisesta näkökulmasta: esimerkiksi elinkeinorakenne, teollisuusalat, yritystoiminnan erityispiirteet, matkailuyrittäjyys
- Verotoimisto, pankit sekä sähköiset palvelut
- Lähialueen talouden yhteys Suomen ja globaaliin talouteen
- Yrittäjämäinen toimintatapa sisältöalueen eri teemoissa sekä oman alueen vahvuudet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7-9 *musiikin opetus luo mahdollisuuksia musiikillisen osaamisen ja maailmankuvan laajentamiseen. Samalla opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin merkityksiä ja jäsentämään musiikkiin liittyviä tunteita ja kokemuksia. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää oppilaiden kriittistä musiikkikulttuurien lukutaitoa ohjaamalla heitä analysoimaan ja arvioimaan,*

miten musiikilla viestitään ja vaikutetaan. Oppilaiden toimijuutta ja ajattelua vahvistetaan kertaamalla ja syventämällä aiemmin opittuja musiikillisia taitoja. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia oman oppimisensa suunnitteluun ja arviointiin. Heillä on mahdollisuus monipuoliseen luovaan musiikilliseen ilmaisuun ja musiikin tuottamiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Tätä tuetaan luomalla yhteyksiä muihin ilmaisumuotoihin. Käyttäessään tieto- ja viestintätekniikkaa oppilaat tutustuvat musiikin ja digitaalisen median tekijänoikeuksiin ja käyttömahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin mahdollisiin eettisiin ongelmiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikinopetus on muiden taide- ja taitoaineiden tapaan hyvin laaja-alaista. Etelä-Pohjanmaa omaa vahvan ja rikkaan musiikillisen kulttuuriperimän. Vahvan perinteen nykyilmentymiä ovat muun muassa rytmimusiikin tapahtumien laaja kirjo ja opetus- ja kehittämistyön monipuolisuus.

Opetustilanteen työturvallisuus

Musiikinopetuksen tulee täyttää valtakunnallisen perusopetuksen tavoitteet kohdan T10, Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa, mukaisesti. Keskeinen turvallisuuteen vaikuttava tekijä on melutason säilyminen kohtuullisena eli 85 dB:n tuntumassa. Opettajan on työtilanteessa valvottava vahvistinlaitteiden käyttöä ja opastettava oppilaita niiden turvalliseen käyttöön.

Musiikinopetuksesta aiheutuu kohtuullisen kokoisessa ryhmässäkin merkittävää meluhaittaa. Melualtistus vaikuttaa jokaiseen ihmiseen yksilöllisesti. Myös kuulon vaurioitumiskynnys on yksilöllinen. Opetustilanteessa tulee minimoida kuulovaurion riski.

Oppilaalla pitää olla mahdollisuus käyttää kuulosuojaimia musiikinopetuksessa. Koulun tulee tarjota joko kertakäyttöisten korvatulppien tai kuppisuojainten käyttömahdollisuus erityisesti yhtyemusisoinnissa. Kuulon suojaamisen tarve korostuu ylemmille luokka-asteille siirryttäessä muun muassa oppilaiden fyysisen koon kasvaessa ja sähköisten soitinten käytön lisääntyessä. Mikäli luokan melutaso ylittää 85 dB (SPL), tulee asiasta ilmoittaa luokkatilassa seinälle asetettavalla varoituskuvalla. Opettajan tulee kaikilla luokka-asteilla opastaa ryhmiä ja oppilaita kuulon suojaamiseen.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan musiikillisin työtavoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSISOINNIN OPPISISÄLLÖT VUOSILUOKALLA 7

Kitaran soitto

Opetellaan lukemaan tabulatuureja ja sointuotetaulukoita ja harjoitellaan plektrakäden käyttöä. Opetellaan kitaran kielten ja kitaran keskeisten osien nimet. Opetellaan soittamaan helppoja sointukiertoja ja vaihtamaan sointuja myös tempossa. Sointujen soitossa voidaan käyttää myös helpotettuja avosointuja (esim. vain kolmella korkeimmalla kielellä toteutettuja sointuja). Keskeisenä tavoitteena on päästä kokeilemaan kitaransoiton perusteita ja harjoittelemaan yhteissoittoa. Harjoittelussa käytetään ensisijaisesti akustisia kitaroita. Lisäksi voidaan tutustua sähkökitaran toimintaan ja soittoon.

Rumpujen soitto

Opetellaan rumpujen osien nimet ja keskeisiä rumpujensoittoon liittyviä termejä, kuten komppi, rytmi, filli ja time (soiton rytminen täsmällisyys). Harjoitellaan rumpukapulan soitto-ote, soittoergonomiaa ja rumpujensoiton tekniikkaa. Opetellaan erilaisia komppeja kuten esimerkiksi peruskomppi, ¾-komppi, beat ja 6/8-komppi.

Käsiperkussioiden soitto

Harjoitellaan erilaisten käsiperkussioiden oikeaoppisia soittotapoja, esimerkiksi triangelin, shakerin, quiron ja tamburiinin soittoa. Erilaisia käsiperkussioita yhdistellään muuhun bändisoittoon, ja voidaan kokeilla isona perkussioyhtyeenä musisoimista. Yhteisharjoituksia voidaan toteuttaa esimerkiksi jakamalla oppilaat neljään ryhmään, jolloin jokainen ryhmä soittaa omalla perkussiosoittimellaan jotain osaa tietysti kompista (esim. Cha-cha-cha- tai samba-komppi).

Kerrotaan käsiperkussioiden merkityksestä ja roolista eri musiikinlajeissa kuten rock-musiikissa ja latinalais-amerikkalaisessa musiikissa.

Basson soitto

Opetellaan bassonsoiton perusteita; sointujen perusäänten soittoa sekä rytmiikkaa. Opetellaan oikean käden soittotekniikkaa (soitto vuorosormin keski- ja etusormilla, peukaloa käytetään kielten sammuttamiseen). Soitossa kiinnitetään huomiota rumpalin ja basistin yhteistyöhön ja rytmisesti täsmälliseen soittoon. Kerrataan kosketinten nimet. Opetellaan soittamaan helppoja sointukiertoja kolmisoinnuilla tai esimerkiksi bassosäveliä soittamalla. Näiden lisäksi voidaan opetella soittamaan esimerkiksi kosketinsoitinriffejä.

Laulu

Laulamisessa harjoitellaan käytännön laulamisen kautta ilmaisurohkeutta ja laulun puhtautta sekä opetellaan terveen äänenkäytön perusteita. Pääasiallinen työskentelytapa on akustinen yhteislaulu, unohtamatta mikrofonilaulamista ja bändin solistina laulamista. Laulunopiskelun eräs keskeinen tavoite seitsemännellä luokalla on, että oppilaat rohkaistuisivat laulamaan ja käyttämään omaa luonnollista lauluääntään. Laulurepertuaarina käytetään monipuolista suomen- ja vieraskielistä ohjelmistoa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuurin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikissa opettaja tekee eriyttämistä jatkuvasti opetustilanteessa ja huomioi oppilaiden erilaiset lähtökohdat musiikin taidoissa ja tiedoissa. Kaikessa musiikinopetuksessa on keskeistä oppilaan kannustaminen ja rohkaiseminen; myönteinen asenne oppilaan mahdollisuuksiin oppia uutta omien aiemmin opittujen tietojen ja taitojen päälle. Musiikinopetuksessa tarvitaan myös yksilöllistä tukea ja eriyttämistä, jossa huomioidaan yksittäisen oppilaan tarpeet ja vahvuudet. Hyvin suunnitellut tukitoimet takaavat samalla työrauhan ja oppimisedellytykset sekä ryhmälle että yksittäiselle oppilaalle.

Musiikissa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Musiikin oppiaine soveltuu monimuotoisuutensa vuoksi minkä tahansa muun oppiaineen eheyttäviin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin. Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa oppimisen arviointi, eli formatiivinen arviointi, on kannustavaa ja rakentavaa palautetta opintojen aikana. Se tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Ohjaava palaute auttaa oppilasta hahmottamaan yhä paremmin soivaa musiikillista toteutusta, musiikillista ilmaisua ja musiikin merkityksiä. Palautetta oppilas tarvitsee erityisesti, kun hän toteuttaa luovaan tuottamiseen liittyviä kokonaisuuksia. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti ja soveltamaan käytännössä oppimaansa musiikin tietoa ja taitoa. Musiikin summatiivisessa arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että musiikillisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Musiikissa harjoittelu- ja työskentelytaitojen kehittäminen eli oppimaan oppiminen on yksi arvioitavista kriteereistä.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut musiikin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt musiikin tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on musiikin tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan musiikin oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.

Musiikissa oppilaan oppimisen tavoitteet on johdettu musiikin opetuksen tavoitteista. Musiikin oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kohteet koostuvat osallisuuden taidoista, musiikillisista taidoista ja tiedoista, luovasta tuottamisesta, kulttuurisen ymmärtämisen taidoista, monilukutaidosta, hyvinvoinnin ja ääniturvallisuuden taidoista sekä oppimaan oppimisen taidoista. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Musiikki arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musisoivan ryhmän toimintaan opettajan konkreettisen ohjeen mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii itsenäisesti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii rakentavasti musisoivan ryhmän ja musiikillisen yhteisön jäsenenä huolehtien osuudestaan sekä kannustaen ja auttaen toisia.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Opetuksessa tuodaan esiin jokaisen ihmisen arvokkuutta ja oikeutta tulla hyväksytyksi omana itsenään. Nuoria rohkaistaan osallistumaan yhteismusisointiin omista lähtökohdistaan ja taidoistaan käsin. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Oppilaiden kanssa kerrataan, miten kuuloaisti toimii. Kerrataan, missä tilanteissa kuuloa tulee suojella. Pohditaan kuuloaistin merkitystä. Perehdytään kuulovaurioihin, niiden syntymiseen ja seurauksiin. Tutustutaan erilaisiin kuulosuojaimiin ja suojainten käyttöön. Kerrataan peruskäsitteet dB (/SPL) ja äänenpaine. Voidaan kokeilla äänenpaineen mittaamista älypuhelimen applikaatiolla. Tutustutaan kuulonhuoltoliiton sivuihin internetissä. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Äänentoisto- ja vahvistinkalustoa opetellaan käyttämään turvallisesti bändisoitossa. Harjoitellaan sekä laitteiston kytkemistä että käyttöä. (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Yläkoulussa kerrataan 1.–6. -luokilla opittuja asioita ergonomiasta. Oikeankokoisen soittimen valintaan ja oikeaoppiseen soittoasentoon kiinnitetään huomiota. Oppilaille kerrotaan kaluston laadun ja hyvän huollon merkityksestä soittoharrastuksessa. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Nuori saa välineitä minuutensa ymmärtämiseen ja oppii erilaisia ilmaisutapoja.

(S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Opetuksessa tuodaan esiin jokaisen ihmisen arvokkuutta ja oikeutta tulla hyväksytyksi omana itsenään. Nuoria rohkaistaan osallistumaan yhteismusisointiin omista lähtökohdistaan ja taidoistaan käsin. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Oppilaiden kanssa kerrataan, miten kuuloaisti toimii. Kerrataan, missä tilanteissa kuuloa tulee suojella. Pohditaan kuuloaistin merkitystä. Perehdytään kuulovaurioihin, niiden syntymiseen ja seurauksiin. Tutustutaan erilaisiin kuulosuojaimiin ja suojainten käyttöön. Kerrataan peruskäsitteet dB (/SPL) ja äänenpaine. Voidaan kokeilla äänenpaineen mittaamista älypuhelimen applikaatiolla. Tutustutaan kuulonhuoltoliiton sivuihin internetissä. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Äänentoisto- ja vahvistinkalustoa opetellaan käyttämään turvallisesti bändisoitossa. Harjoitellaan sekä laitteiston kytkemistä että käyttöä. (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Yläkoulussa kerrataan 1.–6. -luokilla opittuja asioita ergonomiasta. Oikeankokoisen soittimen valintaan ja oikeaoppiseen soittoasentoon kiinnitetään huomiota. Oppilaille kerrotaan kaluston laadun ja hyvän huollon merkityksestä soittoharrastuksessa. (S1,S3, L3)

Musiikin vaikutus ihmisen hyvinvointiin

Kaikilla luokka-asteilla 1-9 tutustutaan oppilaiden ikä ja valmiudet huomioiden erilaisiin musiikin kokemistapoihin. Tehdään erilaisia rentoutus- ja keskittymisharjoituksia, harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja laulaen, musisoiden, kuunnellen, katsellen, liikkuen ja draamaa musiikkiin yhdistämällä. Harjoitteiden tavoitteena on lisätä kouluviihtyvyyttä, ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. (S1, S3, L1-L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäseninä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas käyttää ääntään osana musiikillista ilmaisua.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä tehtävän ja tilanteen mukaisesti sekä ylläpitää ja kehittää äänenkäyttö- ja laulutaitoaan.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan 3–6 -luokilla saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön.(S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla..

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu soittamiseen konkreettisen ohjauksen alaisena.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon pyrkien sovittamaan osuutensa kokonaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon sujuvasti.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan 3-6 -luokilla saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu musiikkia ja liikettä yhdistävään toimintaan ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas sovittaa liikkumistaan musiikkiin ja osallistuu ryhmän jäsenenä musiikkiliikunnalliseen ilmaisuun.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas sovittaa liikeilmaisuaan kuulemansa musiikkiin ja ilmaisee musiikkia liikkuen, myös rytmisesti perussykettä seuraten ja ilmaisten.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää koko kehon liikettä monipuolisesti ja luovasti musiikin oppimisessa sekä musiikillisessa ilmaisussa ja vuorovaikutuksessa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia esittäen kuulemastaan yksittäisiä huomioita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia keskustellen havainnoistaan sekä perustellen näkemyksiään.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu luovan tuottamisen prosessiin tuottaen yksittäisiä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäen ja toteuttaen moninaisia sekä kekseliäitä musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin

kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kokeilee joitakin musiikkiteknologian työkaluja opettajan konkreettisten ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kokeilee musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää monipuolisesti musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin

kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri.

(S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua.

(S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin tapoja käyttää musiikkia viestimiseen ja vaikuttamiseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin monista käyttötavoista ja kulttuurisista ilmenemismuodoista ja osaa kertoa havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas jäsentää musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja kertoen havainnoistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas analysoi ja arvioi musiikin käyttötapoja ja kulttuurisia ilmenemismuotoja ja osaa keskustella niistä.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Opetuksessa tuodaan esiin jokaisen ihmisen arvokkuutta ja oikeutta tulla hyväksytyksi omana itsenään. Nuoria rohkaistaan osallistumaan yhteismusisointiin omista lähtökohdistaan ja taidoistaan käsin. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta.

(S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä.

(S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla

pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

OSALLISUUS

Ihmisenä kasvu ja identiteetin rakentuminen

Nuori saa välineitä minuutensa ymmärtämiseen ja oppii erilaisia ilmaisutapoja. (S3, L1, L2, L3, L7)

Erilaisten taitojen ja persoonallisuuksien hyväksyminen ja arvostaminen musiikkitoiminnassa

Opetuksessa tuodaan esiin jokaisen ihmisen arvokkuutta ja oikeutta tulla hyväksytyksi omana itsenään. Nuoria rohkaistaan osallistumaan yhteismusisointiin omista lähtökohdista ja taidoista käsin. (S1, S3, L2, L3, L6, L7)

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- mollitonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat

ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKIN OPETUS JA MUUT OPPIAINEET SEKÄ EHEYTTÄVÄT TEEMAT

Kaikilla peruskoulun luokka-asteilla 1–9 toteutetaan oppiainerajat ylittävää opetusta. Toteutetaan luokassa ja luokan ulkopuolella erilaisia projekteja yhdessä eri oppiaineiden kanssa. Tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. (S1-S4, L1-L7)

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen.

(S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden

musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin musiikin käsitteitä ja symboleja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas käyttää yksittäisiä musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja joitakin musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja sekä musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää ja soveltaa sujuvasti ja tarkoituksenmukaisesti musiikkikäsitteitä, musiikin merkintätapoja ja musiikkitermejä musiikillisessa toiminnassa.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin

kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock 'n' rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Musiikkiteknologian käyttö

Tutustutaan moniraitaäänitykseen ja ääniteknologian peruskäsitteisiin sekä kokeillaan pienimuotoisen äänitteen tekemistä.

Tutustutaan nuotinkirjoitusohjelman käyttöön. (S1, S2, L1-L7)

Kirjallisuutta, linkkejä ja applikaatoita

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin peruskäsitteet

Opetuksessa syvennetään ja kerrataan tietoja musiikin peruskäsitteistä, joita ovat muun muassa rytmi, melodia, harmonia, dynamiikka, muoto ja sointiväri. (S2, L1, L2, L4)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin

kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

Musiikin kuuntelu, ääniympäristöt, kuullun tulkinta ja kuullusta keskusteleminen

Oppilaiden kanssa tarkastellaan musiikin kuuntelutapoja ja pohditaan musiikinkuuntelua harrastuksena ja opittavana taitona.

Tutustutaan lyriikka-analyysiin ja pohditaan musiikkikappaleiden sanojen sisältöä.

Tutustutaan erilaisiin ääniympäristöihin ja akustiikkaan muun muassa konserttivierailuiden ja monipuolisten, oppiainerajoja ylittävien projektien avulla.

Kaikilla luokka-asteilla opetellaan keskittynyttä kuuntelua. (S2, S3, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

MUSIIKILLISET TIEDOT JA TAIDOT SEKÄ LUOVA TUOTTAMINEN

Musisointi

Musisoidaan sähkö- ja akustisilla soittimilla. Painopiste on yhteismusisoinnissa. Tavoitteena on koko ryhmän aktiivinen osallistuminen. Harjoitellaan monipuolisilla työtavoilla eri musiikkityylejä laulaen ja soittaen. (S1-S4, L1-L7)

Luovuus ja improvisaatio

Opiskelussa jatketaan luokilla 3–6 saavutettujen ilmaisutaitojen harjoittelua ja syvennetään opittuja tietoja ja taitoja. Kokeillaan erilaisia improvisaatiotapoja esimerkiksi musiikkiliikunnan, laulujen kirjoittamisen tai teatteri-improvisaation avulla. Tutustutaan uusiin improvisaatiotapoihin kuten moodeihin, pentatoniaan tai duuri- molli-tonaliteettiin perustuvaan improvisointiin. (S1-S4, L1, L2, L4, L6)

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei käytetä päättöarvosanan muodostamisen perusteena.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Oppilaiden kanssa kerrataan, miten kuuloaisti toimii. Kerrataan, missä tilanteissa kuuloa tulee suojella. Pohditaan kuuloaistin merkitystä. Perehdytään kuulovaurioihin, niiden syntymiseen ja seurauksiin. Tutustutaan erilaisiin kuulosuojaimiin ja suojainten käyttöön. Kerrataan peruskäsitteet dB (/SPL) ja äänenpaine. Voidaan kokeilla äänenpaineen mittaamista älypuhelimen applikaatiolla. Tutustutaan kuulonhuoltoliiton sivuihin internetissä. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Äänentoisto- ja vahvistinkalustoa opetellaan käyttämään turvallisesti bändisoitossa. Harjoitellaan sekä laitteiston kytkemistä että käyttöä. (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Yläkoulussa kerrataan luokilla 1–6 opittuja asioita ergonomiasta. Oikeankokoisen soittimen valintaan ja oikeaoppiseen soittoasentoon kiinnitetään huomiota. Oppilaille kerrotaan kaluston laadun ja hyvän huollon merkityksestä soittoharrastuksessa. (S1,S3, L3)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kuulon suojaaminen

Oppilaiden kanssa kerrataan, miten kuuloaisti toimii. Kerrataan, missä tilanteissa kuuloa tulee suojella. Pohditaan kuuloaistin merkitystä. Perehdytään kuulovaurioihin, niiden syntymiseen ja seurauksiin. Tutustutaan erilaisiin kuulosuojaimiin ja suojainten käyttöön. Kerrataan peruskäsitteet dB (/SPL) ja äänenpaine. Voidaan kokeilla äänenpaineen mittaamista älypuhelimen applikaatiolla. Tutustutaan kuulonhuoltoliiton sivuihin internetissä. (S1,S3, L3)

Musiikkilaitteistojen turvallinen käyttö

Äänentoisto- ja vahvistinkalustoa opetellaan käyttämään turvallisesti bändisoitossa. Harjoitellaan sekä laitteiston kytkemistä että käyttöä. (S1, S3, L3, L5)

Ergonomia

Yläkoulussa kerrataan luokilla 1–6 opittuja asioita ergonomiasta. Oikeankokoisen soittimen valintaan ja oikeaoppiseen soittoasentoon kiinnitetään huomiota. Oppilaille kerrotaan kaluston laadun ja hyvän huollon merkityksestä soittoharrastuksessa. (S1,S3, L3)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt

huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas noudattaa annettavia turvallisuusohjeita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa huomioon ääniympäristön turvallisuuteen liittyvät tekijät sekä käyttää laitteita ja soittimia turvallisuusohjeiden mukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas huolehtii vastuullisesti musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Paikallinen tarkennus:

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

Oppilaat jatkavat harjoittelua ryhmässä ja omatoimisesti. Eriyttämistä lisätään aiempiin opintoihin nähden: pitkällä musiikkiopinnoissa oleva oppilas saa harjoiteltavakseen muita oppilaita haasteellisempia tehtäviä. Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

Oppilaat harjoittelevat musiikkiasioiden tiedonhakua internetissä ja opettelevat tiedon luotettavuuden arviointia. Oppilaat etsivät opettajan johdolla erilaisia internetin musiikkipalveluita. Opetuksessa voidaan tutustua esimerkiksi fono.fi -äänitetietokantaan sekä eri musiikin alan taiteilijoiden ja yritysten kotisivuihin. Lisäksi voidaan kokeilla musiikkiin liittyvää tiedonhakua sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi Facebookissa, ja tutustua musiikkialan yhteisöpalveluihin kuten SoundCloudiin ja MySpaceen. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1–9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonsertteina. Osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valitessaan. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vähintään yhden, vuosittain toteutettavan konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tarjolla olevia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt ja esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo. (S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Paikallinen tarkennus:

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta.Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

Oppilaat jatkavat harjoittelua ryhmässä ja omatoimisesti. Eriyttämistä lisätään aiempiin opintoihin nähden: pitkällä musiikkiopinnoissa oleva oppilas saa harjoiteltavakseen muita oppilaita haasteellisempia tehtäviä. Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

Oppilaat harjoittelevat musiikkiasioiden tiedonhakua internetissä ja opettelevat tiedon luotettavuuden arviointia. Oppilaat etsivät opettajan johdolla erilaisia internetin musiikkipalveluita. Opetuksessa voidaan tutustua esimerkiksi fono.fi -äänitetietokantaan sekä eri musiikin alan taiteilijoiden ja yritysten kotisivuihin. Lisäksi voidaan kokeilla musiikkiin liittyvää tiedonhakua sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi Facebookissa, ja tutustua musiikkialan yhteisöpalveluihin kuten SoundCloudiin ja MySpaceen.(S1-S3, L1, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1–9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonsertteina. Osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valitessaan. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vähintään yhden, vuosittain toteutettavan konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tarjolla olevia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt ja esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo. (S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Paikallinen tarkennus:

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla

pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock 'n' rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

Oppilaat jatkavat harjoittelua ryhmässä ja omatoimisesti. Eriyttämistä lisätään aiempiin opintoihin nähden: pitkällä musiikkiopinnoissa oleva oppilas saa harjoiteltavakseen muita oppilaita haasteellisempia tehtäviä. Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Tiedonhakutaidot

Oppilaat harjoittelevat musiikkiasioiden tiedonhakua internetissä ja opettelevat tiedon luotettavuuden arviointia. Oppilaat etsivät opettajan johdolla erilaisia internetin musiikkipalveluita. Opetuksessa voidaan tutustua esimerkiksi fono.fi -äänitetietokantaan sekä eri musiikin alan taiteilijoiden ja yritysten kotisivuihin. Lisäksi voidaan kokeilla musiikkiin liittyvää tiedonhakua sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi Facebookissa, ja tutustua musiikkialan yhteisöpalveluihin kuten SoundCloudiin ja MySpaceen. (S1-S3, L1, L5, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1–9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonsertteina. Osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valitessaan. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.
- Vähintään yhden, vuosittain toteutettavan konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tarjolla olevia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt ja esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo. (S1-S4, L1, L2, L3, L7)

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Paikallinen tarkennus:

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

KULTTUURINEN YMMÄRRYS JA MONILUKUTAITO

Länsimaisen musiikin historia

Oppilas tutustuu konserttimusiikin suurten tyylikausien piirteisiin ja keskeisiin säveltäjiin. Tunneilla syvennetään ja kerrataan alemmilla luokka-asteilla saatuja tietoja. Tutustutaan rytmimusiikin kehitykseen 1800-luvun lopulta nykypäivään. Käsitellään musiikin tyylilajeista esimerkiksi bluesia, kantria, jazzia, rock ‘n’ rollia, punkia, diskoa ja heviä. Oppilaille esitellään eri tyylien syntyvaiheet ja ajankohdat sekä pyritään luomaan käsitys tyylien aikajanasta. (S1-S4, L1, L2)

Eri musiikkikulttuureihin tutustuminen

Nuoret tutustuvat monipuolisesti etno- ja maailmanmusiikkiin. Suositellaan tutustumista vanhimpiin suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, romani- ja saamelaiskulttuuriin, ja niiden musiikkiin. Käytetään monipuolisia työtapoja ja mahdollisuuksien mukaan myös oppiainerajat ylittävää opetusta. Vieraisiin kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää koulukonsertteja ja vierailukäyntejä. (S1-S4, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

OPPIMAAN OPPIMINEN MUSIIKISSA

Harjoittelun merkitys ja itseohjautuvuus

Oppilaat jatkavat harjoittelua ryhmässä ja omatoimisesti. Eriyttämistä lisätään aiempiin opintoihin nähden: pitkällä musiikkiopinnoissa oleva oppilas saa harjoiteltavakseen muita oppilaita haasteellisempia tehtäviä. Kaikilla luokka-asteilla korostetaan keskittymiskyvyn merkitystä musiikin harjoittelussa. (S1-S4, L1, L3, L6, L7)

Konserttikasvatus

- Konserttikasvatusta tulee toteuttaa suunnitelmallisesti ja monimuotoisesti jokaisella luokka-asteella peruskoulun luokilla 1–9. Konsertteja voidaan järjestää koulun tiloissa vierailukonsertteina. Osa konserteista on hyvä järjestää koulun ulkopuolisissa tiloissa, jotka on suunniteltu musiikin esittämiseen.
- Konsertin (tai muun elävän musiikin esityksen kuten musikaalin tai oopperan) vuosittaisessa valinnassa tulee noudattaa monipuolisuutta. Musiikinopettajan tulee huomioida oppilasryhmän ikä ja valmiudet konserttikohdetta valitessaan. Soveltuvia, rahallisesti tuettuja koulukonsertteja tarjoaa esimerkiksi Konserttikeskus.
- Konserttikasvatuksen tavoitteena on opettaa konsertissa käymiseen kuuluvia tapoja ja tutustuttaa oppilaita konsertteja järjestäviin tahoihin, mekanismeihin ja tiloihin, joissa

konsertteja järjestetään. Konserttikäyntien tulee palvella oppiainerajat ylittävää opetusta esimerkiksi kuvataiteen, historian, uskonnon, kielten ja yhteiskuntaopin oppiaineissa.

- Vähintään yhden, vuosittain toteutettavan konserttikäynnin lisäksi koulun tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tarjolla olevia ilmaiskonsertteja, joita tarjoavat esimerkiksi klassiset orkesterit ja kuntien kulttuuritoimet, uskonnolliset yhteisöt ja esimerkiksi Taikalamppu-verkoston Louhimo. S1-S4, L1, L2, L3, L7)

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas kehittää osaamistaan opettajan tukemana jollakin musiikillisen osaamisen osa-alueella annetun tavoitteen suuntaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas asettaa itselleen ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, toimii niiden suuntaisesti ja työskentelee niiden suuntaisesti
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas asettaa ohjattuna itselleen musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita, harjoittelee niiden suuntaisesti sekä arvioi edistymistään suhteessa tavoitteisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettaa musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä tavoitteita ja työskentelee niiden mukaisesti. Oppilas arvioi toimintaansa ja mukauttaa työskentelyään tavoitteidensa pohjalta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla

pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaiden käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Opetus tukee oppilaiden oman identiteetin kehittymistä ja perehdyttää kulttuurien vaikutuksiin yksilöihin ja yhteiskuntiin. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutuksellisia ja tutkimuksellisia työtapoja.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnalliset arvot historiassa

Opimme

Oppilas näkee itsensä osana lähiyhteisöä ja koko maailmaa. Kun oppilaalla on historiallinen perspektiivi, hän ymmärtää nykypäivää ja osaa hahmottaa tulevaisuutta. Oppilas ymmärtää yksilön aktiivisen ja vastuullisen toiminnan merkityksen yhteiskunnan ja kestävän kehityksen kannalta.

Tunnemme

Oppilas tuntee oman kulttuurihistoriansa ja identiteettinsä sekä niiden suhteen laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. Hän on avoin näkemään myös muiden alueiden toiminnan ainutlaatuisuuden.

Toimimme

Oppilas oppii näkemään, kokeilemaan ja arvioimaan erilaisia tapoja toimia. Oppilaan toiminta on yrittäjämäistä: hän tekee parhaansa ja kantaa vastuunsa. Oppilas arvostaa yhteisön ja yhteiskunnan monimuotoisuutta. Hän ymmärtää tasa-arvon ja erilaisuuden hyväksymisen merkityksen yhteiskunnan kehittymisen kannalta. Hän tiedostaa alueemme vahvuudet, mutta on myös valmis arvioimaan sen kehitysnäkymiä.

Iloitsemme

Oppilas iloitsee oppiessaan omasta ja muista kulttuureista. Hän ymmärtää oman roolinsa yhteiskunnassa ja maailmassa. Oppilas iloitsee kasvaessaan aktiiviseksi kansalaiseksi, joka kantaa vastuunsa omasta elämästään, yhteiskunnasta ja koko maailmasta.

Historia vuosiluokilla 7 ja 8

7.lk: 2 vuosiviikkotuntia

8.lk: 2 vuosiviikkotuntia

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa käsitellään tavoitteisiin liittyviä maakunnallisia sisältöalueita. Oppiaineen tehtävät, tavoitteet ja oppilaan oppimisen arviointi ovat yhtenäinen kokonaisuus valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa. Yläkoulun historiassa käsitellään pitkälti laajoja maailmanpoliittisia kysymyksiä, mutta keskeisiä sisältöalueita täydennetään paikallisesta ja maakunnallisesta näkökulmasta. Opetuksessa hyödynnetään vierailukohteina lähialueen tapahtumapaikkoja, museoita ja maakuntamuseoita.

Historia vuosiluokat 7-8

Tavoitteet	Sisältö	Maakunnalliset sisällöt	Laaja-alaiset	Vuosiluokka
T1-T2	S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys	• Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja ruukkiperinne	L1, L2, L4, L6	7. lk
T1-T2	S2 Ihmiset muuttavat maailmaa	• Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet	L1, L2, L4, L7	7. lk
T1-T2	S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan	• Suomen sodan vaikutus alueelle • Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla • Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja lapuanliike	L1, L2, L4, L6, L7	7.-8. lk
T1-T2	S4 Suurten sotien aika	• Sisällissodan, talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle	L1-L4, L7	7.-8. lk
T1-T2	S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen	• Muuttoliike maakunnassa ja maailmalla • Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet	L1, L2, L6	7.-8. lk
T1-T2	S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret		L1, L4, L5, L7	7.-8. lk

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Ajankohtaisten tapahtumien historiallisia juuria tarkastelemalla liitetään opiskeltavat sisällöt yhteiskuntaopin keskeisiin käsitteisiin.

Oppiaineiden tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa tutkimuksellisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten ikätasolle sopivien ensi- ja toisen käden lähteiden tutkimista sekä avoimien oppimisympäristöjen käyttöä historiallisissa tutkimustehtävissä. Tavoitteena on kannustaa oppilaita omien tulkintojen tekemiseen ja eriävien tulkintojen arvioimiseen.

Oppilaita innostetaan hankkimaan tietoa koulun ulkopuolisesta historiakulttuurista, kuten peleistä, elokuvista ja kirjallisuudesta, sekä kehittämään historiallisen ajattelun taitojaan ja kriittistä arviointikykyään niiden avulla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opiskelussa rohkaistaan monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, tekstin ja puheen tuottamiseen ja tulkintaan sekä draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön. Tarvittaessa erilaisten tekstien ymmärtämiseen ohjataan yksinkertaistamalla tekstejä ja avaamalla tekstissä käytettyjä käsitteitä.

Jotkut historianopetuksessa käytetyt käsitteet (esimerkiksi yhteiskunta ja demokratia) ovat sellaisia, joiden ymmärtämistä syvennetään koko peruskoulun ajan oppilaan siirtyessä konkreettisesta ajattelusta käsitteelliseen ajatteluun.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Historian keskeiset sisällöt

Historian valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on määritelty oppiaineen sisällöt (S1-S6) ja tavoitteet (T1-T12), jotka muodostavat kattavia ja laajoja kokonaisuuksia. Historian opetussuunnitelmassa ja arvioinnissa korostuvat taitojen hallinta sekä historiallisen ajattelun kehittyminen, johon kytkeytyvät kronologisuus, syy-seuraussuhteet, lähteiden lukutaito, tiedon tulkinnallisuus sekä historiallinen empatiakyky. Eriytettäessä mitään sisältöalueista ei jätetä pois, vaan sisällön hallinnan vaatimustasoa kevennetään.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opetuksessa palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita omiin tulkintoihin ja näkemystensä argumentointiin. Kirjallisten tehtävien ohella arvioinnissa on otettava huomioon oppilaiden monimuotoiset työskentelyn ja osaamisen osoittamisen tavat. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun hallintaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt historian tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on historian tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy historian päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Historia arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas löytää ohjatusti historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää informaatiota hänelle annetusta lähteestä. Oppilas tunnistaa opettajan ohjaamana, että samasta ilmiöstä tai lähteestä esiintyy erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä tunnistaa lähteiden luotettavuudessa ja esitetyissä tulkinnoissa eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä erottelee vähemmän ja enemmän luotettavia lähteitä ja tulkintoja toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä ja erottaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät lähteet muista lähteistä. Oppilas selittää, miten samoista lähteistä voi teh-dä erilaisia tulkintoja, ja arvioi tulkintojen mahdollisia puutteita.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas löytää ohjatusti historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää informaatiota hänelle annetusta lähteestä. Oppilas tunnistaa opettajan ohjaamana, että samasta ilmiöstä tai lähteestä esiintyy erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä tunnistaa lähteiden luotettavuudessa ja esitetyissä tulkinnoissa eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä erottelee vähemmän ja enemmän luotettavia lähteitä ja tulkintoja toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä-ja erottaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät lähteet muista lähteistä. Oppilas selittää, miten samoista lähteistä voi tehdä erilaisia tulkintoja, ja arvioi tulkintojen mahdollisia puutteita.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa historian keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja pystyy opettajan ohjaamana suhteuttamaan ne ajallisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muistaa menneisyyteen liittyviä keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja antaa joitain esimerkkejä tarkasteltavana olevalle historialliselle ajanjaksolle ominaisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää menneisyyteen liittyviä keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja kuvaa tarkasteltavana olevalle historialliselle ajanjaksolle ominaisia piir-teitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas jäsentää historiallisten tapahtumien, ilmiöiden ja ajanjaksojen aikajärjestyksen ja ajallisia yhteyksiä. Oppilas käyttää aikaan liittyviä käsitteitä ja erittelee historian keskeisiin ajanjaksoihin liittyviä tapahtumia, henkilöitä ja ilmiöitä.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että ihmisillä on ollut erilaisia motiiveja toiminnalleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, miten ihmisten sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asema vaikuttavat heidän tekojensa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tulkitsee ihmisten toimin-nan tarkoituspe-riä ja erittelee, miten ihmisten sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asema tai historiallinen konteksti vaikuttavat hänen toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan, arvioi hänen toimintansa motiiveja sekä tarkastelee sitä, miten hänen sosiaalinen tai yhteiskunnallinen asemansa tai historiallinen konteksti vaikuttavat hänen toimintaansa.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa menneisyydestä asioita, jotka ovat muuttuneet tai pysyneet muuttumattomina. Oppilas nimeää muutokselle tai muuttumattomuudelle jonkin yksittäisen syyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia historiallisille tapahtumille ja ilmiöille. Oppilas selittää yksilöllisesti ohjeistettuna, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas ymmärtää, että historiallisilla tapahtumilla ja ilmiöillä on erilaisia syitä ja seurauksia, ja antaa niistä esimerkkejä. Oppilas erittelee, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin tai samoin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottelee historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät keskeiset tekijät vähemmän tärkeistä ja analysoi historiallisten tapahtumien syitä ja seurauksia (kuten välittömien ja pitkäkestoisten syiden merkitystä). Oppilas arvioi, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään ja miten tapahtuman tai ilmiön seuraukset vaikuttivat eri lailla eri asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa menneisyydestä asioita, jotka ovat muuttuneet tai pysyneet muuttumattomina. Oppilas nimeää muutokselle tai muuttumattomuudelle jonkin yksittäisen syyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia historiallisille tapahtumille ja ilmiöille. Oppilas selittää yksilöllisesti ohjeistettuna, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas ymmärtää, että historiallisilla tapahtumilla ja ilmiöillä on erilaisia syitä ja seurauksia, ja antaa niistä esimerkkejä. Oppilas erittelee, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin tai samoin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottelee historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät keskeiset tekijät vähemmän tärkeistä ja analysoi historiallisten tapahtumien syitä ja seurauksia (kuten välittömien ja pitkäkestoisten syiden merkitystä). Oppilas arvioi, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään ja miten tapahtuman tai ilmiön seuraukset vaikuttivat eri lailla eri asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tulkitseminen	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti, miten ihmisen toimin-nan motiivi näkyy jossain historian tapahtumassa tai ilmiössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten ihmisten taustat vaikuttavat heidän toimintansa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päätelmän, miten ihmisten taustat vaikuttavat heidän toi-mintansa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ihmisen toimin-nan motiiveja sekä sitä, miten ihmisten taustat ja historiallinen konteksti vaikuttavat niihin.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa ohjatusti jonkin esimerkin siitä, miten historiatietoa käytetään johonkin tarkoitukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten historiatietoa käytetään johonkin tarkoitukseen ja antaa esimerkkejä tulkintoihin sisältyvästä puolueellisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, miten historiatie-toa käytetään johonkin tarkoitukseen ja erittelee tulkintoihin sisältyvää puolueellisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää, miten historiatie-toa käytetään johonkin tarkoitukseen ja miten lähteiden tulkitsijan tausta voi vaikuttaa tulkinnan luotettavuuteen.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle

- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas vastaa ohjatusti menneisyyttä koskeviin kysymyksiin hänelle annetun tietolähteen pohjalta. Oppilas muodostaa opettajan ohjaamana jostain lähteestä tulkinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää jonkin tulkinnan hyödyntäen käytössään olevia lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas vastaa menneisyyttä koskeviin kysymyksiin tulkitsemalla erilaisista lähteistä samaansa informaatiota. Oppilas esittää historian tapahtumista tai ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tulkitsee erilaisia historiallisen tiedon lähteitä. Oppilas esittää historian tapahtumista tai ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja osoittaen tunnistavansa tulkintoihinsa liittyvän virhetulkinnan mahdollisuuden.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti, miten historiaa käytetään nykyisyyden selittämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten historiaa käytetään nykyisyyden selittämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, miten historiatiedolla voidaan perustella jokin tulevaisuuden valinta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää arvion siitä, miten tulkinnat menneisyydestä vaikuttavat ihmisten tulevaisuuden odotuksiin ja valintoihin.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Paikallisen teollisuuden alkuvaiheita ja tutustumista ruukkiperinteeseen

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Nuorisoseurat ja muut paikalliset kansanliikkeet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle

- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas löytää ohjatusti historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää informaatiota hänelle annetusta lähteestä. Oppilas tunnistaa opettajan ohjaamana, että samasta ilmiöstä tai lähteestä esiintyy erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä tunnistaa lähteiden luotettavuudessa ja esitetyissä tulkinnoissa eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä erottelee vähemmän ja enemmän luotettavia lähteitä ja tulkintoja toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä ja erottaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät lähteet muista lähteistä. Oppilas selittää, miten samoista lähteistä voi teh-dä erilaisia tulkintoja, ja arvioi tulkintojen mahdollisia puutteita.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas löytää ohjatusti historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää informaatiota hänelle annetusta lähteestä. Oppilas tunnistaa opettajan ohjaamana, että samasta ilmiöstä tai lähteestä esiintyy erilaisia tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä tunnistaa lähteiden luotettavuudessa ja esitetyissä tulkinnoissa eroja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas hankkii historian tapahtumaan tai ilmiöön liittyvää tietoa erilaisista lähteistä sekä erottelee vähemmän ja enemmän luotettavia lähteitä ja tulkintoja toisistaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää erilaisia lähteitä-ja erottaa tutkittavaan ilmiöön liittyvät lähteet muista lähteistä. Oppilas selittää, miten samoista lähteistä voi tehdä erilaisia tulkintoja, ja arvioi tulkintojen mahdollisia puutteita.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa historian keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja pystyy opettajan ohjaamana suhteuttamaan ne ajallisesti toisiinsa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas muistaa menneisyyteen liittyviä keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja antaa joitain esimerkkejä tarkasteltavana olevalle historialliselle ajanjaksolle ominaisista piirteistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas käyttää menneisyyteen liittyviä keskeisiä sisällöllisiä käsitteitä ja kuvaa tarkasteltavana olevalle historialliselle ajanjaksolle ominaisia piir-teitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas jäsentää historiallisten tapahtumien, ilmiöiden ja ajanjaksojen aikajärjestyksen ja ajallisia yhteyksiä. Oppilas käyttää aikaan liittyviä käsitteitä ja erittelee historian keskeisiin ajanjaksoihin liittyviä tapahtumia, henkilöitä ja ilmiöitä.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa, että ihmisillä on ollut erilaisia motiiveja toiminnalleen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, miten ihmisten sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asema vaikuttavat heidän tekojensa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tulkitsee ihmisten toimin-nan tarkoituspe-riä ja erittelee, miten ihmisten sosiaalinen ja yhteiskunnallinen asema tai historiallinen konteksti vaikuttavat hänen toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas asettautuu menneen ajan ihmisen asemaan, arvioi hänen toimintansa motiiveja sekä tarkastelee sitä, miten hänen sosiaalinen tai yhteiskunnallinen asemansa tai historiallinen konteksti vaikuttavat hänen toimintaansa.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa menneisyydestä asioita, jotka ovat muuttuneet tai pysyneet muuttumattomina. Oppilas nimeää muutokselle tai muuttumattomuudelle jonkin yksittäisen syyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia historiallisille tapahtumille ja ilmiöille. Oppilas selittää yksilöllisesti ohjeistettuna, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas ymmärtää, että historiallisilla tapahtumilla ja ilmiöillä on erilaisia syitä ja seurauksia, ja antaa niistä esimerkkejä. Oppilas erittelee, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin tai samoin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottelee historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät keskeiset tekijät vähemmän tärkeistä ja analysoi historiallisten tapahtumien syitä ja seurauksia (kuten välittömien ja pitkäkestoisten syiden merkitystä). Oppilas arvioi, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään ja miten tapahtuman tai ilmiön seuraukset vaikuttivat eri lailla eri asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle

- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa menneisyydestä asioita, jotka ovat muuttuneet tai pysyneet muuttumattomina. Oppilas nimeää muutokselle tai muuttumattomuudelle jonkin yksittäisen syyn.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas tunnistaa syitä ja seurauksia historiallisille tapahtumille ja ilmiöille. Oppilas selittää yksilöllisesti ohjeistettuna, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää, että historiassa selittäminen perustuu toimijoiden tarkoitusperien analysointiin. Oppilas ymmärtää, että historiallisilla tapahtumilla ja ilmiöillä on erilaisia syitä ja seurauksia, ja antaa niistä esimerkkejä. Oppilas erittelee, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen toisin tai samoin kuin nykyään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas erottelee historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät keskeiset tekijät vähemmän tärkeistä ja analysoi historiallisten tapahtumien syitä ja seurauksia (kuten välittömien ja pitkäkestoisten syiden merkitystä). Oppilas arvioi, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään ja miten tapahtuman tai ilmiön seuraukset vaikuttivat eri lailla eri asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla

- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tulkitseminen	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti, miten ihmisen toimin-nan motiivi näkyy jossain historian tapahtumassa tai ilmiössä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten ihmisten taustat vaikuttavat heidän toimintansa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas esittää päätelmän, miten ihmisten taustat vaikuttavat heidän toi-mintansa motiiveihin.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää ihmisen toimin-nan motiiveja sekä sitä, miten ihmisten taustat ja historiallinen konteksti vaikuttavat niihin.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas antaa ohjatusti jonkin esimerkin siitä, miten historiatietoa käytetään johonkin tarkoitukseen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten historiatietoa käytetään johonkin tarkoitukseen ja antaa esimerkkejä tulkintoihin sisältyvästä puolueellisuudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, miten historiatie-toa käytetään johonkin tarkoitukseen ja erittelee tulkintoihin sisältyvää puolueellisuutta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää, miten historiatie-toa käytetään johonkin tarkoitukseen ja miten lähteiden tulkitsijan tausta voi vaikuttaa tulkinnan luotettavuuteen.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas vastaa ohjatusti menneisyyttä koskeviin kysymyksiin hänelle annetun tietolähteen pohjalta. Oppilas muodostaa opettajan ohjaamana jostain lähteestä tulkinnan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas esittää jonkin tulkinnan hyödyntäen käytössään olevia lähteitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas vastaa menneisyyttä koskeviin kysymyksiin tulkitsemalla erilaisista lähteistä samaansa informaatiota. Oppilas esittää historian tapahtumista tai ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tulkitsee erilaisia historiallisen tiedon lähteitä. Oppilas esittää historian tapahtumista tai ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja osoittaen tunnistavansa tulkintoihinsa liittyvän virhetulkinnan mahdollisuuden.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osoittaa ohjatusti, miten historiaa käytetään nykyisyyden selittämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas kuvailee, miten historiaa käytetään nykyisyyden selittämisessä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas kuvailee, miten historiatiedolla voidaan perustella jokin tulevaisuuden valinta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas esittää arvion siitä, miten tulkinnat menneisyydestä vaikuttavat ihmisten tulevaisuuden odotuksiin ja valintoihin.

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa

Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Suomen sodan vaikutus alueelle
- Siirtolaisuus, häjyt, kansanliikkeiden synty ja vaikutus omalla paikkakunnalla
- Jääkäriliike, suojeluskunnat, Lotta-järjestö ja Lapuan liike

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L4 Monilukutaito

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S4 Suurten sotien aika

Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Sisällissodan sekä talvi- ja jatkosodan vaikutukset omalla alueella. Esimerkiksi oman paikkakunnan kaatuneet, evakkojen asuttaminen, sotalapset ja eduskunnan siirtyminen Kauhajoelle.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- Muuttoliike maakunnassa ja maailmalle
- Elinkeinorakenteen muutoksen erityispiirteet

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret

Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaiden kykyä oman tulevaisuutensa hahmottamiseen ja suunnittelemiseen. Oppilaiden identiteetin ja elämänkatsomuksen rakentamisen tukemisessa otetaan erityisesti huomioon yleissivistävän tietoperustan laajentaminen sekä oppilaiden omakohtaiset valinnat perusopetuksen jälkeen. Oppilaita tuetaan omakohtaisten hyvän elämän mallien löytämisessä.*

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Eteläpohjalaiset arvot uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa



Maakunnallisen mallin sisällöt vuosiluokilla 7–9

Alla on esitetty vuosiluokkien 7–9 yhdessä ja erikseen opetettavien jaksojen sisällöt pääpiirteittäin.

KATSOMUSTEN MAAILMA

7. luokka, opetus yhdessä:

- Katsomusten perusteet
- Luontokeskeisiä katsomusperinteitä
- Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä
- Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä
- Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

KATSOMUSTEN JUURET

8. luokka, opetus omissa ryhmissä:

- UE: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kristillinen oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UO: Suhde omaan uskontoon: Ortodoksisuuden monimuotoisuus ja suhde muihin katsomuksiin, kirkkohistoria, ortodoksisuus ja kulttuuri, kirkon oppi, elämä ja Raamattu.
- UKAT: Suhde omaan uskontoon: Kirkot ja uskonnolliset yhteisöt, kirkkohistoria, Raamattu ja kirkon oppi, kristinusko, kulttuuri ja tiede.
- UI: Suhde omaan uskontoon: Islamin historia, islamin monimuotoisuus, Koraani ja islamin oppi, islam, kulttuuri ja tiede.
- UJUU: Suhde omaan uskontoon: Juutalaisuuden historiaa, juutalaisuuden suuntaukset, pyhät kirjat ja juutalainen oppi, juutalaisuus, kulttuuri ja tiede.
- ET: Katsomusvapaus ja kulttuuri: Katsomushistoriaa, nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri, ihmisoikeudet ja katsomusvapaus, oma katsomus ja katsomusten arviointi.

ETIIKKA JA HYVÄ ELÄMÄ

9. luokka, opetus osittain yhdessä, osittain omissa ryhmissä:

Yhdessä:

- Perinteet dialogissa
- Etiikan perusteet
- Etiikan teemoja

Omissa ryhmissä:

- UE: Hyvä elämä
- UO: Hyvä elämä
- UKAT: Hyvä elämä
- UI: Hyvä elämä
- UJUU: Hyvä elämä
- ET: Hyvä elämä

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentumista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämänkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Maakunnallinen malli on rakennettu vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annettujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Oppilaan arvioinnin perusteina käytetään hänen opiskelemansa katsomusaineen - joko uskonnon tai elämänkatsomustiedon - tavoitteita. Opetuksen toteutuksessa huolehditaan kunkin aineen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisesta. Oppimisen apuna voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä ja lähteitä, kuten oppikirjoja, dialogista oppimista ja tietotekniikkaa.

Opetusta suunniteltaessa otetaan huomioon omalla paikkakunnalla toimivien yhteistyötahojen tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi erilaisten uskonnollisten yhteisöjen kanssa voidaan tehdä monenlaista opetusta rikastavaa ja monipuolistavaa yhteistyötä muun muassa vierailujen ja vierailijoiden avulla. Tätä yhteistyötä varten on laadittu maakunnalliset yhteistyösuunnitelmapohjat, joita kunnissa voidaan käyttää. Paikallisesti mahdollisen opetuksen eriyttämistavan järjestämisestä vastaa opettaja.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätyt uskonnon opetuksen keskeiset sisältöalueet ovat Suhde omaan uskontoon (S1), Uskontojen maailma (S2) ja Hyvä elämä (S3). Eri uskontojen opetussuunnitelmissa mainitut tavoitteet ja sisällöt sisältävät paljon keskenään samantapaisia aihepiirejä, joita voidaan opettaa yhdessä kunkin katsomusta kunnioittaen. Maakunnallisessa mallissa katsomusaineiden omat sisällöt toteutetaan oppilaan oman uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetussuunnitelman pohjalta. Aihepiirien käsittelyt ryhmitellään esimerkiksi siten, että yhteen uskontoon kuuluvien oppilaiden S1 toimii toiseen uskontoon kuuluville S2:na ja päinvastoin. Tällöin vaikkapa islamin perusteiden opiskeleminen on islaminuskoisille S1:tä, mutta ortodokseille S2:ta. Elämänkatsomustiedolle valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet antaa sisältöalueet Katsomus ja kulttuuri (S1), Etiikan perusteita (S2) sekä Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus (S3). Erilaisesta jaottelusta ja painotuksista huolimatta ne pitävät sisällään samoja asioita kuin uskonnon opetus.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Elämänkatsomustiedossa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja mm. koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämänkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita, kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona elämänkatsomustiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämänkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt elämänkatsomustiedon tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on elämänkatsomustiedon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet tietyn arvosanan mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy elämänkatsomustiedon päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Elämänkatsomustiedon arvioinnissa painotetaan sitä, että oppiaineessa edistetään oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää ja korostetaan oppilaiden kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Elämänkatsomustiedossa tuetaan oppilaan itsenäisen ajattelun ja argumentaation kehitystä ja avointa pohdiskelemista. Kehitys on koko yläkoulun kestävä jatkumo, mikä otetaan huomioon päättöarviointia annettaessa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Elämänkatsomustieto arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla

Etelä-Pohjanmaalla katsomusaineiden opetus järjestetään osin yhteisenä ja osin eriytettynä. Muun katsomuksen kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetusta saavien oppilaiden kohdalla tämä tarkoittaa, että nämä eriytetyt jaksot järjestetään etäopetuksena. Näiden oppilaiden katsomusaineen väli- ja lukuvuosiarviointi muodostuu oman katsomusaineen opettajan (etäopettajan) ja oman koulun opettajan yhteistyönä.

Yhdeksännen luokan päättöarvioinnin antaa oman katsomusaineen opettaja (etäopettaja) huomioiden oman koulun opettajan antaman ehdotuksen. Tällä maakunnallisella menettelyllä varmistetaan päättöarvioinnissa oman katsomusaineen opettajan arvioinnin merkitystä. Evankelisluterilaisen uskonnon oppimisen arvioinnin suorittaa oma opettaja. Arviointi perustuu oppilaan opiskeleman katsomusaineen tavoitteisiin.

Katsomusaineiden väli- ja lukuvuosiarviointi eri luokka-asteilla (muu kuin ev.lut):

Vuosiluokka	Lähi- ja etäopetuksen osuudet (muu kuin ev.lut.)	Arviointi
1	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi sanallisesti.
2	Puolet etäopetusta, puolet lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan sanallisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvioksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
3	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi.
4	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
5	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
6	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman koulun opettaja ja oman katsomusaineen opettaja laativat omista osuuksistaan numeerisen arvion, jotka yhdistetään lopulliseksi arvosanaksi. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.
7	Lähiopetusta	Oman koulun opettaja arvioi numeerisesti.
8	Etäopetusta	Oman katsomusaineen opettaja arvioi numeerisesti ja sanallisesti. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja. Sanallinen arviointi laitetaan todistuksen liitteeksi.
9	Noin neljäsosa etäopetusta, kolme neljäsosaa lähiopetusta	Oman katsomusaineen opettajan osuus on yksi neljäsosa 9.luokan opetustunneista ja se ajoittuu 9. luokalle opintojen päättövaiheeseen. Oman koulun opettaja ehdottaa oman osuutensa päätteeksi päättöarvosanaa oman katsomusaineen opettajalle. Ehdotuksessa otetaan huomioon 8. luokan numeerinen ja sanallinen arviointi. Oman katsomusaineen opettaja tekee lopullisen päättöarvioinnin. Mahdollisissa kahden numeron muutoksissa oman katsomusaineen opettaja ja oman koulun opettaja päättävät arvosanan yhdessä. Arvioinnin kirjaa oman koulun opettaja.

Huomio! Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 56

"Uskonnon ja elämänkatsomustiedon arvio tai arvosana merkitään lukuvuositodistukseen ja mahdollisiinvälitodistuksiin muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaaoppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä todistuksiin.Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen,mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnanantamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen".

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin katsomuksellisia käsitteitä (kuten elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet, tunnistaa niiden välisiä suhteita ja osaa käyttää niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa, ymmärtää ja osaa soveltaa katsomuksellisia käsitteitä omassa katsomuksellisessa ajattelussaan ja tuotoksissaan.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään kaksi erilaista katsomusta (kuten kristinusko, marxismi ja veganismi).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa selittää, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti hankkia informaatiota uskonnoista ja uskontokritiikistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, mitä uskonnollinen ajattelu on, ja tietää, mitä uskontokritiikki tarkoittaa, sekä osaa osittain itsenäisesti hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä sekä hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä uskonnollisen ajattelun luonnetta, ymmärtää uskontokritiikin pääpiirteitä sekä osaa itsenäisesti hakea tietoa asiasta.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja ohjatusti nimetä jonkin siihen liittyvän perusteen (kuten se, ettei ihminen käytä lentokonetta eettisistä syistä).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja osaa nimetä jonkin siihen liittyvän yksilöllisen ja yhteisöllisen perusteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä ja arvioida erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ja osaa verrata omia katsomuksellisia ratkaisujaan niihin.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin.

Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

Luontokeskeisiä katsomusperinteitä

- Alkuperäiskansojen uskonnot (esim. Suomen muinaisusko), uuspakanuus, erilaisia luontokäsityksiä.

Sykliseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Hindulaisuus, buddhalaisuus, uususkonnollisuuden muotoja.

Lineaariseen aikakäsitykseen pohjautuvia katsomusperinteitä

- Juutalaisuus, kristinusko, islam, länsimainen "edistysajattelu".

Tämänpuoleisuutta painottavia katsomusperinteitä

- Sekulaari humanismi, kungfutselaisuus, taolaisuus, shintolaisuus.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomusten perusteet

- Maailmankuvat, maailmankatsomus, elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus, maailmanuskonnot, teismi, ateismi, agnostisismi, tieteiden maailmankuvat. Katsomus- ja uskonnonvapaus.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joitakin katsomuksellisia käsitteitä (kuten elämänkatsomus, uskonto, uskonnottomuus).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailmankatsomuksen, maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteet, tunnistaa niiden välisiä suhteita ja osaa käyttää niitä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa, ymmärtää ja osaa soveltaa katsomuksellisia käsitteitä omassa katsomuksellisessa ajattelussaan ja tuotoksissaan.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään kaksi erilaista katsomusta (kuten kristinusko, marxismi ja veganismi).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa selittää, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti hankkia informaatiota uskonnoista ja uskontokritiikistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, mitä uskonnollinen ajattelu on, ja tietää, mitä uskontokritiikki tarkoittaa, sekä osaa osittain itsenäisesti hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä sekä hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä uskonnollisen ajattelun luonnetta, ymmärtää uskontokritiikin pääpiirteitä sekä osaa itsenäisesti hakea tietoa asiasta.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa katsomusvapauden ihmisoikeutena. Oppilas osaa nimetä vähintään yhden keinon, jolla katsomusvapautta turvataan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena, joistakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää katsomusvapauden ihmisoikeutena ja joitakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä osaa eritellä niiden puutteita erilaisissa tilanteissa.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja ohjatusti nimetä jonkin siihen liittyvän perusteen (kuten se, ettei ihminen käytä lentokonetta eettisistä syistä).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja osaa nimetä jonkin siihen liittyvän yksilöllisen ja yhteisöllisen perusteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä ja arvioida erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ja osaa verrata omia katsomuksellisia ratkaisujaan niihin.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon

suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin maailman moninaisuudesta sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailman monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa perustella maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuria

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ihmisarvoon tai ihmisoikeuksiin liittyviä seikkoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa sekä perustella ihmisoikeuksien merkitystä.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

Oma katsomus ja katsomusten arviointi

- Oppilaan oma elämänkatsomus ja identiteetti. Taiteen, median, populaarikulttuurin, tieteen ja filosofian rooli oman katsomuksen rakentamisessa. Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita sekä eri uskontojen kannatus Suomessa.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Katsomushistoriaa

- Sekulaarin ajattelun ja katsomusvapauden historiaa. Teististen ja ateististen katsomusten kuten kristinuskon ja sekulaarin humanismin historiaa sekä eri katsomusten kohtaamisia ja niiden käännekohtia.

Nykyajan ilmiöitä ja kulttuuri

- Kulttuuri ja sen ilmeneminen muun muassa mediassa ja taiteessa. Unescon suojelema maailman kulttuuri- ja luonnonperintö. Ajankohtaisia ilmiöitä katsomuksen ja etiikan näkökulmasta.

Ihmisoikeudet ja katsomusvapaus

- Ihmisoikeuksien kehitys ja ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti. Katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutuminen erilaisissa yhteiskunnissa.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään yhden kulttuurin perustekijän (kuten pukeutuminen, kieli, ruoka, juhlat, elinkeino, toimeentulo, teknologia) ja yhden Unescon maailmanperintökohteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata kahta eri kulttuuria tai katsomusta sekä tunnistaa näiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kertoa joistain Unescon maailmanperintöohjelman piirteistä ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää kulttuurista ja katsomuksellista moninaisuutta sekä osaa suhteuttaa omaa kulttuurista ja katsomuksellista asemaansa maailman kulttuureissa ja perinnössä. Oppilas osaa kuvailla Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohtia ja nimetä useimmat kotimaiset ja joitain ulkomaisia maailmanperintökohteita.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa nimetä vähintään kaksi erilaista katsomusta (kuten kristinusko, marxismi ja veganismi).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin keskeisiä piirteitä. Oppilas tietää, että katsomuksellisia kysymyksiä voi lähestyä tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa selittää, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa ohjatusti hankkia informaatiota uskonnoista ja uskontokritiikistä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa, mitä uskonnollinen ajattelu on, ja tietää, mitä uskontokritiikki tarkoittaa, sekä osaa osittain itsenäisesti hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä sekä hakea informaatiota asiasta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä uskonnollisen ajattelun luonnetta, ymmärtää uskontokritiikin pääpiirteitä sekä osaa itsenäisesti hakea tietoa asiasta.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys,

sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin katsomusvapaudesta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas tunnistaa katsomusvapauden ihmisoikeutena. Oppilas osaa nimetä vähintään yhden keinon, jolla katsomusvapautta turvataan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena, joistakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas selittää katsomusvapauden ihmisoikeutena ja joitakin katsomusvapauden turvaamisen keinoista sekä osaa eritellä niiden puutteita erilaisissa tilanteissa.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja ohjatusti nimetä jonkin siihen liittyvän perusteen (kuten se, ettei ihminen käytä lentokonetta eettisistä syistä).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata jonkin katsomuksellisen ratkaisun ja osaa nimetä jonkin siihen liittyvän yksilöllisen ja yhteisöllisen perusteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä ja arvioida erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita ja osaa verrata omia katsomuksellisia ratkaisujaan niihin.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen,

mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa antaa esimerkin maailman moninaisuudesta sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kuvata maailman monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas ymmärtää maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas ymmärtää ja osaa perustella maailman monimuotoisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun merkityksen.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin

katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa joistain teoista eettisen ulottuvuuden, kuten onko teko oikein, väärin vai ei kumpaakaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa tunnistaa eettisiä käsitteitä (kuten arvo, velvollisuus, oikeus, vapaus, vastuu, tasa-arvo ja reiluus). Oppilas osaa perustella eettisiä näkemyksiään.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä. Oppilas osaa perustella eetti-siä näkemyksiään johdonmukaisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti eettisiä käsitteitä sekä tulkita ja soveltaa niitä perustellusti omassa ajattelussaan.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas tunnistaa jonkin kestävän tulevaisuuden edellytyksen. Oppilas osaa kertoa, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa antaa esimerkkejä kestävän tulevaisuuden edellytyksistä. Oppilas ymmärtää, että omat teot voivat vaikuttaa tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti (kuten kierrätyksen, kulutusvalintojen sekä harrastuneisuuden kautta).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa eritellä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä edellytyksiä sekä kuvailla ja arvioida keinoja vaikuttaa tulevaisuuden ongelmiin paikallisesti ja globaalisti.

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kuvailla ihmisarvoon tai ihmisoikeuksiin liittyviä seikkoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa nimetä joitakin ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyviä käsitteitä ja kertoa ihmisoikeuksien merkityksestä.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa selittää tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja antaa esimerkkejä ihmisoikeuksien toteutumisesta historiassa sekä perustella ihmisoikeuksien merkitystä.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Paikallinen tarkennus:

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perinteet dialogissa

- Käsitellään yleisinhimillisiä teemoja, kuten maailmansyntyä, ihmisyyttä, kauneutta, hyvyyttä, oikeudenmukaisuutta, kärsimystä, toivoa ja tulevaisuutta, dialogissa erilaisten katsomusten ja uskontojen kanssa. Työvälineinä käytetään yleismaailmallisia sopimuksia, kuten ihmisoikeuksien julistusta, ja eri uskontojen pyhien kirjojen opetuksia.

Etiikan perusteet

- Etiikan peruskäsitteistö ja teoriat.

Etiikan teemoja

- Yhteiset arvot sekä eettisiä näkökulmia globaaleihin teemoihin, joita ovat esimerkiksi ympäristö, ihmisoikeudet, ihmisyys ja ihmisarvo, eläinten oikeudet, rikkaus ja köyhyys, sota ja rauha sekä kestävän tulevaisuuden eteen toimiminen. Kulttuurinen moninaisuus rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Hyvä elämä

- Omat arvot. Eettisiä ja katsomuksellisia näkökulmia ihmissuhteisiin, työhön, elämään, kuolemaan ja muihin arjen teemoihin.

Liikunta

Oppiaineen tehtävä

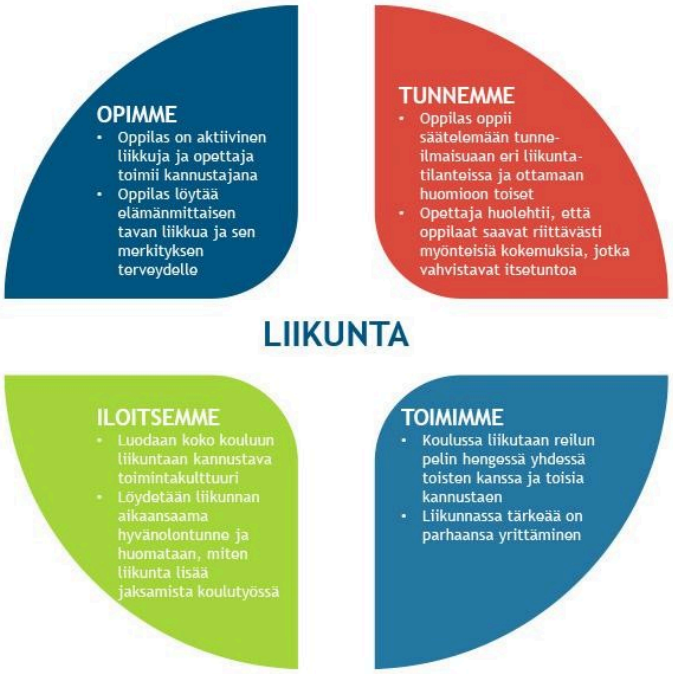
Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Vuosiluokilla 7-9 *pääpaino on monipuolisessa perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa eri liikuntamuotojen ja -lajien avulla. Erityisen tärkeää on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja oman muuttuvan kehon hyväksymistä. Opetus tukee oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen, osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävään omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun sekä ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.*



Liikunnan opetuksen tehtävä

- Liikunnan opetuksen tärkein tehtävä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja myönteistä suhtautumista omaan kehoon.
- Liikunnan opetuksen tulee antaa oppilaille positiivisia kokemuksia.
- Tavoitteena löytää liikunnallinen elämäntapa.
- Liikunnan integroiminen muihin oppiaineisiin tukee ajattelun kehittymistä, keskittymiskykyä ja jaksamista.

Nivelvaiheet liikunnanopetuksessa

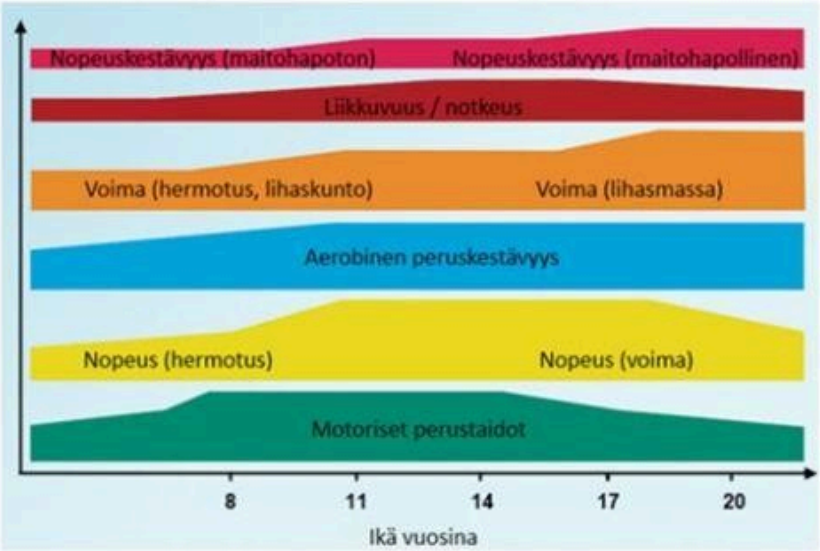
Fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset erityistarpeet, jotka vaikuttavat liikkumiseen ja yksilön toimintaan ryhmässä, pitää saattaa liikuntaa opettavan tietoisuuteen nivelvaiheissa (2. ja 6. luokan päättyessä). Tiedonsiirto toteutetaan kuntakohtaisen toimintatavan mukaisesti.

Seuraavassa taulukossa kuvataan nivelvaiheen perusosaamista liikunnanopetuksen osalta 6. luokan päättyessä.

Tavoitteet	Sisältöalue	Perusosaaminen 6. luokan lopussa
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1 Fyysinen toimintakyky	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee uusia asioita rohkeasti, uskaltaen epäonnistuakin.
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1 Fyysinen toimintakyky	Oppilas osaa suhteuttaa toimintansa tilanteeseen sopivaksi (esim. pallopeleissä tarkoituksenmukaisen paikan hakeminen pelin edistämiseksi sekä oman tekniikan korjaaminen ohjeen mukaan).
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan **tasapaino- ja liikkumistaitojaan** että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1 Fyysinen toimintakyky	**Staattinen ja dynaaminen tasapaino** - liukuminen esimerkiksi suksilla ja luistimilla - raajojen koukistaminen ja ojentaminen ohjeiden mukaan - riipunnat ja erilaiset liikkeet telineillä (myös pää alaspäin) - käsien varassa tehtävät liikkeet (esim. käsilläseisonta/käsilläseisontakuperkeikka ja kärrynpyörä) **Liikkumistaidot** - juoksuvauhdin säätäminen tilanteeseen sopivaksi (esim. pallopelit) - rytmissä liikkuminen (musiikkiliikunta) - eri liikkumistaitojen (loikkaaminen, laukkaaminen, konkkaaminen, hyppääminen, juokseminen,...) yhdisteleminen - liikesarjat (esim. pituushyppy, musiikkiliikunnan sarjat, telinevoimistelun hypyt trampetilta, parkour, koripallon layup,...) - liikkuminen eri ympärisöissä (esim. suunnistus) - kiipeileminen sekä alastulo ja pudottautuminen
T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan **välineenkäsittelytaitojaan** monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1 Fyysinen toimintakyky	**Välineenkäsittelytaidot** - liikkeen ja välineenkäsittelyn yhdistäminen - esim. keihäänheitto, kuulantyöntö, kuljettaminen salibandyssä, pesäpallossa liikkuminen palloa kohti - kiinniottaminen - heittäminen, sulkapallon lyöminen koripallon kuljettaminen,...
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1 Fyysinen toimintakyky	Onko lapsen fyysinen toimintakyky riittävällä tasolla arkielämän toimintakyvyn kannalta? Arvioinnin pohjana voi käyttää Move!-mittauksia.
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä	S1 Fyysinen toimintakyky	**Oppilas hallitsee perusuimataidon** eli 50 metriä kahta uintitapaa esim. selkäkroolia, rintauintia tai krooliuintia käyttäen ja 5 metrin sukellus pinnan alla. Kuudennella luokalla tavoitteena Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen uimataito: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 m, josta 50 m selkäuintia.
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1 Fyysinen toimintakyky	Oppilaalla on mukanaan oikeanlaiset varusteet liikuntatunneilla. Oppilas osaa ottaa huomioon liikuntaturvallisuuden eri ympäristöissä.
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2 Sosiaalinen toimintakyky	Oppilas käyttäytyy toisia kohtaan ystävällisesti, rehellisesti ja kannustaen sekä antaa muille työrauhan. Oppilas osaa siirtyä liikunnan suorituspaikoille liikennesääntöjä noudattaen ja opettajan ohjeita kuullen.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2 Sosiaalinen toimintakyky	Oppilas huolehtii omista ja yhteisistä välineistä. Oppilas osaa neuvotella pelin säännöistä ja auttaa toista eri liikuntatilanteissa.
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3 Psyykkinen toimintakyky	Oppilas osaa työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3 Psyykkinen toimintakyky	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnanopetuksen painopistealueet vuosiluokilla 7-9

- **Painotetaan** fyysistä aktiivisuutta, parhaansa yrittämistä sekä oma-aloitteista ja yhteisvastuullista toimintaa. Oppilaita ohjataan huomioimaan ja auttamaan toinen toisiaan sekä kantamaan vastuuta liikkumiseen liittyvistä turvallisuusseikoista.
- **Liikuntataitojen kehittelyssä** edetään motorisista perustaidoista kohti liikunnan lajitaitoja. Opittuja taitoja sovelletaan erilaisissa liikuntamuodoissa ja -ympäristöissä.
- Murrosiässä nuorten fyysinen aktiivisuus usein laskee harrastusten lopettamisesta (”drop out”) ja liikunnallisen leikkimisen vähentymisestä johtuen. **Tämän vuoksi opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota fyysisten ominaisuuksien, kuten kestävyyden, voiman, nopeuden ja liikkuvuuden, ylläpitoon ja kehittämiseen**. Tätä painotusta tukee myös nuoren herkkyyskausi suhteessa näihin ominaisuuksiin. Keskiössä on fyysisen kunnon yhteys nuorten arkielämän toimintakykyyn.



Kuvio 1. Fyysisten ominaisuuksien herkkyyskaudet ja painopistealueet eri ikävaiheissa. (Lähde: Hakkarainen H, Härkönen A, Niemi-Nikkola K, Mäenpää P, Potinkara P, Kujala A, Jaakkola T, Kantosalo K. (toim.) (2008) Selvitysraportti – Urheilevien lasten ja nuorten fyysis-motorinen harjoittelu. Nuoren Suomen, Suomen Olympiakomitean ja Suomen Valmentajien yhteisjulkaisu. Helsinki: SLU-paino.)

Havaintomotoriset taidot ja kehon hahmottaminen tulevat uudelleen murrosiässä ajankohtaisiksi nuoren kehon muuttuessa

- Havaintomotoriset taidot ovat taitoja, joilla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan.
- Vaikeudet havaintomotoriikassa saattavat selittää esimerkiksi yläkoululaisen vaikeuksia oppia palloilussa tarvittavia käsittelytaitoja, muita elämässä tarvittavia välineenkäsittelytaitoja tai tilanhahmotusta.
- Kun oppilas hahmottaa kehonsa hyvin, hänen on mahdollista oppia hallitsemaan tasapainoaan ja kehonsa asentoja sekä liikkeitä niin paikallaan kuin paikasta toiseen liikkumista edellyttävissä tehtävissä. Kehonhahmotus kehittyy tehtävissä, joissa oppilas saa erilaisia tuntoaistimuksia eri puolille kehoa, esimerkiksi uinnissa, painissa tai telineillä liikuttaessa.
- Monipuoliset kehonhahmotusta harjaannuttavat tehtävät ovat tärkeitä yläkoulussa, koska murrosiän aikana oppilaan keho muuttuu merkittävästi. Hyvä kehonhahmotus ja myönteiset kokemukset omasta kehosta luovat pohjaa myönteiselle kehonkuvalle ja tukevat sitä kautta oppilaan psyykkistä hyvinvointia. Myönteiset kokemukset omasta kehosta auttavat oppilaita myös kestämään ulkonäköön kohdistuvia paineita.

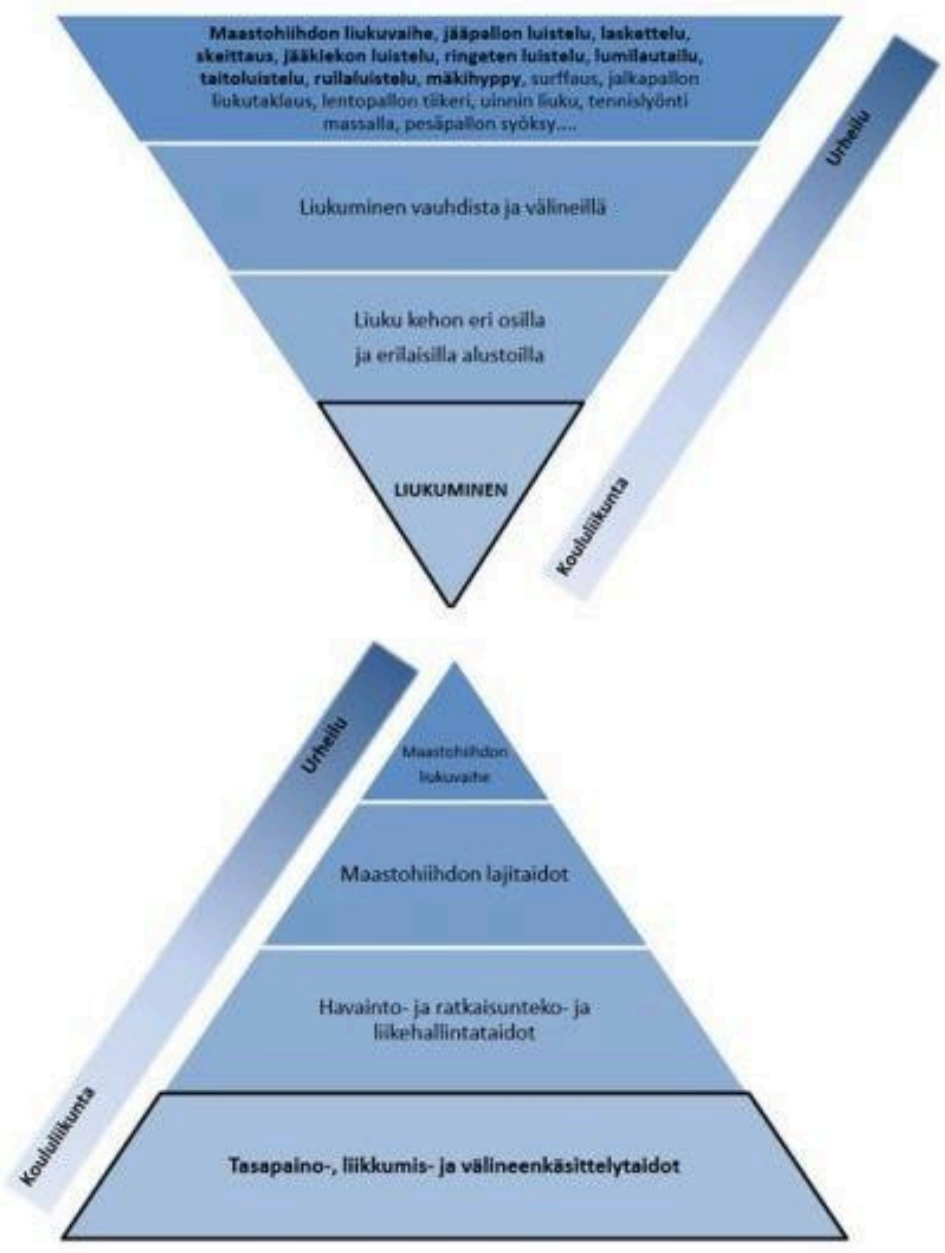
Motorisista perustaidoista liikunnan lajitaitoihin

Motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) harjoittelua voidaan perustella sekä liikuntaharrastuksen jatkuvuuden että lajitaitojen saavuttamisen kannalta. Lapset ja nuoret hakeutuvat sellaisen toiminnan pariin, jossa he kokevat pärjäävänsä. Motoristen perustaitojen hallinnan kokemus toimiikin eräänlaisena porttina omaehtoisen harrastamisen pariin. Laaja perustaitojen hallinta antaa oppilaalle mahdollisuuden valita itselleen mieluisa liikuntaharrastus. Kaikkien taitojen pohjalla on ensin taidon perusmalli, jonka päälle rakentuu varsinainen lajitaito. Hyvin opittua motorista perustaitoa voidaan hyödyntää lukuisissa eri liikuntamuodoissa ja urheilulajeissa.

Liikuntataidot jäsentyvät hierarkkisesti siten, että lähtökohtana ovat motoriset perustaidot, jotka voidaan luokitella tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoihin. Motoriset perustaidot jalostuvat kohti lajitaitoja havainto-, ratkaisunteko- ja liikehallintataitojen kautta. Erilaiset pien- ja

viitepelit sekä leikit ovat toimintamuotoja, joiden avulla opitaan havaitsemaan asioita, tekemään päätöksiä ja toimimaan näiden havaintojen ja päätösten mukaisesti. Aidoissa liikuntatilanteissa havainnot, ratkaisunteko ja itse liikesuoritus ovat kiinteästi kytköksissä toisiinsa.

Liukuminen on yksi esimerkki liikkumistaidosta, joka toimii perustana yllättävänkin monelle lajisuoritukselle. Tasapainoisen liukumisen hallinta mahdollistaa hyvinkin vaativat liukumiset erilaisissa tilanteissa, erilaisilla alustoilla ja eri välineitä käyttäen. Liukuminen liikkumistaitona on osa vaikkapa maastohiihdon tai luistelun harrastamisen isoa kokonaisuutta. Liukumisen yhteyttä lajitaitoihin havainnollistetaan kuviossa 2.



Kuvio 2. *Motoristen perustaitojen (esim. liukuminen) yhteys erilaisiin lajitaitoihin*
Lähde: *Opetushallitus: OPS2016 - Liikunnan tukimateriaali,*
http://www.edu.fi/download/166299_ops2016_liikunnan_tukimateriaalit.pdf

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

- **Tutustutaan erilaisten liikuntamuotojen harrastamismahdollisuuksiin** paikkakunnalla sekä kartutetaan tietoja ja taitoja eri lajeista, tavoitteena iloa ja virkistystä tuottavien liikuntamuotojen löytäminen. Opetuksessa on tärkeää huomioida erityisesti ne oppilaat, jotka eivät liiku aktiivisesti seurassa, ja madaltaa heidän kynnystään vapaa-ajan liikkumiseen.
- **Toimintatavoissa** korostuvat viitepelit ja erilaiset lajiharjoitteet. Huomiota kiinnitetään erityisesti fyysistä kuntoa kehittäviin harjoitteisiin, kuten kuntosaliharjoitteluun, kahvakuulaan, erilaisiin jumppiin, tanssiin ja niin edelleen.
- **Toimintaympäristö**nä huomioidaan monipuolisesti vuodenajat ja koulun lähiympäristö eri liikkumistarkoituksiin. Opettaja luo turvallisen oppimisympäristön.
- **Oppilaita kannustetaan osallistumaan aktiivisesti koulun liikuntatoimintaan**, kuten välituntiliikuntaan ja kerhotoimintaan. **Oppilaat osallistuvat koulun liikuntakulttuurin kehittämiseen sekä toiminnan suunnittelemiseen ja järjestämiseen.**
    - Erilaisissa liikuntatapahtumissa järjestäjänä ja toimitsijana toimiminen, omien harrastusten esitteleminen koulun harrasteliikuntapäivissä, kerhojen pitäminen pienemmille koululaisille, välituntiliikunnan järjestämiseen osallistuminen…
    - Koulun liikuntakulttuurin kehittämisessä ja suunnittelemisessa tehdään yhteistyötä alueen liikuntaseurojen, Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) sekä Koululiikuntaliiton (KLL) kanssa.
    - Liikkuva koulu -hanke on esimerkki koulun liikunnallistamisesta. PLU on Liikkuvan koulun suhteen apuna esimerkiksi hankehakemusten laatimisessa ja sparraamassa uusia kouluja aktiivisempien koulupäivien kehittämiseen mentorin roolissa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen ylläpitämiseen tai löytämiseen.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Liikunnalle ominaisia ohjauksen ja tuen tapoja (samat kaikilla vuosiluokilla 1–9)

Sosiaalisen toimintakyvyn alue:

Oppilaiden yhdessä toimimista, myönteisiä asenteita ja kannustavaa ilmapiiriä tuetaan liikuntatunneilla muun muassa seuraavilla keinoilla:

- ***Ennakointi:*** Liikuntatunnin suunnittelussa huomioidaan ryhmän työskentelyilmapiiriin ja sosiaaliseen toimintakykyyn vaikuttavat tekijät. Esimerkiksi joukkueiden ja parien muodostaminen, ohjeiden antamisen suunta ja paikka tai tehtävien järjestys tunnilla suunnitellaan niin, että ne tukevat oppilaan itsehallinta- ja yhteistyötaitojen kehittymistä**.**
- ***Tavoite esille:*** Liikuntatunnilla oppilaille ilmaistaan selkeästi tunnin sosiaalinen tavoite, ja työtavat ja sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteen toteutumista. Myös palautetta annetaan sosiaalisen tavoitteen suunnassa.
- ***Osallisuus:*** Opettajan tehtävänä on varmistaa, että jokainen oppilas liikuntaryhmässä voi kokea osallisuutta (= kykenee konkreettisesti osallistumaan liikuntaan ja vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin). Osallisuutta tuetaan tehtävillä, jotka vastaavat oppilaan toimintakykyä. Tällaisten tehtävien on oltava riittävän haasteellisia, mutta mahdollistettava samalla onnistumiset. Osallisuutta edistävät myös tehtävät, joissa jokaisella osallistujalla on merkittävä rooli (esim. pelipaikat). Sen sijaan osallisuutta eivät tue tehtävät, joissa oppilas eriytetään pois ryhmästä tai jotka eivät tarjoa riittävästi haastetta (esim. mene kävelemään, kun et voi osallistua).
- ***Kuulluksi tuleminen:*** Opettaja huomaa jokaisen oppilaan liikuntatunnilla, puhuttelee oppilasta nimellä ja kuuntelee, mitä oppilaalla on sanottavanaan. Opettaja myös suhtautuu oppilaan aloitteisiin ja viesteihin myönteisesti ja ottaa ne vakavasti, oppilaan kokemusta vähättelemättä. Opettaja pyrkii ratkaisemaan esille nousseet epäkohdat yhdessä oppilaan/oppilaiden kanssa. Näin opettaja osoittaa arvostavansa sitä, että oppilas tuo ajatuksiaan ja mielipiteitään esille.
- ***Myönteinen palaute ja viestintä:*** Opettaja osoittaa hyväksyntää ja antaa myönteistä palautetta oppilaan toiminnasta. Yrittämisen ja onnistumisen lisäksi positiivista palautetta annetaan esimerkiksi kaverin kannustamisesta ja reilusta toiminnasta.
- ***Puuttuminen:*** Opettaja puuttuu liikuntatunneilla havaitsemaansa kiusaamiseen ja syrjimiseen sekä kielteiseen viestintään ja toimintaan systemaattisesti. Selkeät pelisäännöt ja rutiinit, joista pidetään kiinni, lisäävät turvallisuuden tunnetta.
- ***Yhdessä toimiminen***: Oppilaat työskentelevät vaihtuvissa, mutta turvallisissa pienryhmissä, ja liikuntatunneilla on tilaa työskennellä myös itsenäisesti. Jos oppilas saa valita itse työskentelyryhmänsä, -joukkueensa tai parinsa, tulee huolehtia siitä, että ketään ei aseteta julkisen arvioinnin ja sosiaalisen vertailun kohteeksi. Niin kutsuttua huutojakoa tai poikien/tyttöjen hakua paritanssitunneilla tulee välttää, sillä näillä menetelmillä ei tueta kaikkien oppilaitten koettua pätevyyttä liikunnassa (huonoin jää viimeiseksi, kömpelön tai syrjityn parina ei haluta olla).

Psyykkisen toimintakyvyn alue:

Tavoitteena on, että jokainen oppilas tuntisi olevansa riittävän hyvä liikunnassa. Tavoitteeseen päästään paitsi yksilöllisen, kannustavan palautteen avulla, myös liikuntaryhmän ilmapiiriin ja vuorovaikutukseen vaikuttamalla. Liikuntatunneilta on syytä kitkeä pois kaikenlainen kiusaaminen ja toisten suoritusten vähättely. Sellaisten työtapojen käyttämistä, joissa yksi oppilas joutuu toisten tarkkailun ja arvioinnin kohteeksi, ei tule käyttää (esim. ns. huutojako tai yksin tekeminen muiden arvioidessa). Tulevista tilanteista kertominen voi edistää oppilaan oppimista vähentämällä esimerkiksi pelkoja ja lisäämällä innostavaa odotusta. Oppilaan pätevyyden kokemista sekä halua ja innostusta harjoitella tuetaan liikuntatunneilla seuraavasti:

- ***Onnistumisen kokemukset:*** Liikuntatehtävät valitaan siten, että oppilaalla on mahdollisuus kokea onnistumista ja ylittää itselleen sopivia haasteita. Opettaja osoittaa arvostavansa jokaista onnistumista saman verran, jolloin esimerkiksi kuperkeikassa onnistuminen on yhtä arvokasta kuin voltin tekeminen.
- ***Huomaaminen ja hyväksyntä:*** Opettaja osoittaa hyväksyntää huomaamalla jokaisen oppilaan, keskustelemalla ja antamalla oppilaalle myönteistä palautetta.

- ***Vastuun antaminen:*** Opettaja osoittaa luottamusta oppilasta kohtaan antamalla hänelle erilaisia vastuutehtäviä, joita voivat olla esimerkiksi välineistä tai suorituspaikoista huolehtiminen, itsenäinen harjoittelu ja valintojen tekeminen tai oppilastoverin avustaminen liikuntatunnilla.

Oppilaan taitoa kohdistaa ja ylläpitää tarkkaavaisuutta tavoitteen mukaisessa toiminnassa voidaan tukea liikuntatunneilla seuraavilla keinoilla:

- ***Selkeä oppimisympäristö:*** Liikuntapaikasta karsitaan ylimääräiset ärsykkeet. Esillä pidetään vain niitä liikuntavälineitä, joita tavoitteen mukaisessa toiminnassa tarvitaan.
- ***Rutiinit:*** Liikuntatunnit alkavat ja päättyvät selkeästi. Ohjeet harjoituksiin annetaan siten, että oppilailla on mahdollisuus rauhoittua kuuntelemaan. Rauhoittumista auttavat lattialla istuminen tai rivin muodostaminen seinän viereen tai selkeästi merkitylle viivalle. Liikuntatuntiin sisällytetään uuden sisällön lisäksi myös oppilaalle tuttuja tehtäviä, leikkejä ja pelejä.
- ***Huomion kiinnittäminen oleelliseen:*** Toimintaohjeet annetaan lyhyesti, korostaen toiminnan kannalta oleellisia seikkoja esimerkiksi näyttämällä, kuvien avulla tai toistamalla ydinasiat. Liikesuoritusta näytettäessä oppilaalle ilmaistaan selkeästi, mitä kohtaa suorituksessa hänen tulee erityisesti tarkkailla.
- ***Ymmärtämisen varmistaminen:*** Oppilasta voi pyytää kertomaan omin sanoin kuulemansa ohjeet.
- ***Myönteinen palaute ja viestintä:*** Oppilaan tavoitteen mukaisesta toiminnasta annetaan myönteistä palautetta ja tarkkaavaisuuden pulmiin reagoidaan antamalla selkeä myönteinen toimintaohje kiellon tai moitteen sijasta.

Fyysisen toimintakyvyn alue:

Liikuntataidoilla on havaittu olevan merkitystä oppilaan fyysiseen aktiivisuuteen sekä liikuntatunneilla että vapaa-ajalla. Fyysinen aktiivisuus puolestaan edistää liikuntataitojen oppimista. On olemassa jonkin verran tutkimusnäyttöä siitä, että oppilaan osallisuutta ja autonomiaa tukevien oppilaslähtöisten työtapojen käyttäminen liikuntatunneilla voi lisätä sekä taitavien että tukea tarvitsevien oppilaiden fyysistä aktiivisuutta verrattuna opettajajohtoisten työtapojen käyttämiseen. Tämä vaikuttaisi pätevän niin esiopetuksessa kuin perusopetuksen yläluokillakin. Oppilaskeskeisten työtapojen rinnalla fyysistä aktiivisuutta edistävät opettajan aktiivinen läsnäolo ja kannustava palaute, jotka ylläpitävät oppilaan tavoitteenmukaiseen toimintaan osallistumista. Oppilaskeskeisiä ovat sellaiset työtavat, joissa oppilas saa itse valita tehtäviä ja suorittaa niitä omaan tahtiinsa.

Fyysistä aktiivisuutta tuetaan esimerkiksi seuraavilla menetelmillä:

- ***Tehtäväpistetyöskentely***: Opettaja voi toteuttaa tällaisen työskentelyn laatimalla itse tai oppilaiden kanssa liikuntaympäristöön erilaisia tehtäväpisteitä, joissa oppilaat harjoittelevat liikuntatehtäviä itsenäisesti tai pienryhmissä. Tehtäväpistettä voidaan vaihtaa opettajan merkistä opettajan päättämässä järjestyksessä, tai oppilas voi päättää vapaasti, mitä taitoa hän harjoittelee ja kuinka kauan.
- ***Valinnan mahdollisuudet:*** Oppilaan mahdollisuuksia valita liikuntatunnin sisältöjä, suorituspaikkoja tai harjoittelun kestoa tuetaan.
- ***Turvallisuuden varmistaminen:*** Pelko vähentää fyysistä aktiivisuutta liikuntatunneilla. Opettajan tulee varmistaa, että tehtävien harjoittelu on oppilaalle fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista. Turvallisuutta edistetään opettajan aktiivisella ohjauksella, valitsemalla liikuntapaikat ja välineet oppilaan taitoja vastaaviksi, käyttämällä avustusta ja pehmusteita tarvittaessa, ryhmittelemällä oppilaat tarkoituksenmukaisesti sekä kiinnittämällä huomiota kannustavaan ilmapiiriin tunnilla.

Oppilaita, joille taitojen oppiminen on haasteellista, voi tukea seuraavasti:

- ***Havaitsemisen tukeminen:*** Taitojen oppiminen on usein haastavaa puutteellisen kehon hahmotuksen tai havaitsemisen ongelmien vuoksi. Liikuntataidon ydinkohtien havaitsemista voi tukea sanoittamalla suoritusta (esim. vasen jalka eteen, oikea käsi taakse), konkretisoimalla liikeratoja välineiden avulla (esim. piirretyt askelmerkit, naru, jonka yli hypättävä) tai yhdessä tekemällä (opettaja tai oppilastoveri tekee liikkeen samanaikaisesti ja samansuuntaisesti).
- ***Sopivat välineet:*** Oppilas, joka tarvitsee tukea liikuntataitojen oppimisessa, hyötyy erityisesti hänelle sopivista liikuntavälineistä. Esimerkiksi kunnolliset ja sopivan kokoiset sukset tai luistimet helpottavat oppimista huomattavasti verrattuna siihen, että sukset ovat

liian pitkät tai luistimet eivät anna tukea nilkoille. Pallopeleissä voi valita erikokoisia mailoja ja palloja oppilaan taitotason mukaisesti.

- ***Apuvälineiden käyttäminen:*** Liikkumisrajoitteisilla oppilailla erilaiset liikuntaan suunnitellut soveltavan liikunnan välineet tekevät liikuntaan osallistumisesta mahdollista ja miellyttävää. Esimerkiksi pelaamiseen suunniteltu pyörätuoli on huomattavasti arkikäyttöön valmistettua tuolia ketterämpi (vertaa: kumisaappaat vai sisäpelikengät koripallotunnilla). Tasa-arvoisen osallistumisen tukemiseksi tarkoituksenmukaisiin liikuntavälineisiin tulee kiinnittää huomiota. Liikkumiseen tarkoitettuja toimintavälineitä on mahdollisuus lainata oppilaalle esimerkiksi www.valineet.fi -palvelusta. ***Avustaminen:*** Liikuntasuoritusta voi avustaa tukemalla oppilasta omia käsiä tai apuvälineitä käyttämällä: esimerkiksi luistelutuki tai kevyt tuoli avustaa pystyssä pysymistä jäällä.
- ***Tunnin rakenne ja harjoitusten järjestys:*** Fyysiseltä rasitukseltaan vaihteleva liikuntatunti tukee erilaisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden osallistumista. Uusien ja ennestään tuttujen harjoitteiden vuorottelu rytmittää tuntia ja tukee tarkkaavaisuuden ylläpitämisessä.
- ***Runsaasti toimintaa ja aikaa oppimiselle:*** Taitojen oppiminen vaatii aikaa, joten liikuntatuntien tulee olla toiminnallisia ja oppilaille tulee antaa riittävästi aikaa harjoitella tavoitteena olevia taitoja. Palaute auttaa oppimista, mutta sitä kannattaa antaa vain yhdestä asiasta kerrallaan.

Liikunnassa opiskelun erityisten painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä. Huoltajan ja oppilaan tulee tietää, miten suurta osaa oppiaineen opettajan määrittelemät painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Eriyttämisen, tuen ja muun muassa koulun sisäisen yhteistyön tavoista ohjeistetaan yksityiskohtaisemmin sekä valtakunnallisen että maakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa 5, 7 ja 8.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 7–9

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.

Liikunnan arviointi perustuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilailla on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona liikunnan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päättöarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt liikunnan oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päättöarvosana on liikunnan oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan liikunnan oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päättöarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy liikunnan oppimäärän päättöarviointiin ja siitä muodostettavaan päättöarvosanaan.

Liikunnassa osaaminen kertyy kumuloituvasti aikaisemman osaamisen jatkoksi. Päättöarvioinnin kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokalla 7-9:

- Opettaja havainnoi oppilaan kehittymistä, oppimista ja työskentelyä ja antaa oppilaalle suullista palautetta.
- Oppilaita ohjataan itsearviointiin.
- Liikunta arvioidaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.
- Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso liikunnan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin.
- Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2–6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7–10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena.
- Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina.
- Kilpailumenestys tai harrastuneisuus ei ole arviointikriteeri. Arviointi perustuu liikuntaan koulussa.

7

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä

toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan, esimerkiksi jonottamista vähentämällä.

Oppilaan oma vastuu liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä kasvaa iän myötä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain havaintojaan ja hyödyntää niitä opettajan auttamana omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ja osaa kertoa tekemiään havaintoja sekä yhdistää niitä toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee havaintojen pohjalta useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee tarkoituksenmukaisia havaintoja ratkaisunteon perustaksi, pystyy perustelemaan ratkaisunsa ja sopeuttaa liikkumistaan niiden mukaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaannuttaa esim. suunnistamalla, pallopeleillä, tanssien, joogaten ja kuntosaliharjoittelulla.

Oppilas oppii esim. pallopeleissä hakemaan tarkoituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaansa ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Liikuntaan liittyviä lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä, erottelemaan olennaiset viestit epäolennaisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden pohjalta. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien tasolla.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tasapainoa kehittävät voimistelu erilaisilla välineillä, kehonhallintaharjoitteet, kuten kärrynpyörä, taitoluistelu ja jääpelit, hiihto ja laskettelu sekä pallopelit.

Liikkumistaitoja kehittävät esimerkiksi parkour, circuit, pallopelit, suunnistus ja frisbeegolf.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Välinekäsittelyn taitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoittelemiseen ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo, lippupallo/soikeapallo.

Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointimenetelmiä ja toisen ohjauksessa harjoittaa ominaisuuksiaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa ja valita erilaisten fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointiin soveltuvia menetelmiä ja harjoittaa omatoimisesti joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja tunnistamisen perusteella osaa ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa

oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävyys harjaantuu esimerkiksi perusliikunnassa (eripituiset juoksumatkat), musiikkiliikunnassa, pallopeleissä ja uinnissa.

Voimaa harjaannutetaan edelleen oman kehon painoa kannattelemalla, mutta myös välineillä, jotka lisäävät vastusta; esimerkkeinä kuminauha, kuntopallo ja kevyet lisäpainot. Myös uinti ja kiipeily harjaannuttavat lihasvoimaa.

Nopeus kehittyy muun muassa perusliikunnassa, palloilussa ja kamppailulajeissa. Murrosikäiselle ovat kehon muuttumisen vuoksi tärkeitä myös ketteryys- ja koordinaatioharjoitukset, esimerkiksi askeltikkaat, pukkihyppely, reaktiolähdöt tai koulupaini.

Liikkuvuutta harjoitetaan alku- ja loppuverryttelyillä liikuntatunneilla. Tutustutetaan oppilaat monipuolisesti venyttelyyn sekä erilaisiin kehonhuoltomenetelmiin.

Ideoita löytää:

http://www.tervekoululainen.fi/

http://www.terveurheilija.fi/

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ui 50 m käyttäen kahta uintitapaa ja sukeltaa 5 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa uida*, pelastautua ja pelastaa vedestä (*Pohjoismaisen uimataidon kriteeri).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida sujuvasti kahdella uintitavalla sekä pelastautua ja pelastaa vedestä eri tavoilla

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uimataito on Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selkäuintia. Syvennetään uimataitoa: selkäkrooli, rintauinti ja krooliuinti.

Uimataitoa kehittää myös pelailu, kuten vesipallo, vesikoris tai lentopallo syvässä päässä, samoin kuin vesijuoksu, vesijumppa, vesikuntopiiri tai vesiesteradat.

Vesipelastustaitojen rooli kasvaa yläkoululaisilla. Itsensä pelastamista voi harjoittaa esim. vedenpoljennalla ja skullauksella (skulling) sekä vaatteet päällä veteen hyppäämällä. Toisen pelastamista vedestä apuvälineitä käyttäen voidaan harjoitella esimerkiksi kylkiuiden. Lisäksi voidaan harjoitella pelastusotteita ja altaasta ylös nostamista sekä Suomen uima- ja hengenpelastusliiton (SUH ry) hengenpelastajan testiuintia.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta

oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan turvallisesti ja asiallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja toimii tunnilla turvallisesti sekä varustautuu asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla ja toiset huomioon ottaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä,

harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilasta kohteliaaseen, ystävälliseen ja vastuulliseen käytökseen tasapuolisesti kaikkia kohtaan, ryhmän jäsenistä huolehtien. Oppilasta ohjataan antamaan rakentavaa vertaispalautetta. Oppilas osaa suhteuttaa taitonsa siten, että muutkin pääsevät peliin mukaan. Omien taitojensa salliessa oppilas kykenee toimimaan myös apuopettajana.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta

ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa reilun pelin periaatteita ja kantaa satunnaisesti vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja edistää sitä.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilaita ottamaan vastuuta yhteisistä asioista, esimerkiksi tunnin järjestelyistä (välineet ym.) ja suunnittelusta vastaamalla.

Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä; toverituomarointi. Kannustetaan oppilaita kehittelemään itse leikkejä ja pelejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yleensä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle,

tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaita ohjataan oma-aloitteiseen, yhteisvastuulliseen toimintaan, turvallisuuteen ja toiset huomioivaan käyttäytymiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas oppii pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia:

- omasta kehosta: esimerkiksi voimistelu, yleisurheilu, koulupaini, tanssi, jooga, parkour.
- omasta pätevyydestä: esimerkiksi sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen)
- yhteisöllisyydestä: esimerkiksi kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti
- turvallisuuden tunteesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin havaintoihin ja kokemuksiin sekä mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas oppii pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan

vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palautteenantoon on kehitetty **Move!-mittaristo**. Tulosten raportointi on pakollista 8. luokalla, ja mittaristoa voidaan käyttää edistymisen seurantaan myös muilla luokilla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteistä liikuntaa opettavien opettajien ja terveydenhoitajan kesken.

Lisätietoja: http://www.edu.fi/move

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas oppii pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Annetaan oppilaille tietoa hyvinvoinnista ja kokemuksia erilaisista tavoista harrastaa liikuntaa, jotta kukin voi löytää itselleen sopivimman tavan rentoutua, virkistyä ja kokea myönteisiä tunteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

8

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia

tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan, esimerkiksi jonottamista vähentämällä.

Oppilaan oma vastuu liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä kasvaa iän myötä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain havaintojaan ja hyödyntää niitä opettajan auttamana omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ja osaa kertoa tekemiään havaintoja sekä yhdistää niitä toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee havaintojen pohjalta useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee tarkoituksenmukaisia havaintoja ratkaisunteon perustaksi, pystyy perustelemaan ratkaisunsa ja sopeuttaa liikkumistaan niiden mukaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaannuttaa esimerkiksi suunnistamalla, pallopeleillä, tanssien, joogaten ja kuntosaliharjoittelulla.

Oppilas oppii esim. pallopeleissä hakemaan tarkoituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaansa ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Liikuntaan liittyviä lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä, erottelemaan olennaiset viestit epäolennaisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden pohjalta. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien tasolla.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tasapainoa kehittävät voimistelu erilaisilla välineillä, kehonhallintaharjoitteet, kuten kärrynpyörä, taitoluistelu ja jääpelit, hiihto ja laskettelu sekä pallopelit.

Liikkumistaitoja kehittävät esimerkiksi parkour, circuit, pallopelit, suunnistus ja frisbeegolf.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Välinekäsittelyn taitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoittelemiseen ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo ja lippupallo/soikeapallo.

Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointimenetelmiä ja toisen ohjauksessa harjoittaa ominaisuuksiaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa ja valita erilaisten fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointiin soveltuvia menetelmiä ja harjoittaa omatoimisesti joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja tunnistamisen perusteella osaa ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa

oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävyys harjaantuu esimerkiksi perusliikunnassa (eripituiset juoksumatkat), musiikkiliikunnassa, pallopeleissä ja uinnissa.

Voimaa harjaannutetaan edelleen oman kehon painoa kannattelemalla, mutta myös välineillä, jotka lisäävät vastusta; esimerkkeinä kuminauha, kuntopallo ja kevyet lisäpainot. Myös uinti ja kiipeily harjaannuttavat lihasvoimaa.

Nopeus kehittyy muun muassa perusliikunnassa, palloilussa ja kamppailulajeissa. Murrosikäiselle ovat kehon muuttumisen vuoksi tärkeitä myös ketteryys- ja koordinaatioharjoitukset, esimerkiksi askeltikkaat, pukkihyppely, reaktiolähdöt tai koulupaini.

Liikkuvuutta harjoitetaan alku- ja loppuverryttelyillä liikuntatunneilla. Tutustutetaan oppilaat monipuolisesti venyttelyyn sekä erilaisiin kehonhuoltomenetelmiin.

Ideoita löytää:

http://www.tervekoululainen.fi/

http://www.terveurheilija.fi/

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ui 50 m käyttäen kahta uintitapaa ja sukeltaa 5 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa uida*, pelastautua ja pelastaa vedestä (*Pohjoismaisen uimataidon kriteeri).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida sujuvasti kahdella uintitavalla sekä pelastautua ja pelastaa vedestä eri tavoilla

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uimataito on Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selkäuintia. Syvennetään uimataitoa: selkäkrooli, rintauinti ja krooliuinti.

Uintitaitoa kehittää myös pelailu, kuten vesipallo, vesikoris tai lentopallo syvässä päässä, samoin kuin vesijuoksu, vesijumppa, vesikuntopiiri tai vesiesteradat.

Vesipelastustaitojen rooli kasvaa yläkoululaisilla. Itsensä pelastamista voi harjoittaa esim. vedenpoljennalla ja skullauksella (skulling) sekä vaatteet päällä veteen hyppäämällä. Toisen pelastamista vedestä apuvälineitä käyttäen voidaan harjoitella esimerkiksi kylkiuiden. Lisäksi voidaan harjoitella pelastusotteita ja altaasta ylös nostamista sekä Suomen uima- ja hengenpelastusliiton (SUH ry) hengenpelastajan testiuintia.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta

oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan turvallisesti ja asiallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja toimii tunnilla turvallisesti sekä varustautuu asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla ja toiset huomioon ottaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä,

harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilasta kohteliaaseen, ystävälliseen ja vastuulliseen käytökseen tasapuolisesti kaikkia kohtaan, ryhmän jäsenistä huolehtien. Oppilasta ohjataan antamaan rakentavaa vertaispalautetta. Oppilas osaa suhteuttaa taitonsa siten, että muutkin pääsevät peliin mukaan. Omien taitojensa salliessa oppilas kykenee toimimaan myös apuopettajana.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta

ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa reilun pelin periaatteita ja kantaa satunnaisesti vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja edistää sitä.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilaita ottamaan vastuuta yhteisistä asioista, esimerkiksi tunnin järjestelyistä (välineet ym.) ja suunnittelusta vastaamalla.

Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä; toverituomarointi.

Kannustetaan oppilaita kehittelemään itse leikkejä ja pelejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yleensä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle,

tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaita ohjataan oma-aloitteiseen, yhteisvastuulliseen toimintaan, turvallisuuteen ja toiset huomioivaan käyttäytymiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas oppii pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia:

- omasta kehosta: esimerkiksi voimistelu, yleisurheilu, koulupaini, tanssi, jooga, parkour
- omasta pätevyydestä: esimerkiksi sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen)
- yhteisöllisyydestä: esimerkiksi kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti
- turvallisuuden tunteesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin havaintoihin ja kokemuksiin sekä mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas oppii pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan

vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palautteenantoon on kehitetty **Move!-mittaristo**. Tulosten raportointi on pakollista 8. luokalla, ja mittaristoa voidaan käyttää edistymisen seurantaan myös muilla luokilla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteistä liikuntaa opettavien opettajien ja terveydenhoitajan kesken.

Lisätietoja: http://www.edu.fi/move

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas oppii pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Annetaan oppilaille tietoa hyvinvoinnista ja kokemuksia erilaisista tavoista harrastaa liikuntaa, jotta kukin voi löytää itselleen sopivimman tavan rentoutua, virkistyä ja kokea myönteisiä tunteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

9

Vuosiluokan tavoitteet ja keskeiset sisällöt

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osallistuu satunnaisesti ja valikoiden liikuntatuntien toimintaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osallistuu liikuntatunneille ja kokeilee erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osallistuu aktiivisesti ja harjoittelee opetettuja liikuntamuotoja.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia

tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Pyritään siihen, että oppilaiden aktiivinen liikkuminen kattaisi tunnista mahdollisimman suuren osan, esimerkiksi jonottamista vähentämällä.

Oppilaan oma vastuu liikunta-aktiivisuuden ja yritteliäisyyden määrästä kasvaa iän myötä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain havaintojaan ja hyödyntää niitä opettajan auttamana omassa toiminnassaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää ja osaa kertoa tekemiään havaintoja sekä yhdistää niitä toimintaansa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas tekee havaintojen pohjalta useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas valitsee tarkoituksenmukaisia havaintoja ratkaisunteon perustaksi, pystyy perustelemaan ratkaisunsa ja sopeuttaa liikkumistaan niiden mukaan.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Havaintomotorisia taitoja voidaan harjaannuttaa esimerkiksi suunnistamalla, pallopeleillä, tanssien, joogaten ja kuntosaliharjoittelulla.

Oppilas oppii esim. pallopeleissä hakemaan tarkoituksenmukaista paikkaa pelin edistämiseksi tai korjaamaan omaa tekniikkaansa ohjeen mukaan.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L4 Monilukutaito

Liikunnassa tulee luonnollisesti harjoitettua tekstitöntä lukutaitoa eri ympäristöissä. Liikuntaan liittyviä lukutaitotilanteita ovat esimerkiksi maaston- ja kartanlukeminen sekä liikennemerkkien ja erilaisten symbolien tulkitseminen. Liikuntatilanteissa opetellaan vastaanottamaan erilaisia auditiivisia viestejä, erottelemaan olennaiset viestit epäolennaisista sekä mukauttamaan toimintaa niiden pohjalta. Musiikkiliikunta antaa välineitä tulkita musiikkia rytmien ja riimien tasolla.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tasapainoa kehittävät voimistelu erilaisilla välineillä, kehonhallintaharjoitteet, kuten kärrynpyörä, taitoluistelu ja jääpelit, hiihto ja laskettelu sekä pallopelit.

Liikkumistaitoja kehittävät esimerkiksi parkour, circuit, pallopelit, suunnistus ja frisbeegolf.

Ideoita löytää:

http://www.innostunliikkumaan.fi/

http://www.skillilataamo.fi/

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa käyttää välineenkäsittelytaitoja joissakin opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa käyttää ja yhdistää välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja opetetuissa liikuntamuodoissa.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Välinekäsittelyn taitoja ovat vierittäminen, heittäminen, kiinniottaminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen sekä kuljettaminen käsillä ja jaloilla. Hyviä lajeja näiden taitojen harjoittelemiseen ovat esimerkiksi koripallo, lentopallo, jalkapallo, pesäpallo, salibandy, sulkapallo, tennis, ultimate, käsipallo ja lippupallo/soikeapallo.

Palloilun lajiliittojen sivuilta löytyy erinomaisia materiaaleja viitepeleihin sekä erilaisten välineenkäsittelytaitojen kehittämiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa joitain fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointimenetelmiä ja toisen ohjauksessa harjoittaa ominaisuuksiaan
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas osaa kertoa ja valita erilaisten fyysisten kunto-ominaisuuksien arviointiin soveltuvia menetelmiä ja harjoittaa omatoimisesti joitain fyysisiä ominaisuuksiaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa arvioida fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas tunnistaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja tunnistamisen perusteella osaa ylläpitää ja kehittää fyysisiä kunto-ominaisuuksiaan

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa

oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Kestävyys harjaantuu esimerkiksi perusliikunnassa (eripituiset juoksumatkat), musiikkiliikunnassa, pallopeleissä ja uinnissa.

Voimaa harjaannutetaan edelleen oman kehon painoa kannattelemalla, mutta myös välineillä, jotka lisäävät vastusta; esimerkkeinä kuminauha, kuntopallo ja kevyet lisäpainot. Myös uinti ja kiipeily harjaannuttavat lihasvoimaa.

Nopeus kehittyy muun muassa perusliikunnassa, palloilussa ja kamppailulajeissa. Murrosikäiselle ovat kehon muuttumisen vuoksi tärkeitä myös ketteryys- ja koordinaatioharjoitukset, esimerkiksi askeltikkaat, pukkihyppely, reaktiolähdöt tai koulupaini.

Liikkuvuutta harjoitetaan alku- ja loppuverryttelyillä liikuntatunneilla. Tutustutetaan oppilaat monipuolisesti venyttelyyn sekä erilaisiin kehonhuoltomenetelmiin.

Ideoita löytää:

http://www.tervekoululainen.fi/

http://www.terveurheilija.fi/

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa uida 10 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ui 50 m käyttäen kahta uintitapaa ja sukeltaa 5 m.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas osaa uida*, pelastautua ja pelastaa vedestä (*Pohjoismaisen uimataidon kriteeri).
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas osaa uida sujuvasti kahdella uintitavalla sekä pelastautua ja pelastaa vedestä eri tavoilla

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Uimataito on Pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukainen: hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta 50 metriä selkäuintia. Syvennetään uimataitoa: selkäkrooli, rintauinti ja krooliuinti.

Uintitaitoa kehittää myös pelailu, kuten vesipallo, vesikoris, tai lentopallo syvässä päässä, samoin kuin vesijuoksu, vesijumppa, vesikuntopiiri tai vesiesteradat.

Vesipelastustaitojen rooli kasvaa yläkoululaisilla. Itsensä pelastamista voi harjoittaa esim. vedenpoljennalla ja skullauksella (skulling) sekä vaatteet päällä veteen hyppäämällä. Toisen pelastamista vedestä apuvälineitä käyttäen voidaan harjoitella esimerkiksi kylkiuiden. Lisäksi voidaan harjoitella pelastusotteita ja altaasta ylös nostamista sekä Suomen uima- ja hengenpelastusliiton (SUH ry) hengenpelastajan testiuintia.

Ideoita löytää:

http://www.suh.fi -> uimaopetus -> luokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt

http://moniviestin.jyu.fi

http://edu.fi/perusopetus/liikunta/opetusmateriaalit_eri_lajeista

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta

oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan turvallisesti ja asiallisesti, sekä toimii ja varustautuu yleensä ohjeiden mukaan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ymmärtää turvallisuuteen liittyviä riskitekijöitä ja toimii tunnilla turvallisesti sekä varustautuu asiallisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti sekä edistää turvallisuutta liikuntatunneilla.

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Paikallinen tarkennus:

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Oppilasta ohjataan oikeanlaiseen varustautumiseen ja peseytymiseen liikuntatunneilla.

Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon liikuntaturvallisuus eri ympäristöissä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas työskentelee valikoimiensa ihmisten kanssa sekä säätelee toimintaansa ja tunneilmaisuaan niin, että pystyy toimimaan liikuntatilanteissa muiden kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla ja toiset huomioon ottaen.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee kaikkien kanssa ja edistää ryhmän toimintaa ja oppimista.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä,

harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilasta kohteliaaseen, ystävälliseen ja vastuulliseen käytökseen tasapuolisesti kaikkia kohtaan, ryhmän jäsenistä huolehtien. Oppilasta ohjataan antamaan rakentavaa vertaispalautetta. Oppilas osaa suhteuttaa taitonsa siten, että muutkin pääsevät peliin mukaan. Omien taitojensa salliessa oppilas kykenee toimimaan myös apuopettajana.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta

ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa reilun pelin periaatteita ja kantaa satunnaisesti vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja antaa muille työrauhan.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas kantaa vastuuta yhteisestä toiminnasta ja edistää sitä.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Paikallinen tarkennus:

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Ohjataan oppilaita ottamaan vastuuta yhteisistä asioista, esimerkiksi tunnin järjestelyistä (välineet ym.) ja suunnittelusta vastaamalla.

Annetaan oppilaiden itse sopia ja soveltaa sääntöjä; toverituomarointi. Kannustetaan oppilaita kehittelemään itse leikkejä ja pelejä.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L6 Työelämän taidot ja yrittäjyys

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäisessä toimintatavassa korostuvat itsetuntemuksen rakentaminen, yhteisöllisyyteen kasvaminen, myönteinen asenne työhön ja sen tekemiseen sekä ympäristön huomioonottaminen. Liikunta tarjoaa onnistumisen ja epäonnistumisen kokemuksia, joiden avulla oppilaan itsetuntemus kehittyy. Peleissä ja leikeissä jokainen oppilas oppii hahmottamaan oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Liikunnan toiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa toimintakulttuurissa opitaan vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Liikunta tukee myös työssä jaksamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön rakentamista yhdessä. Liikunnallinen elämäntapa on osa aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat liikunnassa toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin oman kehitysvaiheensa mukaisesti. Liikunta vahvistaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Liikunnassa vahvistetaan oppilaiden luontosuhdetta ja kohennetaan heidän valmiuksiaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen hyvinvointia edistämällä.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Osaamisen kuvaus	Arvion kuvaus
Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Oppilas osaa kertoa, miten voi ottaa vastuuta omasta toiminnasta, ja toimii opettajan ohjaamana.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Oppilas ottaa vastuuta omasta toiminnastaan ja osaa työskennellä ajoittain itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Oppilas työskentelee yleensä vastuullisesti ja itsenäisesti.
Osaamisen kuvaus arvosanalle 9	Oppilas työskentelee vastuullisesti ja itsenäisesti.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle,

tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Oppilaita ohjataan oma-aloitteiseen, yhteisvastuulliseen toimintaan, turvallisuuteen ja toiset huomioivaan käyttäytymiseen.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas oppii pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Tuetaan oppilaan myönteisiä kokemuksia:

- omasta kehosta: esimerkiksi voimistelu, yleisurheilu, koulupaini, tanssi, jooga, parkour
- omasta pätevyydestä: esimerkiksi sopivan tasoisten tehtävien tarjoaminen jokaiselle (eriyttäminen)
- yhteisöllisyydestä: esimerkiksi kannustaminen, joukkuehenki ja oman osaamisen jakaminen kannustavasti
- turvallisuuden tunteesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta.

Annetaan oppilaalle mahdollisuus esteettisiin havaintoihin ja kokemuksiin sekä mahdollisuus ilmaista itseään kehollisesti.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Sosiaaliset taidot, tunteiden ilmaisu ja toisten huomioiminen ovat osa liikunnanopetuksen perustaa. Näitä voidaan harjoittaa liikuntatuntien lisäksi esimerkiksi järjestämällä yhteisiä liikuntatapahtumia ja suosimalla koulujen välistä yhteistyötä niiden suunnittelussa. Liikuntatapahtumien järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi Pohjanmaan liikunnan ja urheilun (PLU) Välkkäritoiminta-, Järkkää tapahtuma- ja liikuntakerho-ohjaajakoulutuksia sekä osallistua Koululiikuntaliiton ja valtakunnallisten lajiliittojen tapahtumiin niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Liikunta on luonnollinen keino saada eri-ikäisiä ja eri kulttuureista tulevia toimimaan yhdessä. Erilaiset liikuntaesitykset ja niiden harjoitteleminen koulun juhliin ja muihin tapahtumiin tarjoavat oppilaille myös keinon ilmaista itseään.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas oppii pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan

vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Toimintakyvyn mittaamiseen ja kannustavaan palautteenantoon on kehitetty **Move!-mittaristo**. Tulosten raportointi on pakollista 8. luokalla, ja mittaristoa voidaan käyttää edistymisen seurantaan myös muilla luokilla. Koulukohtaisesti on tärkeää sopia käytänteistä liikuntaa opettavien opettajien ja terveydenhoitajan kesken.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilas oppii pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Paikallinen tarkennus:

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Annetaan oppilaille tietoa hyvinvoinnista ja kokemuksia erilaisista tavoista harrastaa liikuntaa, jotta kukin voi löytää itselleen sopivimman tavan rentoutua, virkistyä ja kokea myönteisiä tunteita.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset:

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Liikunta tukee tutkimusten mukaan kognitiivista oppimista ja avaruudellista hahmotuskykyä. Liikuntatilanteet ruokkivat luonnollisesti oppilaiden välistä vuorovaikutusta, mikä auttaa kehittämään ongelmanratkaisutaitoja, päättelytaitoja ja kykyä tehdä johtopäätöksiä. Kinesteettinen oppiminen on yksi oppimisen tapa. Liikunta vahvistaa ja antaa välineitä oman kehollisuuden ymmärtämiseen ja sen käyttämiseen oppimisen välineenä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Liikuntatilanteisiin valmistautuminen ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat tärkeimmät arjen taidot, joita liikunnassa voidaan kehittää. Liikunnallisen elämäntavan omaksumisen näkökulmasta oppilaiden kanssa tutustutaan oman paikkakunnan liikuntaharrastusmahdollisuuksiin. Tähän on tarkoituksenmukaista ottaa mukaan muut liikunta-alan toimijat, kuten kolmas ja yksityinen sektori. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä voivat olla lajiliittojen ja urheiluseurojen koulutukset sekä lajiesittelyt ja näytetunnit.

17. Liitteet

LIITE 1 Perusopetusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

LIITE 2 Perusopetusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan oppimisen arviointi

LIITE 3 Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, sisällöt ja oppilaan arviointi